

VEDA

VYDAVATEĽSTVO SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

SLOVENSKÁ AKADÉMIA VIED
Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra

ZOSTAVILI

PhDr. Rudolf Kuchar, DrSc., Mgr. Iveta Valentová, PhD.

EDIČNE PRIPRAVILI

Mgr. Miriam Giger, PhD. (119 – 126), Mgr. Mária Kováčová (129, 132), PhDr. Rudolf Kuchar, DrSc. (1 – 50, 131), Mgr. Tatiana Laliková (128), PhDr. Milan Majtán, DrSc. (105 – 118), Mgr. Renáta Ondrejková (127), Mgr. Andrea Szabová (133), Mgr. Iveta Valentová, PhD. (51 – 104, 130)

RECENZENT

Prof. PhDr. Vincent Sedlák, CSc.

PRAMENE K DEJINÁM SLOVENČINY

3

VEDA

VYDAVATEĽSTVO SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED
BRATISLAVA 2008

© Rudolf Kuchar a Iveta Valentová

Návrh obálky Tibor Seman
Zodpovedný redaktor publikácie Emil Borčin
Technický redaktor Mgr. Vladimír Radik

Prvé vydanie. Vydala a vytlačila VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied,
v Bratislave roku 2008 ako svoju 3691. publikáciu z tlačových podkladov
Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV. 264 strán + 32 strán obrazovej prílohy.

ISBN 978-80-224-1006-9

Obsah

Úvod	11
------------	----

ADMINISTRATÍVNO-PRÁVNE PÍSOMNOSTI

Protokol Liptovského Trnovec.....	15
1. Zápis o predaji dedičského podielu z dvora (Liptovský Trnovec 1536).....	15
2. Zápis o predaji ohradu a troch častí zeme (Liptovský Trnovec 1571).....	15
3. Zápis o predaji dedičstva (poldvora) (Liptovský Trnovec 1571).....	16
4. Zápis o predaji poldvora (Liptovský Trnovec 1581)	17
5. Zmluva o príbuzenskom vzťahu Jakuba Niamešného a Jána Kováča (Liptovský Trnovec 1582)	17
6. Zmluva, ktorou sa upravujú vlastnícke vzťahy (Liptovský Trnovec 1582)...	18
7. Zmluva medzi Jiríkom Kyjankom, manželkou Žofiou a pastorkami Jurkom a Jakubom (Liptovský Trnovec 1588)	19
8. Zmluva medzi Harichom Šťastným a jeho švagrom Jankom (Liptovský Trnovec 1588)	19
9. Zmluva, ktorou Laska prijala Jiríka za vlastného syna (Liptovský Trnovec 1592).....	20
10. Zápis o predaji dvora (Liptovský Trnovec 1593)	20
11. Zápis o predaji zeme (Liptovský Trnovec 1596)	21
12. Zmluva o predaji poldvora (Liptovský Trnovec 1596).....	21
13. Zmluva o predaji poldvora (Liptovský Trnovec 1598).....	22
14. Dobrovoľné odstúpenie čiastky Tomáša Kohúta z dedičstva (Liptovský Trnovec 1601)	23
15. Zmluva bratov Marka a Janka Šimkovičcov o predaji Markovej čiastky Jánovi (Liptovský Trnovec 1602)	23
16. Zmluva o predaji štvrtiny dvora medzi Jiríkom Jarkovským a Pavlom Voskárom (Liptovský Trnovec 1608)	24
17. Testament Mateja Borošku (Liptovský Trnovec 1608).....	24
18. Zápis o uzavretí manželstva Petra Kmeťoviech a Verony Prostej (Liptovský Trnovec 1609)	26
19. Obnovenie a upravenie zápisu, ktorým Matej Boroška vylúčil svojho syna Baláža z dedičstva (Liptovský Trnovec 1611)	27
20. Dohoda medzi bratmi nebohého Petra Dlhoša o dedičstve (Liptovský Trnovec 1628)	27
21. Záznam o financovaní prác (Liptovský Trnovec 1638)	28

22. Záznam o smrti Jána Deáka (Liptovský Trnovec 1640)	29
23. Dohoda medzi Petrom, Pavlom a Michalom Prostými a Mikulášom Bohušom o odpredaji jednej štvrtiny z poldvora (Liptovský Trnovec 1644)	30
24. Uzavretie manželstva Greška Piskora a Žofie (Liptovský Trnovec 1647)	30
25. Uzavretie manželstva Jána Voskára s Marienou Blejskou (Liptovský Trnovec 1657)	31
26. Výmena dedičských podielov medzi Ondrášom Gallom a Martinom Jalakšom (Liptovský Trnovec 1661)	32
27. Mimosúdna dohoda o pozemkoch (Liptovský Trnovec 1676)	32
28. Dohoda medzi Ondrejom Benkom a sirotou Matejom Soborom o spojení majetkov (Liptovský Mikuláš 1682)	33
29. Vypočúvanie svedkov o zvade a bitke (Liptovský Mikuláš 1690)	34
30. Súpis majetku Juraja Ježoviča (Liptovský Mikuláš 1691)	36
31. Vypočúvanie svedkov (Liptovský Mikuláš 1694)	39
32. Riešenie žaloby vo veci nactiutfhania (Liptovský Trnovec 1694)	41
33. Riešenie žaloby vo veci nactiutfhania – pokračovanie (Liptovský Trnovec 1694)	42
34. Zistovanie skutkového stavu vypočutím svedkov (Liptovský Trnovec 1694)	43
35. Žaloba na manželku J. Holého Marienu a dcéru Michala Uličného Žofiu (Liptovský Mikuláš 1695)	44
36. Žaloba Balca Baloviech na manželku Jura Homolu (Liptovský Mikuláš 1695)	45
37. Vypočutie svedkov vo veci hádky a nadávania dvoch dcér Mikuláša Uličného (Liptovský Mikuláš 1695)	46
38. Vypočutie svedkov a zmier stránok, ktoré sa pohádali a nadávali si (Liptovský Mikuláš 1695)	48
39. Potrestanie orátora Matiáša Rota za nactiutfhanie úradu i obci (Liptovský Trnovec 1695)	48
40. Vypočutie svedkov v žalobe Jána Jarkovického (Liptovský Mikuláš 1696)	49
41. Zmluva Juraja Kučeka s vdovou Rozinou Hlaváčovou o predaji čiastky domu (Liptovský Mikuláš 1696)	50
42. Žiadosť Jakuba Matheidesa a Goriusa Faczanyho (Liptovský Mikuláš 1696)	51
43. Otázky a odpovede z riešenia konfliktu Juraja Ježoviča a Tomáša Obrciana (Liptovský Mikuláš 1696)	52
44. Riešenie sporu mimosúdnou cestou vo veci nahnenia a krádeže kapusty (Liptovský Mikuláš 1696)	52
45. Žaloba Kuba Kotrčku podaná na Mateja Krnúcha (Liptovský Trnovec 1696)	53

46. Žiadosť richtára Adama Kupčíka o potrestaní Pavla Fabínyho (Liptovský Trnovec 1697)	53
47. Vypočúvanie svedkov vo veci hmotnosti strieborných gombíkov (Liptovský Mikuláš 1697)	54
48. Záznam o nedokončenom súdnom spore vo veci 7 zlatých (Liptovský Mikuláš 1698)	54
49. Zápis kúpy opustenej štvrtiny (Liptovský Mikuláš 1702)	55
50. Zápis predaja pľacu troch štvrtín dvora (Liptovský Mikuláš 1704)	55
Protokol Troch Sliačov z r. 1578 – 1636	57
51. Nárokovanie si Jána Antola a Mateja Antola na ohrad (1634)	57
52. Súd medzi Adamom Beniačom a Stanislavom Kozom; výpovede svedkov (1578)	57
53. Zápis kúpy lazú (1629)	58
54. Zápis kúpy jednej štvrtiny (1600)	59
55. Zápis o vyplatení 50 florénov (1580)	59
56. Výpoved Baláža Čejku (1580)	60
57. Oznámenie Štefana Koša (1636)	60
58. Dohoda medzi Ondrejom Chabajom a jeho nevlastným synom Adamom (1581)	61
59. Potvrdenie Ondreja Nička o odkázaní majetku (1582)	61
60. Potvrdenie, že Michal Mrva vlastní lazy Na medokýši a Na močiari (1557)	62
61. Potvrdenie Valenta Hanulu o predaji všetkého svojho majetku (1580)	62
62. Potvrdenie kúpy podielu majetku (1586)	63
63. Zápis kúpy lazú niže Priesolových kopanic (1586)	64
64. Zápis zmluvy o kúpe štvrtiny (1589)	64
65. Potvrdenie, že Jirík Mrva kúpil jeden laz Za hvozdy (1589)	65
66. Zápis zmluvy o predaji lazú Za hvozdy oproti Mašundovému (1589)	65
67. Potvrdenie o predaji dedičstva a majetku (1589)	65
68. Oznámenie Tomana o splnomocnení (1589)	66
69. Zápis o roztržke medzi Lenhartom Bartenusom a Martinom Lozegom (1588)	66
70. Oznámenie Štefana Bačiaka o výmennom obchode (1589)	67
71. Zápis kúpy lazú Na hrádku (1589)	67
72. Zápis kúpy trávnika (1589)	67
73. Zápis kúpy lazú Za hvozdy (1589)	68
74. Dohoda o trávniku (1589)	68
75. Zápis kúpy dvora a majetku v Prostrednom Sliači (1589)	68
76. Potvrdenie, že Jirík Mrva a Ondrej Ivák kúpili každý po jednej štvrtine (1592)	69
77. Zápis kúpy jednej štvrtiny (1592)	69
78. Zápis kúpy lazú V priepastiach za hrádkom (1592)	70

79. Zápis kúpy lazu Na hvozdy (1592).....	70
80. Zápis kúpy jednej štvrtiny (1597).....	71
81. Zápis kúpy dedičského podielu po otcovi (1596).....	71
82. Potvrdenie Ondreja Friča o zaplatení za majetok (1592)	72
83. Potvrdenie vdovy po Matejovi Ovadovi, že sa vydala za Tomáša Kútneho (1596).....	72
84. Zápis predaja polovice štvrtiny a kopanice Mateja Beniaca (1596)	73
85. Zápis výmeny majetku (1597)	73
86. Zápis kúpy druhej štvrtiny (1597).....	74
87. Zápis dohody medzi Tomášom Mrvom a jeho strýkom Matejom Mickom (1597)	74
88. Zápis kúpy polovice dvora (1597)	74
89. Zápis kúpy miesta vo dvore (1597)	75
90. Zápis kúpy čiastky (1597).....	75
91. Zápis kúpy bačkovského gruntu (1598).....	75
92. Zápis o vyplatení z nehnuteľného i hnuteľného majetku (1600)	76
93. Zápis kúpy polovice štvrtiny (1600).....	77
94. Zápis kúpy lazu V potôčku (1600).....	77
95. Zápis kúpy polovice dvora (1600)	77
96. Zápis o vyplatení Jánošovej manželky (1600).....	78
97. Zápis kúpy lazu Pod stračníkom (1600)	78
98. Potvrdenie Martina Števka, že zaplatil svojmu bratovi Danielovi (1607) ...	79
99. Zápis kúpy štvrtého dielu domu (1600).....	79
100. Zápis kúpy šiesteho dielu dvora (1662)	80
101. Zápis kúpy kopanice (1602).....	81
102. Zápis kúpy štvrtiny (1619).....	81
103. Dohoda o rozdelení lazov (1620).....	82
104. Dohoda, že siroty Jurča a Daniel Belavkovci prijímajú za najstaršieho brata Lukáča Matuchu (1603).....	82
 Mestská kniha slobodného banského mesta Pukanca z r. 1654 – 1679	84
105. Zápis prísahy nemenovanej obvinenej o svojej nevine (1657)	84
106. Zápis o žalobe štiavnického mešťana Andreja Bakaja (1659).....	84
107. Zápis výpovedí svedkov v kauze Andreja Bakaja proti Gašparovi Töpfervi (Hrnčiarovi) (1659).....	85
108. Ďalšie rozhodnutie magistrátu v kauze Andreja Bakaja proti Gašparovi Töpfervi (1659).....	85
109. Zápis o žalobe Melichera Bobála na Zuzanu, manželku Žigmunda Huttera (1660).....	86
110. Zápis o žalobe pána Ferenca Disnóšiho na Salomenu, dcéru Henricha Wipachela (1660).....	88
111. Zápis o pokračovaní kauzy Andreja Bakaja proti svojmu otčimovi Gašparovi Töpfervi (1661)	89

112. Zápis o majetkovom spore (1663)	92
113. Žaloba Jána Kutnaja na Štefana Srnku (1680).....	94
114. Žaloba Matiaša Saba, že jeho koňovi chvost odrezali (1680).....	94
115. Žaloby na Michala Slosiara, na Andráša Doboša, na Šuhajdove pastorkyne a na Sikelku (1682)	95
116. Žaloba Andreja Ostaša na Michala Slosiara (1682).....	96
117. Zápis o žalobe na Ďurka Mäsiara (1682)	96
118. Zápis o spornom zaručení Jána Auroru za Jána Horváta (1682).....	96
Súdne spisy	98
119. Výpoved' Jura Škodu o zbíjaní a vraždách (Trnava 1560).....	98
120. Výpoved' Macka Ptáčka pri mučení (Horné Orešany 1569).....	99
121. Výpovede zbojníkov o krádežiach, vraždách a iných zločinoch (Trnava 1569).....	101
122. Vypočúvanie svedkov v kauze nactiuťfania a krádeže (Trnava 1660) ...	102
123. Vyznanie Zelenčanov o nedovolenom spásaní opojských pasienkov (S. l. 1746)	109
124. Vypočúvanie svedkov v spore medzi Zelenčanmi, Opojčanmi a Majcichovčanmi (Trnava 1751)	109
125. Výpoved' Zuzany Kolesa o znásilnení Jozefom Vagyikom a jeho vypočúvanie (Trnava 1772)	129
126. Vypočúvania zlodejov za rôzne krádeže (Trnava 1794)	132
Artikuly cechov	138
127. Artikuly súkenníckeho cechu mesta Skalice (1697)	138
ODBORNO-NÁUČNÉ SPISY	
128. Kalendár (začiatok 18. stor.)	151
129. Tokaji chirurgus (18. stor.)	174
130. (Vinárska knižka.) Nékteré prostredky, skrze které wjna pry gegjch sile a wláde zdržowati se magj (1764).....	181
NÁBOŽENSKÉ SPISY	
131. Kázne Petra Trnovského (Liptovský Trnovec 1631)	205
PREKLADY	
132. Sententiae (2. polovica 18. stor.).....	217
133. Homér: Ilias (18. stor.)	225
Poznámky a vysvetlivky	247
Slovník.....	251
Obrazové prílohy	265

Úvod

Historický slovník slovenského jazyka je dokončený. Autorský kolektív uvedeného slovníka spolu s posledným zväzkom pripravil ďalšiu, v poradí už tretiu časť textov z bohatej pramennej základne tohto diela. Je ňou edícia Pramene k dejinám slovenčiny. 3. V predkladanej publikácii autori slovníka, tak ako v predchádzajúcich dvoch zväzkoch, zozbierali pestrý výber ďalších obsahovo i jazykovo zaujímavých textov. Pri príprave textov sme vychádzali z kritéria, že vybratá jazyková pamiatka nebola v starších ani súčasných ediciách publikovaná. Je namiesto pripomienúť, že pramenný charakter tejto edície treba vidieť predovšetkým v transliterácii textov. Transliterácia písomností zvyšuje ich vedeckú dôveryhodnosť. V našom výbere do textov nezasahujeme, no upravujeme písanie veľkých písmen a interpunkciu. V hranatých zátvorkách rozpisujeme skrátené slová naznačené vžitým spôsobom. Pisárskie chyby a nezvyčajné zápisy označujeme výkričníkom alebo otáznikom v okrúhlych zátvorkách. Oddelené napísané časti slova spájame oblúčikom a nenáležite spojené slová sa oddelujú lomkou. Nečitatelný text sa označuje tromi bodkami. Rozsah a poslanie tohto výberu nám nedovoľuje však publikovať kompletne rozsiahlejšie pamiatky, preto uverejňujeme z nich iba časť. Vypustili sme aj niektoré väčšie časti písané po latinsky. Na túto skutočnosť upozorňujeme v regestoch (slovom výber).

Výberom ďalších zaujímavých nepublikovaných textov z pramennej základne historického slovníka sa transliteráciou sprístupňujú viaceré písomnosti rozličného žánru. Poskytuje sa tak bádateľom dobré východisko pre štúdium a poznávanie slovenského jazyka predispisovného obdobia, predovšetkým historickej lexikológie a historickej gramatiky. Ide o tematicky pestrý výber textov, reprezentujúci chronologicky i žánrovo slovesné bohatstvo slovenčiny. Výber z chronologickej hľadiska obsahuje písomnosti zo 16. – 18. storočia. Z aspektu žánrového sa usilujeme zachovať istú proporcionalitu textov z oblasti administratívno-právnej agendy, odborno-náučnej, náboženskej a prekladovej literatúry, nevynímajúc písomnosti týkajúce sa výrobnej sféry.

Veľká časť textov predstavuje v Historickom slovníku slovenského jazyka písomnosti administratívno-právneho charakteru. V tomto okruhu textov sa v našom výbere preto vyskytujú vo veľkej miere súdne písomnosti týkajúce sa svedeckých výpovedí v občianskych a majetkových sporoch. Zaujímavé sú z jazykového aspektu texty predovšetkým z vypočúvania obvinených i svedkov. Do tejto skupiny textov začleňujeme aj písomnosti s majetkovo-právnym obsahom. Vyskytujú sa v nej viaceré zmluvy s rozličným obsahom, napríklad delenie majetku, testamente a svojím obsahom zaujme aj inventárny súpis majetku. Týmto písomnostiam sa

poskytuje v publikácii tiež dostatočný priestor, pretože ich text veľmi často obsahuje živú reč domáceho obyvateľstva. Písomnosti pochádzajú väčšinou z Liptova (Liptovský Trnovec a Sliače), ale aj z Hontu (Pukanec). Uvedené písomnosti sú charakteristické nárečovými prvkami. Jazyk textov má vysoký stupeň slovacity. Spestrením tejto skupiny textov je potvrdenie artikulov súkenníckeho cestu zo Skalice. Jazyk artikulov zaujme predovšetkým nárečovou pestrošťou výrazových prostriedkov a ich tvarov.

V prekladanom súbore textov má svoje zastúpenie aj odborno-náučná literatúra. Predstavuje ju spis Tokaji chirurgus z 18. storočia. Uvedený spis poskytuje ľudu viaceré rady, ako sa správať v istých neželaných situáciách, resp. plní aj úlohu istého druhu receptára. Autor nám poradí napríklad, ako sa má urobiť síra mudrcov, ako sa chrániť pred škodcom na majetku, aké veci sú potrebné na získanie zlatej vodky, ako pripraviť pomocou istých preparátov rozmarínovu vodku a pod.

Ako v predchádzajúcich Prameňoch aj v tomto zväzku publikujeme istý výber textov týkajúcich sa náboženskej problematiky. Ide o výber niektorých kázni z veľkej zbierky kázňovej tvorby dosiaľ neznámeho autora Petra Trnovského z roku 1631. Slovná zásoba týchto textov je reprezentovaná mnohými slovami a terminmi, ktoré sú charakteristické pre tento žánr. Autor kázni používa množstvo citátov z Biblie a z iných prameňov.

Z prekladovej literatúry tu publikujeme preklad Homérovej Iliady neznámeho autora. Jazyk tohto diela je poznačený češtinou viac ako písomnosti iného žánra, no s prvkami západoslovenských nárečí. Zaujímavým dielkom tejto skupiny písomností, zachytávajúcim múdrost myšlienok starších autorov, sú z latinčiny preložené do súvejkej kultúrnej slovenčiny (18. storočia) Sentencie opäť od neznámeho autora. Mnohé z nich sú živé a príťažlivé svojou formou aj dnes. Podrobne údaje o poveternostných podmienkach počas niekoľkých rokov v polovici 18. storočia, ktoré sú obsahom Kalendára, budú určite zaujímavým materiálom aj pre pracovníkov meteorológie.

Napokon výrobnej (cechovej) sféry sa dotýkajú texty, ktoré približujú dnešnému čitateľovi prácu a postupy o dorábaní a úprave vína.

Ako sa môžeme presvedčiť, predložený výber svojou pestrou štruktúrou teda poskytuje vedeckej i laickej verejnosti možnosť sledovať kultúrnu slovenčinu predspisovného obdobia v ďalších písomných pamiatkach 16. – 18. storočia. Čitateľovi sa predkladá v takej podobe, ako ju zaznačil pisár: v pôvodnej grafickej podobe (transliteráciu).

Nuž, čo naostatok zaželať tomuto ďalšiemu zväzku Prameňov? Samozrejme, predovšetkým to, aby tento a predchádzajúce dva zväzky výberu, pripravované s láskou k rodnému slovenskému jazyku, splnili svoje zacielenie: Byť dobrým prameňom pri štúdiu vývinu slovenského jazyka a poznávaní kultúrnych dejín slovenského etnika a národa.

R. Kuchar

ADMINISTRATÍVNO-PRÁVNE PÍSOMNOSTI

Protokol Liptovského Trnovca (výber).
Vybrané zápis zo s. 1 – 16, 113 – 123.
Orig. v OA Liptovský Mikuláš, sign. 25112

1.

Liptovský Trnovec 24. 4. 1536

Zápis o predaji dedičského podielu z dvora, ktorý predal Matej Voskár bratovi Petrovi Voskárovi za 12 zlatých.

Za času richtarstwy Petra Woskara stala/se gest kupe mezi dwema bratry, to g[es]t Mathegem Woskarom a Petrom Woskarom, kteryz byl richtarem na/ten czas mesteczka Thrnowcze, že Mathey Woskar prodal bratu swemu Petrowi diel suooy zo dwora, ktery nanho ssiel wsseczek fl 12 a to tymto obyczegem, že wystawyl sobe s/ne[h]o pliaczok, kde stogy chysska W/owratech predreczenego Petra Woskare ssest zemi. Nayprwnegssie Za/dielczom, druhu W/czernich zemech dolnich, tretia Zaplata, czwarta Sussyna yducz do Sielnicze, 5. Kracžina wysse mesta a W/zahradach hriedka pod/kapustu. A tento wystawok na/tento obyczey g[es]t wymieneni, že ten wystawok Mathey Woskar s swogimi dwema syny z Gurczom a z Martinom do/swych smrti magi vziwati a gestliže/by deti zustali po/tych dwuch syniech geho, techda potomkowie tych synow do toho wystawku nemagy nicz, gedyne to budowani, gestly/by kde pliacz gmeli, techdy sloboda gym to budowani wziti. A ta kupe na/tento obyczey se dokonala, že Mathey Woskar swemu bratrowy Petrowy slobodne predal a zdal pred wsseliku raddu y obczi mesteczka Thrnowcze a geho slobodyl od przitelow y od synow swych slobodnu kupu vžiwat y potomkowe geho naweky. Pakliže/by Petra, predreczenego Woskare, ge[h]o potomkowe pominuly se, techdy aby potem spadlo na/Mathege Woskare. y take gestliže/by potomkowe Mathegowsy wymrely, techdy aby ten wystawok spadol na/potomky Petra Woskarowy. Nadto take y laz k tymže zemiem g[es]t wystaweny a tymže obyczegem ma se vžiwati yako y zeme, ktere su k/wistawku wymienene. Dokonano pred wsselikym mestem mesteczka Thrnowcze y obczy w/den s[wateh]o Gyry lethu Pane 1536 za/tohože richtare, yak zwrchu menowani a nebo napsani gest.

2.

Liptovský Trnovec pred 10. 11. 1571

Zápis o predaji ohradu a troch častí zeme, ktoré predal Jančík Dobák Tomášovi Kelovi za 34 zlatých.

Vicjanowgech. 1571: Za času richtarstwi Paula Jliaka y boženikow geho pocztiwych Gyrika Sswaba, Gyrika Ssyli, Martina Nowaka, Lukacze Yalekssu, Bene Krmeskeho, Mysse Woskare stala/se kupe meci Yancžikom Dobakom

a Thomassom Kelom tymto spuosobem, že Yancžik, predrecženy Dobak, predal Thomassowi Kelowy, Nowakowemu žetowi (!), za fl 34 pol ohradu az po/sliwku a Ssyryna (!) na nyžnom konczi polowicze od Sskwarky ten kray. K/tomu try zeme: gedna pol zeme Pod mocžilczi, druga Wrbka, tretie W rawenczi W nižnich honiech podle Sswaba a W zahradach nyžnu na oneyno strane, a to tak, že ten ohrad spolu s/tymi zememi gmenowanimi ten Thomass Kelo yma vžiwati na_weky s/potomkow na potomky. Danij pak nema žadney od toho dawati nikdj, ale to ma y potomczi geho swobodne vžiwati. Nadto take gestlyže/by kdy nemohol Thomass Kelo a_neb potomczi geho tohto wistawku držati, tak žeby musyl prodati, techda nema se prodawati nikomu ginssemu nez k/tomu dworowy, s/ktreho se wyneli ty zeme. A ten ohrad tak take potem y tenže Yanczik Dobak, gestliže by nemohel toho dworu držati, w kterom sedj, techda nema/ho mymo Thomasse a_neb potomkow geho pustity, gestli moczi bude sto byti. Pakli nemoczi bude sto byti, tak muož swe prodati komu chce. Toho-to prodany a dokonany gest take wuole syna y ginyh dietok Yancžikowych. Kdež pro/lepssu gistotu toho kupeni a zgednani nalieli su litkup, kterýžto litkup wsseczko mestecžko pocztiwe Tharnowecz pilo. Actum ante festum d. Martini episcopi feria anno ut sup[r]a.¹

3.

Liptovský Trnovec 10. 12. 1571

Zápis o predaji dedičstva (poldvora), ktoré predal Ambrož Farkaš bratovi Lacoovi Farkašovi za 40 zlatých.

Farkassowgech. Za času richtarstwi Paula Jliaka y geho pocztiwych boženikow, nayprwe Gyrika Markusse, Bene Krmeskeho, Gyrika Ssyly, Mathusse Woskare, Martina Nowaka, Lukacze Yaleksse, stala se kupe mecz dwema bratry wlastni mi, to g[es]t mecz Ambruozom Ffarkassom a Laczom, gehože bratom, a to tymto spuosobem, že Ambruoz Ffarkass predrecženi prodal suooy vrek pol_dwora, w/kterem sedj podle Michala Scžestnich, bratra sweho, Laczowi Ffarkassowi, bratu swemu, za fl 40 z/užitki wsseczkimi k/tomu pol_dworu prisluchagiczemu. Krome techto, ktere Ambruoz Ffarkass wistawyl a vpewnil sebe na_weki y dietkam swogim, tak_že z/deti na/deti aby prechazelo, kterežto se poradkiem budu gmenowati. Nayprwe wistawil sobe zrub za domom na_weki sebe y dietkam swo gím. Potem zeme take tyto sebe Ambruoz tenže wistawuge: gednu za Markussom na Luku konczom, druhu Nyže zahrad pol Kracžin, tretu za Huorkow polowiczcu, cžtwrtu Na plothi konczom polowiczcu. Nadto potem W sade od zahumne tak weli ki placz/mu pustil, yako v richtare Paula Jliaka pitwor y gyzba gest zdluže. Nadto take gestližeby Ambruoz predrecženi swymi detmi nemohl toho wistawku držati, tak potem že by Ffarkass Laczo gemu za/ten wistawek zaplatil; tak take y Laczo, gestliže/by nemohl toho dworu držati, a Ambruoz, neb deti geho mohli/by sto byti, tak pote[m] sloboda gim swe komu chtegi prodati. Tato zmluwa a dokonani a_neb zapis stal/se w ten vterek po s[w]atem Mikulassy² 1571.

4.

Liptovský Trnovec 31. 3. 1581

Zápis o predaji poldvora, ktorý predal Peter Boroško Lavčovi Prostému za 46 zlatých.

Prostych. Za czasu richtarstwi Jana Michalowyech, take spolu osadlich geho panow bozennikow Gasspera Ffarkasse, Michala Kutriale, Jacuba Farkasse, Petra Wicziana, Marka Jliaka, Girika Markussa, za/gich zwrchu menowanich ludi (?) vradu stala se kupe meczi dwema mudrimi a oppaternimi lydmy, totissto meczi Lawczom Prostim a Petrem Boroskem pod/timto spuosobem: Petro Borosko prodal slobodne a/za/giste penize sweho puol dwora Lawczowi Prostemu fflo 46 ze/wsetkymi tymi vzitky k/tomu puol dworu ssepirkowske-mu prisluchagy (!) naweky geho detom y geho potomkom, krome toho wistawku, kteri wistawok wistawil Petro Boroska sestre swogey Žowe naweky y/gey potomkom. Totissto wo/dwore w/tom ssepirkowskom ma gey postawiti Lawczo dom, jzbu, komoru a/chlyew stateczny z/brwan postawyty (?). K/tomu zemu wistawenu prwssu Na Wlczem sraczy, druhu W/rawenczi klin podle Jliaka wi-sse ribnikow cztwrtku, wisze mlina za wodor W/zahradach hriatku, w Niznich pak zahradach take hriadku. K/tomu ma/gey kazdu zimu dwa wozy drew dawaty a gestli bude myety jakuo zbozy, v/nej ma klasty sobe w humne wzdiczky a/gestli bi czo Pan Buoch dopustil na Zowu aneb na/gej dety, techdi na krew ma spadnuty ten wistawok. A/tak ma vziwati Zowa swimi detmi ten wistawok naweky y/gej potomczy. Actum vltima mar. anno 1581. Jtem k/tomu Zowa zwr-chu menowana aneb gej dety ma dan dawaty Lawczowi Prostemu na kazdi rok naweky d 30.

5.

Liptovský Trnovec 25. 1. 1582

Zmluva o pribuzenskom vztahu Jakuba Niamešného a Jána Kováča, zaklada-júca sa na manželskom zväzku Jána Kováča a Anny, dcéry Jakuba Niamešného.

Jamessny. Za czasu richtarstwi Jana Sswaba, take pocztiwych geho spolu osadlich a/poradne wiwolenich panow bozennikow Pawla Jliaka, Gasspera Far-kasse, Michala Kutriale, Jacuba Farkasse, Petra Wiczyana, Girika Markusse y ta-ke prede/wssim mesteczkem Tharnowczom. Za gich vradu lidi zwrchu menowanich stala se zmlowa a spolu z/wuole Pana Boha wssechmohucziho wstupeni w/pratelstwi meczi dwema mudrimi a oppatnimj lidmy, totissto meczi Jacobom Niamesnim, obiwatelow mesteczka Tharnowcze, take meczi Janom, Thomasse Kowacze synom z_Bessenowej wsy, pod/timto spuosobem. Tak ze Jacub Niamesny prigal Jana zwrchu menowanego za sweho, yako za/wlastniho syna a/gemu swu czeru menem Annu dal za/prawu manzelku a/wsseczek statek y vrok, kteri vziwa w/mesteczku Tharnowczi gemu spolu vziwati a/sprauwati, yako synu swemu zwrchu menowanemu vziwati pustil naweky y geho detom. On/pak Jan

giz sin prigati od Jacuba Niamessnich geho we/wsseczkom Jacuba zwrchu_—menowanego, yako otcze sweho wlastniho y manzelku geho a/matk u swu ma posluchaty a/gich ssanowati yako rodicze swe. Krome toho gestliss bi Buoch wssechmo-huczi nahodil a/dal Jacobem Niamessnich sina, techdi s/tym sinom y z/ginimi, gestli budu, ma vrek deleni bity a sprawowati napoly yako gednemu sinowj tak druhemu. Czo se pak doticze Jana, Thomasse Kowacze sina z/Bessenowej wsy, statku, to czo_—kolwek gemu prinde od otcze geho dielu, ma se sem wzity na czas buduczi a/spoleczne to magi syn z/otczom vziwaty. Czo se pak doticze o/gine dgewoczky Jacuba Niamessnich, ty spolu magi widat statku spoleczneho, sprawiwsse gim pocztiwe ssatty mecz dobre lidy. Psana a/dokonana recz w/den s. Paula na wieru obraczeni³ roku 1582.

6.

Liptovský Trnovec 15. 11. 1582

Zmluva, ktorou sa upravujú vlastnícke vzťahy medzi švagrami Tomášom Holanom a Jánom Čanym a ich potomkami.

Hulanowgech. Za czasu richtarstwj Jana Sswaba, take poradne geho wywo-lenich panow bozennikow, totissto Gasspara Farkasse, Michala Kutriale, Pawla Ylyaka, Gjrika Markusse, Petra Wycziana, Jacuba Farkasse, take prede/wssim mesteczkom Tharnowczom. Za nassiho lydy zwrchu_—menowanich vradu stalo se spolu_—zrownany a spolczeny w/uroku meczy dwema mudrymy a oppatrni-mi lydmy a sswagry wlastnymy, totissto meczy Thomassom Húlanom, obywa-telom mesteczka nassiho, take Janom Cžanym, sswagrom Thomasse Húlane, takoweto. Thomass Húlan zwrchu_—menowany Jana Czaneho, sswagra sweho, prigal k/sobe a do vreku sweho húlanowskeho na/poldwore messkagiczemu, na/spolky gemu vrek sam sobe y dyetky swoge ku sprawowany podal hospo-darstwj y gine weczy gemu w/mocz podal, tak aby on geho sameho y dyetky geho statoczne, yako hospodar, stateczne sprawował. Na/wuoly pak Jana Cza-neho bude, kolik ma czeledy aneb detty Húlanowy pry sobe drzatt. Nadto pak Thomass Húlan synu swemu Janowj cztwrt toho dworu wystawuge a wymenu-ge naweky, druhi pak polowiczu zwrchu_—menowanemu Janowj Czanemu za-pysuge a wodluwa naweky y geho dettom. Meczi_—tym pak gestlj by se ne-mohly spolu zrownat meczj sebow Thomass Hulan a Janczo Czany, techdy polowiczy toho vreku magy vzywa (!) Thomass Hulan swjm synom. Jano pak Czany swjmj detmy. Czo se pak doticze dyewok Thomasse Húlane ty meczj dobre lydy magy spolu wydat, gym dawssy potrebne weczy. Czo se pak doticze statku strani gednej y druhej, ten statek spolu zmessely a/spustily; kdyz by se pak spolu zrownawatty nemohly, ten statek ma deleny bytty na/dwe strany ged-nemu y druhemu prawa polowicze. Jan pak Czani wzal na sobe wsseczku tar-chu, dluhy y/gine weczy Thomasse Húlane, tak_—ze gednemu kazdemu ma dost czinitj a vreku giz menowanego vziwatty. Psana a/dokonana wecz w ten cztwrek po s. Martine⁴ roku 1582.

7.

Liptovský Trnovec 12. 3. 1588

Zmluva medzi Jiríkom Kyjankom, manželkou Žofiou a pastorkami Jurkom a Jakubom, ktorou sa im zabezpečuje rovnaká polovica majetku ako ostatným synom.

Kjankowgech. Za czasu rychtarstwj Pawla Hada (?) y take geho panow prysaznych a bozenykow, totižto Pawla Jliaka, Ondrega Ssymkowiech, Mychala Kutliara, Petra Dlhossa, Ondrega Ssyly. Za gyh zwrchu psanyh uradu stala se zmluwa pocztywa a zrownanj mezy Gyrikom Kygankom a geho manzelkow Zoffyow, take mezy geho pastorky Czurkom a Jakubom Kygankom, kteražto zmlowa a dokonany gyh gest tato: Matka gih Zoffia synom swogym Czurkowy a Jakubowj dala gest polowyczu wsseho, tak statku, yako ureku y wsseczkyh weczy ktere kolwek gesu w tom dwore. Ostatnia pak polowycza ma byti synom ostatnym, kteryzto (!) ma a neb su zploczene z manzelom gej Czurkom, kteryžto gmenom sa kladu Petrowj, Markowj, Ssteffanowj. Pakljze/bj Pan Bûh wssemohuczy smrt (: yak su pryhodj lydske :) na nekteru stranku dopustyl, tehda spadok ureku prysluchati bude na stranku pozustalu a zywu kterukolwek z tyh a nie na priatelow. Stalo se to a dokonano w den s[wateh]o Gregora papeža podla staryho kalendaru⁵ roku Paně 1588.

8.

Liptovský Trnovec 12. 3. 1588

Zmluva medzi Harichom Šťastným a jeho švagrom Jankom, ktorou mu Janko púšťa dvor a ostatné veci z dedičstva a z dvora naňho prislúchajúce.

Sstiaſtnych. Za czasu rychtarstwj Pawla Lada y take geho panow bozenykow a prysažnych, totižto Pawla Jliaka, Ondrega Ssymkowiech, Petra Dlhossa, Mychala Kutliara, Ondrega Ssyly, Laucza Fratra, za geho a nassho zwrchu gmenowanego pocztyweho uradu stala se gista a pocztywa zmlowa a dokonany o urek mezy Sstastnym Harichom a geho sswogram Jankom, a to na tento spùsob: Janko, sswogr geho, pustyl Sstastny[m]v dwûr a wseczky gine weczy, kterežto by z/ureku y ze/dwora k nemu a nanho prysluchalo. Sstastny pak ma gemu teto weczy wydati a za to ucziniti s/toho ureku, z ktereho sebe wymienia: ponagprwe zemu nagprwssu Za potûckom nyznym, druhu czes dolynu Pod Markussowow stranow, trety W cziernych zemiech y z/ozyminow, hriadku W zahradach, kdy Pan Bûh gemu zdarj z/manzelku, placz W/ohrade po jablonowy pniczek z/nyznu stranu a z/wyssnu stranu po stlpym wratnie na budowania patnaczte drewa a k/tomu ma gemu pomahati robit, czo bj k/tomu budowanju prysluchalo, kdy sa ozenj, krawu gednu. Dan, dokudkolwek bj sa neosadyl, nycz dawati nema, než yak/bj sa tam osadyl, tehda ma dawati yako gedon. Pakly/bi Pan Bûh budto na Sstastnyho a na geho dietkj a manzelku, budto na Janka smrt dopustyl, tehda spadok ma byti na stranku zywu pozustalu; danj gmenowyté na kazdu dan ma dawati 10 d. Czož

pro lepssy gistotu do knyh mestkyh pro buduczyh nesnadok wywarowanj za psati sa dalo. Czož se psalo den s[wateh]o Gregora papeza podla staryho kalendaru roku Pane 1588.

9.

Liptovský Trnovec 31. 3. 1592

Zmluva, ktorou Laska, vdova po nebohom Tomášovi Voskárovi, prijala Jiríka, Brtkovho syna, za vlastného syna, tým, že si vzal jej dcéru za manželku.

Woskarowgech. Za czasu rychtarstwy Ondrege Ssylly y take pocztiwych panow bozenyków ge[h]o Jana Mychalowiech, Ondrege Ssymkowych, Petra Dlhosse, Matthege Borosky, Mychala Markusse, Lawra Ffratra za nasseho zwrchu položeneho vredu a sprawowany/obcze stala se zmluwa a spolu wstupeny w/pratelstwo mezi Laskow pozustalow wdowow od nebosstika Thomasse Woskare a mezj Gyrykom Brtkowym, Walentowych synem, pod tymto spůsobem. Takže Laska prigala Gyryka, Brtkowho syna, za sweho yako wlastnego syna a gemu swu dczeru Dorothu za wlastnu manželku gest dala a wssecek statok y vrek gemu spolu k/uziwany y dietkam geho gest zapisala gemu z/geho manželkův y ditkam geho nawekey. Toto pak gedno gest wymienila a wizwolila tey syrotcze pozustaleg od nebosstika manžela sweho Thomasse gmenem Zoffy, že ma gey, teyto syrote, Gyryk, mûg syn, dati hradu gednu pssenicze, na kteru/by se lukno wyssialo, gednu hradu jaczmene, na kteru tež lukno jaczmene wysialo. To pak ma/se toliko geden_krat tey syroce daty, ta hrada pssenicze pod lukno a hrada jaczmene. Ty dwe hradi potom slobodne ma Gyrik posiewati a/vzitok s/nich bratj nawekey y geho potomczi. Pakly bi Pan Búch wssemohuczi popryal tey syrotcze zdrawy a treffelo by se y sstesti, aby gi krasne mezi dobre lydi wydal. Naposledi tento Gyryk, syn mûg, ktereho sem ya za/wlastnego syna prigala, ma mne wažnosti a w poctiwości myeti, tak yako Pan Búch pryzkal: Czti otcze sweho y mattku swu, yako swu wlastny mattku. Take bez powoleny a poraddi mey nema žadney weczi ucžiniti, dokud ya żywem. Po mey smrty spadok na nikoho nema byti, než nan, na manželku geho y na gegich potomkůw. Pro lepssy a/hognegssy swedomy a gistotu daly sme sobe zapsati do/meskich knych. Actum w prytomnosti wsseho mestečka w/domu pana rychtare zwrchu_psaneho welikonocžny vtorok⁶ roku Pane 1592.

10.

Liptovský Trnovec 31. 3. 1593

Zápis o predaji dvora Mateja Jalakšu za 96 zlatých Tomášovi a Feriancovi Kmeťovcom.

Jalakssowgech. Za czasu rychtarstwy Mychala Markusse y take pocztiwych panow bratrow a starssych geho Jana Mychalowiech, Pawla Lada, Ondrege Ssymkowicze, Matthege Borosky, Petra Dlhosse, Lawra Ffratra za nasseho zwrchu po-

loženeho vredu a sprawowany obcze stala se zmlowa i trch gisty mezi mudrymy a oppatrnymy lidmy, totissto mezi Matthegem Jalakssem a mezy bratry wlastnymy mezi Thomassem a Fferyanczom Kmetowich to pak na tento spůsob, že Matthey Jalaksse slobodne prodal ten czely dwůr, na kterem sedel, ze/wsetkymy tymy vžitky k/tomu czelemu dworu od_starodawna nadanymy, gym y/potomkom gegich nawekey za summū f 96 vherskich. Actum w dome tohože zwrchu_psaneho rychtare, w prytomnosti wsseczkeho mestečka 31. die martij roku Pane 1593.

11.

Liptovský Trnovec 8. 13. 1596

Zápis o predaji zeme, ktorú predal Jakub Niamešný Mikušovi Farkašovi za 13 zlatých a 50 denárov.

Janussegech. Za czasu rychtarstwy Ondrege Ssylly, take spoluosalnych geho poctiwych boženykůw Janna Mychalowyech, Pawla Lada, Galla Herycha, Matthege Borosky, Mychala Markusse, Ondrege Sskwarky stala se zmluwa a/trch gisty meczy sspanom Jakubom Nyamessnym, obywatem na ten čas benussowskym, a druhow strankow Mykussom Ffarkassom alias Nyamessnym, to pak o tuto wecz a na tento spůsob, ze sspan Jakub Nyamessny slobodne prodal tye zeme, ktere byl sobe, manzelče (!) y potomkom swym wystawyl ze dworu nyamessnowskeho Mykussowy Ffarkassowyech alias Nyamessnych, y potomkow geho nawekey za summu f 13 d 50. Naposledy wystawyl a wymyenyl sobe sspan Jakub Nyamessny y k/ pozywany y/djtkam swym hryadku gednu W zahradach. Dokudkolwek budeme Mykussowy Nyamessnyemu aneb potomkom geho od ney odrabetj, mame pak a wynny budeme každy rok toto robytj: den geden kosytj anebo dva dny žatj. Toto zapisowany stalo se w prytomnostj wsseho mestečka w/domu pana rychtare zwrchu_položeneho w/den početj Panny Marye⁷ roku Pane 1596.

12.

Liptovský Trnovec 18. 2. 1598

Zmluva Ondreja Šimkoviča s bratrancami Jankom a Gregušom o predaji pol-dvora za 59 zlatých.

Ssimkowgech. Za času rychtarstwy Mychala Markusse y panow starssych a prysažnych geho Janna Mychalowyech, Pawla Lada, Ondrege Ssylly, Galla Herycha, Ondrege Sskwarky, Gyryka Kyganku za/nasseho vredu a sprawowany obcze stala se zmlowa a trch gisty meczj Ondregem Ssymkowyczom a bratenczj geho, nebosstjka Matthege Ssymkowycza syny, Jankom a Gregušsom Ssymkowyczj. To pak o tuto wecz a na/ten spůsob, že Ondrey Ssymkowycz slobodne prodal sweho pol_dwora, ktery mel w mestecžku nassem a ktery mu pozustal od nebosstika otcze geho Bene Ssymkowjcze y od bratrow geho, nebosstika Stephana Ssymkowjcze a bratra naymladssyeho Mychala Ssymkowycze za summū pro f 59 nawekey gym y potomkom gegich ze wsselykymy uzitky od_starodawna k/

tomu pol_ dworu prysluchagyczjmy. Ondrey Ssymkowycz spolu y manželcze swey Nadegj wymyenyl sobe do smrtj obeguch w/dome premesskawatj a y komoru gednu Yanko z;bratre[m] gemu dal do gych smrty a w/každem poly wystawyl Ondrey Ssymkowycz sobe y manzelky swey do smrty podo/dwa korcze zemy syaty. Nayprwssy Meczj putmy, druhu Na/hodocžku konczom polowyczj, trety U lusska podla yarku neb mecze. Po smrty Ondregowej a manželky geho teto zeme magj zase slobodne ku dworu prygjtj. Pakly nyekdy myenku mel Janko z bratre[m] ten vrek prodawaty, techda nema žadny k/tomu blyssy byty než Ondrey Ssymkowycz a_neb bratr geho Mychal a gich potomeczj. Toto zapysowany stalo se w/prytomnosti wsseho mesteczka, w/dome pana rychtare zwrchu_polozenego, 18. february wedle stareho kalendaru roku 1598. Post scripta. Ondregowy Ssymkowyczowy spolu z/manželkow geho do gich smrty sloboda pywa warytj, pywa w dome dawaty, dobycžatko we/dwore chowatj a/chylytj, zbožička, yakowe budu mywatj, w humne magj klast.

13.

Liptovský Trnovec 8. 2. 1598

Zmluva o predaji poldvora, ktorou Baltazár Kello s matkou Betou predáva Lavrovi Varínskemu a Jaškovi Pečiarkovi každému štvrtinu v sume 22 zlatých a 38 denárov.

Hulanowgech. Za času rychtarstwy Mychala Markusse y panow starssych a_neb prysaznych geho Janna Mychalowyech, Pawla Lada, Ondrege Ssyly, Galla Herycha, Ondrege Sskwarky, Gyryka Kyganky za nasseho vredu a sprawowany obcze stala se zmluwa a trch gisty meczy tymto pocztywymy lydmy, totissto meczy Baltizjarom, nebosstjka Thomasse Kelle synom, a Lawro[m] Warynskym a Gasskom Pecžyarkom, nebosstika Mykulasse Pecžjarky synom, to pak o tuto wecz a na tento spùsob, že Baltizjar spolu swogow matkow Bettow y z;bratry swymi slobodne prodaly toho poldworu wssetkeho hulanowskeho po čtrtyne gednemu y druhemu Lawrowy Warynskemu a Gasskowy Pecžjarkowy y gegich po_tomkow (!), že (!) wsselykymy užtky od_starodawna k/tomu pol_dworu prysluchagyczymy nawekey. Lawrowy Warynskyemu y geho potomkow (!) čtrtvrjnu prodal nawekey za summu f 22 a d 38 a Gasskowy Pecžjarkowy y potomkom geho na_weky za tuže summu f 22 d 38 krome tych chyžiek a žemy (!) k/nym wystawenym, ktere ma Baltizjar spolu z/matkow swogow a gynymy bratry y gich potomeczj na_weky užjwatj polom W czernych polowyczj, druha Za Markussom w dolyne pod pol lukna, trety Nad hagyky, čtrwta na Húrcze za placz, pjata Na/kracžnach dolu čtrwrtka pod holamy lazecz. Pro lepssy gistol daly sme to do meskych knych zapsaty w/prytomnosti wsseho mestecžka, gestly by kdy prodawaly, nayblyssy magj bytj Baltizjar, bratry ge[h]o zapysowane w dome pana rychtare zwrchu_polozeneho 1 Dominica Quadragesimae⁸. Anno Domini 1598.

14.

Liptovský Trnovec 4. 1. 1601

Dobrovoľné odstúpenie čiastky Tomáša Kohúta z kohútovského dedičstva v sume 12 zlatých bratovi Ondrejovi a jeho potomkom.

Kohutowgech. Prwssyho lystu a dokonany byl prygal do ureku sweho na czastku bratra sweho starssyho Thomasse Kohuta na weky y s/potomky geho. Než ponewacž dobrowolne a gednomyslne Thomass Kohut swymy potomky aneb dytkamy z ureku toho kohutowskeho od bratra sweho wychadze a podstupuge, zmlowu vcžynysse, za dwanaste zlatych za summu geho bratra, totissto sweho Thomasse y potomkow geho naweky wyplacze, tak že any Thomass, bratr Ondregow, any potomkowe geho nykdy nemaj na weky zadneg czastky z/ureku wyhledawaty od Ondrege a potomkow Ondregowych. Krom tohoto wystawku, který gest pod meskow pecžetow w lyse. Pro lepssy gistolu daly sme toto gegich dokonany a z/ureku wjplaczeny Thomasse y potomkow geho do meskych knych zapsatj. Actum w prytomnosti wsseho mestecžka 4. die januarij Anno Domini 1601.

15.

Liptovský Trnovec 29. 12. 1602

Zmluva bratov Marka a Janka Šimkovičcovcov o predaji Markovej čiastky z otcovského majetku bratovi Jánovi za 26 zlatých.

Ssimkowgech. Za czasu rychtarstwy pana rychtare Petra Dlhosse y panow starssych ge[h]o Janna Mychalowyech, Pawla Woskare, Ondrege Ssyly, Mykulasse Zaboynyka, Galla Herycha, Gyryka Kyanky, za nasseho vredu a sprawowany obcze stala se zmlowa a/trch gjsty medzj;bratry wlastnymy to pak o tuto wecz a na/tento spůsob, ze Marko Ssymkowycz, bratr mladssy, czastku swogu, ktera gemu yssa z/ocžjzny s/poldwora od bratra sweho starssyho Janna Ssymkowjcke, dobrowolne a slobodne prodal Jannowy Ssymkowjczowy swu czastku y potomkom geho naweky zo/wsselykymy vžytky od starodawna k tomu poldworu ssymkowskemu nadanymy domowom, poworow, z/ryadom wsselykym hospodarskym y statkom hnutyem y nepohnutym za summu za sses a dwacze zlatych, tak že Marko any (!), gestli ho Pan Buoh pozehna, manzelkow a dytkamy, any on any manzelka any dyetky gegich nykdy naweky zadnego dylu wycze any czo takowe[h]o wjhledawatj od Janna Ssymkowjcke any od ge[h]o potomkow nemaj. Naposledy gestly by Pan Büh Janna, bratra Markowho manželku y potomkov gegich s/tohoto sweta skrze smrt časnu powolal, spadok na Marka a geho potomkow rownym spůsobem, gestly/by sprowal (?) a/byla bj wule Markowa, blyssy nema bytj ness Mar. Actum w prwu nedely po Wanoczech⁹ Anno 1602.

16.

Liptovský Trnovec 20. 3. 1608

Zmluva o predaji štvrtiny dvora za 20 zlatých medzi Jiríkom Jarkovským a Pavlom Voskárom.

Woskarowgech. Za času rychtarstwy Ondrege Ssyly y prysažnych geho Mykulasse Zabognyka, Pawla Woskare, Petra Dlhosse, Galla Herycha, Mychala Prostych, Mychala Nyamessne[h]o, za nasseho vredu a sprawowany obce stala se kupe a trch gysty mezj mudrym a oppatrnym mužem Pawlom Woskarom a druhow strankow Gyrykom nebossticke[h]o Brtka Jarkowske[h]o synom, swym spolnykom, to pak o tuto wecz, že Gyryk slobodne prodal swu čtwrty/dwora woskarowskeho Pawlowy Woskarowy y potomkom geho naweky ze wsselyky-my vžjtky, ktery čtwrtyne od starodawna nadanymi za summu dwacet zlatich, yako otecz dobry, pobožny a bohabogny o dytky swe a o/žywnost telesnu y giste obydleny a buduce pomesskany dytek swych staragicy se, wyce a wyce wždicky usyluge nabywati, aby pak poctiweyssy a hoynegssy zywnost mohol Pawol Woskar z/dytkamy swymi myeti, k prwssemu pol_dworu kupjl y čtwrtynu zwrchu_oznamenu, než na tento spůsob, ponewač otčyk neutracy a (!) dyetkam, ale nabywa, ktery by ze synow geho yako ryba we wode a ptak w powetry za žywota meho y manželky mey a nas rodyčow bez wole nassey chtel sem a tam chodyti a wandrowati za zywota nasseho any po smrty nassey, od synow nassych a od bratrow swogich, any od potomkov gegich statku any z/ureky (!) nykdy žadneho dielu naweky nema wyhledawatj. Po smrty pak nassey, mne otčyka gegich y manželky meg, a matky gegich, budu-ly po wûly nas rodyčow chodyti, wsseczj rownym spůsobem to magi vžjwatj a syn nass naystarssy po smrty nas obydwuch, otce a matky, ma hospodarem bytj a ge[h]o manželka hospodaryny a syn nass naystarssy Mychal, ponewač byl od nas odessel a na žadost nassy zase se k/nam nawratil, dobrowolne k/rodyčom swym, y w cem ho byl Pan Bûh požehnal, dnu prypustyl, na čas prysly po smrtj nassey, gestly by se nemohly spolu znassety, ryad slosyarsky mage se gemu mymo wssecek dyel y potomkom geho slobodne wypustjti. Actum w prytomnostj wsse[h]o mestečka die Jovis ante d[omi]nicam Judica¹⁰ anno 1608.

Přípisok: Synowya mogj ostatny djetky nasse, Dorothu a Orssulu take magi sprawat ako swoge wlastne a/kdy gim P. B. sstestj zdary, magi ge poctiwe mezj dobre lydy wydati a czo na/ne yde, daty.

17.

Liptovský Trnovec 21. 11. 1608

Testament Mateja Borošku, ktorým zanecháva Pavlovi Boroškovi a synom dedičný majetok.

Borosskowgech. Za času rychtarstwy Ondrege Ssyly y panow starssych geho, Pawla Woskare, Galla Herycha, Petra Dlhosse, Mykulasse Zabonyka,

Mychala Prosteho, Mychala Nyamessne[h]o, za nasseho vredu a sprawowany obce toto poručenstywo stalo se, že Matthey Borosska, člowek wekem zessly, starosty welkey sucze postaweny, prystupyl pred nas a predložyl lyst a poručenstywo, ktere pamatugycze na smrtedlnost swu, w/dome wlastnem swem w/prytomnosti mudrych a oppatrnych lydy Pawla Woskare s/poictiweg raddy, z/obecnych Lawryncze Ffratra, Martyna Nowaka, Janna Ssymkowycze, byl poznamenal, ponewać by wssetko nemohol na pamety myty, žeby po smrty sweg nedal prycyni k/swarom a zwadam, za dobrey pamety gsa gesste zdrawy, takto g[est] porydyl a poručenstywo mezj syny swymi včynil, a to takoweto: nayprwe poruče a wodluwa Matthey Borosska po smrty geho Pawlowy Borosskowy y synom geho Gurowy, Ondrassowy y ginym, kterymy by ho Pan Bůh požehnal, wsseczek vrek, na/kterem sedy, y wssecek statek pohnuty y nepohnuty Pawlowy y potomkom geho na_weky, a to pre tu samu pobožnost, poddanost a poslussnost, ponewac geho z/manzelkow y z/dytkamy swymi až do/tohoto času obchodyl, sprawuge (...)waczowaty (!) y do geho smrty tak, jako na pobožne[h]o syna pryslucha, sprawowaty ma. Balazowy, který byl od druhey manželky, ponewać se proty otčikowy swemu nezachowal, že mne nechtel pomahat chowat, sprawat, a/kdy sem ho pred mesto zwal, dal odpoved takowuto: „Otcze, můžem yt, ale ya o toto nycz nestogim a žaden, poctive mluwycz, ssarha za mogu nuczu nebude pyt,“ tuto panu rychtarowy Mykulassowy Blaysowy y geho panom starssym mnohym ruku dal pred wssetkym mestom, že prde a mne bude pomahat chowat. A/kdy sem geho y osobne w/dome mem, ruky zgimagicze, prosyl pred dobrymi lydmy, pred Pawlom Janowyech, pred Janom Zubayom, že by pry mne messkal, mna chowat pomahal, než ponewać nechtel a nato nycz nedbal, musel sem tomu (!) w/swe[m] nedostatku tomu vrek y wssecek statok poručyty, wodlowaty a podpisaty nawekey, který mne posowad y do/smirty ma chowaty, Pawlowy y potomkom ge[h]o nawekey po meg smirty. Balažowy, nepamatagicze na geho za_twrdlost a neposlussnost, prece pro lasku, kteru k/nemu mam, y pre tych dobrých lydy, který byly pry tomtu dokonany, poručem po meg smirty s/tey cztwritte častky, ktera my byla prysla po/mem otčikowy bez penejz a kteru sem nekupoval, pracne dost od bratrow swych sem byl odkupjl try častky od Pawla, Petra a Mychala, jako o tom mestu znamo gest, s/tey cztwritte častky žeby mu syn můg Pawol a bratr geho aneb geho potomkowe na try termyny za try roky w pol půstu dwanast zlatich wjplatal a dwa byky žeby/mu prysadyl, leto y zymu chowal a potom wychowawssy k/rukam Balažowy oddal. Tretymu pak synowy Jakubowy y potomkom geho w mocz a k/užywany na_weky poddawam dom na husstaku ze/wsselfykymy tymto vžytky pry/dome: zahradow, polom hryadky: prwny nad Sswabom w tom poly Nad yamow, druhu polowyc nad Sklenkom, druhu W rawency na ploti konczom, tretu V/lusska wysse Jannowey zeme na Wach koncom půde lok Za kruhowym, ssesta W/zahradach z druhey strany wody na wrbu koncom, sedma W kračynach z/oney strany wody ten kus zeme pod holamy chrast, dwa byky, gednu krawu, pluch, branů, cztiry kolesa bosye, gednu kyad, drobne[h]o statku: dwoge prasyecz, cztiry slepjce, dwe husy. Teto wssetky wecy da-

wam Yakubowy y potomkom geho naweky. Balass pak any Jakub any potomkowe gegich od Pawla any od geho potomkow z ureku any statku nemaj wycz žadne[h]o dyelu wyhledawatj. Na_posledku Jakub, manželka any potomkowe geho nemat budu moczj ten wystawok na/ffraymark daty any predatj a gestlj by predawal, nycz wycz než petnast zlatich Pawol Borosska ma za ten wystawok položitj a Pawol tak, yako na syna pobožne[h]o zaležj, ma swe[h]o otcyka z/manželkow y z/dytkamy poctive chowaty a po smrty poradne do hrobu prowodyty. Dan po otcowej smrty tak yako giny wystawnycy Jakub y potomkowe geho ko dworu ma daty, prydal mu k/tey zemy otčyk Jakubowy y Sussynu. Ponewač sem Jakubowy dal tolke vžytky, robotow ma každy rok na wssachdy ku dworu try dny robyti w lukach den na yar, den a den žat. Actum w dome pana rychtarowem w den Obetowany Panny Maryge¹¹ roku Pane 1608.

Correcta: poručyl a prydal naweky y prypustyl W kračynach y/gedney y z/druhey strany wody otčyk Jakubowy y Pawol, bratr geho, te zemycky.

18.

Liptovský Trnovec 10. 6. 1609

Zápis o uzavretí manželstva Petra Kmeťoviech z Malého Bobrovčeka a Verony Prostej.

Prostych. Za času rychtarstwy Petra Dlhosse y starssych geho Mykulasse Zabojnyka, Pawla Woskare, Galla Herycha, Mykulasse Blaysy, Martyna Nowaka, Pawla Lacza, za nasseho vredu a sprawowany obce stalo se poradne spolčeny a w/staw manželsky wstupeny Petra Kmetowyech z/Bobrovecka Maleho z/Weronyow Prostow, ktera byla pozustala wdowa a nyekdy manželka dobrey pamety Mychala Prosteho, ona ponewač vznawala spolu s/pozustalym syrotamy ze by gegich hospodarstwy bez dobreho a poradneho hospodare stale pewne a dosta-tečne byti nemohlo, z wůlou a dowolenenym Lawryncze Prosteho, stareho otce, y manželky geho Barbory, y z/wůlou dwuch synow swych, starssy[h]o Pawla a mladssyho Mychala, na_pred_gmenowanewanemu Petrowy, za manželku buducy se wdala. Ponewač on w prytomnosti tutorow gegich, kterym ona dyetky gey ku opatrowany a ochranowany byly poručeny, totiss w/prytomnosti Pawla Woskare, Mychala Markusse y w/prytomnosti stranych dwuch lydy, ktery na Petrowu stranku byly, Lenharta Dczurykowyech, Pawla Bohusse s/Pawlowskowsy, wssecku starost na swu hlau wzal a pred/nymy se zawazal, ze tak chce s/pomocy Pana Boha gegich hospodarstwy wyesty a sprawaty, ne yako na otčyma, než yako na/wlastne[h]o otce pryslucha. Matku y otce, tak yako gich nebossticky syn gegich do smrty chowaty, sprawaty a ochranowaty. Na tento pak spůsob gest gest (!) prigaty a prustupyl, aby y geho prace, starost takowato tarcha nebyla darrema, že wodlowaly gemu. Tutorowya s/wůlou synow y druhey stranky stareho otcze a starey matky trety častku vreku y statku z manželkow geho gym y potomkom gegim naweky, gestly by se nyekdy nemohly spolu znassety, yakowe su pryhody lydske, synowe dwe častky pre sebe osobyly vreku y statku, techdy Pet-

rowy, otčymowy swemu, a matce společne magi cztwrtynu kuputy, synowe dwa penye a_neb dwe častky magi dati a Petro trety, zač by byla kolwek kupena, a Petro rownym spůsobem ma wssecko dnů prypustyty, w čem ho kolwek pan Bůh požehnal, bud w/statku aneb we/zbožy, neb w čem ginem. Spadek, gestlyby ktera wymrela a_neb pusstela, na zywucy stranku ma priti a pasty. Actum w/prytomnosti wsseho mestečka 10. junij anno domini 1609.

19.

Liptovský Trnovec 7. 1. 1611

Obnovenie a upravenie zápisu, ktorým Matej Boroška vylúčil svojho syna Balaža a jeho potomkov z dedičstva.

Borosskowgech. Za času rychtarstwy Mychala Markusse y starssych geho Pawla Woskare, Martyna Nowaka, Mykulasse Blaysy, Petra Dlhosse, Galla Hericha, Pawla Lacza, za nasse[h]o vredu a sprawowany obce stalo se obnoweny prwsseho zapysu Matthege Borosky a/naprawa w prytomnosti wsseho mestečka, ktery byl vcynyl mezy syny Pawlom a Balažo[m], tak_že Balaže byl z/ureku y potomkow geho wylučyl s/pryčyni tey, že wandrowal a/geho nepomahal ochranowati a smrty dochowaty. Než on yako geho/myly syn upomnel sa a k/swemu se nawratil, predne očyka sweho wyrozumewsse prwny zapys žadal a prosyl, potom y bratra sweho Pawla, žeby on rownu častku mel z/ureku y statku nawekey on y potomko[w]e geho, yako y bratr geho starssy Pawol Boroska. A tak ponewac nassel takowu lasku bratrsku na bratu swe[m] Pawlowy, stalo se narownany takoweto, ze polowyc ureku y statku ma myeti bratr geho Balass y potomkowe geho nawekey, sam swym yazikem wodlowal, yako y Pawol, bratr geho, y potomkowe geho. A nadaley, gestlyby se nemohly wespolek snad znasseti, po polowy-cy vreku y statku magi se rozdelyti a byti, a na swem vreku kazdy z nych magi zustawati a prestawati. Otčyka obadwa společne magi smrty dochowaty tak, yako na pobožnych synow prynaležy. A Pawol, starssy bratr, ma hospodarem byti a manželka geho hospodarynow a ony tak magu sprawat dyetky gedney stranky y druhey. Actu[m] w/dome Gregusse Ssymkowyce 7. january anno 1611.

20.

Liptovský Trnovec 11. 3. 1628

Dohoda medzi bratmi nebohého Petra Dlhoša o dedičstve.

Dlhoš. Anno 1628 in Vigilia Gregorij Papae¹². W pritomnosti mudrich a oppatrnych lidy, yakožto vroczeneho pana Jakuba Benikowskeho, pana rychtara na ten čas Girika Markussa, prisažnych geho niekterych Martina Novaka, Pavla Voskara, Pavla Laca, Tomassa Czaneho, k/tomu z obecnjch Mikulassa Blaysi, Mikulassa Zabojnika, Thomassa Bače, Nicolausa Sskwarky, Gregoriusa Voskara stalo se dokonani mezy bratri wlastnymi nebosstika Petra Dlhosse, ponewadž pred niekolik rokmi od sweho očika boli postupili niekterý synowe geho, yakož-

to Mikulass, Gurik a Kuban, ostatni pak tria bratia, yako Miško, Gašpar a Yano Dlhossowia, zustawali pri swem očiku až do smrti geho, takže gey y smrti dochowali. Ponewadž pak po smrti swe[h]o otce každy se k swemu priznawal a swu častku chtel mitj, toto mezi nimi sme dokonaly. Ponagprwe tito tria bratia magi z/ureku, yakossto Michal, Gasspar a Yano, onichno trich, ktery bili postupili, od sweho očika wyplatitj, a/to na tento spusob: že oni magi po dwacet zlatých gedne-mu každemu za vrek datj. A ponewadž statek pohnuty tež neweliky bil, techda tym trom za statek y za riad magi po čztirom zlatjm datj. Co se pak dotiče dlhu, ponewadž geg bilo f 49 d 50, tito tria, ktery w/ureku zustawaj ten dlh na sebe prigimagi, yakožto Michal, Gasspar a Yano. Co se dotiče platu, magi na dwa termini penize gim pokladatj, a to na tento spusob: že Michal ma klast Soffij a gey ditkam pozustaley manželce nebosstika Yakuba, gich bratra, potem Gašpar Rozi-ne y gey ditkam nebosstika Girika manželce, treti pak bratr Yano ma odkladatj Mikulassowj, swemu bratru naystarssymu, a/to geden každy ma klasti na dva termini po f 12, k/tomu y po gednom lukne chleboweho na wichowanaj ditek gegich magi gim datj. Co se dotiče polom oziminy, to magi spolu na poli wssecj zrobitj, a/tak potem spolu magi se na ssestoro delitj. Do yarniho pola nemaj nic miň, krome tito tria, ktery w vreku zustawaj, ani do obili yarniho. Pro lepssi toho gisto a potwrczenj, aby tak y ditky y potomcy gegich toho vreku bili učastny a z/potomkom (!) gednech na druhjch ma spadok bitj na weky, do meskych knich se dalo zapsatj. A gestli/bi minili ktery z/techto Michala, Gašpara a Yana Dlhossow swug ten vrek a očissnu predatj a neb založitj, nema bitj blissy, yako ten, ktery bi w/dome tom dlhossowskem sedel. Stalo se to dokonani roku y dne ut supra.

21.

Liptovský Trnovec jún – august 1638

Záznam o financovaní prác, ktoré sa urobili na chráme, fare, radnici a pod.

Anno 1638 diebus junij, julij, augusti. Za sprawani obcze op. muže Mathiase Woskara, panow bratrow prisažnych geho, gakožto: Petra Prosteho, Gurika Mar-kuša, Martina Nowaka, Paulusa Prosteho, Marka Ffarkasse a Caspara Dlhosse z pomocy mileho Pana Boha chram naš trnowecky, ktery od mnohych časuw wyhledawal a potrebowal priodeni sweho, techda roku tohoto ex fundamento strana ta od poledni zawiisci nowjm a smrekowjm ssindlem gest priodata a po-byta. Potom ffara, ktera take potrebowala oprawu, ta z fundamentu sweho stare[h]o gest zborena, mimo teg swetnici, ktera gest pri studni, a znowu wistawena a k koncy winssowanemu lepssymu nežli prw priwedena. Na ktere syce staweni častku ale dosti maličku pomoc učinili y pani ffarnicy prinaležegicy k chramu nassemu, za času nas wynaučowani pana ffarare, muže, dwogi ctihodneho kneze Samuele Chalupky. W tenže rok, mense maij rathus aneb wrednica, ktera z/swym ffundamentom podpornym w/zemi ležela, gest wyzdwižena a nowu podporu za-opatrena. Potem tenže rathus, ktery wyhledawal zaodení a prikriti sweho, nowim

ssindlom gest pobity, a/to rozličnym časom. Roku zagiste 1634 za rychtarství Petra Prosteho ta strana, ktera gest od wychodu a strana ta od zapadu tohoto roku zwrchu_doložene[h]o gest pobya. K/tomu y gine budowani prinaležegyci k rathusu znowu gest wystaweno. Yako y čtyry haky pro potrebu ohne, od kte-re[h]o P. B. rač chranitj každeho, gsau sprawene a k rathusu pripogene. Tyto pak nakladky, mimo ffary a chramu Božiho, negsau z pomocy nasseho mestečka, ale toliko z/birssagow, yakekoli mohly se pres cely rok tuto wynaleznutj gednak od rozličnych prestupnikow, neposlussnosti a ginych tem podobnych pripadnosty. A[nn]o et diebus ut supra.

22.

Liptovský Trnovec 27. (1.) 1640

Záznam o smrti Jána Deáka z Vitanovej, ku ktorej riešeniu dali podnet otec zomreleho Martin Deák s rodinou a príbuznými.

Stala se byla prihoda, yakožto die penulta octobris¹³ anni 1639 w mestečku Trnowczy w widieku Lyptowskem a w poddano(sti) Ge[h]o O[swiceno]sti pana, p. grof Caspara Illieshazyho, že totiž byl nie z/cteni ale z/prihodu udereny opatrny muž Yano Deak z Witanoweg, poddany totiž Ge[h]o O[swiceno]sti p. p. Grof Caspara Illieshazyho, od Mikulaše Illiaše a Mikulaše Stračky, obywatelow mestečka Trnowcze, z ktere[h]o udereni tenže Yano Deak z Witanoweg y swug cyl žiwota dokonal a umrel. Smrt, ponewadž nenadala pritrefila a mimo prirozeni se zbehla, ya otec zemreleho Martin Deak z swau milau rodinu a pratelstwim, yakožto z swjim bratrom rodnym Yanom Kulichom, z swjim zetem Gregorom Litwinom, ano z swjimi (sswa)gri Stanislawem Lantowskym a Jakobusem Zbrogem, na takowu smrt nenadalu a mimo prirozenu, než violenter inflictam sme se domluwali, a wihledawali pred wrchnosti poctiwe[h]o mestečka Trnowcze. Než causantores wiš_doloženi Mikulaš Jlliaš a Mikulaš Stračka winowati se dawagine, k smrti teg se priznawagice, uponižili se a s/nami yako actormi tuto (wec) violenter inflictam dokonali, a/to na tento spůsob: že tito dva causanter za tu smrt gistu učinenu nam zwrchudoloženym A. položili f 4 a dwa korce pssenice. Ktere penize k/rukam swjim sme odebrali z/dowolenim panow officialow zamku Orawskeho. A tak ya otec zemreleho, Martin Deak, z/bratrom swjim Yanom Kulichom, z swjim zetem, swjimi sswagri wiše_doloženimi, na swedectwj toho, že od tohoto času y potomne ani mi ani ditky a potomkowe nassy, ani tež gina rodina a pratelstwo tuto smrt Yana Diaka wihledawati na tichtože ani na ditkach a potomcých gegich nechceme, list tento dawame a pečetmi nassymi potwrdzugeme. Pakli by successive bud od Ge[h]o O[swiceno]sti, p. nasse[h]o milostiwe[h]o, budtože od mestečka poctiwe[h]o skrze smrti teg se requirovalo, to wsseckuo tito I., obiwatele trnovečtj, na sobe berau. Actum in aedibus judicis opp[id]i Trnowecz die 27. (januára ?) anni 1640. Stanislaw Legt...?, mp., Jacobus Zbroya, Martin[us] Dzyek, Georgius Litwin, Janes Kulih.

23.

Liptovský Trnovec 26. 6. 1644

Dohoda medzi Petrom, Pavlom a Michalom Prostými a Mikulášom Bohušom z Behárovieč o odpredaji jednej štvrtiny z poldvora šepirkovského za 99 zlatých.

Ssepirkowych. Za sprawani obcze op. muže Johanna Mategky, panow bratrow prysažnych geho, yakožto Michala Woskara, Petra Prosteho, Matege Lady, Caspara Dlhoše, Marka Ffarkaše a Yana Kubiša, k/tomu w prytomnosti wsseho mestečka n[asseh]o Trnowcze stalo se dokonani a trch slobodny, z gedneg strany mezy Petrom Prostym, Paulusom a Michalom Prostymi, z/druheg pak strany mezj Mikulašom Bohušom z/Beharovic, a/to na/tento spůsob: ponewadž cžtwrtina gedna z pol_dworu ssepirkowskeho zustawala společna a prodagna techtože wiš_doloženych Petra Prosteho, yakžto očima a ge[h]o synow Petra a Michala Prostych, tu gистu cžtwrtinu slobodne odprodali Mykulašovi Bohušowj: Petro Prosty yakžto zeťowj swemu, Pawol a Michal Prosty yakžto sswagrowi swemu, geho ditkam a potomkom geho na_weky ze/wssemi užitky k/tey gистeg cžtwtine prinaležegicimi za dewadesat a dewet zlattych uherskych. Stesti p[o]n[ewa]dž ge wrtkawe, gestly by kdy Mikulaš Bohuš, geho ditky a potomkowe minili a chteli tu gистu cžtwrtinu z/ureku ssepirkowskeho wišnu stranu od_prodatj, nema byti blišsyy k/takoweg kupe jako Petro Prosty, geho ditky a potomkowe, jako Pawol a Michal Prosty, gegich ditky a potomkowe. A pakli/by tito, Petro, Pawol a Michal Prosty k/takoweg kupe aneb gegich potomkowe pri-stupiti nechteli, nema byti blišsyy než ten, který na dwore sedetj bude. Pro lepssj toho pěwnost a/gistotu dokonani toto do knich techto meskych zapsatj sme poručili die 26. junij anno 1644.

24.

Liptovský Trnovec 4. 5. 1647

Uzavretie manželstva Greška Piskora a Žofie, manželky nebohého Daniela Voskára Šimkových.

Anno 1647, die 4. maji. Za sprawani obcze op. muže Matege Wosstiara, p. bratrow prisažnych geho, yakožto Michala Woskara, Caspara Dlhoša, Ondraše Borošky, Gurika Rubiša, Paulusa Sskwarky a Pawla Viciana, k/tomu w prytomnosti wsseho mestečka nasseho Trnowcze, za sprawani nasseho stalo se spogeni manželske mezj Greškom Piskorom z/gedneg strany, a z/druheg strany mezj Sofiow, niekdy manželkow Daniele Woskara a siny gegi Pawlom a Yanom, a/to na tento spůsob: ponewadž Ssofia, pozustala po Danielovi Woskarowj z/swjmi dwe-ma syny swůg urek a/cžtwrtinu, ktera se gjm dostala z/dworu ssjmkowskeho, soborowsku p[ro] swau osamelost a/ditek nedospelost a nedowtipnost nemohla naležiťe sprawatj a odbjvatj, prigala za manžela sweho a ditkam za otce a ureku za sprawce a opatrownika Greška Piskora, který Greško powinen bude tu cžtwrtinu naležjtym spůsobem sprawatj, ditki riditj podle powinnosti krestanskeg. Co

se pasenkov dotiče, techdy syrothj Pawol a Yano dwa korce magi bratj a Greško sam na sebe geden. Pakli by swogim časem tento Greško Piskor z/swjmi pastorky Pawlom a Yanom nemohlj se spolu znassetj a prisslo/bj k/dielu, techdy Greško Piskor z/teg cžtwrtiny soborowskeg ma a powinen bude wistupitj, gako j ditkj a potomci ge[h]o, a tomuze Greškowj ma se rowna, dobre sprawena cžtwrtina z polečne[h]o (!) statku kupitj. Z statkom ostatnjm pohnutj, yakikoli P. B. gim požehna, napoly se magi rozdelitj, po[newa]dž y Greško Piskor, co P. B. ge[m]u požehnal, tež do společnosti pustil, mimo dilu gedno yalowiatko sjrotam Pawlowj a Janowj ma se oddatj. Ktere dokonani pro lepssj pewnost do knich tichto sme zapsatj poručjli. A[nn]o et die ut supra.

25.

Liptovský Trnovec 2. 7. 1657

Uzavretie manželstva Jána Voskára, syna Daniela Voskára, s Marienou Blejskou a poznačenie ich majetkových vzťahov.

A[nn]o 1657, die 2. julij h. e. ipse Festo die Visitationes B. Marie Virginie.

Za sprawani obcze op. muže Marka Nowaka, panův bratrow prysažnych geho Matege Woskara, Jana Mategky, Paulusa Sskwarky, Gurika Rubiša, Pawla Straky a Gricka (?) Pyskora, k/tomu w prytnosti wsseho mestecka zhromaždenj, stalo se pratelske urownanaj a do manželstwj spogenj mezj Barboru, pozustalu wdowu po op. nekdy Michalowj Bleysowj, (: kterj nasylnu smrti z/tohoto sweta zessel :) a dceru gegi Marienu, totiž z gedneg strany, z/druheg pak strany mezj Janom, synom nekdy op. Daniele Woskara a na/tento čas pastorka op. Grečka Pyskora, zdegssyho obywatele. A to na tento spůsob, že Barbora zwiš_doložena Bleyska z swjmi dcerami Marienu a Šoffiu widuce a uznawagice swogu nehodnost a nemoznost prj odbywani a sprawani sweho urečku a cžtwrtinj z/dworu Bleysowjch, techdy prjgima a prygala Barbora Bleyska Jana, niže_doloženeho Woskara na prystupky k sweg dcere starsseg Mariene na cžtwrtinu bleysowsku tym spůsobem, aby hospodarstwj podle swoeg negwečssy možnosti sprawal, opatrowal a napomahal. Matku Barboru aby ctjl, wažjl a wernie posluchal. Neposlussneho pak syna, gestlj by z/kriažj, pobožnosti a z/poslussnosti wybrdal, matka powijnna bude potrestatj: To trestani ma takowe bjty: gestlj Jano nebude chtjtj posluchatj matku swu Barboru, ma gemu za neposlussnost dwere ukazatj, abj co prjwezl, sebu wzal. Barbora ma hospodarinu a nie za podnož byti. Paklj by mily P. B. dal zrost druheg dcere Barboriney Ssoffigii a sstesti manželske by se ukazalo, techdy gj powjnnj Jano poctive zaodjwatj a wjdatj. Gestly by se pak nemohlj wespolek znassetj Jano z Barboru, techdy ten statek a ta cžtwrtjna ze/wssemi weczmj po_hnutymi y nepohnutymi ma na rowny dyl prigitj, aby Jano pol cžtwrtjny, Barbora pak z swu dceru Ssoffiu druhu častku užywati. A ponewadž wssjcknj sme smrtedlni, paklj bj ktera častka wjmrela, techdy na častku žywucy ma prjpadnutj ten a takowj statek, to gest, gestly bj P. B. Barboru z/dceru Ssoffiu skrze smrt k sobe wzal, častka ma na Jana z Marienow a gegich djtkj a potomkj pripadnutj.

Paklyžebj Jano z/swau manželku Marienu take se pominul, na Barboru z/gegi dceru častka ma padnutj. A to trestani ma takove bjtj: gestlj Jano nebude chtjtj posluchatj matku swau Barboru, ma gemu za neposlussnost dwere ukazatj, abj co prjwezl, sebu wzal. Pro lepssy to[h]o pewnost, dokonani toto do knich tichto sme zapsatj dali. A[nn]o et die ut supra.

26.

Liptovský Trnovec 24. 3. 1661

Výmena dedičských podielov medzi Ondrášom Gallom a Martinom Jalakšom, podľa ktorej Ondráš Gallo pustil svoju štvrtinu za pol štvrtiny Martina Jalakšových, s tým, že Martin Jalakša pridáva k tej svojej polštvrtine Ondrášovi Gallovi 44 zlatých a 50 denárov.

Anno 1661, die 24. martij. Za sprawani obcze op. muže Paulusa Sskwarky, panow bratrow prysažnych ge[h]o, yakožto Matege Wosstiara, Yana Mategky, Ondraša Borošky, Gurika Kubiša, Pawla Strakj a Ondrače Markuša, k/tomu w pryтомnosti wsseho mestečka zhromaždeni, stalo se urownanie a ffreymark skrze urekow, z/gedneg strany mezj Ondrášom Gallom a po dwore Thomaškowjch, z/druheg pak strany mezj Martinom Yalakšom, z synom Gura Yalakše, a/to o tuto wec a na tento spusob: že Ondraš Gall swogu čžtvrtinu po dwore Thomaškowjch slobodne pustil na odmenu a freymark za pol_cžtvrtjny Martina Yalakšowjch z/dwora Yalakšowjch z/wissneg strany ze wssemi užjtkj od_starodawna, yak k cžtvrtjne Thomašowjch, tak k pol_cžtvrtine Yalakšowjch nadanymi. Mimo teg odmeny pridava Martin Yalakša k/tey pol_cžtvrtine Ondrášowj Gallowj flo-renos quadragintaquatuor d 50. K/tomu Ondraš Gall z/tey cžtvrtiny Thomaškowjch pre dalssie swoge y swjch wjžjweni wystawjl wystawek, yakožto polom zeme oračne, prwni: Cžierna, druhá Sedlisko, tretia Rawence na ploty konczom, W zahradach wiše prielazu za wodow hriadečka, od ktereho wystawku Ondraš Gall, ge[h]o djtky y potomkowe každy rok budu dawatj Martinowj Yalakšowj, ge[h]o djtkam y potomkom d patnast. Pakliže/bj zatim Martin, ge[h]o djtkj a potomkowe chteli tu cžtvrtinu Thomaškowjch odp[re]dawatj, nema biti blišsyy k/tey kupe, yako Ondraš Gall, ge[h]o djtky a potomkowe. Rowne, gestly bj Ondraš Gall, djtky a potomkowe pol_cžtvrtjny chteli odp[re]dawatj Yalakšowjch, nema bjtj blišsyy než Martin Yalakša a ge[h]o potomcy. Pro lepssj teho gistogramu dokonani toto a ffreymark do knich tichto mestečka nasse[h]o zapsati sme poručili. A[nn]o et die ut supra coram ijsd[em].

27.

Liptovský Trnovec 26. 11. 1676

Mimosúdna dohoda synov Laurinca a Juraja Borošku a strýčených sestier Lasky a Marty o pozemkoch po nebohom otcovi Ondrášovi Boroškovi, ktoré majú vrátiť, ked' sa ich brat vráti.

Anno 1676, die 26. [novem]bris stalo se toto dokonany za rychtarstwy opp. muže Georgiusa Straky a potom take panou bratow w/stole prysedycich, gakožto Matega Wosstiara, Andreasa Markussa, Nicolausa Niameessnyho, Georgiusa Woskara, Georgiusa Ssily, Mychala Uhryka, ano take prytomnosti panou sudcou, gakožto z/Ružemberku Joannesa Stano, Samuela Strnysko, Mathiasa Ssrot, Martinusa Zarewuckyho z/Lubcze Nemeckeg, Daniele Wicianowicz, Andreasa Zimy, Andresa Trangus, Andreasa Ruman ze Swateho Mikulasse, Nicolausa Prgehradnyho, Thomasse Harssany, Andreasa Telkonio, Joannesa Lauka, ano take wsseckyho mesta Trnowcza. Ponewacz causantes pustily pru nge gako na sudsou, ale gako na arbitrou, teda gegich wecy nechtele sme odsorowaty, ale wedle gegich žadosty zawyrame, aby geden_každy wedle uloženy a wedle na-sseg arbitrij se držel. Takže dobrym summenym Lawrentius Borosska a Georgius Borosska, neboheho Ondrasse synowga sestram swogim stričenym Lasce a Mar-te pre pokog pusstagu na wecnost y gegim potomkom zeme w/každem poly, ga-kožto ponagprwe Na dgelcy Wyssnem poly pod pol lukna, druhu W/selcoch pod-dedwa korcze, trety Na hroblu koncom poddedwa korce, cztwrtu W/zahradach na Widoweg proty pry_lazu ž/nyzneg strany, pgatu luku gmenowytu Chrast, po ssgeste plac w/sam_sebe (?) baluonowsky.

Tgeto wecy tymto sestrám se odawagu tolyko w/arbitrii potud, pokud se ge-gich brat Mychal Borosska nawraty. Pri nawraceny swogeho brata magi teto ses-try swogim bratancom Lawrowy a Gurowy k/rukam oddaty. Michal pak Borosska swu častku potomne ma od swogich bratancou od Lawrincza a Gury Boroskky wyhledawaty. Gestly by se brat Mychal Borosska nenawratil, teda geho własne sestry Laska a Marta ty wecy, ktere se gim oddaly, magj y swogimy potomky wecite užiwaty. Gestly by pak sestrám k/prodany bilo, teda ke/dworu tento wystawek ma pripadnuty k/wyssne tež zemy a Gurowy Boroskowy a_nebo ge-gich potomkom.

28.

Liptovský Mikuláš 29. 1. 1682

Dohoda medzi Ondrejom Benkom a sirotou Matejom Soborom, ktorou majetok siroty sa spája s majetkom Ondreja Benku.

Anno 1682, die 29. januarij. Za rychtarstwy op. muže Mattiasa Dropy a panou bratou w/stole prisedycich, gakožto op. muže Michala Woskara, Georgiusa Kale, Nicolausa Raducha, Georgiusa Ssily, Georgiusa Blaysy a panou (!) brata pri/stole sedicyho, mladcyho Mattiasa Kutlyara, k/tomu take w prytomnosti wsseckeho pocztiweho mesta stalo se dokonany mezy op. mužem Andreasom Benkom a po-zustalu syrotu po nebohem Mattegowy Soborowy gmenem Mattiasom Soborom na tento spusob. Ponewacz tato gista sirota nemohuce pre ninegssge twrde czasy zbiwat swogu oczižen ze swogu staru mattku, teda swogem nedostatku prigima zwrchu_gmenowaneho Ondrega Benka na ten/swog urek na polowiczu ze wsse-my užitky k/tey cztwrtine prinalezegiczymy. Ta cztwrtina obsahuge sa na Ssym-

kowgeh dwore sama wyssnya niže Lazou. K/tomu take dawa/mu do spolecnos-ty statek y gine weczy domacze, Ondreg pak Benko rownym spusobem dawa do spolecznosty, czim/ho Pan Buch raczil požehnaty y zatym pozehnawat bude. A/tak w swornosty a w lasce spoleczne magj zustawaty do gedneho y druheho smrty. Gestli/by se swim czasom, kdjbj sirota zrostla, nemohlj mezj sebu znassat, tada (!) Ondrey Benko ma wjstupit a syrota Matteg Sobor ma Ondregowy neb geho potomkom sam swimj penezmy pol_cztwrtiny kupit. Co se pak doticze spatku, gestli/bj Pan Bûh Sophiu a_nebo syrotu Mattega Sobora s/tohoto sweta bez potomkou powolatj raczil, teda ma pripadat wsseczko na Ondrega Benka a na geho potomkou. Dlhy pak gestlj se budu chtere nachazat, magj take na polowiczu bitj, gak gedney, tak y druhey strany. A/tak y w/prodagj z gedneho na druheho kupa ma pripadat. Pre lepssy gistotu tohoto wsseho dalj sme tuto wecz do knjch meskych dolozit. Anno et die ut supra . Coram ijsdem quibus supra.

29.

Liptovský Mikuláš 6. 2. 1690

Vypočúvanie svedkov o zvade a bitke barbiera Andreáša Farkaša a mlynárskeho pomocníka Georgiusa Šlosiara.

Nos judex Johannes Lauko, Petrus Madag, Paulus Ossko, Benignum Benedicti Adamus Kupčík, Joannes Ossko, Martinus Bonis, Elias Augustini, juratio oppidi S[anc]ti Nicolai ad instantiam ...

De eo utrum?

1. Wie-ly swedek die 30. jan[uarij], to gest dnes tiden a_neb widel-ly očyma swyma, kdy u Georgiusa Slosyara barbyer s[wa]to_mikulasky Andreas Farkass a mlynarčík Georgius Steffanik, služebnik na ten čas mlynara meskeho, w posezeny spolu z/niekterymy susedy bywsse, odkud by a z/gakeg prycyny mezy Andreasom Farkass a mlynarčykom znikla a kdo/by byl prycyna, yak zwady, tak y počatek bitky mezy tymiže gmenowanymy osobamy?

2. Wye-ly a_nebo wydel-ly swedok, žeby w pytware a_nebo na vlycy po-negprwe s/kolom wybehnuwsse, barbier tohože mlynarčika uderyl a geho s/tymže kolom na zem zrazil, k/tomu až na smrt byl?

3. Wie-ly a_nebo wydel-ly swedek, žeby mlynarčík zdwyhnuwsse se po maleg chwily, utikagycze dolu ulicuow, kde opet tenže barbier po nem bywsse, takowym kolem geho bygycze, dolu vlicuow nawratil a opet dolu zložyl?

4. Wie-ly a_nebo wydel-ly swedek, kdy a kedy a_neb yakowym spusobem, w/obrane a_neb swogu wuolu to_hože Andreasa Farkassa sekeru obrazyl a ranu učynil, zdalyss dnu w dome Georgiusa Slosyara a_nebo wen na ulycy, w/takowem harcy a utikani?

1. testis Valentinus Beneher concivis S. Nicolai antiqvus judex et Jur. Exa. fatet[ur], pritomny bywsse w tomže posezenj u Georgiusa Slosyara, žadal barbier noža od mlynarčyka pero vrobyt, kteremu cy dal mlynarčyk takowy swuog nuož barbyerowy, zatym pytawsse mlynarčik nuož od barbyera, wezmu swu sekeru,

kteru sebu mel, bywsse na wode, domůw se poberagycze, powedewssy barbyerowy tieto slowa: „Barbyer, ten nuož my nikdy neskape a domuow nez ho pri nessieß“ wtom otewrewssy dwere, ssyel domuow ze swetlycze, kdessto barbier skočyl ze zastolya hore, lagycze: „Tysycz paromůw w twogeg matery, hned ya tobe dam noža“, y tak nemohly ho zdržat, skočyl hore a wzal pry pecy wrbowy kolyk do ruku swogych, wybyehol za mlynarčykom, y to slyssal fatens, kdy pu kalo, co se byly na prydomy. Fatens wolal žeby ssly branit, aby se nepobyly, w to Johannes Antol otworyl oblok a wen wyzrel, zawolal: „Zle gest mezy nimy“. Ktery fatens zdaleka hledice tym oblokem, wydel mlynarčyka, obratil se hore k/stolarowy, chtice utikati, tym kolikom barbier ho udrel. Mlynarčik se wtom obratil sekuru k nemu hnali y tak ho zatal na wazy. Wtom fatens kryčel: „Besste wen, ratugte gych, nebo se mord stane“, y także wybehly. Michal Ssypka napredok, Johannes Antol za nim. Fatens pak za tymy dwema. Ssypka a Antol chytily barbyera, kdy mlynarčika byl na zemy z/nuoch zbyteho a ležycyho. Fatens pak chytíl mlynarčika ze zeme, lebo sam hore nemohol stat. Zdwyhnuwsse ho, dal mu klobuk geho na hlawu, a/tak pred sebu, pred Klymnatku a_neb y daleg strčal a powgedal: „Gdj a ponahlag se domůw a_neb kdekolwek, nebo barbyer za tebu z/ručnicu puogde a gestly ta dohoni, zastreli ta“. Wtom mlynarčyk odessel.

2. testis Michael Ssypka, concivis Cit. J. Ex. fatet[ur] ad primum, že tolíkoz noža pocala se ta zla wuola, než to neslyssel, kdy se mlynarčik domůw odberal, zeby barbyerovy lal, ale wydel očyma, že barbyer ze zastolya skočyl k/pecy, tam yakowesy drewo otrhol, s kterym za tym mlynarčikom wybehnul, lagycze: „Strela w geho matery.“ Za tym pak fatens wybehnul, kdy Joannes Antol zwolal: „Zle gest mezy nimy“ a chitil barbyera na prydomy, kdy zahnal na mlynarčyka, který giž na zemy ležel, mluwice fatens k nemu tieto slowa: „Dag pokog, sswagre, dost sy mu gyž dal“, to tež wydel, že barwier do_krwaweny byl.

3. testis Mychal Magtloch concivis, C. J. Ex. ad primum nihil, ad 2dum fate t[ur], ze wydel u barbyera palycu a mlynarčyka na zemy ležycyho, ktereho Faltin hore dwyhal a mluwl: „Hybag domůw a_nebo do domu“. Wtom mlynarčik ssgel, barbyera pak Joh. Antol a Ssypka držely.

4. Testis Michal Szabo, concivis, C. J. Ex. ad primum ni[hi]l, ad 2dum fate t[ur], ze wydel na vlycy, kdy se (!) geden druheho nahanel, wtom yak barbyer mlynarčika udrel, tak tež y mlynarčyk zwrtneuwssy se, zatal barbyera w ruku, zase se barbyer druhy ras obratil, hnali mlynarčika na vlycy, wtom mlynarčik zwrtneuwssy se, zatal w krk barbyera. Barbyer pak porubany bywsse, mlynarčika o zem hodil, za krk chitiwsse, a dwakrat na zemy uderyl tym kolykom a_neb palicuow wrbowuow, y to dokladagycze, že Faltin ze zeme zdwihi nuwsse mlynarčyka, podawsse gemu klobuk a sekuru, wyprawyl na stranu, mluwycze: „Chod na ssybeniczu“. Barbyera pak Michal Ssypka a Joannes Antol držal.

9. testis Joannes Antol, concivis, C. J. Ex. ad primum fatet[ur], že mlynarčik pytal swuog wlastny nuož od barbyera, a tak skrže takoweho noža znikla ta zla wuola, a to kdy se odberal domuow, powydagycze tyeto slowa mlynarčik: „Neskape muog nuož, barbyer.“ Barbier wtom wybehnul za mlynarcikom wen na

predom, fatens wtom, otewrewsse obloček, wydel očyma swyma, ze barbyer byl mlynarčyka gakym, sy drewom, než fatens ani wen newychodil.

10. Zuzanna, consors Michaelis Szabo, C. J. Ex. fatet[ur], že wydela očyma swyma, kdy se geden druho (!) vlycuou nahanaly, bygice se, borbyerowy (!) slo- wa slyssela: „Erdeg att'a rubass (!).“ Fatens tež očyma wydela, kdy zatal barbye- rowy do ruky y do krku mlynarčik, a tak wtom porubany bywsse barbyer, na zemy ležjcyho mlynarčika znowu byl.

11. Žoffia, consors Michaelis Magtloch, C. I. Ex. ad 1mu[m], 2dum et 3tium nihil, ad 4tum fatet[ur], že očyma wydela, kdy hore dwyhal mlynarčyka ze zeme Faltin a powedel: „Chod domuow.“

12. Margena, servilis Joh. Harssani, C. I. Ex. ad 1mum, 2dum et 3tium nihil, ad 4tum fatet[ur], že kdy wyzrela oblokem od Harssaniho, wydela očyma swyma, že ležel mlinarčik na zemy, ktereho barbier kolom byl, y to wyznawa, že barbyer giž byl raneny. Wtom oblok zawrela a wyce nehledela.

Actum in domo supra fati judicis die 6. febr. anno 1690.

Jidem iudex cum juratis oppido S[anc]ti Nicolai.

30.

Liptovský Mikuláš 19. 7. 1691

Sípis majetku Juraja Ježoviča.

Anno 1691, die 19. julij. Nos judex Elias Litwini, Joannes Lawko, Nicolaus Priehradny, Paulus Ossko, Benjamin Benedicti, Adamus Kopczyk, Joannes Ossko, Martinus Bonis, Martinus Epperiesi, Nicolaus Swrczyna, jurati, oppidi privilegiati Sancti Nicolai ad reqvissionem et comissionem d[omi]ni g[ene]rosi Joannis Pongracz haereditarii d[omi]nus scriptotenus nobis sonante, in domum Georgij Gezowicz p. t. comparuissemus et consedissemus...

Wyducze a wyslyžawsse stranek hore, doloženych pred nas predložene pre- tensie swe, yakžto pred poctiw vrad otud wynaučeni bywsse, co sprawedlyost wyhledawatj bude, toho se prydžeti (!) budeme.

1. Post obitum de praesenti zustalo robotneho statku čtyry kone, k/tomu y wo- ly čtyry, krawy take try, yalowatek dwoge rocničat, žrieba ročniča, swyn ssest starych a čtvero mladych, husy try stare a mlade dwe, slepky dwe stare, kačyce dwe stare.

2. Wozy dwa okowane, ktere se y pred, tym užywaly, pluhy dwa a brany dwe, gedna retez, koleska dwoge plužne, gedny okowane a druhe nie, retiaska gedna na brany, čtyry sstwerne užywane priednie dwe a zadnie dwe z/naridky, k/tomu wahy try, sedla dwe, gedno wosarske, druhe husarske, kopače dwa, sekera gedna, ssestornik geden, yarma dwe, gedno okowane, druhe sproste, lievče z/rebrinamy na dwa wozy, motyky dwe, dwa ryle, nebožiece dwa, geden latowy a druhý wet- ssy, pyla welka gedna, kosy rezaceg zadneg, obylna gedna, truhly resace dwe stare, kosa resaca gedna stara, mrchawa, kosne zeleza, gedny widly sene welke a druhe male a gedny na trus.

3. Kotal pywowarsky stary, nehlawny s kadow spusstacow, kady menszych ssest pywnych, bočky welke try, dwe po deset okowy a gedna na čtrnact, try po pet okowy, gedna po čtyry okowy.

Kotlyk paleničny stary a używany ze sudky dwema wuodkowymy a/dwema palenkowymy z/ruramy y z/urnicow, k/tomu zateracy kadečka gedna nad ohen, kotlyky dwa a hrnec medeny w pecy.

Dwa rožne, dwa ruossty, železny brotwan, panwy dwe železne, wlk geden stary na ohen, maziariky dwa spyzowe, geden wetssy, druhы malyčky na sseffran, k/tomu tlky dwa, geden menssy, druhы wetssy, mažiar dreweny na sol tlučenia gsaucy, dwe ssteti, raffalo gedno, trlic ssest, korba stara na dwa kone, sanky geden na gedneho kona.

Korita pekacie dwe, malich koričatek walacych posstiepanych dwanact, riečice dwe zeležne poplatane, sito gedno, myssticky dwe cynowe, swietniky try mosacne, puclik železny, medenice gedna, dreweny nalewak na pywo, kadecky dwe na kapustu, na mlato dwe, wedro okowane pry studny, almarie dwe, sstuočky na strowu dwa, welke sstoky pre zbožya try a gedna bočka, ctyry stoly, operace stolce čtyry a pre gednoho čłoweka dwa, posteles dwe s/podnebym a dwe menssie bez podnebia, dčbar geden, ssafflycky try, kanwice try, ssynkwas geden, pod bočky korito gedno dobre a druhe mrchawe, tanierow okruhlych ssest, warecha železna, wydlycky ku kuhyni gsauce gedny, mis hlinenych dwanact, nowokrste[n]ske dcbanky try, dbanka masla mutit gedna, hrable železne gedny.

4. Wčiel klaty dwa a try wyhynuly.

Zbrog, fflinta a polhak geden, fflasska k/polhaku, polhačyk geden mrhawy (!).

Biblia cum figuris in folio. Doloman geden stary, kunie klobuky dwa a geden polsky klobuk, aleže geden nowy a druhы stary, mentek geden podssity ffutrom barančim čiernym, cerweny harasowy pas geden noseny, stiberne kombičky okruhle, ktrych ge čtyry adwacet, druhych pak stibrnych krutenych patnact, kepenek geden.

5. Truhly try welke a try menssie dostatečne, dwe malyčke, w ktrych sobe diwčata držia swe wecy, truhlyčka take pre lysty, ktero kurucy byly pohubyly.

Pas stryberny, ktry nebosstičky od Žyarycky Dorky poslal w darych gesste pred weselym do domu Nicolausa Priebradneho, yako y zatym pred statečnymy lidmy potwrzował, a tegž sweg manzelky Magdalene Priebradny darowal.

Pas hodbabny, ktry Zoffia, starssy dcera, pry rukach ma.

6. Lyžic stibrnych osem pry rukach starsseg dcery, k/tomu tymže dceram penize stiberne gyste na pasy circiter prout recliter[unt], yako nas stranki infrowaly, tež pry rukach Žoffiinych okolo ctrnacte zlatych. Zo ssable strybra tiahaneho mymo toho ffutro s/kožucha ženskeho u tegž Zoffie kralyckove životky hedbabne try, čtwrty ffosstatowy černy, sukne try, gedna kytakogkowa (!) čerwena y zo ssatou, druha kromrassowa belasa y zo ssatu belasu, tretia sukena ffialkoweg ffarby, kromrassu brunatneho na ffertussku ryff geden a zeleneho na mentečyk dwa ryffy.

Platna pet kusow celych, w gednem každem po dwanact lokti, a tri pokragane, aleže nepossible, a tie gsau pry rukach Zoffygynych, obrusow pet nowych wybielenych čynowanych, oplecak osem, s/kterych čtyry gsau nosene a čtyri nenosene. Prosteradla, ručniky, čepce, puolky, ssatky a gyne biele wecy, da se znat, ex revisione conscriptio na kolyk by gych bylo. K tomu pernych ssiat: hlawnic a k/postely gsaucych wecy pet welkych perin a osem hlawnic, male perynky dwe, na kterych deti lihagu, na gedneg hlapc spawa a na druhieg Maria, diwča.

Obrusow dwanact kramskych a čtyry pačesne, platna kusow sedem, z/kterych dwa predkawane se nachazegy s/čerwenym, hlawniciat dewet, pet pretkawanych a try wyssywane a gedno byle, perinist pet pretkawanych, ručnikow odewacych dwanact, oplecek hotowych sses a sses nastryhanych, prosteral osem a na dewate postryhaneho, plachty čtyry konopnie, ručniky čtyry pačesnie, zaponky dwe sslagerowe na pol ručnika klynovateho pretkawaneho geden kus, plasst černy axamietowy ussitj kwetistj, na/podssity čepce dwa, geden zlaty, druhy ssykowy (?), bielyh try, hodbabu za pol lota sukanego žluteho, ssitia gedno do prosteradla, do zaponak dwoge, na puolky čtyry stryhaneho platna, hotowych puolek pet, ssatky do wrecka dwe wyssywane hodbabom, ss/kossuha (!) żywotok poparany axamietowy čierny, lizyc stribernych osem, ktere wažily lotow geden_a_dwacat, kwyntlyky try, pozlatista gedna, dwoge kombow, wažily osem lotow, hotowych penezy ze stribernymy kusy lotow tricat y dewet, prstene ctyry stribrne, staroswetska pozlatita spie... (?).

7. Zbozia negakoweho de praesenti se nenachazy, tolyko geden korec pssenice. Zita zasiateho osem lukan a pet lukan pssenice. Yarcu gedenact lukan a dwanacte lukno paholku, owsa a polowyny čtrnast lukan, pol lukna pohanku, hrachu čtwrtku, ssossowyce čtwrtku, tekelu korec.

Item. Stiberne nožiky, o kterych wyznawa Magdalena Priebradny, pani hospodarina, zeby pry neg byly y z/lyžycku strybrnu w/puzdre, než na pamatku chce pre seba zadržati. K/tomu gesste gyne dwe tež strybrne, ktere gsu pri pani hospodarinj Magdalene Priebradny.

Kapusty dwe hrady, gedna w Wrbycy, druha w meste, lanu dwe hriadky, gedna Wrbycy, druha w meste, konopy try hriadky Wrbycy.

Co se dotice zalohow w meskom poly Michala Holyeho w/zlatych ssesi. Item od tohože Michala Holieho Vwratna za/wrhom na ribniky koncom deset zlatych. (časť textu vynechaná!)

NB. Poniewadž pak byly w tricaty zlatych a gen tolyko pet_a_dwacat zlatych se položyo, da se za tym znati ex obligatorijs buducne, ktere pry rukach Martina Fabreho zachowane na tento čas zustawagu, magy se k/rukam syrotam oddat.

Item penize, yakowe/by powedela Zoffia panu vgčekowy swemu Joannesowy Lehotskemu, k/tomu y pani Goriuska odkazala auradu skrze Martinusa Eppeřiessy a Adamusa Kupčika o osmy_sto zlatych, o takowych penizoch pani

Magdalena a pani hospodaryna newye, ani nemuže wedietj, nebo yako Žoffia wyznawa, dcera starssia, že nebosstička matka gegych, nebosstičkemu gegych panu otcu powedala, žeby w sekrestij zakopane byly, než že gych newydela, ani u sweg macochy. Ani gynych po smrti sweho otce žadnych penezy newydela, než slyssela od pani Goriusky Žoffia, že na každe dieta po dwe sto zlatych by zustalo.

31.

Liptovský Mikuláš 28. 6. 1694

Vypočúvanie svedkov o bitke Jána Jarkovického a jeho manželky s manželmi Mancovými.

Anno 1694, die 28. junij. Nos judex Martinus Goras, Nicolaus Priehradni, Jo-hannes Lauko, Adam[us] Kupcžik, Martin[us] Bonis, jurati opp. S. Nicolai de move et consuetudine in domo judicis comparendo, ad instantia am Johannis Yar-kowiczki concivis nostri pro exegenda collaterali atesta[ti]one pro informatione sui, talem pro ut seqvet[ur] penes deutri formam exegimus et coelebravimus.

De eo utrum.

1. Wie-ly swedek od koho/by negprwssya zwada znikla meziYarkowiczkim a Mancowou anebo slissel-li swedek niakowe lata, to gest pes prassiwy, trista diablow w/twogeg matery, a zebi mu we dwore zastaly, ked s/plotow (?) ssel w pondelok?

2. Widel-li swedek, zebi na zadku, to gest we dwore Mancowa, manzelka Ma-riena do wrad (!) a do domu Yarkowickeho kamenim hazala spolu y z Mancom a z sinom mladssim Mancowim Michalom, w uterek po yarmoku letnim s._mikułaskem, zebi mu kamenom palecz rozmlatil?

3. Widel-li swedek oczima, zebi Mancowa, kdi Yarkowicki ssel pred dom aneb po_mimo domu Mancowho, wen ze dwery wibehla, Yarkowickeho pak Joh. za wrch hlawi chitila a na zem zwalila, a tak na zemi bila, k/tomu y sam Manco, manžel, wibehnul a sweg manželce pomahal tohože Joh. Yarko. bity na zemy, ktereho na tegže zemy y pokrwawily a koleny tlaczil a z/Micowho placu na swug plac odwlekl?

4. Wie-li a_neb widel-li, zebi tyto dwa, Mancowa a Manco, Yarkowiczkeho manzelku byly tež na zemy, spolu ze sinem?

5. Slissel-li swedek, zebi/se Manco pohrazal: „Dekug Bohu, Yarkowicki, ze se to w/Orawe nestalo, pamatował bi si bil do sweg uplneg smrty?

1. testis Zofia, consors Banik, I. C. Ex. fatet[ur] ad 1mu[m] nihil et secundu[m] ad tertiu[m] fatet[ur], že oczima swima widela, kdi se oswiečał Yarkowicki Joh. pred Kutnany, wtom ssel dnu a wzal doloman na sebe, který, kdi ssel pred dom Mancoweho, Mancowa wibehla, magice kamen w/rukach swogich, do Yarkowickeho wihodila, on pak se uhnul, potom wbehnuwsse do sweho domu, uchitila palycu a opet wibehla, z/kteru palicu hnedy geho bila, potom y sam wibehnul a sweg manželce pomahal bity.

2. testis J. C. Ex. Joh. Harsany ad 1mu[m], 2du[m], 3tiu[m] nihil, ad 4tu[m] fatet[ur], ze oczima widel, zebi Mancowa na zem z walila za wlasys a tak na zemy Yarkowyczkeho manželku byla pestou a za wlasys ruwala.

3. testis J. C. Ex., Pauko Glombar, J. C. E. ad 1mu[m], 2du m, 3tiu[m], 4tu[m] nihil, ad 5tum fatet[ur] per omnia, že slissel, kdi w kazni sedely, z/ust Manca sameho, mluwice: „Dekug Bohu, Yarkowiczki, že se to w/Orawe nestalo, bol bi sy pamatował do sweg uplnieg smrty.“

4. testis J. C. Ex., Magdalena Koczi, fatet[ur], ze oczima swima widela, ze kdi Joh. Yarkowicky sel po mimo domu Mancoweho, wibehla Mancowa z paliczu, po hlawe ho bila, potom sam Manco wibehnul, chitil ho za kačku, Yarkowickeho, a na zem ho zwalil, na zemy ho bily; potom kdi Yarkowickeho manzelka wibehla sweho manzela branitj, Mancowa hnedky za wlasys chityla a tak kmasala. Chlapec priskocywsse, Michal, uchitil skalu, a tak s/tou skalou Yarkowickeho czes ladwie bil.

5. testis J. C. Ex., Dorothea, consors Geor. Zuffa, fatet[ur], ze w pondelok oczima widela, kdi Mancowa manželka kamenim hazala z predku do domu Yarkowickeho. Ad 2dum fatet[ur] per o[mn]ia, ze oczima widela, kdi Mancowa wibehla ze sweho domu, kdi ssel Joh. Yar. po mimo domu, magicze na sebe obeseni doloman, ktereho negprweg palicou bila, a/tak na zem ho zwalila, wibehnuwsse Mano (!) sam, tak geden druhemu pomahaly a na zemy Joh. Yarkowickeho bily a koleny tlaczily, k/tomu y sin Michal Mancow tež bil a pomahal bitj; ad 4tum fatet[ur], ze widela, kdi Mancowa Yarkowiczkeho zenu za wlasys kmasala, k/tomu tež y ze sinom Michalom Mancowim.

6. testis J. C. Ex., Dorothea Stawacz fatet[ur] ad 1mu[m] nihil, ad 2dum, ze oczima widela, ked od Mancowho domu wihodily kamenem welkim do Yarkowiczkeho, který hnedky se prewalil do sweho domu, Yarkowicky, a zwolal: „Dal si my, dal“, než newie, čy Manco aneb Mancowa wihodily, na co y slissela lata z domu sweho, kdy laly z Mancoweho domu do zbognikow, kurew, který kamen se na dwoge rospadnul a gemu palecz obrazily.

7. testis J. C. Ex. ad 1mu[m] nihil, ad 2du[m] fatet[ur], ze oczima widela Maria, Geczeho dcera, kdi Mancowa wihodila do domu Yarkowiczkeho z polu ze swim manželem Mancom, ktereho, kdi hazali, w prse Yarkowickeho uderily, na co tež w dome Lestinskeho mluwila, ze nebude dobre, dokug Garkowickeho zene gogole newidawy, dokladagicze y to, ze slissela z/ust Mancowich, kdi lal: „Zrak w twogeg matery, ne Yarkowicki sy, ale crewko (?). Ad 3tium nihil, ad 4tum fatet[ur], ze oczima widela, kdi Mancowa a Manco Yarkowiczkeho bily a k/tomu y sin nagmladssy chtel, Michal, Yarkowiczkeho zenu w celo zabity kamenem, nez sem nan zawolala, abi nezabigal a dal geg pokog, na zemi pak kdi bily, y ten sin tež na zemy pomahal bity kamenem.

8. Zuzka, filia Eliae Augustini, fatet[ur], ze oczima widela, kdi Mancowa hazała do wrad a na dom Yarkowiczkeho na zadku, k/tomu y sin Mihal wihodil kamenom a traffil Yarkowickeho w palecz, kteremu s/tim kamenom rostepil takowi palecz. Dokladagicze y to, ze oczima widela, kdi Mancowa weliku skalou uchitila

a wihodila pred Stawaczkou, Yarkowickeho zenu uderila w bok, tak ze se ta ska-la na troge rostiepila.

9. testis J. C. Ex. Magdalena, consors Eliae Augustini, fatet[ur], ze slissela lata z/ust Mancoweg, mluwice: „Mug mili Yarkowicki, Creuko, od sibenice odpadnu-tj, trup, kurvacz, etc., trista paromou w twogeg matery“, dokladagicze y to, zebi se Yarkowickeho manzelka honila po ssopech po swete, kazdy pes ze sweta se s/tebu honil a ssudil. Ad 2dum fatet[ur], ze oczima wydela, kdi Mancowa, Manco y sin geho mladssy, kdi hazali do domu ze zadku do domu Yarkowiczkeho, ale y slissela, kdy zwolaly u Yarkowiczkeho: „A wi, taticzek nas“, nato y sam zwolal hlasem swogim: „A/wi dali ste mi už“. Ad 4tum fatet[ur], ze oczima widela, kdi za wlasys gu ruwala Mancowa, sin pak Manco Mihal kamenem welikim temer gako hlawa bil Yarkowickeho manzelku mezi lop(at)ky.

10. testis J. C. Ex. Zuzanna, matka Eliae Augus., consortis fatet[ur] ad 1mu[m], ze slissela Mancoweg z/ust, kdi lala: „Pes prassiwy, trista paromou w twogeg matery.“

11. testis J. C. Ex. fatet[ur] ad 1mu[m], ze slyssela z/ust Faberka Anna, Man-coweg zebi lala: „Zlodeg, kurwacz kurwaczki“ Yarkowickemu. Ad 2dum oczima widela, ze kamenom wihodila Mancowa do Yarkowickeho pred geho vlastni dom, kdi sedel na muriku pred swim domem, ale ho chibila.

12. testis J.C. Ex. Hanka Glombar fatet[ur] ad 1mu[m], 2du[m] nihil, ad 3tiu[m] per o[mn]ia penes deutri formam, ad 4tum similiter per o[mn]ia secundu m deutri formam.

13. Illona, consors Ahenarij, C. J. Ex. ad 1mu[m] et 2du[m] nihil, ad 3tium fatet[ur], ze oczima widela, ze Mancowa manželka, kdi Yarkowicky ssel po_mimo, wibehla Mancowa wen ze sweho domu, tohože Yarkowickeho hnedy za wlasys chityla a na zem zwalila, na ktereg zemy geho bila, k/tomu y on sam Man-co wibehnul a tohože Joh. Yarkowickeho na zemy pomahal bity a klpečity, který Joh. Yarko. any ruky sweg na nu nezodwihol.

14. Jllona, consors Gergeli Lesnicki, J. C. Ex., fatet[ur], zebi slissela z/ust Mancoweg w geg a swogem dome, kdi mluwi zela (?), ze banuge do smrty, ze geg gegole newitrhala, dokladagicze y to: žiwssy-biwssy nebude met na meste dusse, dokud geg gegole nerozpuczy a ze y pred uradom to powie.

32.

Liptovský Trnovec 14. 10. 1694

Riešenie žaloby vo veci nactiutŕhania Michala Nahalku richtárovi Martinovi Gorasovi, ktorého zastupoval agent Johannes Haršány.

Anno 1694, die 14. octobris zhromaždeny biwsse w dome pana richtara Martinusa Goras. Pre slussne pricžiny zaloba ucžinena skrze poradneho agensa wiwoleneho od wsseho mesta Johannesa Harssaneho na Michala Nahalku aliter Sabo uslissewsse neporadne slowa z ust Michala Nahalky, který mluwicze panu richtarowy w pritomnosti wsseho mesta: „gedneho okurugete a druhemu wlasys

skubiete“, co gest to ku welikeg hanby a potupe, nechcegicze zanechaty a zane-dbaty, obawagicze se, aby na zatim horssie neco nezniklo, biwsse wsazeny do kazne, tamze w takoweg kazny nechtegicze spokogny bity, ale co wiceg na mesku wartu uderil, a tak swu volu chtel nad takowu wartu prowodity a sobe oslobodity.

Na mnohe napominany zaloby uczinene proty Michalowy Nahalkowi aliter Sabo in jnstanty z poctiwim vradom sprawil a swu wecz dokonal, wssakze gest-libi co takowevo prisslo od Gich Milostipana, w takoweg wecy powinowaty bude tež Michal Nahalka sprawit a contentowat, prohlidagicze na ninegssie časy twrde a suženy welike, marcam pacis aneb mernu to tež ma dat Mihal Nahalka, aby tim pewnegssie mohlo bity; zatim pak ma a powinowaty bude se na potomny čas takowich zlich reczi se wistrihaty a warowati.

33.

Liptovský Trnovec 27. 10. 1694

Riešenie tej istej žaloby. Pokračovanie v spore.

Anno 1694, die 27. octobr[is] z hromaždeny biwsse w dome pana richtara Martinusa Goras, na ten čas od wsseho mesta wiwoleneho, zaloba ucžinena od tohože pana richtara, na Geho Opatrnost Michaela Nahalka aliter Sabo, ktery mluwil a hlasem kriczel na vliczi na pana richtara Martinusa Goras, w takowy čas, kdi wogakow a nowowerbowancow osazal, tieto slowa: Widim ga, ze wy nesprawedliwe osazate“, co nemohuce to (: gakossto wrchnost mestečka nasseho S[wateh]o Mikulasse a pan richtar :) trpety, ale radneg pred wsseckim mestom zalobu wiedol a sprawedliwost žadal, co zadnim spusobem nemohuce žaloby Geho Op. odeprity, ale podle pobehu a prawa tohotože mestecka netoliko ninegssiu času uziwanego, nez y predtim od starodawna a nassich milich predkuw practicowaneho, tuto causu pred sebe zme wzaly a ruminowaly.

Na mnohe napominany od wsseho vradu Geho Slowutna Opatrnost Michael Nahalka rozpamatasse se, žeby protiwo Geho Slowutneg Op. panu richtarowi Martinusovi Goras z hressil a prowinil a na geho dobrem gmene ubližil, predstupil pred poctiwi vrad poradnim spusobem (: neczekagicze terminu od poctiweho vradu daneho a prefigowanego :), zadagicze a prosicze, aby gemu takowa winna a prohresseny bila odpustena, priteliskim spusobem uspokogena. Co to zadnim spusobem nemohol (:ba ani nechtel:) odpustyty, a/to pro wiwarowany dalssich časow, a rozkazu P. Boha, kdo bude swu milu wrchnost od P. B. wiwolenu čtit, ten a takowy y sam poctiosti dochazy, ale gako mohol Michael Nahalka, gak z p. richtarom, tak y s/poctiwim uradom z prawi a swu wecz dokonal, na czo mohol, acczkolwek kdiby bilo sslo, judicialiter bil bi pozuzen (!) in emenda lingvae viginti florenis, nez ponewadz negide judicialiter, ale amicabiliter. Prohlidagicze na časy ninegssie twrde a welike suženy, aby y on mohol na pomny (!) čas mezi namy zustawaty, zanechaly in quarte parte, co y in jnstantj polozil. Co se pak doticže dobreho gmema panu richtarowy nawrateny, d[omi]nus Michael

Sabo ma a powinen gest pred wssetkim mestecžkom w negprwnegsseg congregaty samo dwanasti od pitaty a geho dobre gmeno nawrativity, marcam pacis pak rownim spusobem dlužen gest poctiwemu uradu daty, čo y wistawil. S tego pričiny tato causa se w tento čas anihiluge a wniwecz obraczia, ponewadcz ku potwreny a spokogeny pri aldamassem a merou gest confirmowana.

34.

Liptovský Trnovec 12. 11. 1694

Zisťovanie skutkového stavu vypočútiom svedkov vo veci škôd napáchaných na viacerých miestach mestečka.

Anno 1694, die 12. nove[mbris]. Za richtarstwy Geho Slo[wu]tneg Opatrnosty d[omi]ni Martini Goras s/porady a s/powoleny wsseckeho mestecka; wyduce weljke sskody, gak w kostole, tak take y w cmytery, w komuorkach, w poly, w zahradach, vcynena jnquisitia a prysaha, a/to gedenkaždy hospodar aby se na takowu prysahu ustanowyl a wedle deutri formam sprawedlywe wyznal. Tako-wato jnquisitia a prysaha ma se každoročne wykonawat.

De eo utrum.

Wye-lj swedeck a_neb wydel-lj a slyssal-lj, kdo/by bud w kostole cuzye truhlj nebo sstokj, budtože na cmyterj komuorkj gwałtowne otwaral a dobrjm lidem sskodu čynil?

Wye-lj swedeck, kdo/bj w polj a_neb okolo zahrad plotj gwałtowne bral anebo y tam palil?

Wye-lj swedeck anebo wydel-lj, kdo/by w zahradach kapusty gwałtowne bral a ginim dobrjm lidem sskodu robyl anebo čelad, ktera by brala a ludackam (?) plotarkam dawala a_nebo y zbožga w polj kdo by gwałtowne bral. K/tomu take husy, kury a gine weczy?

1. test. Georg[ius] Gežowych, Cit. Jur. Ex. fatet[ur]. Per omnia nihil.
2. test. Matth. Kubini, C. J. Ex. fatet[ur], že wjdel, kdy plotj palilj pacholcy Joh. Sutorisa starssy, Kassikou chlapecz, Faltincin pacholek, Mathiasou, Rotou.
3. test. Nicola[us] Fabrici, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel, kdy Kubowa Kotriko-wa žena pred swetom (?) plot s/pola nesla.
6. test. Michal Nahalka, C. J. Ex. slyssal od Ssewčyčky, že ze zahrad kdosy kapustu w kossy nosil.
7. test. Michal Magtloch, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel y nahanal krawyarou, Klimantowho a Raffanidesowho, kjdj ploty palilj.
8. Matthias Rotha, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel, kjdj Harssany Farkassou plot wzal za pastiernou a pod/horou takj plot niesol, y to wydel, že chlapecz d[omi]ni judicis z Michalowho Ssipkj plota koly bral.
11. testis Missko Paucy Fanuchy (?) Joh. Sutoris, C. J. Ex. fatet[ur] san na/sebe, že kjdj prj statku bol, paljlj plotj Antola Goriusa učen, Gežowjcou pacholik, Eperiessiho Mikulassowjech, Cyekou, Ruotou, Magtlochou, Hlawacou, Kupčjkou, Klimantou, Mancou, Ssewcykou, Raffandajou, Faltinou učen, Banikou.

12. testis Janko, Ruotou towariss, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel kdj Faltincin pacholek Z/dlhich plotj palil wečer.
14. test. Joh. Ossko, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel Baltižowho chlapca, kdj pod horou plotj bral a palil.
15. test. Guro Surowy, C. J. Ex. nihil.
16. test., consors Ulični fatet[ur], že u Wrabcoweg žagdicek (!) gest, s/kterim lani med merala.
18. testis Jano Magdachac, sluzebnik, C. J. Ex. fat[etur], že wydel, ked Gromekwa (!) komornica stara plotj lamala za pastiernou a do obruska brala.
19. testis Thoma/Hlawačz junior, C. J. Ex. fatet[ur], ze wjdel Gecyho, kdj kuol s/plota niesol wečer domou. Ad 3tiu[m] fatet[ur], že wydel, kdy na Dlhich Mikulassowe dwe diewkij yarecz žaly, kdessto gedna turakj fatensowj dawala, nez nechtel wziat. Item Magtlochowu diewku w/stause zastal, kterey y srp wzal.
24. testis Hroziena, Gombarkjna diewka, C. J. Ex. fatet[ur], že wydela, kdj Furarowy sinowya dwa neslj kolj z/Dlhich od Ukolnicz. Item fatet[ur], že wydeila, kdj Slosgerowa diewka Margena brala kapustu w Kuprykoweg kapuste.
25. testis Gergel Lesnickj, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel, kdj stolarowa diewka dawala kapustu farskeg komornicy diewčatu.
26. Matthias Krnuch, C. J. Ex. fatet[ur], že zwečera, kdj na hlasku mel gitj, pocul, že plot wneslj do kuta geho suseda, než newye, ko (!) bol, čuo niesol takowy plot.
27. Rozgena, consors Danielis Madag, C. J. Ex. fatet[ur], že kdj sazala do pecy, slyssala, kdj hus u Gecyho gegla a ostatnie wen wyhnalj a potom to zatim tez wydela, ze zakrutenu hus nesla diewka geho do humna.
28. testis Paulus Fabiny, C. J. Ex. fatet[ur], že wydel, kdj Geczy niesol w/pomnuleho leta kolj od Ukolnicz. Item Kubowu wydel fatens, kdj nesla brema welke kolou w/pominulu stredu.
29. Elias Augustini, C. J. Ex. fatet[ur], že w/pominule leto wyel (!) Sobkowho chlapca, kdy niesol s/Prydawkou narucya kolou, ktereho fatens y sstrafal. Item fatet[ur], že kdj yssyel pres Gecziho humno, tam wydel kolou starjch, ktere tenze Geczy sam na/prjelaze rubal. Item fatet[ur], že wydel po dwa alebo potrykrat Kubowu ženu, kdj nesla pekney pssenicze dobrje bremena.

35.

Liptovský Mikuláš 16. 3. 1695

Žaloba na manželku J. Holého Marienu a dcéru Michala Uličného Žofiu, ktoré počas fašiangov svojím správaním budili pohoršenie.

Anno 1695, die 16. martij. Za richtarstwy Geho Slowutneg Opatrnostj D[omi] ni Johannis Sutoris, bywsse, gak amplissim[us] senat[us], tak y poctjwa obecz w společnem zhromazdenj, kdessto d[omi]nus agens Johannes Lauko e medio senatus postawsse, ucynil žalobu na manželku Georgij Holj Margenu a/na dczeru Nicolai Vlčnj Žoffyu, kteressto dwe matrony nepozorugice anj na Pana Boha anj na tjeto časy nebespečne a tesske, a zwlasste taze Zoffya, bywsse w stavu wdow-

skem postawena, w pominule Ffassyangi, preoblečewssy se do cuzych ssgat, z/niekterjnj ffassangownikj a chasnikj z včnj po meste chodylj a ffassiangowaly, co to k/weljkeg potupe a sskode vbohemu mestecku se stalo. Na co amplissim[us] senat[us] pozorugice a žalobu wysljssewsse, hnetkj takowe osoby dal cytovat a in jnstanti pokutu s/takowych osob wzyt, z/manžely (!) Georgij Holj d 99, id est dewad_desat penazy, prohlidagice na to, že dobra matrona se ne_protiwyla, ale uponjziwsse se, s/prozbu swu wecz dokonala.

36.

Liptovský Mikuláš 18. 5. 1695

Žaloba Balca Baloviech na manželku Jura Homolu vo veci peňazí, ktoré nechal a zabudol na mäsiarskom stole u Jura Homolu.

Anno 1695, die 18. maj. Za richtarstwi Geho Opatrnosti Johannis Sutoris, na ten čas poradne wiwoleneho od mestečka S[wateh]o Mikulasse, predstupil pred poctiwy vrad Balco Balowiech, masar a obiwatel dedyny Pawlowey wsy, žalobu wedye protj sslechetneg matrone, na ten čas manželkj Gura Homole, obiwatele mestečka Trnowce, bywsse w slobodnem yarmarku w mestečku Swatem Mjkulasse, od_menyawsse aneb widawawsse penize gistem u dlužnjkowj, kterj bil tomuže Balcowi dlužen. Mimo nadanj a chtenj sweho, zanechal a zapomenul na stole mesiarskem hore_gmenowanego Homole, na ten čas, tolarow no 11 y dwanact turakou. Kterižto A. zwedewsse, žeby nemel takove penize u sebe, hnedy nawratil se k/Homolowj, zeptawawsse se, zdaliz bj takove penize newidel w ssatce čerweneg zawazane. Kterižto J. replicugice gemu, k/tomu y prisahu potwrdzowal, že bi gich od neho nikdy newidel (: ba ani nebudess za/ne kupowat :). A. pak zeptawal se tohože J., asnad bj twoga manželka widela anebo wzala. Homola pak y za ženu replicoval, že gest hotowi prysahu položit, že gich anj newidela, ani newzala. A. pak magice starost na takove penize, kdo/bj asnad widel, aneb u/koho bi mohlj bit, a protož A. naleznul čloweka takoweho, totižto Martina Barana, mesiara, ktery očjma swema widel, že bi sam Homola takove penize pod obrus potisnul a obrusom prikril. Nemohuce A. od tohože Homole aneb od J. dobrowolnym spusobem wyzjskat, utiekol se na ten čas k panu rychtarowi mestečka S[wateh]o Mikulasse a žadal za sprawedljwost.

J. nemohuce takove penize zatagit, ale radneg dobrowolne tomuže A. pred poctjwim uradom odewzdawa, obawagice se, aby buducym časom nietčo horssieho na tu_že J. neprisslo. S/teg prjčny urad poctwy rozwazugice tuto wec, a prohlidagice na teto časy welmj twrde, ponewač A. pritelkym spusobem poctiwemu uradu se neprotywi, ale radneg swogu wec sljbuge a zawazuge se dokonatj, kteružto že zanechawa poctjwi urad na dwa tolare, pro totali p[re]ten(si)one (?), wssakže tim spusobem, ačkolwek mela bi bit posuzena J. in humagio (!), ale ex gratia sedis se geg condonuge toliko abi take dwa tolare in instanti poctywemu uradu položila, k/tomu take abi pred poctjwim uradom od Balca odpitala. Swimi wlastnimi usty Balco pak na potomnj čas abi geg na očj anebo y geg manželowi warował se nahadzowat a primluwat.

37.

Liptovský Mikuláš II. 6. 1695

Vypočutie svedkov vo veci hádky a nadávania dvoch dcér Mikuláša Uličného.

Anno 1695, die 11. junij. Nos judex Joannes Sutoris, una cum senatu numero pleno oppidi Sancti Nicolai, ...

De eo utrum.

1. Wye-lj swedek aneb slyssal-lj, kdj Mikulassa Vlyčneho dcery wadiwsse se mezy sebu gedna druheg na očy sobe nametaly a_nebo mluwylj: „Ty kurwa, čuo ty swine dieta zedlj a nehodna sy partu nosit, lebo sy deti pogedla, a na tretj den zwyess, cuo sa ty stane“, a/ta za_se rekla: „Ty sy wačya kurwa?“

2. Sljssal-ly swedek, že kdj gich matka sstraffala s/toho: „Wy kurwy, samj sa na gatkj date, mlčte, mlčte?“

3. Slyssal-lj aneb wydel-lj swedek, kdj detj ostatnje skrjklj a wen wybehlj, wolagice: „any (?) matka sa nam zaklala“, a wydel-ly swedek znak anebo krew na geg tele?

4. Wye-lj anebo slyssal-lj swedek, že Martina Ssewčyka zat Andreas Vietoris mluwyl tohoze Kassika žene a swoeg testineg: „Ty sy nehodna len pod plangier, aby ta kat stal, lebo anj gedneho ditata nemass sprawedliweho od swuogho muža?“

5. Wye-lj anebo slyssal-lj aneb wydel-lj, že Michal Griner aliter Powraznik swogu matku nectj, ktereg y lage zle y byge, anebože y s/nou w gedneg postely spawa neporgadne?

1. testis Matthias Krnuch, Cit. Ju. Ex. fatet[ur] ad 1m[um] et 2du[m], 3t[ium] nihil, ad 4tu[m], že slyssal w Strnadkowom dome z/ust tehože Andreasa Vietoris: „Ty sy kurwa nehodna, sy kreme wjssibat a mezy mosty spalit. Mass ty sweho wlasnego muža, netreba/tj ginich hledat, žgadneho ditata nemass od swuogho muza wlasnego a ked ga skapem y ti skapess.“

2. testis Rozina, manželka Danielis Madag, C. J. Ex. ad quintum fatet[ur], že sljssala, kdj tenze Powraznik swoeg materj lal: „Paromowa strela ta zabyla, s/ta-kou materou,“ a že ho nassla pred rokom z/materou w gedneg postely lezgacz.

3. test. Žoffia, manželka Georgij Rota, C. J. Ex. ad 5tu[m] fatet[ur], že lanskeho leta nassla spolu toho Powraznika z/materou w gedneg postelj ležgac prigatych.

4. test. Anna Faberka, Cit. Ju. Ex. ad 5tu[m] fatet[ur], že ten Powraznik swoeg matery lage: „Kurwa stara, klampa, paromowa strela w twoeg matery, zlodieg, len ma okradass.“

5. testis Margena, manželka Georgij Holecy, Cit. Ju. Ex. ad 1mu[m] fatet[ur], že mluwyla starssia mlačeg: „Ty kurwa, wgež ze sy zgedla dieta, ty sy mezy tyma Nemcy lezala, lebo ta mug muž nassgel mezi nimi lezgacy.“ Ad 2du[m] z/ust matery slyssala, kdy rekla: „Mlčte, kurwy, prekolem sa.“ K/tomu fatens prybehol, kterj y nuoz z/geg ruku wtyahol, nez prece az do krwy swoge telo ranila. y to slyssala z/ust starsseg, kdj mluwyla mlaceg sestre: „Kurwa, nehodna sy partj nosit anj wenca, ale sy hodna mezy kurwamj po swete chodit, gesste to doži-

gem, že ty kat hlawu snime. Na čuo y ocyma budem hladet, lebo watssie kurwy wyssibalj, gako sy ty.“ Ad cetere nihil.

6. testis Žoffya, manželka Kotlarikowa, C. J. Ex. ad 1mu[m] fatet[ur], že slyssala, kdj tenže Powraznik matery lal: „Ty kurwa stara, trjsta paromou w/twoogeg matery.“ y to wydela, kdj spolu na zemi (?) spalj w postelj.

7. test. Ylona, manželka Gergela Lesznickeho, C. J. Ex. fatet[ur], že od swoogeg dczerj Jllony sljssala, ktera na ten čas byla na trhu, že taže gej dcera slyssala pod obloky Ulicneho, kdj se tye dwe dcerj Ulicneho wadjlj, a/to per omnia ad 1mu[m] punctum, ad 2du[m] takže, y to dokladagice, že sama Ulicna, kdj pryslla na trch a z wrecka wynala messtek, wtom že geg s/toho wrecka wypadla zelyna netata, ktero taže dcera Gusztyna zdwyhla a ginim ukazala.

8. test. Žoffya, manželka Gura Surowyeho, C. J. Ex. fatet[ur], že wydela, kdj pryslla Ulicneho žena na trch a z/wrecka z/messtekom wytrhla zelinu netatu, ktero y dcera Gecihho zdwyhla.

9. test. Katrena, manželka Gura Burszy, C. J. Ex. fatet[ur] ad 5tu[m], že slissa-la, kdj ten Powraznik mnohokrat swogu mater lal: „Ti kurwa stara, strela w/twoogeg matery.“

10. test. Žoffya, manželka Michala Holj, C. J. Ex. ad 1mu[m] fatet[ur], kdj starssia sestra mluwyla mlačeg: „Počkagte len, gaki chir/na trety den wynde na teba,“ a nuoss wydela skriweny, který ukazalo diewca fatenskj, že se chcela s nim preklat matka. Ad 4tu[m] fatet[ur] per omnia, že slyssala z/ust tohože zata: „Ty kurwa, nehodna sy len pod pranyer a mezy mosty na klietku.“

11. test. Žoffya, manzelka Georgij Holeci, C. J. Ex. fatet[ur], že kdj prjssla Madlena, Uličneg dewca, do domu tegze fatenskj, to powedela: „At pre tye klam-pi matka sa chcela preklat.“ To tež zeznawa, že wjdela na geg prsach krew.

12. testis Yudita, manželka Matthiae Krnuch, C. J. Ex. ad 4tu[m] fatet[ur], že z/tohože Andrassa sljssala, kdj mluwyl swoogeg testiney: „Nehodna sy, kreme mezy mostj na klietku. Ga som twuog muž, po/čuo za mnou chodiss, ga s/tebou spawam w/perybach, twog muž na strossku, žgadneho ditata nemass od swuogho muža, kreme od ginich.“ Ad 5tu[m] fatet[ur], že/ho nassla tohože Powraznika z materou spiac w/gedneg posteli.

13. test. Guro Bursza, C. J. Ex. ad 5tu[m] fatet[ur], kdj tenze Powraznik swoogeg materj lal: „Ty kurwa stara.“

14. testis Martin Antosska, C. J. Ex. ad 5tu[m] fatet[ur], ze tenže Powraznik swoogeg matery lal: „Trysta paromou w/twoogeg materj, kurwa stara.“

15. test. Anna, manželka Pauka Glombara, C. J. Ex. ad 5tu[m] fatet[ur], že slyssala, kdj tenže lal swoogeg materj: „Kurwa stara, zrak ta pre palel.“

16. testis Madlena, manželka Johan[nae] Antole, C. J. Ex. fatet[ur], že mno-ho_krat slyssala, kdy sobe tye sestry dawagu do žgenok a kurow.

17. testis Dora, manželka Kuba Griner, C. J. Ex. fatet[ur], že sljssala z/ust tohože Powraznika, kdj materj lal: „Tisicna strela w/twoogeg matery, len/sy zlodeg a čuo ty reciess, gakobj pes ssteknul,“ a to ocyma wydela mnohokrat, že gako muz ze ženou spolu spawa na gedneg postelj.

18. test. Nicolay Fabrici, C. J. Ex. ad 4t[um] fatet[ur], že w swogom pribytku z/ust toho Andrassa Vietoris slyssal, kdj mluwjł tegže Ssewčyky: „Nehodna sy po swete chodyt a ze/bj/tj kat hlawu stal.“

38.

Liptovský Mikuláš (?) 20. 8. 1695

Vypočutie svedkov a zmier stránok, ktoré sa pohádali a nadávali si.

Anno 1695. die 20. augusti. Za richtarstwy Joannesa Sutoris, bywsse poctjwy urad zhromaždeny w dome Geho Opatnosti slowotneg pana richtara. Prystupyl opatrnj muž Martinus Berghssteter, predložjwsse žalobu pred poctjwym uradem na Thomasa Hlawača mlačieho, že pred niekotorim časem, gakossto die 8. augusti že/by mu hanebnimj slowy a neporadnimj tenže Hlawacz na dobrem gmene ublizyl, timito slowy: „Nehoden sy w mestecku bywat, ty sy geden prassywy, bez dusse mrcha člowek, ssybenecz, coky (?), besstelye/kurwy/syn, (: a to w ten čas, kdj na meskeg warte bylj obydwa :). J. neguge, žebj mu takowymy slowj lal, ale poweda, že kdj mu A. nagprweg lal do besste ljlek kurwy sinou, že/mu J. odpovedel: „Sam sy takj, ty sy bez dusse, lebo sy certu dussu odal.“ Na co tenže A: ...

De eo utrum.

1. Wye-lj a sljssal-lj swedek, žebj Thomas Hlawacz mlačy Martinusowy Berghssteterowy (: kdj na warte bjly :) lal do besste lyle kurwy/sinou, mrcha ludj, hun-cwutou a prassywcou, ze bj nehoden bol w mestecku bywat a že ge bez dusse.

2. Kdo by pricinu takoweg wade zawdal?

1. Testis Samuel Hwezdar, C. J. Ex. fatet[ur], ze sljssal z/ust Hlawacowych, kdj mu lal: „Ty sy bez dusse, čertu sy dussu odal, nehoden sy w mestečku bywat, ty prassywecz.“ Ad 2du[m], že kdj mu J. domluwal, že neskoro na wartu prissiel, A. tež mu to powedel, že kdj mu (ro)skaže (?), ze musi ssildwach stat.

2. Testis Josephus, filius condam Pauli Ossko, C. J. Ex., fatet[ur] per omnia secundum deutri formam ad 2du[m] nihil?

Wyrozumewsse a wjsljssawsse poctjwj urad hornieho prjssa žalobu y dolnieho od-powed, ano y ze swedkou wyrozumewsse w čem by byla wecz, techda s/powynostj a objęcęg mezy poctjwym uradem od starodawna zachowawaneg, gak wyssnieho, tak nižnieho prjssa napominawsse, abj w zmier a w pokog wesslj. Takze z napomenutj poctiweho uradu strankj w mier a w/pokog wesslj, a/to tymto spusobom, že J. ma od tohože A. samo_trety w/prjtomnostj wsseho mestecka od_pytat. A rownim spusobem od tohože J. ma odpytat, co prjnalezy poctjwemu uradu, to J. Thomas Hlawacz mlačy na/seba berge, ze chce sprawyt a marcou pacis tež tenze J. ma wystawit. Zatim pak stranky magu w swornostj a w/lasce suseckeg a priatelskег zustawat.

39.

Liptovský Trnovec 1695

Potrestanie orátora Matiáša Rota za nactiutŕhanie úradu i obci, za ktoré má dať na opravu radnice 1000 šindľov a 1000 šindľových klincov.

Anno 1695. Za richtarstwy Geho slowutneg Opatrnosty d[omi]ni Joannis Sutoris, bywsse poctjwy vrad zhromaždeny w dome Geho Slowetneg (!) Opatrnostj pana richtara w gistich wecach meských, kdessto vpamatawsse se Matthias Rotha, žeby byl prohressyl, gak proty slowutnemu uradu, tak y protj poctjweg obcy, (: bywsse na ten čas za gedneho oratora ustanoweny :) niekterimy slowy nepo-rgadnimy, kdessto pro poena z/uradu na ten čas byl zloženy, dokud swu wecz nedokonal. Na mnohu pak prozbu statečnich lidj Petri Meliky a Pauli Fabini, na ten čas oratorou, poctiwy urad prohlidagice, za nechal tohože Matthiam Rotha na gedno tisic ssindla a na tisicz klincou ssindlowych na poprawku ratuza sucich, kdessto in bis quindena takowe ssindle y klince ma položyt. To take nachazy poctiwy urad, aby tenze Rotha publice od poctiweho uradu y od obce odpytal, a/tak potom na swe mesto za stuol k panom oratorom sadnul a swu powynost porgadne a krasne wykonawal, gako na to zaležy.

40.

Liptovský Mikuláš 15. 3. 1696

Vypočutie svedkov v žalobe Jána Jarkovického podanej proti manželke Mikuláša Manca, ktorá dotyčnému i jeho manželke nadávala.

Anno 1696, die 15. martij. Bywsse zhromaždenj nyže podepsanych w prjbytku pana richtara pana Matthiasa Bolvanskj d[omi]nus Thomas Hlawac̚ starssy, Adam[us] Kupčyk, Martin[us] Bonis, jurati oppidi Sz. Nicolai, na žadost Joannisa Yarkowyckeho, obiwatele a suseda nasseho stranj wyberaný swedectwy na proty manželky Mikulassa Mancza, ktere wedle deutrum tymto spusobem se wykonawalo.

De eo utrum.

1. Wye-lj swedeck a nebo wydel-lj, k/tomu cy slissel, kdo/bj byl prjčyna zwa-de a nebo bity mezj manželkou Johannesa Jarkowyckeho a manželkou Mykulassa Mancza aneb kdo by takou zwadu počal a z/gakeg pričynj a w čem prjbytku?

1. Testis Sspocnger, C. J. Ex., slyssal od Mancoweg diewkj služobneg, kdj wolala tyeto slowa: „Dag geg pokog, zamordugess gu,“ ness to newye, komu by mluwyla takowe slowa.

2. Testis, consors Eliae Augustini Magdlena, C. J. Ex. fatet[ur], ze sljssala, kdj Mancowa lala Jarkowyckemu y geho žene: „Ty kurwač a ty kurwa, klampa, žyenka.“ Na to dal odpoved Jarkowycky: „Potresce/ta Pan Boch, potresce,“ než to uss po bytkj bylo, lebo prostowlasa Mancowa ze sweho domu wyssla.

3. Testis, manželka Andrassowa, Haukowskeho Dorota, C. J. Ex. per omnia nihil.

4. Test. Margena Stawacz, C. J. Ex. fatet[ur], že od Mancoweg diewky služobneg slissala, že gest počatek Mancoweg a že kdj Jarkowycka wodu brala ze studne Mancoweg a Mancowa wzala tu kanwu y hodjla o chliew dwa razy.

41.

Liptovský Mikuláš 12. 5. 1696

*Zmluva Juraja Kučeka s vdovou Rozinou Hlaváčovou o predaji čiastky domu,
ktorú mu predala za 30 zlatých.*

Anno 1696, die 12. maij. Stala gest zmluwa anebo kupa mezy opatrnym mužem Georgiusem Kucsek, z/gedneg strany, gakožto kupcem, z/druheg pak strany poctywou wdowou Rozinou Hlawacž, pozustalom (!) po nebosstičkom Danyelowy Maday, obywately zdegssym mestečka Swateho Mykulasse, strany čiastky domu, totižto sstwrtynky swoeg wlasneg, kteru nemohuce odbywaty (pre ?) tešskosty a/tarchy, gak wogenske, panske, taktež y meske. S/tych prycyn hore dołożenych slobodnym trhom gest prodala Georgiusovi Kucsek za gistu sum[m]u, to gest za trycet uherskych zlatych uplne na dobreg po kagine bežyceg mynce. Kteružto summu powynowaty gest simul et semel dolu položty pred poctywm uradom w dome pak na ten čas pana richtara, a/to pro tu prycynu, gestly_že by se gakowe dluhy nachazely panske, portyowe, meske a_neb gakowe gine poenes¹⁴ oblygatorias literas, totyžto na zemach založnych, takowy aby se na termyn od pana richtara dany geden_každy statuoval a/producoval podle pobehu nasseho zde w mestečku w Swatem Mykulasssy užywagicyho, na co obssyrnegessye contract učyneny mezy strankam bude wyswetlowat.

Die 29. junij advenyente termino partibus intro denotatis.

W/prytomnosti gegich podle obligatorow od stranek predloženych pred pocitwy urad nachazi se computatis computandis wsseckeheho dlhu na teg sstwrtynce sedemdesat y sedem zlatych d 24. A ponewacž nemagice odkut swogim creditorom uboħa wdowa platity, prystupila pred poctywy urad, neberuce žadnych penney k/rukam swogim s/takoweg čiastky, poddala na poctywy urad swato_mykulasky, kdežto poctiwy urad ruminugice a rozwažugice, aby se žadnemu krywda nestala, rozwažugice po_negrweg Geho M[i]l[o]sty_pana dedičneho, pana Nozdrowyckj Pala, prohlidagice na chudobu uboħeg wdowy zo syrotkamy, tak_tež y na pryzkazany Boske, ze ssyestych a dwacatich zlatich odpustył geg Geho Mylost sstrnaste zlatych uherskych d 24 z/dane Geho Mylosty prynaležegic. My tež urad poctywy prohlydagice na mylosrdenstwy panske, pohnuty biwse, tak gako dolu napsano stogi, takowe penjze podle pobehu nasseho a nasseg možnosti gedneho každeho wedle kalkulacii sprawedlywe gsme rozdelyly.

Po_negrweg Geho Mylosty_panu ze ssyestych a/dwacatich zlaty a d 24 za_nechawa se pry hore_predmenowanem Georgiusovi Kucsek zlatych 12, gako tomu na ten čas pan richtar fateoval, žeby Geho Mylost in presentia tua pred panem richtarem wjznał.

2do. Ponewacž d[omi]n[us] Gežovicž mal gednu zem w zaloze w zlatich, deputuge se/mu dwa zlatye d 25, ktere w prytomnosti wsseckyeho uradu pryal, a/to s/teg prycyny, že za 14 rokuw wladal a užival. K/tomu za kože nyekdy geg manželowy zwerene za fl 3 zlatye dalo se mu d 75. Petro Meliki tež magice oblygator na zemy in fl 10, dalo se mu fl 3 s/prycyni, že takou zem

wladal sstyry roky. Nycolausowy Fabrici, ponewacž za siatu zem bil mu založil in fl trib[us], dalo se mu d 50 nebo sstworo siata s/neg wzal. Georgiusovi Kucsek za 5 fl, dalo se mu fl 2 d 30, a/to ponewacž nedoložil plenarie do gisteg summi zwrchu napsaneg, za častku hore predmenowanu Joanni Sutoris za kože 3 11 fl, dalo se fl 3 d 50. Meskeho pak dlhu nachazelo se tall 3, s/kterich dalo se fl 5, a ponewacž y urad slowutny nepowynowaty tak welyke prace podstupity darmo, podle Pysma s[wateh]o ev. (?) mercenarij dign[us] mercede sua, dalo se d 96. Acž prawe prynaleželo by bilo per d 10 od zlatyeho, wssakže ex gratia sedis wiceg nebere.

S/tichto hore doloženych pryčin a modo im (!) posterum (?) abi žaden k panu wdowe a neb Georgiusovi Kucsekowy nemel myty (!) k/takowim dluhom hore predepsanym nemohol myty cesty žadneg ku wyhledawany. Na co slowutny urad nynegssihou času slobodne obydwe stranku čyni a pronuntiue. Actum an[n]o et die ut supra.

42.

Liptovský Mikuláš 6. 6. 1696

Žiadost Jakuba Matheidesa a Goriusa Faczanyho, aby im mesto poskytlo isté miesta na predávanie svojho tovaru.

Anno 1696, die 6. junij. Za rychtarstwy Geho Slowutneg Opatrnosty Matthiae Bolwansky w pritomnosti wsseckevo uradu w dome p. rychtare prystupily pred slowutny urad Jacobus Matheides a Gorius Faczany, zadagicze, aby mely giste mista swoge ku prodawany, gak w dny yarmarocžne, tak tež y trhowe, sweho remesla a towaru kregczirskeho, ponewadcž mnoho krate gak yarmarocžne dny, tak trhowe mnohe gak zwady, tak tež y bitky znikagy. S teg aneb s tich gisticz hore doloženich priczin, pre wiwarowany takowich swaruw radneg sobe nelitowaly (: takove mestiska wižadaly :) a kupily od slowutneho uradu. Kterežto žadosti slowutny urad nechtecicze odeprity, ale radneg na kolko možne bilo z hore doloženimi osobamy se zmluwil, ktere mestiska tež y assignoval a per manus oddal na teg strane, kde predtim prodawaly platno a neb czipkarky na pol treteg siah y z dlusky anep na ssest lokty pre dwe osoby pod ratuzom, počawsse od druheho slupa pri schode nižnom, ktery magi slobodne na takowich mestichkach prodawaty a od žadneho turbowanego bity, podle nasseho starobileho običege w nassem mestečku Swatem Mikulassy wydieku Liptowskem užiwaneho a practicowanego. Na co a pro lepssy gistotu y aldamassom takove dokonany potvrđly. Wssakže aby žaden gak sweho brata aneb y sswagra k sobe neprigimaly. Pakli by se doswedčylo, budu hore dolozeny pokutowany in poena amisionis takowich mestiskach.

Anno eodem. Zacharias Bocko a Adamus Fizel rownim spusobem predstupiwsse pred slowutny urad, hore doloženim prikladom solicitowaly, kterim tež tim spusobem assignowaly podle tich hore napsanich osob, a tim tenorom gako hore napsane stogi.

43.

Liptovský Mikuláš 4. 7. 1696

Otázky a odpovede z riešenia konfliktu Juraja Ježoviča a Tomáša Obrciana o údajnom vykopaní istej sumy peňazi.

Anno 1696, die 4. julij. Nos judex cum juratis oppidi Sancti Nicolai. Damjus pro memoria quod ad instantem d[omi]ni Georgii Gežowycz concivis nostri ...

De eo utrum.

1. Wye-ly swedek a_nebo slyssal-lj z/ust D. Georgij Gežowyčz, kdj zdola yssly spolu, že kdj mu Tomass Obrcian, obywatel wrbjckj, ryekol tyeto slowa: „Pane Guriku, slyssal som, že ste wassem dome wykopaly pat_sto tollgary,“ na ktere slowa žeby Georgi[us] Gežowycz powedel: „Nie pat_sto, ale sedem_sto sem wykopal we swete, kdo my gich wezme,“ a žeby takoweto slowa toljko žgartom rgekel, ydycy čestu w kratochwylj a rozmluvice. To bylo 4. martij, y to dokladagice: „Ne lito/by/mi bylo, kdybich geden tollar dostał po geho smrty ze ženu mogu?“

1. Testis Tomass Brcian vrbiciensis, Cit. Jur. Ex. fatet[ur]. Per omnia secundum deutri formam.

2. Testis Guro Brniza, wrbic., annor. circiter 60, Cit. Ju. Ex. fatet[ur], že yssyel na/zatku a nedoslyssal, tolyko tyeto slowa: „Kdo mj gich wezme.“

3. Testis Melich Ssipka, wrbic., annor. cir. 55, Cit. Jur. Ex. fatet[ur], že slyssal, kdj ryekol: „Wykopal som,“ než že neslyssall, kde, čy doma čy we swete.

44.

Liptovský Mikuláš 11. 10. 1696

Riešenie sporu mimosúdnou cestou medzi Jurajom Holecym s manželkou a medzi manželkou Mikuláša Ulicného a jeho dcérou vo veci nahnenia a krádeže kapusty.

Anno 1696, die 11. octob[ris]. Za rychtarstwi Geho Slowutneg Opatrnosti d[omi]ni Matthiae Bolwansky stala se gest neswar mezy opatrnim mužem Georgiu-som Holeczi a manželkou, z druheg pak strany Nicolausa Uliczni manželkou spolu y dcerou Marienou, manželkou pak Goriusowou Fabricius, strany neporadneho nahneny kurewstwa a kradenia kapusti, ktera Holeczeho manželka Marie-na Podhradska y w/dome Uliczneho takowu kapustu hledala. A ponewadčež partes mezi sebu amicabiliter se comparowaly a sprawily, aby na potomne časy mohli mezi sebu gakossto susedy w swornosti zustawaty, takowito mezi sebu zawazek dobrowolne (: priwoliwsse pred poctiwim uradom :) uczinily, totissto dwanaste uherskich zlatich ma a dlužna bude takowa stranka dolu pred poctiwim uradom w dome p. richtara na ten čzas ustanoweneho položity bez wsseho hadrungu prawotneho. Toliko pan richtar ze dwoma p. prisažními bude met moc a wladu z/takoweg stranki wzity a exeqvowaty ctyry zlate na chram Boski s[wat]o_mikulasky, ctyry zlate pre urad meski s[wat]o_mikulaski, čtiry zlate urazeneg strance, doswedčiwsse toliko dwema a_neb trima swedky, stranka gedna druhi,

která bi záwdala pricinu niakoweg zwade. Na co a pro lepssy gistotu y cum marca pacis stranky potwrdily. Actum anno et die ut supra w/pritomnosti wsseho uradu.

45.

Liptovský Trnovec 24. 10. 1696

Žaloba Kuba Kotrčku podaná na Mateja Krnúcha, ktorou ho obviňuje z krádeže kapusty.

Anno 1696, die 24. octob. Za richtarstwy Geho Slowotneg (!) Opatrnosty d[omi]ni Matthiae Bolwansky, biwsse zhromaždeny poctwy vrad w/prjbytku pana richtara, a to na instantiu a/žalobu Kuba Kotrčku protj Matthiasowj Krnuchowy, ktery zeby mluwyl, ze wydel manželku Kubowu w nocy, že nesla brema kapusty ze zahrad meskych, kteru wecz, ponewačz tenže Krnuch nemohuce doswečyt, posuzuge se in emenda linqvae, super f 20, s ktereg convictie (?) prichody dve časty poctywemu vradu a tretja laesae partj. Kteru častku urazena stranka poctywemu uradu daruwa. A ponewačz na dobrem mene ubližil tenže Krnuch Kubowy, tehda hnetkj pred poctywym vradom aby od_pytal a dobre meno nawratil Krnuch tomuže Kubowy a zatjm abj žilj, gako Pan Boh prikazal w swornosty a w/lasce susedckeg. Pozorugice poctwy vrad tohože Krnucha, gak prjmluwu stateenjch ljdj, tak y geho nedostatek, nechawa ho na geden tolgar, kterj in quindena powynowatj budu položyt, co gestlyže by zanedbal na termin, hore_doložena deliberatia a convictia ma stat.

46.

Liptovský Trnovec 13. 3. 1697

Ziadost' richtára Adama Kupčíka o potrestaní Pavla Fabínyho, že mu siahol do jeho kompetencie.

Anno 1697, die 13. martij. Biwsse poctwy vrad zhromazdeny w dome pana richtara Adamusa Kupcyka. Tehda magice gistu pretensyu pan richtar Adam[us] Kupcyk protj Paulusowy Fabinimu, žeby pred tyžnom, kdj pan richtar zata Paulusa Fabinoho pre giste pricynj do kazne meskeg dal wsadyt, tehda tenže Paul[us] Fabini smel riectj panu richtarowy: „Nemeli/ste ho datj do ssarhowne,“ w/tom sebe pan richtar aprehendoval, že mu do constientie cahol a z/nepripravodliwosty sstraffal. S/teg prycyny pan richtar prosy od poctjweho vradu, aby wedle legesou mestecka nasseho byl tenže Paul[us] Fabiniy pokutowany.

Deliberatum. Nachazy poctwy vrad, aby tenže Paul[us] Fabjny wedle legesou mestecka byl na geden zlaty pokutowany, a to in jnstanty zeby položil, co gezly-žebj nepoložil, ma wsazeny bytj do kazne as odtud newypussteny, dokud takowy zlaty nepolozy. Prohlidagice na zadost tohoze J., poctwy urad, tehda ex gratia sedis slybyl poctwy urad do dwuch tižnj ten zlaty geden čekat, na/co se ručy Matthias Kubiny.

47.

Liptovský Mikuláš 27. 3. 1697

Vypočúvanie svedkov vo veci hmotnosti strieborných gombíkov.

Anno 1697, die 27 martij. My richtar mestecka S[wateh]o Mykulasse spolu s/ prjsažnymy, bywsse w/společnem zhromaždenj w dome richtarskem, prjstupil slowutny muž Thomass Hlawac̄z mlačy, žadagice, aby wedle obyčege mestečka tohoto S[wath]o mikulas[keho] poradním spusobem colloteralis attestatio protj Johannesowj Antelony se wybrala, ktereg wecy nechtic odeprijt, než wedle nyže napsaneho deutrum tymto spusobem se wjkonawaty ma y wykonawa.

De eo utrum.

1. Wye-ly swedek a_nebo slyssal-ly z/ust Joannesa Antela, žeby mluwyl tenže Joh. Antol u pana Eperiessyho w pominuly pondelok, kdj počal konat amicabilem s Tomasom Hlawačom, žeby tye gombiky streberne newažylj toljko trj luotj bez qvintlika a že by konal amicabilem?

1. Testis Nicola[us] Vlyčny, Cit. Jur. Ex. fatet[ur], že kdj počal tenže Joh. Antol konat amicabilem u p. Eperiessiho, slyssal z/ust toho Joh. Antola tyeto slowa: „Wssak tye gombikj newažilj wyce len try luotj“, to nemuože powedat, čy bez quintlika, čy že bez pol quintlika.

2. Testis Johannes Vajlant, Cit. Jur. Ex. fatet[ur], že slyssal z/ust geho tyeto slowa: „Ked mam prawdu powgедat, s/tych gombikou striebra nebolo, kreme try luotj bez quintlika.“

3. Testis Mateg, starssy pacholok p. Eperiessyho, Cit. Jur. Ex. fatet[ur], že slyssal z/ust Joh. Antola tyeto slowa: „Wssak nebolo tych gombikou len tri luotj bez quintlika.“

Actum anno et die qvi supra. Coram suprafatis d[omi]no judico et am... senatu.
Per me Martin[us] Bonis jur. not. opp. S. Nicolai mp.

48.

Liptovský Mikuláš 5. 3. 1698

Záznam o nedokončenom súdnom spore vo veci 7 zlatých, ktoré si požičala Zuzana, manželka Martina Košika, od bližšie nemenovanej Babuši.

Anno 1698, die 5. martij. Za richtarstwj d[omi]ni Joannis Ossko, w prjtomnostj poctjweho vradu včynena žaloba od vboheg ženj Babussy w/sspytalj na-ssem zustawagiceg, na Zuzannu, manželku Martinusa Kassyka, strany gisteho dluhu, že taže Babussa byla pred niekterym rokem požičala sedem zlatych uher-skjch manželky Martin Kassyka Zuzanne, kterih sedem zlatych ass posawad taže Zuzanna nenawratyla, any nawratyt nechce teg uboheg žene Babussy, mluwyce, že z/geg poručeny swemu zatowy takowych sedem zlatych dala Andrassowy Wietorysowy, wssakže toho doswečyt nemuože. Kterassto wecz in anno 1696 in die peremptorio pred poctjwym vradom pilne se rozwažovala a ruminowala, k/tomu y deliberative wedle puncta sedmeho se wykonal.

Deliberatum. Mi sudcy, rozwažugice takowu žalobu uboheg ženj Babussy, wyduce gистu a oprawdowu praetensiу, jnherugice deliberatiј anni 1696, die 24. novemb[ris] jn puncto septimo učyneneg, potwrzugeme takowu deliberatiu, co gezljže/by ne zaplatyla taže Zuzanna sedem zlatych Babussy do tretieho dna, tehdā pan richtar spolu z vradom executiu na geg statku ma učinity na tolko, na kolko by se toho dluhu obsahowalo. Na to nadewssecko, Geho Mylost pan Pongracz Daniel skrzesz psany k panu richtarowy, gakossto urecyty pan, tegze Zuzanny instuge, žeby se sprawedljwost učynila takoweg uboheg zene Babussy.

Wedle pobehu prawa nasseho, chtice deliberatiu strankam prečyat, gako se y počala čyat deliberatia, wssakže neweduc odkud pohnuta bywsse Zuzanna, manzelka Kassykowa, ze sweg zlosti, potupne mluwjce, že any sedem penazy neda, a že any počuwat deliberatiu nebude, a s/tim wyssa wen, tresnuce dwermy.

49.

Liptovský Mikuláš 28. 4. 1702

Zápis kúpy opustenej štvrtiny, ktorú kúpil Mikuš Krmeský od mesta za 40 zlatých.

Anno 1702, die 28. april. Za richtarstwj opatrneho muže Nicolausa Homole a panou bratou w/stole prysedycych, gakossto Matae Laczo, Andrea Wosstiar, Matae Bohuss, Matae Drda, Johanae Kontarik, Gregorio Ondruss a prytomnosti wsseckiego poctywe (!) mesta stal se tento zapys, ponewač pre/mnogie tesskosty bila zanechana od Matega Krčmeryusa sstwrtyna na/Sswabowge dwore, na nižnom poudwore wyssnya sstwrtyna na pustuo a/na poctiwe mesto zanechana. Takže pristupil pred poctiwe mesto Mikuss Krmeski a/slobodnjm trhom gest kupil tu, že sstwrtinu za sumu za/meru zlatych uherskieg bežiceg mince ze wssetkimi užitki k/teg sstwrtine prynaležegjymi, takže ma Mikuss Krmesky užiat ten urek wecite a/slobodnie y swymy potomki. Kterie dokonia (!) ma biti pewne a/stale. Pro (!) Protoss pre/lepssi pewnost dali sme do/meskich knich doloziti anno et die ut supra. Coram ijs qvibus supra.

Item toho, že hore doloženieho roku a/dna a/auradu, že magice Martinus Krcmerinj s/te, že hore, doloženie sstwrtini wistauki, pripustil gest slobodne k/teg sstwrtine tomuže Nikolausowj Krmeskiemu w/sume w/ssesnasti zlatiech wecite a/slobodnie y potomkom, zeme poznamenanenie: prwa W selcach stwrtka, druhá Na/ribniki koncom sstwrtka, tretia Na prosriedneg mokradi sstwrtka, a/tak slobodnie a/wecite magu zustawat pri teg sstwrtine. Pre/lepssu pewnost dali sme do meskich knich doloziti anno 1702 die 28. april. Coram ijs qvibus supra.

50.

Liptovský Mikuláš 3. 3. 1704

Zápis predaja pľacu troch štvrtín dvora, ktorý predali spolníci Juro Homola, Matej Valentovič a Michal Sokolík za 12 zlatých Mikulášovi Homolovi s manželkou a potomkami.

Anno 1704, die 3. marci. Za rychtarstwj opatrneho muže Nikolausa Homola a/panou bratou w/stole prjsedich, jakossto Matthae Laczo, Andrej Wosstjar, Matthae Drda, Matthae Ssmkowj (!), Pauli Kalo, Johane Kontaryk ex a/zhromaždenj nasseho mesta stal se tento zapjs zkrže (!) placu trych sswrtjn dwora, který prypada meczy Nikolausom Homolom a/meczj Gurom Soborom, že prypustjli anebo že prodali naweki wekow Nikolausowi Homolovi y manželcze y potomkom geho predmenowanj spolnici Guro Homola, Mattheg Valentovicž, Michal Sokolik za sumu zlatych dwanast plac, pokel znie ten predok po tych že spolnikou trjch humna, pokel su zastawenie a/k/tomu pro lepssy gisotu kamen zasadeni tam prj/tych fundamentjch. Ten plac znie tolki znje gako na gednu sswrtinu toho dwora bez osmieg čjastki. Pro lepssj stalost dopustili zme do meských protokolium doložit. Anno ut supra coram iydem qvi supra post sskrypta: wrchy ohradu magu ssteki ctjrj sswrtinj užjwat, gak gedna, tak druga sswrtjna narowno wisse human a kamenou.

Protokol Troch Sliačov z r. 1578 – 1636 (výber).

Vybrané zápisť zo s. 1 – 74.

Orig. v OA Liptovský Mikuláš, bez sign. (140 s.).

51.

12. 3. 1634

Nárokovanie si Jána Antola a Mateja Antola na ohrad.

A[ndo] 1634, die 12 martij.

Mi richtar Michael Jarota y prisazny ge[h]o Stephan Konečny, Mateg Mako[wicky], Mateg Ffricz, Jon[ass] Mrwa, Ondreg Beniacz, Marti[n] Bartany, Ondreg Hulik, Jon[ass] Mrwa, Abra[ham] Michno, Tomass Benjacž, Geor[gius] Caban znamost činjme timno nassim psanym, ze se stalo wyhledawany od Gurika Petrassky malzenky (!), menem Agniety nyakowy ohrad od Jana Antola a Matega, na/kterem messkal Mykulass Slawik, Agnietin stryk, daly se tito predmenowane osoby na poctywe prawo. Prawo pocty[we] nasslo a sententiu wydalo, aby Jano a Mateg Antol polozyly za/chyssky slawykowske Agniete pre/pamatku f 6. Jano a Mateg Antol ten ohrad za/wodu spolu z/rolamy, zahradamy y z ginimy (k/to)mu prinalezegicimi wecmu magi wečite, pokogne swimy ditkamy y s potomky (uzi)waty. Gest stalo pred/pocitiwim prawom, w/dome pana richtara a[nn]o et die ut supra.

52.

1578

Síd medzi žalobcom Adamom Beniačom z Vyšného Sliača a obžalovaným Stanislavom Kozom z Nemeckej Lipče o časť dedičstva; výpovede svedkov.

Mathey Beniecz. Roku pane 1578.

Ja Jamrych Belawka z/Nissneho Slacza, na ten czas rychtar Trych Slaczow poradne vstanowany spolu s/pryssassnymi swymi, totyzto Martyn Priesol, Michal Mrwa, Lenhart Barthanus, Ondrey Czaban, Walent Hanule, Jano Wayda, Balass Hrabusse, Lewryncz Jarotha, Lenhart Czedilko, Lenhart Jaczko, Mathey Owat, Giryk Cholwad Jakubecz, Giryk Mrwa. My zwrchu gmenowany lide znamo czynime, ze sme wyslyssali zalobu wrchnieho prysse z/Wissnieho Slecze Adama Beniecze od prokuratora uroczenego pana Petra Kysele z/Prostredne[h]o Maletyna, ze wedl zalobu tuto pred pocztiwym prawom nassym, ze by mel czastku Adam Beniecz v/strykow swych Mathege Beniecke, Michala a Lawryncze Benieczow Wissnom Sleczy. Nyzni pak pryz, totyzto oppatrnny muz pan Stanislaw Koza z Nemeczkey Lipcze, prokurator poradne vstanowany od Mathege Beniecke a bratrow geho zwrchu napsanych, od powed dal, ze oni w/pokogy vzywalj od ocze sweho až do thohoto czasu. Mi wyrozumewssy, strane y strane, ptalj sme se na swedomi. Mudry a oppatrnny muz Stanislaw Koza z Lip-

cze Nemeczkey odwolal se na/swedomi niekerych sausedow, kery/byl pry/testamente. Druha strana, totizto wissni priz Adam Beniecz, nemela zadneho swedomi. Pak mi zwrchu_gmenowani sudszy z/gedney y z/druhey strany wzeli sme pred/sebe swedomi, kery/by o/czem wedel pod/gegich prisehow, gestli/bi oni wedelj o/niakych dieley. Wissnieho prisse sme se ptalj na swedomi, totizto Adama Beniecz, nemel zadneho. Potom sme wzelj swedomj nizneho prisse, totizto Mathege Beniecz a bratrow geho zwrchu_gmenowanych.

Mathuss Ondreassowicz wiznal pod/prisehow, wiznal, kerak Mathey Beniecz swe dietky pozustawil, ze Girikowi a Martynowy widal diel za/zywotha sweho, statku, kery mel, a ze ostatni synowe geho totizto Mathey Beniecz, Michal a Lewrincz magy pri/pokogy a dediczowe w/statku bytj.

Lenhart Dworsky wiznal pod/prisehow, ze Girik Beniecz wzel dil od ocze sweho Mathusse Beniecz statku pohnuteho y nepohnuteú[h]o, totizto dwa woly, klusu, krawu, branu y wos, a potom ze vnho s/tym statkom probyal.

Sstefan Koneczny wiznal pod/prisahow, ze Mathuss Beniecz pri testametu wyznal, ze Girikowi a Martynowi, synom swym, diel statku sweho widal a ze ginssy, totizto Mathey, Michal, Lewrincz, synowe mogi, magi pri/pokogj a dediczowe w/statku ode/mne gim pozustaleho byt.

Walent Fricz wiznal, ze Girik Beniecz prihnal k/nemu od sweho ocze Mathusse Beniecz dwa woly, krawu, klusu, dwe kolese, branu. Protoz mi zwrchu_gmenowani sudszy wedle swedeczwi nachaczeme, ponewadz Mathuss Beniecz Giryka a Martyna, synow swych, za zywota sweho od ginssy synow swych odelil. Slussne a poradnie nassli sme, aby Mathey, Michal, Lewrincz Benieczowe pri prwssem pokogj yako y prwej sedelj, ze_by y na potomny czas pokoyne sedelj. Mi pak zwrchu_gmenowany sudszy na prozbu Mathege, Michala, Lewrincze Benieczow gedney y druhey strany pro/pokoy buduczy dalj sme do nassykh dedinskich knih zapsat.

Actum ut supra a[nn]o] d[omin]i 1578.

53.

18. 3. 1629

Zápis kúpy lazu, ktorý kúpil Kuban Frič od Adama Chabaja za 10 florénov.

Anno domini 1629, die 18. martij za/uradu Sstephana Konečny[h]o et juratis illius Gaspa[r] Hanula, Micha[l] Jarota, Geor[gius] Caban, Tom[ass] Beniacž, Pauly Matussowich, Marti[n] Valko, Joan Priesol, Tom[ass] Owad, Abra[ham] Michno, Matt[ey] Mrwa, Matt[ey] Fricž, prystupily pred/nass poctywy vrad Kuban Fryč a Adam Chabay, mecy kterymi stala/se kupa poriadna, že Adam Chabay prodal g[es]t laz pred Matussowou Kubanowy Fričowy za sumu gistu f decem a/to rukom danj a/z/dowolenym wssecke[h]o pritelstwa. My pak nemagice gegich zadost kde odratity, daly sme tu kupu do/nasse[h]o protokolon zapsaty, aby Kuban Fricz (te)n laz swymy potomky pokogne uzywal, genz/se psalo anno et die ut supra.

54.

1600

Zápis kúpy jednej štvrtiny, ktorú kúpil Jano Caban od Tomáša Makovického za 60 florénov.

Laus sit vnitriño deo anno 1600.

Za richtarstwj poctiweho a/opatrneho muze Petra Fricza a/ginich seseduw prisedicich, totizto pred Cholwadom Gurikom/pred Balazom Jackom, pred Michalom Wagdu, Martinom Cabanom, Jankom Benacom, Gurczom Mrwu, Janom Matuss, Janom Antolom, Tomassom Mrwom, Ovadem Gurczem, Janom Prisolum, Mihulcom Michalom pristupili pred nas/tito poctiwe osobj: Caban Jano, Tomass Makowickj a Missko, sin Makowickeho, mezi kterimizto stala se gest kupa, ze Tomass Makowickj prodal Cabanowj Janowj gednu sstwrt ze/wssetkim, co k/ni prinalejz w sume fl 60 swu czasta ze gemu dopustil slobodne i s/pratelmi i z/ditkamj swimi uziwati. Mi, tez rada wssecka, dowolugeme a/zapisugeme gim do/protokolon, abi Caban Jano w/pokogi uziwal i/z/ditkami i/z/potomki swjmj, kterez/bj po Panu Bohu mel. A/to gest do_wolil pred swedkom starim richtarom pod rukom dani bez zadne nikdj prekazkj.

Gurik, pisar skalickj.

55.

Január 1580

Zápis o vyplatení 50 florénov, ktoré podľa dohody na základe testamentu Mikuša Mrvu zaplatili Jurík a Martin Ivák Jánovi Vajdovi a Štefanovi Litvovi z Horného Sliača.

Letha pane tisiczeho petisteho osemdesateho prvnieho mesicze. Za rychtarstwy Girika Mrwy wrownani na/dole_psanem poruczene Mathussowi Ondreasowiczowi, w/Hornom Sleczy messkagiczemu, pry/prytomney radde na/dole_psaney: Martyna Priesola, Mathege Beniecke, Lenharta Hrabusse, Sstefana Hanule, Balasse Slezkeho, Ssymka Makowiczkeho, Girika Kapusty, Mathege Petrowho, Mathege Owada, Jamricha Belawky, k/tomu pri/prtomney obeczy Trych Slaczow stalo se narownany skrze mediatorow nahore_psanymi, meczy mudrymi a oppatnymi muzmi, obiwatelmi Trych Slaczow, Janom Waydom, Sstefanom Litwom z/Horneho Slecze, k/tomu Girikem a Martynem, zettmy Mikusse Mrwy, genz su synowe Sstefana Jwaka na/tento spuosob, ze Girik a Martyn wedle poruczenstwy Mikusse Mrwy, otcze manzelok swych Alzbethy a Polone s/teho statku, w/kterem gich dediczmi pozustawyl, polozyli f 50 Janowi Waydowi a Sstefanowi Litwoi z manzelkami gegich Anczow a Agnietow, kerychzto 50 f Jano Wayda a Stefan Litwa z/manzelkami swimi Anczow a Aknietow wzawsse slibili pred/nami, rychtarem a raddow y prede/wsseczkow obeczow zwrchu_psanow y za swe dietky, ze Girika a Martyna yako poradnych dediczow w statku po Mikussowi Mrwovi a manželky geho Dory pozustalem nemagy w/

niczem hledat any gegich potomky, nez na/tych f 50 prestat. Pro buduczy pokoy gedney y druhey strany zapsali/sme do/nasseho protokolonu. Gestli/by kdo toto narownany chtel zrussyt, potad nemagi/se/mu knihy otewrit, pokawad/by nepolozyl f 100 pro rychtare a wsseczku obecz.

Actum ut supra.

56.

1580

Výpoved' Baláža Čejku, že dostał podľa testamentu starej matky od Juríka a Martina Iváka dva junce.

Tehoze czasu, roku y dne, kereho se stalo narownany meczy Janem Waydom, Sstefanom Litwom z/druhey/strany Girikem a Martynem, syny Jwakowymi a zettmi Mikusse Mrwy, pry_stu_pil pred nas Balass Czejka zadagicz od Giri-ka Mrwy a Martyna dwa ju[n]cze, kere gemu stara matka na testamente poruczy-la, kerezto juncze Girik a Martyn dawsse Balazowi Czejkowi a Balaz Czejka, wzeyssse pred nami, rychtarem a raddow wodlowal w/niczem Girika a Martyna, zettow Mikusse Mrwy, we/wsem statku w/pohnutem y w/nepohnutem s/poko-gem nechat i a w/niczem nehledat y potomky gegych.

Actum ut supra eodem anno et die.

57.

Jún 1636

Oznámenie Štefana Košu, že porúča pol štvrtiny svojho majetku dcére Alžbetou a zat'ovi Jurovi Machovi.

Anno 1636, die junij za vradu oppatrne[h]o muže Matega Mrwy, ano, take prisažnych ge[h]o, Balaža Yacka, Sstephana Konečne[h]o, Tomasse Benča, Gur-ča Cabana, Jonase Mrwy, Martina Bartanuse, Martina Hanule, Ondrega Hulyka, Pawla Michna, Leonharta Mihulcze, prystupyl pred nass zuplny urad Sstephan Kossa spolu swogim zatem Gurom Machanom a swogou diwkom (!) Alžbetou, tohoto Gura malženkou (!), oznamugice nam, kterak on swe[h]o zeta Gura prigima na/pul_cz̄twrt ureku swe[h]o kosowskeho tymto spuosobom, ze Sstephan Kossa swogu malženku zapisuge a/wečite wodluge tomuze Gurowy a/ge[h]o malžence pul_cz̄twrt ze/wsseckimy užitky ... pul_cz̄twrty slugicy tak, aby tento Guro a/ge[h]o malženka (!) swe[h]o otce, ano, take y matku posluchaly w...ty nesty mely a gich yak w/pracech, tak w/ginich obchodech napomahaly, tak do gegich yak do sweg uplneg smrty, po smrty pak gich rodicow k/teg pul_cz̄tw(rty) zadny nema s/pritelow mluwity, ale Guro swu malženku z/ditkamy y swimy potomky w(eči)te magi uziwatj. Actu[m] et die ut supra a/to Stephan Kossa dowolil y/swimy dit(ka)mi zapsatj.

58.

28. 12. 1581

Dohoda medzi Ondrejom Chabajom a jeho nevlastným synom Adamom, že Adam mu odkáže polovicu majetku, ktorý zdedil po otcovi Jirkovi Beničovi.

Anno d[omi]ni 1581, decembris 28. die za rychtarstwy Girika Mrwy w Prostrednom Slecku pry/prytomnosti starssych geho Martynem Priesolem, Lenhartem Hrabussem, Balassem Sleckym, Ssymkom Makowiczkym, Jamrichem Belawkem, Sstefanem Hanulem, Mathussem Ondreasowiczem, Mathegem Owadem, Mathegem Sleckym, Mathegom Benieczem, Girykem Kapustom stalo/se narownany meczy Ondregem Chabagem, odczynom Adama syna nebossticzkeho Girika Beniecke z/Hornieho Slecze, w/statku w/pohnutem y w/nepohnutem wedle testamentu Girika Beniecke z Hornieho Slecze, ze Gyrik Beniecz statku sweho pohnuteho y napohnuteho poruczyl synu swemu Adamowy, kereho mel od Marty Moyzesowej czery z/Ludrowey Wsy a polowiczy tehoze statku pohnuteho y nepohnuteho Marthe, manzelce swey zwrchu gmenowaney Marthe, Moyzessowej czere, kera se wdala za Ondrege Chabage, z/druhey strany tenze Adam, pastorok Ondrege Chabage, y s/pratelmi swimi, pre(!)/nami, raddow y obeczow wsseczkow pustil toho ze statku pohnuteho y nepohnuteho oczymowi swemu Ondreyowi Chabayowi wedle testamentu a poruczenij ocke sweho Gyrika Beniecke y z/matkow swojow Martow y potomkom gegich, to/gest tym dietkam, kere/bi splodila z/oczymom mim Ondregem Chabarem, na/tento spuosob, ze ten statok tak se ma sprawowatj, nabywatj, aby se nevmenssowal, ale rozhoynowal a czasem swym, aby se toljko na dwe strany rozdelil: na Adama, syna Giryka Beniecke a postorka Ondrege Chabage prwny polowiczu, druhu polowiczu tohoze statku pohnuteho y nepohnuteho na Marthu, matku moyu z/Ondregem Chabagem s/tymi dietkami, kere/by (:spolu:) po Panu Bohu splodilj. Ponewadz obe/strany, Adam y s/pratelmi swymj a z/druhey strany Ondrey Chabay, prystupilj pred nas, wplnu raddu zwrchu gmenowanu, zadicze, aby chme (!) zapsalj do/protokolonu to narownany pro/buduczy pokoy gedney y druhey strany, wzajm sme pred sebe gegich wodlowany, totizto Adamowo, postorka Ondrege Chabage a z/druhey strany Marthy, matky Adama, syna Beniecke Girika a Ondrege Chabage, oczyma geho, pry/prytomnostj rychtare a raddy zwrchu gmenowaney y wsseczkey obeczy Trych Slaczow.

Actum ut supra anno et die.

59.

1582

Potvrdenie Ondreja Nička, že odkazuje jednu polovicu svojho majetku za'ovi a druhú polovicu sirote po nebohom Ondrušovi.

Anno d[omi]ni 1582.

Za/rychtarstwy Mychiala Mrwy s/Prostredniho Sliaczia a geho bratrow: Martina Priesola, Jacuba Belawky, Leurincze Yarothy, Balaze Beniaczia, Stephana

Hanule, Ondrega Laczussky, Gyrika Kapusty, Ondrega Ywaka, Stephana Lytwy, Mathea Petercza, Ondrega Chabaga, Sebastianus Ondreassowycz, potem take wedle tohoto poriadku ya, Ondrey Niczko, prigel sem zata Yancza, Loykoweho sina, k/sobe tym psusobem, ze mu w/mocz a w/geho/rucze dawam polowiczusseho statku, czoz koly my Pan Buoch nahodyl, pohnuteho y/nepohnuteho, spolu y z/manzelkow mu a druhu polowiczu sirothe tey, kteraz zustala od nebossitickeho Ondrussa a tym poriadktem (!) dawa se mu, aby nayprw Panu Bohu wssemohuczemu sluzil a geho nezabywal, a potem take mogu hlawu czil (!), mne ochranoval, mne werny byl a mu staru hlawu aby do/smirty oppatrowal a chowal. A pakly by myly Pan Buoch wssemohuczy wzal tu syrothu, kteraz zustala, aby na/zata meho ten statek wsseczek spadl. A pakli/by Yancza, zata meho, Pan Buoch powolal, aby potom na syrothu spadlo.

60.

1557

Potvrdenie, že Michal Mrva vlastní lazy Na medokýši a Na močiari, ktoré kúpil od potomkov nebohého sudcu.

Jtem letho LVII stala se zmlowa wedle dokonaleho prawa a sudsow, ktery budu nize gmenowany, kterak welmy welka pracza bila mezy Girykem, nabossticzkim sudscom o laz Na madokissy a Na mocziary, kterssto laz prodany gest Michialowy Mrwowy od potomkow, ze y potomczy geho to magy vziwat za/penize za gystu summu. W/tom pak mnozy pritele bily se na_prela o/ten laz y prawo bylo osadilo gistim swedomim, kterssto sudkowe (!) sudily a pod prisahu sweczily, sucze stary lide a susedy zdeyssy, ze ten Michial Mrwa ty lazy mel, y geho potomkowe magy vziwat beze/wsseho hadrunku, kdez y pocztiwe prawo to gemu wedle swedomy osudilo, ze ten Mrwa Michial ma ty lazy vziwaty, ne tolko von, ale y geho potomkowe wedle kupe ge[ho]. Jak y zde mezy geho susedy bes wsseczkeho a osudku tichto dobrich lidy, aby geho zadny w/tom nehamowanl, kterssto ted sudslove strany y zdeyssy se gmenugy nayprwe z Lypcze Andreas Sskolnyk, Kosa, Rybowsky Sstienicze, Czaban, Hlawen a Kywon Sliaczia, Benczo Maczko, Yamrych Belawka. Toto prawo bilo za rychtare Ywaka. Tento zapis stal se g[es]t niektereho czasu a psan g[es]t za richtarstwy meho Mychiala Mrwy, sprawczy roku panie 1582, y z/geho bratry gmenem Martina Priesola, Yacob Belawka, Lawrincz Yarotha, Balaz Beniaz, Stephan Hanula, Ondrey Laczusska, Girik Kapusta, Ondrey Ywak, Stephanus Litwa, Matey Peterecz, Ondreg Chabay, Sebastianus Ondreassowicz.

61.

30. november 1580

Potvrdenie Valenta Hanulu, že predal všetok svoj majetok v Sliači svojmu bratovi Štefanovi za 73 florénov a 50 denárov.

Laus vnitro domino.

Letha panie 1580 mesice listopadu 30. dne tohoze mesice stale se kupie mezy namy dwema bratry Valentem a Sstieffane[m] Hanulowiech ze Slienze, pri/kte-regzto kupie byli pritomny mudry a oppatrny lide, prytely a susedi nassy, yakossto nayprwe bil prytomny Lenhart Yaczko, potom Petro Ssemekta etc. Ya techda Valent Hanula prodawssi muog statek, kteriz mne bil Pan Buoch nahodil suce gesstie w/Sliacy, na zadost meho bratra Sstieffana, potom take wedle porietku a obicege krestianskeho, pred panem mogim vrozenym panem Gyrykem Radwanskim toto moge listowne swiedomy pro potwrzeny a pro/lepssi gistotu nasseg kupie, ktera se mezy namy dwema bratry stala, gemu sem widal wiznawagice, ze ya zwr-chu_psany Valent Hanula, chudy podany Geho Milosty pana Gyrika Radwanske[h]o, stiehugyce se ze Sliacia do Rodwanie, prodal sem muog wsseczek wrchny statok, yakossto luky, zeme, dum a gine weczy k/tomu prinalezegiczy bratru memu Sstieffanowy za tuto summu 73 ffl a 50 d, kterissto statek tim obicegem ya gemu prodal, ze giz od/nieho any moge dietki, any take potomcy gegich od nieho gey wzity zadnim obicegem nemohu. A ya gemu take pro tu toliko samu pricinu toto moge psany oddawam w/ruce, aby von wzdiczy od mich dytek pokoy mel. Po smrty pak swoeg von take budie moczy tento statek sinum a_neb dietkam swo-gim oddaty, tak_ze any od nich potom zadnim obicegem ten statek odniati nebu-de moczi bity nez skrzesz potomky gegych. K wecziemu pak potwrzeny ted y pecet vrozeneho pana Gyrika Radwanskeho, pana meho milostiweho, k/tomu take y pisarze listu tohoto sem prilozil. Genz gest dan a psan w/Radwany lethu zwr-chu_psaneho. A tento zapis stal se g[es]t za richtare Michiala Mrwy y z/geho bratry, totissto Martin Priesol, Jacob[us] Belawka, Lawrincz Yarotha, Balaz Beniacz, Stephany Hanula, Ondrey Lacusska, Giryk Kapusta, Ondreg Ywak, Stephan[us] Lutwa, Matey Peterecz, Ondrey Chabay, Sebastian[us] Ondreassowicz.

62.

1586

Potvrdenie, že bratia Jirík, Tomaš a Jano Cholvadovci kúpili od svojho brata Michala Cholvada jeho podiel majetku za 60 florénov.

Laus vnitino domino.

Letha panie tisiczeho petisteho osemdesateho ssiesteho, roku Dominica 4 Adventus, stala se kupie a/zmlowa mezy namy bratrimy Girikom s/Cholwadom, potom Michalem, Thomassem a Ganem, ze kdyz nass bratr Michal nawsstiwił nass dom welikonoczne swatky z/niekterimi dobrimi lidmi, totizto gmene[m] Sstesny (!) Priesol, potom take Yano Zaczko, ze nass bratr od matky swey, totižto gmene[m] Michal, ptal diel slussny pohnuteho statku y ne_pohnuteho, pakly to nevczinate a priwolit tomu nechczete, muog vmisli g[es]t dobrim lidem prodaty, neb mne potreba nuty. Starssy brat k/tomu rekl a napominal geho, atby ten diel a statek, kteri twuog gest, aby_s to waroval a opatrowal, czo g[es]t twe a twu

matku at/bys chowal, w/tich reczech odpieral starssy bratr, ze mily bratre, wiess toho dobre, ze na/nas vskost pripadla na/ten czas. W/to[m] sme se pogednaly a trch slussny vczinily pred reczenimy temy dobrimi lidmy a kupily sme od bratra nasseho w/sume v herskeg mincze fl 60 a tento articul tez se do_ klapa, kdez se oznamilo pred wrchnosty nassy Trech Sliaczow od Lawrincza Ssramka, meho bratra, ze sem kupil slussne trhom od neho laz Pod stranamy w/sume v herskeg mincze fl 2, kdez g[es]t w/pamety w_ssem pano[m] a rade nassie pocztiweg. To sa pisze na vrek dietkam nassim y potomkom nassim na/buducze czasy, kdez sam sam (!) slobody od dietek y od domu sweho. A tento zapis stal se g[es]t za richtare gmene[m] Yana Czabana w/dome geho y pry pritomnych prisediczych bratrow geho, totizto gmene[m] Martin Priesol, Michal Mrwa, Pawol Ywak, Peter Fricz, Ko_sa Ssimko, Girik Cholwad, Lawrincz Yarotha, Sstepan Hanula, Petro Koneczny, Ssebon Ondreassowicz, Beniacz Mateg, Hulik Balaz roku panie yakz zwrchu_psano stogy a[nn]o 1586.

63.

1586

Zapis kúpy lazu niže Priesolových kopanic, ktorý kúpil Jano Caban za 7 florénov.

Czaban. Roku panie tisiczeho petisteho osemdesateho ssiesteho, roku Domini-
ca 4 Aduentus, stala se zmlowa a kupe z/opatrnim Yanem Czabanem za/vradu
geho, potem take z Pawlem Makowiczkim, ze Yano Czabam zwrchu_gmeno-
wan vczinil trch na/vrek, ze kupil od/neho slussne laz nize kopanicz Priesolowich
w sume v herskeg mincze fl 7, cor. 1 siliginis. To se gmenovalo a oznamilo pred
vrade[m] nassim, pred wrchnosty, ze Pawol Makowiczky slobody geho od dietek
swich y od bratra sweho y wssech pratel swich. A to sa pysse na/vrek dietkam
swim y potomkom swim y na/buducze czasy, kdez g[es]t w pamety w/dobreg
wrchnosty nassie y wssem panom. A tento zapis stal se g[es]t za vradu sweho
Yana Czabana, potom bratrow geho, kteriz su zapsany pred_tim roku teho, yakz
zwrchu_psano stogi a[nn]o 1586.

64.

1589

*Zapis zmluvy o kúpe štvrtiny, ktorú kúpil Štefan Ivák od Fedora za 50 floré-
nov.*

Ywak. Roku panie tisiczeho petisteho osemdesateho dewarteho stala sa zmlo-
wa s/Wedorom (!) y z/geho dietkami z/Ywakom Sstefanom o cztwrt o vreczek
swuog w sum[m]e fl 50, ze ten_ze gisty Fedor Sstefanowj Ywakowj slobodne
pustyl bes wssecz_keho handrunku ni_komu gine[m]u nez detk(am) Ywa-
kowjm. Pak tato kupe/nize g[es]t stala a potvrzena pred vradem wedle teg sum-[m]y
reczeneg, tomu dost vczinil a zaplatyl. Pak to sa stalo w dome rychtarowem
Balaze Belawkj y wssech prisediczych geho radi pocztiweg.

65.

1589

Potvrdenie, že Jirík Mrva kúpil od nebohého Baláža Mašindu a jeho detí jeden laz Za hvozdy za 550 florénov.

Mrwa. Roku panie tisiczeho petisteho osemdesateho dewatereho. Ya Mrwa Girik znamost czinim timto zapisem, ze sem trch a zmlowu vczinil o/geden laz Za hwodzy z/nebossticzkym Balazom Massindom y z/geho dietkamy w/sum[m]e vwerskeg mincze fl 550 az naweky y na/buducze czassy a mne, zwrchu_psaneho Girika Mrwj nema zaden od teho od_dality a od_razity, ze ga to ma[m] vziwat y mogi potomkowe slobodne. Pro/lepssy gistogramu toho daly sme sobe na pokoy polozyt a zapsaty za vravu a rychtarstwy Balaze Belawkj y y z/geho prisediczi-my vradu pocztiweho vt sup[ra] 1589.

66.

1589

Zápis zmluvy o predaji lazu Za hvozdy oproti Mašundovému, ktorý predal Šimko Makovický Jiríkovi Mrvovi za 1 florén a 25 denárov.

Anno d[omi]ny 1589.

Ya Ssimko Makowiczky prodawam a znamost czinim timto mim psanim dolo-zene do nassihho protocolon, ze sem zmlowu vczinyl y swimy dietkami a prodal laz niektery Za/hwozdy proty Massundowe[m]u w sum[m]e fl 1 d 25 a wo trach luknach owsa. Pak gjz to Giryk Mrwa ma slobodne vziwat swimy dietkamy y potomky az na/buducze czasy, totjzto do skonany ziwothow nassych a ga zwr-chu_gmenowany Ssimko Makowiczkj geho slobodneho czinim pred vrade[m] pocztiwym Troch Sliaczow mesteczka nassihho.

67.

1589

Potvrdenie, že Baláz Hrabuša, jeho matka a brat Michal predali svoje dedičstvo a majetok Jánovi Čabanovi za 100 florénov a 5 denárov.

Hrabussa. Roku panie 1589. Ya Balaz Hrabussa z/matkou swu, potem take y/z/druhim bratom mim Michalom, timto mogim psanim znamost czinim wssem panom, ze sem swe dedicztwy a vrek muog prodal Yanovi Czabanowj z;bratry geho w sum[m]e vwerskeg mincze fl 100 d 5 az na_weky a geho zaden od teho vreku od_daljt nemuz any od_razit a Yano Czaban ma Babussy Hrabussineg postawyt kutt, totyzto dom a ginsie k/tomu na/placzi swem, kde g[es]t do_ko-nano. Pak ga gyz geho slobodneho czinim Yana Czabana w/tom vreku. Na/to nadewsseczko dal sem zapsat do knich nassich pro pewnegssy gistogramu teho a teg kupe, ktera se stala mezi namy. A to sa stalo, tento zapys, v richtare Balaza Be-lawki w/dome geho y wssech prisediczych a rady pocztiweg.

68.

1589

Oznámenie Tomana, syna Ambróza Makovica, že ak nebude môcť predat' svoj pozemok, splnomocňuje jeho predajom Šima Makovického a Jána Cabana.

Anno d[omi]nj 1589.

Ya Toman, Makowcze Ambruosa sin, znamost czinim wssem panom, ze w/tomto placzi, w/kerem ga sedim, mam mocz prodat, gestli bych ga nemohl wladat a pakly ten placz budem prodawat, Ssimko Makowiczki k/tomu placzi bude bli-sy a wladnegssy bud kteremu kolwek odlozity a pakly nemuož bude Makowicz-ky Simko wladaty, teda Yano Czaban take ma k/tomu pristup miety a wladaty. To sa stalo za richtarstwj Balaze Belawkj y prisediczych geho prawa pocztiweho vt sup[ra].

69.

1588

Zápis o roztržke medzi Lenhartom Bartanusom a Martinom Lozegom pre vlast-nictvo časti zeme, o ktorú sa súdili.

My, na ten czas pany drzawy zniowskeg, znamost czinime timto psanim, ze byla niekteria pre a_neb priczina mezy timito dwema nassimy poddanimy Lenhartem Barthanusem a Martinem Lozegom, strany vreku zemy, o kteryzto vrek tito gmenowany dwa_kradt se prawotily a_neb prawa osasowaly a lydy oppatrnych staraly, tak_ze gych w/tom prawo a_neb oppatrný muzy vrownawaly stranu y stranu, takze y pri pokogy wedle vrownany a ro_suzeny trwaly az do/niektereho czasu, potom pak zasa po/niekterem lethe mezy nimy, timito gmenowanymi neswarnost a_neb miesskawicza powstala, hledal Lenh[art] Barthanus nas, swych panow, skrzes tu priczinu, prawicze, ze g[es]t g[em]v w/tom krywda a chtel to vrownany zasa hore pozdwihowat. My pak wyrozumewssy priczinu y od/gedneg y strany druheg, ze na/to bily prawa a lydia gich byly vrownaly. Toho sme my take nechtely russity, nez radnieg potwrdity. Protoz ted wjznawame temto psanim, ze se tito dwa zwrchu_psany pred namy, pred pany swimy, pry pritomnosti take niekterych lidy, porownaly a dokonaly a skuteczne sobe zachowaty slabjly, tak_ze se gyz slobodyl od Barthanusa ten vrek zemy Lozegowy, aby to gyz bilo pri/pokogy na buducze czasy a zeby sloboden byl Martin Lozega k/u_reku, aby ge von vziwal k/swe wuoly, treba sy ge von sloboden prodat a_neb ssinkowat komu chcze, ale ze sobe tiazobyl Barthanus, zeby mu byla gesste krywda, tada to vlozily pany, ze_by gemu Martin Lozega z;bratry swemy, Barthanusowy, gesste polozył 4 fl na Wanocze, a potom zeby byl pokog a panom swjm a_neb ginnim susedom starosty nezawdawaly, kteri/by pak mezi nimi toto vrownany neb zgednany porussyl, neb zasa hore zdwjhal, a_nebo hanenim druhu stranu narekal, to sme vlozily, ze pokutu pro kazdu z tech weczy dwuch fl 40 prepadne a k/tomu gesste ginacze od/nas, totjzto swjch panow, po_sstraffan bude. Pro lepssy potwr-

zeny toho a gistotu nassy peczeth daly sme priczisknutý. Actum Vara ... sub arce
Znio et die [novem]br[is] a[nn]o 1588 scriptum marcij 17. die.

70.

1589

Oznámenie Štefana Bačiaka o výmennom obchode s majetkom na poldvora.

Roku panie 1589.

Ya Sstefan Bacziak znamost czinim wsse[m] panom a raddie pocztiweg mess-teczka nassiho Trech Sliaczow, ze som vczinyl fragmark o vrek na/pol/_dwora tim spuosobem, ze gyz zaden s/potomkow geho, nyktery prytel k/tomu nema sa-haty, any se domluwaty, a ga tych zemy vreku ma[m] slobodne vziwaty, ktere su poradne zepsane wedle zmlowy, o ktereg su zmlowe dobrý lyde wedomy a dluhy wsseczky ma odbyvat a starost znassel (!) Steph[n] Baczyak. To se stalo za vradu Balaze Belawky y wssech prysedjczych geho a[nn]o 1589 marcij 17. die.

Roku panie 1589.

71.

17. 3. 1589

Zápis kúpy lazu Na hrádku, ktorý kúpil Hrabuš Baláž od Babuši Hrebušiny za 3 florény a pol korca žita.

Lausvnitriano anno d[omi]nj 1589.

Ya, Babussa Hrabussina, pozustala wdowa nebosstika Laczka znamost vwezu-gy a czinim timto mim psani[m], ze som Hrabussowy Balazowy spolu y z/dietka-my ge[h]o prodala laz Na/hradku na vrek, totyzto az na/buducze czasy fl 3 a pol cor: zitta. Pak ga zwrchu_reczena Babussa gyz geho slobodneho czinim z/diet-kami mimy y s/potomky mogimy pro bantowany a handrunku toho a/ny_ktery s/pokrwnikow nema k/tomu sahatj a mlowity. To se stalo, tento zapis do/tohoto protocolo[n] v richtare Balaze Belawkj y pry prytomnostj pry prytomnostj prisediczych geho psani martij 17. die.

72.

1589

Zápis kúpy trávnika, ktorý kúpil Jano Caban od Babuši za 29 florénov a 38 denárov.

Czaban. Lausvnitriano domino meo Jesu[s] Chr[ist]o. Anno 1589.

Znamost czinime timto nassym zapysem za rychtarstwy Balaze Belawky a wrchnosty nassieg prystupily su pred zuplnu raddu nassy z/geneg strany Jano Czaban, z/druheg strany nebosstika Laczka Hrabusse manzelka gmenem Babus-sa, oznamugicze nam strany kupe, kteruz mezy sobu vzcinily a vdelaly o trawnyk nize Dolniho Slyacza, ze Laczko Hrabussa spolu siny swimy a z/manzelku slo-

bodnym trhem prodaly sweg vskosty a tezobe pred_reczeny trawnyk w/vher-skeg mincze y poradne lezicze za fl 29 d 38, od kterehozto trawnika dawa se etc., kdezto Jano Czaban, Martin a Lenhart spolu swimy potomky pry pokogy bes wsseho prawa zachazeny y vtisku ten_ze trawnik nawekey vziwaty magy a pro lepssy gistolte teg zmlowy a kupe daly sme sobe do nassih chirograffu na pokog polozity pred nassy pocztiwu a zuplnu raddu Trech Sliaczow.

73.

24. 5. 1589

Zápis kúpy lazu Za hvozdy, ktorý kúpil Jano Caban od Tamáša Alexandra za 3 florény a 44 (denárov).

Anno domini 1589.

Czaban. Za rychtarstwy Balaze Belawky y wrchnosty a prysediczych vradu pocztiweho mestiaczka nassih Trech Slaczow znamo_st czinime timto zapisem nassy[m], ze Yano Czaban prystupyl pred zuplnu radu nassy prosycze a zadagice nas, att/bychme gemu wedla behu prawa nassih gemu kupu a trch, kteryzto kupyl slobodny[m] trhem od Thomasse Allexadra laz aneb kopaniczu Za hwozdy w sum[m]e v herskeg mincze fl 3 (d) 44. Protoz pred_reczenich Jana Czabana y spolu_bratrow geho nema zaden moczy oddality, neb y dietky geho slobodne oddaly a pustily ten pred_reczeny vztek a_z nawekey y nassy potomkowe magy pri/pokogy vziwat. Pro/lepssy gistolte teg kupe a toho trhu daly sme pred zuplnu wrchnosty nassy do nassih chirograffu na pokog polozity. A to se stalo vt supra magi die 24. Ondreg Dworsky a Balaz Beniaz su swedkowe toho.

74.

1589

Dohoda medzi bratmi Jánom, Martinom a Lenhartom Cabanovcami o trávniku.

Laus deo.

My tri bratry Yano Czaban, Martin Czaban, Lenhart Czaban w rozdile buduze, vczinily su zmlouu medzi sebu takowuto: ktery by kolwek wyssiels z/toho vreku na hrabussowskj, ze ma ten trawnik vziwaty. Protoz my wjznawame a Gajnowy Czabanowy do protocolon kladieme y dietkam ge[h]o, (se) magy slobodne vziwaty y bratri ge[h]o...

75.

1589

Zápis kúpy dvora a majetku v Prostrednom Sliači, ktorý kúpili bratia Jirík a Martin Mrvovci od Pavla Iváka za 9 florenov.

Mrwa. Buoch weczny bud pochwalen w trogiczy w/gede_wostwy (!) nerozdilny.

Anno dominy 1589.

Za rychtarstwy Balaze Belawky, vradu geho pocztiweho, znamost prnassiamem (!) timto nassy[m] psanim, ze prystupyl pred nassy zuplnu raddu Gyrik Mrwa spolu z/bratrom[m] swjim Martine[m] toho czasu pri_sediczy nass, zadagicze a prosecze, attbychme gemu take za_dost vczinily wedle nassiho prawa o trch aneb kupu, kterijzto trch aneb kupe vdelaly mezi sobu od bratra meho gmene[m] Pawla Ywaka, dwuor a_neb vrek w/Prostrednom Slaczy w sum[m]e v herskeg mincze fl 90 ze/wsseczkym tym vzitkem, ktereho von sam na/to[m] vreku a dwo-re vziwal, totjzto dwe cztwerty y zalohy a lazy. A tak my dwa bratry zwrchu_dolozeny mame slobodne vziwat do wuole otcze nebeskeho y nassy potomkowe. A pro lepssy gistotu teg kupe reczeneg daly sme sobe do nassiho chirograffu na/ pokog polozyt pred zuplnu raddu a wrchnosty nassy. Ten pak trch a kupe stala se pred nassy[m] strykiem gme[nem] Ondrego[m] Ywakom. Actum vt supra 89.

76.

1592

Potvrdenie, že Jirík Mrva a Ondrej Ivák kúpili každý po jednej štvrtine od Martina Lozegu za 85 a tri štvrtiny floréna.

Lausvnitriodeo anno domini 1592.

Mrwa. Za rychtarstwy mudreho a oppatrneho muze Petra Frycza z/Horniho Sliaczia, vradu geho pocztiweho y wssech prisediczych geho Trech Sliaczow mesteczka pocztiweho jakzto Yan Wayda, Girik Peterecz, Lukacz Michno, Balaz Sliaczky, Janczo Priesol, Matula Mateg, Balaz Beniacz, Martin Czaban, Stephan Hanula, Thomass Mrwa, Gurczo Mrwa, Mateg Benco znamost czinime timto psanim do protocolonu polozeneho, ze prystupily su pred zuplnu raddu nassy dobry lyde, gedna stranka Giryk Mrwa, z/druheg strany Ondreg Ywak, predkla-dagicze sobe kupu swu, kteru kupily spolu z/Ondrego[m] Ywakom od Martina Lozegy, totyzto dwe cztwerty za fl 80 y pres ortu fl 6 gednu cztwrt Ondreg Ywak osobne a druhu tez Giryk Mrwa, kdejzto zwrchu_psany Martin Lozega slobodyl gim y swymi syny, ze pre_kazky zadneg bity nema y od potomkow gych nawe-ky w/dobre[m] zdrawy magy vziwaty, a tak vczineny su dwa dwory. A to se stalo, toto psany po swatem Martine w/te[n] patek.

A[nn]o vt supra.

77.

1592

Zápis kúpy jednej štvrtiny, ktorú kúpil Tomáš Mrva od Mariety za 44 a pol floréna.

Laus senpiterno deo anno d[omi]nj 1592.

Za rychtarstwy mudreho a oppatrneho muze Petra Frycza z/Horniho Sliaczia za vradu geho y wssech panow prysediczych geho, wssech tych w/prwssem psany

polozenich, y ze prystupyl pred zuplnu raddu nassy Thomass Mrwa predkladagie kupu swu, kteru kupyl cztwrt gednu od Marety, nebossticzke[h]o Girika Kapusty manzelky y od syna geho gedneho y druheho za/fl 40 y za/pol piata zlateho, kde se stala zmlowa a kupia w/dome Giryka Cholwady y poriadny lytkup wykonawal se, kde ma slobodu ode/wszech a pokogne vziwaty nawekey y z/potomky geho, any pohnuty od/nikoho byty nema na/buducze leth. Genz se stalo po/swatom Martine w/ten piatek noweho callen[dara] y od tretiho syna sloboda weczna pred dobrimi lidmy.

Vt supra.

78.

1592

Zápis kúpy lazu V priepastiach za hrádkom, ktorý kúpil Jirík Cholvád od Kataríny a Marty 2 diely, od Lavra Šramku 1 diel a od Jakuba Šramku tiež 1 diel za 5 florénov a 15 denárov.

Cholwadt. Laus sempiterno deo anno domini 1592.

Za vradu pocztiweho Giryka Cholwady prystupily su pred zuplnu raddu dve matroni, Katerina, nebosstyczkeho Yana Waydy, druhu pak Marta, nebossticzkeho Petra Waydoweho syna, y ze tam pred prisediczymy vcinena gest zmlowa a kupe z/Chlowado[m], totyzto, ze Giryk Cholwadt kupyl od/nich dva tale lazu, ktery sa gmenuge W/priepastach nad hradkom, tretu czastku toho lazu od Lawra Ssramka, cztwrtu czastu toho lazu Jakuba Ssramka w klasstore pred panem rychtarem, na/tento czas Petra Fricza, w/dome y pana Jliasse, kde slobodyl od dietok swych y manzelky geho w sume w/uhereskem mincze wydaneg wsseczkym fl 5 d 15, kde slobodne mne gest pusstene vziwaty y z/potomky mimy az na/buducze leth. Pak tento zapys gest polozeny a_neb kupe do protocolon pro/gistotu a pro pewnost. Kateryna tez spolu y synem swy[m] pred pany y prisediczymy slobodne pussteno gest, ze zadny prekazky z tychto person czinity any sahaty nema. A to se stalo za rychtarstwy Petra Frycza za vradu geho y wszech panow prisediczych poradne gyz zapsanich zwrchu, kde se stalo toto psany po swatem Martine wedle noweho callen[dara] w/ten patek.

A[nn]o vt supra 1592.

79.

1592

Zápis kúpy lazu Na hvozdy, ktorý kúpil Ján Vajda od Lenharta Palka z Nemeckej Lupče za 4 florény.

Laus sempiterno deo anno domini 1592.

Za richtarstwy a vradu Petra Frycza Horniho Sliaczia y wszech prisediczych geho gyz zwrchu_polozenich panow Trech Sliaczow mesteczka pocztiweho, Yan Wayda spolu nass prisediczy za vradu Girika Cholwady vcinil zmlowu

a kupu, totyzto, ze kupyl od Lenharta Palka z/Lypcze Nemeczkeg Jan Wayda laz Na/hwozdczy w sume fl 4 mimo otcza, ze na/to[m] nemohlo zustaty czo od otcza kupyl, nez znowu konat sem musel. Protoz reczeny Lenhart Palko Yanowy Waydowy oslobodyl a slobodne pustyl y od dietok swych y od manzelky sweg a wssech pritely swych, tak ze reczeni Yan Wayda slobodne vziwaty ma y swi-my potomky az naweky. A to se stalo, toto psany, po swatem Martine w ten patok wssem tymto rczenim cztiorum gedneho czasu. Actum vt supra.

80.

13. 3. 1596

Zápis kúpy jednej štvrtiny, ktorú kúpil Jurík Ovad od Petra Ovada za 28 florénov.

Anno partus Beatae Mariae virginis 1596 mesycze martcza dne 13.

Za rychtarstwy a vrudu mudreho a opatrneho pana rychtara, totyzto Petra Frycza Slyacza z/Horneho y geho bratrow prysedyczych, totyzto Petra Gurcza, Lukacza Mychna, Ssebona Mathege, Jaczka Balaze, Mrwy Gurcza, Owada Gurcze, Lenhart Bartanusa, Stephana Hanule, Priesola Janka, Matule Mathega, Holwada Gurika, Czabana Martina, stala/se zmluwa mezy Owadem G[u]rikem a Petrom Owade[m] zie Petro Owad prodal Gyrikowi Owadowy pol sstwrti wczele nize Bencza za fl 28, tak ze Gyrik Owad slobodne a beze/wsseg prekaz-ki swu manzelku y z/dietkami swymi ma vzywati acz naweki a tu gystu sstwrt take strana drucha pod rukom dani w tom/ho slobodyli. A to/se stalo w/pondeli pred s. Gregorem.

81.

13. 3. 1596

Zápis kúpy dedičského podielu po otcovi, ktorého jednu časť kúpil Tomáš Turek od Lenharta za 50 florénov, druhú časť kúpili Tomáš Turek s Balážom Konečným od všetkých bratov za 34 florénov a Lackovi ešte dajú 7 kôp žita a budú sa staráť o dievča Kaču.

Anno partus Beatae Mariae virginis 1596 mesycze marcza dne 13. pred s. Gre-gorem w/ten pondelok stala/sa kupa mezy Balazem Konecznym a Thomassem Turkiem wespolek a zase mezy syni nebosstyczka Petrowyech, totyzto zye tyto nebosstyczka Petrowy synove gmenem Kuban, Jan, Pawol a Laczko predali Ba-lazovy Konecznemu a Thomassowy Turkowy ten talt, ktery gym zustal po gych otczykowi. Turek pak Thomass kupil od gedneho bratra Lenharta tal ssetok fl 50, druhu pak czastku Thomass Turek spolu Balassem Konecznym od ssetkych bratrow kupily fl 34, ale tym spuosobem, ze Thomass Turek a Koneczni Balass magi Laczkowi gesste nadto dati 7 kuop zita a dyewku Kaczku magi mezi sebu chowati. A tak ty sstiria bratry tymto dwum slobodne pustili gym naweky, yak gym tak y poto[m]kom, a magi obydwa vzywati pres pol cztwrti czeli dwuor.

A to se stalo za vrudu (!) Petra Frycza, rychtara na ten czas, a bratruw geho prysedyczich gmenem Petra Gurcza, Lukacze Mychna, Ssebona Mathege, Jaczka Balaze, Mrwi Gurcza, Owada Gurcza, Lenharta Bartanusa, Stephana Hanule, Priesola Ja[n]cza, Mathege Matule, Martina Czabana.

A[n]no ut supra.

82.

1592

*Potvrdenie Ondreja Fricā, že mu jeho brat Petro dostatočne zaplatil za maje-
tok.*

Anno Christi 1592.

Pak w/pritomnosti obczy Trich Sliaczow y vradu zwrchu zepsanieho wiznal sam Ondreg Fricž, že gemu dosto včinil y zaplatil, totissto za/urek Petro Fricž, geho bratr, totissto fflorenos (!) 25 za/urek, za/pohnuty pak statok zaplatil gemu Petro Fricz, geho brat, pohnutim statkom, totissto ponagprweg dal gsem gemu žita w/poly kuop 5, wiberom czo sam wibrал, pszenicze kuop 5, gaczmena kuop 5, owsua kuop 4, dwe okowanie kolesa, za/dwa biky fl 6 d 40, krawu, lemess s/pluha, gednu sskroffu, pocztiwe mlowiacz, gednu zem, od ktereg nema odbiwat nikdy, to bratia/slobodia, w/ssimune od Lipčan chotara. Ondreg pak Ffrič slobo-
dy bratou swich w/ureku y/w/pohnutem statku weczite y potomky geich nawekey. Pro lepssy pak jstotu toho za/pritomnosti a z/dowolenim vradu y obczy Trich Siacžow (!) do/naszeho protokolonu[m] dal Petro Ffricž zepsatt, že Ondregowy, bratu swemu, dosto včinil. Amen.

83.

13. 3. 1596

Potvrdenie vdovy po Matejovi Ovadovi, že sa vydala za Tomáša Kútneho.

Anno salutis 1596 mesycze marca dne 13. pred s. Gregore[m] te[n] w/po[n] delok prystupila pred vrad pozuslata neboheho Mathege Owada manzelka, ktera sebe prigala manzela gmnem (!) Thomassa Kutnyho, ponewadcz sama nemohla w/tých wezech dostateczna byti, aby mohla syruotki pozustale ocharanowati a sweho pana odbywati. Prygala pak k/sobe za ma[n]zela Thomasse Kutneho spuosobem s/tym, aby syrodcze waroval a ochranował. A geho gystina, ktoru pryhnal sebu k syrotnym, totyzto 2 woly a jalowycz a klusu, to se ma gemu wylozyti. K/syrotnym pak prystupil a k/sobe prigal 2 byki, jaloviczu, klusu a krawu. Geho pak slobodne pustili wsseczky pratele k ty[m]to syruotkam, aby gych ochranował a rozhognował. Pak, kdi/se tye syruotki dochowagi, aby gym wsseho, czo gym Pa[n] B. wss. pozehna, polowicz dal, gestli/bi/se nemohli mezi sebu znesti, aby Thomasse wyplatili a_neb taky mu vrek kupili. A to/se stalo za vradu Petra Fricza a bratrow prisediczych.

84.

1596

Zápis predaja polovice štvrtiny a kopanice Mateja Beniaca, ktorú predal synom Matejovým za 25 florénov.

Anno partus Beatae Mariae virginis 1596 mense apilis die sa[n]c Georgy.

Prystupil pred vrad Trych Slyaczow Jano Beniacz, na ten pak czas byl rychtarrem, z/bratrimi swimi prisedyczi pan Petr Frycz z/bozeniki swimi Lukacz Mychno, Ssebon Mathuss, Balass Jaczko, Gurczo Owad, Mrwa Jurczo, Bartanus, Stephan Hanula, Priesol Janczo, Matula Mathege, Girika Holwada, Czaba[n] Martina, pred tuto radu zuplnow dokonala/se kupa tato, zie Mathegg Beniacz z/manzelku spolu swymi dietkami dopustil/a predal pol cztwrti fl w/su[m]me 25 a nadto geden kus kopanicze Mathejuw (!) Beniacz pustil synom Mathegowim na Buorowi naweki s.tim spuosobem, aby uon swogimi dietkami na_weky vzywal bez wsseczkeho hadru[n]ku. A to/se stalo pred ssetkym vradom w/den s. Gyry.

85.

1597

Zápis výmeny majetku medzi Jiríkom Jakubcom a Jiríkom Cholvádom.

Lausvnitriño et septiterno deo anno salutis 1597.

Za rychtarstwy a vradu mudreho a oppatrne[ho] muze Matege Matule Dolního Sliacze raddy wssech panow pocztiwych a prysedicich geho mesteczka nassjho pocztywe[h]jo poddanich panow Zniowskych czinime znamost tymto nassjm psanim wsse[m] y yakowe[h]o/koly stavu a duostogenstwy, lydem bez omilnosti a prekassky buduczeg y pohnutey, j.ze spolu_bratr nass Gyrik Jakubecz, teho czacu vd memtru[m] vnu[m] a prysediczy, prystupyl pred nassj vplnu radu zadagicze nas, abychme geho kupu a trch, kteru kupyl a zmlowu vczinjl z/ Lawrinczem Ssra(m)kom strany cztwrti, w/ktereg zwrchu_reczeny obsadl, od niekterich czasow a leth dawnich vziwal Girjk Cholwad, spolu_sused a pokrwny, teho vsiloval a nechtel ge[h]o propustity, nez prohlidagicz spolu na/pritelstwy dobre a na/dietky ge[h]o att/by newystupowal, ale at/by obywatel pansky pred_cze zustal w/to[m] vreku a w/teg cztwrti y staweny, aby Pana Boha chwail skrze Ducha s. a prostredenstwy cztehodnich panow y ginssich dobrjch ludy spuosobeno g[es]t, acz_kolwek Girik Cholwad byl dal gemu f 40, na/tych f 40, ale zase gemu wraczeno g[es]t, protoz dokonany gegich medzy sebu takowe g[es]t, ze Girjk Jakubecz pustil Cholwadowy pol ohradu a Girik Cholwad pustil gemu pol sedlska z;bratry swimi y ditkamy swimi gedne[h]o druhe[h]o y dietkam y potomkom ge[h]o na/vrek, totjzto naweky ma vziwat slobodne. Protoz my do protocolon sme polozili k/pokogi dobremu.

Actum vt supra.

86.

5. 11. 1597

Zápis kúpy druhej štvrtiny, ktorú kúpil Jirík Cholwad s bratmi od Lavrinca Šramka za 80 zlatých.

Cholwad. Za rychtarstwy mudre[h]o a oppatrne[h]o muze Matege Matule y wssech bratrow ge[h]o a prysedicich timto nassim psanim a zapysem pokognim wyznawame, ponewadz Girik Cholwad, spolu_sused nass, g[es]t pokrwnik cztwrti druhieg, kteru vziwal sam Lawrinec Sramko, kterussto cztwrt, ponewadz sam zbjwat ne_muohol, prodal gemu, totizto Girikowj Choladowj y spolu z/bratry swimy na vrek za osemdesat zlatich snad y wyszej. Protoz my, yakozto poctiwa wrchnost kladjem k/pokogj gistiemu do protocolon nassieho, kteri/my vzjwame k/buduczjmu naweky nema/se pohnuty, ale z/s/potomky nassimy z/wuole a/z/pomocj Pana Boha vžjwatj bez/prekassk ze wssemy prynalezegjcimi vzjtky, ktere_kolwek gsau a nachazagj/se k/tim vrekom. To se stalo 5. die novembris. A to se slobodjlo gemu od/wssech pokrwnjkow a[nno] 1579.

87.

5. 11. 1597

Zápis dohody medzi Tomášom Mrvom a jeho strýkom Matejom Nickom.

Laus deo.

Za richtarstwj a vrudu mudreho y oppatrneho muze Mahtego Matule y wssech panow sudczow prisedjczj geho czynyme znamost tymto nassim psanym wssem wubecz, yze/se стала zmlowa mezj Thomassem Mrwem a sestrinczem geho Mathe-gem Niczkem, ponewadz Pan Buch wssemohuczj wzal y powolaty racyl otczjka y matku geho. Nemagicz pak kdo/by oppatrowal grunt geho a/kdo/by pana Geho Milost odbywal y mezj susedow, pak on, reczeny Mateg Nicko, sestrnecz Thomasse Mrwy, prodal wedle teg/zmlowy vrek swug gemu zwrchu_do_cztenemu cztwrt a oczyznu a wjplatily z/vreku a oczjžny sweg bratra sweho gmenem Ondrega Mich-na summy wssecke flo 29 d 50. Protoz my wrchnost poctywa geho cynime slobod-neho ze wssemy bratry zustawagjcjmi pri/vreku. A/to pro pokog buduczj dalj sme do protocolon nassieho zapsatj. Tichto pak w/ureku zustawagjcich bratow, tento giz odeleny a wjplacený brat Ondreg nema w/niczem wihledaty anj gjm prekassk zjad-neg ne_ma cjnity na_wekj. To/se stalo die 5. novembris anno 1597 ut supra.

88.

5. 11. 1597

Zápis kúpy polovice dvora, ktorú kúpila Anna s manželom Štefanom od Baláža Košových a Gašpara za 45 florénov.

Za richtarstwj a vrudu mudreho a oppatrneho muze Matege Matule y raddj poctjweg prisedjceg wsseg tjmtu nassym psanym wssem czjnime znamost, kterak

prystupila g[es]t pred zuplnu raddu nassy Anna, Antolowa dczera, nabosstika Yana Dworskeho manzelka, y ze ona swim manzelom Stephane[m] a z/ditkamy swimi kupila pol dwora od nebossticke[h]o Balaze Kossowich a Gasspera, od tychto dwuch bratrow w/sum[m]e v herskeg mincze f 42. Protoz gey kupu a trch kladieme do protocolon na/pokog, bez wsselygakoweg prekassky ma vziwaty y z/potomky gegych a gy slobodnu czinime z ditkamy gegy nawekey. A to se kladie k/pokogy. To se stalo die noue[m]b[ris] 5. a[nn]o 1597. Et pro marito sui.

89.

5. 11. 1597

Zápis kúpy miesta vo dvore, ktoré kúpil Lenhart od Jiríka Sršňa za 5 florénov, pričom jeho synom Lukáčovi a Balážovi dal tiež 5 florénov.

In nomine d[omi]ny.

Za rychtarstwy mudre[h]o a oppatrne[h]o muze Matege Matule y prisedicich wssech ge[h]o czinime znamost wssem wuobecz, y ze Lenhart Czwik prysuply pred nassy radu pocztiwu zuplnu, ze von, Lenhart, dal a kupil od Girika Srssna niakowj placz wo/dwore z Choladoweho f 5. Tymto synom geho take polozil a wjdal, Lukaczowy a Balazowy, tez f 5, facit f 10. My pak geho kupu a trch na pokog kladie se (!) do protocolon nassiho ku pokogy y potomkom geho, na vrek ze wicze synowe, zadny zwrchu_reczeny, prekazat nemagy toho plazu a slobodne ho pusstegy do toho plazu nawekey. To se stalo die 5. nouembris a[nn]o 1597.

90.

5. 11. 1597

Zápis kúpy čiastky, ktorú kúpila Dorota od Baláža za 25 florénov.

Laus deo.

Za rychtarstwy a vrudu mudreho a oppatrne[h]o muze Matege Matule y wssech prisedicich czinime znamost timto nas(sj)m psanim wssem, y ze prystupila pred zuplnu raddu nassj pocztiwa matrona, nebosstika Matege Hulyka manzelka gme[n] Dorotha, att/bychme geg kupu a trch, kteru vczinila z/Balazem, dewaterom swim a kupila ge[h]o czastku, ktera na/neho prysluchala, f 25. Protoz my wjrozmewssy toho nechtely sme odeprity, ale poradne do/protocolon nassiho kladie se pro buduczy pokog a gy na/potomny czas zaden z po_krwnich pre_kassku czinil wjcze slobodne vczinil gy zwrchu_doczteny. To se stalo die 5. nouembris a[nn]o 1597.

91.

1598

Zápis kúpy bačkovského gruntu, ktorý kúpili Štefan Hanula a jeho syn Jirík za 137 florénov a 26 denárov.

Laus deo vnitrino.

Za rychtarstwy a vradu mudreho a oppatrne[h]o muze Girika Mrwy y wssech prisediczych geho czinime znamost tymto nassjm psanim wssem wuobecz, y ze pred zuplnu raddu nassy pocztiwu prystupil pocztiwy muz, spolu_sused, Sste-phan Hanula swimy siny, totizto gmene[m] Girikem Hanulem, zadagicze a prosicze nas wedle vradu, abychme gemu protocolum/nass o_tewrely. OteREWSSj, gemu kupu a trch dokonany, zgednany na/pokog, neporusseney any zlomeny, polozily. Protoz my, pocztiwy nass vrad wyznawame, ze zwrchu_psany Ssteha[n] Hanula z/Girikem, sinom swjm, bacziakowsky grunt kupyl synu swemu w/sum-[m]e vherskeg mincze f 137 d 26. My pak wyrozumewssj toho, nechtele sme geho zadosty odeprity, ale geho kupu a trch dokonany na pokog do protocolon polozyty pro buduczy pokog, ze geho syna gmene[m] Giryka a Gancza nema zaden s/toho vreku kupeneho wjcke bantowaty, a_ny prekazaty z pokrwnikow tych a_neb rodu gakoweho_koly y dietek pozustalych. Ony pak magy zastawaty z/ditkami y z/potomky swimy nawecky. My pak radda pocztiwa podle tohoto psany a protocolonu nassiho geho tez czinime slobodneho y gedneho ... y druheho, sy-now Sstehana Hanule, aby se Pana Boha baly, w/bazny w/Bozieg zily bratrskj, chwale otcze nebeskeho.

Deus benedicat illis actum Filipi Jacobi 1598.

92.

1600

Zápis, že Martin a Daniel Števkovci vyplatili z nehnuteľného i hnutelného majetku svojho brata Šimka.

Laus deo vnitrino anno 1600.

Za rychtarstwy Petra Ffricza y wsseckich prisedicich stal se zapis a/starssi nag-prw su boli tito, bolj gmene starssich: nagprw Cholwad Gurik, zase Balass Jacko, Wagda Michal, Mrwa Tomass, Caban Martin, Mrwa Gurczo, Gurik Ouad, Jano Matussowich, Beniacz Jano, Jano Antol, Jano Prisol, Mihulec Michal, na-ten czas prisaznj. Mi urad a/wssecka rada dali sme zapisat do/protokolon s/po-hnuteho i/nepohnuteho statku, s/kterehoz Martin z/Danielem Stefkowj, bratu swemu tretimu, Simkowi, ze su plne wiplatilj za/urek i za/pohnuti i/ne/za/pohnuti statok. A ponewadz gest dopustil Simko, brat gegich, zapisat gim pred uradom do protokolon, mi ze/ wsseckim uradom sme gemu toho utwrdili a/zapsalj. Dokonani se stalo pred Fricom Petrom a Blasskom Konecznim pod rukom dani, ze Simko sliboval a/roskazal pred namj, abichme zapisaly do protokolon beze/wssi prekazk jikdaj potomkom gegich, abi se nebantowalo, a abi take wdickj w/pokogi a/w/baznj Bozj uziwalj, ponewadz oni gemu wiplatili za urok Simkowj, totizto bratu swemu, a on gim to pred (do)brimi l(i)dmj giz menowanym zapasati do protokolon do_pustil.

Pisar bol Gurik Sternisko Skaliczkj.

93.

1600

Zápis kúpy polovice štvrtiny, ktorú kúpil Matej Matula od Cedilka za 24 florénov.

Laus deo anno 1600.

Za rychtarstwy mudreho a o__patrneho muze Petra Ffricza y wsseg radj tohoto poctiweho mesteczka Trich Sliaczu y pred zuplnu radu nassy a/temito dobrimi lidmi menowanimi, totiz Choluadt Gurikom, Balazom Jackom, Michalom Mihulcom, Wagdom Michalom, Tomassom Mrwom, Cabanom Martinom, Mrwom Gurczom, Gurikom Ouadom, Janom Matussowich, Beniacom Janom, Janom Antolom, Janom Prisolem, na/ten czas prisazni, ze/pristupili pred nas a zuplnu radu nassi Cedilko z Matulom Mategem, že sa stala kupia medzi nimi, ze Matula Mateg kupil od Cedilki pul__stwrt fl 24 a ze se ode dworu neodtrhugu a/ze Cedilko dopustil pred nassi zuplnu radu dopustil (!) od ditek swobodne Matulowj Mategowi uziwat y z/ ditkamj na potomni a/buduci czasy. My radda podle poradku wirozumewssi pre buducj pokog dali sme gemu do/nasseho protokolon položit a zapsat.

94.

1600

Zápis kúpy lazu V potôčku, ktorý kúpil Baláž Jakubec od Cedilka za 2 florény.

Jllo tempore istud guog[ue] factu[m] est.

Za rychtarstwy mudreho a o__patrneho muze Petra Ffricza y wsseg rady pocitiweg okolo sediceg, totiz Cholwadom Gurikom, Balazom Jackom, Wagdom Michalom, Mrwom Tomassom, Cabanom Martinom, Mrwom Gurczom, Ouadom Gurczom, Matussowich Janom, Janom Beniaczom, Janom Antolom, Janom Prisolem, Michalom Mihulcom na/ten czas prisaznimi lidmi, stala sa kupia roku 1600 medzi Balazom Jakubcom a Cedilkom, ze Balaz kupil zase od Cedilky lassczek W/potuczku w/sume fl 2 z/dowolenim swogim i/ze wssemi ditkami, abi Balaz Jakubec uziwal z/bazni Bozj z/ditkamy beze/wssi prekassky na buduci czasy, dokudz by Pan Buh wssemohucy gegich wed y potomku prodluzil na swete. A protoz mi radda wssecka pro gegich pokog dali sme do knih dedinskich položit a zapsat.

Anno 1600.

95.

1600

Zápis kúpy polovice dvora, ktorý kúpil Jano Baláž od Adama Chabaja za 15 florénov a 25 denárov.

Laus sit trino deo.

Za rychtarstwy mudreho a opatrneho muz(e) Pet(r)a Fricza z/Wissniho Sliacza y wssech prisedicich panuw a sused(uw) tolizez (t)ohto poctiweho mesteczka Trich Sliaczu Gegich Milosti panu zniow(skemu) czinime znamo(st) timto na-

ssim psanim y poctiwim prawem nassim pro pokog buducy y akehoz_koliwek stawu beze/wssy prekazki, ze pristupili pred nas a/zuplnu raddu nassy gedna stranka Balaz Beniacz a druha stranka Adam, Chabagow syn, ze Adam Chabay predal pul dworu Mategowim sinom, totiz Yanowi a Balazowy, w/sumu fl 12 d 25, zebi oni, totiz Jano a Balaz, spolu uziwaly z/bazni Bozj a ze gim Adam s/ pratelmi dopustil beze/wssi prekazki a pod rukom dani, abi oni uziwali na_weki y z/ditkami, kterez/bi po Panu Bohu splodili. A/to se stalo pred poctiwi[m] uradom a susedi gmenowanimi: nayprw Petro Ffricz, Prisol Jano, Gurczo Choluad, Balaz Jacko, Michal Wayda, Martin Caban, Beniacz Blassko, Jano Antol, Matuss Jano, Gurczo Mrwa, Mrwa Tomass, Mihulec Michal, Gurczo Ouad, kterizto mi poctiwi urad wislissawsse a/wirozumewsse obu stran, na ziadost nassi a/pro/pokog buduci, dali sme gim do nasseho protokolon na pokog položit, abi oni z/bazni Bozi uziwali. A/to se stalo pred Swatim Duchom ten patok anno 1600.

96.

1600

Zápis, že nebohý Kuboš Dvorských so synmi Balážom a Juríkom vyplatili Jánošovu manželku, takže jedna polovica kúpenej časti patrí Kubošovej manželke Agnete a druhá synom Balážovi a Juríkovi.

Dworsky. Salus deo gloria anno 1600.

Za richtarstwy opatrneho a mudreho muze y/wssech radnich sus(ed)u pristogicich, totizto za Petra Fricza a/pritomkich (!) prisaznich towarissu geho, totizto Gurczu/Cholwadem, Balazom Jackom, Cabanem Martinem, Michalom Wagdowich, Janam (!) Matussowich, Beniacze[m] Jana[m], Gurczu Mrwu, Tomasse[m] Mrwu, Jana[m] (!) Antolo[m], Ouado[m] Gurczu, Prisola Jancza, Mihulco[m] Michalam (!) pristupili ten czas pred nas poctiwi urad a/radu wssecku nebosstickeho Kubossa Dworskich manzelka Agneta a/Balass, nebosstickeho Balaza sin, z;bratom swim Gurikem, ze Kuboss nebohi Dworskich z/Balazom a/z/Gurom Janossowu manzelku wiplacagu a ze Kubossowa manzelka ma polowicu uziwat a/tito dwa bratri, Gurik z/Balazom, polowicu, ze kupili tu czastku od nebossticka Jancara a ze ona, geho nebossticzka Jancara zena, dopustila i/wedlela (!) w/pohnut(o)m i/w/nepohnutom statku beze/wssi prekazki aby uziwalj. A protoz mi rada zwrchu_menowana dopusstiame a/do knich gich zapisueme, do protokolon nasseho, abi w pokogi gich ditkj uziwalj a/odbiwalj.

97.

28. 12. 1600

Zápis kúpy lazu Pod stračníkom, ktorý kúpil Baláž Jakubec od Šemetku za 23 florénov.

Balaz Jakubec. Laus sit superis anno 1600.

Ya Petro Ffricz, na ten czas rychtar poctiweho mestecka Trich Sliacz, spolu z;bratrimi swimi z/mudrim a poctiwim prawem pred temito osobamy, totizto

Gurczom Choluadom, Balazom Jackom, Michalom Mihulcom, Wagdom Michalom, Tomassom Mrwom, Cabonom Martinom, Mrwom Gurczom, Gurikom Ouadom, Ssebonom Matussom, Blasskom Beniacom, Janom Antalom, Janom Prisolem, mudrimi a oupatrnimi stala se smluwa auneb kupie mezy tiemito dwema stranamy, totizto medzi Ssemekom a medzi Balazom Jakubcom, kterak pristupili pred nas a zuplnu radu nassy zadagice a oznamugice, zie Balaz Jakubec kupil laz od Ssemeky Pod stracznikom w sume uherskeg a/mincy f 23 prez patnast peniasi, a/taku ze gemu Ssemeka y swogim sinom y tolizek wdowa (!) sirotamy swogimi swobodne vziwat doupusstia, aby on vziwal z/baznj Bozi swogimi ditkami beze/wssy prekazk na buducy czasy. Protoz my radda wsecka widuce ge-gich spusobnu a/slussnu kupu, nechtele sme gim w/tom odeprity, ale radiegi pro lepssy gistol a pokog pred dobrimi lidmi zwrchuumenowanym do nasseho protokolon, totiz do knih dedinskich poradne polozitj a/zapsatj dali.

Actum 28. memsis dece[m]b[ris] anno 1600.

98.

28. 12. 1607

Potvrdenie Martina Števka, že zaplatil svojmu bratovi Danielovi 60 florénov za štvrtý diel dvora s nehnuteľným i hnuteľným majetkom.

Roku 1607 dne 28. decembris za rychtarstwy oppaterneho muze Gasspara Hanule a prysedjycych geho starssych, yakozto Petra Ffrycze, Mattega Matule, Giri-ka Mrwy, Giryka Mrwy mladssiho, Balaza Yacka, Lenharta Mathussowich, Bala-za Yakubca etc., prystupil pred nass vplny poctywy aurad neboheho Sstewka syn oznamugicz nam, ze od bratra sweho vlastnyho cztwrtý tal dworu ze/wsseckym statkom pohnutym y neupohnutym wyplatyl in summa f 60 monetae hungarice, z oustatku pak wzal diel wssecek sprawedlywe, kteryukolwek na/neho prynale-žal, kterizto zwrchuugmenowany Daniel rukom/danym aby pred/namy tuto wecz potwrdil a/slybyl, ze nykdj geho potomcy, ktoryukolwek w teyto weczj Martinowy, any geho potomkom pracze a starosty zawdawaty nebudu. Tato pak wecz, ponewadz se poriadne konala na zadost Martyna Sstewka, do/tohoto nasseho protokolu zapsaty se dawa.

99.

1600

Zápis kúpy štvrtého dielu domu, ktorý kúpili Martin a Daniel Števkovci od Valacha za 8 uhorských.

Laus deovnitri anno 1600.

Stala se g[es]t kupia mezy Sstefanem Wyssnjem z/Lazizca, starym otcem po-zustalych dietj pozustalich po/nebohem Michalu Litwowj doleugmenowanych: Linhart Adam, Martin Janco a/mezi Martinem Sstefkowich, obywatelem take Wissni[h]o Slazca (!), ze zwrchuugmenowany Martin kupil gest kipi z;bratrem

swym Danyelom slussnym a/obycegnjm poradkem nasse[h]o prawa Trech Slaczu pri/pritomnostj mudre[h]o a opatrne[h]o muze Martina Cabana, na/ten cas richtare a/pred/poctiwu raddu, gegichzto gmena dole napsana gsu, timto spusobem, ze giz zwrchu_gmenowane pozustale detj od/Michala Litwj dali moc a wladu swe[m]v stare[m]v otcu, giz take gmenowane[m]v, aby on tu gegich častku ctwrty tal domu, od Walacha dolni stranu trhom obycagnym a/ giz recenym, polom y/ze/wsseckymi vzitky ztrzil. Summa pak tohoto trhu za tu gegich czastku vreka gest padesate zlatych a osm vherskych, k/to[m]v take giz zwrchu_gmenowane ditky dowolili, aby se tato kupia pro/lepssi gistotu do protokolon dedinske[h]o zapsala s/tim spusobem, ze_by onj, anj gegich pokrwnj, ani pratele, ani ditkj, ani zaden nemal wladu, budto prawem, bud/ginym spusobem giz k/prodanemu gegich vreku sahati a/priznawati se. K/tej kupi dopustili/ho take deti pozustale po/nebohem Janu Litwowj, bratu Michalowem, Janca a Martim (!) ruku danjm pred poctiwym pramewem (!). Pri tegto kupi byl poctiwj vrad Trech Slaczu zwrchu_gmenowanj Martin Caban, richtar, bratri geho: Jurco Mrwa, Gasspar Hanula, Guro Cholwad, Lukač Jakubec, Mateg Lacusska, Jurco Mrwa, Tomass Benacz, Guro Petrowich, Jacko Balaz, Petro Ffricz, Mateg Matulla. My radda dali sme ge[m]v to položit pro lepssi gistotu (!) do nassich protokolon. Pisar byl Daniel Wissotinus, N. eapolitanus rector Triu[m] Slezcz.

100.

1662

Zápis kúpy šiesteho dielu dvora, ktorý kúpil Jirík Hanula od Valenta Šaláta za 56 florénov.

Anno 1662 in/die sa[n]cte Margarethe stala se g[es]t kupia mezy Walentem Salatem a/Girikem Hanulem, sausedem z/Nižniho Slacža, ze zwrchu_gmenowany Girik Hanula kaupil gest kaipi sestry tal dwora a_y nektere wystawky slussnym a obycegnym poradkem podle nasseho prawa Trech Slaču pri/pritomnostj maudreho a opatrneho muze Martina Cabana, rychtare Trech Slaču a pred poctiwu raddu, gegichzto gmena nize napsana gsau, a/to timto spusobem, ze giz zwrchu_psany Walent, Gerussa, manzelka geho y z syrotamy pripustili ho k/tomu, ze giz wice k/tomu statku se doptawati nechcegi a_y ruku danj toho potwrdili, dawssi ruku poctiwemu prawu, ktteryto statek gest ztrzeny za summu f 56 vherskeg mince, totizto sestry tal dwora. Pro/lepssy pak toho duwerenj do/nasseho protokolon dedinskeho se zapsala temto sppusobem, zeby onj Walent Salat, Gerussa, manzelka geho, any syroty a/nj_který pokrwny bud pawem, bud ginssim obycegem prizna_wati se nesmely. Pri/tegto kupi byl poctiwj vrad Trech Slaczu, richtar zwrchu_psany, prisedicy geho a konssele Jurčo Mrwa, Gasspar Hanula, Jurčo Mrwa, Mateg Lacusska, Petro Ffricz, Guro Petrowich, Balaž Yacko, Balaz Dworskj, Juro Cholwad, Tomass Benacz, Mateg Matula, Lukač Yakubec, rector Danyel Strahenus ibidem.

Actum ut supra deo.

101.

1602

Zápis kúpy kopanice, ktorú kúpil Martin Caban od Baláža Belavku za 9 florénov.

Anno millesimo sexcentesimo secundo. D[omi]nica infra octauam nativitates domini.

Ya Martin Czaban, na ten čas sucze richtarem Trech Sliaczow, učinil sem kupu dole oznamenu, protož pro slussnu pričinu a običeg vrad muog bil/sem zložil na Matteya Mattulu, gedneho z s/počtu prysežnych, obiwatele Dolnyeho Sliacže. Tey pak kupe g[es]t tento poradek, ze ya wedle poradku a običege slussnega a hodneho od spolususeda meho, obiwatele Dolnieho Sliače Balaže Belawky, učinil sem kupu o gednu kopaniczu na doline fl 9, to gest dewet zlattyh uher-skych. Prwe pak nežli/se gmenowana kupa dokonala, bratrom y pokrwnym geho oznamene gest, gestliže bi/se ktery nachažel, kteri/bi co proti teg kupe a tomu dokonany mluwil. Než žaden/se nenachazel, ktery/bi protiwo tomu postawoval/se, radeg wssichny k/tomu pristali a mne y mym dietkam y potomkom gyž gmenowanu kopaniczu oslobozily. Pro lepssy techda gistol, abi tato wecz swu stalost mela, wedla običege nassych Trech Sliačow chwalitebneho do knych obecnych z/dowolenym gyž rečeneho mudreho a oppatrne[h]o muže Matteya Mattule, namestka vradu meho a ginych wsseczkych prysažnych bratrou, yakožto prawa poctiweho, dal/sem zapsaty. Gmena pak osob, na ten čas w/urade prysedycich, gsu tyto: namestek richtare Matteg Mattula, Georgius Cholwad, Thomas Beniač, Lucas Jakubecz, Blasius Dworsky, Blasius Jaczko, Petrus Fricz, Gurčo Peterecz, Matteg Lacusska, Georgius Mrwa, nižny Mrwa Gurčo, Casparus Hanula.

Actum anno et die ut supra.

102.

1619

Zápis kúpy štvrtiny, ktorú kúpil Martin Caban od Janča Hanulu za 97 zlatých, 2 lukna jačmeňa a 1 lukno žita.

Martin[us] Caban. Anno domini 1619 na den s[wa]te[h]o Marka, za/rychtastry Georio Mrwa mladssi[h]o, potom prysaznych wsseckych: Caspar Hanula, Georgius Mrwa, Petrus Fryc, Michael Yarota, Georgius Petrec, Georgius Caban, Tomas Bencžo, Georgius Matussowich, Joannis Benyač, Mattias Makowyc-kj, Jacob[us] Bartanus, Martin[us] Sstewko, rector Georgius Cabay stala se reč a/zmluwa mecy Jančom Hanulom a/Martinom Cabanom, že Yančo Hanula, w/nekterey sue/misery (!) postawenj a/obklyčeny ze swey wuskosty prodal ctwrt a/pustil Martinowy Cabanowy z/dowolenym y swych panow sswagrow, swej malzenky (!) y swich dytek gemu/dopustil, nebo/zadny giny plissy prystup nema k/tomu vreku yako Martin Caban. A/protoz/my rychtar y/wssecy prysažny dopustame tuto wec na/pokoy gisteysy pusstame a/do nassse[h]o protocoloiu[m]

(!) pre/lepssy pottwrceny klademe, aby uzyval Martin Caban y swymy syny a/ swymy potomky uzyval. Ta/gista ctwrt g[es]t kupena mynce uherskey za/dewat-desiat zlatich a/za/sedem k/tomu gesste za/dwe/lukne gačmena a/za/lukno zyta. Protož pro/lepssy swedomy daly/smi/(!)swe/mena podpisat, aby/namy ste a/w/ tomto protocoliom (!) az naweky zustawalo.

103.

1620

Dohoda o rozdelení lazov medzi Matejom Cabanom, Jánom Cabanom a Ondrejom Cabanom.

Pri_stipili (!) pred/nas Matej Caban, Jano a Ondrey Caban z_a/uradu Michala Yaroty a/prisaznych ge[h]o Caspara Hanule, Petra Friča, Gurča Mrwj, Balaža Yacka, Gurča Cabana ut supra, včinilj zmluwu tito osobj swrchu_menowane, kdi/se delily stranj/lazou, na/kteru stranu bi ti/lazy prinalezely, techdi Matej Caban ti lazy pridal k čtwrtj Belawiniech a dal gim w/tom wolu, swym bratom, který bi chteli na/tu ctwrt giti a/onj nechtely, ponewač tento Matej Caban odal/se na/tu ctwrt, techdi gemu dowolili ge[h]o bratja ti lazy uzywat ssetkj az nawekj y swjmi potomky a/to pro/tu pricinu, ze se odal na/tu ctwrt Belawiniech. Stalo se w/dome Jn schola anno 1620.

104.

26. 1. 1603

Dohoda, že siroty Jurčo a Daniel Belavkovci prijímajú za najstaršieho brata Lukáča Matucha a dostane tretí diel ich nehnuteľného i hnutelného majetku.

Anno millesimo sexcentessimo tertio d[omi]n[i] ... 3 ... die 26. januarij.

Stala se gest zmluwa hodnym a obycegnym poradkem mezi lidmj hodnowernymi, mezj susedj Nizni[h]o Slaca, mezi Lukacem Matuchem a mezy syrothamj pozustalimi po nebohem Yakubu Belawkowj, Yurcom a Danyelem, ze oni, syroty giž gmenowane, otcjma swe[h]o Lukasse, prigima_gi do vreka swe[h]o wlast-ni[h]o za negstarsseho bratra sweho, geho hospodare_m zustawugic, take treti tal ge[m]v ze pusstegi w/statku pohnutem y/nepohnutem, ge[m]v treti tal dawagic gak na/gednoho, tak y/na/druhe[h]o y/treti[h]o bratra, k/to[m]v take ze Lukačowj syroti nadewssecko pusstegi dwa woli, jtem salve venia telatko, kterež od newesti Lukačoweg darowano bylo, gestlize se co od/neho vchowa, techdi abi do spolecnosti bylo a nacas prissli, aby mu byla wydana, totizto hlawa za/hlawu. Lukač Matuch take pod ruku dani pred poctiwim vrodom wiznal, gestlize bj P. B. geho, manzelku y/ditki, tehdi ze na tyto pastorkj geho ma pri_padnuti. Druha strana taktez vcinila pod/ruku danj vcinili, gestli_ze bj ge[h]o Pan B. nevcho-wal, (techdj) ze na ditkj Lukacowj ma padnuti, kterež od manzelky, matki gegich zrozeni budau, k/to[m]v take gestli ze P. B. rozmnoziti ge raci a chteli/bi/se deliti, tehdi ze magi wiplatiti starssi[h]o a_neb takowi vrok/kupiti Lukacowim detem.

Pro/lepssi pak/toho gistotu do protokolon nasseho sme zapsali. Pri/tomto pak zapise byl poctiwi vrad Trech/Slacu, opatrní muz Jano Prisol, richtar, Mateg Matula, Gurco Mrwa, Gasspar Hanula, Jano Antol, Gurco Mrwa, Tomass Hulik, Yano Benac, Yakub Yakubec, Petro Ffricž, Balaž Yacko, Yurco Peterec, Ssteffko Martin vplnu radu Trech Slaczu. Anno ut supra.

Mestská kniha slobodného banského mesta Pukanca z r. 1654 – 1679 (výber).
*Vybrané zápis z r. 1659 (s. 161 - 162, 166 - 171), 1660 (198 - 207), 1661 (208 - 215), 1663 (230 - 235) a z r. 1680 (28 - 30) a 1682 (74 - 75, 99 - 100, 101 - 103).
Orig. v ŠOkA Levice so sídlom v Rybníku, fond MMP.*

105.

5. 7. 1657

Zápis prísahy nemenovanej obvinenej o svojej nevine.

Iuramentum.

Ja N. prysahu čzym skrzes Boha žyweho, Boha swateho, Boha wssemohu-
czyho, ktery vcžynil nebe y zemy, more a wsseczko, co w/nych gest, že w/tego
pryczyne, w/ktereg podezrena sem, dokoncze newinna sem. A gestly/bich w/teg
kradežy, ktera w chrame Bozem stala se, winnowata byla anebo bych znama byla
a neoznamyla bych, aby mne zeme pohltla. A gestly bych wynnowata byla, aby
mne wsseligaka nemocz ustawyczne trapila. A gestly bich winnowata byla, aby
mne hnedky welyka nemocz a ustawicze kwotočzeny obklyczylo. A gestly bich
winnowata byla, aby mne smrt nahla pohltla a abych zatraczena byla na dussy
y na tele a do luna Abrahamowa abych se nykdy nedostala. A gestly tato ma pri-
saha nesprawedlywa gest, aby mne Pan Buoch wytrel [z] žywota knych. Amen.

106.

28. 3. 1659

*Zápis o žalobe štiavnického mešťana Andreja Bakaja na Gašpara Töpfera, že
sa zle správa k svojej matke a ju aj jeho ohovára a hanobi.*

Proposita quaerela per Andrea[m] Bakay, cive[m] Schem[nicensem] ut A. con-
tra Caspar[um] Töpfer strany matky sweg, s/kteru mymo zawasku dluchownyho
I. s/nu ne_žyge, než taketo rečzy proti neg mluwy, že gu w dome zawre a zapaly.
Item, že ona musy od geho ruku umriti. Item, že gu wen pred mesto wywleče
a da gu spaliti. Item, že ona kurwa gest a nehodna. K/tomu take, že y dczerzy geg
potupuge a kurwamy nazywa, y take rod gegich potupuge. Item contra A. že mlu-
wil I., že A. w Sstiawnczy mely obesiti, a kdy ho tam neobesyl, že ho on w
Pukancy da obesiti. Potom take, že ho s/pocztiveho cechu wywrhly. Item, že len
yako sselma z mesta do mesta chody, nadewsseczko že zlodeg gest a zlodegski-
my weczmy se chowa. Na ktere puncti a rečzy neporadne žada contra I. judicium
justitiam, gestly ho same do neho nedoswetczy cum finali et reali executione.

Deliberatu[m].

Žada poctiwa radda do prawa, aby obydwe stranki postawili poručnikow
pod fl 40 zlatimy. Pakly/bi se neustawili do prawa, wedle porucenstwy aby tres-
tany bili.

107.

2. 5. 1659

Zápis výpovedí svedkov v kauze Andreja Bakaja proti Gašparovi Töpfrovi (Hrnčiarovi).

De eo/utru[m].

1. Že gest A. mrcha czlowek, zbognik, zlodeg a že ho prawo dawno odsudilo, aby bil obessený.

2. Že giž I. prihotowil stranek gmenowanemu A. a že ho da na pukansku ssybenyczy obesit.

3. Že y w czechu neny hodny biti a že nema pocztiwostí jako pes.

Productio testiu[m].

Primus testis Jacob Powasky juramento praevio fassus est, extra deutru[m], že slyssel wcžeregssoho dne, kdy bil w/dome v Caspar Hrncziara, že mu I., tomuto A. na oczy nawrhol, že gest zlodeg, a že ho on pred tym chczel obesit, ale giž ze p[erfec]tus A. žada obesit, že pol centa gliedy vkradol a že od tohoto času nebude giž wiacz w/geho dome dwere otwarat.

Alter testis Janko Knoch juratus et examinat[us] fassus est. Ad primu[m] slissel to, že mluwil o actorowj, ze gest mrcha člowek, zbognik, zlodeg a že sukno ukradol.

Ad 2dum nihil et ad 3tiu[m] nihil.

Maria Anna annor[um] 50 jurata et examinata fassa est. Ad primu[m], že to wsseczko slyssela, že mnohokrat mu tak potupne mluwil, že gest mrcha člowek, zbognik, zlodeg a že ho prawo dawno odsudilo, aby bil obessený.

Ad 2dum, že mu kupi za swe penyez stranek a že ho da na pukanske ssybenicze obesit.

Ad 3tium, že y w cechu neny hodny byti a že nema pocztiwostí jako pes a že se on nebogi any rychtara, any pysara, any czyzmara, any nykoho.

108.

3. 5. 1659

Ďalšie rozhodnutie magistrátu v kauze Andreja Bakaja proti Gašparovi Töpfrovi.

Eodem anno 1659 die 3. may. Arbitrativa compositio inter partes causantes ab una providum Caspar[um] Töpfet et consortem ejus Annam ab altera Andream Bakay, filium dictae Anna facta hocmodo subsequenti:

Deliberatum arbitrative.

Na prwny causu decernugu p. arbitri, ponewač zretedlne poznaly, ze/by Caspar Töpfet w pocztiwosti swoego actora Andrassa Bakayho urazyl, s/teg pričyny decernugu, aby opet nagprweg wedle prawa orsaczkeho, ač kolwek by potreby byl, že dwaczatimy lydmy gemu pocztiwost nawratiti, nicz meneg prohlidajce na neprihodnost času, toliko zawyragi, aby samotreti in instanti praesentibus d[omi]nis arbitris ictum deprecutiu ucžynil, a/tak pocztiwost urazenemu

nawratil. Pritom nakladok na p. arbitrov aby na sobe prygal a k/tomu onus arbitrativae compositionis dolu položil. Item opet e converso d. actor gestly take geho p[er] ictum w/čzom vrazil, co nemohlo bez wolačzyho byti, aby podobne ictum deprecoval a gemu pocztiwost geho nahradil, a skrze to aby takowe zle weczy mezy causanty upokogene byly a umrtwene tak, aby ziadnym spusobem zatym se neobnowowaly a zlechczovali, aby wedle nyže_doloženeho vinculu[m] convincowany, ktera stranka prepada, byly.

Ad 2dum ktere praetensiae pred pany arbytri proti sweg manželky včzynil p. ictus, y w/tom rozeznaly p. arbitri, že nebyly tak slussne, ponewačz w/tom, yak provida persona rossaffny byti, k/tomu take byl podlužen swu manželku, yak se obligoval pred twari Bosku, opatrowati, a/tak co spolu potrowyly, neny spusobu, aby mela wolaka refusia byti. Než wsselyke takowe praetensiae obnechagicze decernuge se, aby opet wespolek w swatem manželstwy podle rozkazu Bozkeho žwy byly, dostatecznu pocztiwost geden druhemu

odewzdawati, yako y predtym wespolek zywi byly. Item Casparoweg manželky yak syn Andreas, tak take y dczery aby w žadneg weczy any w pocztiwosti neubližowaly, žadnym spusobem. On pak pan Caspar yako swu manželku k/sobe prygima pred/nami a slybuge gi yak dobrý a uprymny hospodar starost na/ny znasseti abi znassel. Pakly/by tuto wecz, ktera_kolwek stranka proti nasseg deliberacij, pohnula, že stranky p. Caspara Töpfera gestly/bi swu manželku w/tom yak se zawazal, nedržal, synowy, zatowy a_nebo y dczeram bez wsseczkег pryczyny ubližoval anebo byl, že ma in rata swa 3tia portine (!) loco vinculi prepadnuti. Na_proti tomu take gestli/bi tu wecz pohnuly, take vinculum fl 40 aby prepadly, ktere vinculu[m] reservuge facultatem sobe ordinarius judex istius c[i-vit]atis cum suis juratis sine omni strepitū juris exequovati, nulli prorsus obstantibus contradictionibus. Ktere vinculu[m] cedowati bude d[omi]nos arbitris. Strany pak lystow do patnazteho dne aby byly wymeneny.

Strany wynycze ponewačz Andreas Bakay nalozil na robotu swe wlastny penaže fl 5, dawa se termin, do 15. dne aby to dolu položil d. Casparus a wyniczu zatym spusobne robil, ginacže gestli nepolozi, Andreas Bakay aby užyal.

109.

3. 9. 1660

Zápis o žalobe Melichera Bobála na Zuzanu, manželku Žigmunda Huttera, za zlorečenie a o žalobe Bohuničanov na pukanského mešťana Andreáša Kramárika, ktorý porúbal bohunického pastiera Martina.

Die 3. septembr[is] (1660).

Žalobu čzyny Melchior Bobal contra Susanna[m] consortem Sigmundi Hutter, že kdy geho dczera Suska s Pliessky issla, techdy Zuska, manželka Sigmundowa, prestala na ceste a tak zlorečzyla, a neny tych kurew, co geg neustawyla, a že geg dobre w/bielencyh ssatach choditi, čuo twoga kurwa mati z/garmokow nosyla, na czo od pocztiweg raddy žada prawa a žadosti (!) učzyneny.

Suska, manżelka Sigmundowa odpovedawa, že geg prwe rečzy prysly, že ge slepa a že mužowy geg powie, že mладenczom nohy umywa, a podobne že gu kurwow nazywa, a s/teg pryczyny že tie reczy mluwyla contra consor[tem] Melchioris Bobal.

Deliberatu[m].

Ponewač obidwe partage in praemissa ca[us]a wynowati se spatrugy, proto in simili poena purgendi p. sudczy nachazegy, a aby obydwe Susky do meskeg kazne yssly.

Eodem die.

Levata causa pastiera bohunyczkeho proti Andrassowy Kramarykowy, messtana nasseho, na stranu pak pastiera bohunyczkeho pristupyly lyde p. Fyra Pawol a druhý Biessta Greguss, čzynycze pozdraweny y od swych panow yreczytych, yakossto vrozeneho pana Lyptagho a p. Bartakowiczow, totižto že bez wsselikeg pričyny prysedsse do chotara gegich bohunyczkeho, Kramaryk Andrass porubal pastiera gegich na ruku, Martyna, na co pocztiwa delyna yako wedle služebnika sweho zadagy prawa od pocztiweg raddy pukanskog a pry ziadagu za bolest a ranu fl 20.

Pro provido Andrea Kramarik cum viris legitimus proc[urator] gen[erozus] Casparus Madačz reservando sibi facul[tatem], aby bolo slobodno sobe defendowati wsseczzych weczech pro I., ziada d. I. od Fira Pawla, že/sy produkuge od swych panow lyst procur[atorsky] a žada stroff na nem fl 40.

Wyrozumel inc[lytus magistra]tus, že p. Bohunyczania taku žalobu wedu, že on bez pryczyny bohunyczkeho pastiera porubal na bohunyczkem chotari, co on neguge, než žada incl[lytus magistra]tus, aby predmenowany actores vel literis instrumentalibus vel testimonijis vivis doswedčzyły, że by ho on porubal a w chotary bohunyczkem. Alioquin gestly nedoswedčzya, aby bohunyczky pastier fl 20 proti i[nclytum magistrat]um prehral.

Pars act[oris] na allegatiu responduge. Ačzkolwek znamo gim bylo o dny prawotnem terminowanem, wssakže ponewač se domnywaly, že lydi bohunyczkych na swedomy pocztiwe prawo pukanske neprygme, a proto že negsu parati na tento termin swedky, žadagy dylationem causae do buduczeho patku.

Partes causantes, ačzkolwek pany saudczy hotowy bily sprawodlywostou posłużyti, wssakže mezy_tym ponewač stranky w porownany pratelske wessly, także Kramarik Andrass za to, že mu sskodu na geho tele, totižto pastieru bohunyczkemu učzynil, zaslybil mu dobrowolne pol treta zlateho dati, wssak_że takowym spusobem, aby s/tym zatym žadne chotare ne_disputowaly a za swug chotar, kde neny, nedržely, ponewač se to nedoswedczowalo, kde a w/kterem chotary, nebo inc[lytus magis]t[ra]tus simpliciter negoval, aby ho byl w/chotary bohunyczkem porubal, než že se na lukach pukanskych tato zwada stala, a tak im_posito silentio partibus prystalo pocztiwe prawo pukanske na gegich porownany pratelskem, na co y porownane aldomass na_lialy.

Strany prwsseg causi Bobalkyneg a Sigmund Hutteroweg, že takowe zle a rečzy nepocztiwe sobe na otčzy (!) na_wrhly, ponewač chczy w/mernost giti,

pocztiwa radda gim dowolyla, wssak že s/tu conditiu, gestly od tohoto času zatym tie mrcha rečzy a slowa kure[w]stwy a_nebo kradess y ginu kliadbu od ktereg kolwek stranky znyknu, mymo ostrosti prawa pocztiwa radda dwaczat zlatych wezme birssak na/nych.

110.

24. 9. 1660

Zápis o žalobe pána Ferenca Disnóšiho na Salomenu, dcéru Henrichera Wipachera, že mu mnohé veci pokradla a o tom, že Hicov syn zbil jeho paholka.

Anno 1660. Die 24. 7bris.

Levata ca[us]a p. vrozeneho Disznossi Ferencza yakožto a. contra Henricherowy Wypacheroweg Salameny, yakožto I. skrže kradezy, ktera I. uczynila w/ temto sl. banske[m] meste Pukancy w dome p. A., gmenem A. procur[ator] Lendl Mari Janoss proponuge pred welebnym senatem qwerimoniu proti I. takymito rečzmy, že od pominuleho Božyho tela tehoto nynegssih 1660 že dal bil hospodu predgmenowaneg I., abi bila obstawala pri dome predgmenowanego A., dokal bi bola sweho p. tatika, yakožto p. Johan[nesa] Henrichera Vipachera ukrotila a y vpokogila w/geho hnewe. Potem časem gmenowana I. nerozpamatugicz se na dobrotu a na lasku, kteru prekazoval p. A. k/neg, okradla geho dom, yakožto ssaty, ktere su w/rukach p. rychtara, Geho Op., ktere bila pobrala. Na/to nadewssetko cynowe mysy, platno, ktere dala tkati pany manželka p. A., porezala, y ynssich weczy wela pobrala, kteremžto p. A. nemuže wypovedeti. Poznawssy d. A. tento zly skutek a kradess, pohladal p. rychtara, Geho S. O., aby galy yakožto malefactora. P. rychtar tanqua[m] magistratus nedeneguguczy žadosti p. d. A. poslal do kazny skrže služebnika meskeho gmenowanu I. Ona pak widucze taky zly skutek, yako že y bude strafana, ussla a skowala se do domu pana otcza sweho. Nadaleg pak p. rychtar yakožto magistratus neweducze ginssi prostredek nagniti, hladal spusosob (!), yako bi bil muohol gmenowanu I. do ruku dostati a za geg posmec, ktery uczynila y kradess possstraffati usiloval se, yako y mohol. Kdiž pak wyrozumel p. otecž gegi, p. Johan[nes] Henericus Vipacher, [s] swogu manželku Mariu pohladali p. rychtara, Geho Dwogicztihod[nost], prosicze, abi neučzynil prekažku w/gegich predsewzeti, slybugicze Geho M. panu rychtaru, že na čas prawotny, kdiž tomu čas bude, pred Geho Mylost a welebny senat pred prawo postawia gmenowanu I., a tak gegich sli bi pred welebny[m] senatem stipulata manu potwrdili, že w/tech weczach wykonagy podle poručzenstwy. Ponewač pak d. A. nechtecicze zanechati Geho M. welku sskodu, žada a prosy od welebneho senatusu, abi napomenul p. Jana Henrichera Wipachera y geho manželku, aby podle swich slybow a poručzenstwj abi (!) statuowali cora[m] tribunali gmenowanu i. Pakli nie, d. A. žada od welebneho sen[atu], abi raczyli Gegich Opatrnosti s/prawem opačziti, proti p. Joh. Henrich. Vipacheru y manželky geho, skrže poručzenstwj aby bili convincowanj y aggravowanj podle orsaczkeho prawa in homagio iuris, za kteru zastali juxta decretu Tripartiti 3. partem tit. 32.

Procur[ator] a. protestatur solenniter žada a_prosy od velebneho senatu, aby račil opacziti proti p. Marij, manželky p. Henrich Vipacher Janoweg, že p. A. affenduge cora[m] tribunali, že y w/Geho Milosti nachaza lotorstwo. Podle geg rečzy doswetčzy/sy proti A., až wie wolake zle skutku (!) do nyny. A., pakly nedoswetčzy, in instanti žada, aby byla convincowana in emenda linguae iuxta Decre[tum] Tri[partiti] recta[m] (?) par[tem] tit. 72.

Deliberatu[m].

Poneważ gine weczy Geho Yasnosti Cysarskeg intercedowaly, tak_że času nedostawa, pany sudecy odkladagu.

Testimonia suscepta pro parte d. Disznossy Francisci.

1. Janko Turčzek junior sub juramento fassus e[st], že kdy z Lewicz se nawraczaly služebnykom p. Disznossiho z/messtany nassimi tymi_to swetky a kdi prissli k/wode w Noweg Wsy, že welyka woda byla, nemohly progiti na druhu stranu, tak se stalo, že kdiss pressel pres tu wodu Kosselka Andrass, žadal Hyczouho sina, abi mu požýčzal sweho kona, len aby tychto lydy mohol na nom prewodit, a/tak kdy žadal toho kona, pogal ho za vzdu a rekl: „Prečuo bi sy to nemohol/učzyniti“, wtom giž zatym, kdy na swem kony pana Disznossiho tych lydy prewažal, wolakde uchitil kuol geden a do wody predgmenowany Hyczou sin skočzyl a pacholka p. Disznossiho zbyl tak, že mu y zbrog, ssablu, pistol nasilne od neho wzal. K/tomu y ginssi prissel Jančzikou pacholok, který take walasskou zo/zatku uk[ru]tne byl. Na tom gesste nebilo dosti, než že gess-te ten gisti Hiczou sin ne swem kony z/geho gistou zbrogi za nym bežal až k Ssalmossu, tento pak swedok mu howoril mu (!): „Čuo/to robiss, Yančzy, prečuo behass za/nym, on gest zemiansky pacholok, opačz, abi/sy do sskodi neupadol, dosti sy ho uss nabil“. Na co odpovedel Jančzy Hyczou sin: „Traba/sy (!) ge zemiansky, treba čertou pacholok, nedbam/ya nicz.“ Wtom odbiehol od nich.

Yelena Chrastičzka, tohoto manželka, sub juramento similiter fassa est.

111.

10. 1. 1661

Zápis o pokračovaní kauzy Andreja Bakaja proti svojmu otčimovi Gašparovi Töpferovi, zápis výpovedí svedkov a rozhodnutie magistrátu.

Anno 1661, die 10. jan.

Penes contractum anno 1659 die 2. may inter partes causantes vel/ut Andream Bakay uti A. ab una, ab altera vero Casparu[m] Töpfer amicabiliter attunc per d[omi]nos judices conclusum denuo instituit querelam act. Andreas Bakaj contra eundem Casparu[m] Töpfer et petit debitum et finalem executionem contra inc[lytum magis]t[ra]tum.

Revocat se ad testes.

Andream Kramarik, Paulum Cybulka, Jacobum Powasky.

Pawol Czybulka oznamil rečzy a swedeczty, yako Myhal Remenar, messtan sstiawnyczky, mluwil, že slyssal, yak na oczy nawrhol act[oris], že gest zlodeg, že na Ssteffuoltowe gliedu pokradol.

Andrass Kramarik jurat[us] fassus e[st]: Ad propositu[m] mluwy, že slyssel takowe zle rečzy a yako geden druhoho obražal a zlorečzyl, a tak toliko swetčzy: Obidwa za_rowno su wynowati, ale to že ne_wy, kdo/by mezy nymy začzał zwadu.

Sequenti die illius rei tractatio.

Circa festum Lawrentij prima commotio litis de super testes Michael Slany, Kramarik Andras.

Circa festum Nicolai iterato commotio facta testis superiude Michl Remenar. Item Michael Slany et Maria virgo.

Caspar Töpfer fassus e[st], že kdi se Andrass wadil [s] sswagrem Mihalem wečzer, že mu rano počał dohowarat Caspar Töpfer, a tak se s/toho wada počala.

1. testis Michael Slany sub juramento fassus e[st]: O swatem Lawrinczy, kdy geho swager w sobotu s Sstiawnycze prissiel, strany statku že se [s] swim sswagrem nieczo domluwaly, co bylo w sobotu wečzer. Rano pak že pany matka Anyčzka sprawila obet, aby se potut nagedly, pokut Gassko s/kostola nepride, aby se nepowadily, wtom kdy Andrass z Myhalom a z matku obedowaly, prissel Gassko s/kostola, a on tež na sstok swug obet predložil a gedol, odtud do komory ssiel, opet s/komory k/sstoku a/tak se sem/i/tam prochazal, mezy tym kdy predgmenowany Andras a Mihal s/pokogom obedowaly, hnedky Gassko tieto rečzy promluwil: „Ty dobry wogak“ (:k Andrassowj:). Andrass odpovedel: „Cuo som ya komu kriwdu uobil z/mogim bogowanim“ (:a predtym wečer že bil na Andrassa s/komory wybehol:). Gassko powedel: „Kdy bis/ti kolikrat dolu prissiel, wždycky zlotu začzynass.“ Item Andrassu powedel: „Taky/si/ti messtan w Sstiawnyczy ako Koren w Pukanczy.“ Wtom pak od Gasska slyssal, ze Andrassowj zlodegstwo na oczy držal a zatym že sy dosti mrcha rečzy mezy sebu mluwily, ale že to w/ten čas nebilo, aby se bil Andrass za ssablu drzal.

Ad 2dum punctum pro festo Nicolaj wodlowal idem testis, že prywiezol pana Mihal Remenara ze Sstiawnycze k/sobe na hospodu, w/tom wečzeraly spokogne y Hrnčziar Gassko. Zatym pak po/wečzery že prissiel Andrass k matky společzne opet y s/Mihal Remenarem, mezy ginymi pak rečzmy počał se Andrass z p. Mihal Remenarom zhwarzati strany Račzkowho syna, který z akademij prissiel, že/bi dobre bilo, aby ho do Sstiawnycze wzaly. Wtom že nagprweg Andrassowj Gassko odpowed dal: „Myly muog mudry člowek, wela/ty wiess.“ Andrass odpovedel: „Dag mi ty, ked ty wela mass.“ Zatim opet se dohowaraly: „Muog mili člowek, taki som yako ty.“ Wtom, kdy porozumel tento swedeck, Gasska do komory zawrel, aby tu wadu byl pretrhol, a w ten čas se bil Andrass za paloss chitil, že kdi_bi mu to ginde howoril, že/bi wedel, co učzynit. Zatym pak s/komory wolal Gassko na Andrassa, že ge zlodeg, že patesat (!) funtu gliedy ukradol a že ge mrcha člowek.

Pry/tomto byli Remenar Myhal y z/manželku.

Strany poctiweg raddy pak že mluwil Andrass, co se on bogi pana rychtara, nicz gemu pukanska radda neučzyni. Nicz od Andrassa neslissal.

2. testis iterato examinat[us] Andrass Kramarik fassus ad prim[um] ut Mihal Slany, len to, že neslissal, že/bi ho zlodegom, Andrassa, nazwal.

3. testis Anna Maria sub juramento fassa e[st]: ut primus testis, že od (!) tich wezech slissela w/dome, že se tak dialo, to pak, že mu nawrhol, Andrassu, na očzy, že ge zlodeg, že kliedu pokradol, niekolikrat to sama od neho slissela.

Strany chowany y opatrowany manželky sweg Gassko Hrnčziar, yak bil zazlybil (!) pred p. arbitri, na swe swedomy to wodlowala, že on žadneg starost neznassel na ny, krome kdy ze Sstiawnycze kdy prissel, že geg niekdy kus kolačza dal, gednucz pak že geg bil dal 4 turaky, ktere hnedy na rano že geg musel dati, a druhı ras že geg bil zaslybil 15 turakow, ale geg nicz nedal.

Deliberatum.

Ponewačz wedle sameg sprawedlywości non habendo respectu[m] wyrozumela pocztiwa radda a p. sudczy tuto gistu predloženu zalobu Andrassa Bakayho proti swemu otžimu Gaspar Hrnčiarowy, obzwlassne magicze pozor na contract, který od p. arbitrow super personas litigantes et interessatas partibus tamen consentientibus in anno 1659 et die 2. may byl uloženy, takowym spusobem, že kdo_kolwek/by tenorem contractus illius na potomny čas swe_wolne prestupil, sine juris strepitu bez wsseckeho prawa ex parte actoris in fl 40, ex parte vero in causam atracti, in tertia parte ipsi a sua consorte ordine iuris cedente post de bonis ejusdem consortis suaे, viremisibliter ma convincowany byti, který contract stal se s/priwolonym obidwuch stranek k/takowemu konczy, aby gedna y druhia stranka zatym od takowich rozržytosti a zlorečzeny, w/kterych P. Buoch neoblibuge se, welmy pilne se warowala a wystrihalo. Že pak to nemohlo osožiti pocztiweg raddy napomenuti a neobawagicze se predepsaneg pokuty i[nclytus magistra]tus Caspar Hrnčiar opet znowu proti tomuto contractu prohressil, tak_že sam swe_wolne tuto zwadu cum actore začzal a gemu skrze swu prwssu reč po dwa a_nebo try_krat pryczynu k_zwade zawdal, a co wycze, opet to zlodestwj, ktere any predtym any tohoto času pred/namy dokonale a dostateczne na/neho do-gistiti a doswetčziti nemohol, na očzy na_držal, k/tomu y [s] swu manželku, tak yako in contractu w/tom zasliboval, podle sweg powinnosti neopatrowal a gu tak yako giny pospolny manžele činy, každeho času pokrmem a napogem neffedrowal. Co wssecko sprawedlywe ze swedomy se poznati a doswetčziti mohlo a do-stateczne se dogistilo. S teg pričzyny de jure iustitiae communis pany sudczy pro termino praesenti ictum in prae-notata portione sua[m] convincugu.

Strany pak toho zlodestwy, ktere Caspar Hrnčiar Andrassowi Bakaymu nawrhol na očzy (!), ponewačz ne_concernuge forum et magistratum praesentem. Domini judices eandem causa[m] relegant ad judices illius causae ordinarios.

Na_posledy strany statku sweho Caspar Hrnčiar, že praetensiū a potažobu pred/namy učzynyl, zanechawagi to same p. sudczy, aby dostateczne verissimis documentis tu wecz do_gistil, že za swu manželku a za geg dlzobu z własnego

statku sweho platil, co kdy do_gisti, pany sudszy y s/toho dostatecznu contentatiu zaslybugi na potomny čas Caspar Hrnčiaru učzyniti.

112.

9. 3. 1663

Zápis o majetkovom spore Michala Kazára z Bohuníc s pukanskými mešťanmi Gaškom Naštickým a jeho bratom Michalom.

Anno 1663, die 9. martij.

Partium causantium infrascriptor[um] (!) revisiones.

Vstanowyly se pred pocztiwe prawo clowek bohunyczky Kazar Myhal [s] swym susedom Hlawana Thomassom yako A. proti Nassticzky Caskowej a Mihałowj, uti I., messtanom zdegssym, zadaginecze A. niektore statky anebo tale na swu manzelku Anku, ktera bola dczera Miklossa Lalosska, ktere by gu (!) prinaležely po swych rodičow od predgmenowanych I.

Bona avitica

Na Pliessky že se odprodala skrze Hodgmond Ondrega oczowska wynička per fl 10.

Item že dala Dorka Gesskowa tetka Anky gedno tela, ktere wychowaly na krawu, y to žada nawratiti.

Casko odpowed dawa, že Kazar Mihal na swu manželku materinskj tal prigal.

Tuto pak, ktero užywagu, tito bratia Gassko a Mihal mluwia, že gich otec Hogymond Ondreg kupil za fl 45 od tetky Gesskoweg, ktere penize požical Hogymond.

Potomne y materinsku tal fraymaczil s/Kramarikom, na kterj Hogymond dodal fl 31.

Casper Hogymond žaluge, že na oczy gim gegich sswagor nahodil, že swu mater w czuczich ssatach pochowaly a na/to žada prawo. Respondet I. Kazar Mihal, že tak nemluwil, ale že se len dowedował o gednu czyczu gegich, ktero pod nebohu matku daly, aby mu nawratili.

De super testis.

Ondreg Hogymond z Bohunicz poradny rychtar wedle prisahy sweg wyznal, že mluwil Kazar Mihal tieto rečzy: „Hanbisko/to, že w czuczich ssatach nassa mati ležy.“

Deliberatum.

Pocztiwe prawo strany praetensie gegich deliberugu tak strany statku neboheg Nassticzkeg, ktery geg vlastny bil, aby se zarowno mezy potomky rozdelil, otny pak pripoguge se Anky, dczere Miklossa Lalessky, od neho possly. Strany pak potupy osoby teg mrtweg, že potupil, tak w czuczich ssatach gest pochowana, ačzkolwek A. tagil, wssak že swedomi dogistilo, že/to mluwil, preto se conwinicuge proti takowym potupnym kom in fl 12. Item strany telata uhadly p. sudszy, abi se tela nawratilo.

Eodem die comparendo gen[erosus] d. Johannes Botiany cum plurimu[m] r[even]do patre Johanne venerabilis conventus s. Benedicti conven[tuali] instituendo

cwerimonia[m], že toho času, kdy pan Bodrok Paulus bil rychtarem tohoto mesta, pan Botiany Janoss pro giste wystupky sweho pacholka Matiasse Nemethiho pristupil [k] panu rychtarowy toho času Bodrok Palowj a žadal p. rychtare, aby ho, tohože pacholka a služebnyka zgednaniho, pro geho učzinky, ktere proti panu swemu učzynil, do meskeg kazne wzal do pocztiweho prawa, zadagicze, aby podle do_swečzeny toho predgmenowanemu p. A. s/tohože I. se zadosti učzynilo. Ktereho potomne služebnyka, neweducze z/gakeg pričzyny, ponewačz predgmenowany p. I. že/ho z/meskeg kazne propustil anebo gakowim_kolwek spusobem ussel z meskeg kazne, žada pričzinu od p. I., pročz z/meskeg kazne ussel. Nad timi slowmy protestugicze, že zatym slobodne po meste chodil a nechitil ho do meskeg kazne, a proto take p. A. nechtel wice na/neho ruku klasti, proto že ho do rudu¹⁵ p. rychtarowych toho času oddal. Na ktere weczy zada d. A. penes admonitoriu[m] suae celsitudinis palatinalis mandatu[m] ex praenotato I. satisfactionem.

I. respondet, že kdy obžaluwal p. A. služebnyka sweho Matiassa Nemethiho, pritupiwsse (!) k panu rychtarowy, že se obtezoval, že ho služebnik odoszel, s/toho že nektere rečzy proti paneg promluwil, ale že neoznamoval toho času žadne zlodgske weczy, na kteru žadost p. A. hnedky p. rychtar I. do meskeg kazne toho služebnyka skrže draba meskeho wsaditi dal, s/ktereg potomne že bez geho wedomi ussel s/kazne, potomne že prosily wedle neho pana A., y sam pan rychtar, ale že pan A. odpovedel, že nemuže to učzyniti bez wedomi sweg paneg, tak potomne y p. rychtar k paneg ssiel a prosil wedle neho, na co pany odpovedela, že besste lilek kurwi/sina neprepusti, ale že mu yazik tiahati da.

Deliberatum.

Rozwažugicze podle sprawodlywosti sameg pany saudczy, yak praeallegatam actionem d[omi]ni A., tak take y responsiu p. I-ti, podle toho chtegicze take continentii excell. principis d[omi]ni regni hujus/palatini mandatu zadosti učzyniti, d[omi]ni iudices decernugu, aby d. I. intra bis quindenam tohoze služebnyka juri statuoval, quem si statuerit bene quidem sui minus suscipient partes de/super finale judicium.

Strany causi Caska Nassticzkoho, kteru mel [s] sswagrom swym Kazar Mihalom strany otnyho statku, co bily pred pocztiwym prawom žalobu učzynili, porównaly se mezy sebu tak, že na tretine materinskeho statku tenže Kazar Mihal prestawa, uložily mezy sebu, kdo/by to porownany pohnul, pokutu fl 12 že ma pocztiwa rada inquirewati.

Comparowaly stranky p. Mihal Zattar ut A. proti p. Bodrok Palowj uti in termino de super praefixo a žada, aby podle actij geho proti p. I. prawom poslužyły. Na probu sweg pocztiwosci položilo se swedomi od A. lystowne, y take p. Telekessiczka.

Deliberatum.

Ponewačz zretedlne wyrozumely p. saudczy ze swedomy, yak lystowneho, tak take y collate raliter wyslyssaneho, nicz gineho nenachazagi, než to, že kdy p. Hanko tamże w/tom mesteczku Sebechlebi na sweg hospode gsauczy, podnapiły bywsse, že kdy na swug wos ssiel spati, techdy že toho času mymo wedomy sweho w/opilstwj ten klobuk gisty mesto sweho na wos zaniesol, ktery y rano

hledal w/sene mesto sweho, wssakže potomne, ponewačz se geho A. w/dome nassiel, kteri mu p. Rihowa mladčiho do ruku dal, tak potomne wicze klobuka žadneho nehledal, a tak opyly sucze w/tom odessly, ktery potomne w sene wo woze sedicz w/ceste nassiel, na ktery zatym že se on a. wicze nedowedal, než že zatim potomne pany Krisstoffka ho wzala a dala swemu chlapcu zedrati. A ponewačz každa kradess biwa voluntaria, toto pak že se stalo podle omilu, s/tim pocztiwe prawo pana Hanka purguge s/takoweho zlodegstwa.

113.

25. 5. 1680

Žaloba Jána Kutnaja na Štefana Srnku za zbitie a krivé obvinenie a rozhodnutie magistrátu o treste za nepravdivé obvinenie.

A[nn]o 1680, die 25. maij sub iudiatu d. Michaelis Magyar dies judiciarius celebrat[us] in praesentia ordinis senat[us] ut sequnt[ur].

D. Michael Magyar iudex, d. Johan[nes] Mayer, d. Laurentius Očzowsky, d. Jacobus Czibulka, d. Andreas Schwihan.

Johan[nes] Kuttnay gmene[m] Djurka Sukenika zaluge na Stephan[a] Srnka a geho towarissou, gak in_pudenti stog, ze ho w Sebe_chlebe[ch] nye toljko dobjlj, ale y pred wrchnostu tamze obzalovalj, take j do wezenj dalj, na to yak prw mnohokrat, tak_też y teraz geho zlodegem nazjwalj. Zada tehda, abj geho dosweczilj.

Stephanus Srnka: zeby on pryčzinu k/tomu za_wdal, na hospodu opilj prysiel, lal a bitku sam zacزال, že mu tež gedoraz kapcze ukradol a geden ryečicziar na neho wolal, ze/gemu ryečicu ukradol.

In ca[usam a]tt[ractus] negat et purgat se juramento, ze on anj sam kapcze neukradol, anj newje, kdo bj gich wzal a_neb kde se podelj. Remittunt[ur] ad amicable[m] non succussit (!).

Delib[eratum]. Ponewadcz Steph. Srnka Sukenik Djurkowj zlodegstwi njetoliko na oczy na_metal, ale y take zlodegom geho pred wrchnostu nekolkokrat nazjwal, to pak comprobowat nemohol, a proto in [causam]at[tractus] Djurko se w/tom juramento purgował, incurrował, tehda Srnka in poenam talionis, nakłada gemu poctjwa wrchnost, abj homagium 40 fl do prawa polozil. A ponewadcz take j meskj magistrat a saud potupyl j [s] zdegsymj sukenjkj a towarissmj, abj proto do meskeg kaznj gissiel.

114.

28. 5. 1680

Žaloba Matiaša Saba, že jeho koňovi chvost odrezali a svedectvo Martina Vošianskeho o tom skutku.

Anno D[omi]ni 1680, die 28. men[sis] may včynil ponosu a žalobu poctywy mladenc Matyass Sabbo, že kdy bil pominulich časow tu zde w/Pukancy,

ze geho konu chwuost odrezaly od sameg repycy a na konj se pres noc po meste wlačyly, ktero/wec a tesskost wede na Gjurka zwolenskyho, Kragčye sina.

Martin Wossyansky sub juramento examinat[us] fassus est ex auditu referendo ze gedneho času slyssel na humne od Sopussyk Ondrega, že on tak ryekol pred mlacmy, že Gyurko Kragčy prwyedol ge_dne[ho] kona do mlyna yarkouskyho a ze se gedno čztyrya na toho kona powalaly a potom Nemcik Jakub Cypser chwuost odrezal.

2dus testis Susana, Adamcova žena, nihil dirrecte scit testari de damno contin gente.

115.

7. 7. 1682

Žaloby na Michala Slosiara, na Andráša Doboša, na Šuhajdove pastorkyne a na Sikelku a rozhodnutia magistrátu v tých kauzách.

Z Benediku na Mihal Slossiar (!) zalugj stranj gedneg ručznicy, dalj mu sprawaty gessste pred Tatarmj. On poweda, ze kdy Tatarj zapalilj, tess zhorela w Nowey Banj.

Na_lozena mu gest prysaha, ze zhorela a on ze gich hlyedal, kdj hotowa byla, ale gich nenassiel. Dal gim tuže prysahu, ze po druhe on musj trpetj.

Joh. Gutnaj zaluge na Andrassa Dobossa, ze gemu sluzil w gedneg causi, po nyekolko_krat chodjl gsem j tam a nezaplatil gemu.

Naloženo Doboss And., abj gemu zaplatyl, co od neho pyta za geho pracu 40 rfl, dwa hned de facto a 2 in 14 ti.

Ssuhayda zaluge na swe pastorkine, ze po smrtj geho manzelkj geho wssecke-ho zbralj. Abraha[m] Huszar zaluge na Sikelku, swu sausedu, ze by nebyl ho-den, aby na ringu bil, že gest vss nocz a geho žena ssarhouka, a že gu wyssibagu z/toho mesta.

Sikelka tagj.

Exaudinatj testes:

Brezowicžka prjnesla gednu ssatku, ktero po[d] sskrynu Missa Cybulara dyew-cza nagisslo, to prisahala geho manzelka Dorka, ze wjdel, kdj hore zdwjhlha.

Abrahami testis Doricža, Lipčanskoho manželka, sub juramento fassa e[st]: Nihil ad illud, len to, ze Abrahamka Szikelki powedela, ze ginjm wedela cžaritj a sebe newje.

Yuda Sukenicžka sub jur[amen]to: ze Szikelka k Abrahamkj powedala: „Nevilag ty ssarhouku.“ A ze/bj gu wissybaly, to len od Abrahamkj slyssala, ze djewcza Szikelky to powedelo, ale ona neslyssala.

Jelena iurata ze slyssala, kdj gey Abr. powedal: „Szikelka, ty ssarhouka, co kricziss na mne.“ Abrahamku ze slyssala z Marinu Mayernik a powedela, že gy-nim czarila a/sebe newge.

116.

1. 4. 1682

Žaloba Andreja Ostaša na Michala Slosiara za skrvavenie a rozhodnutie magistrátu o treste.

Andreas Ostas zaluge na Zachowho sjna Sloßjara, ze ho kemenem tak w twar uderil, ze ho y krwou zalyela (!). Miso Slosjar ze za njm bezal, uon uchitil kemen, uderil ho.

Nalozeno gest, aby Mihal Sloßjar do meskey kaznj gissiel a krwawiczu dolu polozil y z Anreasom abi se naprawil.

117.

11. 4. 1682

Zápis o žalobe na Ďurka Mäsiara, že cez oblok do kostola liezol, a na koniara, že Guzovičovi chlieb pokradol a o rozsudku za tie priestupky.

11. ap[ri]llis. Wzaly pred sebe Mesziar Djurka, ktery pres oblok do slow. kostola chodyl, a konyara, ktery chlyeb Andr. Guzowits pokradol. Examinat[us] negat., len to wyznal, ze swemu panu slaninu porezal.

Deliberatu[m] e[st]. Ponenadcz Djurko Meszjar zawrenjmy dwermy pres obloky do chramu Bozih gwałtowne dnu gissiel, a acž_prawe do_sweczity se na/heho nemohlo, aby netco ukradal (!), wssak ze ten skutek pokuty hodnj gest; konyar tak_też proty pryzkazany chljeb pokradol, tehdza to poctywa wrchnost na-ssla, abj geden y druhy w trlyczj sedel a potom geden druhemu 50 lopat kydal.

118.

20. 4. 1682

Zápis o spornom zaručení Jána Auroru za Jána Horváta pri záruke za kuruc-kých zajatcov.

20. ap[ri]llis. Prjstupjl zase p. Joh. Aurora zadal, abj sub jur[amen]to wipowe-[de]lj, kdo wje, ze d. Johanes Aurora prosyl p. Horvat Janossa, zebj za neho porucznik bil, kdo wje, žežbj se p. Horvat zaruczil za tych weznou?

Martin[us] Lilek jurat[us] fassus e[st], ze newje, abj p. Joh. Aurora prosyl p. Horvata, abj se za neho zaruczil, any newje, abi se p. Horvat za tych rabbou zaruczil.

Adam Illawskj jurat[us] fassus e[st], ze kdj zadon, anj mesto any giny nechtel se zaruczity, prosilj rabbowja, geslj gsu krstanja, abj se zaruczilj za/nich, tehdza se p. Joh. Aurora zaruczil, potom opjtal se kurrutz: „Micsoda ember az Aurora?“ P. Horvat powedel: „Oly ember az_za, a Török fogsgaban be esne en rodo Forj Adam irette.“ Než to newje, abj p. Joh. Aur. prosil p. Hor., anj newje, aby se p. Hor. za rabou zaruczil.

Sukenik Djurko juratu[us] fassus, ze kdy curruczj zwyazanjch wodjlj a radylj se, czi gich magi postynaty, geden z rabbou powedel k/tomu, kterj ho wodil: „Ya/bj som mohol 400 fl datj, nebo mam tolko statku.“ Na to se p. Aurora za nich zaruczil. Potom se zeptalj curruczj: „Micsoda ember Rora etc.“, ale on neslyssal, zeby p. Aurora proosil (!).

Djurko Szepczanij (!), n[obi]lis persona, jurat[us] fassus e[st], ze kdj se zepta-walj: „Micsoda ember Rora“, p. Horvat powedel, ze on ma tolko statku. Idem ut supra.

Johannes Poloni jurat[us] fassus e[st], ze slyssal, kdj ty weznja prosylj, abj se p. Aurora za nich zaruczil, ale to newie, abj prosilj p. H., zebi se p. Hor.

Mnozj ginj prysahalj, ze newedja, abj p. Aurora p. Hor. prosil, zebj se za neho zaruczil.

D. Michael Magjar e senatorio in ordine juratus: „My was postjname yako psou, koho mate w Pukancj znameho?“ Powedelj: „Auroru a Zwolenskeho“. Potom, kdy se zeptalj, yaky clowek Aurora etc. a ze on newje, abj se p. Horvat za nych za_ruczil, anj newje gineho, kreme p. Aurora, a on sam tam byl, kdj lyst pysal. y to newje, ze/bj prosil p. Horvata Aurora, zebj se za_ruczil za neho.

D. Joh. Mayer e senatorio numero jurat[us] fassus e[st], ze kdj currutzj pryslil, powedelj, ze gich tjto raby prywiedlj dnu, ze onj tu znamich magj a ze se zaruczia za/nich. Tehda gestlj se mesto nezaruczy za/nich, hned gich postjname! Potom na weliku prozbu Johannes Aurora se zaruczil. Ony pak opitalj se: „Micsoda lehi kogd kÂzes irette, jrette lehetnek de rab bokést nem (??),“ nez abj ho p. Aurora prosil p. Hor., to newje powedety, anj to neslyssal.

D. Laur. Tyezka jurat[us] senator, ze acz_prawe hore sluzil okolo kurrusou (!), ale to neslyssal, že/bj d. Aurora p. Horvata prosil, zebj porucznik za neho bil.

Súdne spisy

119.

S. l. (Trnava) 8. 5. 1560

Výpoved' Jura Škodu o zbijaní a vraždách, ktoré spáchal on a ďalší zbojníci.

Fond Magistrátu mesta Trnavy - Inquisitiones 1534-1599, 8. 5. 1560, kartón č. 1, inv. číslo 47.

Anno 1560. 8. may

Gura Sskoda Morawecz wyznal na trapenj y po/trapenj, zie kdy sluzili na Pukanczy, tehdy Gura Teplansky a Gura z Slezka a Fferenczyk s/Pukancze s giny mi pozbygelj ssczawniczkeho blanarze a wzali mu piet kozuchow a Gura z Slezka dal Pawlowi s/toho kozuch geden a Pawel Bohuslawiczky puoyczil byl k/tomu zbygeny Gurowj Teplanske[mu] rucznicze kratke.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie na horach od Korytne wzali gedno[mu] czlowieku blatniczke[mu] 3 zlatte. Tu s/nim byl Gura Teplansky a Fferenczik Maly, s Pukancze Polak.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie Welky cztwrtek zabili trnawskeho klobuczni ka a on Gira Sskoda ho zastrzelil a wzali od/nieho okolo sedm zlattych a suknej a kord y byl s nim Fferenczyk s Pukancze a Gura Teplansky a Yan Papalek s Korytne a/Mikulass Ruozno z/Leskoweho. Ten y [s] konmy kupeczy, a_le kdo wy yak.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie na Kudlowskych horach za Hradisstiem zabilj czlowieka s Kudlowicz, zastrzelilj ho, byl s/nim Yan Bukowsky a Ratisko Rybnikarz a Lanhota a Pawel Damborsky, wzali od nieho fl 6.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie zabil s Fferenczikem Polakem s Pukancze Ssedeho z/Boykowycz v Swietlowa a wzali od nie[ho] postaw sukna. Byl s nim Ratisko Rybnikarz od Trenczina.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie byli 4 na Lieskowskych horach a zabilj gedno ho czlowieka a wzali od nieho fl 12. Byl s/nim Fferenczyk s Pukancze a Yan Krchniawy z/Niwnicze, hudecz, hude po lewe rucze, ma bradu na troge rozdylnu a Laczko z Niwnicze, a trubac̄ Pyssczko z Niwnicze.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, ze za Beczkowem na Czerwene horze zabili czlowieka na konj a kuon vtekli a oni wzali ssfirze od nieho, kazdy po 14 fl, byl s/nim Yan Yamborsky z/Niwnicze, a Byczek neyaky, on toho czlowieka zastrzelil a zabil.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, kdy ssli s/Papy, zie zabilj czlowieka a wzali od nie[ho] fl 8, byl s nim Martin Haluza ze Bzencze a on toho czlowieka zabil, Waniek Morawek ze Bzencze, Toman Ruczka ze Bzencze.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, ze ssli na geden kostel mezy Lewiczy a mezy Rybnykem y nenassli tam nicz gine[ho], nez dwie sadla a ty wzalj, byli przy/tom

Gura Teplansky za/Trenczynem, Rusnak Yan_ko z s/Pukancze, Matiass Mutiwoda, Ssimko Slowak Welky a Fileus Bubennyk, Tomassek z Zwolena, Gurko z/Rybnika a Matiass Krayczy z/Beleusse, ten gest zak y Niemecz y Vher.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie byl s Zelenakem Matiegem a s Czmerke[m], Petrem Haydusskem, Yanem Yaczkowiczem, kdy Papy Fferencze, vrzednika ze Smolinecz pozbygely na horach za Nadassem, byl s/nimj Demiter, vmy niemeczy, vwersky, w/byle zupiczy, ma bradu nedluhu a ssaty donesli do Holycze Kropaczche, dala gim kazdemu po strziebrnem prstenu velkem.

Ite[m] Gura Sskoda wyznal, zie zbygel za Stupawu.

Ite[m] Gura Teplansky wyznal, zie Pawel Bohuslawiczky byl geho mistr a on geho k/tomu zbygenj przyprawil, zie ssczawniczke[ho] blanarz pozbigelj a kozuchy gemu pobralj a k/tomu Pawel Gurowj puoyczil swe male rucznicze.

Ite[m] Gura Teplansky wyznal, zie byl s Guru Sskodu, kdy na Byle horze klobucznika trnawske[ho] zabilj a s Fferenczikem s/Pukancze y take s gynymi, yako Gura Sskoda powiediel a kdyz byli v/Pawla, tehdys chodili niekolikrat zbyget a czo dostali, dawali s/toho dyl Pawlowj.

Ite[m] Gura Teplansky wyznal, zie kdyz na kostel vderzyli mezy Lewiczy a mezy Rybnikem, zie o tom o wssem Pawel wiediel, nadali se, ze mnoho statkow tam naydu y nenassli, nezli dwe sadla, to wzawsse p[re]pilj, byl przy/tom Fferenczik s Pukancze, Yanko Czessko, Buza Yanko. Tito sau w/Ffrystaku, Rusnak Yanko, Gura Sskoda a Matiass Mutiwoda, Ssimko Slowak Welky, Fileus Bubennyk, Tomass [zo] Zwolena, Gurko z/Rybnika, Matiass Krayczy z/Belusse, vmi latine, gest zak y Niemecz y Vher.

Ite[m] k/tomuto Gura Teplanskeho wyznaj poznal se y Pawel Bohuslawiczky a powiediel, zie Gura Teplansky pozbygawsse blanarze, zie honil s blanarzem zboyniky a Buza Yanko a potom vtekli.

1560. 8-a may
Inqvisitio[nes]
Wyznanj Gira Sskody

120.

Horné Orešany 1. 7. 1569

Výpoved' Macka Ptáčka pri mučení v Horných Orešanoch o bigamii, krádežiach, vraždách a iných zločinoch jeho a ďalších zbojníkov.

Fond Magistrátu mesta Trnavy - Inquisitiones 1534-1599, 1. 7. 1569, kartón č. 1, inv. číslo 58.

Die 1. iulij. Anno 69.

Wyznany Maczka Ptaczka skrze trapeny w/mukach w Nemecz. Oressanych.¹⁶

Neyprwe wiznal, ze/bi gmel trzy zeny zdawane, dwe gmenem Dorothy a trety Markethu a ty wsse opustil g[es]t pro swe lotrowstwy.

Wiznal na/Fila[ča] w Horney Krupey, ze by won o tem wssem geho lotrowstwy dobre wedel a on ty weczy przigimal g[es]t od neho y od ginyh: zupicze, sukne zenske, bothy etc.

Wiznal, ze g[es]t ukradl u/swateho Petra v Frysstaku¹⁷ ukradl zupiczu barwy blankithney a ze/by gi prodal tomuz Filaczowy do Krupey za d 150 a/to ukradl zimy trzety.

Item w/Bohdanowczy wiznal, ze/bi wzal dwe sadla u nektereho Horwatha a prodal g[es]t to sadlo w/Krynowe¹⁸ ssewczowy za d 50.

Zas wiznal w Modrze, ze g[es]t ukradl zupiczu w neyž_ to g[es]t polapen do/wezeny.

Item wiznal, že g[es]t dwe klusy ukradl sam w Ssinthawe a ty klusy g[es]t prodal w/Ilewe a ty klusy bila g[es]t gedna barwy sywe a druga ryzewe a tych prodal; gednu za zlate 3 a drugu za zla[te] 2 a to lonskeho roku g[es]t ukradl w gesen.

Wyznal take, ze/by z/Ganem Wranem klobuky u/Beczkowa gednomu czloweku s/Trenczina, gmenem Martinowy, bidliczimu na/przedmesty, pobraly a tech bylo klobu[kov] sedemdesat, prawic, ze g[es]t gemu gih nawratilj.

Zas w Czastey gednomu kreyczyrowi sukna lokty 3 barwy wlczkowej.

Item wiznal na Wondrege z/Modrdofa, genž bi mel dwa bratrzy, kterýžto geden g[es]t ninj richtarzem, ze by spolu dwe zeny meli obraty u/Trnawy a tiem ženam wzali d 40, genz su bili ty zeny z/Opagu, teprow rok bude.

Wiznal na Mihale z/Piechowa, ze by on s/nim mel krasti ssaty a gine weczy.

Wiznal, ze g[es]t ukradl z bratrzem swym zupiczu v Zmolka Ondrege a tu zupiczu prodali Filaczowy na Horney Krupey.

Zas wiznal w/Binowczy u Martina Brestoweho, ze g[es]t mel wzity zupiczu a dwe sukny diwcy aneb zenske a/ty ssaty ze g[es]t prodal u/Frysstaku.

Wiznal g[es]t take, ze g[es]t biwal na horach (:s towarissmi swimy:) Newssowskich. Neyprwe z/Michalem z/Newssowy Ssakowech, z/Ondregem Holych, take z/Newssowy, z/Missem Sstephanowich z/Newssowy, z/Michalem z/Liborcze przimenym Czerwikowech, z/Wondregem Drastowych z/Liborcze.

Item wiznal g[es]t na tych horach Newssowskich gducze na Wlarzy s temi giz gme[novanými] thowaryssmi, ze/bi obrali gednoho kupcze a wzali su gemu zlatych 70 a meli su hospodu w/Liborczy¹⁹ u Wondrege Czeczedka.

Zas wiznal g[es]t, ze su wzaly na/horach Kremniczkich treykarom, kterzy zitho na bane nosy zlatych 20 a ty penize nassly su zawazane konowy w/oczase.

Wiznali su na Ondrege w/Liborczy przigmenim Mathussowech a ty zlodeyske weczy k/nemu nosili a ty weczy przinessene on g[es]t odprodawal znagicz dobrze, ze su kradene, wssak predcze s nimy g[es]t dyl miwal.

Ite[m] w Senczi wzal gednu zupiczu a/tu prodal w/Modr[e] kopaczowi gedno[m]v.

Zas wiznal g[es]t, ze by s/nimy zbigal na Biley hore a wzali su gednomu Morawczowi zlatych 10.

Zas wiz[nal], ze/bi gednoho czloweka zabily na Newssowskich horach, na Wlarzy a od neho zlatych deset wzalj.

Wiznal na gednu zenu Konczithu, ze wsseczki zle weczy, ktereze se staly w/Oressanech Nemeczkich, k/tomu take ze/bi ona mela wziti od Paparussky geden pohar striberny a geden prsten pozlatity a/to ze/by zastawila u sladka w Bohdanowczech w penezych 50 a/to su ukradly u nas v/Leuinusa.

Zas v toho Leuinusa, ze by wzala zlatych 8 wiznal na/Konczithu.

Take Wrbowem komoru g[es]t wilamal a wzal rukawcze dolczowe, kossile zenske a ruby.

Wyznal, ze g[es]t na/horach Tatrych zabilj gednoho czloweka a wzali su od/neho platna za zlatych 6.

Wiznal g[es]t, ze by zabily gednoho mladencze s/Trnawy Yanka Ssibal Holey na Biley horze a ze g[es]t ge[ho] prostrzelil Gira Piskaty a tey smrty kterzy przi/tom bilj thowarisze g[es]t 8 ney_ prwssy ten, kteryz g[es]t tym zaplatil, yak ne (!) neho slussy, druhy Yan Fiba, Pecho Sladky, Gyra Piskaty, Martyn z/Newssowy, Ondra z/Newssowy, Ssustowech z/Bolessowa Ondrass, Yura Zmrecha.

Zas wiznal g[es]t, ze g[es]t miwali hospodu w Bikade²⁰, gmenem Ondrey Wawrowich g[es]t podstaty neweliky, brady prziryssawey, malo ssedywey a bidly za potuoczkem a ten g[es]t gim tak rzekl: „Ted dobra obnowka yde, gdete giž, neczeho dostanete.“ - a potem su ho ony przedbehlj toho mladencze s Trnawy a Gira Piskaty ge[h]o prostrzelil.

Item tohoto roku o puol puoste wiznal, ze g[es]t gducze od Presspurka k Tybnu²¹ nad Dunagem wzali gednomu kupu s kocziho a tu kupu prodaly gednomu Durdiakowy. Mezi Tybnem a Stupawu we wssy.

Wiznal, ze Yurka Smrecha chitil g[es]t kone w koczy, kdyz su toho mladencze zabilj s/Trnawy.

1569. 1-a julij.

1569
Dyosson az kyt el ve/ztw[r]tek
az nak walassa altallok 2.
yulj napyan

121.

S. l. (Trnava) 1569

Výpovede zbojníkov o krádežiach, vraždách a iných zločinoch, ktoré páchali.

*Fond Magistrátu mesta Trnavy - Inquisitiones 1534 – 1599, 1569, kartón č. 1,
inv. číslo 130.*

Jt[em] Juro Bassnyak wyznal se przy sweg posledny spowiedy przed Kaplane[m] kniezem Martine[m]:

negprwe, zie wzal samo_ trzety budaucz gednomu opilemu czlowieku d 8.

Po/druhe, zie wzaly gedneg zenie sukna lokty 5.

Po/trzety, zie byl na/Bileg horze s/Pyskateym Jurom przy mordarzstwy neboss-czika toho mladencze, ktereho zabily Ssybal Holeg syna.

Po/sstwrte, zie sau zamordowaly giednoho czlowieka v Noweg Wsy.

Jt[em] Maczko Chudeg z Nywnycze wyznal, zie wzaly Ziduo[m] nad Boleh-radiczy k Hustopeczuo[m] samo_sstwrteg budaucz s/towaryssy swymi puol sstwirta sta fl.

Jt[em] wyznal, zie wyrzezaly giednomu czlowieku fl 20 w Myslbochu²².

Jt[em] wyznal, zie wzaly na Kratineych mostech fl 7 od gednoho mlynarza.

Jt[em] „W/Rakausych²³ sme wzaly w poly od gednoho czlowieka fl 20.“ A za-sse w Sucheg Krutie²⁴ wzaly platna lokty 60.

Jt[em] „W Czassczinu sme wylamaly kostel, wzali sme z nieho 2 kalichy a druheg kostel sme wylamaly w Chrzenowicznych, wzaly sme ta[m] 2 mo[n]-stra[n]czye, ty sme prodali ziduo[m] w Slawkowie pfl 24.“

Jt[em] „Wzaly sme v/Bzencza gednomu Zidowy platna trauby 2.“

Jt[em] towaryssy byly geho gmene[m] Guro Wa[n]drowny a Ga[n] Wa[n]drowny, to ty 2 byly sobie bratrzy a gednomu gmeno g[es]t Tomass.

Jt[em] Maczko Nywnyczkeg powiediel, zie byl s/towaryssy swymi na treffunku na Byleg horze, kdy toho czlowieka zabyl Kossilka z swymi towaryssy a dal gy[m] Kossylka fl 14.

Jt[em] Maczko Mladeg z s/Kassczycz wyznal tez przed tymz kniezem gme-ne[m] Martine[m] Kaplane[m], zie „S/Krzywo_usteym Gane[m] a z Wogtkem Slepeym, z Gane[m] Pyczkau a z/Wytkem Charwate[m] wylamaly sme w Mar-heku²⁵ kostel, tam sme pobraly czo sme mohly, nez ga newym, czo wsseho bylo.“

Jt[em] „Po druhe sme wzaly ne_do_chazega Sswechetu²⁶ na czestie w/noczy od gednoho czlowieka fl 10, ale tato ma ma[n]zelka o tom newy nycz a w tom neny nycz winowata.“

Jt[em] v/Tybnia wzali byly gednoho wola, „ale ga sem w niem wynowat nebyl, nez toho pana wyncaur, zabil ho w winohradu, ale potom Charwate pobrali z nieho massa“.

Jt[em] potom powiediel, zie toho ystyho Gana Krzywovstyho, zie g[es]t w/Sa-marignie²⁷.

Fassio
Georgii Bosnyak a Maczko Chudy
Juro Bosnyak wallasa pap elöt

122.

S. l. (Trnava) október 1660

Vypočúvanie svedkov v kauze nactiutřhania a krádeže medzi Štefanom Duša-ničom, jeho manželkou a Georgiusom Sýkorom a jeho manželkou; rozhodnutie súdu.

Anno 1660 in mense o[cto]bri[s].

Prawo pocztiwe zebrane na rozkaz Geho M[ilo]stj pana hagtmanna, ktere prawo bolo s/panstwy osadne[ho] w dome toho času pana richtarowem, Stephana Dussanicza na žadost osob tichto, yakožto Georgiusa Dussanicza spolu y swim tatikem y z/matku, take Michaela Hawizu, take Gura Biskupicza. Naprotiwa Gurowi Sikorowi, ku kteremu prawu bili pocztiwe osobi tito, yakožto s/pocztiweg dedini, z/ Hrnczarowecz richtar Joannes Uhlar, Stephanus Zawrszeni, Joannes Ssiroki, Martinus Kosik. Item z/druheg dedini, z/Modröffa Georgius Chorwat, Geor[gius] Rad (!), Nicolaus Brestowanski, Andreas Brezovicz. Item s pocztiweg dedini z Brestowan Martinus Palecz, Michael Ssimkowicz, Paulus Palowicz, Geor[gius] Gurikovicz. Prawo pocztiwe dopustilo žalobu klasti napredeku Geor[giusovi] Sikorowy.

Pro A. Geor[gius] Sicora žalobu klade, že g[es]t poczatek tento: „Z/rozkazu pana richtara zawolani sem do geho domu, abich widal s/tich penez poczet, ktere sem wipožicjal od pana Bibera na kontrabant. Tedi ya s/poslussenstwj dal sem počet pocztiwy a z/rozkazu pana richtara ukazal sem po/dedine u koho gesste czo pozustalo tich penez prigducze pred dom richtaroweho sina, tam mne zastal a rekl: ,Ti hroznar a kurwar y snopar, czo si w poli dawal w trnawskem zlati kurwe?“

Pro I. Geor[gius] Dussanicz: „Kdi okolo chodili, na/to slowo sem rekl zwrchu_doloženemu A., že nenj prawda, abich bil dlužen, nebo sem powedel sprawedliwe ten desatek, na/to mi rekl zwrchu_doloženi, že sem neni hoden tu bidlet, ya sem na to rekl, ze g[es]t hroznar, on mne rekl, že sem slaninar, tak sem nemel pokoga pri swem dome, prigducze pak nocznu hodinu a na/dom mi pri-behel y s/pistulu, až brat geho pribehel, potom mu wzal.“

Item pro I. judex: „Kdi se pohadal zwrchu_doloženi A., ya sem tedi bol nocznu hodinu na swem pokogi, on nocznu hodinu prissel na dum meho sina y ženu a tak wiwolawal zwrchu doloženi A., že ma žena g[es]t mrcha žena a rekl manželka geho, že/bi ma žena mutila masla krmniku, že gu mnisi zastali. Mug sin rekl: ,Kdo poweda, ma-li mati?‘ ,Twa‘, poweda, ,pes kilawy.‘ Po/druhi raz issel sem okolo wiberagicze porub, prigducze pred ge[h]o dum, rekel mi zwrchu_doloženi A.: ,Ti‘, poweda, ,richtar, ffalessne sprawugess a weru sa tebe gesste do-stane a prilepi na chrbat kus teg slaniny.“

Pro A. Geor[gius] Sicora: „Žalobu kladem na ženu Hawizowu, že druheho dne rekl mne: ,Ti sy zlodieg a hroznar.“

Pro I. Uxor Michaelis Hawiza (:nomine Dorothaea:), žebi rekl A. gegi mužowi, že g[es]t trup a koridon. „Ya na/to, kdi sem trepala konope a on wiwolawal, že g[es]t trup a že ma kossutu bradu, na ti slowa sem se ohlasila: ,Gestli g[es]t meho muza hruba brada a kossutowa, ale twa g[es]t hroznarska.“

Pro A. Geor[gius] Sicora na_proti Geor[gius] Biskupiczu: „Prigducze tento I. na/mug dum, nenassel mna doma, nepigicze ani zagdlika wina. Winda wen, na-

ssel mnia na uliczi, a rekl: „Ti“, poweda, „besste lilek, kurwi ssin, preczo ffalessne listi kladess do obeczneg knihi?“ Na/to sem ya A. rekl: „Neni prawda.“ On mi na/to powedel: „Besste lilek, kurwi syn hroznarski, zlodegski, nenis“ hoden w teg dedine bidlet, nez abi teba wihnal.“ Nadewsseczko mi rekel: „Ti si“, poweda, „mne kazal Wlacha zabit a wiwleczi we[n] a geho statek abi sme pobrali. Czo wicze y mogeg manželcze rekl: „Ti si“, poweda, „lilek, kurwa y swu materu.“ A mne zase: „Zlodeg si, pokradel si obeczne penize.““

Pro I. Geor[gius] Biskupicz: „Kdi sem na ssenk prissel, nenassel sem postiha-row, odtud sem wissel wen, issel sem k nemu, widucze/ho na uliczi a rekl sem mu: „Ti“, poweda, „ssenkir, spusobu, yakemu to smess probuwat, že/bis“ ffalessni list do obeczneg truhli smel klasti, nebol bis“ sprawedliwi člowek, než mrcha, kdi bis to smel probuwat.“ K/tomu prissla geho manželka: „Mlcz“, poweda, „nebot powim wolacz!“ A on geg usta zaczpawal, zatim rekla geho manželka psowi: „Czo bich“, poweda, „mlczala?“ Zase dolozeni A. rekl: „Mlcz!“ poweda.“ Zatim že rekla manželka doložene[h]o A. tomuto I.: „Pse“, poweda, „hrusskar-sky.“ Zatim tento I. rekl tomuto A.: „Ti si“, poweda, „richtara nawazal, abi ste bugacze penize zatratali a mezi sebu rozdelily flo. 24, tak y ti penize y to u/tebe zustawa.“ „Zatim sem rekl ya k tomuto A.: „Ti si“, poweda, „nawazal, abich Wlacha zabil.“ Zatim sem ya domow yssel a tento A. za/mnu wolal: „Hrusskar!“ Po/druhe sem ya I. prissel k/tomuto A. a rekl sem mu: „Yakim spusobem smel si probuwat o/ten list?“ On A. na/to rekl: „Ya sem toliko richtara probuwal.“ Zase A. rekl tomuto I.: „Preto si“, poweda, „z Rossindola²⁸ odessel, ze si mrcha člowek.““

Tes. 1. Testes consignati et examinati secundu[m] juramentu[m] stricti scime. Joannes Mihalowicz, annoru[m] circiter 60, fassus e[st] in hunc modum. Ze kdi bol na Boroweg u Ssidlika z/nebosstikom Gabrissom, „tedi se nas hnед opital Ssidlik: „Czo“, poweda, „slichat u/was, mili susede?“ Na/to sme rekli: „Takeho“, poweda, „nicz zle[h]o neczuwat.“ Ssidlik rekl: „Gestli gest prawda, že/bi was perek Gregor nosil hrozni do ssenkiroweho winohrada y z hagnikem.“ Ya sem na/to oswecil a rekl sem: „Ya“, poweda, „newim o tom, ani sem neczul.“ Na to Ssidlik rekl, že powedel hagnik borowski, že/bi perek a hagnik donesel na tricet puten do ssenkiroweho winohrada.““

Tes. 2. Stephanus Dussanicz, annoru[m] circiter 35, fassus e[st] in hunc modu[m]. Že kdi boli winohradech w bude, že prissel k nim Guro Bernardowicz a ze rekl, ze bi pereg lanegssi rek Gurowi Sikorowy: „Sskoda“, poweda, „że mass tolko sliw a neydess pre/ne.“ A ze tich sliw nebolo anj za klobuk. Zatim, ze Sikora Guro yssel z/wozom a že zal dwa ssaffy na wuz a že nabral ti ssaffi plne hroznow, ze mu zatim zase rekl swedek zwrchu dolozeni Dussanicz: „Ada“, poweda, „swich si nabral?“ A on rekl: „Ba, prawe swich.““

Tes. 3. Geor[gius] Zagagecz, annoru[m] circiter 35, fassus e[st] in hunc modu[m]. Ze geden raz na ssenku bol a ze prissli y perezi, tak spolu pily, zatim že yssl do winohradow a ze pereg Pocztaricz yssel dolnu cestu, zatim kdi prissli k/wino-hradu, ze rekel Sicora doloženemu swetkowi: „Ber“, poweda, „besste lilek, kurwi/sinowi staremu a nelitug/ho!“ A tak ze potom odtrhel Sikora nekolik

hroznow. Item i/to powedel swedek, že slissal, kdi powedel Sykorowi Guro Dussanicz: „Hroznar si a kurwar.“ Zatim že rekl Sikora Dussaniczowi: „Ti si“, poweda, „slaninar, lilek, kurwi sin.“ Item že Sikora nawazal swedka Zagagcza: „Kdi _ bi si ti“, poweda, „chtel mnia posluchat, mohli/bi sme“, poweda, „dobre kabati met, kdi bi sme prebrali.“

Tes. 4. Joannes Gazovicz, annoru[m] circiter 40, fassus e[st] in hunc modum. Že kdi nocznu hodinu swe konie hledal, že gich nassel mezi winohradi, a tak že se w noczi bal yti, než yssel do budj k hagnikom a ze perek prissel, Yakub Pocztaricz dowedował se dolożeneho swedka: „Czo“, poweda, „hledass?“ Mezi ginssim že prissel y druhi pereg ssenkarom Sikorom a ze rekel Sikora: „Slibili ste mnia“, poweda, „hostit, a nehostite.“ Item powedel dolożeni swedek, že slissal od Jana, pacholka Sicorowe[h]o a Jokloweho sina, že/bi oni wideli hrozní w/gamach Sicorowem winohrade nakladene.

Tes. 5. Adamus Diurdovicz, annorum circiter 80, fassus e[st] in hunc modum. Že/bi Sikorowa manzelka rekla Gurowi Dussaniczu: „Pes slaninarski!“ Strani hroznow že widel, kdi ta dewka nesla hrozní zelinu zakrite a ze bili potlačene, dolozeni swedek že se opital: „Kde“, poweda, „beress ti hrozní?“ „Winohrade“, poweda, „hespodarowem (!) nagdem wzdziccki prichistane.“

Tes. 6. Matthias Petrlinezecz, annoru[m] circiter 45, fassus e[st] in hunc modum. Že w Trnawe sedel hagnik Palko U lazebnika, že tam hagnik hniedki o ti hrozna spomenul, ze/bi mu perek dal geden kossal a ze mu kazal hrozní rezat.

Tes. 7. Nicolaus Gecz, annoru[m] circiter 28, fassus e[st] in hunc modum. Ze slissal od Galbak Gura, že/bi mu rekel Sikora, kdi do/winohradom (!) prissli: „Tu“, poweda, „ber a tu nos, lilek, kurwi sinowi staremu a budess mit kabat!“ Zatim ze Sikora yssel s peregom a z hagnikom do grefftow a Galbak yssel domow.

Tes. 8. Laurentius Gecz, annorum circiter 35, fassus e[st] ut praecedens testis.

Tes. 9. Joannes Ssnagder, annoru[m] circiter 20, fassus e[st] in hunc modum. Ze kdi se wadil ssenkir Biskupiczem, že mu rekel Biskupicz Sikorowy: „Ti“, poweda, „mna sy nawazal, abich Wlacha zabil, besste lilek, kurwi sin, nenis‘ hoden w tegto dedine bidlet.“ Item strani hrozna take powedel, že widel w game winohrade Sikorowem hrozný.

Te: Supradictus Nicolaus Gecz powedel wicze, že slissal, kdi sa dowedował pereg Jacobus Pocztaricz samotrety: „Predcza-li“ poweda, „mila dewka, powedass Sikorowy?“ Ona na/to rekla: „Predcza“, poweda, „nebo sem nosila a/to treba, sto razow powim, kdi sem“, poweda, „gednu putnu odnesla, kazal mi na druhi den y _ ti, abich zrna zebrała a ya tam sem zase nassla plnu gamu hroznow.“ A y to powedela, že ti hrozní w messku tlaczila takem pressi, czo twarohi delagu.

Tes. 10. Sy[n] kowass (!) Gasparow Joannes, annor[um] 20, fassus e[st]. Že kdi chodil do winohrada, ze widel w/game winohrade Sikorowem hrozní narezane, na ten cas sluzil u_nho.

Tes. 11. Geor[gius] Draganicz, annorum circiter 50, fassus e[st] in hunc modum. Ze widel, kdi pod winohradi wuz mel Sikora pred oberaczku a ssaff na niom

bol. „Y widel sem, kdi donho nosili, ale newim czo“. Item kdi ta dewka unho sluzila, že prissel perek Jakub samotreti na/widowedowany, że rekl teg deweze: „Ti“, poweda, „deweczko, predcza-li ti reczi na Sicoru mluwiss?“ „Yako bich“ poweda, „nemluwila, y zati[m] wzdiczki budem, nebo sem nosila hroznj a trebas bich y kata pred oczima mela, ginacze nepowim. Nebo kdi sem geden den zebra-la a na druhi den za_se, kdi sem yssla, plnu gamu za_se sem nassla.“ Strani richtarkj ze/bi Sikorowa zena powedela Gurowi Dussaniczowy: „Nocznu hodinu twogu“ poweda, „matku nassli w krmniku, kdi maslo mutila a mnisi gu wideli.“ Yned se zase opital Guro Dussanicz: „Czu“ poweda, „matku?“ „Twogu“, powe-da, „pes kilawj.“ Item ze slissal, ze Sikora rekl richtarowy: „Tak,“ poweda, „sprawug, abi y tebe ten kus slaninj neprilepilo se na chrpe!“

Tes. 12. Uxor Martini Ssnagder nomine Catharina, fassa e[st] in hunc modu[m]. Ze kdi se wadili, ze geden druhemu na oczy nahazowali, Guro Dussanicz Sikoriwi, ze g[es]t hroznar a Sikora gemu ze g[es]t slaninar, zatim že Sicorowa žena wissla wen na uliczku a že rekla Gurowi Dussaniczowy: „Pse ohawnj, twogu ma-ter pani patere nassli w krmniku, kdi maslo mutila, to nocznu hodinu bolo.“ Item ze Sikora nadawał Hawizowi trupow a koridonow a że ma bradu kossutowu. Item že Gurowi Biskupiczu nahazowala žena Sikorowa: „Pse hrusskarski, musel si,“ poweda, „z/Rossindola ugczi.“ A Guro Biskupicz zase rekel Sikorowy: „Ti si,“ poweda, „mnia na_wazal, abi sme Wlacha obrali.“

Tes. 13. Uxor Joannis Konecznj nomine Illona, fassa e[st] in hunc modum. Ze slissala od dewkji peregoweg Gregora Ssnagdra ze/bi geg perek kazal, abi w/luczkich winohradech hroznj brala, nie peregowem, ponewacz „ya nemam kabata“.

Tes. 14. Petrus Masar, annoru[m] circiter 25, fassus e[st] in hunc modum. Ze slissala, ze nocznu hodinu nahazowala ssenkirowa manzelka, ze/bi matka Girika Dussanicza mutila w krmniku maslo a že gu mnisi pristihli. Item že sebe geden druhemu na oczy nahazowali, Guro Dussanicz Sicorowi, ze hroznj pokradol a Si-cora gemu, že g[es]t slaninar.

Te. 15. Andreas Iwan, annoru[m] circiter 35, fassus e[st] in hunc modus (!)²⁹. Že slissal od Gura Biskupicza, že/bi rekel ssenkirowi: „Tis,“ poweda, „mne ka-zal Wlacha zabit.“

Tes. 16. Manželka Gura Wicztorina, annoru[m] circiter 40, fassa e[st] in hunc modu[m]. Že/bi w krmniku mutila matka Gura Dussaniczowa a že gu panj patere pristali.

Te. 17. Paulus Karpuss, annoru[m] circiter 40, fassus e[st] in hunc modum. Ze/Biskupicz Guro powedel Sikorowj: „Ty si mnia“, poweda, „nawazal, abich Wlacha Martina zabil.“ Item ze sebe na oczy namitali, ssenkir rekel Gurowy Du-saniczu: „Ti si“, poweda, „slaninu ukraadel.“ A Dussanicz gemu rekel: „A tis“, poweda, „hroznj pokraadel.“ I/to take že sam ssenkir powedel Gurowy Dussaniczu, že/bi geho matka w krmniku mutila a že gu mnisi nassli.

Te. 18. Martinus Cristoffovicz, annoru[m] circiter 25, fassus e[st] pro ut testis supradictus 2. Wicze že Biskupigowi (!) rekel Sicora: „Mrcha člowek/si, musel sj

z/Rossindola yt.“ On/na/to rekел: „Sams“ taki, nebo si zlodeg, hrozn sy pokradel.“

Tes. 19. Jacobus Ssnagder, annoru[m] circiter 50, fassus e[st] pro ut testis supradictus secundus.

Tes. 20. Michael Chorwat, že ginssiho newi, toliko že Sikora rekел richtarowi: „Weru sa y tebe ta slanina na chrpę prilepj.“

Tes. 21. Geor[gius] Bernardicz, annoru[m] circiter 24, fassus e[st] in hunc modum. Že toliko widel, kdi Sikora priwezel pred oberaczku hroznj gednom ssaffu a we/dwuch putnach, ale že newi, kde ich na bral.

Te. 22. Laurentius Kragczovicz, annoru[m] circiter 30, fassus e[st] in hunc mo[dum]. Ze slissal, že/bi žena Sikorowa rekla Dussaniczu: „Twa mati“ poweda, „mutila w krmniku.“

Tes. 23. Martinus Obert, annoru[m] circiter 25, fassus e[st] in hunc modum. Ze slissal od teg dewki, kdi sa geg sin richtarow dowedował: „Preczo si“ poweda, „odessa od Sicori?“ „Kdi mnia“ poweda, „odehnal za me dobre, czo sem se putten nanosila, kdi sem“ poweda, „geden den donesla, na druhi sem zase plnu gamu nassla.“

Tes. 24. Illona Benedic Spachlowa, annoru[m] circiter 75, fassa e[st] in hunc modu[m]. Že rekел Sikora: „Ze se y/tebe, richtar, dostane na chrabet kus slaninj.“

Tes. 25. Ewa, služebkina Karpuss Pawlowa, annoru[m] circiter 28, fassa e[st]. Ze ssenkir rekел richtarowi: „Preczo mi prawo nedass?“ A on rekl: „Naczo“ poweda, „prawo pitass?“ „Nato,“ poweda, „abi se y/tebe kus slanini na chrbat prilepilo.“

Tes. 26. Michael Piecz, annorum circiter 20, fassus e[st] in hunc modum. Že widel winohrade Sikorowem w game hroznj.

Te. 1 in causam adtracti Martinus Nimet, annorum circiter 35, fassus e[st]. Ze/bi Guro Dussanicz rekел Sikorowy: „Kurwacz, a dawal si geden zlati kurwe a hroznar si, snopar.“ - a Sikora mu rekел: „Ti si slaninar.“ Y/to, že slissal od Galbaka, ze mu Sikora kazal hroznri rezat.

Tes. 2. Alzbeta Stephanowska, annoru[m] circiter 45, fassa e[st] in hunc modu[m]. Ze ssenkir nadal Gurowi Biskupiczu: „Ti si hrusskar.“ Item ze ssenkirka nawrhlala na oczy Dussaniczu, že wolacza mati mutila w/krmniku.

Te. 3. Illona, Gura Hradnanskeho manželka, annoru[m] circiter 30. Že rekел richtarow sin Sicorowy: „Lilek, kurwi sin, neobrodili tebe gami a nehoden si w/tem bit, w/čem sy.“ Zatim ze zase rekел sin richtarow Sicorowy: „Besste, kurwi sin kurwaczkj, hroznarski.“ Ssenkir rekел na/to: „Sam si ty kurwi sin slaninarski.“ Na/to zase ze rekел syn richtarow: „Sam si ty taki, zlodegsky.“

Tes. 4. R[eli]cta Machda, annoru[m] circiter 60, fassa e[st] in hunc modum. Ze ta/diwka powedela we/mline, že nosila hroznj, kdi Sicora gu posilal a že každi den wicze a wicze nachazela.

Tes. 5. Anna Bernardiczowa, annoru[m] circiter 40, fassa e[st]. Že manželka Sicorowa powedela: „Mutila,“ poweda, „wolacza mati“, ale nemenuwala cza. Item že rekел Sicora Dussaniczu slaninar a on gemu snopar a hroznar.

Te. 6. Martinus Kaczinar, annoru[m] circiter 40, fassus e[st] in hunc modu[m]. Ze rekla manželka Sicorowa: „Nemutila,“ poweda, „moga mati w krminku yako necza a patere gu nassli y paterki geg wzali.“ Item Gurowi Dussaniczowy rekel ssenkir, že slaninu ukradel. Georgius Dussanicz take Sikorowi rekel, ze hrozni pokraderl.

Tes. 7. Geor[gius] Bebr, annoru[m] circiter 45, fassus e[st] in hunc modum. Ze hagnik Morawczik powedel, ze mu perezi kazali hrozni rezat a ze rezali a ze newi, kde gich podewali, to swedeck osweczil.

Deliberatum e[st].

Pany sudeci a prawo pocztiwe po/wislissany tichto principalow zwrchu do-lozenich žalobu, take y odporn, k/tomu take hodnowerne swedomi dosti mezi sebu p[er] voces tractuwali, abi k/do bremu koncu gich causu uwesti mohli, a tak wegducze w gedno mislnu raddu wedle swedomi hodnowerneho tuto su deliberatij uczinili. Ponewacz se dosweczilo skrzesz hodnowerne swedomi, že Sicora Guro richtarowi zle reczi premluwil, ktere se nelibili predne Panu Bohu y dobrim lidem, geho pak manželcze, Sicorowa manzelka, take prerekla ne pocztiwe reczi, ktere su proti poctiwosti gegi a do sweczit se na richtarku nemohlo žadnim spusobem skrzesz swedomi, tedi prawo pocztiwe to nasslo, abi se Sikora Guro od prosil richtarowi samo dwanacti s/pocztewimi lidmi. Item geho žena Sikorowa take abi se od prosila richtarcze samodwanacta s/pocztewimi ženami a/list abi gim pekni widali, yak Sicora, tak ge[h]o zena richtarowi y manželcze geho pod pečeti obecznou abi gegich pocztiwost domow doneсли. Item gesste proti nim Guro Sicora spolu swu manželku prepadagu pokuti na Gich M[ilo]sty Panow flo 40. Item na pana hagtmana flo 12. Item na/dworskeho flo 4. Item skrzesz sina richtaroweho Gura Dussanicza, ze/mu nadal slaninarow a nemohlo se dosweczit. Item že nadal Sikorowi Guro Dussanicz kurwarow, to se take nedosweczilo. Zato geden druhemu abi se pred prawem pocztiwim od prosili kazdi samo pati a geden druhemu list dali pod peczety obecznou zachowaczi a w/tichto weczech abi geden y druhi pri pocztiwost zustawali. Item skrzesz tich hroznaw, ponewacz se do sweczilo, že w geho winohrade w game [1669.³⁰ 24-a. january.] nachazelo se mnoho hroznaw, ktere sa y domow nosili y wozily. Item že se dosweczilo, že/bi Guro Sycora y ginssich nawazal, abi rezali hrozni, tedi za/ten wistupek prepada Sicora na chram Boži rossindolski flo 20. Item skrzesz Hawizu Guro Sycora abi se gemu samotreti odprosil pred prawem podcetiwim. Item Guro Sycora a Biskupicz Guro, ponewacz geden druhemu ne pocztiwe reczi dali, Sycora Biskupiczu, ze/bi hrusskarem bil a zlodegem a Biskupicz Sicorowj, ze/bi ho nawazal, abi Wlacha zabil a to se nemohlo na žadnu stranku dosweczit, tedi prawo pocztiwe to nasslo, abi se geden druhemu odprosily a sebe listi geden druhemu dali pod peczeti obeczn[u] a w/teg weczj geden y druhi pri pocztiwost zustawali.

Actum in domo supradicti d[omi]ni judicis anno et die ut supra.

A-o 1661. Die 24. january. Praesens p[ro]cessus inclyto senatus eotum in domo p[rae]atoria existenti exhibitus est. Perlectus ruminatus.

123.

S. l. 2. 8. 1746

Vyznanie Zelenčanov o nedovolenom spásaní opojských pasienkov.

Fond Magistrátu mesta Trnava - Acta iuridica 1717 – 1762, 2. 8. 1746, kartón č. 2, bez sign.

My lincsansky obiwatele, sslawneg capituli presspurskeg poddani wyznawame, ze ponewacz sme my od ribnykow k ossady zemansskeg O_ pay recseneg nalezitich lichwu nasu na pasu timito mynulymy csasy a take y dne 1-ma augusta mesicse roku 1746 we_wedly, kteresto rybniky wedle Stareg Lincse pobocsne okolo leza a tam gak w/trawe, tak w/sachory, a_no y w trsty ssme skodu porobyly, a_ wsak/niczmeneg y pres rybniky ssme presly a tam take pod rolamy opajsky-my trawu ssme spasaly, wczil pak, ponewacs pany, opajsky obywatele w/nocsnyczass lichwu nassu w/geich rybnykoch a pasach predebsanych nassly, a_no y zagalys, skrzewa takowu pryczynu sme na/nass wyes pogarsowaly, ze my snad pod menom a wladu/mesta trnawskeho gak_sto chotare a passe staro_lincsanskieg arendatorowe chteme sse dal oddalowat a mymo Sstareg Lincsy chotara as do opajskeho chotara dogest, do predebsanych ribnykow wedle Stareg Lincsy po_bocsne lezicsich stupowat skrzesze nasse prestopowany, ze by sse wolaka hadka mezy trnawskym mestem a mezy osadu opajsku buduce mohla zdwyhnut, ale wsak nycz_meneg, aby pany Opagany nas w/takowem zlem csineny a_neb ge-gich ribnykow a chotara wodtrhaly a od_byrany nepohledawaly, wyznawame pod nassym dussnym spasenym, ze nenii insu pricsinu ssme dowessilku, wcsyl, a_no y predeslich csasuw nasu lichwu do opajskeho chotara, to/gest do predmenowanich ribnykow honyly len toliko, ze w/nassem chotare welmy malu a os-kupnu pasu mame, a proto po/luczkich chotaroch, ano y do predebsanich opaj-skich ribnikow pokradome, a_no y w/nocznu hodinu a take y wskaltem (!) honily y pro_to zauazugeme/se pod/lichwy naseg straceny, ze gus wičz nichdy, any s/kwaltem, a_ny pokradome, any z nigakim insym spusobem, neb menem nassu lichwu do predpsanich ribnikow okolo Stareg Lincsy lezycznych, gaksto opag-skich honyt, any pasat nebudeme, sz čeho y tuto cautiu, wyznany a gistotu dwame pred Geho Mylostu Urozenu panem vice_ispanem. Datu[m] Majthén. die 2-a augusti, anno 1746. Szekácz Peter, Dolas Jano, Habardi Miklos, Csafik Istok. Coram me Francisco Andreansky i. co[mi]tt[a]tus Posonien[sis].

I. vice comite[ta] mpa.

124.

Trnava 4. 3. 1751

Vypočúvanie svedkov v spore medzi Zelenčanmi, Opojčanmi a Majcichovčanmi o pastviny pre dobytok a o určenie chotárneho kameňa medzi Opojom, Zelenčom a Majcichovom.

Fond Magistrátu mesta Trnava - Acta iuridica 1717 – 1762, 4. 3. 1751, kartón č. 2, inv. číslo 179 – 193.

Anno 1751-o die 4-ta et subseqven[ti] mensis martij, in libera, regiaque civitate Tyrnaviensi, pro parte et ad honorificam requisitionem, amplissimi magistratus et E. communitatis ejus dem l[ibe]rae rae[gia]que civitatis Tyrnaviensis, penes computsoriate mandatum nos infrascripti i. co[mi]t[a]tus Posoniensis jud[i]tium, et jurassor, juxta subinserta deutri puncta, sequentem peregimus inquisitionem.

De eo utrum?

1-mo. Biwal-ly, aneb sluzil-ly swedek Modrdoffe³¹, Maiczichowe, w Lincsy³², aneb Hrncsarowczach? Kolko rokow a yak dawno?

2-do. Keby wczulagsy snasny a wodnatedelny czas dopustil a swedek by staro_lincsanszky chotar pochudit mohel, zdalis by (:od_tud tes, ze ten_ze chotar mnohorazy presel a w/nem pracuwal:) mohel powedet, yak daleko tenze chotar se rozdaluge? A czi/by na miste omnoho lepsy pocsatek y konyecz chotara toho preukazat mohel? Wsak nicz_meneg?

3-tio. Wi-ly swedek, ze gakowa trsztyinata, sasnata a wodna dolina gest na tem_ze Starem Lincsy³³ pod dolnego ribnika hradzu, dole medy opaiszkyma rolamy a staro_lincsanszkima lukamy: ta hnet od hrazy dolnego ribnika sa po-csina a dole iducze podle rol opaiskich as po ten chotarny kamen, který od pamaty liczkeg tam, Trnawa menuwanem potoku pod wodu lezy, od Lincsa pak as po/yarek, ktere ne_dawno sintauske panstwy a trnauske mesto mezy sebu skrzewa maiczichowszky a staro_lincsanszky chotar medy sebu se dokonaicze wikopat daly z/gedneg strany, z/druheg pak strany sa zapoczina a tam sa dokonawa?

4-to. Swedek hajnikom biwse, nech wiwayy pod prisahu, ze kedikolwek widel, zbadal a tam pripadol, ze Opayany wise_dolozeneg doline aneb nizine trszty a sasy kradly, aneb trawu kosily, lichwu z/gedneg aneb z/druheg stranku tey_ze nizine okradome pasly, yich zdiczkzy z/meskeg stranku od_tud honily, haleny a ginse saty zebral, ano y lichwu zayal a/ze do luczkeho chotara wlezly, takowu czelatku y wibil?

Y to wy, ay widel swedek, ze ked tam Modrdofani Opaicsanow popadly y wozu y lichwu yim zagaly a mestu diczkzy platiit musely?

5-to. y to nech powy swedek, ze tize Opajany tam trszty, sasy, ci trawu kradnucze, aneb lichwu okradome pasicze, yak_nahle swetka, yakosto hainika zde-laky iduczeho zbadaly, hnet utekaly, a/ten bol scasliwegsy, který skoreg uteczit mohel; a ked gedny kradly, zdalis druzy na hruske, aneb na brehu na wartye nestaly?

6-to. Zdalis dobre wy swedek, lebo widel y skusil, ze od pamaty liczkeg to trsztnate, sasnate, wodnate a mocsarowiste udoly yak hore w/tretem puncte dolo-zene gest, trnauske mesto na swu stranku zdiczkzy slobodne uziwalo a tam tes kazdorocsne trszty, sasy, tak take y trawu žat a kosit a odvestit pres wsetkeg kripky a prekasky dalo?

7-mo. Nech poweda lincsanszky obiwatele a sluzebna cselatka, ked skoro kazdy rok na tem_ze Starem Lincsy³⁴ pasu na arendu wzaly, zdalis po/tem_ze sztarolincsanszkem udoly swu lichwu slobodne pasly, skade_kolwek sa lichwe lubilo? Podobnim spusobem...

8-vo nech powedya tes Modrdorfszky a Hrncsarowsky obiwatele, a yegich sluzebna cselatka, ked ony tes w nekterich rokoch, tu_ze staro_lincsanszku pasu od mesta na arendu wzaly, zdalis w/temze staro_lincsanszkem udoly a chotary slobodno lichwu pasly? A czo wicz na mesku stranu od pamaty liczkeg diczky trszyt zaly, trawu kosily a seno tes hrabaly?

9-no. Zdalis swedeck wdiczkdy od starich a ginsich tes ludy tak csuwal, ze pri/konczy tohoze trsztneho, sasnateho a wodnateho udoly od opaickich rol we wodye gest geden hruby chotarsky kamen, ktery staro_lincsanszky chotár od opaiszkeho rozdyeluge, ktery kamen neny sprosty, tes gest kresany, gako ho ag, ked ye woda csista, pres wodu lachko widet?

10-mo. Yakowy potok hore, wise opaicksich rol ze starolincsanskeho stareho potoka wityeka, zdalis od starodawna a od pamaty tes y swetka tenze potok diczky a slobodne a tak gako wcsul wityekal?

11-mo. Zdalis od_tud se to stalo, ze Opagane gus pokradome, yus kwallowne do teg trsztiny wchadzaly, ze tomuz udoly wacza stranka k/Opayu pada a Opagam omnoho lachsy bolo pristupit gako mestu, obzlasne, ked boly welke wody?

12-mo. Zdalis dobre newy swedeck, ano y tak zdiczkdy csuwal, ze opaiszki ribnik omnoho nize daleg gest, yako ten_ze chotarny kamen lezy, yako s/teho_ze opaiszkeho ribnika hrazy tam dole zgawno se preukazuge?

13-tio. Wi-ly y to swedeck, ze ked Opagane na Lincsanow kwallowne uderily, kdis za hrazu dolnego ribnika a na horneg hrazy pasinek exarenduwaly, a nektery gazdowe swu lichwu tam odehnaly, Opayne takowu lichwu kwallowne zaimucze na to silily Lincsanow, aby pod prisahu ne_probuwaly yak_ziw howorit, ze ten_ze pasinek k/trnauskemu mestu prinalezy, yako ay, aby swu lichwu neg_pilnegsich robotach, od Op[a]ganow dostat mohly, prinutyeny boly na to prisahu zlozit, ze nebudu howorit ze/by ten pasinek k mestu prinalezil?

14-to. Po/teg czeste, ktera od Trnawy aneb od Modrdofa k/Opayu yde, swedeck pred nekterima csasy mnoho_krate chodicze, zdalis wy zretedelne, ze na/tom miste nekterem opaiszky chotar, od Farkasniskeho (!) se rozdeluge a predmenuwana z Trnawy k/Opaju sluzicza czesta na brehu stareho ribnika trnauskeho omnoho k/opaiskim rolam blizeg bola, tes sa szulek preukazuge a widet se da a gak daleko od brehu, na kolko krokow k opaiskim rolam? A na/tem brehu ze dosta dobra a welka pasit tes bola, po ktereg z/wozma se chodilo a tu pazit Opayani zoraly, kteru czestu diczky za chotar medy opaiskim a trnauskim chotarom drzaly?

15-to. Na brehu tohoze ribnika as po predmenuwanu czestu pazit zdalis trnauske mesto wladalo, uziwalo a hagilo? A preto...

16-to. swedeck yak_ziw nepocsl, any newy, ze/by na_boku menuwanego ribnika, aneb inde mimo wis_dolozeneq czesty, wolakedy wolake chotarne kopcke boly, aneb wcsul su a yestly wy, nech menuwite preukaze a powy odkud to wy?

17-mo. Zdalis wy, widyel, aneb pocsul swedeck, ze yakokolwek tuze pasit trnauske mesto diczky uziwalo, podobnim tes spusobem na_protiwa hraze horneho

ribnika yak se podle neho medy brehom a wodu idye biwsu pasit spolu/y z hradzu zdiczky mesto uziwalo s/pokogom a bres wsetkeg prekasky a Opayanow od teg_ze pasity odhanalo?

18-vo. Zdalis wy y to a diczky tak csuwal swedek a z/ocsima tes widel, ze od hradze horneho ribnika na breze as k/druheg a posledneg hradze a este y od teg hradze daleg as po samy ten kamen, který Trnawa menuwanem potoku we wodye lesy a yakosto chotarny tri chotare, totisto maiczhowsky, opaisky a sztaro_lincsanszky dyely, pretim diczky na widomy utrena a osobitna czesta bola, s teg pricziny, ze kdis Trnaucsany ten_ze ribnik lovit daly, aby po brehu toho_ze ribnika k/swemu ribnikowy ze wsetkima prilezitostyamy pristupit a stadye z/woz-my hore-dole chodit, ano y obratit se mohli?

19-no. Yako taze obzlasna, podle wis_dolozeneho ribnika as po/samy pred-menuwany chotarny kamen wozna czesta bola, zdalis widyel, aneb pocsul swedek, ze ponewacz ten_ze brech, yus rowno, yus kriwo k/ribniku padal, podomnim tess spusobem od teg czesty yus nuter k/ribniku, yus wen, kde na dwaczet, kde na osemdesat, mistich na meneg, mistich na wacz krocza pazit a pasinek bol, který pasinek Trnawane zdiczky uziwaly a Opayane yak tuze czestu, tak take y brech a pazit po_trhalu s kwalltom y potayebne zoraly a s toho sebe roly porobily?

20-mo. Zdalis wy, widel, aneb slisal swedek, ze Opaicsany medy ribnikom tim_ze a rolamy na biwseg pazity lichwuasicze potagebne a trnauskich hainikow zdaleky iduczich zbadaicze, hnetky y z lichwu utyekly a ked mesky hajniczy opajszku lichwu tam zachitit mohly, takowu zayaly, any do_tud nepustily, dokud Opaicsany zaloch, anebo cautiu nedaly. A ay cselatku opaisku ty_ze hainiczi mesky chitily a zwazanich od_wedly y kedy_kolwek tam yich popadly, zdiczky yich honily, prenasleduvaly a tam pasty ne_dopustily?

21-mo. Hungarico idiomate p[rae]porreet. Midön ennek/elötte nem olly régen valamely esztendövel Apaiak, és (Sempthei vrasagh Maithényi rész[e]rul az hatarok érant magok között megh alkuttak, és az alkut írásban fel vették, nem de nem azon alkálmatoossághal, akkor/meg hatarozták magokat, meddig egynek, másnakás hatarja terjed, és hot vigeződik, és azon vigre hatar hanyasokat is meg tették, amint/is a tanu, ottan a földszénén, akar mikoris azon hatar hanyásokat, Apaj és Maithén között, ocultate meg mutathatya, és azon határ hanyasok fejezik be, mind Apai, mind Majthényi határo, és azon határ hanyasoknál tovab vagy aláb, vagy fölleb, vagy oldalt, vagy egy vagy más felé az Apai határ nem megy, nem is terjed, onnan tudnya a tanu, hogy azon alkutul fogváso Apaiak, s Maitényaiak a szerént amint akkor rendben vették magokat, mind/a két részrül azon hatarokat birták, s most is úgy birjak.

Primus testis providus Michael Vrabecz, annorum cir[citer] 65. Colonus et incola Szeredien[sis], p[er in]stito p[rae]vie corporali iuramento examinatus fassus est ad 1-mum. Swedek tento w/Opay sa narodil, ag tam tricurat rokow biwal, kedy sluzel, kedy na swogem chlebe sa ziwil, potem biwsy kuruczka wogna a generál

Haiszterowa bitka pri Trnawe, biwse swedeck medzi kuruczmy, po/teg yisteg bitky Haiszteroweg zystal Modrdofe a tam stiry roky sluzil. Ad 2-dum. Ked/by wczulagsy snazny a wodnatedelny csas dopustil a tento swedeck by staro_lincsansky chotar pochredit mohol, od_tud tes, biwagicze w/Opay a Modrdofe, ten chotar mnoho mnostwy razy we/dne y w/noczy preysel a w/nem praczuwal, riby a csiky lapawal, mohel/by gisotne powedet a preukazat, gak daleko ten_ze chotar staro_lincsanskzy sa rozdaluge ag naglepsy na miste pocsatek y koniec chotara toho preukazat by mohel. Ad 3-tium. Kdis swedeck tento Modrdofe biwal a sluhuwawal, wy dobre ze yakowa trsztyna, sasnata a wodna dolina gest na tom_ze Sztarem Lincsy pod dolneho ribnika hrazu, dole medzi opaiszkima rolamy a staro_lincsanskyma lukamy y welmy hnet od hradze dolneho ribnika sa pocierna a dole yducze podle rol opaiskych as po ten chotarny kamen, o/kterem (:kdis swedeck tento w/Opai biwal, od czloweka opaiskeho, ktery hofer bil w/Opay a wi-se sta rokov stary bil a mnoho/razy swedeck tento s/nim po opaisk[em] chotari chodiwal, obzlasne predmenuwaneg deutralskeg Trsztini od toho yisteho stareho czloweka poczul swedeck, ag kolikrad rosprawal swetkowy, ze ges[t] gisty kamen chotarny, ktery rozdeluge opaisky chotár od staro_lincsanskeho chotára, powidaicze y to swetkowy, ze ked by geho pohledawaly pani, on bi ukazal, kde ten kamen lezy a pokud ye staro_lincsanskzy a opaisky chotar, ale ponewacz toho stareho czloweka, nikdo nepohledawal, techdy on howoreu pred swetkom timto mnoho/razi, ze ponewacz geho nepaly, geho do toho nist neny:), ale swetkowy tomuto, kterem miste lezy, nikdy neukazal, any nepowidal. Wi sak niczmeneg swedeck, ponewacz trikrat gus pri/nom bol, ze w/potoku Trnawa menuwanem kamen gisty pod wodu lezy, od lincsanskeho pak as po/garek, ktere ne_dawno sintauske panstwy a trnauske mesto medzi sebu skrzewa maicichowskzy a staro_lincsansky chotar wikopat nedawno daly, z/gedneg strany sa zapocsina a tam sa dokonawa spusobom takim, ze ked swedeck tento Modrdofe sluhuwawal, slau-ne mesto trnauske, modrdfskeg chudobe teg yisteg doline trszy a sasy zinat dopustilo, techdy y swedeck tento od stareho yarku, kterem od mlina woda tika-wala a wczul wisuseny gest, ten klin Modrdofani smeles wizinaly od dolneg hradze.

Ad 4-tum et 5-tum. Kdis swedeck w/Opay biwal, ked orawaly a lichwu na polodne, lebo na wecser wiprahaly a tuze lichwu tam na_pasaly, kdis hainika trnauszkeho zdaleka zahladli, techdy lichwu swogu od_wraczily, alebo merkowne napasaly, aby gich hainik trnausky tam ne_dostal ad reliqua nihil. Ad 6-tum. Provocat se ad fassionem in puncto tertio declaratam. Ad 7-mu[m] et 8-vu[m] nihil.

Ad 9-num. Aequ se provocat ad fassionem in puncto tertio elicitem. Ad 10-mu[m]. Yakowy potok hore wise opaiskych rol ze staro_lincsanskeho stareho potoka wityeka wy dobre swe[dok], že pred prwnegsim geste morom s. mesto dalo prekopat a od tedagska wczul tade tecze, yakoz/y swedeck predmenuwany sculaisy potok cziscziwal, gak mlin mesto dalo sprawit. Ad 11-mu[m] nihil. Ad 12-mu[m]. Wy swedeck dobre, ag tak csuwal, ze opaisky ribnik nize toho kamena

biwal. Ad 13-tiu[m] nihil scit. Ad 14-tu[m]. Aque nihil directe nisi si oculate videre posset testis. Ad 15-tum. Na brehu toho ribnika yak Modrdofany, tak y Apa-ic平安 lichwu si pasawaly, ale swedek, ten czas mlady chasnik biwse, z/druhima czeladniczy precza sa len oziraly a obawaly hainika trnauskeho. Ad 16-tum. Swedek nichdy nepamata zadne kopcke krem od Farkasinskeho chotara. Ad 17-mu[m] nihil, provocando semet ad fassionem 15-ti puncti; ad 18-vum nihil directi. Ad 19-nu[m]. Wi swedek ze kus pasity, to/gest yeden klin potrhaly, zoraly Opagany a koncze swogich rol daley, daley k/ribniku wipustaly. Ad 20-mu[m] provocat se ad fassiones jan.(?) elicitas, in reliquo ad alia membra et punctum 21-mu[m] nihil.

Secundus testis providus Joannes Ravak, annor[um] cir[citer] 65. Colonus et incola Kereszturien[sis], post praestitum corporale iur[a]tum examinatus fassus est ad 1-mu[m]. (Absens, infirmatus – poznámka na margo.) Swedek tento any Modrdofe, any Maiczichowe, anyi w Lincsy, any w Rhncsarowczoch³⁵ nichdy nebiwal, tes Farkasine Haistroweg wogne dwa roky a ked Nemecz obdrzaw a kuruca premohow, w/Opai sluzel u pana neboheho Erney Gasspara yeden a u Turoczyho tri roky a potom ozenicze se, swedek na swogem chlebe biwal dewat rokow w/Opay, od_tud presow do Kerestura³⁶. Ad 2-dum. Yak daleko wizinal trszyt swedek tento ten czas, na/ktery w/Opay biwal, lepsy by mohol preukazat pocstatek, ag konyecz na miste toho chotara staro_linczanskeho gako csul, ked by czas dopustil, ad reliqua membra nihil. Ad 3-tium, 4-tum et 5-tum nihil directi. Ad 6-tum. Y/welmi mesto trnauske ze strany staro_lincsanskego kragom trszyt a sachory a trawu wizinalo pres wsetkeg kripky ag si od_wezly. Ad 7-mu[m] et 8-vum nihil. Ad 9-num. Prwnegsima czasy nichdy o/kamenu nist nepoczul, les wczulagse roky na swedeczty powolan biwse, swedek widzel, ag bol pri/nom, ad reliqua hujus puncti membra nihil. Ad 10-mu[m] nihil. Ad 11-mu[m], 12-mu[m] et 13-tiu[m] per totum nihil. Ad 14-tum. Wy swedek, ze czesta bola tam, ale czy nizeg, aneb wiseg to ne_wy, ad reliqua membra nihil. Ad 15-tum, 16-tum et 17-mu[m] nihil. Ad 18-vum. Wi, ze wczul guss ye tam kamen chotarny, ale czy rozdeluge chotary czy ne, to newy. Ad 19-num et reliqua omnia puncta nec scit, nec audavit quidquam.

Tertius testis providus Andreas Liska. Colonus et incola Farkashiden[sis], annorum cir[citer] 80 post depositum corporale iuramentum examinatus fassus est. Ad 1-mu[m]. Swedek tento any Modrdofe, any Maiczichowe, any w/Lincsy, any w/Rhncsarowczoch nebiwal, any nesluzil, les narodil se w/Opay a tam styri roky sluhuwawal a ostatne roky wedla otza sweho biwal, scul pak od pity rokow Farkasine biwa. Ad 2-dum. Czo/by yiste swedek tento na staro_lincsansky, aneb opaisky chotar wiwezeny bol, yinaczeg powidat pod swogu prisahu ne_moze, les kdis Opay sluzil a pri otzowy biwal a do teg trsztiny a sastiny deutralskeg riby, cziky lapat, trszyt, sasy zat chodiwal, dobre wy o/tom, ze ked opaiszky obiwatele trszyt, aneb sasty wizinaly, aneb riby, cziky lapaly a Modrdofani yich tam uzrely y welmy, us Modrdofani pewnegsi mohly bit, Opaganom nedopustily uzi-tek s/teg Trsztiny brat; e[x] converso, ked Opajani silnegsy mohly bit, takim spu-

sobom Modrnofanom ne_{do}pustily a tak pro circumstantia, který ktereho owladal, ten ag chosen bral, ad reliqua membra nihil. Ad 3-tium. Wy swedek, ze deutralska dolina sa pocsina od hradze dolneho ribnika a zene/sa dole, as po/ten chotarny kamen, který se ne_{dawno} wizgawil, ad reliqua me[m]bra nihil. Ad 4-tum. Wi swedek, lebo widel, ze ked Opajani wise_{dolozene} deutralskeg nizi-ne trszty ze_{zaly} a na/wozoch precz odwezty chtely, ten czas z/meskeg strany, opaiske wozy, aleb[o] sane stirma woly preprahnute sz/trsztim nalozene do mesta trnauszkeho zagaly a to se stalo pred yedno sestmy, aneb sedmy roki, ad reliqua membra nihil. Ad 5-tum per omnia directe. Ad 6-tum reiterat et provocat se ad fassionem, in puncto 2-do elicitam. Ad 7-mum et 8-vum nihil directi. Ad 9-num. Ked swedek w/Opay sluzil a biwal, pocsul od opaiskich ludi, ze ge wolaky chotarny kamen we/wode. Ad reliqua membra nihil. Ad 10-mu[m]. Od pamaty swo-geg wy swedek, ze gakowy potok wise opaiskich rol ze staro_{lincsanskeho} chotara sztareho potoka wityeka y pretim slobodne tyekow. Ad 11-mu[m] provocat se ad punctum secundum elicitam fassionem. Ad 12-mum. Yinise newy powedat swedek tento, les ked w/Opay biwal, po kamen uziwaly slobodne, ale yako wczul od kamena potok do maiczhowskeg Parny tecze, tam gus Opaicsany brezpecsny za potokom neboly, in reliqvo nihil. Ad 13-tiu[m]. Wi swedek, ze Opayany Lincsanom lichwu zagimaly, ale yako/se dokonaly, o/tom nist newy. Ad 14-tu[m] nihil scit. Ad 15-tum. Na brehu toho ribnika wy swedek, ze as po deutralsku ces-tu, tam biwsu czestu, trnauske meste uziwalo a wladalo, tak_{ze} kdis spolu y z/druhima opaiskima sluzebniczy tento_{ze} swedek tam lichwu pasawal, nich-dy prespecsny nebol a obawal/sa, aby ho hainiczy mesky nezagaly, ne_{zebraly}. Ad 16-tum. Swedek pretim ne_{ocsul}, any ne_{wedel}, boli-ly kopcke chotarne, les sculak pominutem fasangu, kdis swetkow in authenticatione prisahaly, tedy ukazowaly swetkowy, ze tu bol, tuto boly kopcke chotarne. Ad 17-mu[m] et 18-vu[m] nihil. Ad 19-nu[m]. Wi swedek, ze pazit tam bola sirsa, ale na kolko krocsagow, to newy. Ad 20-mu[m]. Pri hornem ribniku na brehu, na/pasity i/wel-my wy swedek, ze Trnaucsany opaiszku lichwu zagaly a mnohokrad honily ag czelatku opaiszku. Ad 21-m[um] nihil.

Quartus testis providus Paulus Hegedüs, colonus Maithenyien[sis], ex parte excell[entissi]mi, ac ill[ust]r[issi]mi D. D. comitis et generalis Iosephi Eszterhazy de Galantha etc.: etc.: Annorum cir[citer] 64, deposito p[rae]vie corp[ora]li iura-[mento] examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Swedek tento Maiczhichowe sa na_{rodil}, ag do wczulegsku tam biwa. Ad 2-dum nihil. Ad 3-tium nihil aliud p[rae]ter quam ze este pred padesatmy rokmy oczul swedek, ze kamen ye chotarny wolakde, ale ne_{wedely} kde a ze deutralsku trsztatu, sasnatu dolinu ne_{ktery} za/opajszku, nektery za trnausku drzaly, sak nicz_{meneg} od starich ludy maiczhowszkich oczul swedek, ze predmenuwaneg trsztini wacsa czastka trnauskemu mestu prinalezy, ad reliqua membra nihil. Ad 4-tum. Yinise newy, kreme oczul od Opajanow a od Modrnofanow, ze ktera stranka bola silnegsa, ta uziwala a kedy Opaicsany, kedi Modrnofany predmenuwaneg trsztini chosen braly, ad reliqua membra nihil. Ad 5-tum. Widel swedek, kdis Opagany sasa nazaly deutralskeg

dolini, ze si ho winasaly na opaiske role susit a tam ho do/kopky skladaly. Ad 6-tum. Swedek widel to, ze to trsztne, sasnate a mocsaroviste udoly ze strany mesta trnauskeho, pokud pre wodu mohly, w letye zdiczky sa kosilo, w/zime pak, kdis lad drzau, ktery prw prisow a mohol wzat, ten zebraw. Ad 7-mum per omnia directe fatetur. Ad 8-vum. O/tom wy swedek, ze Lincsany arenduwaly a gegich lichwu slobodne na staro_lincsanskem chotari paszly, sak nicz_meneg do toho bahna a mocsariny lichwa sama od/seba ne_ysla. Ad 9-nu[m]. Pocsul swedek od starich ludy, ze pri konczy tehoze trsztneho, sasnateho a wodnateho udoly od opaiskich rol we wodye yest yeden hruby chotarny kamen a tak y poczul swoeg yeste mladosty od starich ludy, ze ten yisty kamen staro_lincsansky khotar od opaiskeho rozdeluge, pri kterem kameny swedek tento roku lonegseho tes z/insima maiczychowskima obiwately bol, ag ho opacsual, ag to wy swedek, ze ten kamen ge tlsty a okruhly, na formu mlinskeho kamena a ked ge woda czista, ag ho czlowek widety moze, o kterem starodawny lude roszprawaly pred swetkom, ze su drewene zraby pod/nim, ag sa na nom na pamatku plagawaly. Ad 10-mu[m]. Yakowy potok hore wise opaiskich rol ze staro_lincsanszkeho stareho potoka wityeka, za staro_dawna a od pamaty tes swetka tohoto ten potok tade ysol sicze, ale malicsky, wacza pak strana potoka prostritkom pres ribnik ysla slobodne. Ad 11-mu[m]. Ze mesto taky pristupek ne_mohlo mat zkrzewa wody, fatens recognoscuge, ale odkud sa stalo, odkud ni_ze Opaicsany priswogugu sebe tu nizinu, to swedek newy. Ad 12-mum directe per omnia. Ad 13-tiu[m] ex auditu a Szilincsensibus habitu directe fatetur ad omnia. Ad 14-tum et reliqua alia puncta nihil scit.

Quintus testi[s] providus Georgius Vrabell, annor[um] cir[citer] 70, colonus Maithenien[sis] ex parte d[omi]nae Casparo Szingehanae p[rae]stito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to fassus est ad 1-mu[m]. Swedek tento od malicskosty Maiczychowe biwa. Ad 2-dum nihil. Ad 3-tiu[m]. Declarat testis, ze za starodawna welike trsztiny na deutralskeg wodneg doline biwse este wise toho yarku, ktery ne_dawno sintauske panstwy a trnauske mesto skrzewa maiczychowsky a staro_lincsansky chotar wikopat daly, maiczychouszky obiwatele pred wikopanym toho yarku trszyt wizinaly a krem trszyta na gedno wihodzeny ag trawu wikasaly a nize noweho yarku winasaly. Ad 4-tum. Ze/by boly wozy, aneb lichwu zagaly deutralskeg dolini swedek nist newy, ale wi a widel, ze ked Opajani wise kamena w/tom kute trszyt wizinaly a z/meskeg stranky nikdo yich tam nepopadol, trszyt si slobodne winasaly na role, ale ked Modrdofani Opaicsanow tam uzret mohli, techdi yich odehnaly a trszyt modrdofczy hainiczy zebrali. Ad 5-tum provocat se ad passionem in puncto 4-to elicitam. Ad 6-tum. Ked len wolaczko zostało menuwanich udoloch a Opaicsany newikradly, techdy zdiczky mesto slobodne uziwalo a trawu zat a kosit, od_wozit pres wsetkeg kripky a prekasky dalo. Ad 7-mu[m] per omnia directe. Ad 8-vu[m]. Quo/ad passcationem Modrdorfensium et Gerencserien[sium] pecorum et pecudum directe fatetur ad reliqua autem hujus puncti membra nihil. Ad 9-nu[m]. Od starich, ag od ynsich ludy oczul swedek tento, ze yest yisty kamen chotarny ag s. mesto trnauske predeslima rokmy ho hladat dalo,

ale ponewacs ho nayty ten czas nemohly, les pred wolakterim rokom ysty czlowek nan natraficze mestowi o/nem powidal, ktery kamen y sam swedek gus widel, ze/gest welky a naspotku gako hrbaty, ale to newy swedek powidat, ge-li chotarny kamen, lebo ny, les od yinsich czuwal, ze ge po/ten kamen staro_lincsansky chotar. Ad 10-mu[m]. Yakowy potok wise opaiskich rol ze staro_lincsanskeho stareho potoka wityeka, wy dobre swedek, ze za/starodawna po wsetkeg trsztine rozlaty tikol, a tak sa potom odeadal, ked wisichalo wedla opaiskich rol, sculka cez deutralsky kamen tecse. Ad 11-mu[m] directe fatetur. Ad 12-mum. Wy swedek, ze ribnik opajszky ne wise, ale omnoho nize toho_ze chotarneho kamena ge, gakosto ag z hradze toho ribnika tam dale zgaune se preukazuge. Ad 13-tium. Oczul swedek od Lincsanow, ze kdis yim yeyich lichwu z/deutralskeho mista Opagani zagaly, zatud gim tuze lichwu wen newidaly, zakud prisahu na to ne_zlozily, ze nichdy to nebudu howorit, ze to yiste misto a pasinek k/mestu prinalezy. Ad 14-tum. Ponewacz swedek po teg ceste nikdy nechodil, a/tak nist newy o/neg powidat. Ad 15-tum et reliqua omnia puncta nihil scit.

Sextus testis providus Stephanus Blaho, annoru[m] cir[citer] 50. Colonus Mai-thinen[sis] ex parte excell[entissimi], ac ill[ust]r[issi]mi D. D. comitis et g[e-ne]ralis Iosephi Eszterhazy de Galantha etc.: etc.: deposito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to fassus est ad 1-mu[m]. Swedek od narodzena sweho Maiczichowe biwa. Ad 2-dum. Swedek tento mnohokrad po/staro_lincanskem chotary chodycze, kdis by sculegsy czas dopustil, wedla powedomosty swoeg mohel/by na miste omnoho lepsy preukazat, kde sa pocsina a kade yde ten_ze staro_lincansky chotar. Ad 3-tium et 4-tum. Wy swedek, ze deutralska sasnata a trsztinata dolina sa pocsina od dolnego ribnika walow a trwa as po kamen, ponewacz Trnau-sany tu dolinu zdiczky uziwaly, seno, trszyti a trawu kosity daly, Opaicsanow pak, yak tam popadly, zebralry a zdiczky odhanyaly a lichwu zagimaly. Ad 5-tum et 6-tum ut in puncto tertio addito eo: Ze poczul od nekterich ludyi, ze si Opajany wartu drzaly na breze. Ad 7-mu[m] et 8-vum per omnia directe. Ad 9-num. Csu-wal od swogich predkov swedek, ze ge wolakde kamen chotarny, ktery rozdeluge staro_lincanszky od opaiszkeho chotara, kteristo kamen swedek ag swogima ocsima gus widel. Ad 10-mu[m] per omnia ut p[rae]cedens in mediate testis. Ad 11-mu[m]. Wi swedek, ze Opajany ponewacz lachsy prichodek maly k/teg_ze doline, mnohorazy trszyti a sasy wizinaly, ale czy s teg pricsiny sebe priswogugu, to swedek nemoze wedet. Ad 12-mu[m]. To wy swedek, ze po/kamen ide opaisky ribnik. Ad 13-tiu[m] audita refert, sed positive nihil scit. Ad 14-tu[m] et reliqua puncta nihil.

Septimus testis providus Michael Banyas, annorum 53. Colonus Maithenien-[sis] ex parte excell[entissimi] D. comitis Josephi Eszterházy etc.: etc.: post p[rae]-stitutum corp[ora]li iur[amen]tum fassus est ad 1-mu[m]. Swedek preddwa_a_dwa-czatmy rokmy w/Opay dwa roky sluhuwal. Ad 2-dum nihil. Ad 3-tiu[m]. Wy swedek, ze deutralska dolina, kteru zdiczky Trsztinu wolaly, sa pocsina od dolnego ribnika hradze a zdiczky as po ten kamen trwala a potud sa drzala, ag to wy, ag widel, ze od Lincsa po/garek, ktery ne_dawno wikopat daly, mesto trnauske

uziwalo, ag trnauske sa menuwalo, ag Maiczichowany po/ten yarek na swoeg strany uzitek braly. Ad 4-tum. Ten czas, ked swedek w Opai sluzel a pri/teg dolne orawal na malicskem kusku pazity, czo sa s/pluhom mohol obratit, potagobne na_pasal lichwu, ale daleg swedek spolu y z/druhima wlesty nesmel, lebo sa obawal meskich hainikow, ad reliqua membra nihil. Ad 5-tum. To wy swedek, ze potayebne sasi Opajane braly z deutralskeg doliny a winasaly na role, ponewacs sa zdicky obawaly hainikow modrdofskich; ad reliqva nihil. Ad 6-tum audita refert. Ad 7-mu[m]. Kade sucho bolo, wy swedek, ze slobodne pasly, ale do mocsariny lichwa chodity nemohla, ponewacs za prwnegsich rokow omnoho sirsi lezala woda les wczil. Ad 8-vum nihil. Ad 9-num. Ked w/Opay sluzel swedek, oczul od Opaicsanow, ze ked bi/sa chotarny kamen nagsel, ze by sa prauda uka-zala, ktery kamen y sam swedek lonegseho roku widel, ked mala czista woda bola. Ad 10-mu[m] idem fatetur quod testis 5-tus. Ad 11-mu[m]. Tomuze udoly wacza stranka ze k/Opagu pada a Opaganom omnoho lachsy bolo pristupit, yako mestu, dobre wy swedek, ponewacz kdis swedek tento w/Opay sluzel, oczul od panow Opajanow spomina[t] kamen chotarny, o kterem kameny pany Opagany drzaly to, ze on ne na/tom miste, kde scul lezy, les daleg, wise w/deutralskeg Trsztiny lezy a s teg pricsini trufal by swedek, ze Opagany Trsztinu tu za swogu drzaly. Ad 12-mum. Swedek waczeg czuwal, ze deutralska Trsztina ge trnawska, les opaiska, in reliquo nihil ad hoc punctum. Ad 13-u[m], 14-tu[m], 15-tu[m], 16-tu[m], 17-nu[m] 18-vu[m], 19-nu[m] et 20-mu[m] nihil scit. Ad 21-m[um]. Wi swedek, ze y predeslima rokmi Maiczichowany; s tim spusobem mesto trnau-ske jako ge wcsul nowy yarek wihadzany as po kamen y yedna y druha stranka uziwaly a Opagany nist yinacz, len czo potagobne mohly odnesty, ag wczul tak uziwagu Maiczichowany, ag ze/stranky meskeg.

Octavus testis providus Martinus Oravec, annor[um] cir[citer] 55. Colonus et incola Szilincsen[sis] iura[men]t[um] examinatus fassus est ad 1-mu[m]. Swedek tento pred yedno tri_a tricchatmy rokmy do Lincsa sluzit prisol, potom sa ozenil a tam sa osadil. Ad 2-dum. Y/welmy swedek tento, ked by wcsulagsy necsas dopustil, mohol by omnoho lepsy wenku preukazat kade a gako sa staro_lincsan-szky chotar rozdaluge. Ad 3-tium directe per totum addito eo: Ze Lincsany yak_ziw ne_uznawaly Opajanow za swogich susedow, ponewacs swogeho chotarneho kopcsa yak_ziw nemaly. Ad 4-tum. Wy swedek, ze ked Opajanow mohol na deutralskeg doline hajnik mesky pohonit a chitit, ag gim zalohy pobral, lichwu zagal, pocsul y to, ze yeden z/druhima sa honiwaly, ad reliqua membra nihil. Ad 5-tum directe per omnia. Ad 6-tum. Scit positive et directe fatetur ad omnia. Ad 7-mu[m]. Lincsany zdierzky lichwu swu tam slobodne pasawaly krem gednim czasom lonegseho roku, od menuwanego kamena chotarneho dwa konye lincsan-szke zagaly Opajcsany. Ad 8-vu[m] directe per omnia. Ad 9-num. Yak do Lincsa prisel swedek, diczky czul, ze ge wolakde chotarny kamen, ktery staro_lincsan-szky chotar od opaiskeho rozdeluge, ktery kamen swedek yus y sam widel. Ad 10-mu[m]. Deutralsky potok prwnegsima rokma tak ne_tekow, les sirinu rozlaty bol. Ad 11-mu[m]. Ponewacs Opagani zdierzky lachsy pristupek k/teg Trsztiny

maly, tak sa nazdawa swedek, ze s teg pricziny Opagany tu Trsztinu sebe priswo-gugu. Ad 12-mu[m] directe. Ad 13-tium. Pocsul swedek od tich yistich lidy, který zagate konye maly w/Opay, ze ginsim spusobem konye swoge z/Opaja wislobodit ne_mohly, ponewacz mnoho penazy pitaly od nich, yako ag, aby lichwu swo-gu naipilnegrich robotach wislobodit mohly, techdy prinuteny boly od panow Opaganow, na/to prisahu zlozit, ze nebudu howorit, ten_ze deutralsky pasinek k/mestu trnauskemu by prinalezil, yakos ag prisahaly a tak lichwu swu nasplatek dostaly. Ad 14-tum. Wy swedek, ze bol yeden klin, kus pazity, tam ale ze/ge yus zorana, na/ktereg pazity z wozom sa mohol obratit, po kterege ceste z meskeg stra-ny pre trszty chodiwaly, ag za chotar drzawaly, tak swedek poczul od yinsich ludy. Ad 15-tum directe. Ad 16-tu[m] nihil. Ad 17-num directe. Ad 18-vu[m] ex auditu atiorum directe fatetur. Ad 19-num. Wi swedek, ag widel, ze prettim tam pazit bola, ag czesta, kteru Trnauczany uziwaly ag hajili, Opajani ale zoraly, po-trhaly a role sebe s/teg_ze pazity urobily. Ad 20-mu[m]. Wi swedek, ze Modrdo-fani strihly na teg pazite Opaicsanow, ale ked gich tam dostat nemohol (!), ne_oczul swedek, ze/by wolakoho boly zagali. Ad 21-mu[m] nihil.

Nonus testis providus Ioannes Kalman, colonus Szilincsen[sis], annor[um] 84, post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Od narodzena sweho w Lincsy biwal swedek tento. Ad 2-dum. Ked/by wczulagsy wodnatdelny csas dopustil, techdy by s_wedek mohel preukazat, kdis swoeg mladosty yinsy stary ludj ukazuwaly misto, kde yisty kamen chotarny mal bity. Ad 3-tiu[m] directe per omnia. Ad 4-tum. Ze kedy_kolwek widel y tam popadol, ze Opagany wise dolozene nizine trszty a sasy, aneb trawu kosily, lichwu z/ged-neg, aneb z/druheg stranku teg_ze nizine pasly, gich zdiczkzy z meskeg stranku hainik, aneb Modrdofany honily, haleny a ginse zalohy zebralny, ano y lichwu z dwoma pluhy modrdofskem magiry zagate widel tento swedek a ze do luczke-ho chotara wlezly, takowu czelatku, ked mohlo bit a silnegsy boly Modrdofany, ag wibily. Ad 5-tum. To swedek wy, ze Opagany tam trszty, sasy a trawu wizinaly, aneb lichwu pasicze gak_nahle hainika zdaleka iduczeho zbadaly, hnet uteka-ly, ad reliqua hujus puncti membra nihil. Ad 6-tum directe. Addito eo: Pocsul swedek, ze nikedy Opagane us na mesku stranu ze_zate trszty, aneb trawu uchi-tily. Ad 7-mu[m]. Pokudkolwek lichwa lincsanska do deutralske Trsztiny pre wody a marasty mohla wegty a sa pasty, zdiczkzy slobodne uziwaly. Ad 8-vum affirmative. Ad 9-num declarat: Ze ked swedek tento yeste swoeg mladosty ged-no_sestnasty rokoch biwse ze swogim wlasnim otzom a z/obiwatelom lincsan-skim menem Kerekes Jakubom, který z/dolneg strany w/susecztwy biwal w/Lincsy domu tohoto swetka otza a ten yisty Kerekes Yakab polowcze sa oblibuwal, yednym csasom swedek tento, tak y yeho otec, ag toho gishteho Kerekesa sin, tes spolu y z swogim otzem w/zime na poluwany na lincsansky, take y na staro_lincsansky as k/opaiskemu chotarowy wisly a ten_krat poczul swedek tento, kdis predmenuwany Kerekes Yakab swetkowemu otzowy wenku koncsa toho kame-na, kde wczulek lezy a trawnik bol, powidal, ze: „Tuto w/tom trszty ye wolakde kamen mlinsky chotarny a ga/sem pritomni bol, ked ho dowezy na sesty woloch

na woze a tu do/teg Trsztiny ho zhodily, na taczkach zem nan wozily a mna y z/druhim modrdofskim czlowekom pre pamatku na nom wiplagaly a ked bi ho mohel nagty, hnetky by mi mesto trnauske nowe saty dalo kupit.“, keri kamen kolko/razy swedek widel a pri/nom bol. Ad 10-mu[m]. Per omnia directe, tes ne_ke-dy ze rozlaty widel. Ad 11-mu[m]. Ponewacz welike bahna a wody po teg doline biwaly, mesto taky pristupek teg doline ne_malo a wi dobre, ze rostrsnosty medy Opajom a mestom diczky biwaly. Ad 12-mum et reliqva puncta nihil directi.

Decimus testis providus Georgius Lukasovics, colonus Szilincsen[sis], anno-rum 54, p[rae]stito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. W Lincsy od narodyena biwa. Ad 2-dum directe fatetur. Ad 3-tiu[m] aque per omnia directe. Ad 4-tum. Wy swedek a swogima oczima mnoho/razy widel estye ale pred osema_dwacuratmy roky, ze ked Opajane deutralskeg nizine trszty zaly, to hnetky na swoge role winasaly a ked gich z/meskeg strany hainik, aneb Modrdofani widely, zbadaly, aneb pripadly, aneb lichwu z/gedneg, aneb z/druheg stranku pasiczu teg nizine zazrely, yich zdiczky z meskeg stranku od_tud honily, haleny, aneb ginse saty gim zebralny, ked ne_mohly uteczy Opagany, lichwu gim tes zagaly, ag as do mesta trnauskeho Modrdofany Opaganom zahna-ly. Ad 5-tum. Ked Opagany trszty, sasy a trawu potagobne zaly a lichwu na_pasaly, gak_nahle z meskeg strany hajnikow, aneb ginsich ludy iduczich zbadaly, hnet utekaly. Ag to wy swedek, ag widel, ze ked yedni wizinaly trszty, aneb sasy, druzi na hruscze, aneb na rolach na warte staly a hnetky ze_zate trszty na wozy braly. Ad 6-tum. Ked mesto nezbadalo, Opajani po_kradome trstyti zawaly (?) a ked mesto na swu stranu s/tich yistich udoly trsty, aneb sasy zat dalo, tedy Opajany any se ukazat ne_smely. Ad 7-mu[m]. Prauda ge, ze lincsansky obiwatele od mesta trnauskeho na staro_lincsanskem pasinek arenduwaly a zdiczky slo-bodne a spokogne swogu lichwu pasawaly, tes ode/dwuch rokow, pany Opajani pocsaly gim zagimat. Ad 8-vum per omnia directe, ex quo fatens oculis suis mul-toties conspexerit. Ad 9-nu[m]. Swedek tento od otza sweho, tak ag insich starich ludy tak csuwal, ze pri konczy tohoze trsztateho, sasnateho a wodnateho udoly od opaiskich rol, we wodge gest geden hruby chotarsky mlinsky kamen, kery staro_lincsansky chotar od opaiskeho rozdeluge, kerem kameny ye ale dopoly dzira, kery kamen widel swedek, ze ge kresany, lebo ked ge woda czista, dobre ho widet, ag ho wimeraw, ag okolo neho chodil. Ad 10-mu[m]. Wy swedek, ze bol pretim stary yarek ze staro_lincsanskem stareho potoka, ale s. mesto ho pretahlo na wczulegse misto. Ad 11-mu[m]. Odkud sa stalo, ze Opajany sebe priswogugu, swedek newy, ale to wy, ze ta Trsztina k mestu prinalezala zdiczky, ag mesto s/neg uzitek bralo, ale pany Opagany omnoho lachsy pristupek magi-cze, mnohorozy (!) wizaly trszty a na wozoch od_wozily. Ad 12-u[m]. Czuwal swedek, ze opajszky ribnik len od kamena chotarneho sa poczina. Ad 13-tiu[m] et 14-tu[m] nihil directi. Ad 15-tu[m]. Na brehu tohoze ribnika as po czestu tu pasit trnauske mesto ze wladalo, uziwalo a hajilo, swedek od_tud wy, ze/y sam konye tam pasawal a pany Trnaucsany w/kosbe satory si tam na teg pazite drzaly, kteru pazitku Opajany yus po_oraly. Ad 16-tu[m] et 17-mu[m] nihil. Ad 18-vum.

Wy swedek, ze bola czesta zdiczky wedla sameho ted as ribnika a ked na/cso bolo potreba panom Trnaucsansom, tade chodily. Ad 19-nu[m] per omnia directe. Ad 20-mum etiam directe, p[rae]terquam ze zwazaneho newidel, any nepocsl, aby boly mesky hajniczi dowedly. Ad 21-tu[m] directe.

Undecimus testis providus Joannes Zapletal, iudex et colonus Szilincsen[sis], annorum cir[citer] 38, p[rae]stito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to examinata fassus est ad 1-mum. Ze od narodyena w Lincsy biwa. Ad 2-dum. Ked by swedek wen wiwedeny bol a tento necsas bi dopustil, omnaho lepsy bi wedel preukazat mista chotarske stareho Lincsa, les tuto wipowedet. Ad 3-tiu[m] fatetur confirmiter ad ipsum punctum. Ad 4-tu[m], 5-tum et 6-tu[m] nihil. Ad 7-mu[m]. Fatetur ze ty roky, ktere tu_ze pasu od mesta arenduwaly, zdiczky slobodne uziwaly a lichwa gegich tam sa pasla, kde sa geg lubilo. Ad 8-vum affirmat per omnia. Ad 9-nu[m]. Fatetur, quod lapidem p[rae] mentionatum saepius viderit fatens, quoad reliqua puncta per totum nihil.

Duodecimus testis providus Andreas Kerekes, annorum cir[citer] 60. Colonus Szilincsen[sis], deposito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to fatetur ad 1-mu[m]. Swedek tento gestye prwnegsem more geden rok sluzil Modrdofe, od toho czasu v/Lincsy biwa. Ad 2-dum. Omnoho lepsy by swedek tento mohol wenku preukazat staro_lincsansky chotar, ked bi mohel wen yty a tito czasy by dopustily. Ad 3-tiu[m]. Wy swedek, ze sa trsztinata dolina pocsina od dolnego ribnika hraze, ad reliqua hujus puncti membra nihil. Ad 4-tum. Ktery ktereho uhnat mohol, ten obdrzal, ad reliqua nihil scit. Ad 5-tum nihil. Ad 6-tum fatetur ut in 4-to puncto. Ad 7-mu[m]. Zdiczky slobodne pasawaly Lincsany swogu lichwu. Ad 8-vum nihil directi. Ad 9-num. Yeste ked Modrdofe sluzel, czuwal od czloweka, ktery na sto rokow mal, ze ge tam kamen chotarny, kteristo czlowek ag ho mnoho/razy hledawal z/rozkazu meskeho, ag ze ten czlowek stary pritomny bol, ked ho tam wozily. Ad reliqua nihil. Ad 10-mu[m]. Wy swedek, ze deutralsky potok, pretim nize hraze po horneg strane tikawal a sirinu do ribnikow sa wiliwal. Ad 11-mu[m] et 12-mu[m] nihil. Ad 13-tiu[m]. Pocsul, ze lincsanskich gazdow Opagany strasilly s/prisahu. Ad 14-tu[m] nihil. Ad 15-tu[m]. Na breze tohoze ribnika as po predmenuwanu czestu pazit tu wy, ze trnauske mesto uziwalo, ponewacz y sam swedek lichwu modrdfska tam pasawal. Ad 16-tum. Csuwal od yinsich ludy, ze kopcke biwaly, ale sam newidel. Ad 17-mu[m] pro ut ad 15-tu[m]. Ad 18-vu[m]. Ze bola czesta po brehu tohoze ribnika, ale na dwa prszty kolage, po kterej przystupit mohly Trnaucsane k/swemu ribniku. Ad 19-num. Wy swedek, ze wedla ribnika bola sade pasitka a kam_dyal ke/kamenu, zdiczky sirsa bola, ktero pazit, yako czuge swedek, ze gus Opajany hu zoraly. Ad 20-mu[m] prowocat passionem sua[rum] ad 15-tu[m] punctum. Ad 21-mu[m] nihil.

Decimustertius testis providus Stephanus Tyasky, annor[um] cir[citer] 51. Colonus Szilincsen[sis] post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum examinatus fassus est ad 1-mu[m]. Swedek ye zrozeny w/Lincsy, any indye nebiwal. Ad 2-du[m]. Nakolko powedomost ma swedek o/tom_ze chotary staro_lincsanskem, natolko by wenku lepsy mohol preukazat, ked by wisol. Ad 3-tiu[m] fatetur directe,

quoad utrumq[ve] membrum. Ad 4-tu[m] et 5-tu[m]. Wy, ze Opagane zdiczky potagebne wizinaly z deutralskeg doliny trsztj, aneb sasy a ked gich hajnik tam dopadow, techdy yich ag zbral a/ked zdaleky hajnika zbadaly, Opajany utekaly. Ad 6-tum. Ked Opagany mohly Trnaucsansom ze_zate trszty po_kradome precz wzat, zebralny. Ad 7-mu[m] nihil. Ad 8-vu[m] direcete fatetur. Ad 9-nu[m]. Slisal swedek od swoho otza, ze swetkow dedo by bol rosprawal, ze gest kamen deutral-skem udoly, ktery staro_lincsansky chotar od opagskeho rozdeluge, ag to slisal swedek od otza, ze swetkow dedo pritomny bol, ked ten kamen tam kladly, ag ho tam plagaly, kteristo kamen swedek yus y sam matal a gest dopoly dyira w/nom. Ad 10-mu[m]. Prettim deutralsky potok sirinu tyikawal po lukach. Ad 11-mu[m] et 12-mu[m] direcete. Addito eo: qvod Apaienses nunquam servarerint pro vicinis et cometaneis Szilincsenses. Ad 13-tiu[m]. Per omnia direcete, lebo ten, ktery mu-sel prisahat, swetkow swager bol. Ad 14-tu[m].

Ad 1-imu[m]. Membrum hujus puncti nihil scit. Ad 2-dum. Wy, ze na brehu tohoze ribnika dobra a welka pazit na gedno, dwogo wistrelena bola, po ktereg z/wozma sa chodilo a tu pazit Opagany zoraly, kteru cestu zdiczky za chotar medy opaiskim a trnauskim chotarom drzaly, na ktereg pazity y sam swedek konye pasawal. Ad 15-tum direcete. Ad 16-tu[m] nihil. Ad 17-mu[m] direcete, ad 18-vu[m] et 19-nu[m] etiam direcete. Ad 20-mu[m]. Fatetur ze ked mesky hajni-czy na deutralskem miste lichwu opaisku dostat mohly, zagaly, od ktereg lichwy Opagany na mesku stranku po dwuch, po troch grosoch platit musely. Ad 21-mu[m]. Yako scul od troch kopczow yarek wikopany yest, swedek wy, ze ag yedna, ay druha a tretza stranka zdiczky len potud uziwaly.

Decimusquartus testis providus Georgius Oresánszky. Colonus Szilincsen[sis], annor[um] cir[citer] 62, post p[rae]stitutum corporale iur[amen]tum examinatus fassus est ad 1-mu[m]. Swedek tento tes zrodeny w Lincsy, diczky tam biwal. Ad 2-du[m]. Snadnegsy bi bolo swetkowy wenku ukazat staro_lincsansky chotár, les tu wipowedet, ked by wen wisel. Ad 3-tium. Wy, ze gakowa Trsztina gest na starem Lincsy, ta sa poccina od dolnego ribnika hradze a yde as po kamen chotarsky, ktery sa ne_dawno nasel a od Lincsu ta dolina ydge as po yarek ne_dawno wikopany. Ad 4-tum per omnia direcete. Ad 5-tum. Wi swedek, lebo widel a pri-tomny bol, ze Opajany bar y zagaly modrdofszku lichwu, to diczky pokradome a taky czas sy uhladly, ked czelatka, ktera lichwu pasla, trafila zaspal; Opagany pak mnoho/razy, aby swu lichwu na deutralskem miste mohly napasty, ze zbrogu wartuwawaly samy hospodary opaisky, lebo/sa zdiczky baly Modrdofcsanow. Ad 6-tum. Wy zagiste swedek od staro_dawna, ze trnauske mesto na swogu stranku zdiczky, aneb z dowolena Modrdofany uziwaly a/tam tes kazdo_rocsne trszty, sasy a trawu kosiwaly a prez wsetkeg prekasky odwozily. Ad 7-mu[m]. Nikdy sa nebaly nikoho, preto swogu lichwu slobodne tam pasawaly, ale od opaiskeg strany, ponewacs p[re] welke marasty tam lichva pregty ne_mohla, tam any pasty ne_mohly. Ad 8-vu[m]. Czo moze pamatat swedek, zdiczky mesto deutralske udoly uziwalo. Ad 9-nu[m]. Od swoeg mladosty ocsul swedek, ze/ge chotarny kamen teg trsztnateg doline, ktery staro_lincsansky chotár od opaiskeho rozde-

lude. Ad 10-mu[m] nihil. Ad 11-mu[m]. Ponewacz Modrdofany na opaisku stranu pre welike marasty prechadzat ne_mohly, tam Opajany sa obziuvaly, ale brezpecsny nichdy ne_boly. Ad 12-mu[m]. Tak czuge swedek, ze nize kamena ge chotar opaisky z maiczichowskim spolu. Ad 13-tiu[m]. Pocsul swedek od tich gazdow, ktery lichwu maly zagatu w/Oipay, ze gich sczely Opayany na to pri-nucit, aby skrzewa deutralsku pasu prisahu zlozily, ale tito nechtegicze prisahu zlozit, powedaly to Opaganom, ze racseg lichwu si tam nechagu, les prisahu magu zlozit na zadost deutralsku Opajanom, a tak potom od kazdeho kusa Lincsany geden zlaty platis musely. Ad 14-tu[m]. Wy, ze pasit bola na brehu stareho ribnika, ktera scul gest skrzewa Opajanow zorana. Ad reliqua puncta nihil scit.

Decimus quintus testis providus Joannes Tanczos. Annor[um] cir[citer] 55. Colonus Szilincsen[sis] deposito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to examinatus fassus est ad 1-mu[m]. Z Lincea ge zrodeny, zamladi sluzel dwa roky Modrdoffe, ag sa tam ozenil a potom do Lincea prisol. Ad 2-dum. Na_kolko wy, na_tolko by wenku wedel preukazat deutralske chotary. Ad 3-tium et 4-tum nihil directi. Ad 5-tum. Wy, ze gedna stranka druhu honila a trszyt ze_zate yedna druheg stranku pokradome braly. Ad 6-tum nihil. Ad 7-mu[m]. Za starodawna zdiczkys slobodne pasawaly po deutralske doline, chima tod pred stirma rokma gim pocsaly lichwu zagimat. Ad 8-vum affirmat. Ad 9-num. Ked Modrdofe sluzil, czuwal, ze slauenie mesto dalo hledat kamen chotarsky, kteristo kamen csuwal od starich ludy, ze tam musy bit, ktery chotari deutralske rozdeluge. Ad 10-mu[m] et 11-mu[m] nihil directi. Ad 12-mu[m]. Wy swedek, ze chotar opaisky nize chotarneho kamena lezy, a tak ag ribnik yegich wiseg ne_moze bit. Ad 13-tiu[m] ut p[rae]cedens 14-tus testis. Ad reliqua puncta nihil.

Decimus sextus testis providus Martinus Hullik. Annor[um] cir[citer] 35. Colonus Szilincsen[sis] post p[rae]stitutum corp[ora]le iur[amen]tum examinatus fassus est ad 1-mu[m]. Natus et educatus in Szilincs in p[rae]sens ibid[em] residet. In reliquo promiscue ad omnia puncta fatetur, ze swedek, mladi czlowek biwse, o sztarodawnich weczach rosprawat nemoze, les za sweho ziwobita, pokud mo-hel konye pasty, slobodne pasawal deutralskem mistye, ag widel, ze trnausty pany satore mawaly z/opajskeg strany, ked trawu, sasy, aneb trszyt zaty dawaly, kterusto pokosicze, ag od_wozit daly slobodne.

Decimus septimus testis providus Georgius Totth. Annor[um] 41. Colonus Szi-lincsen[sis], deposito p[rae]vie corp[ora]li iur[amen]to examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Swedek, lincsansky sin biwse, ynde nebiwal, len w/Lincsy. Ad 2-dum nihil. Ad 3-tiu[m]. Wi, ze deutralska trsztyna dolina poczina sa pri hraze dolnego ribnika a ide ke kamenu. Ad 4-tum et 5-tum. Swedek tento y sam deutralskeg doline pant do winohradow trhayicze ten czas widel, ze gakowe trszyt a sasy Opajany na_zaly, to yiste trszyt a sasy Modrdofany tam prinducze zebralys a Opajany zutekaly, ad reliqva membra nihil. Ad 6-tum ex auditu affirmative fatetur. Ad 7-mum. Czo nagdal mohla wegczys lincsanska lichwa, slobodne sa pasla. Ad 8-vum pro/ut in priori 7-mo puncto. Ag trawu, trszyt y seno na mesku stranu diczky yak pamata swedek, hrabaly. Ad 9-nu[m]. Czuwal od starich ludy, ze ge

woladze teg deutralskeg doline kamen chotarny, pozatim ho swedek yus ag widel. Ad 10-mu[m]. Wy, ze pretim sirinu ysla woda, ale wczul ze/ho mesto dalo prekopat. Ad 11-mu[m] et 12-mu[m] nihil. Ad 13-tiu[m] sicut p[rae]cedens 14-tus in ordine testis. Ad reliqua puncta nihil, lebo tade nechodil.

Decimus octavus testis providus Georgius Vojcsech. Annor[um] cir[citer] 37. Colonus Szilincsen[sis] post p[rae]stitum iur[amen]tum corporale examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Tam ye w/Lincsy zrodeny, any yinde nichde nesluzil. Ad 2-dum provocat se ad faciem loci. Ad 3-tiu[m] audita refert. Ad 4-tum et 5-tu[m] nihil. Ad 6-tum ex auditu affirmat liberum usum ex parte civitatis. Ad 7-mum. Wy, ze pokudkolwek lichwa mohla chodit, zdiczky slobodne pasawaly w/tom udoly. Ad 8-vum. Wy swedek, ag widel, ze na/staro_lincsanskem udoly Modr-dofany, ag Hrcesarowcsany lichwu swogu slobodne pasly a na mesku stranu trszyty a trawu zaly, kosily, hrabaly, ag slobodne odwozily. Ad 9-nu[m] ex recenti auditu aliorum hominum, poczul ze ge chotarny kamen, který opa[i]sky od sta-ro_lincsanskeho chotara rozdeluge, a od tedaiska ag bol pri/tom kameny swedek. Ad 10-nu[m], 11-mu[m] et 12-mu[m] nihil. Ad 13-tiu[m]. Pocsul od lincsan-skich ludy, ze gich Opajani silily prisahat, ale czy prisahaly, czy nye, to newy. Ad reliqua puncta nihil scit.

Decimus nonus testis providus Stephanus Lukacsowics. Annor[um] 51. Colonus Szilincsen[sis] post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum fassus est ad 1-mu[m]. W/Lincsy narodeny, tam diczky biwa. Ad 2-dum et 3-tium directe fate-tur. Ad 4-tu[m]. Swedek wy, ze z/deutralskeg niziny hainik modrdofszky Opaga-now honil, ponewacz tam bol swedek, ad reliqua membra nihil. Ad 5-tum ex au-ditu affirmative fatetur. Ad 6-tum. Widel swedek, ze na deutralskeg udoly trna-uske mesto na swogu stranku slobodne uziwalo a tam tes kazdo_roczne trszyty, sasy, tak take y trawu kosilo a pres wsetkeg prekasky od_wezty dalo, lebo widel kolikrat. Ad 7-mu[m]. Za staro_dawna diczky slobodne pasaly Lincsany swogu lichwu na starolincsanskem udoly, krem ale od stir rokow potagobne gim Opaga-ne zagimaly lichwu. Ad 8-vu[m] confirmat fassionem in puncto 6-to elicitam. Ad 9-num. Csuwal swedek od sweho tatika, ag obiwatelow lincsanskich, ze pri konczy tohoze trsztynateho, sasnateho udoly, od opaiskich rol we wode gest geden hruby chotarsky kamen, který staro_lincsansky chotar od opaiskeho rozdeluge, ad reliqva membra nihil. Ad 10-mu[m] nihil directi. Ad 11-mu[m]. Ze Opagcsany lepsy a lachsy pristupek maly deutralskeg trsztiny fatens wy, lebo mnoho/razy widel, ad reliqua nihil. Ad 12-mu[m]. Tak czuwal swedek od starsich ludy, ze opaisky ribnik, omnoho nizeg pada, les predmenuwany kamen lezy. Ad 13-tium positive nihil scit. Ad reliqua puncta nihil.

Vigesimus testis providus Andreas Hupko, aequ colonus Szilincsen[sis], an-norum 40, post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum fatetur ad 1-mu[m]. Od narodzena swedek tento diczky pri rodiczoch biwal. Ad 2-dum. Ked by szculag-sy neczas dopustil, in facie loczi, lepsy by wedel preukazat chotar sztarolincsan-sky. Ad 3-tiu[m]. Wy swedek, lebo widel, ze/sa deutralska trsztina poczina od hraze dolnego ribnika, dole yducze as po chotarny kamen, od Lincsa pak as po

yarek nowo_wikopany. Ad 4-tum et 5-tum ex auditu affirmative. Ad 6-tum ex quo viderit fatens, affirmative fatetur ad hoc punctu[m]. Ad 7-mu[m]. Czokolwek meske bolo na starem Linczy, zdiczkы na tom Lincsany slobodne pasaly lichwu. Ad 8-vu[m] affirmative per totum. Ad 9-nu[m]. Csuwal swedek od swogich rodiczuw, ag od yinsich starich ludy, ze na deutralskeg udoly, od opaiskich rol we wodye yest yeden hruby chotarny kamen, ktery opaisky chotar od staro_lincsanskeho rozdeluge. Ad 10-mu[m]. Nagprw potok deutralsky tikow do prostredneg hraze, potom dolnego ribnika okolo prostredneho. Ad 11-mu[m] nihil. Ad 12-mu[m]. Czuwal swedek od swogich predkow, ze po kamen yest chotar staro_lincsansky. Ad 13-tu[m] ut 14-tus in ordine testis. Ad 14-tum ex reliqua alia puncta per totum nihil.

Vigesimus primus testis providus Ioannes Kalman iunior. Annorum cir[citer] 32. Colonus Szilincsen[sis] ad omnia puncta promiscue fatetur se audivisse od starich yeste ludy, ze deutralske udoly diczky k mestu by prinalezilo, a ne k/Opanom, kteremto udoly, kdis Lincsany arenduwaly, ag lichwu swogu tam slobodne pasawaly.

Vigesimus secundus testis providus Martinus Monczman. Annorum 35. Colonus Szilincsen[sis], post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Swedek Hrnczarowsky rodicz biwse, potom w/Rhncsarowczoch (!) sluhuwagicze tam sa ozenil, ag tam biwa. Ad 2-dum provocat se ad faciem loci. Ad 3-tiu[m] nihil directi. Ad 4-tu[m]. Widel swedek, ze z deutralskeg nizine Modrdofany odhanaly Opajczanow, ad reliqua membra nihil. Ad 5-tum nihil. Ad reliqua puncta etiam nihil, p[rae]ter id, poczul, ze w/teg trsztine ge geden hruby kamen, keri sztarolincsansky a opaisky chotar rozdeluge a ze ked pasinek od mesta arenduwaly, zdiczkы slobodne lichwu lincsansku tam pasawaly. y to poczul, ze sileny boly Lincsany, aby prisahu zlozily.

Vigesimus tertius testis providus Andreas Ruman. Annor[um] cir[citer] 73. Colonus Gerencserien[sis] post depositum p[rae]vie corporale iur[amen]tum examinat[tus] fassus est ad 1-mu[m]. Zrodgeny ye w/Rhncsarowczoch (!) a za dyetyinstwa sweho wzaty yest do Kerestura dedowy swemu tento swedek a potem Tekeliho wogne, ked Turek hore prisol, zasek swet[ka] spatky wzaly a od tedaiska zdy tam biwa. Ad 2-dum. Ked by mozna wecz bola, szcul pre tito wodne a snaznye czasy wen wity, tam na miste omnoho lepsy by mohol preukazat poczatek a konyecz stareho lincsanskeho chotara. Ad 3-tiu[m] per omnia nihil scit fateri. Ad 4-tum et 5-tum nihil. Ad 6-tum. Ponewacz swedek deutralskeg doline nechodil, techdy ne_wy nist. Ad 7-mum, 8-vum et reliqua omnia puncta nihil.

Vigesimus quartus testis providus Michael Kunyovszky. Colonus Gerencserien[sis], annor[um] cir[citer] 63, post p[rae]stitum corporale iur[amen]tum examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Od swojego narodzenia zdiczkы w/Hrnczarowczoch biwa. Ad 2-dum et 3-tiu[m] positive nihil. Ad 4-tum et 5-tum. Wy, ze/sa honiwały, ale na ktem miste, ponewacz sade trsztina bola, to newy. Ad 6-tu[m] et 7-mu[m] etiam nihil scit direkte fateri. Ad 8-vu[m]. To wy swedek, ze yeden rok arenduwaly deutralske udoly a pokudkolwek pre marast a pre wodu mohla lich-

wa wegty, slobodne pasly. Ad 9-num. Ponewacz od pyet_a_dwaczaty rokow tade swedek nechodil, nemoze/sa dobre rospamatat, les to poczul, ze na/tom deutralskem miste ye kamen chotarny polozeny ten czas do blata. Ad 10-mu[m]. Ked by bol wenku, ukazal by kade pretim tikow, kade netikow staro_lincsansky potok. Ad 11-mu[m], 12-mu[m], 13-tiu[m], 14-tu[m], 15-tu[m] et 16-tum nihil. Ad 17-mu[m]. Slisal od starich ludy, ze tu pasit na_protiwa hraze horneho ribnika, yak se podle neho medzy brehom a wodu yide, zdiczky Modrdofany uziwaly a Modrdofany se pred swetkom mnoho_krat zaluwaly, ze tu pazit gim Opagany pomaly k/swogim rolam priorawaly. Ad 18-vu[m] et reliqua puncta nihil.

Vigesimus quintus testis providus Martinus Czibula. Annorum cir[citer] 40. Colonus Gerencsérien[sis] post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum examinat[us] fassus est. Ad 1-mum. Od narodzena w/Hrncsarowczoch biwa. Ad 2-dum et reliqua deutri puncta, ob mayorem distantiam possessionis a loco deutraly prowo-cat se ad faciem loci, kde za pudmisterstwa pana Pocsucha na mesku stranu seno brawal a wozil, ze by tam wedel preukazat, kteresto misto fatetur, ze gus Opajany zoraly. Quoad lapidem etiam, tantum audita fatetur.

Vigesimus sextus testis providus Georgius Sztankovics. Annor[um] cir[citer] 40. Colonus Modrdorfen[sis] post p[rae]stitum corporale iur[amen]tum examinat[us] fassus est ad 1-mu[m]. Narodil se w Lincse a ale pyety_a_dwaczatem roku presol do Modrdofa sluzit, kdesto ag sa ozenil, ag od tedaiska tam biwa. Ad 2-dum. Ked by swedek mohol wen yit, teda/by omnoho lepsy mohol preukazat konyecz, ag pocsatek staro_lincsanskeho chotara. Ad 3-tiu[m] directe fatetur. Ad 4-tum per omnia directe, excepto eo: Ze/by boly bily Opajesanow, swedek ne_wy. Ad 5-tum. Pocsul od hainika meskeho, ze wartuwaly Opagane a ked ho zdaleky iduczego zbadaly, hnet poutekaly. Ad 6-tum. Yak moze pamatat swedek, zdiczky as po ten kamen mesto obsahuge na staro_lincsanskem chotary to bahno. Ad 7-mu[m] directe. Ad 8-vum. Ponewacs od patnasty rokow pri robote mesta trna-uskeho na staro_lincsanskem chotary biwa, id/eo ad omnia hujus puncti membra, directe fatetur. Ad 9-nu[m] ex auditis directe fatetur, krem toho tento swedek yus y sam ten kamen widel, ag na/nom stal. Ad 10-nu[m]. Wy swedek, ze ze/staro_lincsanskeho stareho potoka wityekaguczy potok na jnstantiu modrdofskich obiwatelow, aby sy luky lepsy mohly wisusit, mesto do_pustilo na sculagse misto prekopat. Ad 11-mu[m] nihil. Ad 12-mu[m]. Od patnasty rokow od zadneg hrazy wizinaly na_csisto na mesku stranu as po samy kamen. Ad 13-tium. Pram kopy wozily Lincsany, ked gim Opagane konye zagaly, ale yako sa sprawily a medzy sebu zgednaly a prisahaly, lebo ne, to newy. Ad 14-tum ad 1-ma hujus puncti membra nihil; ad reliqua autem dicit, ze bola na/tom brehu pazit welka, po ktereg z/wozma chodily, ale ze Opajany zoraly a czy bola chotarna, lebo ny, to newy swedek, na ktereg_to pazite Modrdofane zdiczky prez zadneg prekasky swogu lichwu pasawaly. Ad 15-tu[m] directe. Ad 16-tum nihil scit. Ad 17-u[m] directe. Ad 18-vu[m]. To wy swedek, ze tzestycska pri deutralskich ribnikoch bola, ag trszty Modrdofani tade woziwaly. Ad 19-nu[m] directe per omnia. Ad 20-nu[m]. Ad prima membra hujus puncti, ex positiva scientia directe fatetur, ale o/chitany,

anebo zwazaneg opaiskeg czelatke nist newy, les ze branily z meskeg stranki, dobre wy. Ad 21-mu[m]. Yako ye wcsul nowy yarek wikopany, potud y Maiczi-chowany, y z meskeg stranki sa zdiczky uziwalo. Ad reliqua membra nihil.

Vigesimus septimus testis providus Martinus Dechticzky. Annorum cir[citer] 44. Iudex et colonus Modrdorfensis post p[rae]stitu[m] corp[ora]le iur[amen] tum examinatus fassus est ad 1-mu[m]. Ibidem natus, in p[rae]sens perseverat. Ad 2-dum. Ked/by na/poly wenku bol, mohel/by dobre preukazat staro_lincsan-skemu chotarowy pocsatek, ay konyecz. Ad 3-tiu[m] directe fatetur, ad utrumque hujus puncti membrum. Ad 4-tu[m] affirmative. Ze ked len yeden hajnik bol, tedy Opagany nichdy ne_utekaly z menuwaneg sasnateg dolini, les ked dwa, aneb wicz Modrdofanow bolo, zdaleky ked yich Opagany widely, hnetky utekly a Modrdofany yich honily. Wy y to swedek, ze hajnik mesky Opaganom zal halenu, ktera yeste ne zadawna bola u hajnika. Ay to wy, ze za richtarstwa swogho lichwu opaiskim panom y z/wozom, y s trstym do mesta zagaly, ale czy platis musely, swedek newy. Ad 5-tu[m] ad 1-mu[m] membrum directe, de vigilys autem, fatens nihil scit. Ad 6-tum. Wy, ze za/starodawna diczky to daly kosit a uziwaly z meskeg strany. Ad 7-mu[m] fatet[ur] liberam, erga arendam p[rae]stitam Lincsien[sium] fuisse pascuationem, usque finem terrarum Apaiensi[m]. Ad 8-vum ex positiva scientia directe fatet[ur]. Ad 9-nu[m]. Czuwal swedek od pred-kow swogich a starich ludy o deutralskem kameny, yakosto ag z/rozkazu meskeho, menem Iancsiho, obiwatel modrdofsky, osemdesat rokow stary ho hledawal a od swojego otza poczul, ze ge/tam kamen chotarny, který rozdeluge deutralske chotary a ten kamen swedek yus y sam widel. Ad 10-mu[m]. Ten potok deutralsky len od pominuteho moru tecse tade, kadye scul, pretim len sirinu tikawal prez chotar modrdofsky a staro_lincsansky, les ponewacz modrdofskich lukach weliku skodu robila, techdy z/dowolena meskeho Modrdofany ho prekopaly tade, kadye scul yide. Ad 11-nu[m]. Ponewacz Opagany blizo swogich rol magu toze udoly a k/nemu lachsy prichodek magu, csul swedek od samich Opaganow, ze diczky sebe priswogugu. Ad 12-mu[m] nihil certi scit. Ad 13-tiu[m] audita refert. Ad 14-tu[m]. Swedek sam mnoho razy pasawal a konye wartuwawal na deutralskem brehu a tak wy, dosty welka pazit bola na tom_ze miste, ale scul Opagany yu zoraly. Ad reliqua membra hujus puncti nihil. Ad 15-tu[m] fatetur, ze mesto trnauske tu trawu zdiczky slobodne uziwalo, vladalo, ag hajilo. Ad 16-tu[m] ne-pamata zadne kopcze. Ad 17-mu[m] directe fatetur. Ad 18-vu[m] nepamata swedek zadneg czesty na deutralskem miste. Ad 19-nu[m]. Wy swedek, ze na/tom brehu taka pazit biwala, ze ag wsetko modrdofske stado tam na pasinek chodiwalo, ale Opagany yus ten pasinek na role daly potrhat. Ad 20-mu[m]. y tento pominuty rok wy swedek, nebo pritomny bol, ze ked Opagany lichwu na deutralskem miste pasly, zahledyicze modrdofskich hainikow s flintu tam yiti, Opagany spola/y tam pasuczu lichwu prez rezy opiske utekaly, ad reliqua etia[m] membra per totum directe. Ad 21-mu[m] directe.

Vigesimus octavus testis providus Georgius Sury. Annorum[um] cir[citer] 48. Colonus Modrdorfensis post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum examinatus fas-

sus est ad 1-mu[m]. Od narodyena Modrdofe biwa. Ad 2-dum in facie loci metas o Szilincsenses, fatens optime sciret remonstrare. Ad 3-tium. Wy swedek dobre o deutralskeg doline, ze/sa od dolneho ribnika hraze poczina a yde as po kamen a od Lincsa as po yarek, lebo swedek na teg_ze doline mnoho/razy tam sasy zawał a w/Trnawe predawal. Ad 4-tum et 5-tum per omnia affirmative. Ad 6-tum. Od pamaty swieg swedek wy, ze mesto to_ze udoly zdiczkы slobodne uziwalo, kdesto bar/y Opagany wolacso trszyta na swu stranku nazaly, to yim diczky mesto zebrało. Ad 7-mu[m]. Wy y tento swedek, ze Lincsany na tom_ze staro_lin-canskem chotary, kde od mesta wi_arenduwaly, zdiczkы lichwu swogu slobod-ne pasly a lichwa gim tam chodila, kde sa geg lubilo. Ad 8-vum per omnia direc-te. Ad 9-nu[m]. Od swojego otza swedek czuwal o deutralskem kameny, o/kte-rem to howoril, ze ked bi/sa mohol wizwedet kde lezy, hnet by Opajcsany wedze-ly pokud yeyich chotar idge, kteristo kamen swedek yus y sam widel, ag na nom stal. Ad 10-mu[m]. Wy, ze deutralsky potok pretim ny tak yako wcsul, ale sirinu rozlaty tgikawal. Ad 11-mu[m] fatetur semper faciliorem accessum fuisse ex parte Apaiensium. Ad 12-um. Nihdy swedek ne_czul, aby deutralska trsztina Opaj-csanom prisluchala, les nize kamena. Ad 13-u[m] nihil. Ad 14-tum. Wy swedek, ze ale na gedno z/ruky wihodyeny blizeg ge k/ribniku trnauskemu deutralska czesta, ag to wy swedek, ze dobra, ag welka pazit bola, po/ktereg swedek y z/dru-himy ag dwe_sto konyi wartuwawal, ale zdalis za chotarnu czestu drzaly, swe-dek newy, kteru czestu yus Opagany zoraly. Ad 15-tum directe. Ad 16-tum nihil scit. Ad 17-mu[m]. Zdiczkы mesto slobodne uziwalo deutralsku pasit, tak_ze ked nekedy hainik baranca Opaganom zagal, nikdy yim ho wacz ne_wratil. Ad 18-vum. Wy swedek, ze ne_len Trnaucsany ze wsetkima prilezitostyamy po/tom brehu z/wozma chodily, ale y sam swedek mnohokrad tade trszyt woziwal. Ad 19-nu[m]. Wy y to swedek, ze na/tom brehu taka pazit biwala, prez kteru dwesto kony se mohlo prehnat, ag pasty, kteresto konye bar Opagany tam widely, ked len do opaiskih zboz ne_ysly, nikdy ne_bantuwaly, any ne_zagaly, ale yus tuze pazit Opagany zoraly. Ad 20-mu[m] directe p[rae]terquam ze Opaganow chite-nich ne_widel. Ad 21-m[um]. Pocsul y sam a pamata swedek, ze yako_kolwek Maiczichowany, tak y mesto trnauske, po ten yarek drzaly a uziwaly swoje cho-tary.

Vigesimus nonus testis providus Martinus Chorvath. Colonus et incola Modr-dorfens[sis]. Annorum cir[citer] 50, post p[rae]stitum corp[ora]le iur[amen]tum fassus est. Ad 1-mu[m] swedek od narodzena Modrdorfe biwa. Ad 2-dum. Swe-dek nakolko wy staro_lincsansky chotar a pokud ho uziwaly, wenku by mohel preukazat. Ad 3-tiu[m] directe qvoad utrumque punctum. Ad 4-tum et 5-tum af-firmat per totum, quia interfuit et oculis vidit. Ad 6-tum a memoria sui et positiva scientia fatetur directe ad hoc punctum. Ad 7-mu[m] et 8-vum ex positiva scientia direc-te. Ad 9-nu[m] ex auditu confirmat. Ad 10-nu[m] pretim po lukach modrdo-fskich tykawal sirinu, ktery ponewacz yim na tich lukach skodu robil, teda wi-prosily od mesta, aby ho mohly na szculagse misto prekopat. Ad 11-nu[m] ut p[-rae]cedens 28-vus testis. Ad 12-mu[m] fatetur, ze ribnik (opaisky - zopakovane

na začiatku nasledujúcej strany) opaysky sa nize kamena poczina. Ad 13-tiu[m] auditia refert. Ad 14-tum, 15-tum et 16-tum nihil. Ad 17-mu[m] et 18-vu[m] directe fatetur. Ad 19-num. Pamata swedek trawnik, na kterem ag sam slobodne konye pasawal, ale yak nasiroko, newy, les wy, ze ta pazit ye yus zorana skrzewa Opaganow. Ad 20-mu[m] affirmat, p[rae]ter id, ze newy, aby boly wolakoho zwazaly. Ad 21-mu[m] fatetur, ze po/ten nowy yarek pri kamenye y Maiczychowany y Modrdorfany chotary swoge uziwaly.

Super qua modo p[rae]vio per nos per acta inquisitione, praescriptorumque testium fassionibus, p[rae]sentis literas³⁷ nostras testimoniales iurum ejusdem liberae, regiaeque civitatis Tyrnaviensis, futura pro cautela deservitur[is] sigillis et subscriptionibus nostris communitas extradedimus. Signat[um] Szeredini die 12-a mensis martij, anno 1751-o.

Andreas Gombosy i. co[mi]t[a]tus Posoniensis s. iud[ex]. Paulus Malatinszky, ejusd[em] i. co[mi]t[a]tus Posonien[sis] jurassor, m. p.

Inquisitio
ex parte ciuitatis
Sub X.
1751

125.

S. l. (Trnava) 7. 9. 1752

Výpoved' Zuzany Kolesa o znásilnení Jozefom Vagyikom a jeho vypočúvanie.
Fond Magistrátu mesta Trnava - Inquisitiones 1747 – 1753, 7. 9. 1752, kartón č. 8, inv. číslo 120 – 123.

Anno 1752. Die 7-a, mensis 7-bris i. senatu considente.

Susanna Kolesa, Josepha Vagyika, biresa pana Paluska Ferencza manzelka pred slawnim magistratem predstoyicza pod swim dus[n]im zachovanim, ano y kdy potrebna wecz bude prisachu zlozit, chcze a uznawa, pry pritomnosti take Martin Vitkovicsa, biresa pana Bublovicza Yanosa wiznawa, ze dne 3. mesicsa tehotu, to yest pominutu nediyelu, kdy od__tud z/mesta, a sicse od pana sweho popolodny domuw, do Sucheg cestu hradczku isla, tehdy dochonicse yu predlozeny Waskovicz Marcin, wseliyake/recsy s/nu mayicse hnedy yu k zlemu skutku na__waczal, na cso kdy__by ona nechczela privolit a daleg cestu swu bila by s/nim isla, tehdy stretnucse yednu dyiwku od Sucheg iducusu menem Katerinu, ktera take pred dwuma rokmy u predlozeneho pana Palusky sluzila, s/nu/se yak ona, tak y ten bires pristavil, potem ale tato daleg se bawit nechczela, ponewacz wirowzumela wulu tehos biresa, tehdy ponachlala za dwuma zenamy a yednim wozem, který pred/nu k/Suheg isel, ten pak bires y daleg zostal se zhwarzat s/tu__ze dyiwku, yednucz ale zhiticse se od teg dyiwky, zasek za tuto zenu bezal a dochonicse yu daley na/zly skutek powolawal, kdy__by pak ona yemu bila povidala,

ze ona ma sweho muza a on swu zenu, protos aby yey dal pokoy, neb ona yehoze nezada, kdy pak ten bires bil widyel, ze ona yemu powolna nechcze bit, tehdy yednucz chitycse yu za plecso a podwadicze nohy, na/zem yu zwalil a hnedyk yey nasilnost robil, ktera kdy by se yus branit nemohla, mayicze nosku na/krku zalozenu a ruku yednu pod/sebu privalenu, yus daleg nemohla a ay s keru yu zadusila a len yednu ruku se branila, ano y potem prosto wlasa zustala, protos ten bires od hrnucse yey saty a s/kolenamy na nohy yey klaknucse, a_no y nochawicse sebe odwazucse, ktereho zdy po ustach bila, yako y ze zakrweney kosely pred s. magistratem ukazaneg se preukazalo, ktera krw z/yeho usi a yednu ruku cho bila a skrabala a kdy yus branit se nemohla, rekla mu: „No, us dal ne_mozem, us rob cso chczes wsak/ye (!) tebe naydem!“, ano y rekel yey: „Strela twey sile, sak mas welku silu, ale nebude tak, les ty mosis inacz, po/mey wule!“, zly skutek s/nu koneczne dokonal, kdy pak by yus bil dokonal, tehdy, rekla mu: „Poczkay, wsak ya tebe naydem!“, ktery na to: „Ya sem us hajduch.“, yako y hnedyk naspak do mesta k/panom swim iducse, ano y domow prinduscse o/tem-to swem nesczasczy muzowy take oznamila a any by nebila wedyela czo ye on za/czloweka, ponewacz nigdy ho neznala, any s/nim nehoworila, les predepsana dyiwka yey powedyela kdo ye on, na czos ten_ze bires take pristoyiczy y welmy to wiznal, ze se s/nu zartuwal, ay yu na/zem zwalil, ale ze zly skutek s/nu neurobil.

Na/csos ten_ze bires wislisicse predlozene yey wiznany pred slawnim magistratem pristoyicsy takto bil zeptawany:

A: Yak/se wolas?

B: Martin Silkovicz.

A: Yakey sy wiry?

B: Katoliczkey.

A: Kolko roky mas?

B: Ale 30.

A: Od_kud sy rodom?

B: Z/Dolney Krupey.

A: Mas zenu a dyety?

B: Mam y zenu y jedno dyiwcsa.

A: Yak/dluho tu meste sluziz?

B: Ale na paty rok.

A: Znal-ly sy kedy tu zenu, cso wczil s/tebu tu bola?

B: Neznał yakziw, any na rozprawky sem s/nu nigdy neb[ol].

A: Pominutu nedyelu popoledny kam sy isel?

B: Bol som za/branu, tam sem sy postawal.

A: Kde sy sa s/tu zenu zeysol?

B: Za branu za kamenim mostom pry stodole pana Toszegiho.

A: Kdy sy sa s/nu zeysol, czo sy k/nej howoril a o/csem?

B: Z/howaraly sme sa kade_czo. Ked sem bol podnapity zartuwaly sme sa.

A: Csy sy yu na/zly skutek nenawaczal?

- B: Tak som ey ya zartom choworil.
A: Daleko sy s/nu isel?
B: Wise kaplnky.
A: Cso y ona powedala, ked sy yu nawaczal?
B: Powidala my, abich ey dal pokoy, ale ona smichom.
A: Zwalil-ly sy yu na/zem, yako sy [j]u zwalil?
B: y welmy zwalil sem yu. Ya newim yako, za/krk som [j]u tusim chityil a_lebo za rukawy, ya newim yako ona/s_padla.
A: Csos yey robil, ked sy yu zwalil na zem?
B: Nist som yey nerobil, les som yu za/rukawcze chital ustam[i].
A: Ked na/zemy lezala, zdalis sy yu neodekril?
B: Newim, kde sem yu chitil, neodekril, les len som yu na/zem zwalil.
A: Zdalis sy na nu nelahel, a_lebo neklakol?
B: Niyakim spusobem.
A: Teda sy klacsal pry ney, lebo lezal?
B: Len sem pri/ney lezal.
A: Csy sy sy nohawicse bol odwazal?
B: Ne_owazal, any nespustil.
A: Csy sy zly skutek s/nu neurobil?
B: Ne_urobil, yedyine ze som yu zwalil.
A: Cs_os' tehdy robil, ked sy yu zwalil?
B: Fertusku sem yey odekriwal.
A: Ked sy s nu na/zemy lezal, zdalis tyta ona po ustach nebila a neskrabala?
B: To newim, aby ma udyerila, les yednucz ma zaskrabla.
A: Zdalis sa ty branila?
B: y welmy branila.
A: Precso sa ty branila?
B: Ked sem na nu drapkal.
A: Ked sy yu nawadgal, cso ty choworila?
B: Usmiwala sa.
A: Zdalis ty nepowedala, abis' ey dal pokoy, ze ona ma muza a/ty zenu?
B: Nepowedala, les to my choworila, abich ey dal pokoy, abich isel swu czes-tu.
A: Ked sy od neg ze/zeme stal, zdalis sa ty nehrozila?
B: Hrozila sa my a isla na_spatek do mesta.
A: Cso sy ty tehdy choworil, ked sy od neg ze/zeme stal, nepowedal sy, ze budyes hayduchom?
B: Nehoworil sem, les sem len sem k/mestu isel.
A: Procs sy yu lal „strela tweg sile, sak sy silna, ale nebude tak, les ty musis inacz, po/meg wule“?
B: Nelal/sem tak, any som tak nechoworil.
A: Zdalis sy yey ruku pod nu nepolozil, kdy sy zwalil, aby sa nemohla bra-nit?

B: Neopodlozil, any nemala ruku pod sebu, les mala slobodne ruky.
A: Zdalis mala wolaku nosku na/krku?
B: y welmy mala yakosy kosik.
A: Zdalis sa ty z/yednu ruku lebo z/obydwuma branila? Pasuwal sy sa s/nu?
B: Wsak ona obydwuma sa/branila y nus branila sa my.
A: Procs sy prwnegose csasy tuto w areste bil?
B: Ked sme u Monayky pily a tam krik robily.
A: Krom fertusky insu satu sy ye yey neodhrnul?
B: Nist ine krom fertusku.
A: Ynsim csasom sy nebol w/serhowne?
B: Yedna bireska ma bola obzaluwala.
A: Kolko roky ye tomu?
B: Ale try roky budu.

1752. 7-a 7-bris.

Fassio

Susannae Kolesa coram
i[ncl]yto senatu elicita.

126.

Trnava 18. 9. 1794

Vypočúvania zlodejov za rôzne krádeže.

*Fond Magistrátu mesta Trnava - Inquisitiones 1794 – 1796, 18. 9. 1794, kart.
č. 17, inv. číslo 133 – 136.*

Anno 1794. Die 18-a septembbris in domo praetoreia l[ibe]rae r[egi]ae ci[vi]tatis Tyrnaviensis p[rae]sentibus perill[u]str[i] ac g[ene]roso d[omi]no Emerico Marlok eiusdem ci[vi]tatis surrogati capinaneo et infrascripto fiscali peractum est benevolum examen:

A: Iako sa wolass, odokad si, gakeg wiri?

B: Fabian Kuchar, Fabiana Kuchara, kadlecza sarficzkeho sin, matka moga sa wola Marina, biwa w Sarffie, mame nassu chalupu, otec z mug mj zemrel, mam rokow cir[citer] 16, katolik.

A: Kedi si prissel do aresstu a prečo?

B: Wčera wečer, ale newim prečo, ga som gissel z rinku z nassima ludma, tich potom drabi zachopili a mna s nima.

A: Kde si kupil ten plech a tu flassku, ktera sa u teba nassla?

B: Ten plech mi dala gedna žena, menuge sa Katussa, uokradla ten plech na rinku u zamečnika, ga sem pri neg stal, flassku ale mi dala cadera Katussina, tu sme ukradli w ssenku, kde sme wino pili.

A: Čo ste gesste ukradli a kde?

B: Ginsse nisst.

A: Kde ste teda ti ssiraki, platno a ginsse weczi wzali?

B: Ga sem nisst newidel.

A: Kedi si bol w Trnawe w/aresste a prečo?

B: Ga sem ne_bol nikdi.

A: Prečo si sem prissel?

B: Moga maczj mna poslala, abich geg boti kupil, dala mi geden zlati, s/ktere-ho sem ga na chleb, ribu, poliwku a wino utrowil 18, a_lebo 20 xr., ostatne pe-neza su w/ručniku.

A: Iako sa wolass?

B: Ian Polak, Iana Polak, obiwatela bahonskeho, kowača sin, mam rokow ale 12, katolik, moga maczi sa wola Marina a ge tu se mnu w/aresste.

A: Kedi a prečo si prissel do arestu?

B: Wčera wečer, ga newim prečo. Ked sme domow gissli, drabi nas predestali.

A: Kde ste ti ssiraki a boti wzali?

B: Geden sirak mne matka kupila za 14 grossi, ag gedni boti moga maczi ku-pila za fl 2 a grossi 5, dwa siraki su gedneg zeni, ga newim gak sa wola, halinka ge gedneg Zahorki, ktera ge tez w/aresste.

A: Kde ste sa zessli s/tima sarfickima ludma?

B: Ked sme domow gissli, pri brane nas dohonili.

A: Iako sa wolass?

B: Marina Budowszky, Polak Iana, obiwatela a kowača bahonskeho manželka, rokow ale 35, katolička.

A: Kedi a prečo si prissla do arestu?

B: Wčera wečer, ga newim prečo, mala som gedni boti a tri siraki. Boti sem kupila za fl 2, x. 15 a siraki tri sem kupila kazdi za 14 grossi. Platno sem tež mala, ale to/mi dala gedna žena, kteru ne_znam.

A: Kde sa potom to platno nasslo?

B: Ked nas drabi do sweg izbi dowedli a nosski nasse roz_hadzowali, to plat-no wipadlo na postel a tam sa nasslo.

A: Sak to platno sa pod stožokom nasslo, kdo ho tam skowal?

B: Ga som to od strachu tam strčila.

Reassumptus puer Ioannes Polak.

A: Bol si pritomni, ked twoga maczi siraki kupowala a kolko kupila?

B: Bol som pritomni, kupila dwa, geden pre mna a druhi pre meho ocza.

A: Či su ti druhe siraki?

B: Geden ge Missa Bachana z Bahona a dwa su gedneg zeni Catussi.

Maria Budovszky mater ad fassiones filii sibi perfectas negative res_pondit.

A: Iako sa wolass?

B: Misso Bachan z Bahona, zenati, rokow ale 40, katolik, paddani groff Eszter-hazky.

A: Kedi a prečo si prissel do aresstu?

B: Wčera wečer, newim prečo, ked sem domow gissel, drabi mna pristawili ag s/tima zenami.

A: Prečo si za studnu w Katoweg uliczi utekal?

B: Neu_tekal sem, ssak mna w/ssenku chitili za stolom.

Confrontatus drabanus Ioannes Mizera ad oculos ei objecit quod non in popina, sed ad pontem sit captus, ille tamen in negativa per sttit.

A: Prečo si do Trnawi prissel?

B: Pre obruče, ag som kupil za 15 grossi, dwa noze za 8 grossi a pol funta swiček, ag pol funta tabaku za 5 xr. a za 3 gressle ližički, geden stranček za gragczar.

Puer Ioannes Polak con_frontatus ad oculos objecit, quod Michael Bachan unum pileum matri sua tradiderit portandum, Michael tamen Bachan negat.

A: Če su ti weczi, ktere sa u/was nassli?

B: Ga newim.

A: Iako sa wolass?

B: Catherina Burdan, Imra Korics wdowa, z Bahona, rokow wacz gak 50, katolička.

A: Kedi a prečo si prissla do aresstu?

B: Wčera wečer, ga newim prečo, mala sem gedni boti, dwa siraki, ohlawku a putko.

A: Kde si ti weczi wzala?

B: Kupila sem.

A: Kde si wzala plech a flassku?

B: Ia som to nemala.

Puer Fabian Kuchar confrontatus retulit, sibi seram et lagenam per sarfförensem foeminam Catharinam data[m] fuisse.

A: Kolko si penez donesla?

B: 5 zlatich sem donesla, kupila sem boti za 2 zlate a 15 grossi, siraki za 1 fl, 18 xr.

A: Kde si ti snorki na ssiraku wzala?

B: Dal siračnik, post multas adhortationes, fassa est, kupila sem ti ssnurki za gross u pantlikara.

A: Kam si ostatne penize podela?

B: Tu mam pri/sebe geden zlati.

Florenum unum ad manus nostras resignavit.

A: Čo si gedla, a_lebo pila?

B: Nisst sem nepila, ani negedla, len za penaz žemu.

A: Kedi a prečo si bola w Trnawe w/aresste?

B: Pred troma roki, skrzewa kradess po garmekoch učinenu, dostala sem tedi bitku, na kteru sem ag nezdrawa ležala.

A: Iako si sa zeznala s/timato ludma?

B: Ia som s/tima ludma zadnu znamost nemala, len_že sme z gedneg dedini, tuto sme sa zessli w ssenku pri Dolneg brane, ale ga sem s/nima nepila, než sem gissla tam, kde kossini predawagu, otdad som gissla z Marinu Polak do senku k Bednarowi w Katoweg uliczi a tam nas drabi chitili.

A: Kde ge twog sin Ian, kteri pred troma rokmi tuto s/tebu bol chiteni?

B: Ge doma, lebo ma nohi bolawe.

A: Uznag prawdu, čo si tu ukradla?

B: Nisst sem neukradla.

A: Kde si ti snorki wzala na siraku?

B: Kupila sem u pantlikara.

Exmissa dein fuit cum intermentio et uno drabano ut ostendat a quo et quanti zonas has cinerit, qui ab inde reduces retulerunt, zonas has omnino pro grossu emptas fuisse.

A: Uznag prawdu, kde su ti weczi ukradene, ktere pri was sa nassli?

B: Ia newim, gestli su kradene.

A: Kde si to putko a ohlawku wzala, ssak ti nemass kone?

B: Kupila sem pre zata, Koriss Ioseffa w Bahone bidliczih, kteri mi na to dal dwa grosse.

A: Ti ssiraki pre koho si kupila?

B: Pre sinow, geden sluzi w Bahone u Steffana Prihel a menuge sa Misso, druhí ge u mna, menuge sa Iano.

A: Iako sa wolass?

B: Catussa Polak, Ioseffa Faitak, obiwatela sarfficzkeho w _dowa, rokow ale 60, katolička.

A: Kedi a prečo si prissla do aresstu?

B: Wčera wečer, ga newim prečo, moga cera predala gednu perinu, za to sme si chteli boti kupit, ale ked boli drahe, zessli sme sa s priteli a wolačo sme s/toho utrowili, o _statne mam u/seba.

A: Kde si wzala tento plech a tuto flassku?

B: Ten plech mi chlapecz Fabian dal, post aliquot adhortationes fassa est, ga sem bola opila, a preto newim, zdaliss chlapecz mne ten plech dal, a _lebo ga gemu, ani to newim, kde sa ten plech mezi nami wzal, flassku newim, kde sa wzala, post ulteriores adhortationes fassa est. Ten chlapecz mi wčera wečer howoril, že za ten plech dal 8 grossi.

A: Ssak wčera wečer si opila bola, teda ked wiss, čo chlapecz howoril, mosiss ag wedet, zdaliž si ti chlapczowi, a _lebo chlapecz tebe plech dal?

B: Ia weru newim.

Puer Fabian Kuchar confrontatus ad oculos objecit quod Catharina Polak seram sit furata, et puer admanuaverit, illa vero asseruit, ga newim z _daliž chlapecz mne plech dal, a _lebo ga gemu, ponewač sem opila bola.

A: Kde si ten ssirak wzal, čo si tegto zene Katussi Polak dal?

B: Ukradel sem u/ssiračnika, bola pritomna ta gista Katussa Polakowa, ktera mna na to ag na _wazala.

Confrontatus cum Catharina Polak fassioni suae in horet, Catharina autem Polak in negativa persistit, declarando se cum Bahoniensibus multam notiam habere.

Reassumpta Catharina Polak.

A: Kolko sirakow si kupila?

B: Kupila sem tri.

Confrontatus puer Fabian Kuchar ultro atternit unum pileum esse suum idipsum etiam confirmavit Catharina Fajtak.

Id/eo reexamenata Maria Polak.

A: Ssak ge sirakow len 5, dwom sa priznawa Catussa Burdan, gednemu sa priznawa chlapecz Fabian Kuchar, teda ti si tri nekupila?

B: Kupila sem tri.

A: Iako sa wolass?

B: Beta Fajtak, Iana Orawecz manželka, ze Sarffie, muža meho wzali na wognu, mam rokow ale 24, katolička.

A: Kedi a prečo si prissla do aresstu?

B: Wčera wečer, ga newim prečo, predala sem perinku, nečo som s/toho utrowila, s mogima priteli sem sa zessla, pili sme w ssenku a potom nas chitili.

A: A gaku flassku si w ssenku ukradla a komu si gu dala?

B: Ia sem neukradla.

Confrontatus puer Fabian Kuchar, fassus est ga sem tu flassku wzal w ssenku, ale tato Beta Fajtak mi kazala, post adhortationes fassus est, mne Beta tu flassu dala do ruki, Elisabetha autem Fajtak in negativa perstitit.

Reassumpta Elisabetha Fajta[k].

A: Kde ste ti ssiraki wzali?

B: Ia newim, geden ssirak mogeg materi dal chlapecz Fabian, ale ga newim, kde ho wzal.

A: Iaku praczu si mala w Trnawe?

B: Predawala sem perinu, za kteru sem utržila geden tolar.

A: Ča ge ta halina?

B: Ie teg ženi ze Zahora, ona ge meho otza sestra, a tak mam s nu znamost.

Georgius Schraiber, mercator Posoniensis comparens declarat, quod tres foeminae ad fugeriu[m] eius venerint, una, et quidem Catharina Burdan, quam ipse mercator coram nobis ostendit, et illa recognovit, Emil Czvillig pro xr. 20 aliae autem d[omi]nae telam apud hos fures repertam.

Et per repetitam mercatorem pro sua agnitam sustulerint, atque subito disperirent.

Itaque reassumpta Catharina Burdan et Maria Budovszky.

A: Kde sa to platno wzalo mezi wami?

B: Spolu sme ho ukradli.

Catharina Burdan declarat ad oculos Mariae Budovszky, tato Marina sama pri sslla ke mne prede/dnom, abi sme do Trnawi gissli, že azda si wolačo u_kradneme, Maria Budovszky idipsum confirmat, addendo, ga sem od pezinskeho ssiraka dwa ssiraki u_kradla, Catharina itidem Burdan post multas adhortationes

fassa est, ga sem boti sicze kupila, ale dwa ssiraki sem ukradla, tak take ag putko a ohlawku sem kupila.

A: Iako sa wolass?

B: Rosalia, mog otecza wolal Michal Fajtak, w Ralbochu³⁸ biwal, Michala Boholics, obiwatela haszprunskeho manželka, rokow ale 40, katolicska.

A: Kedi a prečo si prissla do aresstu?

B: Wčera wečer, newim prečo, ga sem bola opila, zessla som sa s Fajtačku, ponewač sme rodina, pili sme w ssenku a potom nas drabi zachitili.

A: Kde si wzala tu halinu?

B: Kupila sem pre meho muža, mala sem penaze za smolu utržene.

A: Uznag prawdu, ti si s Fajtačku kradla, lebo ginač bis' nebola mohla hodowat?

B: Ia sem nisst neukradla.

A: Kolko razi si ti bola s Fajtačku na iarmeku?

B: Nikdi sem nebila.

Sig[natum], anno, die quib. supra.

Per Mar[tinum] Molnár m. p.

L. R. ci[vi]t[a]tis Tyrn[aviensis] fiscalen

Artikuly cechov

127.

1697

Artikuly súkenníckeho cechu mesta Skalice

Rkp. v ALU MS, J 619 (18. s.).

ARTIKL I

Ponewacz pobožnosť gest wssem wiecem potrzebna a vžitečna techdy se na pominagy pani podctwy mystrzi gak naystarssi tak y naymladssj, aby przednie samy sebe tak y czeladku swu k pobožnosti wedly, do Chramu Panie czasto chodyly obwzlass weyrocznej slawnosti podle obyczegy y druhych wsselykych cechuw tak we dne na mssu swatu gak na gytrzni pod pokutu gednoho zlateho.

ARTIKL II

W den Božyho pak Tiela bude powynnen gedenkaždy mystr na processi gitj, a to z muziku a koruhwu wlastni, k tomu na den S. Fylypa a Jakuba swatek do Chramu Panie git a offeru dat, kdo by toho opominul nemagic hodneg przyčiny aneb wymluwy ma byt dwema funty wosku pokutowany.

ARTIKL III

Woleni p. cechmistruw a p. mystruw przysedicych ma byt každorocznje děn Swateho Jana Ewangelysty o Wanocych, a tu gedenkaždy mystr powinnen bude p. cechmistruw z podčtiwostj przedchazetj. Mladssj starssich posluchatj, starssi pak mladssim w/ničem przikorzysti necziniti a žadny zadneho netupył pod pokutu gednoho zlateho. Take toho dnie magy se od gednoho kazdeho z panuw mystruw na cely rok po osmy grossych suche dni wybyrat a skladatj.

ARTIKL IV

Magy z prostrzedku p. mystruw dwa mladssi zwoleni byti, kterýž/by gak w Chramie Panie ze swycamy, aneb kde/by toho duležita potrzeba ukazowala, služily. Ty a takowy mladssi magy we wssem poslussni dotad, pokad druzy do podctiweho cechu neprzistupy, pod pokutu dwuch funtuw wosku.

ARTIKL V

Ma geden kazdy mystr stary neb mlady swu czeladku slussnje podctiwje a naležitě se chowati gak przednie k duchownym osobam, tak take k/osobam Slawnego magistratu, gakžto k Geho Mylosti panu rychtarowy, k panu purgmystrowy, k panu heytmanowy a k raddie slawnego miesta tohoto, ge slussnu a naležitu cty przedchazeti, ponewać to powyn[n]ost ukazuge kazdeho krzestana.

ARTIKL VI

Obyczegni czechowe magi wzdycky w kazdem stwrt lethe drzani byti a w/ten czas magy se podctiwe artikule czistj: kdyby pak njektry mystr zastanuc rozkaz a obsylku, byt y ginssim czasem bylo, do podctiweho cechu se nedostawyl, powinnen bude pul zlateho pokuty dat; kdyby pak toho slussnu a naležitu potrzebu miel, tolykež y przičinu žeby se nemohl do podctiweho cechu dostawyt, ten a takowy ma se u pana starssiho cechmystra opowjetetj. Item magy pani mystrzi k tomu zwoleni byti a mystrom gegich werstaty, prziprawy a nastroge przehlydnuti a kdyby nektry mystr a_neb towaryss w skuteczneg przičine przi wahach zhledan byl, ma od kazdeg wahy dwa penize pokuty zložit. Ittem kdyby mymo takowy obyczegny den niekdo panuw mystruw powolal a toho zadal, aby mu podctiwa pokladnica otewrena byla, powynen bude ten a takowy bud z panu mystruw a_neb ginssi czlowek do pokladnice geden zlaty zložiti.

ARTIKL VII

Magy mystrzi kdiž_by podctiwy cech zhromazden byl a podctiwa pokladnica by otewrzena byla, pocestnie a wažne se chowati , sem y tam wchazeni a wchazeni s pylnosti se wystrzihati pod pokutu dwuch grossi; nemagy take mystrzi toho, co_by se przy otewrzeneg pokladnicy tractowalo aneb konalo nikoliw gnam wynasseti pod pokutu dwuch zlatych, ktera sa nema promynuti.

ARTIKL VIII

Kdyby nektry mystr spečował (!) se pokutu složiti aneb gy z hnewem na stul pohodil, powyn[n]en bude wzdycky takou pokutu dwognásobne zložiti a_neb dwa tidne w panske[m] trestani sedeti.

ARTIKL IX

Kdyby niektry mystrowsky syn chtel se oženiti a do podctiweho cechu se wprawyti, ma se stiry nedele przed stwrt lethem przed podctiwym cechem kdiž by se giž ozenil opowjeteti, a mezy tym w tom czase potrzebamy k rzemeslu przinalezegicymy se zaopatrziti, a ma przi nagmenssim podle ginyh k tomu przinalezegycych wěcy myti tito potreby gmenowite dwa pary kramply, strelu gednu, kolowraty dwa, spulstok, snowadlo, gedno brdo podle cechowni myry, stietek osm chodu, nujž gednu a ssertiss; kdiž by pak tyto potreby k rzemeslu wssecky przed rukamy mjel, ma sebja zase opowiedeti tak, aby se od panuw starssych cechmystruw przehlydlo a przi gegich dobrem uznanj pozustaweno bylo. A ma przi wprowani se do podctiweho cechu dwa tollary zložiti.

ARTIKL X

Kdyby niektry wandrowni towaryss, kteřiž se wssak rzemeslu sukenickemu porzad stiry lethu zbehla učil a chtel/by se osaditj, tolikež do podctiweho cechu przistupyt, ma nayprw geden rok gakz obyceg gest, a to w swobodnem stawu

u gednoho mystra zdě dělati, wtom pak czasu swa letha przi podctiwem cechu dati zapsati aneb poznamenati, potom po wygiti toho roku, kdiz by se giž oženil, ma se stwrt letha na przed przi cechu (:kdiž by mystrzi pospolu byly opowjedeti a tu take ma se gemu przedewssim k Gich Mylosti k panom radnim ukažati:) tak, aby on od Gych Mylosti prawa a miesstanstwy dogiti a dosahnuti mohl, kdiž by pak do cechu przygiman byl, ma swug podctiwu lyst gak rodni tolykež y wyuczni naležitē przed podctiwym cechem przednest a ukažat. Podle toho panom mystrom wsseckym obed naležily prziprawiti dat. K tomu trzi wědra wina dobreho se przyhotowyty, nadto dwadceſ ssyrokych tolaru položit. Gestlyby pak nektery mystrowsku dčeru a neb po njekterem mystrowy pozustalu wdowu za manželku pogal, nema wycieg než tolyko geden rok w dile wssak u gednoho mystra ostawatj, polowyc pak toho platu gakz prezpolni dati. K/ tomu obed naležiti a pulduru wědra dobreho wynia, co se pak dotiče roku, gestlyby ktery nechtel takowe wystat, ten a takowy ma z podctiwym cechem dokonat a naležite zaplatit.

ARTIKL XI

Ñema žadny bud on mystrowsky syn aneb wandrowni towaryss zenaty prwe nežby do cechu podctiweho wступyl a za mystra przigaty byl, ani z kupowanim wlny dylem ani czeladku se zanasseti pod pokutu stawenj gemu rzemesla a zbaweni mystrowskeho prawa za gedno stwrt lethu.

ARTIKL XII

Zadny w swobodnem stawu bud on mystrowsky syn aneb prezpolni nema rzesmesla wykonawat prweg leczby to sobe przi podctiwem cechu ugednal.

ARTIKL XIII

Kdyby se treffylo, žeby nekdo swug rok (:a tak gakz giž na przed dotknuto:) wystal, mezy tim wssak swewolnie preč se odebral a odwandrowal , a tomu/by chtel aby gemu ten rok przedce zuplna a k geho dobremu przedce zuplna poczteny bil, nema tomu žadnim spusobem prxit sa a powoleno byt, leč tak, žeby zde nemohl robotu aneb dilem fedrowan byti. Awssak takowy ma se u pana cechmystra opowedět, potom može gemu se to prziti a za dobre obraceno byti , wssak discretie ma p. cechmystrom položit.

ARTIKL XIV

Kdyby nektery mystr takowemu nekteremu s towaryssuw przed wypłneniem geho roku u/sebe aneb wyce tidnuw odpustit aneb passirowati chtel, napodobnje tež kdyby gemu potrzeb swych k rzemeslu zapugčil aneb sam gich potrebugic gemu prodal, takowemu se ma od p. cechmystru rzemeslo za pul roka zbranitj, leczby to przi podctiwem cechu ugednal.

ARTIKL XV

Kdeby s przyhodilo, žeby nektery mystr pro lepssi dobre swe ginam odebrati by se chtel a wyswiedczeni pak naležite zde sweho podctiweho chowani a obco-

wani žadal, ten a takowy ma podctiwemu cechu dwa tollary položitj a pysarzi zaplatiti, ma se gemu take za rok prawo mystrowske zase k/dosazeni wyminuti. Kdyby se pak žas (!) w tom roce aneb kdykolyw požatim newratil, teda wssecky zamesskané cechowni duchodky a nakladky, ktere by ten czas treffyly, co by kol-wěk nan przisslo, powynen bude nahražditi a teprw do cechu przygat byti ma.

ARTIKL XVI

Gestlyby ktery mystr co do podctiweho cechu przigat byti ma, bud tehdaž pokudz gesťe za towarysse by djelal aneb po wyplnenj a wystani swoho czasu, protiw gednomu každemu mystru nechwalytebne niegake wecy, gakžby kolyw ta wec gmenowati se neslussnje a nenaležiťe se dopusstil, aneb protiw myslnj žiw byl , ten pak gisty mystr gemuž by se takowa neutca stala przy przygimani do podctiweho cechu tu wec by przednese, gestly žeby tomu tak w prawdie a w skuku bylo, ma gemu takowé przygeti do cechu a mystrowstwy za stwrt letha odlozeno byti.

ARTIKL XVII

Mladi mystrzi nemaj w zadny giny czas za mystry do podctiweho cechu przigimani byti. Gakož napodobnie vczedlnicy k/ uczeni rzemesla przipowydan, krome tehdaž kdiž se obyčegnye cech držj, a kdiž/by czas zuplna swoho včenj wystaly, przi takowem cechu zhromazdeni ma gim za wyuczenu dawano byti, tak podobnje przysedicy mystrzi, kterž przi towaryskem rzadu bywagu, przi temz czasu magu woleni a prepussteni byt.

ARTIKL XVIII

Ktery/by mystr toho aumisu byl vczedlnika przygiti, ma gey stiry řed'ele przed stwrt rokem przed cechmystry postawyty a opowjed'eti, tak aby se wydjelo, gestly se k/tomu hodj, przitym maly swa letha a sylu. Potom muže ten mystr takoweho vczedlnika za sstiry nedele poskusyti, gestly by chut k/uczeni měl, muže gey przi nayprwneyssim stwrt lethe przi podctiwem cechu przipowjed'eti. Wssak takowy vczedlnik prwe nežlyby przigat byl, podctiwemu cechu lyst rodni ukazati a przitom dwěma rukogmy podctiwymy dostatecznie pod dwadžiti zlatimy zaručiti, že chce se porzad stiry lethu zbehla uczziti, k/tomu ma do pokladnice dwa tollary zložiti. Kdyby pak takowy vczedlnik newytrwagic stiry roky: od swoego lehrmystra wssetecznje a/ beze_wssi sobje daney przičiny z včenj z remesla zbehl, teda budu powynni za tehož včedlnika geho rukogemnicy wyss psanu pokutu zložitj, ktereg polowyc na slawny Magistrat a druga polowyc na podctiwu cech ma przypadnut: mystr pak geho drziw stir roku nebude mit swobody gineho vczedlnika mocy przygati. Pakliby se vczedlnik naležite wyuczil, napodobnie drziw gednoho roku, nema gineho vczedlnika žadny mystr przygimati. Gestlyže_by pak mystr umrzsel a vczedlnika w/geho uczedlnictwy zanechal, može takowy vczedlnik u/sweg mystroweg potom swa lethu doplniti a se wyucziti. Paklyby geho lehrmystrowa staw swug promnienila a gineho (:krom rzemesla sukenickeho:) za manžela sobie wzala, ma

se gy rzemeslo zastawit, takowy pak vczedlnik ginim mystrem ma byt zaopatrzeny, u ktereho by swe letho doplnit mohl: nema take žadny z mladssich mystruw teg mocy miti, aby vczedlnika przygimal, leczby prw rok mystrem byl.

ARTIKL XIX

Kdyby se przitreffylo, žeby nektery vczedlnik kteryž/by syce za niegaky czas przi swem lehrmystrowy (:prwe gestě nežby przygat byl:) zostawał a niegaky nedostatek strany swoego rodniho lystu by znassal, kterehož/by tak pogednuc do stati nemohl a pro/tu przyčinu strany geho poradneho przygeti przi podctiwem cechu przekažka by se gemu stala, nema takowy včedlnik gak k wlnje byti, k tkaní sukna tolykež y k czesani vžiwan byti potud, pokudž_by swug lyst rodni naležite neprzednesl.

ARTIKL XX

Včedlniku kteryz/by przigat byl, ma geho mystr kazdorocznje dati gemu dwa pary byleho przewliczenj, geden par obuwy sprostych, kdiž pak se už wyuči, gestly by pak wěrni ten vczedlnik swemu mystru po ten wsseczek czas byl, magi se mu ssati nalezite daty. Paklyby mu netco wyceg geho lehrmystr chtel ucziniti, to przi dobreg wuly geho ostawa.

ARTIKL XXI

Čo se dotice synuw mystrowskich magy takowy obwzlastnie (:pokud geste przi swych wlastnich rodičuw ostawagú:) na žadne leta byt przipowydanj, nybrz przi swych rodiczych rzemeslu se wyucziti a pro počestnost a podctiwost swug powinni stul_gross mezj bratrstwo položiti ma, a-wssak nema gako gini vczedlnik z mладky w službu podrobowan byti.

ARTIKL XXII

Gedenkaždy, ktery/by/se zde podctiweho rzemesla sukenickeho wyučil a za wyuczenu gakž nalejz dostał, ma porzad dwe letho po wyuczeni swem w rzemesle mezy podctiwe cechy wandrowati. Potom gestlyby se mu lybylo zde mystrem ostaći, ma neyprw rok u mystra nektereho delati, kdiž by se pak oženil, ma se predewssim na stwrt roku opowjedeti a kdiž/by giž k/tomu pryslo, žeby do cechu radně przygat byl, bude mystrum do pokladnice 15 tollaru zložiti, oběd naležiti a 3 wědra wyna. Paklyby nektereho mystra dceru aneb pozustalu wdowu za manželku wzal, predtim ma tolko pul roka delati za tovaryssa, a przi wprowani se do cechu powinen bude polowycu, gak na penezich, tak za obied a wyna zložiti. Což se rozumy tež o mystrowskem synowy napodobnje tak, gak o mystrowskem dceri aneb wdowie.

ARTIKL XXIII

Hrubec ma byt snowany 46 loktu a ssirzku 36 chodu. Stiricatni pak tak ssiroce ma byt gako hrubec snowany, z-dely pak 44 lokte, a to i s ciwkamy. Padesatni karaziga ma byt snowana dilka 50 loktu, ssirzka 46 chodu, wssak na wlas dobre

magu byt. Ssedesatni osnowy magj miti dilki 50 loktu dylky, ssirzki pak 56 choduw, czwysti pak wyc wssak wlasu naležiteho. Podssiwky 50 loket zdylky wssak do brda stiricatniho. Kdyby pak nektery mystr nalezen byl, ktery/by o pul chodu menje snowal, pokuti ma dat zlaty geden, kdyby pak čely (!) chod nedosnowal, ma dati zlate dwa pokuty, taktež napodobne kdyby ktery kratssj snowal. Gestlyby pak požatim nektery mystr w takowych przyčinach a kusych nalezen byl, ma byt pokutowan dwema tollary, a tu se ma napomenut od P. cechmystruw, aby se toho wyceg nedopusstiel pod zbawenim podctiweho cechu.

A R T I K L XXIV

Kazdy postaw ma na ramje miti dluhost 30 loket, ssirokost pul pateg sstwrtj. Čo se dotice padesatnich karažigj a ssedesatnich, ma take swu gisu myru mitj, gakž na ramje poznamenano wystacziti a drzetj. Kdyby pak se treffylo, žeby postaw dwakrat barweny byt mosel a s/teg przičiny na ramje sweg dluhosti by mět nemohl, ma gey ten mystr Panom cechmystrom k/przemerani dati, a gestlyby 28 loket mel, moze se za hodne a dobre uznati, tolykož y zpeczetitj.

A R T I K L XXV

Przehledačj, kteryž/by podle dobreho swědomy sweho postawy bud' na ramych aneb na strekoch przehlizely, magj každeho stwrt lethu gini a gini narziseni byti a kdiž/by ktery postaw nehodny nalezly, magi to p. cechmystrom starssim w znamost uwesti. Čo se dotiče padesatnich a ssedesatnich suken, takowy postaw ma skrzes starssi pany cechmystrzi z gednym przehlydagycym mystrem ohledan byti. Nema take žadni mystr z ramu aneb ze streku žadnego postawu neb sukna snimati ani odriglowati, leč by prw przehlednuto bylo pod pokutu R 50. Kdyby nektery przehlidac w/tom nedbaly byl, ma R 25 pokuti dati.

A R T I K L XXVI

Kdyby padesatni postaw spatny aneb na wlas hruby a_neb rjidky byl, bud žeby se mu obrechtu nedostawalo, aneb giny negaky nedostatek pri nem se nassel, ma za stiricatni tolko uznani byti a ten gisty mystr, kteryž/by gey dělal, bude powinen do cechu osm grossu dati. Podobnie kdyby stiricatnj postaw nehodny byl, tomu magj cechmystrzj cetlik odniti a ma takowy postaw za dwu peczeti držan byti a k/tomu d 30 pokuty dat. Tolykež pro (!) prostrzennimu nema zadnych cetlyku delati a kdiz/by pri nem negaky nedostatek zhledan byl a gak naleži natkany nebyl. Magy cechmystrzi, kdiz/by se gym skrz ty przehlidagicy mystry wědět dalo, znameni urzezati, a ten gisty mystr ma stiry grosse pokuti dati. Napodobnje hruby a_neb podčiwka, kdyby spatny byl a_neb rjidky, ma gey ten mystr, který takowe sukno udjelal, sam swu wlastni ruku na ramje rozrezati podle uznani P-anuw starssich. To pak sukno tenž mystr, který ho djelal, kdyby ho odomje pro sebe a swych domacych nezanechal, nema ho zde krageti ani prodawati, ale wen njekam ginam odsud z krage toho prohandlowati pod propadenim pokuty gednoho zlateho. Tez y tomu ma se tak stati, kteryž/_by postaw sukna (:aczby takowe

hodne bylo:) bez pečeti wssak ge prodal. Ssedesatniho pak postawu, ktery/by spatny byl, d 80 nasleduge.

ARTIKL XXVII

Kazdy streyffowyti postaw ma podle artikule na czerno obarwen byti, kdyby se pak przitreffyo, žeby sukno hodne bylo a nic wyceg než na gednom myste streyffowyté, ma ten kus streyffowyty podle usuženj a zdanj starssich odstrzihnuti a na černo obarweny byti. To pak druhe, ktere/by nebylo streyffowyté, za hodne uznano a prodano byti ma.

ARTIKL XXVIII

Kdyby nekteremu z mystruw od panuw cechmystruw (:gakž wyss dotknuto:) ulozeno bylo zyhany flekowyty aneb streyffowyty postaw na czerno obarwiti, on/by pak toho neuczinzjl, ten ma proto podctiwemu cechu položitj pokuty dva tolary. Podobnie kdyby se nektery mystr nassel, ktery/by ssybalstwy negakeho w barwje užival, což nic gineho není než podvod, kteryž/by podctiwemu cechu zle gmeno spusobiti mohl, ten ma beze wsseho promynuti dwa tollary zložit a dat.

ARTIKL XXIX

Gestlyby se przyhodilo, žeby postaw we walsse negaku skodu wzal, a/ta/by ne tak hrubje skodna gsuc od kreyčiho subtilne za_ssita byti mohla, paklyby hrubu něgaku sskodu měl, ma to, coz potluceno gest, wystrzieno u p. cechmystra byti. Walcharz pak tu skodu (: gestlyby tomu swu nedbanliwostu a_neb opylstwym przičinu byl:), podlužen gest platiti a takove sukno bež (!) pecetj ma prodano byti.

ARTIKL XXX

Kdyby nekterý postaw kteryž/by sice od mystra sweho dobre a hustje utkany byl, takovy bud žeby dluho we walsse lezic sprahl, a dokonce walcti se nechtel, nekdy take skrz ne_ssetrnost walcharze hrubje pokazeny byl, takovy postaw ma podle uznanj panuw cechmystruw a starssich bež (!) peczeti ginam wen ze zeme prodan byti pod pokutu, ktera w Artikuly 26 obsahuge se.

ARTIKL XXXI

Magy mystrzi postavy aneb sukna swa nestupena a ne/perkutowana na ukazku k przechlydanj przinasseti a rozwjessowati, kdiz/by ge wssak przedtim dobre a huste na wlas wyčesaly.

ARTIKL XXXII

Čo se dotiče obrechtowani postawu, nemaj se, tak gakž na njekterych mystech ten obyceg magj, kdiž se ho giž w walsse mnoho a gakmer polowyca zwalelo, kramplemy obrechtowati, nebo takove sukno zadneho dokonaleho grundtu ne-može miti. Nybrž kdiž/by zeprano dwěma malyma rychtamy bylo, stietkamy ma obrechtowano byti.

ARTIKL XXXIII

Nema žadny zdeyssich p. mystruw z capoweg, tolykež z koželuskeg aneb ssewčowskeg wlny dělati: Paklyby se ktery mystr toho dopustil a s/takoweg wlny dělal, takowemu ma se rzemeslo y z geho čzeladku za pul letha zložiti, aneb gistu pokutu podctiwemu cechu dati.

ARTIKL XXXIV

Čo se czeledniho platu dotiče, w/tom takto ma postupowano byti. Od prechowaní na strunje od gedneg wahy d 1. Na kramplych od gednu obracenich od tegž wahy po d 1. Od dwakrát obraceneg d 2 do floku od prechowanich stiricatnich a padesatnich po 1. kreycaru. Od kramplowani pak takowich po 2 kreycarych od gedneg kazdeg wahy. Od ssedesatni do floku po d 2 a od kramplowani takoweg wlny po d 4. Od wah przadenych podssiwkowych po d 12, od stiricatnich a padesatnich po d 14. Od ssedesatnich po d 15. Waha pak nema nic wětssj ani menssi byti gak u gednoho tak y druheho mystra pod pokutu dwuch funtuw wosku, tolyko do barwy prechowana trzi funty, prechowana pak do floku a kramplowana pul tryetih funtu. Od tkani osnow od ssedesatnich a padesatnich karazygj po denarzich 40. Od stiricatnich po d 20, od česani ssedesatnich a karazigj po dwakrat od kazdeho kragu po dwakrat d 10. Od stiricatniho po d 5, od sukani a snowani osnowy gak od ssedesatni tak y od padesatni po d 15: od stericatni po d 10. Item nema take žaden ziadnemu geho čzeladky odluzowatj a neb gakim platem aneb penežmy przeplaceti pod pokutu dwuch zlatich, bez prominuti. Nemaj take takowy thowaryssy bez stul grossa u mystra se osazowati.

ARTIKL XXXV

Kdyby nekterý mystr geden druheho zhanjel a neb potupnymy slowy na geho podctiwosti urazil a toho na neg prowesti a dokazati/by nemohl, ten a takowy ma podle wynalezenj podctiweho cechu przi_naymenssim dwa tollary zložitj a/tuž pokutu powinen bude dati. Paklyby na dokonani podctiweho cechu nechtel przestati a k wyssimu prawu chtel/by se uteci, dopussta sa mu wssak podctiwemu cechu ma geden tollar zložiti. Kdyby pak to giny mystr sslyssel, awssak by to zamlezel, ma podobnu pokutu pokutowan byti.

ARTIKL XXXVI

Gestlyby nekterý mystr bosymy nohami na vlici spatrzin byl, což w prawdě neswarnje a osklivje przed podctiwymy lidmy gest a p. miestani sparrowati, takowy ma pokuty d 10 zložiti, kdyby pak to ginssi mystr spatrzil a zatagyl, tolykež toho neoznamyl, dwognasobnu pokutu ma takowy dati a zložitj.

ARTIKL XXXVII

Kdyby se nekterý mystr z wecmy nepodctiwimy, gakž/by/koliw ty a takowe gmenowane mohly byt, obyral, což/by podctiwemu rzemeslu na ugmú cti a podctiwosti bylo, takowy nema hned dokonce mezy podctiwymy mystrzi trpin a znassan byti.

ARTIKL XXXVIII

Nema zadny mystr, towaryss aneb czeledin we walsse gako y w stepnicach anebo wynohradich zadneg skody delati, kdož/by pak w/tom postizen byl, tomu se ma rzemeslo a dilo zapowěděti do spokogeni teg wěci, a_wssak do cechu ma geden tolar pokuti zložiti.

ARTIKL XXXIX

Kdyby nekdy pani mystrzi spoleczne przi gakemkoliw trunku sedely a prziho-dilo/by se, žeby se zwadily, a w/tom/by gim bud skrz prztomneho mystra aneb cechmistra ku pokoj aneb k smyru sluzeno bylo, oni wssak by se spokogit oba-dwa (:a_neb bit gich wic bylo:) nechtele, magj pokutu geden zlaty zložitj. Wssak wrchnosti pokuta sa newymeruge. Magj se tež wsseligake nepodctiwe stweratcke hry, z/nichž nic gineho nez ruznice a swarowe pochazegj, ze/wssi pylnosti wy-strzihati a gi se wzdalowati pod pokutu giž gmenowaneho artikule.

ARTIKL XL

Nema zadny mystr geden druhemu geho statku haneti a zlechcowatj pod pokutu gednoho zlateho. Ittem tez žadni kupec suken aneb handlirz, bud on domaci aneb prespolnj, nema w suknech handlowatj, kupowati a takowe zas prodawati bud zde aneb ginde, potad pokad by w podctiwem cechu za vd przygaty nebyl, ginač gestlyby se toho opowažil, teda ma przistnu pokutu podle uznani podctiweho cechu. Napodob-ni zadny žid nema met teg swobody mezy pany mystrzy suken prodawat a ssatoru stawat na zadnem jahrmarku w tomto slawnem vhereskem kralowstwy, tolykež nikde wlni neprzedkupowat a p. mystruw nadepsaneho rzemesla sukenickeho odstrkowat.

ARTIKL XLI

Kdyby se prztreffyo žeby snad wlna od_nekud ginud z prespolnich a neznamich měst sem do miesta tohoto slawneho priwezena byla, nema žadnemu mystrowy powoleno byti, aby gy tam pro sebe tolyko kupyt miel bež (!) wědomy p. czechmystruw, ale wssak ma w tom rownost zachowana byti: aby geden_kazdy, kteríž netco zaplatiti može a_neb za/ni netco do zakladu dati, tak dobre chudy gak bohaty, tak dobre gy učasten byti a užiti mohl pod pokutu gednoho tollaru. Mymo wssak toho nema z panuw mystruw geden druhemu we wlne bud doma a_neb przespole przekazky cziniti, aniž takowu przedkupowatj a zadni w miestech, w mes-teckach aneb dedinach neprzeplacat gakymkolyw spusobem bud on sam skrzewa manželku a ditky swe, a_neb czeladku swu, pod pokutu trzech zlatych.

ARTIKL XLII

Przespolni lyde, kteríž krom jahrmarku sem do zdeyssihu slawneho mesta suk-na przinassej ne na lokty aneb rýffy, magj prodawat než wcelosti, wssak takowy geden kazdy, který wcelku sukna prodawa podlužen gest do podctiweho cechu ze ssirokeho postawu d 10 dat, z uskeho pak d 5. Ktery/by se pak toho opowažil a takowych peněz nedal, ma byt pokutowan.

Nadto ani domaci, ani prežpolni (!) w jahrmark pred vrčitu hodinu w rynku nemaj prodagawati pod wyss psanu pokutu.

ARTIKL XLIII

Nema žadnemu mystru powoleno byti cizi utkani geste newaleny postaw nebo luden kupowati tak, žeby se měl zde dostoncovači, pod pokutu gednoho tolara.

ARTIKL XLIV

Ma gedenkazdy mystr o/to pečowati a nadto w swem domje a werstate pylni pozor dat, aby obwlastnje (!) ze swu czeladku wsselygake hanebne potupy a roz-topastnosti, Boha prazdnosti, epykuregskeho a sodomarskeho žiwota y wsselygake lechkomislnosti s/pylnosti se wystrzihal a waroval: tegz podobne takoweg bezbozneg czeladky w/swem domje dokonca netrpiel. Nybrz gestlyby se kdy przi ko[m] nachazely takowy, ma gych beze-wsseho ussetrzeni hned wen z domu wybyt pod propadenim pokuty. Gestlyže/by pak kdo w/tom postiženy byl, kterýž/by se toho, gak na horze oznameno gest, dopustil, tomu se ma rzemeslo stawyti až do až do (!) spokogeni teg wecy.

ARTIKL XLV

Magy take tu moc miti, gakz gini cechowe magy, kdyby nekdo z przepolniczych mystru, gsuce podctiwy a swug lyst zachowaci magyc, do podctiweho cechu przypowедeti se chtel, a/to, co podctiwy artikl 10 ukazuge, podstupyl, a tak kdiž to wykona, tehdy bude mocy przygaty byti za spolu-bratra a avd podctiweho rzesla sukenickeho.

ARTIKL XLVI

Kdyby Pan Buh s /tohoto sweta przostredkem smrti casneg (:bud mystra, mystrowu, geho dite aneb nekoho z/czeladky:) powolati račil. Pani pak cechmystri skrz mladssiho mystra ginym mystrom na wědomy daly, tehdy to mrtwe tielo spolu z czeladku gakž nato naležet a slusset bude až k hrobu doprowaditi a donesti powinni budu, gakož y znameni swe opowydaci do ruku dati a odwestj. Kdo/by to z P. mystru zanedbal aneb dokonca doma ostal, ten a takowy ma pul zlateho pokuty zlozitj.

ARTIKL XLVII

Kdyby nekteremu mystru podle znegicych Artikulu pokuta gaka nalezena byla, nemuze takowy drziweg mylosti žadati a prosity prwe, nežli/by podle zneni artikule ulozene na/sebe pokuty nezlozil: a toho take wsseho czimz/by powjnen byl ochotne newykonal, potom wssak kdyby za mylost prosyl, muže gemu polowyca nawracena byti (:wssak stu wyminku, aby se podruhe lepe na pozoru měl a toho se wystrzihal:) przi kterem pak artikuly ta slowa stogy (:bez prominuti:) nema se nyc nawracowati, takz podobnie y przi pokutach postawu gakz artikul 26 ukazuge slussj se chowati.

ARTIKL XLVIII

Ponewac take neslussna aniž chwalitebna wěc gest, aby pani mystrzi pod-
ctiweho rzemesla sukenickeho a neb gegich czeladka z pamocharzj gake spole-
czenstwy aneb towarystwy mely, ponewać tomuž rzemeslu gest welice odporne
a skodliwe, protoz se zakazuge a brani pod pokutu gednoho tollara.

ARTIKL XLIX

Zadny hudlarz ani stuhař nema nikde, kde kolwek zdeyssiho mesta Magis-
trat. Rozkazuge bud on poradne wyuceny aneb ne, rzemesla prewadeti kolykrat
takowy by byl przistiženi, dwanacti zlatima pokaždec ma byt pokutowany. S ktere-
zto pokuty polowic na Slawny magistrat a polowic na podctiwy cech ma przy-
padnut. Na čenj pak gemu ma byt od rzemesla zebrano.

Szakolcz ae die 25 juny A. Dni MDCXCVII.

Wolffgangus Jankouich
Jur[atus] dicta Cittis Notar[ius]

ODBORNO-NÁUČNÉ SPISY

128.

Kalendár zo začiatku 18. storočia (výber).

Vybrané zápisu zo s. 1 – 61.

Rkp. v LAMS v Martine, sign. 442/243 (108 s.).

Predmluwa.

Mnohowaženy čtenary!

Ponjewadž každému dobremu a bedliwemu hospodarowi welmi mnoho na tom zaleží, aby wjedjel, gak k užitečnemu obdjelawanj rol a winohradú každorocžne powietry pripada, totižto zdaliž studeny neb tepli, suchy neb wlchky rok gest, gak dluho z jara studeno sa wstahuge, gak skoro na podzim zima a studeno začzne anebo czo gineho wicz gest, ktere weczi sicze kalendarniczy každoročnje wikladagi, ale gak skussenost učzi, zridka sa to s prawdú zrownawa.

Nynj skrz dluhe pozorowanj a skússenost, ktera sa tu stala, tak mnoho sa wi-nasslo, že každych 7 rokú, gestli ne we wssem, ale alpon (!) z wečzi strankich (!) sa nachaza, ktera wicz nepochibnje planetam, s/kterich gest sedm, pripisowatj sa ma, kterich podle prewekslowanj a poradku sweho každa geden czely rok panuge, czož by se mnohima prirozenyma pričzinamy proukazatj mohlo a ačzkoliw ale ty rozdjlné spogenj a aspecti planet w gistich znamenjach ročnich riditelu w swich prirozenych ucžinkoch nekdy prekažetj, nekdy posilnjowatj pomahagi, precza wssak ta planeta, ktera toho roku panuge, podržuge predek tak, že gestli ne wsseczko, precza wssak wjecži djl, czo w nasledugiczim kalendari znamenano stogi, w prawdje se nachazi, owzlasstnje czo o rozličnych užitečných kum-sstoch, gak pri každem mnjesiczi, tak ginady se proukazuge. Tiech planet ale (:gak guž znamo gest:) sedm sa nachaza w nasledugiczim poradku:

1. Hladolet	Saturnus	♄
2. Kralomoc	Jupiter	♃
3. Smrtonoss	Mars	♂
4. Sluncze	Sol	☉
5. Krasopanj	Venus	♀
6. Dopropan (!)	Mercurius	☿
7. Mesiczh	Luna	☽

Gak tyto planety tu w poradku postawene gsú, tak gedna druheg panowanj každoročnje odewzdawa, ale ne o tom čzasi, gak mi rok nass počziname, ale dnje 21^{ho} martij, když Sluncze do znamenj Sskopcze wступuge a protož zima negni. Prwnj ale poslednj djl roku, nebo když Sluncze do znamenj Sskopcze wступuge, tenkrat sa počzina jaro, po kterem nasleduge leto, po njem podzim a teprw zima, ktera sa sicze w decembri začzina, ale teprw w martiusi druheho roku se skončzuge.

Kdibis tehdí wedjetj chtjel, gak w roku 1703 zima bila, musiss tú zimu ne we Venusowem, ale w Slunečnem roku hledatj, nebo w roku 1702 Sluncze panowało a teprw dnje 21^{ho} martij do panowanj stípilo, ktere až druheho roku tohož dnia panowanj swoge zadržuge a tak až w roku 1703, dnje 21^{ho} martij odewzdawá takowe panowanj Veneri; to se tež stawa u wsseczkich ostatnjch planet gednakim spúšobem, na czož pilnje pozorowatj slussi.

Chczess-li tehdí každoročnij powjetri wjedjet, musiss pozorowatj, gaka planeta w kterem roku panuge. K tomu czily a konczy nasledugiczy tabulka sa priklada, w ktereg planety až do roku 1801, gak každoročnje panugu gedna po druheg, zaznamenane gsu.

Daleg, abys powjetri každoročnje wjedjeti mohl a_neb gak gedno neb druhe zboži sa podari, musiss pozorowat w teg tabulce pri každem roku gaka planeta stogi. Tu když widiss, hledag gu w kalendari, tam nagdess wsseczko po/hromadje, czo žadass. Gestli sa guss wsseczko acurat netrefi, precza wssak z wiecž stranky sa trefi. Panu Bohu ale czylu a mjri ukladati nemusime. Když on nas pro hrichi nasse trestat chcze, tehdí se stawa protj prirozenemu bjehu a geho božskeg moczy wsseczky planety a žiwlowe poddane gsu.

Necht tehdí laskawi čztenar tuto mogu malu praczu uprinnje prigme a užiwa k swemu dobremu. Ponjewadž o polnj a zahradnj robotje, gak y o ribarstwy a domaczim hospodarstwy, mnoho dobreho tam sa nachaza a winssugem k tomu, aby Buh, gakžto stworitel a zdržowatel wssech wiecž nas a nassich potomku w tomtu saeculum a wždyczky s duchownym y tielesnym požehnanjm zde a potom wiečznym pokogem obdaritj račzil.

W nasledugiczy tabulce sa widj, ktery rok ktera planeta panuge.

1700 Kralomoc Jupiter	1716 Slunce	1732 Dobropan
1701 Smrtonoss Mars	1717 Krasopanj	1733 Miesicz
1702 Slunce Sol	1718 Dobropan	Sept. 5
1703 Krasopanj Venus	1719 Miesicz	1734 Hladolet
1704 Dobropan Mercurius	Sept. 3	1735 Kralomoc
1705 Miesicz Luna Sept. 1.	1720 Hladolet 1721 Kralomoc	1736 Smrtonoss 1737 Slunce
1706 Hladolet Saturnus	1722 Smrtonoss	1738 Krasopanj
1707 Kralomocz Jupiter	1723 Slunce	1739 Dobropan
1708 Smrtonoss Mars	1724 Krasopanj	1740 Mesic
1709 Slunce Sol	1725 Dobropan	Sept. 6
1710 Krasopanj Venus	1726 Miesicz	1741 Hladolet
1711 Dobropan Mercurius	Sept 4.	1742 Kralomoc
1712 Mesicz Luna Sept. 2.	1727 Hladolet 1728 Kralomoc	1743 Smrtonoss 1744 Slunce
1713 Hladolet	1729 Smrtonoss	1745 Krasopanj
1714 Kralomocz	1730 Slunce	1746 Dobropan
1715 Smrtonoss	1731 Krasopanj	1747 Miesic

Sept. 7	1771 Smrtonoss	1795 Dobropan
1748 Hladolet	1772 Slunce	1796 Mesic
1749 Kralomoc	1773 Krasopanj	Sept. 14
1750 Smrtonoss	1774 Dobropan	1797 Hladolet
1751 Slunce	1775 Miesic	1798 Kralomoc
1752 Krasopanj	Sept. 11	1799 Smrtonoss
1753 Dobropan	1776 Hladolet	1800 Slunce
1754 Miesicz Sept. 8	1777 Kralomoc	1801 Krasopanj
1755 Hladolet	1778 Smrtonoss	
1756 Kralomoc	1779 Slunce	
1757 Smrtonoss	1780 Krasopanj	
1758 Slunce	1781 Dobropan	
1759 Krasopanj	1782 Miesic	
1760 Dobropan	Sept. 12	
1761 Miesic Sept. 9	1783 Hladolet	
1762 Hladolet	1784 Kralomocz	
1763 Kralomoc	1785 Smrtonoss	
1764 Smrtonoss	1786 Slunce	
1765 Slunce	1787 Krasopanj	
1766 Krasopanj	1788 Dobropan	
1767 Dobropan	1789 Miesic	
1768 Miesic Sept. 10	Sept. 13	
1769 Hladolet	1790 Hladolet	
1770 Kralomoc	1791 Kralomoc	
	1792 Smrtonoss	
	1793 Slunce	
	1794 Krasopanj	

Saturnus Hladolet

ჲ Hladolet ge mezi planetama prwnj a negwissy, kasstanoweg bledeg barwy, zatmijeleho swjetla, ktery mezi ginyma planetama, ponjewadž nekdy od Slunce nagwzdałenjegssy gest, nagmen sa spatruge, dokonawa bjech swug každych 30 roku gen gedenkrat. Ge studeneho prirozenj a neczo malo suchy. Gedna mužska, melancholiczka, zemnj a zla planeta, ktera lidskemu prirozenj nepritelska a sskodliwa gest, wahawa w swich ucžinkoch a skutczich biwa, gmenowana Fortuna Major. Gest predstaweny starich lydj, lesú, djedú a preddjedú, oracžú a gjnych tym podobnych, ktery hluboke misslenj miwagi.

ჲ Ma w tomto saeculum w nasledujiczych rokoch swe panowanj:

1706	1734	1762	1790
1713	1741	1769	1797
1720	1748	1776	
1727	1755	1783	

Pod njm sa nachazagu zemi:

Thracia, Graecia, Saxonia, Thuringia, Markovia, Hessia, India, Moscovia, Vestfalia, Arabia, Petraea = Vallachia.

Lyde, ktery teg planetje podanju gsu a pod njú se rodja, spúsobuge tmawokastanoweg, bledeg a zemskeg barwy, ktery pod sebe hledja, na tjele chudj, nektery kriwy, nektery hrbatj, magú malučke oczy, tenkú bradu, gsu zúfandliwy, lekawy, mlczandliwi, powjerečnj, ssibalsstj, skúpi, zawistliwi, twrdossignj, samotnj, úkłady strogiczi, žhrútnj. Ta planeta prinassa sebú žalare a wjezenj, dlúho-trwagici nemoczi a potagemnych nepritelú.

Mezi glidama sweho lidskeho tjela ma pod sebu prawe ucho, slezinu, puchyr a zuby.

O roku wubec.

Hladoletú rok ge studeny a wlchky, nebo acžkoliw gistograma časy neczo suchy gest, wssak precze wssak (!) ge wječzim djlem desstjem naplnjeny a protož wždy chladny rok gest.

Jaro.

Ge czele suche a až do maju welmi chladne, nebo acžkoliw april spocžatku neczo k teplu smjeruge, precza wssak hned zas napada studenost a trwa až do maja. Poniewadž dnj pjekne a noczy studene gsú a odtud welke sucho pochazi, acžkoliw nekdy desstje sa promichugú, precza wssak sskodliwe mraze pri maji biwagi, tenkrat teprw welmy prigemne a teple powjetry z desstjem promichane prinassa. Trawa a kwytj neskoro prichazagi.

Leto.

Ge studene, z ustawičnym desstjowim powetrim a protož neúrodne. Precza wssak czerwen pres polowicz welmi teply a piekny, ostatnje ale skoro naporad wlchky biwa a prinassa wjeternostj a desstje.

Podzimek.

Ge tež studeny a welmi wlchki, skoro mrzne, ale zas nasleduge welchke (!) powjetry. Když pregde polowicz octobra, poczina sylne studeno, w novembri ge wlchko a teplo.

Zima.

Trwa až do 21^{ho} martia budúčiho roku. Ge/sprwu wlchka s djesstjama a welkima priwaly. Okolo 11^{ho} decembra zima drži ze snjehem a studenostj a nepopusti douczela až w aprilu.

Protož ma se hojnje krmnja pro owcze zaopatriť, poniewadž w tú zimu wihanjati sa nemožu. Tak napodobnje ma se drewo hojnje zaopartitj a čzasne dowesti.

O jarem setju.

Poniewadž jaro chladne a nessikowne ge a pred mnjesiczem czerwnem neb juniusem žadne stale teplo sa neukazuge, netreba z jarnym setjm tak welmi ponahlati.

Strawy gakžto wika, ssossowicza, hrach magi se na plane role setj, aby w tom welmy wlchkiem letje nepohnjly a newirastly. Jačzmen se welmy dobre podari, ale to zaleži na setju. Pro wždy trwagiczy desst obila na poly porostu. Len a konopje budú rozliczne. Kapusty a zelo časne pohnjgú. Wsseczky repy sa podara

cžasne a dobre. Sena neporoste mnoho anj malo, musi sa bedlit, aby w pieknem juliusi domu cžasne dowezeno bilo, nebo bude pomesskano. Roste mnoho otawy, že ale skrz mnihu wlchkost tjassko sa bude moczt skludit. Protož, kdo chcze mnjet tučny dobitek, može ho na otawje past. W tom a budúcim roku ma se seno a slama do forroty zachistati, pro tože nasledugiczy dwa roky sub Marte et Sole malo sena, jacžmenja y owsa sa urodi.

Ozimne setj.

Gest welmi malo a protož jarnjmu setj nepodobne. Musiss bedliwje dat pozor, abys gedno y druhe cžasne do stodoly sklúdj, aby ho na poly mocz neporostlo a se neskazilo.

Podzimne setj.

Musiss rež a žito cžasne poset, neb to zrno roste welmy zdlúhawo, ačzkoliw porad rassi. Nemagú se tež anj na podzim, tak gak z jara, na zasete owcze hnatj, nebo ozimne setj tento rok ne pram rostnút bude.

Owoce.

Owocze se welmi podari, obwzlasstne hrussky. Trnek bude welmi mnoho.

Chmel.

Chmeli bude malo, ale bude dobry.

O winicach.

Winy kmen z jara hlawnje poroste a malo s/njeho czo bude, nebo običzagnje hrozenky oprchnu obwzlasstne w kwjetje a nech mnoho neb malo ostane, precza wssak nedozra a protož negnj kocžewanj, chjba kyselicza. Ma se na podzim cžasne zbiratj, nebo ginačz wssecko pomrzne. S/prikriwanjm winohradú netreba nahlit, neb ačzkoliw w octobri cžasne zamrzne, zas to skoro popusti a nepočzne mrznút, až sa pred púl decembrem. Pročež kdiby cžasne sa prikrily, musel/by rew w teg wlchkeg zemy zhnitj a skazu trijetj.

Wietri, priwali a burki.

Budú dwa neb try raze welke wjetri w rocze, tak taki desstje a priwale, ale powjetri z bliskanjim a hromobitjim nemnoho.

O žižalach.

Bude mnoho hadú a žab a w zimnje mocz missy. W obilach sa nebude tolko čzerwú nachazat gak gine roki, ktere zimnjim čzasem pro welke chladno wsseczky pokapú.

O ribach.

Lossossú a strúh nebude tolko gak gindy, precza wssak ginich rib w letje dost bude. Na podzim y neczo wicz, wssak ale precza nazbyt ne.

O nemoczach.

Ku konci leta a podzimku bude mnoho nemoci nebezpečnych a skoro moru podobnych, smrtedlne zimnice, žirky, čzerwene a bile bjehawki, katarri, podagri, prassiwiny, frisle, sslaky, dichawičnostj, cžerney žlúte, zlatenicze, kassle, krkú bolenj a tym podobne, ktere ze studenych flusú pochazagi.

Particularnj powjetri.

Martius ge od 22^{ho} až ku konczy neprigemny, mraziwi, každodennje studenjegssy, dnje 30. snjeh a chladno.

Aprilis ge až do 4. welmi chladny, dnje 5. pjekny, jasny a tepli den, 7. až do 8. possmúrno a desstjiwo, 12. až do 17. welmi chladno, jasno a wjetrno, dnje 19. welky desst. 20., 21., 22. welmy neweselo a possmúrno y studeno, 23. teplo a oblačzno, 24., 25. possmúrno, teplo, desstivo a slunečzno, 26., 27., 28. piekne, 29. desst a potom jasno a teplo.

Majus 3. rano studeno, na den pjekne, 4. hromobitja, desst, 5. nestalo a chladno. 6. rano tuhy mraz, we dnje jasno a chladno, od 7. až do 26. noczy studene, dnje začasty teple, wlchkle sucha, 27. sskaredy powjetry 28., 29., 30 possmurno a desstivo, 31. welmi sskodliwy mraz a welmy wjetrno, večer desst.

Junius od 2. až do 4. welmy chladno a mlhawo. 5. welmi studeny desst, 7., 8., 9. tepli desst s promichanú slunečznosti, 26. desst, 28. krasne powjetri, 30. possmúrno.

Julius dnje 2. july possmurno, 3. desst, od 4. až do 8. welke sparno a jasno. 10. w noczy dwje powjetry a dlíhy tiassky desst. 11. silny desst, od 12. až do 28. welke sparno, dluhy silny desst až ku konczy.

Augustus 2. possmurno a neczo desstjwo. 6. panske piekne powjetry a nocz chladna, 7. desst a hromobitj, 8. welmy piekne, 17. piekne, 18. welke powjetry s hromem, búrlivim wjetrem a desstjem, obile na poly poroste.

September od 2. až do 5. wjetrno a rano neczo mraziwo, 6. desst, teplo a hromobitj, 8. czely den desst, 12. zamraczeno bez desstje, 13., 14. mraze, 15. jasno a teplo, 16. zamračzeno, 17. pod mračznem bez mrazú, 18. rano mlhawo, welmi chladno, gak w zimnje, búrlivy wjetr a až ku koncu tluste zamrzle.

October od 2. až do 9. desstivo a búrlivo. 10., 11. jasno, od 12. až 22. desst a mraczno, oblaczno. 24., 25., 26. mhla a ustawične desstive powjetri, od 29. až ku koncu mraziwo a mlhawo.

November dne 2., 3. welmy jasno a studeno, 4., 5. desst, 13., 14., 15. desst a maly priwal. Od 16. až 22. každi den z desstem promichano, 23., 24. welmi studeno, 25. desst, 26. piekny a wesely podzimnj den, 28. den piekny, w noczy desst, 29. piekne powjetri, 30. wjetrno.

December. 5. desst ze snjehem a potom jasno. 8. czely den desst. 9. teplo a possmúrno. 10. silny desst, 11. krasny den, 12. oblaczno, 13. silny priwal. Od 14. až do 18. possmúrno. 20. jasno a led, 30. jasno, ticho, studeno bez snjehu, 31. rano mhla, potom possmúrno.

Januarius. Od 2. až do 4. possmurno a prichladno. 6. snjeh a desst, precza wssak snjeh nesleze. 7. malo snjehu, 9. possmúrno, 11. snjeh, 13. possmúrno a wietrno. 14. snjh, 16. possmúrno, wjetrno a prichladno. 21. ukrutna zima, 22., 23. wjetr a snjh. 24., 25. jasno a priliž chladno. 26. neslichana zima. 29., 30. snjh a welmi wjetrno, 31. prewelika zima.

Februarius. Od 3. až do 5. welmi chladno, 6. snjeh a hodnje chladno, 8. zimnjegssi než kdy gindy, we wssech sklepoch mrzne, tak taky 9. a 10., ktery wssechny gine zimú prewissugú, mnoho ludj, howad a ptacztwy pomrzne. 11. neczo popusstj, precza wssak nesmirna zima. 13., 14. silny burlivý wjetr ze snjehem, welmy chladno. 15. possmúrno, 16., 17. welky snjh, 18. possmúrno, nezco malo

snjehu, w noczi chladno, 19. possmúrno, 20. teplo a pjeknje, od 21. až do 28. desst, kdežto ten preukrutny snjeh s wječzi častky sa strati. 29. zrana na uswitje jasno a neczo malo mraziwo o desítj hodjnach desst, mezi gedenastu a dwanastu djwne powjetri, nebo hrmy, pritom krupobitj, na to desst, potom zas wssechno ticho, wečzer zas slunečzno a welmi chladno, gak se zetmy, hrmy a bliska se z búrliwim wjetrem, desst s drobnym krupobitjm, w noczi silny desst ze snjehem zmichany, pritom ukrutny wjetr.

Martius. 2., 4. welky wjetr, rano snjh, wečzer desst a snjh, chladno. 5., 6. krasna slunečznost, od 7. až do 9. desst, 11. snjh, 12. smutno. 13., 14. pjeknje a rano led, 15. snjh, 16., 17. jasno a chladno, 18. welmi chladne powjetry. 19. a 20. welmy chladno a welky snjeh, 21. chladno, wjetrno a snjh.

Jupiter Kralomoc.

¶ Kralomoc gest nagblissy planeta k Hladoletowy, welka, piekna a jasna, dokonawa swúg bjeh každich 12 rokú gednú. Gého prirozenj gest teple a wlchke, prostrednj, wjetrny. Ge člowjecži mužska a pritelska planeta, spusobúge krasne, bile a spúsobne lydj úprimneho srdcze, rozumnych w swich skutczich a ssčzasiłwych. Wiznamenawa pychu, bohatstwy, chwalu, ditky, cardinaly, biskupi, prelaty, ritiruw a predstawenych w životje lidskem, panuge nad plúczama, jatrama a žebrama, pulsownjma žilama a člowječzim semenem.

¶ Panuge w tomto saeculum nasledugiczy roky:

1700	1728	1756	1784
1707	1735	1763	1791
1714	1742	1770	1798
1721	1749	1774	

Zemy gemu podane gsu:

Portugallia, Cicilia, Calabria, Normandia, Lydia, Pamphilia, Hispania, Dalmatia, Ungaria, Misnia et Arabia Felix.

O roku w ubec.

Rok tento ge wic wlchky, nežli suchy, ponjewadž ale Hladolet, geho predchúcze, z geho dluho trwagiczi zimu a ukrutnym chladnem w jaru gesstje dodržuge, spusobi rok pozdily, acžkoliw Kralomocz ke wsseczkeg urodje nachilny gest, takže nekedy w tom roku wsseczko zboži a owotcze o try tydne pozdjegssy, nežli gine roky, dozrawagi.

Jaro.

Ge až do maja chladne a wlchke, w prostredu 10 neb 12 dnj temperowane, ku konczi ale až wlchke a chladne

Leto.

Ge sprwu chladne a wlchke, w prostredu dobre s mnohim hromobitj promi-chane, ku konczy welmi sparne. Když w roce Kralomocowem gedno suche leto sa treffi, czož sa w 28 rokoch sotwa gednú stava, tehdy nato obile podraži. Biwa ale suche leto, když we february, martio, aprilu neb maju slunečzna zatmnjelost bila.

Podzim.

Ge weskrz z desstjem naplnjeny.

Zima.

Spočatku nekolko dnj sczela chladnych a ma mnoho snjhu, ku konci ale lewna a bez snjehu, preca wssak wjetrno.

O letnjem setj.

To ge dobri rok na jačzmen, hognje poroste a dobry jačzmen, když negnj suche leto. Protož tenkrat sa ma do foroty gačzmenja nakúpit, nebo dva nasledugiczi roky malo ge ho k očzekawanju. y wiky sa welmj dobre podarigu. Len a konopje ostanú male, gsu wssak dobre. Mnoho sena a otawi, wssak ne na každem mistje. Tak napodobnje zela a repi. Dobre se zaopatri ze senem, slamú a ginú potrawu, nebo dva buduci roki mass malo w nadjegi.

Zimnj setj.

Nemagi se w jare anj w podzimku owce na zasete wihanjetj a pástj a bit by z jara anj owcze na zasete sa newihaniali, precza wssak ge neskori rok (:ačzkoliw že Kralomoc ke wsseczkeg urodje nachilny gest:), tak že kolko krat w tom roku wsseczko zboži a owcze pozdnjegssy, gak gindy, dozra.

Podzimne setj.

Ačzkoliw zdlúhawo mrzne, precza lepssy gest, aby radjeg časnjegssy nežli pozdjegssy sa selo, obwzlasnje žito, pro suche na to nasledugici jaro. Když se meno welmi gesstje newirostlo, gak se zridka stawa, možess nan wihnat owce.

Owoce.

Skoro žadne owocze nebude, malo orechú, žaludú nicz, ale neczo bukwi.

Chmel.

Nebude ho mnoho, ale užitečny a masny bude.

Winice.

W sstrwtem, sedmem roku sotwa gednú se stane, že by w roku Kralomoczowem hlawnj wyno rostlo, ale malo a to kisele. Když protiwne aspecti napadagi, biwa običzagnje polowic jara a rodj sa ordinarnj wyno k stolu. Ponjewadž w podzimku zdlúhawo mrzne, netreba s prikriwanjm nahlit, to wssak precza nema sa zanechat, nebo po Hromiczach (!) bude mocz poledowicze. Když w mjesiczoch februario, martio, aprilii neb maju sub jove Marte et Sole zatmnjenj Sluncza sa trefi, tenkrat roste dobre wyno.

Wjetri, priwale a búrki.

Zapadnj wietr nagwic fúka, nekdy y polednj, acžkoliw cžastokrat w rocze dessje biwagi, predcza wssak negsú znamenjte priwaly, az když snjehi slezu. W letje biwa mnoho powjetri, wssak ale bez znamenjteg sskody.

Žižale.

Když Kralomocu rok, gak sa običzagnje stava, wječzim djlem studeny gest, malo biwa hadú, žab, koničzkú, malo cžerwú w obilach. Spočatku podzimku biwa mocz missy.

O ribach.

Bude gich wssudy prostrednje.

Nemoci.

W podzimku biwagi uskosti srdcze, hlaw bolenj, obtježowanj sleziny.

Particularni powjetry.

Martius. Dnje 22. desst ze snjehem až do 24., kdežto mrzne, jasno bude až do 27. Potom possmurno a desstivo.

Aprilis. Pieknje počzina, až 6. prssy krúpečzky a potom mrzne. Skoro nato ge promjenitedlno a possmúrno až do koncza.

Majus. 2. pieknje teplo až do 22. biwa, mezitym hrimanj a powjetri, teplo a úrodn. 23. possmúrno a neweselo, 24., 25. až do 29. possmúrno, drobne krupky, až do koncza chladno. Gestli winny kmen nema silneho rewu, welmi pomrzne.

Junius. Spocžatku mraziwi a possmurny trwa až do 8., nato pieknje teplo až do 21^{ho}, kdežto wir, desstje, 24. mraz, nato sparne a tple powjetry, ku koncu promichane.

Julius. Pocžina s chladnym powjetrim až do 9^{ho} a 12. sparno, noczy gsú studeňe, 13., 14. až do konca welke sucho.

Augustus. Pocžina s/teplim powjetrim, potom neweselo až do 11., kdežto piekne powjetri pocžne až do 30^{ho}, nestalo až do koncza.

September. Pocžina z neweselim powjetrim a desstjem až do 10., kdežto piekne powjetry až do 14., potom try dnj desst, try dnj zas pieknje, 21. desst až do 25., potom pieknje až do koncza.

October. Počzina s pieknym powjetrim až do 8., kdežto pocžne smutne powjetry. 14., 15. pjekny a wesely čzas, 17. počzina mrznút, 18. mrzne. Od 19. až do 21. popolednj wždy pieknje a teplo. 27. až do koncza possmúrno.

November. Počzina s pieknym powjetrim až do 7., když desst padne. Od 11. až do 16. snjh. 3 dnj pjekne, potom newesely čzas až do koncza.

December. Počzina z neweselim powjetrim, dodržuge z mhlou a snjehem až do 10^{ho}, kdežto sucho bude až do 18^{ho}, possmúrno a mraziwo až do 28., kdežto prssat bude. 30., 31. pjekne powjetri.

Januarius. Sucho a ne_welmi chladno.

Februarius. Pieknje, weselo spočzatku, 13. až do 18. snjh a wir, potom až ku koncu prewelmy chladno.

Martius. Počzina s chladnym powjetrim zrana, k večzeru rosy. 8., 9. desst ze snjehem, od 10. až 21. chladno.

Mars. Smrtonoss.

♂ Smrtonoss ge jasna a gak plamen horiczi hwjezda neb planeta, bliskawa a hrona. Dokonawa každe 2 roky swág bjeh, ge prirozenj palcžliweho a sucheho, bez temperamentu, cholericky, ge mužska planeta. Nature lidskeg protiwna, nawadujatel k wognje a wsselekim rostržitostjam, ma pod swú moczú woganske nastroge, alchimický kumsst, kowaru, zamečníkú a wsseligakich remeslniku, který s/ohnjem a pod ohnjem praczugú; napodobnje wsseczky kwalty, tyranstwa a nasilnostj. Wiznamenawa furiatske zúriwe lydj, obwzlasstne který zrzawé vlasy magi, cholericzkých lydj, opowažliwe, sscžebetne, marnjkú, zbonjkú (!) a tym podobnych. Púsoby sobje

poddanych ludj kasstanoweg a černozlúteg barwi, w lidskem tjele panuge nad lewim uchem, nad žlučzú, nad ledwynama, nad dechem a tagnú komorú.

σ Ma w tomto saeculum nasledugiczi roky:

1701	1729	1757	1785
1708	1736	1764	1792
1715	1743	1771	1799
1722	1750	1778	

Zemi gemu prinaleža:

Norvegia, Bavaria, Anglia, Gallia, Svevia (!), Silesia, Polonia, Burgundia et Dania dem...³⁹

O roku wubec.

Ge wic suchy, než wlchky, nebo ačzkoliw gistym čzasem prssiwa, precza wssak biwa wicz suchy.

Jaro.

Ge običzagnje suche, possmúrne a chladne a musi se na to welmi bedlit, aby se owcze na zasete, anj na lúky newihanjaly, ginačz welmi malo zrostre. Biwa mnoho mrazú, djwoke neprigemne powjetry až do juniusa, ktere welmi sskodliwe gest.

Leto.

Smrtonoss ma mezi ginyma planetama nagsparnjegssy leto tak sicze, že až nekedy slunce suche drewo w lesy swú sparnosti zapaly. Noczi biwagi welmi teple a netrpjeliwe, potoky a studenky budu male.

Podzimek.

Smrtonoss, gak powjedeno bylo, ma nagpalcžliwegssy leto. W podzimku ge wic sucho, než wlchko a roste hlawnj wyno. Pred adventem nepripadne tak lachko snjeh a acžkoliw predtym w octobri rozlicžnym čzasem mrzne, precza ge wssak novembr wječzim djlem teply.

Zima.

Ge welmy chladna a wicz sucha než wlchka, porad nestala.

O zimnjm setj.

Urodj sa dobra, dokonala a bohata rež, žito bude prostrednj, nemagi se wssak zujara owcze nan wihanjat a past.

Podzimnj seti.

Ponjewadž neskoro zamrza, netreba ze setjm ponahlat, anj se owcze nan wihanjat nemagi.

Chmel.

Neroste ho mnoho, trpi nebespečzenstwi, gak zujara od mrazú a ostreho powjetri, tak w letje od krúp. Czo ale ostane, bude dobrí.

Owoce.

Bude hrussek neczo wicz nežli jablek. Trnek a stressnj welmy malo, y malo orechú a žaludú maličzko.

Winna uroda.

Bude hlawnj wino, gistje ge na nekterich mistech dobrí podzimek k očekawanju. Po tomto roku gsú gesstje dwa dobre roky na wyno, može se tehdy w gednom neb druhem roku wyná nakupit.

Wietri, priwale a bürki.

W roku Smrtonossem malo ge wietrú a desstju, silne wssak hromobitj, od kte-reho ohnje pochazat budu.

Žižale.

Bude hadu a koničzkú tak mnoho, že až protj običzag.

Particularnj powjetri.

Martius. Dnje 21. rano običzagnje mrzne, ostatni ale dnj biwagu pjekne a wesele.

Aprilis. Običzagnje až do 16^{ho} mrzne, potom napada mirne powjetri až do 23. Potom zaz mraz a mlhawy čas až do 29., kdežto piekne čase bitj počzinagi.

Majus. Začzina 3. s hromobitj, skoro zas nasleduge possmúrne a studene powjetri až do 8. Nato 3 dnj snesitedlno. 11. w/noczi mrzne na led, dodržuge chladno az do 20., nasleduge pieknje teplo. 30. led a mraz.

Junius. Počzina z mrazem, nasleduge possmurne powjetri. 10^{ho} pjeknje, teplo, ktere dodržuge až ku konczi.

Julius. Počzina z welkim sparem, gak we dnje, tak w noczi, skoro každy den hrmi, mnoho krupobitj, často zapaluge, ostawa piekne až do 12., nasleduge possmúrno, neczo chladno a desst až do 28., nato posmúrne, desstwe powjetri napada.

Augustus. Počzne čjasne ze mhlú, dnj gsú piekne a teple y palčliwe až ku konczy.

September. Počzina s panskim, krasnym powjetrim až do 13., kdežto neczo chladno a podzimne powjetri napadne, hned nato zas piekne, až do 28., kdežto possmúrne powjetri napada.

October. Počzina s nestalim časem, 10. mraz až do 17., kdežto piekny letnj den. 25. chladno, potom zas piekny čas. Od 27. do 30. welmy chladno.

November. Chladno až do 10., popolednj ale običzagnje piekno a teplo, počzina possmúrny čas ze mhlú, desst až do 13^{ho}, kdežto zas pomrzne až do 30^{ho}, popolednj ale slunečzno.

December. Počzina z mrazem, skoro possmúrno, zas desst, chladno a led, 10. snjeh, mrzne až do 19., kdežto prssy, ale hned zas chladno až do koncza.

Januarius. Počzina z chladnem, 16. chladno, led po niekoliko dnj. 20. snjeh až do 27., potom snjh z desstjem až do koncza.

Februarius. Počzina s possmúrnym a desstiwim powjetrim. 9., 10., 11., 12. piekny prigemny čas, nasleduge 3 dnj snjeh, nato welmi chladno, zas mraz, 17. desst a krúpky, nato snjeh, welke chladno az do 18., nato zas dessiwe powjetri.

Martius. Počzina s twrdim powjetrim až do 20^{ho}.

Sol.

⊕ Slunce, gak wicazagicze, tak zapadagicze ma wždy pri/sobje gidúczy hwjezu Venus neb Krasopanj. Púsobi temperowane teplo, pomymo swoho swjetla roz-djeluge tež witahnute dily wrchnj soly, nebolížtoo meruria od vitriolu neb witrolinu a když tehdy witrolin a mercurius in reactione stoga, gak od jara až do podzimku

cžinj a púsobi spolecžnji struhanj (!) gegich djlú w luftje tak, na tjele lidskem y ho-wadskem, wsseczko teple, když ale Slunce od nas ze swima particularnjma paprssky genom obligve switj, tehdy zostawa pri vitrolinu a wsseczkich subjectoch (: winimagicze lydi a howada:) mercurius na zbit sedjeti a nestawa se w luftje wicz žadna reactio, nibrz wsseczky vitrolinowe dily mercurius stenčil a zeslabnute učzinjl. S teg pricžiny biwa geden djl swjeta chladny a ta qualitas welmi sskodliwa gest wsseczkim wieczem. Tato planéta gest prostrednje dobra, tepla a sucha, dobrotiwa planeta, když dobre aspecti ma. Pri zlich ale aspectoch zla. Púsoby lydj krasne, ssedjwe wslsi, silne lydj, dobre, wisokomislne, rozwažitedlne, pokogne, wisoczewažene, dawa dluhe ziwo_bitj, dawa kralowske hodnosti, bohacztwi a čest wicz nežli gine planety, wiznamenawa kralu, knižat, grofu, baronú, dworanú, wrchnosti a gnych obwzlasstných a opatrnych panu, cztizawistiwch, který po hodnostjach djchti-gú, wisokomislne, který nad gynyma panugi. Ma pod moczú w tjele lydkem mozek, srdcze, prawe oko, mužske lidske oko, ženske žily neb nervos a prawú stranu.

◎ Slunce panuge w nasledujiczych rokoch:

1702	1730	1758	1786
1709	1737	1765	1793
1716	1744	1772	1800
1723	1751	1779.	

Su mu poddane zemy:

Italia, Sicilia, Bohemia

O roku w_ubecz.

Slunečzny rok bude weskrz suchy, malo wlchky, prostrednje teply.

Jaro.

Anj chladne, anj teple, sprwu welmi wlchke, obwzlasstnje w aprilu, který ge welmi promjenjetedlny a nestaly, majus ge ale piekny a suchy, ku konczy ze silnym mrazem a zimu, ktera daleko do julia dodržuge. Protož ma bit welka opatrnost, abi owcze na zasete anj lúky honjene nebily.

Leto.

Anj junius negni bezpečzny od mrazú, pritom ge y welike sucho. Augustus ge sprwu promjenitedlny, potom ale zas jasny a tichy. Dnjowe w/tom letje gsu palčliwe, noczi ale chladne. Wjecžim djlem ge piekne leto, dokonawa se wssak z nestalim powjetrim.

Podzim a zima.

Ge prigemny, suchy a piekny, mrzne čzasnje, wssak ze snesitedlním chladnem. Počzina s possmúrnym a neprigemnym powjetrim, ale skoro se w leppsi obrati. Februarius počzina z libeznym powjetrim, dokonawa ale z welikú zimú, ktera až do martia trwa.

Letnj setj.

Musi se čzasnje začzat a gak sa nagskur da djelat, ma sa poset. Jačzmenja a owsa malo roste, ale dobrí na zrno. Dobre proso bude, když se čzasnje posege. Bude malo ssossowicze, hrachu a wiky, gestly do masneg roly (: kde guž hnug zhnjl a zdrnowatjel:) sa nezasege. Len nebude pram užitečny. Konopie tenke

a kratke. Sena bude welmy malo, gak guž o tom oznameno bylo. Magu se owcze časne od lúk odhanjeti. Otawa pieknje poroste. Zele a repy pro sucho nemožu mnjet sweho zrostu.

Zimnj setj.

Rež bude wibornje dobra, ale ne hojnost, tak tez žito. Z jara sa nemagú owcze na oziminy wihanjeti.

Podzimnj setj.

Podzimnj semeno ma/se podsiwati, aby w budúczim jare (:ktere wlchke bude:) neporostlo, negnj za potreby welmi skoro seti.

Owoce.

Bude wicz hrussek než gablek, mnoho stressen, orechu, trnek a žaludú.

Chmel.

Gakkoliw sprwu sa schitj, precza wssak malo bude aneb nicz, protož se ma s njm časne zaopatriti.

Winjce.

Gestly predessly rok hlawnj wyno nerostlo, poroste tento rok, protože Mars, Sol a nato nasledugicy Venus každy sedmy rok púsoby wiborny a dokonaly winny rok.

Wietri, priwale a burki.

Púlnočnaj a wichodnj wjetr wjege ten rok nagčastjegssy, nekdy y polednj od Affriky, ale zridka. Bude mocz powjetry s hromobitjm, bliskanym a krupobitjm, czož bude owoczim a ginym zrostlinam nebezpečzne, priwali žadne.

Žižale.

Bude mnoho žab, hadú a kobilek neb koničzku. Cžerwy radj rostu w obilach.

Ribi.

Wssudy gich bude prostrednje.

O nemocech.

Kdyz zima ku konczi dochazatj bude, bude se zgewowat pichanj w bokoch, wnjtrnj aposternata, horke zimnice, často y sslak panuge, angina, spasmus, srdece trasenj, w tjele zdúwanj i wjetrowe priskire, s čehož smrad neb zhnjlina postawa.

Particularnj powjetri.

Martius ge od 22. až do 23. welmy studeny, od 25. až do koncza wždy rano led a pres den rossno.

Aprilis sprwu chladny, 4. piekny tepli, 8. wjetrno s desstjem, od 9. až do 11. pieknje teplo, 18. priwal a bürka. 19. pieknje, potom powjetry s hromobitjm až do 23. Potom possmúrne powjetri, 25. welmi studeno a pritom possmúrno, 30. neweselo.

Majus. 1. a 2. possmúrno, wjetrno a chladno, od 4. až do 15. piekne teple powjetri s malim hrmanjm a desstem promichane. 24. rano led, 27. pieknje, 28., 29. chladno a s častky desst, 30. mrzne a chladj, nato desst ze snjehem czely den.

Junius. 2. pieknje, 3. welki desst s priwalem, od 4. až do 8. possmúrno, 9. piekny tepli den, 10. nestalo, od 11. až do 14. chladno, weczerem teplegssi, 15. pres

den y nocz desst, 20. rano welmi chladno, 22., 23. pieknje teplo, 24. ustawicžny desst a priwal, 25. welmi chladno, od 26. až do koncza desst.

Julius. 1., 2., 3. chladno, possmúro (!) s drobnyma krupkama, 4. teplo, 6. welmi chladno, od 7. až do 18. pieknje teplo, od 19. až do 21. desst, od 23. až do koncze pieknje teplo a palcžliwo.

Augustus. Od 1. až do 6. pieknje teplo, 8. czely den desst, od 9. až do 11. possmúrno a neczo desstivo, 13. pieknje, 15. w noci mraz, 16. hromobitj, bliskanj a desst, 17. studeny desst, od 18. až do 25. pieknje teplo, od 26. až do 28. každodennje hromobitj s welkim desstjem, 30., 31. desst.

September. Od 1. až do 4. teple powjetry, 4. w noczi hrimanj s desstjem, od 5. až do 9. jasno, pieknje. 11. mali desst, od 18. až do 25. nestalo, wjetrno a snježivo, 27. pieknje a teplo, od 28. až do koncza desst.

October. 1. pieknje, 2., 3. rano mrzne a ge jasno, 4., 5. pieknje teplo, 7. czeli den desst, od 8. až do 13^{ho} possmurno, chladno a mezi_tym male krúpecžky. 19. wjetrno, possmúrno a desstivo, 16. welky wjetr ze snjehem, 19. nestalo, od 21. až do 27. silny desst, mezi_tym ze snjehem zmichany, 29. welmi pieknje, 30. possmurno a chladno.

November. Od 1. až do 14. desstjwe powjetri a welmi chladno, 16. w noczi snjeh, od 17. až do 20. desst, od 21. až do 26. pieknje teplo, gak w letje, až do koncza.

December. 1., 2. snjh, od 3. až do 8. nestalo, 10. w noczi welka zima a welky snjeh. 11., 12. ukrutna zima, 13., 14. snjeh a neczo mirnjegssy, 16. jasno a welmi chladno a neczo snjehu až do 20. Potom neczo snjehu.

Januarius. 1., 2., 3. possmúrno, prostrednje chladno. 4., 5., 6. welke priwali. 7., 8., 9. prostrednje chladno. 11. desst z malim priwalem, 23. až do koncza nestalo s wjetrem, snjehem a mhlú.

Februarius. Od 1. až do 6. possmúrno, desstjwo, mlhawo a wjetrno. 8. jasno a welmi studeno, od 9. až do 12. tmawo, desstivo a snježivo. Od 19. až 22. studeny wjetr, od 23. až do 26. jasno, rano chladno z ledem, w noczi chladny desst. 29. possmúrno a chladno.

Martius. Od 1. až do 7. possmúrno, chladno a wjetrno, od 8. až do 17. welmi chladno. 19. wjetr ze snjehem a desstem, 20., 21. desst a welmi chladno, popolednj pieknje jasno.

Venus. Krasopani.

♀ Krasopanj gest piekna, jasna, bylo blisscžici se hwezda, ta pomimo Sluncze a Mjesicze nagpatrnjegssy neb nagwiditedlnjegssy gest, dokonawa tak, gak Sluncze, každy rok swúg bjejh. Ge prirozenj wlchkeho a tpleho, menjeg wssak, než Jupiter neb Kralomocz. Ge hwjezda ženska, temperirowana a we wssech swich aspectoch dobrotiwa, gmenuge se Fortuna minor. Pusobi krasne ženske z dluhima wlasi, dawa gim kulatú twar a oczy. Pusobi skoro takich lydj, gak Jupiter, kteri wssak k zahalcze a roskossam nachilnj a oddanj gsú. Ma pod mocu w čłoweku matku, ledwiny, glidy rodjcy, nadobu semena, prsa, hrtan, lumbos neb boky, jatra a wúnj.

♀ Panuge w tomto saeculum nasledugiczy roky:

1703	1731	1759	1787
1710	1738	1766	1794
1717	1745	1773	1801
1724	1752	1780	

Pod tú planetu patrigú nasledugiczi zemi:

Rakúse, Elsass, Lislandia, Lotharingia, Irrlandia, Sswajčzarska zem, Frankia.

O roku w_ubecz.

Ge wicz wlchky než suchy. Když se wsseczky dily roku spolu wezmú, obzlacžny (!) a welmi tepli.

Jaro.

Když sluneczny rok chladno daleko do jara wstahuge, biwa jaro neskore a običzagnje temperowany a wssemu owoczu a urodam schopny. Když setj hodnje roste, možu sa owcze na posete wihanatj a y na lúkach deleg sa pasti možu nežly po gine roky.

Leto.

Když wlchko w jaru nedlúho bywa, nasleduge teple a oblačzne leto, gak sa običzagnje stawa. Kdiby ale z_jara ustawičnje prsselo, nasleduge suche a palcziwe leto, czož se sicze zridka stawa, a roste dobre wyno. Ginačz wždy ge k obawanj, že mnoho sena na lúkach a obily w poly pohnige. Když w Krasopanjnem roku suche leto gest, biwa obile tenke, gake nasleduge, když we februario, maratio, aprilu, maju Sluncze zatmnjenj bilo aneb kometa roku predessleho.

Podzim.

Biwa običzagnje spočzatku tepli a piekny, ale nedlúho. Protož ma se nato welmi bedlit, aby winice čzasne sa prikrily a na podzim čzasne sa poselo, nebo pri polowiczi novembra običzagnje zamrza a nerozmrza až do Wanocz.

Zima.

Ge snesitedlna, spočzatku sucha. Od 12. ferbruaj až ku konczi wlchko, biwagi welke priwaly, ktore stawenjam, lidu a dobitku welkú sskodu prinesú.

Letnj setj.

Když jaro welmi mokre gest, tak skoro každy den prssy, ma/se bedlit, aby se w/čas semeno poselo, nebo nasleduge suche a palcziwe leto, kdežto w nekolczy tydnejoch neprssiwa. Když ale jaro negny nad_miru mokre, tehdy nasleduge teple a wlchke leto, palcziwe a suche a opozdjwagi sa jarnj urody. Ge-ly ale jaro, gak običzegnje biwa, wlchke, tehdy se letnj urody wsseczky podara. Na tom ale zaleži, gak se magu beze sskody domu doprawitj. Když tehdy sa w jaru sege a každy den skoro prssi, magú lússcžný zrna, to gest wika, hrach a ssossowicza do planych neb chudych rol setj, nebo welmy porostú a pohnjgú. Když biwa suche leto, neporoste pram súčzi len a konopje. Ginačz ale, kdiby nebilo suche leto, podari se wsseczko dobre.

Zimnj setj.

Necht ge Krasopanjm (!) rok gaki cheuze, tehdy reži a žita genom do slamy rostú, ginačz sa zridkda zdari, chiba ze by sa w jaru oziminy požinjaly, nebo tak sa gim w nečzem pomože.

Podzimnj setj.

Ma se časneje setj pro skorú zimu, ktera nasledowatj bude. Pro welike priwale ma se semeno hluboko setj, aby neporostlo, neb wysoko nezrostlo.

Owoce.

Když jaro nad mjrū wlchke gest, wsseho owotcze malo biwa. Ge-ly ale (:gak običžegnje bywa:) temperowane, roste mnoho owocze, gakžto gablek, trnek, orechú, stressnj. Hrussek ale nemnoho, žaludú nicz.

Chmel.

Poroste ho množstwy a bude dobrí.

Winice.

Biwa sicze dokonaly podzim, hrozny wssak pod tú planetu wicz hnjugú nežly pod kterú ginú planetú. Wyno skrz mraze nebude mnjet žadneho nebezpečenstwy a poroste hlawnj wyno. Wynohrady sa magú časneje prikrit. Po Martinje se wicz do zemy nedostaness. Ma se každy z wynem a obilym ten rok dobre zaopatrít, nebo nasledowatj budu try roky sspatne.

Wjetry, priwale a bürky.

Ten rok bude mnoho a skoro každodennje powjetry a welke priwaly skrz trhanj mračzen.

Žižale.

Bude mnoho žab, hadú a kobilek neb konjčzkú. W letje a na podzym mnoho myssi y čerwy w obilú porostu.

Riby.

Rib bude dost, ale lossosú a struhú ne tak mnoho.

Nemoci.

Panowatj budu wsseligake nemoci, slabostj a neduhy jater a žalúdka, wnitrnj apostemya, bokú klanj.

Particularnj powjetri.

Martius od 22. až do koncza teplo, skoro chladno, skoro possmúrno a newesele powjetri, časem wjetr a desst.

Aprilis. Spočzatku tak gako martius, 5. snjeh, neweselo, skoro pieknje, skoro wjetr, desst, snjeh až do 14. Od 15. pieknje až do 22., desst, sskaredy wjetr, nestalo, nato mraz a chladno, až do 30. Potom teplo.

Majus. Spočzatku pieknje a teplo, 7^{ho} hromobitj, potom desst, až do 17., kdežto wjetr s/pieknym powjetrim sa premnjenjowatj bude, 25. sskarede powietri až do 29., kdežto pieknje až do koncza.

Junius. Spočzatku teplo a pieknje, až do 21., mezi tym nekdy hrimanj a desst. 25. sskarede powjetry a newesele, každodennje až do koncze.

Julius. Spočzatku possmúrno, 4. mraz, po polednj hromobitj, potom pieknje, 11. zas desst, až do 15., 16., 17., kdežto piekne powjetri k djelanj sena, potom desst až do 26., kdežto 3 dnj pieknje, 29. až do 30. hrimanj, 31. pieknje.

Augustus. Desst až do 9., kdežto piekny den, potom zas desst, až do 15., kdežto piekny den a potom piekny teply čas, až do 25., odtud až do koncza desst.

September. Spočzatku piekne podzimnj powjetri, až do 12. dnje 17., 18., 19. až do 25. wječzim djlem chladny a wlhky, odtud až do koncza zas piekne powjetri.

Když den s[wateh]o Egidia piekny ge, ge nadjeg, že 4. tydne pjekne powjetry bude.

October. 1., 2. pieknje, 3^{ho} hromobitj, bliskanj, priwal, desstje, potom neweselo, až do 9^{ho}., 10. pieknje až do 29., kdežto zamrzne na led. 30. snjeh, 31. possmúrno.

November poczina possmúrno a ze sskaredyma wietry. 6., 7. pieknje weselo, 9. nasleduge chladne desstiwe powjetri, až do 17., 18., kdežto snjeh až do koncza. Poslednj dnj gsú welmy chladne a bude ležet snjeh až do Wanocz.

December poczina po dva dnj s chladnom, nato snjeh, 8^{ho} desst, 10. poczina mrznút a wigasnjowat sa, od 21. až do 25. neweselo, odtud až do koncza chladno.

Januarius dodržuge zima, 8^{ho} snjeh, 9. chladno, až do 15., kdežto tichi snjeh pada, potom desst, až do 23., odtud až do 30. snesitedlno.

Februarius. Poczina possmurno, 5. pieknje, potom neweselo, 9. napada welka zima, 10. tak chladny den, gaky mnoho rokú nebil. 11., 12. welmi chladno, 13. teply desst, nasleduge welka woda, až do 27., kdežto až do koncza neweselo, wjetrno, snjeh a neweselo.

Martius. Od poczatku až do 22. wječzim djlem chladno.

Mercurius Dobropan.

¶ Mercurius, Dobropan, ge mala a ne bylo switiczy hwjezda, wždy pri Slunczi ostawagiczi, ge promnjenitedlneho a nestaleho prirozenj, s dobrim spoluspogenym a aspectama dobra gest, ze zlim ale/zly, mužskemu pohlawy ge mužsky a ženskemu žensky, sscžasliwemu sscžasliwi. Dokonawa každorocžne swág bjeh, ge prirozenj studeneho a sucheho. Lydom, kterich pod sebú ma, púsobi dluhe prsti a dawa gim nestalu naturu, který wždy neczo wimisslagú, negsú wiernj, ale dobreho wtipu, biwagi s njch proffessores, philosophi, mathematici, arithmeticici, cancellistae, scribae, kupczy a wsseligaczki kumsstiry. Udjeluge bohatstwy, ktere s/kupeczty pochaza.

¶ Panuge w tomto saeculum nasledugiczi roky:

1704	1732	1760	1788
1711	1739	1767	1795
1718	1746	1774	
1725	1753	1781	

Zemy, ktere gemu prinaleži, gsu tyto:

Lombardska, Flanderska, Brabantska a Chorwatska zem.

O roku wubec.

Ge wicz suchy a studeny nežly teply, zridka urodny rok.

Jaro.

Dochazagiczi martius ge teply, april až do 25. suchi, potom chladny. Martius ma spoczatku possmúrne a/chladne dnj, takže owocze w nebezpečzenstwy stogi.

Leto.

Ma welmi mnoho desstju, od ktereho wssak zemnje precza nepram okrege. Seno a obile bude se wssak moczti sklúditj, ale musý sa s/nim nemesskat.

Podzim.

Prwnj djl podzimku ma mnoho desstjú a skori mraz, když ale polowicz octobra pregde, nastawa suche powjetri až do koncza adventu.

Zima.

Po pieknem podzimku prichaza pri pocžatku decembra na raz zima. Ge chladno a snjeh pada až do februaria, ktery neczo mirny bitj počzina. Pri prostredku ale ge welmi chladny, až do 4^{ho} martij, potom búrliwy wir, až do koncza.

Letnj setj.

Podari se wsseczko welmi dobre. Ge dobry rok na jačzmen. Owse, ssossowice, hrachi, wiky musa se tam set, kde negni sucho anj mokro anj wlchko. Konopie a len budú dobre, konopge wssak kratke zostanú.

Zimnj setj.

Biwa rozliczne, když predessly rok teple a suche leto bilo, bude ten rok na reži a žitje mocz slamy, ale malo zrna. Bilo-li wssak predessla (!) leto wlchke, bude dosti zrna. Rež a žito ma nebezpečny kwet.

Podzimnj seti.

Prwnj a poslednj setj biwa naglepssy, prostrednj zežerú radj slimaky. Prwnj setj može se z_jara od owczi spasti, poslednj ale ne.

Owoce.

Na nekterich mistach bude hognost, w nekterich prostrednj uroda, nekde nicz.

Chmel.

Nebude ho mnoho, anj nebude silny.

Wynicze.

Zridka w 50. neb 60. rokoch gednú sa podari, wždy ge nezdarne, gak_koliw z_jara sa piekne schitj, precza wssak zridka czo dobreho s/njeho biwa. Nasledu-gú nato gesstje 2 nezdarne roky sub Luna et Saturno.

Wietr, priwal a búrky.

Wichodnj vjetr nagwicz wgege, nekdy y polednj, půlnočznj zridka, w letje malo powjetri.

Žižale.

W podzim bude mocz missy. Gestly pred_tym čerwy guž nebily, neporostu ten/rok žadne w obilu. Na podzim bude mocz slymaku, ktere semenu sskodit budú.

Riby.

Malo gich bywa w letje w potokoch, na podzim sa množa.

Nemocy.

Tjassko a neskoro sa curirugú a wiečzim djlem sa z_jara zgewugú a když podzim dochazat bude, znika sa običzagnje pad mezi dobitkem.

Particularnj powietry.

Martius. 22. biwa teply desst, 27. wigasnj sa a bude piekne teplo, poslednyho chladno.

Aprilis ge chladny a suchy až do 15., tak_že dnje 16., 17. rozmarín a karafiaty w zahradach pomrznú, od 25. až do koncza teplo, dnje 28. hrmy a ostawa teplo.

Majus. Ten piekny čas dodržuge až do 6., kdežto we dnje wietrno a possmúrno, od 8. až do 18. welmi teplo a wssem zrostlinam sa prekažatj bude skrz welke sucho. 25. piekny teply desst až do 29., odtud až do koncza užitečno.

Junius. Pocžina piekne, od 9^{ho} až do 10. desst, nato rano mhla, až do 13^{ho}, potom napada desstiwe powietry až do 23. Potom piekne až do koncza.

Julius. Pocžina z welkú palcžliosti, 5. napada desst, dodržuge až do 21^{ho}, potom pieknje teplo až do koncza.

Augustus. Pocžina tež z welku palcžliosti, 5. padne desst a dodržuge až do 19^{ho}, kdežto piekny den. Potom nestale powjetry až do koncza.

September. Spocžatku až do 4^{ho} pieknje teplo a silny desst, potom hrimanj, na to nasleduge piekne powjetry až do 20^{ho}. Dnje 30^{ho} zas desstjwe powetri.

October. Pocžina z desstjem až do 13. Dnje 14. possmúrno, desstwo, 15., 16. pieknje, 24. desst, nato zas pieknje, od 29. až do koncza mhla a chladno.

November. Pocžina pieknje, 5., 6. welky wjetr, nato 2 dnj desst, potom zas pieknje až do 16., stolka, že nekdy mhla napadne, 17. possmúrno a chladno, až do 27., potom desst až do koncza.

December. Sprwu piekny, až do 15^{ho} nestalo, 16. chladno až do 21., od 22. až do 29. possmúrno a snjeh, nato welmi chladno.

Januarius dodržuge chladno až do 30^{ho}, kdežto wietrno a snesitedlno.

Februarius. Sprwu possmúrno a snesitedlno, od 3^{ho} až do 6. possmúrno a chladno. 8. pieknje, desstwo, 13., 16. snjeh a welke chladno.

Martius. 6., 8., 9. wlchko, 13., 14., 15. desst, 18., 19., 20. poledowicza.

Luna Mniesic.

♪ Mnesic ge prigemneg barwy, nerowneg tlústosti, okrasa nočznj, matka rose a wlchkosti, ženska planeta, dokonawa swíg bjeħ každych 28 dnj, 7 hodjn a 43 minuty, ge chladny a wlchky, precza wssak neczo těply. Pritom cžinj nestalich lydi, který radj po czestach chodja a gsú nestaleg misle. Wiznamenawa kralownú, wdowi, matky, manželky a obeczny lyd a takowich, který ustawičzneho pohibowanj gsu, legaty, posly, malomislne, panuge nad mozkem, nad lewim okom mužskim a nad prawim ženskim, nad zalúdkem, bruchem a lewim bokem, nad strewama, nad jatrama ženskyma.

♪ Panuge w tom saeculum nasledugiczi roky:

1705	1733	1761	1789
1712	1740	1768	1796
1719	1747	1775	
1726	1754	1782	

Ta planeta ma zemy pod sebu:

Burgundskú, Hollandskú, Seelandiu a Preiskú zem.

O roku w ubecz.

Ge obicžagnje wicz wlchky nežly chladny a suchy.

Jaro.

Ge welmi wlchke a pritom teple, nekdy y s primissenú studenosti. Czeli martius ge chladny, aprilis desstwi, na to nasleduge welke chladno. Junius ge welmi prigemny, ma cžasem desstje.

Leto.

Ge cžasem teple, wicz ale chladne.

Podzimek a zima.

Ge spočzatku wlchky, prostrednje chladny, potom do czela studeny a wlchky. December prinassa cžasne snjeh, nato welke priwale, nato po 20. ge welmi

chadno a possmúrno až do 12. januarij. potom neczo znesitedlnjegssy, skoro zas chladno, až do 25., kdežto zas welke priwaly, potom desst. Martius sprwu possmúrny a chladny, potom teply. W teg zimnje rady wčzely mrú a owcze.

O letnim seti.

Když w tom rocze palcžliwe leto gest, tenkrat se musy z letnjem setjim nemesskatj, wssak ale anj welmy ponahlatj, nebo palcžliwost neskoro počzne. Jačzmen gak y owes podari nanegmen prostrednje, gak y ssossowicza, wika, hrach, proso, ktere w prihodneg zemi často dobre podary. Nema/se pozdje anj cžasne setj. Bude dost sena, ale malo otawi.

Zimnj setj.

Zimnj semeno, obwzlassnje rež, když se na podzim cžasne poselo a znameňitje zroste, ma se z owczama spasti, ginačz wisoko zroste a bude wicz slamy než zrna. Když žito w magi piekne ge a wisoko zroste, nebude nicz s njeho, nebo bude welicze bugne.

Podzimnj seti.

Ma/se czo nagčasnjegssy set a ačzkoliw tak skoro sa posege, precza mala uroda bude, nebo w chladnem powjetry malo roste a_nebo nicz a zima welmi skoro napada. Protož nemagi se owcze na oziminy wihanjetj, ginačz ostane malo neb nicz. Ma se každe setj gak nagmočznegssy podseti, ginačz w zimnje skrz welke priwaly sa splachne.

Owoce.

Na nekterich mistech bude malo, nekde nicz a žalud welmi maly.

Chmel.

Urodi sa prostrednje. Trpi običagnje sskodu z_jara, obwzlassnje skrz nocžnú rosu a drobne krúpečzky.

Wynice.

Ten rok bude malo wynia a na_negwiss polowicz podzimku a ma se cžasne zbirati, nebo negni žadne dobre powjetri k/očekawanj. Wynicze magi se cžasne prikriti.

Wietry, priwale a býrky.

W zimnje budu welke wietri a neobičzagne priwale, w jaru a w letje nebude pram mocz powjetry, nektere ale precza, wssak bez znameniteg sskody.

Žízale.

Tento rok nebude mnoho žab, skokanú, koničzkú, ale mnoho rupú a čzerwú w obilú, bude mnoho missy.

Riby.

Bude wssudy hojnosc rib.

Nemoci.

W podzim budú smrtedlne a horke hodonky a rozlične nebezpečzne nemoczi.

Particularni powetri.

Martius. Dnje 22. possmúrne powjetri a býrliwy wjetr až do 29., 31. desst.

Aprilis. Od 1. až do 9. wietrno, possmúrno, desst. 10., 11., 12., 13. take desst, od 14. až do 20. chladno. 21. pieknje, 26. až do koncza desst.

Majus. Až do 9^{ho} piekne teplo, od 10. až do 13. palčliwo, potom chladno a desst. 24. led, 25., 26., 27. posmúrno, 28., 29. chladno, 30., 31. teplo.

Junius. Pocžina gak majus, 4., 5. tmawa mhla, 7. desst, nato zas teplo. 27., 28., 29. desst, 31. chladna nocz.

Julius. 1. mhla, od 3. až do 5. desst, 7. až do 13. wietrno, 15. desst, potom piekne až do koncza.

Augustus. Až do 8. teplo, 10. studeny mraz až do 13., 14. desst, 15., 16. piekne, 20. welke sparno. Od 21. až do 26. desst, 27. piekne až do koncza.

September. Až do 6. teplo, 8. mraz, 9. possmúrno a chladno. 13., 14., 15., 16. piekne, 18. desst, potom piekne až do 21. Potom desst a possmúrno až do koncza.

October. Až do 13. nestalo, 14. až do 25. welmi studeno. 26. mali desst, 29., 30. chladno, 31. desst.

November. 1. až do 5. desst, 6. až do 20. desst, 23. jasno a chladno, 24. znesitedlno, 29., 30. zamrza.

December. 1. chladno, 4. snjeh, od 5. do 10. desst a welka woda. 11., 12. desst, 13., 14. possmúrno, 21. welky snjeh, od 22. až do koncza welmy chladno.

Januarius dodržuge chladno až do 11. Od 12. do 18. possmúrno, snesitedlno, 19. chladno, potom jasno a chladno až do 24., 26. desst, 27. priwal, potom až do koncza ticho.

Februarius. 1. wjetr, 2., 3. desst, od 4. až do 10. possmúrno a wjetrno, 12., 13 ukrutny wjetr, 14. snjeh, 15., 16. wjetr a desst, 17. do 19. desst a possmúrno. 20., 21. až do koncza welmi piekne.

Martius. 1. až do 5. possmúrno a chladno. Od 6. až do 9. teplo, 11. desst, od 12. do 16. piekne. Od 17. do 19. každe rano chladno a possmurno.

Nasleduge dlúhost dna skrz czely rok.

Rok sa rozdjeluge na 12. mnesiczu, 52 tydne, 365 dnj, 5 hodjn, 49 minút. Tyden ma 7 dnj, 1 den ma 24 hodin, 1 hodjna 60 minút. Gak totižto w jednom miesiczy, tydnej neb dnju skrz czely rok hodiny gsú, od dnja do dnja skrz czely rok, magi se pozorowat a ponjewadž Sluncze za spomenuty čzas, skrz czely rok, gedenkrat genom zodiacum, to gest czely okrsslek zemnje pregde a swíg bjeh 20. decembra (:w kteremžto dnj nagnižeg stogi a tym nagkratssy den spúsobuge:) dokonawa. 21. ale zas hore stúpowati pocžina tak, gak na-proti tomu dnje 21. junij nagwiss stogi a protož nagdelssy den cžinj. Dnje 22. zas počzina niže stupowati.

Protož tento kalendar tak gest sporadany. Tu se ma pozorowat, že dlúhost dnja sa pocžita od Sluncze wichodu až do zapadu, kdežto sa gežtje zretedlnje widjet nemože a když den tak guž zoriwa, že wenku s knjhy sotwa sa číitatj može až do wichodu Sluncze a zas od Slúncze zapadu, až nocz počzatj ma, dokud čłowjek w knize číitat može a tak ten čzas, gak pred wichodem, tak po zapadje, crepusculum sa gmenuge. Obge ale ty crepuscula gednoho dnje gsú sobye rowne, s tym rozdjlem, že ranj crepusculum sprwu tmawe, potom jasne, weczernj ale crepusculum naproti tomu spoczatku swjetle a poslednje tmawe. Podle ale mnjesiczú a promjenjenj roku promjenjungú se crepuscula podle promjenjeny dlúhosti dnja.

W nagkratssich dnjoch trwa crepusculum genom 30 minut neb $\frac{1}{2}$ hodiny, w nagdelssim dnj ale 90 minút neb $1 \frac{1}{2}$ hodiny.

Gakkoliw tehdy dnj podle wichodu Sluncze gednakym spúšobem w mnjesiczy rostú a ubiwagi, tak tež crepusculum. Chczech-ly tehdy wjedjet, o ktere hodinne crepusculum rano počzina a se skonawa, obwzlasstne když negnj gasne nebe a Slunce se widjet nemože, može se to s pritomneho kalendara widjeti, w kterem negenom dlúhost dnja od wichodu do zapadu, ale y dlúhost crepusculi zaznačena gest. To abis skúsitj mohl, musiss wjedjet, že o 12. hodjnach prawa polovicza dnja, gak/y noczy, gest. Gak dlúho tehdy pred 12. den gest, tak dlúho zas bude po 12., tak napodobnje, gak nocz pred 12. dlúha gest, tatež po 12. dlúho gest. Když ridjtel hodjn ne wždy Slunce widjetj može, može podle pozorowanj tohoto kalendara hodinj swe dwakrat za den nepochibnje ridit. Nebo když 1^{ho} aprila tak zory, že gesstje w knize sotwa čzitat sa može pod ssirim nebem, tenkrat ge wždy púl pateg, nebo crepusculum trwa 1 hodjnu a 5 minút pred Slúncza wichodem, od tých až do 12. ge 6 hodjn, 20 minút. Tak se napodobnje stava po polednj nebo o púl osmeg, može sa gesstje malo neczo čzitat, ale ne dokonale bez swjetla. Gest tehdy czely den, kdežto se wydjet može 2. april 15 hodjn, 50 minút a gesstje ge pri wichodje y zapadje trochu swjetlo, nebo crepusculum, ktere 65 minút trwa, musy se triplionowat, poniewadz gsú dwje a mezi ginyma gedno genom poznamenane stogi, tak nagdessa predgmenowanu dlúhost dnja.

W zimnje, když den nagkratssy gest, može sa 9. hodjn patrnje čzitatj. W letje ale, když den nagdelssy gest, dlúhy ge 19 hodin, totižto rano od pul tretj až do pul desatet wečzer.

Nasledugú nesscžasne dnj.

Nesscžasliwe dnj, gak se w každem mesiczi nachazagi:

Januarij: 1., 2., 4., 6., 11., 12., 20.

Julij: 17., 21.

Februarij: 1., 17., 18.

Aug.: 20., 21.

Martij: 14., 16.

Septem.: 10., 18.

Aprilis: 10., 17., 18.

Octobr.: 6.

Maji: 7., 8.

Novembr.: 6., 10.

Junij: 17.

Decembr.: 6., 11., 15.

Kdo sa na ten nektery den narodj, bywa nesscžasliwy a trpy chudobú.

Kdo se na ten nektery den roznemože, zridka zdrawy swe zas nabiwa.

Kdo ma na ten den namluwy neb sobass, pada do welkeg chudoby a núze.

Anj negnj dobre ten den sa stjehowat.

Anj na czeſtu sa widat.

S ničzim nehandlowat.

Processe nepočzinat.

NB. Na den zwiesťowanj Panny Marie, Ssimona Judi a s. aposstola Ondrega necht sy žadny žile pússtjat nedawa.

Znameni Zodiaci magi se podle bjehu mesicza pozorowatj, gak se každy den w običzagnem kalendari znamenagi.

Když sa tele na znamenj Panny wilahne, anj rok nežige.

Gestly se ale wilahne na znamenj Sskorpiona, gesstje spiss uhine. Protož na tom znamenj nema sa prisaditj a na znamenj Sskopczce a Wodnara nema se odsadujowatj a tak nedostanú lachko smrtedlny ohen neb horúcznost.

Regula generalis pro omnibus annis.

Gestli se tenkrat zatmnjenj trefi, když obile kwitne, bude malo zrna a protož y drahota. Gestli w martio, aprilu a w prwnjch dwoch tydnjoch w maji Sluncze zatmnjenj sa trefi, tehdy roste hojnosc dobreho wynu, ale na obilu bude chiba, nebo nasleduge suche leto.

Hodiny dennj, kterak one od planet ridjene biwagi:

	Ranj hodiny						Polednj hodiny					
Rano pocžina od 3. hodin a panuge w	od 3 až do 4	od 4 až do 5	od 5 až do 6	od 6 až do 7	od 7 až do 8	od 8 až do 9	od 9 až do 10	od 10 až do 11	od 11 až do 12	od 12 až do 1	od 1 až do 2	od 2 až do 3
Nedjelu	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł
Pondjeli)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕
Uteri	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)
Stredu	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ
Sstwrtek	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤
Patek	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24
Sobotu	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀

Nočzni hodiny, gak takowe od planet ridjene biwagi:

	Wečernj hodiny						Nočzni hodiny					
Wečzer o 3 hodinach: Počzina a panuge w	od 3 až do 4	od 4 až do 5	od 5 až do 6	od 6 až do 7	od 7 až do 8	od 8 až do 9	od 9 až do 10	od 10 až do 11	od 11 až do 12	od 12 až do 1	od 1 až do 2	od 2 až do 3
Nedjelu	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤
Pondjely	♀	¤)	σ	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24
Uteri	Ł	24	σ	¤	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕	♀
Stredu	⊕	♀	¤	24	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)	Ł
Sstwrtek)	Ł	24	♀	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ	⊕
Patek	σ	⊕	♀	Ł)	Ł	24	σ	⊕	♀	¤)
Sobotu	¤)	Ł	⊕	σ	⊕	♀	¤)	Ł	24	σ

129.

S. l. (18. stor.)

Tokaji chirurgus

Rkp. v Tokajskom múzeu v Tokaji v Maďarsku.

Kdo se mstí i chce tím, kterýž statku sskodu učinil.

Wezmi lagno statku oneho, který w sskode byl na miste usskodenjm, častku toho legna do čelustj pece zlepug, častku w djme suss, tak ten statek prw wischnul.

Kdy se ne možu owce wiesti

Wezmi z hlawy dewockeg wes gednu, a z klučky u dwery, ktera se powraskem potahuge, na sskobag malo a tak w hlebe deg zgesť howadku, probatum.

Aby ginjch na kossaru predogil

Stareho sadla drobno zkragag a deg gesti z solj, kdy na kossar magj git'.

Ktera owce gahňeta ne lubi

Gahnjc gegj postrikeg mlekem a posol, deg geg oblizati.

Gestli kdo užitek odbera

Wezmi z mrawissťe trubky ty, z kterjch se mlade mrawence ljahnu, setri gjch na prach a daweg statku twému w solj, tu čerodegnicy budu čerwowe maslo točiti, ktera prigde tretjho dne, stežowat'i se bude tote. Wssakže naleži mluwiti pri drobenj tech trubek: Paňe Bože, racž dať i pomahaťi, aby tomu čloweku, který o mug užitek stogi a odbjra, tak že čerwowe geho užitku točili, gako se točili mrawency, kdy se w tomto mrawiskom tjahli.

O pokladjech

Koreň mocžerad, aby geg wykopal, kdy gest mesiac na bjku, wssak strjbrem, bud grossem nebo dwema, geg kopati. Ten koreň kdy položi, kde gest poklad, snadno geg dostane, nebo giž ne muže ugiti, a kdy ho dass pod yazjk, budess zamrzly, že tj zadny neotewrie.

S pozlatku malowaťi aneb pisaťi budess takto. Wezmi pozlatku, polam na kusy, polož do skleničky a naleg na to octu z plannych yablk, a musiss mat' z mosadzy, gako tluk maličky, a tak s tim w skleničky uragbat' aneb roztrieť dobre.

Wezmi 2 ffunty špizglosu, a dwa neb try loty špenstsily, polož w oheň, a kdy dobre poteče, hled', abys nezamesskal, deg to do lanu, urob z hliny gako žlabik, a namaž geg s logem. A chcess-li twrdssj miťi, wezmi dwa ffunty špisglosu a jeden lot opilky železneg, to gest skussenno.

Ginače

Wezmi arsenicu 1 lot, mercurium sublimatum 1 lot salalkaly, to gest luhu midlarskeho 1 lot. Ten pak luh urobit'i takto: wezmi wapna a popela lesneho,

potop potom ty popely w tom luhu, wezmi mjdla benatskeho za 2 L, nastruhag mezi to a potom wleg to wssecko na rendlig a war. A nechag tak dluho, až by pomalu wyschlo, musiss misset'i. A když prawe wyschňe, potom segmi z popela, potom wezmi med' a rozpost. Kdy se rozpost'i, wezmi toho prachu, co liskowy orech a wrž do teg medy. A když to rozpostiss s medj, opet' wezmi, co liskowy orech. A co okolo krage nečisteho bude, to zessamug s negakjm drewom a wiruť wen, a musiss zamisset'i po nekolik razuw, a na gednu hrjwnu medj, to gest na 16 lotu 7 lotu toho potreba.

Giny kunsst

Wezmi trj loty arsenicu bjleho, sanitru 2 loty, mercurij prosteho sublimowane-ho 1 lot, soly obecneg 1 lot a wegstanu 3 loty. Setri to spolu, a naleg na to midlar-skeho luhu, po try razy, po každy raz wisuss a wezmi toho prach 3 loty na gednu hrjwnu medj. Probatum est.

Giny kunsst

Wezmi sanitrj 7 lotuw a salkaly 5 lotuw, pristawiwssj k ohnj, a co se na spodku kalneho ustogj, toho wezmi geden lot, arsenicu 1 lot a wapna nehaseneho geden lot, tartaru nehaseneho 1 lot, soly obecne 1 lot, kjzu neb rudy zlateg 1 lot, rtutu 1 lot. To wsse palenym wjnem napog a zetri na prach, ňim ze dwuch wagec war, tim take napogit'i potrj, a wždy zase wysuss, potom toho prachu 1 lot na 5 lotu medj rozpussteneg, probatum est.

Wyswetlenj gmen tagnjch w techto probach

Olowo	ten gest suchy studeny
Cziň	mokry horky
Železo	horky suchy
Zlato	horky suchy
Med'	mokra horka
Rtud	suchy studeny
Strjbro	studeno mokro

Wediž, že tjto panwy, s nimiž bogowati budess, a gednj oslawiti, a k slawe priwesti, gjne skaziťi, gsu prirozenj takowjchto: smrad do ust tež welky y do nosu yde, gestli o sebe opatrnost nebudess miťi, a ged od tebe odehnati'i, to potom po-znass, počne te hlawa boleti, ziwaťi budess, naťahowaťi se, nekdy zjma, nekdy horko. Giz wez, gdi hned do laznej suché a wipot' se. Potom užiweg dobreho ter-jaku a nebudet' nic sskoditi'; tež wezmi angeliku, ffjky, rutu, orechy wlaskie, a medem stluč to wedno, ať' gest gako kasse, a schoweg do pussky. A když potreba, užiweg w takowych pričinach; wssak mass tu y prirozenj gegjch, s kteru gako zachazeti mass. A když tak gegjch powahu poznass a spusob, nebog se zahubenj gegjch, ňeusskodia tj nic.

Argentum vivum 1 lot, sulphur vivum 1 lot, wlož tie wecy spolu do hrnce a at' gsu we dnu toho hrnce djerky, wstaw na druhý hrnec poléwany, zamaž dobre tuto sapientiae, ať para wen ſe muže a wkopag ten spodny do zeme a pod krage okolo wrchnjho udelag oheň. A tak poteče z toho oleg čisty žlty. y wezmiž geden dil sulphur vivum a geden dil argentum vivum, a wsip do tohoolege. A když tohoolege dass na sto diluw Panny Venusse rozpusstene 2 loty oleg, zaskawiť se tobe pregasny a negnepremoženegssy kral a gegiž nižadnj neprjtele nepremožu, ani skazy. A ostoj tři we wssech probach w každem ohnj. A zato ga Petr a Jan tobe slibugeme pred Bohem y lidmj, že gest prawe rostlemu rowné, a nemuž geg skazit' žadnimj prachy.

Item

Udelal djerky we dnu a wložil do toho hrnce, a tak mu powedel, že ma byti. Y wzal druhý hrnec polewany a zakopal geg do zeme a wložil do niho tie wecy, wzal spisglosu, totiž 2 loty, winsstje na bjlo paleneho, tolíkež kamence čerweneho anebo letku 1 lot, vitrolium modreho 1 lot, zetretého na prach a wložil do toho hrnce spodnjho a dal k tomu železo a medj. A ten s tim, co paliti mel, na wrch wstawil a s pokritku prikril, s timj dirkamj dolu obratil. A to wssudj dobre obmazal, y nakladol ohne anebo drewo okolo toho a zapalil gest. A ssli sme odtud preč; na zegrj pak ssli sme ohledawať, y byl w dolnem hrnci oleg a wrchnym prach ostal. Z toho pak železa a z medj w tom olegu udelalo se zlato prawe. A roztinali sme ho a bylo wnitr y na wrch wsse gedno zlato rizy. y dali sme geg uhlidať zlatotepecy, y mluwil, že gest lepssj nad uherske zlato, y ssli sme s tim domu; y rozpalil železo w ohni a tim olegem pomazal a zbelelo gako mleko a bylo krechko, žeby geg byl rozdrobil, y dal geg zase do ohne, a rozpalil dobre, a tim prachem geg obalil, a teprw naskrz proskočil ge ten prach; rozpalil geg y potretj, a potom wynal z ohne. A když počalo hladnuťi, w tu chwjly posipal geg třim prachem, hněd zmeklo a bylo zlato prawe, gako y prwnj, z medj a ze železa w dolnem hrnci; a to gest wsse zgewne pokusseno.

Sjra mudrska takto se ma urobiti

Wezmi sjry kramskeg, gak mnoho chcess. Zetri gj na kamenj a wlož do hrnce a naleg na nj octu winnjho a war u ohne. A co se zwrchu usadi, to zbjreg warečku a kdy ocet wiwre, naleg gjneho, a war, zbirage warečku tučnost. A když druhý ocet wiwre, naleg potreti a wsip solj kružcoweg trochu, malo, ne wela a hněd se na dne wrazi w kru. Potom wezmi alaunu, to spolu zmisseg a wlož do hrnce a war i opet w octe. Pakli chcess u wine, a wždy snimeg tučnost dolu, neb alaunu snime z nj, aneb wezme wssecku tučnost. A když wiwre, wezmi tu sjru a wlož w negaku nadobku hlinenu, gesstoby z wrchu byla djerka mala, deg tam tu sjru, zawaž dobre hljnu mudrcy a nech uschne. Potom wlož do pecy dobre wipaleneg a bude bjla gako snech. A čjm gj wjce paliti budess, třim bjlegssj bude. A od teg sjre wssicknj ffilozophowe se zrownawagj a toho se drži a prawj tak, že bez ni ine prawe dowedeno byti nemuže. A w teg sjre gsu welike tegnostj, neb gest počatek

y konec y grunt toho umenj, a bez toho nic staleho a praweho byťi nemuže, nebo zdržuge wsseckj wecy po tom dile a gjm ugiti neda.

Sol mudrcka

Wezmi vitrolium, spal ge na čerweno, potom po druhe pal, zaleweg palenjm wjnym pomalu, až bude bjlo. A to bude sol mudrska.

O tech wecy wssak rozdjljnem spusobem od prwnjho chcess-li tu tincturu west'i na wysoke djlo ten kamen ffilozoffu a ten oleg, takto ge wedu.

Rp. Argentum vivum

Vitrolium prossussenno

Sanitrum

To spolu wsadim do kolby a z toho wodu wiťahnu alembikem, a tak ma každe wlassť y wodu y prach z tich wecy. A wezmu sstjru, co mi se zda, a beru žaby, a beru z nich kréw zo zadnjch s'ehen, gehly. A kdy z nich krew wyťahnu, winesu gjch na pole, pustim ge zase y spogjm ty try wecy spolu a wezmu džban a w nem udelam male djrk. A giny polewany zakopam do zeme a ten s djrkamj naň wstawim a ty sstiry do wrchnjho dam. y tu krew y ten ged. A pak-li chcy, kladu toliko samé tie sstiry a mezi ňe kladu tu sjru mudrcku z wrchu oznamenjch try wecy do wrchnjho hrnce. Dam na to pokrjčku na faléz na wrch na ten džban, oblepim do (s) hljnu mudrostj a usussjm a dam okolo toho ohen, y witeče z toho oleg žluty do hrnca dolnjho a wrchném zustane mi prach žluty a ten prach shromaždim osobite a oleg tež osobite. A s tim olegem dowozuj, gak mi se libi ze železa.

Item

Ty pak k tomu, takto se ma, co mužess, a do nj, a deg rtuty, a nech na horkem sluncy, aby se horkostj slunečnu sklenjce hrjla, a tak tu rtud horkem, ginače nic, anebo dawegž mied spilowanu, a buded tež horkosti slunce, a to wssak rtu' lepssj byť prawj.

Item

Mercurium sublimovanego sedem krať običegem mudrckym pol libry anebo co chcess, vitrolium tolikež a salnitri tolikež. Udelag z toho wodu a rozdelag na dwoge, do gednj deg złata bjleho a do druhý mercurium sublimovanego. A kdy se to rozpustí, zleg obe wody w hromadu a poňechag staři w teplem popele a wždy misseg nekolikrať za den a na zagtra wstaw w alembik, zt'ahni wodu po gednu z tich trjch elementuw alembikem až do prawy suchostj prachu, suchostj w sklenicy a budess miři prach y wodu gedneg mocy z rtutu, z vitrolium a sanitry. K tomu cožkolwek wjce pridass k tjm trom wecem, to wsse spisse skazi, než oprawi, to su wssecko zbytkowe prazdnj a nepotrebny; než, prosim, tjm običegem gen delag gedno: tj try wecy spolu sad w gednu mjru rownou a sprosta z nich

po gednu wodu zt'áhni až prawe do suchost'j a budess mi'i kameň ffilozoffitsky aneb tincturu aneb mudrku prawu sjru, kteražto wssecky wecy aneb kowy obrati na prawe Slunce, anebo w prawy Mesjc. A woda, ktera gest stažena z tich trjch wecy, což w nj koli uhasiss, bude prawe Slunce. A ten prach z tich trjch elemetu tež. Ta woda gest drahssj a wzacnegssj nad zlato.

O pokladjech delanjch y nedelanjch

K swatemu Janowj Krstitelowj postiž se, aňi wečer nic negez. A teg nocy hledag pokladuw, kde by sy se nazdal, tež k Matce Božj, to gest na nebewzetj Panny Marye, a uhlidass djwne wecy teg nocy, neb teg nocy zeme se otwjra wssudy, kdekoli gaky tworowe gsu aneb pokladowe w zemy, a budu se presusset'i gako oheň a gako hluboko w zemj gsu, tak wysoko oheň nad zemy pugde, a kde gest zlato, tu pugde samy rizy kwet gako plamen; tu na tom mist'e, kde se presussuge, nagdess od zlata, gako raž, a od stribra, gako muka. A kdy Slunce zegde, tak miňe, a to gest skussená wec pri rudach, kowjch, wsseligakjch peňez delanjch.

Cas toho wyborny, kdy raž kwitne aneb zakwita, a lepssj, když žito kwitně, w tech dwúch ředeljch toho po_hledeg; když zamesskass, potom toho nehledag, neb zase stupuge, kdy žjto kwjtne, toho času zlaty y stribry kwetowe gsu, a kde gsu pstruchowe, tu zlato gest giste, a wiceg-li pstruchowe, take wjce złata y strjbra gest, a toho času žadny člowek se neoklama, kdy gen wj a zna, co braťi ma, a ten čas, když zna. Stribro gest ssare, plawe, dimowite a hned ono swu barwu ma; zlato gest sweg barwy plawe, pokud' nenj skussené a zpustene, nebo gako klasy sned ma kameň stepku ma, a když woda nese driwy, zrazi dolu to, a nese do kleky kriweg, a to bywa mnoho, a tehdaž gako niť nebo gako ssnura skrze kameň zhuru yde, a když se ty kwetowe zase schowagj, do zemj wpadnu, až by wssecek swug statok wynaložil na to, nic ſe_nagdess pres cely rok, až zase w tén čas, když žito kwjtne, neb toho času bywagj nocy parné a tie parnostj zase za sebu weň tahnú zhuru. Kdy to chcess hledať, gest neglepssy dwema chodit', když gsu sobe weznej, geden aby na straž byl a stal, a kdyby co bylo, druhemu na_westj dal. A když gjch wjce, než dwa, tehdaž gest nebespečné. A kde moh(!) gest, tu zlato blizko gest a nehledag řekde ginde, než w potocjch na tie časy, zwlassť w parnosti y po dežďj, neb parnosti tahňe wen dignowite zbožj, gako Slunce ma wlahu ze zeme a z bylyny a oblacy wodu z gezera. A když zespody na z_naghlujsjch lidj umi rozeznati, muže na to panske dj'e, a komu se to umenj dostane, waž sobe tagemstwj Bozih.

Aqua, ktera solvuge wsseckj metalla

Negprweg wezmi vitrolium, gak mnoho chcess, rozpusť geg w čisteg wode tepleg, a zase skoagulug, a tak čin ssestkrat', y bude krasny bjly. A potom wezmi toho vitrolium gako buob, a wrchni na surowy, a da se distillirowati gako woda pres alembik, a když se to staňe, mass wodu, genž gest ocet philozoffsky. Ta woda wssecky metalla uwozuge w materiy, genž gest Mercurius Corporalis.

Oleum vel aqua, ktera solvuge wssecky corpora w prwnj materiy

Wezmi try ffunty saniry, geden ffunt čerweneho alaunu a try funty vitrolium a z tých trjch wecy učin wodu a w teg wode solvug sublimati 1 lot, a když se wssecko solvuge, prideg do toho 12 lotuw salmoniacum. Po maličky sipj k tomu sublimowanemu a ňech se tež rozpusti, potom ho postaw na popel teply, za 3 dnj a 3 nocy do destilligj, a čim wjce w tom distillirowanj stogj, tjm lepeg gest. Potom, kdy se to stane, že nenj wjce spiritus od saniry; a to takto: wezmi lib 1 1/2 saniry, 1 lib vitrolium a z toho učiň wodu, spusť do toho /mercurium/ sublimowanemu, potom oťahni z neho wodu pres alembik ssejtd' w gedneg nizkeg sklenicy, a tak ten /mercurium/ wistupi na spusob wody pres alembik spejka (?). A když giž ta woda y z duchy winde nahor, bude se tež zase hore sublimowaťi. A když bude nahor wisublimowany, potom ho zase zmet' z teg sklenjce a deg ho zas do teg wody a nech se zas solwuge. Potom ho distillug gako y prweg, zase tjm wssem običegem, až do č̄twrtjho razu. A tak ma dosťi; a tu wodu schoweg do gedneg osobitneg sklenjce. Ta woda neb oleg obraci w gine metalla.

Poznamenanj tých wecy, ktere potrebne gsu pri palenj zlateg wotky

1. Trnowy kwet	19. Z osem citronúw
2. Žlteg ffialky kwet	20. Geden luot sseffranu celeho
3. Kamelij	21. Č̄tiry luoty kwetu musskatoweho
4. Polny rumanček	22. Č̄tiry luoty sskorice
5. Sspikinardowj kwet	23. Za dwe ližjce semena wlaskeho kopru
6. Yahodowj kwet	24. Dwa ffunti cukrkandlu bjleho
7. Borragowy kwet	25. Dwa ffuntu (!) cukrkandlu čerweneho
8. Lypowy kwet	26. Gako gedno wagce buobroweho stroga
9. Salwiowy kwet	27. Prazdneg piwonie koreň
10. Izopowy kwet	28. Slunečneg rosy
11. Pelonowy kwet	29. Brničkowy kwet
12. Belaseg ffialky kwet	30. Ružowy kwet
13. Bukwjcu	31. Kasskowy kwet
14. Pretržnjk	32. Chwozdiky prazdne
15. Trebulu	33. Materineg dussky kwet
16. Degmut	34. Sporiček
17. Rozmagerin gak negwic	35. Pupawu
18. Narančowe kúrky	36. Melissu

Tjeto hore poznamenanane kwety treba bude wssecky posussiť, a to ňe na sluncy, ale w tuoň, gjne pak wecy, ktere se tuto specificugu, wssecke nech budu potluče- ne. Zatim treba bude wzíť dwanact anebo č̄trnact holby dobreg mocneg palenky a tieto wssecky wecy wgedno do ňeg sipat', tak, žeby mokli w neg za č̄tiry enebo pet' dnj. Potom gak se bude mať palit' anebo pussťiat', treba dobre merkovať, žeby gen na týchom ohnj se pust'ila. Na nadobu, do kterej bude tiecť, treba polo-

žit' dukaty anebo zlatu re'ez, k tomu sskarlatu kus noweho. Z hore_ poznamenanych wecy, gestli y netco bude chibet', preto se zlata wuotka muže palit', ale wssak tim leppssia a obwzwlasstnegssja bola, gestliby ze wsseckych tichto wecy mohla byťi palena.

Rozmarjnowu wotku palit'

Rozmarjnu do mocneg winneg palenky podkwasit' kwasom, do tret'jho dne aby kislo: čztiry citrony, dwa naranče, geden luot storaxu, a tak potom nad tichym ohnem wypalit'.

Wuotka na umiwanj gako se ma palit'

1. Detkowy koren
2. Biely koreň
3. Trnkowy kwet
4. Convallia
5. Kalinowy kwet
6. Bobowy kwet
7. Hrachowy kwet
8. Bjela ruža
9. Chabzowy kwet
10. Bjele klobučiky
11. Bjela ffialka
12. Lipowy kwet
13. Bjela lilia
14. Rizkassa
15. Wagečne bjelky uwarene dobre usekat'
16. Bjely chleb
17. Biely makowy kwet
18. Mandly pekne očistit' a otluct'
19. Mleko od černeg kozy aneb krawy
20. Žabe okraky
21. Krawencu malo do uzličku uwiazat'
22. Czitrony ze dva pary
23. Rozmarinowy kwet
24. Jahodowy kwet
25. Par bjeljch holubuw žjwo roztrhnut' a do kotlička whodit'

Na to wssecko owseneg palenky naliat' a wypalit', do teg pak tak wypaleneg wuotky Canary bjely cukor položit', k_ tomu gestli kdo chce, y malo kamfforu, a na ssagbičky citronu nakragat', bez wrchneg wssak kuorky položit', a tak na sluncy distillirowat'.

Na poky, aby rapawy nebyl

Poky kdy se dobre wysipu, a dobre se naplňia, ked počinagu dobre schnut', treba gedneho bieleho holuba roztrhnúť, a tak s tau horucau krvj dobre twar umačkat', gak už prischnu, treba gečmenné krupy warit' w čisteg wode a s tim umiwať.

Na oparenjnu

W ružoweg wuotky wagečny bielek roztrepasť, a do toho malo lenoweho olega pustiť, a tak perečkom často pomassťiat'.

130.

(Vinárska knižka.) Nékteré prostredky, skrze které wjna pry gegjch sile a wláde zdržowati se magj. Psáne léta 1764.

Rkp. v súkromnom vlastníctve (51 s.).

O užitku wjna.

Wjno mjrne pité obžiwuge a občerstwuge prirodzenu teplost, trowj gjdlo, wyhánj wssecku zbitečnost skrze stolicu, očisstuge naturu od zljch dimu, nečistoti a koliki, dobru činj krew, zmocnuge mozgi, očisstuge očy, posilnuge misly y rozum čloweka a činj peknu čistu barwu.

Tuto moc činj wjno, kdy se mjrne píge, ale kdy se neporádne užjwa, toliko činj sskody, gako ginače gest osožné.

Gako se pywnice magj kaditi a prýprawiti.

Neyprwé širokost pywnice na čtiri rady sudou ma byti na geden a tricet šuchu: na tri rady na try a dwacet, na dva rady na osemnact šuchou a na geden rad dwanacte šuchu. Obloki pak magj byti na západ a pulnoc.

W zime obloky magj otewrené byt, gestli neni weliká zima a gestli powetrj sub-tjlné od zapadu aneb od pulnocy wege, ale kdy wege od poledné magj se zawrjti. Gestli pak pywnice su welmi wlchké, techdy na yár a w geseni, kdy ge pekné a ffrissné powetrj, pod wečer magj se obloki otewrjti a rano opet zawrjti.

Pywnice se magj wzdicty čisto držeti, steny y sklepi omiesti, sudy umjwati a pywnice wyprazdniti.

O prýprawowanju k Oberačky.

Osem dnj pred oberanjem magj se k tomu prysluchagjce nadoby poprawit a teplu wodu wymit.

Gako se sudy magj prýprawit.

Sudy, kdy su dobre pobité, techdy wypar gjch s horucu wodu dobre, nechag tu wodu geden den a gednu noc tak stat, potom gu wypust a naleg studeneg, obracag

sud dobre, wypust tu studenu wodu a dag sa mu dobre wysussit, a kdy se musst do neho dáwat bude, techdy dey napred do deset_ okowného suda geden lót ainsslogu, gednu hodinu pred naliewanjm. Ginj magi običag wykadit sud s bielu mjirru a zasspuntugu sud, aby dim newissél.

Na giný spusob.

W lese nazbjrag orechowého listu, usuš ho na powetrj na čistem mjste, kde su obloky k polednj aneb k zapadu a kde powetrj welmi nemože dogti, obrát ten list každy den dva rázi, aby nesplesnel. Kdy ge suchy, polož ho do čistého suda a prykry z wrchu dnom, aby prach nenapadal. Potom polož ten list do wrecka, které se do kotljka ssikuge, war dobre s wodu, wypar s/tjm sudy dobre a obracag, aby wssade dosslo, a toto ge naylepssie k musstu neb k mlademu wjnu.

Gako se má musst pryprawiti, aby dobré a stálé staré wjno z neho byti mohlo.

W geseny napln sud z _ polowice s musstom, který se z _ wrchu zberá, a z _ polowice s wypressuwanjm. Gestli mnoho hniljch hrozén bylo, techdy se musj do suda ainsslag dati a tak naplniti, aby dobre wisse seba gjti mohol. Podlož nádobu pod sud, aby co wjnde a se wysilj, do neg técti mohlo, z čeho se pálené pálj. Na nekolik mjí okolo Wjdne nedagu se musstom wisse sebe silit, ale niže sebe operuwat, aby, kdy kupcy prychazagú, musst sladky zustal, ale kdy takowé wjno se ostará, obzwlásste kdy mnoho hniljch hrozén bylo, techdy počjnagu droždie u wrchu hnit a wssecka nečistota, která se nemohla wyčistit, na nem ležj, gako muchy, pawucy a gine, které byly w hrozne. Proto není diw, že takowé wjna, kdy se ostaragu, mnohokrate se silia a mutne bjwagu, zlu chut dostawagu, barwu trati a naskrže se kazia, gako se to stáwa w Uhrjch a w Chorwátskeg zemi.

Aby musst sladky a čisty byl.

Kdy se musst sylj a ssusstj, techdy ho spust do druhého sudka, wezmi sladkého mléka a tolko škrobu, wssecko dobre zmjssané wleg do musstu a pomjssag dobre, techdy zustane musst sladky a dobry.

Kdy musst plesninu razj, gako se mu pomoc može.

Spust ho hnedy do giného nowého suda, (:nebo ten sud, w kterem ge, musj pokazený byt:) techdy hnedy stratj plesen. Gestli pak welmi plesninu razj a za čtiri tjdne se nenaprawj, techdy obes do neho šalwie aneb ruti, techdy mu spomuze.

W geseni sladky musst urobit, který se za 10 dnj učistj.

Wezmi 10-okowny sud, dag mu dobrý ainsslag a napln ho dobre musstom, wezmi k gedneg okowy geden žajdljk bjleg horčicneg muky (:weißes Senff-mehl:), napraw hu s musstom welmi riedko, wleg do suda a pomiessag, rozpust y try loti wismut, Wiesenmath, wleg ticho do neho spolu y s gednu holbu čisteg studničneg wody, aby plny bol, zasspuntug dobre, techdy se za 10 dnj učistj.

Gako se má z musstu, ktery od pressu odjde, w krátkem čase sladké wjno učinit.

Wezmi geden nowý čistý sud, umi ho dobre ze slanu wodu, nechag tu wodu 2 dni w nem stát a obracag ho dobre sem y tam, potom wymi sud dobre se studenu wodu a dag potom tolko ainsslogu do neho, koliko potreba, dag mu tak zasspuntowanemu stát za 4 hodiny, wleg ten musst do neho, polož ten sud hnedky do studeneg piwnice a dag mu stát za 14 dnj.

Z musstu sladké wjno urobit.

Wezmi 15 peterželowych korenow a prekrog každy pozdlžky na troge, corander a horčičné zrnka, z každého try loti a potlč, wezmi bezového kwetu

(:Holler Blüth:) 2 loti, to polož do wrecka, obes na gednu pád do prostred wjna aneb musstu, techdy zustane dluho sladke wjno.

Aby musst sladky a čistý byl.

Obes do neho 1/2 (?) chmelu, a když wymokne, wynmi ho zase wen, techdy zustane musst pry syle, a gestli sa premenil, techdy ho chmel zase naprawj.

Gako se musst do wjna ma dáwat.

Kdy musst gesste kysne a teply ge, techdy wleg do neho gednu okow aneb dwe (:gako ge sud weliký:) sladkého musstu, techdy wjno opet bude kisnut gako prwé, a kdy se musst usadne, techdy naleg opet tolko sladkého musstu do neho gako prwé, to urob try aneb 4-krát, techdy bude wjno sylné a dobré.

Aby musst nekysnul, ale sladky zustal.

Wezmi 4 aneb 5 sladkých gablk, pokragag a hod do suda, a kdy gablka gjch włádu stratia, techdy nahač opet druhjeh, tak dluho, dokud musst kisne, potom gjch wen wynmi, techdy bude dobry.

Aneb:

Urob wenec z polegu aneb z balžanu (:Palsam Hexta:).

Kdy musst chce kysnut.

Polož do neho triesky borowicowé (:Wachholder Span:) aneb obes chmelowy kwet we wrecku do suda, aneb Burken Saamen aneb Foenum Graecum, Myrtus a drewo Aloës (:Alons Holtz:), ktere z tjchto wecj chceš. Kdy guž wykysol, techdy opet wezmi wen.

Gako se musst a nowé wjna kosstowati magi.

Neyprwé: Nowj musst aneb wjno w poháre gestli ge hustý aneb žlty, w kosstowanju sladky a wlačkowity ostry na gaziku, a kdy ho wonia, do nosa se kadj a hrizie, techdy ge welmy dobré a hornye wjno, ktere na rowine neróstlo.

Podruhe: Gestli pak ge bjly a sladky a né husty a ostry, techdy drž sjce barwu, ale nebude s neho sylné wjno, nebo w udolj aneb na rowine narostol, a rad se zwláčkowitye.

Po tretj: Kdy pak ten rok ffrissny musst se urodil, ale žádne hnilé hrozná ani mraz se neukázal, a predce ge musst z počátku pry kosstowanj ffrissný, ale na posledy, kdy dolu zjgde, prysladký, techdy bude z/neho zdrawé staré wjno a dobreg chuti.

Gestli okolo swatku s. Michala welmi mrzne, techdy bude z hrozna wjno, kteře žaludek wrta a sstipe a w poháre ge čerwenasté a barwy nedržj.

Staré wjna kosstowati.

Kdy chceš staré wjna kosstowati, techdy umi neyprwé usta s wodau a gez tri neb čtiri kusky chleba z ffrissneg wody.

Který čas se má wjno kosstowat.

Wjno se má kosstowat, kdy wjter od púlnocy wege, nebo w takowý čas každe wjno se učistj, kdo techdy wjno kupuge a w takowý čas kosstuge, bjwa oklamany. Ale kdo wjno kupowat chce, ten nech ho kosstuge, kdo (!) wjter od poledné wege, nebo které wjno se w ten čas mútj, to není dobre sprawené.

Gako se woda we wjne poznati má.

Wezmi hrussku aneb wagce, polož do toho wjna, gestli pláwagu na wrchu, techdy ge wjno bez wody, ale gestli padnu na spodek, techdy ge w nem woda namiessaná.

Aneb:

Wezmi z takowého wjna do gednoho nowého hrnca, zapraw ho dobre, day mu tak stat 3 dni aneb na powetrj wiset, gestli ge woda w/nem, techdy wen wykwapká, aneb se na ocet obrátj.

Aneb:

Gestli chceš dobre wjno sprobowati, či woda w nem gest, techdy wezmi trstinu aneb drewko a natri ho z olegem, potom zpust oleg zase dolu a wstrč do wjna, wytáhni opet wen, gestli má na sobe wodné krupege, techdy ge to znak, že gest woda w/nem.

Aneb:

Wezmi oleje a zohreg ho na pawnicy (!) a wleg do wjna, gestli ge woda w/nem, techdy skrwrčy (!), haže se a nadúwa, gestli není, techdy to nečinj.

Aneb:

Kdy chceš wedeti, zdali woda we wjne se nalezá, techdy wezmi borowicové trésky Wachholder Span, polož gjch do wjna, gestli plawagu z wrchu, techdy ge wjno sprawedliwé, gestli pak spadnu na spodek, woda ge w nem.

Gako se má takowému wjnu spomocj, w kterem woda gest.

Wezmi (:große Pimbsen:) day we wode stát, stiahni gjm kossku z wrchu, bjle nech uschne, a polož do wjna, techdy wtahne wodu do sebe, a wjno bude dobre, toto ge často probuwane.

Aneb:

Wezmi bieleho dyumbieru 1 loth, škorice 1 loth, hrebjčky 1 quintljk, tjto kusy potluč spolu a polož do lenového wrecusska, obes do wjna a wleg k tomu maličko páleného, techdy bude wjno sylné, čisté a dobré wune.

Aneb:

Kdy w geseny w čas Oberačky mnoho desste prsselo, tak že y wjnu by sskodilo, gako se má woda od wjna oddelit.

Kdy musst ležj a chce kisnut, techdy ho spust ale na dwe dlane do druhého suda, techdy se sedne woda na spodek na dno pre swogu tesskost.

Giné chibi wjna poznati.

Wezmi do nowého hrnca droždie z neho a prykri dobre, aby nemohla s neho syla wyjiti, nechay tak try dny prykrité státi, potom otewri ho, gestli má dobrý šmak, techdy zustane wjno dobré.

Aneb:

Wezmi málo wjna ze suda, war ho w nowem hrnci, a kdy ostidne, gaku má chut, za také možeš saudit wjno. Nektery wonagu do suda wgečagou a poznávagu chibu wjna.

Aneb:

Naleg wino do negakeg nádoby, mút ho, dokud se nespenj, to ge znak dobroti. Gestli pak peni dluho zustanu, to ge zlý znak.

Item:

Kdy se dobré zdrawé wjno lege do nadoby, techdy se zbieragu peni w/prostredku, ale tesského wjna peni zbieragu sa okolo kragu.

Tak tež gestli wjno w naliewanj malé kropegky wisse nadoby wykazuge, techdy ge to znak nezkazeného wjna, ale kdy se pomáli naliewa, a w ustech sslam robj, techdy ge wjno pokazené aneb ge na nágu.

Gako se wjno má načapuwat.

Sud 20-okowný má se w prostrédku načapuwat, nebo ge mnoho prygemneyssie, gako naspodku, a kdy se zprostredku píge, techdy y druhé bude prygemne.

NB. Toto se má merkuwat, že kdy se sud často načapuge, techdy wjno zpočátku mútne tečé, trebas ge w sude očistené, preto se z prvu nema mnoho točit, a w poháre widét, či ge čiste, a potom točit, kdy čisté tečé, nebo nekdy y dwe okowe wygdu, pokud čisté ide.

O doliewánj.

Kdy musst wykisne, techdy se má pjne doliewat, y hrozenca a zrnká magj se s dérkastu ližicu vybrat.

O spusstanj wina.

Try dny pred plnym mesjcom není dobre wjna zpússtat, ale w patek po plnom mesjci dobre ge ocet doléwati, có ge probowané. W juniusy a w juliusy tež není dobre wjno zpússtat, gako y w decembri a w januariusy.

Kdy se staré wjno má zpusstat spolu z droždiemi do druhého suda, techdy se droždie nemagu pohjbat a pomiessat, ale kdy ge wjno zpustené, techdy se magu droždie, kdy se neyprw sud otworj, od wrchného zlého šlamu ticho dolu wzat, dokud se neprjde na dobré a husté, které dobru wónu má. Potom podwihni sud a ze swogjm wjnom droždie rozried a wleg do spusteného wjna, takowjmt spusobem bude wjno lepssie gako predtjm, nebo zhnié a sslamowate preč odisslo.

Giné o zpusstanj wjna.

W plnem mesjcy nemá se z wjnom obchazati, ani s doliewanjm ani spusstanjm. Kdy techdy wjno ge dobre sprawené, techdy se magj wjna kiselé a sproste hned po Wanocach spustiti a mocné na yar, obzwlásste w mesjci martiusy, kdy mesjc zchodj a wjter od západu aneb pulnocy wege, a na peknem čase.

Item o spusstanj wjna.

Wjno spustené, kdy ge kalné a mutné, techdy wezmi k gednému sudu wjna (:zu einem Fund Wein:) bielek ze 24 wagec a roztrep dobre, potom wezmi gednu mierku soli (:Ein Meßleim Saltz:) a máličko čisteg múky a máličko čistého priesku, a wypust mutného wjna čtwrtu čast ze suda, potom zamiessag ho-re_ psáné wecy do neho dobre a wley na try rázi do suda a po tri rázj pomiessag dobre wjno zakaždjm, potom mu dag stát w pokogi, techdy bude čisté.

Dále giné observatie o spusstenj wjna w geseny.

Wezmi ten sud, do kterého chceš wjno liati, pološ ho na kantnáry, obrat wiečag dolu, polož nádobu z uhlowjm ohnem naspodek, wezmi za 1 d. venetiánskeho temianu (:Wenedigen Weihrauch:), wysip na uhlia, aby dim do suda issel, potom zatkag sud dobre ze ssatu.

Item:

Sud se má položit na kantnáre, a/kdy se má wjno naliewat, techdy se má do neho neyprwe hodit gedna hrst páleneg soly a za 3 d. (: t. g. penize:) paleného na tu sol wliat a ssatku do neho namočit a zapálit, potom do suda hodit, techdy se w sude zapálí, a bude z neho dobrá wóňa, od ktereg wjno stále zostane.

Gesste gine prostredky k spusstanj wjna.

Wezmi geden šaffel studničneg wody a gednu hrst soly, pomiessag spolu, a hod do suda, oplakny s tu solnu wodu dobre a wyleg zase wen a zasspuntug sud dobre, dokud druhé wecy do neho nepoložjš. Wezmi pol ffunta Johannes Kraut, která ge ossmjkaná (:abgestreift:) a pol ffunta cukru, item pol ffunta sskoricových kórek (:Zimmat Rinden:), war to dobre spolu w kotljčku a preced cez šatu teplé do suda, ale giž vjno musj w sude byt predtjm naliate, a nechag o gednu dlán sud neplný, nebo by ginače wjno na sude dno wytislo, zasspuntug ho dobre, a dná obidwe dobre upewni, techdy bude wjno sylné w spusstenj. Gestli máš slabé wjno, a to naprawené wjno mezi tjm držjš, techdy mužeš 2 neb 3 fuder s njm sylné urobit, kdy se spustj, toto wjno ge dobré a welmi zdrawé ku pitj.

Item: kdy wjno, které w ten den se naoberá a do pressu da, chceš naprawiti hnedy, techdy wezmi neyprwé geden lot anis, 2 loti cukerkandlu a 1 lót utlčeneho entzian, pomicessag toto wssecko spolu, pološ sud do chladného mesta a pološ predepsané materie do welkeg pawnice (!), dag se gjm máličko zehrát a wleg do wjna, zasspuntug potom sud dobre a dag mu za 4 celé tjdne ležat, a kdy to wjno budeš probuwat, techdy bude obzwłasstné a prygemně. Gestli ho chceš za 2 roky tak sylné a dobré zadržat, techdy, techdy war (:Beyfuß Wurtzel:) we dwuch holbách dobrého wjna a wleg do wjna, to ge proti wssem chibám.

Obzwłasstné wjno pry spusstenj urobiti.

Umi dobre sud s čistu wodu a wyleg gu wen, potom wezmi 1 lót škoricowých kórek (:Zimmat Rinden:), 1 lót hrebjčkou, 1 lót (:langen Pfeffer:), 1 lót cukru 1 werdunek entzian, a za 2 d. syrky, roztlúč to w mažári, a kdy ge giž wjno w sude, techdy urob wrecussko na gednu pad zdluže, wsip té matérie do neho tak, aby teplé do suda prysslo, zasspuntug sud a day mu pokogne stát 3 tjdne, techdy zustane wjno stálé.

Item:

Wezmi 1 ffunt cukerkndlú, 2 lóti škoricowých kórek (:Zimmat Rinden:), 1 holbu paleného a bjlého winného kamene (:Weißen Weinstein:), utlč to dobre a wezmi toho wjna 10 holbj, uwar to wssecko spolu w nádobe, kdy sy to wjno do suda wlál, techdy zasspuntug ho dobre a dag mu státi 3 tjdne, techdy zustane wjno stalé wisse roka.

O načapuwanj wjna.

Kdy se ze suda wjno točj, po trech dnech zapál máličko ainsslugu do neho, potom po 6. dnoch maličko wjce, po 16. dnoch opet máličko wjce, potom po 4. tjdnoch gak dluho wjno se točj. Tento dim negde pod wjno, gestli se sud nehjbe, ale zustane mezi sudom a wjnom, kdy sud chce prazni ostat, techdy podwihni ho tak, aby ten dim čapom newissel, a tak možeš wjno 10. tjdne y daley dobré zachowat.

Gako se má wjno zawaruwat, aby kdy se točí, se nepokazilo.

Wezmi drewenného olega podla welikosti suda, a kdy ge sud na tolko prazny, že se wjno zwrchu z obu strán dna dotjka, techdy wleg do neho ten oleg, techdy nestraj wjno swogu barwu, ani se nepokazj. Kdy sud otworjš, techdy naydeš zase oleg w sude.

Nasledugu wsseligaké recepti ainsslug robit:

Gáffru 1 lót, coriander 3 lóti, anis 4 lóti, Trigela Wurtzen 4 lóti, Waißmát 4 lóti, dluhého pepru (:langen Pfeffer:) 1 lót, sskorice 1 lót, musskatowého kwetu 1 lót, Zittwer 1 lót, entzian 2 lóti, d'umbieru 2 lóti, temianu (:Wayherauch:), galgant 1 ½ lóta, tolko prjgde temer na 1 ffunt žiwého ohňa. Coriander se má neyprw 6 hodjn w octe močit a zase usussit. Wssecky této kusy w možári se magu utlct a spolu

zméssat, potom na čistu lenowu a hrubu ssatu natret, potom na 14 colou dluhé a na 1 ½ cóla ssjre šnitle porezat. Kdý ge šnitla hotowá, techdy prjde na 3 lóti.

Item:

Kdy ge sirká dobre na tenko potlčená y té species drobné osáté a gedni s druhj-mi pomiessané, techdy wezmi geden randljk, wsip do neho tu prepariruwanu syrku, pološ na uhlowy ohen a day se mu pomály roztopit (:ale neyprwé prypraw desstičku naň:), wsip ten prach rukami do neho a stlač dolu, techdy ge ainsslog hotowý. Ainsslog potrebug podle welikosti suda, gako na 10-okowny sud 1 lót, podle čeho se budeš wedet pry druhjch sudoch spráwat.

Gine recepti o ainschlogu.

Každá kragina má ginu običag strany ainsslogu, o kterem gednati chceme, aby ainsslag obecne dobrý bol k užwánj, co se mnohokrate probuwalo, a/to na 3 sposoby:

Prwny spusob ainsslag robit:

Wezmi syrku, kolko chceš mat, roztlč gu w mažary, wsip do randljka, day se pomály roztopit, a kdy ge gesste horucé, wleg do studeného wynného octu 2 neb 3 rázi, techdy bude syrka dobre umrtwená, která k wjnu bez wsseckeg sskody služí. Tegto syrky wezmi 1 ffunt, Pariškörner 1 lót, gaffru, dluhého pepru (:langen Pfeffer:), sskorice, mastix, musskatowého orechu, temianu, musskatowého kwetu, Thümamb, entzian, d'umbieru, Zitwer, z každého 1 lót, tlčeného ffialkowého korena a galgantu, z každého po 1 ½ lótú, anisu 2 lóti, Weißmath 3 lóti, wssecko na drobno potlučené, techdy maš dobrý prach.

Druhý spusob ainsslag robit.

Wezmi preparuwaneg sirký 6 lotou, bieleho temianu 4 lóti, musskátowého kwetu 2 lóti, škorice, gáffru a ffialkowého korena z každého ½ lóta, musskátowého orechu a mastix, z každého 1 quintl. Toto wssecko rozeriet a na ainsslag obrátit, gako hore stogj.

Tretj spusob ainsslag robit.

Wezmi 2 ffunti preparuwaneg syrky, horcu ¼ ffunta, kalmus ½ lóta, gyumbieru, citweru, gaffru, hrebičky, Paradeiš Körner, langen Pfeffer, škorice, mastix, galgant, temianu, z kazdého 1 lót, Heid Hästlein dobre utlčené 4 lóti. Tjto kusy dobre usussené byti magj spolu y s Heider Hästlein na powetrj a w tóni, a k/tomu gesste chmelu a bezowého kwetu po 4 lótí rowne usussit, aby se w možary dali dobre spolu utlet. Této wssecky kusy zmiessay s hore psanymi speciesmi spolu a urob s/njch ainsslag, který činj dobré a stálé wjno, které se tak snadno nepremenj. Kdy se k/nemu bere bezowý kwet, ten činj peknu barwu a dobru chut.

Ainsslag recept wydany od doktora Blumen-Stingel we Wjdny, který p. doktor Magiras a p. doktor Gillebrand welmi chwalili.

Musskatowého orechu 3 lóti, škorice 2 lóti, hrebjčkou 3 lóti, d'umbieru 1 lót, langen Pfeffrer 1 lót, mastix 1 ½ lóta, mirrhy ½ lóta, ládku ½ lóta, Zitwer 1/2 lóta, anisu ½ lóta, galgantu ½ lóta, Mehahiegh (!) 1 loth, Weißmath 2 lóth, Conari

Zucker 3 lóth, Hügelwurtz ½ lóth, Paradieß Körner ½ lóth, Perchtram Wurtzel 2 lóth, Gebrantes Hirschhorn 2 lóty, newendulowého kweta ½ lóta, storax 1 lót, gaffru ½ lót, čerweneg ruže 1 lót, newadzowého kwetu 1 lót, umrtweneg syrky 1 lót. Tjto kusy posekag na drobno a utlč gako gelenu kost (:Hirschbein:), cuker tez dobre na muku utlč, ale do druhjch species nemissag, než do syrky zamiesay až sa rozpustj.

Gako se má syrka do ainsslagu pryprawit a umrtwy.

Neyprwé utlč syrku dobre a preoseg, rozpust na ohni, až ge gako rozpustené maslo, potom gu war w studeneg wode, nechag tak stat za pol dna, potom wezmi z wody a wli opet, usuš na powetrj aneb w chleboweg pecy na misách aneb na deskách, které lajsny okolo magj. Toto syrky topenj, we wode warenj a tlčenj opakug po try krát. Predce wssak ge lepssie, kdy se mjsto wody dobrý ostrý ocet wezme.

Na giny spusob syrku mrtwit.

Wspí roztlčenu syrku do welikého hrnca, war gu za dwe hodiny a miessag wždicky dobre z drewom, potom gu umjwag z/wodu, dokud čista nezustane, potom gu usuš. Pološ gu do gledeného hrnca a naleg na nu wynneho paleného, miessag dobre a zatkay, aby powetrj k neg nedosslo, a dag stat try dny a try nocy, potom wleg do končitého wrecka, aby palené stéklo, a tu syrku usuš dobre.

Gako se má ainsslag potrebowat.

Neyprwé wezmi ty ainsslogom napravené šatky (:pag 19:), rozdel na 4 strany gednu, a kdy poldruheg okowy sud wjna pred skazu zachowat chceš, techdy wezmi geden okowny sud čisty a polož do neho gednu čast teg šatky zapalenu na dróte a zatkag sud ssatu, aby dim newyssel, nech tak stogi gednu aneb dwe hodini. Do toho pak plného suda, který chceš spustit, polož liewik, a ten maly prazny sudek, do kterého chceš wjno spustit, polož na kantrár, a dobre merkug, aby dim newyssel, odsspuntug ten welky sud málo a napln ten maly sudek, ale aby wrchom nesslo, potom zasspuntug ten malý sudek ze spuseným wjnom dobre, nechay ho tak cez noc stát. Tak y do welikého suda, z kterého se odlialo do malého, nakad teg ainsslogoweg šatky a zasspuntug, aby dim newyssel, day mu rowne za gednu noc stát, potom na druhý den ráno wezmi ten malý sudek a wyleg z neho to wjno do toho welikého suda naspatek, ale merkowne, aby dim newyssel, a zasspuntug ho dobre, techdy može tak dluho stat, gak dluho chceš. Dolieway ho každy den, a špunt umjway čistu wodu, a kdy ho načapugeš, techdy ho možeš y do roka točit, predce zustane ostatné tak, gako z počatku dobre a nepremeněné.

Wyzowý mechur pryprawit, aby wjnu nesskodil.

Gestli ge wjno mutne, a které barwu tratj, aneb nowé, které se newykwasilo, a chceš, aby se za dva dny učistilo a naprawilo, techdy wezmi nasledujce mateřie. Neyprwé čisty a biely wyzowy mechur (:Hausen Blatter:), porež ho na drobné kusky a namoč do solneg wody aneb do wjna za 24 hodjn. Potom ho pretisny

pres ssatky, aby byl gako warený sskrób, wleg ho do čistého hrnčeka, naley wjna naň a wsip za dwa penize liadku do neho a zamiessay dobre, aby bolo gako hustá kassa, wleg potom do suda, miessay dobre a zasspuntug, techdy se za 24 hodjn učistý. Kdy se wjno wytočj, techdy nalezneš materiu na dne suda, která se y po druhý krát gesste može potrebuwat.

NB. Na okowy potrebuie se $1 \frac{1}{2}$ lóta wyzowého mechúru. Na yar malo osožj predepsána materia, až po Yáné 6 tjdny, gako y 4 tjdne pred Wánocu a 4 potom.

Naylepssie osožj wyzowy mechur wjnu w yeseny, w který čas ge naysylneyssj.

Musskátowy orech, gako se ma potrebowať.

Musskátowy orech musj se na 4 strany prekrogiť a dobre usussit, kdy se má potrebowať. Stokni ho na drót, zapál a drž do suda, dokud nezhorj, ale se musj málo powetřj pustit do suda, dokud, horj nebo ginače by zhasol. Tento nemuže wjno od wlačkowitzosti zadržať, a preto se musj y málo ainsslogu s njm zapáliti do suda.

O wsseligakých chibách wjna a gako se magj naprawiť.

Kdy bjle wjno ffarbu zmenj a očerwenie.

Wezmi gedlowých tenkých treseček, které od hoblika odchodia, rozpust na ohny syrku a prewleč té tresečky cez ňu. Wezmi geden prazny okowny sudek, polož do neho gednu hrst tych syrkowych treseček a zapál, potom zasspuntug sud dobre, aby dim na sud sedol. Wezmi toho očerweneného wjna tolko, kolko se do toho napraweného sudka može wlát, a napln ho dobre a zasspuntuwaný nechag stat za gednu noc a wleg ho opet do suda naspatek, techdy se wjno naprawy a bude čisté.

Giný spusob:

Kdy wjno bjle očerwenie gako pywo, techdy wezmi k gedneg okowy wjna dwe waycá y ze žltkom a teplého krawského mléka gednu holbu a maličko čisteg múky, roztrep to dobre spolu, miessag dobre wjno a wleg tu materiu do neho, zasspuntug sud, day mu tak stat 4 dni, techdy na páti den nalezneš wjno čisté a pekné.

Na giný spusob:

Wezmi 3 neb 4 welké zrnká myrri biéleg (:weißen Wayhrauch:), obes ge do wjna, ale tak, aby na droždie nedočahali, techdy gde syla z mirri do wjna, takže se nikdy na barwe napokazj a nepremenj.

Na giný spusob:

Wezmi geden ffunt mandlow a urob z njch cestiačko, wezmi tež z gednoho wayca bielek a genu ližičku čisteg muky, roztrep to, wleg do wjna a miessag dobre, techdy bude čisté.

Na giný spusob:

Wezmi popela z wynného korena napáleného, zawáž ho do čisteg ssatky a za-wes do suda, techdy opet prjde k sebe wjno.

Prostredky, gako se má mútné a kalné wjno očistit.

Spusob prwný.

Wezmi geden ffunt winného kemenia (:Weinstein:) a geden ffunt soly, upál to spolu na pawnicy (!), wsip to do wjna do suda a miessag dobre s lopatkou, ale neyprwé musiš wjno spustit. Kdy se sedne a ustogi, techdy bude wjno čisté a dobré chuti.

Spusob druhý.

Wezmi 3 biele prezréce kaménky aneb žabce (:Kieselstein:), rozpál v ohni a hod do suda, techdy wssecku mútnost se sebu wezmu na dno; zasspuntug sud a day stát, techdy se za 3 dni očistit.

Spusob tretj.

Wezmi ruže a zelinu, nemecky Weinkraut, polož do wjna, techdy se naprawj.

Spusob čtwrtý.

Wezmi ze 4 okowj suda 4 holby wjna a uwar ho w čistem hrnky a ossimug, potom tak horuce wleg naspak do suda, pomiesay a day stat za 5 dnj, techdy se očistit.

Spusob pátý.

Wezmi geden fferdunk gumbieru neb zazworu, utluč ho a wezmi tež toliko medu, polož do čisteg pawnice (!) a war, dokud nebude čérne, wyleg to na horucy kamen, polož to do wjna a miessay wždicky s paličku a day se mu rozpustit, zasspuntug sud a day mu w pokogi stat, miessay ten den a nenačapug ho až na tretj den, techdy bude wjno čisté.

Spusob ssésti.

Zawez z gahodek lista (:Pronbeer Laub:) do wjna, techdy se za krátky čas očistit.

Spusob sedmy.

Gestli máš dobré wjnné droždie, techdy snjm z njch z wrchu sslám preč, a gestli ge w sude 20 okowj mútného wjna, techdy wezmi z neho 1 ½ okowe wen a wleg do teg 1 ½ okowe mútného wjna pol okowe dobrjch hustých droždj, pomiesay a wleg do suda naspak, techdy tu mutnost a nečistotu wssecku ze sebu na spodek wezme a wjno se očistj. Taky gestli že ge wjno sprosté a slabé, muže se dobrjmy droždiemi naprawiti.

Spusob osmy.

Zasspuntug sud dobre, w kterem ge mútné wjno a day ho sem y tam dobre kotúlat, potom wypust malo wjna a polož na sspunt, day mu stát, techdy se očistj.

Spusob dewáty.

Polož wynné zrnká do wjnna, pomiesay ho, ale z neho nic newypusstay, techdy bude čisté. Probatum est.

Spusob desáty.

Wezmi blen (:Pilsen:)⁴⁰, winný kamen (:Weinstein:) a sol, upál to na pawnicy (!), wsip do wrecusska, obes do suda za 6 dnj, techdy bude čisté. Probatum est.

Spusob gedenáctý.

Wezmi 3 biele kamenky, které prý wode na piesku bjwagú, rozpál gjch, a tak ohniwé hod do suda, techdy prytáhnu mutnost k sebe a wezmu na spodek, zasspuntug dobre, techdy budeš mjí na trety den pekné a čisté wjno.

Spusob dwanáctý.

Gestli chceš, aby se wjno nepomutilo, ale čisté zustalo, techdy wezmi gednu hrst petrželových korenou, umi gjch dobre a srdce z njich odhod, potom wezmi y gednu hrst zeliny, která se gmenuge Heiland der Welt, korenky tež dobre z neg umi a tge obe materie obes do suda do wjna, techdy se nepomutj, ale zustane čisté.

Spusob trináctý.

Wezmi kiselých plánek do wrecusska, a wypressu z neho safft do suda a wrecusko obes do wjna, techdy bude dobré, čisté a ffrissné.

Spusob čtrnástý.

Wezmi geden nowy, nedávno wypalený hrnéc, ktere (!) len gedenkrát bol pálený, udri o zem a rozby na črepy, pál ho na uhlj žerawom, a tak rozpálený hod do wjna a zasspuntug. Za try dny bude čisté.

Spusob patnáctý.

Wezmi ruže a geg ratolesti (:Stunden:) gedného toliko gako druhého a polowicu toliko zrnék z gedlowých púčkou, to wssecko utri spolu, polož do wrecusska a zaves do prostred suda do wjna, za 7 dnj to učinj wjno čisté a zdrawé ku pitj.

Spusob ssestnáctý.

Kdy se staré a obzwlasstné wjno pomútj a pokazj, techdy není giného spusobu také wjno naprawiti, gedine kdy se wjno to wssecko do giného suda prelege a droždie od sslamu, ktery na wrchu sedj, očistia a wjnom prereda a dobre pomiesagu. Potom nech se to wjno opet do prwného suda prelege, techdy bude gesste lepssie gako prwég.

Prostredky, gako se wjna wláčkowitzé magj naprawit.

Pričiny, pro které se wjno zwlačkowitzie.

W zljch a teplych pywnicách lechko se wjno zwlačkowitzie. Gestli chces dluho čekat, techdy se samo naprawj, gestli pak za pol roka aneb za celý rok by se ne-naprawilo, techdy každy den bude horssie a na posledy ani na ocet sauce nebudé, a proto se mu musj spomócti miessanjm dluhjm, gako nasleduge.

Spusob prwný.

Wezmi z lieskowého drewa lopatku, prewrtag na neg dierky a miessay wjno dobre za 1 hodinu, 1 aneb dwe pade od droždj. Potom wezmi gedno nowoznesenó wayce, které pram od slépky se wezme, polož do wjna do suda, zasspuntug, day stat až do 6. aneb osmého dne, techdy se naprawj. Toto se wssak má w mesjcy martinusy na ostatné try pátky stat.

Spusob druhý.

Gestli chceš, aby wjno nezwlačkowitzelo, techdy obes do musstu, dokud gesste kisne, drewo nemecky Cronabeth Holtz⁴¹ a kdy odkisne, techdy wytáhni ho opet wen, techdy zustane wjno stálé. Gestli chceš, aby to wjno dobru chut malo, techdy wezmi na sluncy ususseného chmelu do gendého wrecússka a ostruž z drewa Cronabeth Holtz wrchnu kórku preč, potom obes obidwoge do suda, až dokud musst neprestane kisnut. Item polož do neho prostrednu korku z borowice. Probatum est.

Spusob tretj.

Wezmi hrnčenu pokriewku, utluč gu w mažáry, pomiesay s tepljim krawskym mlekom, to potrebug k gednému fuder wjna, na tretj den bude pekné a čisté.

Spusob čtwrtý.

Wezmi aretimestica, polož do wrecússka a obes kamének na spodek, aby ne-pláwalo, obes do prostred suda, techdy se wjno naprawj.

Spusob pátý.

Kdy pro nedostatek giného wjna musjš wláčkowitzite na stul dat, techdy miessag ho dobre s drewenu warechu, dokud se nespenj, techdy se očistj. Aneb: Preliewag takowé wjno z wisoka gako pywo z gedneg nádoby do druhého, dokud se nezpenj.

Spusob sséstý.

Wezmi try snopčeky Habernestl, obes geden do wjna, dokud nehnige, potom wezmi ten a obes druhy ffrissny, potom y tretj, dokud se wjno nenaprawj.

Spusob sedmy.

Wezmi ze suda takowého wláčkowitzitého wjna do čistého hrnca, uwar ho a osimug, wleg ho tak wrúce do suda, day mu 5 dnj stát, techdy se očistj.

Spusob osmy.

Wezmi hnedky ffrissne brawčowé maso, odrež z čelusti geden kus, polož na wiečay aneb na špunt, za 4 neb 5 dnj wssecko do sebe wtáhne.

Spusob dewáty.

Wezmi 1 ffunt omanového korena, porež ho na drobné kocky a wezmi try snopčeki šalwie, geden tak welký gako druhý, a obes to spolu s omanom na nitku prywázanjm do suda až do tretýho dne, techdy na osmy den bude wjno dobreg chuti.

Spúsob desáty.

Wezmi ssalwioweg wótky, wleg do suda, techdy bude wjno opet dobré.

Spusob gedenácty.

Wezmi wonáce listy z polneg ruže, uwar to a polož do wrecússka, obes do wjna, a kdy ge dosti, techdy wynni opet wen.

Spusob dwanácty.

Wezmi (:Badtschwammen:), umi w čisteg wode, wyssmjkag wodu z neg dobre a polož na wiečag, techdy se ta wláčkowitzost wtáhne do huby, umi gu opet w čisteg wode, čin to často. Probatum est.

Spusob trinácty.

Wezmi šaluie⁴², isopu a ffialky, z každého 1 ffunt, koriandru, hrebičkou a omanového korena, z každého dva loty, a 6 ffuntou žjhlawowého korena (:Hestlwurtz:), wjna 13 Achtering, day se mu w jednom kotlíku warit a ostidnuté preced cez lenowu ssatu, z_miessay to s dwema Achtering na_čisto umitjm pieskom, potom wleg do wjna a polož hore na wiečag kossku ze swine y geden biely kamien neb žabec (:Kiesling Stein:).

Spusob čtrnácty.

Do suda 20-okowného obes 8 lotou ffialkowého korena (:Feigel⁴³ Wurtzen:) na nitku, na tretj den kosstug wjno, gestli mu nespomohlo, techdy nechay dluksse wiset a kosstug ho každý den. Kdy wláčkowitzost prestane, techdy wezmi wen, nebo gináce bude wjno razit za ffialkowjm korenom, gestli pak giž razj za njm, techdy obes do neho wjnem ruti, která odjme wjnu ffialkowu wóňu. Dobre ge, gestli možeš mladého musstu do neho naliat.

Spusob patnácty.

Wezmy nowy sud, zapál do neho dobry ainsslag, napln ho tjm wláčkowitzjm pokazenjm wjnom. Na 10 okowj wezni 4 okowy neylepssjch tohoročných droždj, gestli nemozeš nowjch mat, techdy wezmy starjch wynnych drozdzj, do gedneho šafflja a try_krat tolko toho pokazeneho wjna, rozmiessay tie drozdie s wjnom dobre spolu w šaffli, wleg do suda, gestli sud není plný, napln ho musstom aneb

tohorčnym wjnom, a miessay ho tjm lepssie, zasspuntug sud na 10 dnj. Gestliby na 4tj tjden gesste wjno málo wlačkowité bylo, techdy obes do neho ffialkowy koren, techdy tratj zlu chut.

Aneb:

Pomož mu s druhjm wjnom, ale hleday takowé wjno, které/by to wlačkowite k sebe prygalo, nebo ne/každe wjno chce druhe k sobe prygat.

Spusob ssestnácty.

Má se pssenice wzjty a wosk na drobné kúsky porezati a s pssenici zmiessati, potom na nitku uwázati a do suda do wjna wlačkowitého obesiti, techdy takowé wjno opet se naprawj a k sebe prjgde. Probatum et.

Prostredky, gako se wjna kwetowité a plesniwé magj naprawit.

Spusob prwný.

Wezmi gednu hrst soli, hod' do suda na kwet, techdy se rozpusstj.

Spusob druhý.

Wezmi centaurie (:Tausend gülden Kraut:) a petrželu, obes do wjna, techdy se wssecka nečistota sadne. Toto gest p[ro]bowaný kunsst.

Spusob tretý.

Kdy ge 20-okowný sud načapuwaný, techdj dag mu každý den ainsslogu kusstek gako dva grajcáre, dokud se wssecko wjno neminé. Tjmt spusobem wjno ainsslagom nerazj, protože se tak málo dáwa, ani do wjna negde, ale na wrchu zustáwa a waruge sud od plesnini.

Spusob čtwrtý.

Wezmi na drobno utlčeny borax a hod' do wjna, techdy se mu spomuže.

Spusob pátý.

Wezmi try hrste utlčeneg soly, upál gu dobre na pawnicy (!), hod do suda do wjna, zasspuntug, na osmi den spust wjno, techdy nebude kwetowé ani plesniwé.

Prostrédky k giným chibám wjna.

Prostrédek, kdy wjno sirkau razj.

Wezmi geden pecen horúcy režného chleba, ktery hned techdy z pece wyssél, wyréž na spodku na nem diéru a odlož kórku preč, polož ten chléb tak horúcý tu dieru na sspunt na sud a nechag tak stát, dokud neochladne, techdy wssecku syrku a geg zlu wónu ten chleb do sebe wtáhne. To učin po druhý y po tretj, krát, gestli ge sud weliký. Probatum est.

Aneb:

Wezmi ½ ffunta šalwie do wrecússka uwázaneg a obes do suda.

Item:

Wezmi Benedicten Wurtzel, aneb venetianskeho cukru (:Venedischen Zucker:), polož do wrecússka, a obes do prostred suda za den 3 neb 4-krát, čjm častejssé, tjm lepssie, tehdy wjno opet dostane dobru chut.

Prostredek, kdy wjno ainsslógom razj.

Wezmi, gako hore psané, horúcy chléb, polož rozkrogeny na wgečag a day mu stát dokúd neochladne, techdy wssecku zlú wónu od ainsslógu do sebe wtáhne. Gestli ge sud welký, učin to 2 neb 3-kráte, techdy mu spomúže. Probátum est.

Prostredek, kdy wjno octom razj.

Wezmi takovy sud, w kterem dobré wjno bylo, naleg do neho dobrých winných droždj, zapál do neho ainsslogu na droždie a spust to wjno, které octem razj, do toho suda na droždie, day mu 3 dny s pokogom stát a na 4. den wezmi lopatku a miessag ho dobré za 3 hodiny. Potom wezmi 3 hrste we ffrissneg wode umiteg Benedicten Wurtzel, uwáž do gedného snopčeka a prywáž nan biely kamének (:Kießling Stein:), obes to có nayhlubssie do wjna, day mu tam wysét za 14 dnj, techdy máš opet dobré ffrissné wjno.

Prostrédek, kdy wjno sudom razj.

Spust takowé wjno do čistého suda na nowé dobré droždie a zapál nan ainsslog, day mu stát za 8 dnj. Gestli/by pak wjno se nenaprawylo, techdy pomießay ho wssecko od spodku, za dwe hodiny neprestáwagjc, potom wezmi z pece horúcy chléb a rozlom na d woge, gednu polowicu tak horúcu polož na wgečag, nech tak stogj, dokud neostidne, potom pryož y druhu polowicu (:která w pecy musj byt, aby horuca byla:), techdy ten chleb wssecku zlu wónu do sebe wtáhne.

Prostrédek, kdy wjno zemau razj.

Wezmi 1 ffunt Benedicten Wurtzel, polož do suda, wezmi y Cronabeth Wurtzel, polož to tež do suda a day tak stát, có dluksse ležj, tjm lepssie bude.

Prostredek, kdy wjno smolau razj.

Wyleg takowé wjno do druheg čisteg nádoby, aby tá zlá wóna wyssla, potom wezmi Eppich kraut do lenového wrecússka položenu, obes do wjna za 2 dni, potom wleg wjno opet do suda. Gestli se mu nespomohlo, techdy obes salvie a chmelu do neho. Na tento spusob se každé wjno, které za néčim dussj, naprawj.

Prostrédek, kdy wjno néčim razj.

Wezmi lieskowu paličku, osskrob gu dobre z kórky a potom gu oblep čistjm nowým rozpustenjm woskom, wstrč gu do prostred suda do wjna pres wgečag, techdy wosk wytáhne zlu wónu z wjna, které bude opet dobreg chuti.

Aneb:

Wezmi geden ffunt čistého wosku, gestli ge sud weliký, rozpust ho na ohni a wleg tak horúcy do wjna, techdy wtáhne zlu wónu do sebe.

Prostredek, kdy ge wjno biele gako srwátka.

Wemi z madu peni (:Honig Schaum:), které su dobre na pawnicy (!) usmažené, a pol ffunta breskinowych gadér, utlč to na prach, naleg na to wjna a precéd cez lenowu ssatku, tohoto wleg za geden plný pohár do suda, techdy dostane wjno dobru ffarbu. Gestli pak wjno ge wodneg barwy, techdy obes do neho do ssatky utlčeného ssaffranu, techdy to wjno prjgde k swogeg dobreg barwe.

Prostredek, kdy ge wjno kiselé, aby bylo hladké a dobré.

Neyprwé, gestli ge wino nowé a tohoročné, techdy spust ho na giné dobre droždie, z lahodného a hladkého wjna, techdy stratj swogu kiselost a trpkost.

Podruhé, gestli ge wjno kiselé staré, techdy wezmi ku 20 okowj sudu wjna 8 lotou ffialkového korena (:Feigel Wurtzel:), obes ho do wjna na nitku, po trjch dnech okosstug wjno, gestli ge gesste kiselé, techdy nechay gesste wyset, dokud nebude dobré, ale kosstug každý den, aby wjno newzalo wónu od ffialkového korena, gestli pak giž razj ffialkowjm korenom, techdy obes do neho zelený ffialkový list aneb wynu rutu, které odjmu wjnu wónu od ffialkového korena.

Prostredek, kdy ge wjno welmy slabé a lahodné.

Gestli máš welmi slabé a sprosté wjno, techdy wezmi ffirissného a ostrého, pomiesag spolu, techdy se obadwe naprawia. Probu učin w poháre, koliko potrebuge slabé wjno ostrého.

Prostedeck, ostré a twrdé wjna gako se magj lahodné a prjgemné učinit.

Wezmi k gednému fuder wjna geden ffunt mandaly, oblup gjm kossku a utlč w mážary na drobno a wytlac̄ dobre, naleg wody na ne, pretlač prez čistu ssatu a wyleg opet na ne, aby nic w/njch neostalo. Wezmi potom geden ffunt winného kamena (:Weinstein:), pál ho w nowem hrncy a utlčeny hod do wody, pomiesag to spolu a hod' do suda a miessag ho za dobru chwjlu, za 4 dni ge čisté, lahodnej a dobreg chuty.

Aneb:

Uwar w oberačku neysladssj musst, wleg do suda a napln ten sud potom ostrjm a twrdjm wjnom, techdy bude prjgemné.

Prostredek, aby se wjno učistilo.

Wezmi malé biele kamenky (:Kießling Stein:), které za 3 dni we ffrissneg wode ležely, roztluc̄ ge na 2 neb 3 kusy, potom hod ge hněd ze studeneg wody do wjna, techdy se wjno hněd sedne a očistj.

Prostredek, kdy se wjno z mjsta na mjsto wozj, aby se nesililo a nekisilo.

Wezmi horčicu (:Senf:) do dwogakeg šaty, obes do wjna, dokud ho na mjsto nedewezeš, techdy skúsiš, že pry swoeg chuty a bitnosti zustane.

Prostredek za nestálé wjna.

Wezmi Cronreist Holtz⁴⁴, popál ho na prach, polož do šaty a zatkag s/tjm wgečag na sude, ale tak, aby se tá šata wjna nedotjkala, techdy zustane wjno stálé.

Prostrédek, aby se wjno w sude nepokazilo, dokud se z neho pige.

Spál winnj koren (:Rebholtz:) na popel a wsip so dluhého wrecússka, které od wgečage dočaha až do spodku suda, techdy se wjno nepremenj, dokud néco z neho w sude zustane.

Aneb:

Obes žjhlawu (:Hestlkrauth:) aneb ze žjhlawy koren do neho.

Prostrédky wsseligaké wzáctné wjna z običagných učinit.

I. Wjno dobré a prjgemně učinit.

Wezmi k try-okownému sudu wjna (:zu einem Dreyling:) geden ffunt sladkého drewa (:Süß Holz:), pokrágag na drobno a usuš, utlč na prach, preoseg cez sjtko, natoč z toho suda 4 holby (:vier Maß:) wjna, hod' do neho to utlčeno sladké drewo a wleg naspodek do suda a pomiessag maličko. Potom wezmi geden ffunt cukru, 1 lót anisu a geden quintl hrebjčkou, to wssecko utlč, preoseg pres sjtko, wsip do suda a pomiessag malo, techdy bude wjno prjgemné a milé.

II. Druhý spusob dobré wjno učinit.

Day w lete nazbierat newadzowjch kwetkou (:Korn Blumen:) a kwetou z horčice (:Senfft Blumen:), které až do geseny pekné zustanu, hod' gjch do suda a naleg na ne musstu, day stát, dokud wjno samo tie kwetky nawrch nepowyhazuge, techdy budeš mjí obzwlásstné dobré wjno.

III. Sladké wjno učiniti.

Dokúd wjno nepočne kisnut, wezmi gednu hrst horčice (:Senftmehl:), hod' do suda a miessag s čistu paličku za pol hodini, techdy zustane wjno sladké.

Item:

Wezmi musst hnedky od presu, wleg do kotljka a war ho, dokúd se tretá čast newywary, wleg do suda, techdy zustane sladké.

IV. Dobré pryrodzené wjno prjgemne a sladké w geseni učiniti, aby pres celý rok tak zustalo.

Kdy wjno kisne, obes do neho geden kus slanini do čisteho wrecússka lenowého zawazaneg, zasspuntug sud, ale nechay gednu dierku pre powetria (:Lufft Löchlein:), techdy bude to wjno sladké a čisté.

V. Wjno zlateg barwy učinit.

Wezmi owseneg slamy, polož do suda a spust wjno do neho, nechag tak stat, techdy bude wjno pekneg zlateg barwj, tak že se čuduwat musjš.

VI. Biele wjno čerwené učinit.

Wezmi gahodky neb zrnka z drewa berbis, latinßky berberis, nemecky Versich, Saunrach a Erbselen nazwáneho, kdy su zrale, usuš ge dobre, a kdy chceš z bieleho wjno čerwené sprawit, techdy uwáž ge do ssatky a polož do wjna, techdy o malú chwilu uwidjš, že wjno bude čerwené.

Aneb:

Obes do bjleho wjna usussené newadzowé kwietky (:Korn Blumen Blüther:) oder Klapper Rosen.

VII. Dobré španielské wjno učinit.

Wezmi geden lot škoricových kórek (:Zimmat Rinden:), 2 loti hrebičkou, 1 lót d'umbiéru, 1 ½ lota musskatowého orecha, 1 lot musskatowého kwetu, 1 lot ci-bébný, 2 loti Benedict Wurtzen, 1 lot citwer (:Zittwer:), 2 loti Parieß Körner, 1 ½ lóta galgantu, 1 lót ffialkowého korena (:Freigel Wurtzen:), 1 lótdürren Saamen, 2 ½ lot Möst, 1lót páleneho gáffru (:gebreenten Gaffer:), tjo kusy utlč na hrubo spolu a učin z njch ainsslagn.

VIII. Talianskému wjnu, které swogu barwu stratilo, opet barwu nawratit.

Wezmi dwa neb try žlutky z wagéc a gednu hrst žemloweg mýky, do njch pre-tiskny tj dva kusy pres čistu šatu, aby nečistota odissla, prewrtay dieru cez sspunt a wleg tu materiu cez liewik do sudka, pomiessay dobre drewom, nechay ho tak stát až do tretieho dna, techdy ge wjno dobre.

IX. Žjhlawowé neb kopríwowé wjno učinit.

Wezmi žihlawu, uwar gu s dobrjm wjnym, wleg do sklenice, toto wjno usmr-cuge hljsty.

X. Hrebjčkowé wjno učinit.

Wezmi hrebjčky, obes do suda, w kterem ge musst, aby se tak s nimi očistil a wykisol, techdy bude z neho wjno dobré. Probatum est.

XI. Ružowé wjno učinit.

Naber ružj w mesjcy octobri a hod' do čistého suda, nechay tak stat, a kdy ge musst hotowj, techdy napln ten sud musstrom, day mu dobre wykisnút, techdy máš wjno sylné a dobré.

XII. Wolowý-gazikowé wjno.

Wezmi zelinu wolowy gazik (:Ochsen Zungen:), očist gu a umi pekne, obes do suda do wjna a nechay tak dluho w nem wyset, dokud wjno wónu a chut od teg zelini nedostane. Toto wjno ge welmi dobré.

Aneb:

Wezmi wolowy gazik, zelinu y koren spolu, očist a umi w čisteg wode, wezmi potom gednu čast čerweneg ruže, gednu čast tých kwietkou a gednu čast kwietkou z wolowého gazika, pomiessay wssecko spolu, potlč máličko a polož do lenowého wrecússka. Wezmi potom sladkého musstu hned od presu, uwar ho malo a polož to wrecússko do neho, nechay ho málo tak stát, ossimug peni a day mu ostidnut, potom wleg do súdka. Ale musjš tolko wykisnutého musstu wzjti, kolko bylo toho wareneho, zasspuntug sudek, techdy máš w nem wjno dobré.

XIII. Omanowé wjno učinit.

Day omanowý koren kopat 14 dnj pred oberačku, umi ho na čisto, poprerezá-wag ho po zdüssky na try neb na 4 strani a usuš ho. Kdy se pak musst presuge, techdy naber musstu do gedného kotljčka a polož do neho ten omanowý koren, day se mu tak warit a ossimug ho dobre. Kdy se dobre uwarilo, techdy ho preced cez sito do čistého sudka a day mu ostidnút. Kdy guž ostidlo, techdy naleg newareného musstu do neho, zasspuntug wgečay. Ale neber k nemu žadne wjno, nebo ho pokazjš, ale gen na kolko z neho chceš mat, gestli chceš 12 okowj z neho mat, techdy musjš o pol okowe wjce učinit.

Na giny spusob omanowé wjno učinit.

Wjgdy na den swatého Jána do pola a nakopay omanowého korena, a kdy ho máš nakopaného, techdy umi ho w čisteg wode, odrež to drsnato z neho preč, polož na powetria, dokud neuschne, ale nesuš ho na sluncy, nebo/by ginače swogu moc a wla-du stratilo, a kdy ge dobre usussené, techdy polož ho do lenowého wrecússka, obes na powetria, aby se nesplesnelo a prachom nezapadlo. Potom w čas oberačky polož ho do gedného kotljčka aneb hrnca, naleg nan dobre očisteného musstu a prykry pokrewkau. Koliko musstu bereš, toliko musjš y omanowého korena do neho odwážit. Day sa mu dobre warit a ssamug na kolko treba. Kdy se dobre uwarj, techdy nebude čisté, a proto wezmi to korena omanowé wssecko wen z musstu, utlč ho w mažáry, preced cez sito, polož opet do kotljka a day se mu gesste warit. Potom wleg ten musst do dobre uschnutého šaffa, day mu málo ostidnút, potom wleg ho do suda, zasspuntug wgecag, day mu stát, na osmi neb na 14. den wynmi korena wen. Kdy se po prwý_krat do suda lege, techdy kosstug to wjno, gestli se málo pozná w nem oman, techdy musjš musst welmi dobre s omanom warit, gestli welmi za omanom razj, techdy ho mussjš osladit, gestli se ti zdá, že není dobre uwarené, techdy ho mužeš silneyssé učinit s cukrom a pretopenjm medom, anisom, musskatowým orechom, hrebjčkami, benedictowým korenom a galgantom. Kto z tohoto wjna na wecer pige, tomu spomáha na prsech, že muže ticho kasslat a fflusy wyhazuwat.

XIV. Palinowé wjno učinit.

Trhay palinu, pokúd ge w swoeg syle a w safftu, obes do powetria a zadrž až do oberačky, potom wezmi na 10 okowý geden ffertálowý safflk plný paline, wleg nan musst, hod gedno korjtko hrozna do neho, zatkay sud dobre, ale day

dierku na špunte prewrtát a drewko do neg, nebo by sy gináče sskodu trpel. Nebo se to wjno w lete welmi silj.

Gine species na palinowé wjno.

Wezmi paline 6 hrstj, kardusu (:Carden Benedictk Krauth:), gelenieho gaziku (:Hirsch Zungen Krauth:) a gistu zelinu nemecky Edles Leber Krauth nazwánu, item wynného korena (:Wein Reben:), z každého po gedney hrsti, bezového kwetu (:Holler Blüten:) dwe hrste, kalmusu (:Kalmuß:), ffialkowého korena (:Feigel Wurtzel:), žezevnýku (:Stein Wurtzel:), z každého po dwa lóti, omanowého korena 4 lóti, pomařančových kórek 3 loti. Z tchto species wezmi na gednu okow wjna try hrste plné.

XV. Šalwiowé wjno učinit.

Natrhay šalwie, dokud se w swoeg naylepsseg sile, usuš gu na powetj aneb na pecy a utlč na prach w mažáry, wsip gu do lenowého wrecússka. A kdy musst wykisol a ge w sude, techdy obes to wrecússko skrz wgečag do suda do wjna a zasspuntug sud dobre, aby žádná pára wen nemohla wygjt, a nechag to wrecússko s/tjm salviowým prachom tak dluho stat, dokud ge potreba, potom wezmi opet wen to wrecússko.

Kdy se to wjno minge ze suda, techdy naley opet druhého a obes wrecússko s/tjm šalviowým prachom do neho, techdy máš na tretý den opet čisté wjno.

XVI. Bezových kwetau wjno učinit.

Wezmi bezový kwet (:Hollen Blüten:), obtrhag ho ze stopék, wyprestri obrus neb plachtu a usuš ten bezový kwet na nem na sluncy, potom polož do čistého lenowého wrecússka a obes na slunce, aby se ten kwet nepokazil aneb nezhnil. W čas obračky wezmi gednu aneb dwe okowe musstu, day mu wykisnút, a kdy wykisol, techdy obes do neho to wrecússko s bezovým kwetom.

XVII. Wjno učinit, ktere pamet čloweka utwrdzuge.

Wezmi 2 lóti dluhého pepru (:langen Pfeffer:), 2 loti hrebjčkou, galgantu 2 loti, dwa loti cibebnj (:Zibeben:), 2 lóti musskátowého orechu, 3 loti kwetu z rozmarjnu, 1 lot lalie (:Lilien:), to wssecko utlč , ale ne welmy na_drobno, wsip do lenowého wrecússka a do gledeného hrnca, naley dobrého wjna naň, prykri hrnéc dobre a war ho dobre, ale mag dobrú starost nan, aby newykipelo. Potom day mu ochladnút a obes opet to wrecússko s/tjm koreným do neho a pi z neho, gestli chceš.

XIIX. Anisowé wjno.

Otwjra zawrenj a zapchánj wnjtrných bolestj, ge dobre proti žrenj, rozmnožu ge ženám mléko a zahanj bolest ledwenjc.

XIX. Wjno proti kasslu.

Sladké drewo, Aniš a pažitkowy safft (:Femhelsafft:) do wjna pustit tak, aby sladkého drewa (:von süßen Holtz:) dwa_krát wjce bylo na_proti druhým materiam, pi z neho tak duho, dokud kassel trwá.

XX. Isópowé wjno učinit.

Wjno isopowé (:Isoppen Wein:) tráwj a na sebe prytahuge zlé wlchkosti, ale se musj sladké drewo (:Süßholz:) k nemu prydat. Toto wjno prynáležj starym lidem, gest dobre proti kasslu wlchkémou, osožj y detom, ono sussj a uzdrawuge tagné mjsta, kdy se s/njm umjwagu, činj čistj hlas a osožj lidem, který magú wodnote-dlnu nemoc.

XXI. Wissnowé wjno učinit.

Wezmi mnoho wissén, wysip gjch do gednej kasne (:in ein Rästel:), aby gádrá neb kóstky pustili, potom preleg gjch gako hroznowy musst do sudka, naleg dobrého wjna naň, pomiessag dobre spolu, zhač peny z wrchu dolu, toto ge wjno dobré a zdrawé.

XXII. Wissnowé wjno na giný spusob učinit.

Utlč neyprwé wissne spolu y s kóstkami w mažáry a pretiskni gjch cez čistu šatu. Potom wezmi na gednu holbu (:aus ein Maaß:) wissnowého safftu, geden lót hrebjčkou, 1 lót sskorice a geden ffunt cukru, wssecko to utluč na_drobno w mažary, wleg do fflasse spolu y s wyssnowým safftom, day stát na sluncy za 14 dnj a pomiessag každý den. Probatum est.

XXIII: Wissnowé wjno na gednu okou.

Wezmi kostky z čeressén neb wissén 2 holby (:2 Maaß:), ffrissných wyssén za tolko, aby se poffarbylo, sskorice 3 loti, hrebjčkou pol lóta, tjto dwa kusy utlč na_drobno a do wrcússka zawazané obes do suda, kdy mesje zchodj dolu, a né kdy roste, nebo ginače nebude stálé.

KONEC.

NÁBOŽENSKÉ SPISY

Dominica Adventus d[omi]ni – ((1.) adventná nedel'a). Votum.

Mocz Boha Otcze wsse:, laska a sstedrota Sina geho mileho, k/tomu wnuknuti Ducha Swateho rač zusta:.

Mnoho nabožni a mne w Panu Bohu welice powazitedlnj mili lide krestianssti, tak welika gest bespečnost a ospanliwost pri lidskem pokoleni, že sotwa yakowj wetssi hrich mohl bi se nagiti, nebo kde kolwek očy swe obratiss, ussy nachiliss, nicz gineho neslississ od lidi, toliko o swetskich weczech rospraweti, kterj tak welmj žadagy bohatstwj a magetnosti tohto sweta, telu swemu powolugicze, yakobj nikdi nemely umrity, ale wždičkj (!) na tomto swete žiwy byti, anž rozwažugi, že musegi počet widaty, Matt: 12, ze wssech swich skutkow Lu: 16. My techda, krestianssti posluchačy, ponewadž wjeme, nam druhu wlast nestawali w buducem žiwote, Phil: 3, Heb: 13, čas mame prihodni, abichme se ze/sna procitili, to gest odwrhnucze zle zadosti telesne a ospanliwosti, z/weliku pilnosti swetlo Pana Gezisse Krista y Slowo geho swate prigimagme, yako nas k tomu wede swati Pawel w/tegto dnessneg swateg episstole, ku kteregžto wikladu, prwe nežlj pristupime:. Lyde Bozj a krestane w Panu Kristu wiwoleni, rowne yako Sin Božj w historij dnessniho swateho evangelium, yako nagwlidnegssi a nagpokornegssi Spasitel wipsani gest a skrze toto wipsani prawa wira w/neho, yacossto w krale a w/Spasitele nasseho, wihledawa se, nebo on gest w prawde Kral nad kralmi a Pan nad panj, Apo: 9. Tak take y w/dnessneg swateg episstole napomina nas swati Pawel ku praweg wjre a ku dobrim skutkom, ktere slussne magj nasledowati wjru a ony swedectwj widawati, Nam Jaco: 2: Wjra bez dobrich skutkow gest mrtwa. Tak Augu: Wjra prwni gest, ktera osprawedlnuge čloweka, dobre skutky nasledugi yakobi čjnitelkine wjri, Hinc Jerem: 5: Oculi tui Domine respiciunt fidem. Protož giž pro:.

1. stranka tohto kazani napomina nas, wssech lidi, abichme Gežisse Krista z/wečnim spasenim w samem slowe wjhledawaly.

Druha stranka wipisuge kratičke wisloweni njekterich hrichow, ktere bogugi z swetlem swateho evangelium. W tichto dwuch kratičkich strankach se techda wiloženi prwneg stranki tohto kazani dottiče, ktersasto zdržuge w/sobe napomenuti, abichme Pana Krista w/samem Slowe geho swatem wihledawaly. Pri wikladu techda tegto prwneg stranky tyto tri wecki poważowati budeme: I. proč mame ze/sna powstati, II. kterak nam bližegi gest spaseni, III. a naposledi poważime, czo gest swetlo a czo temnost. Mluwj techda ponagprwe swati Pawel, kdiž wjeme, že gest nacžasu, abichme se ze/sna proczitili. Mü⁴⁵g mili krestiansky dobrity, napomina nas timito slowj swaty Pawel, abichme se giž ze/sna procitili, to gest, skutky temnosti, genž gest bespečnost, lakomstwj, ozralstwj, chlipnost

a gine zle čyneni od sebe oddalili, a hned doklada y pričini, proč mame ze/sna powstati. I. pricina gest, že gest čas milosti a wečneho spaseni, a protoss wssičkni (!) mame o/to usilowati, abichme wčas powstaly, to gest, hned od detinstwj zle žadosti a skutky temnosti opowrhlí a nawku swateho evangelium, yako swiczi w temnem miste prigimaly. Nam Esa: 55: Hledagte Pana, pokud může nalezeni biti, ponewadž gestli cas milosti nepozname, aniž toho užitj nebudeme můczy, techda za čas milosti Božeg pride a pristupi čas hnewiosti a prchliosti Pana B. w. Prov: 1: Protože sem powonal a nechteli ste prigiti, y ya was opowrhnen a za/posmeh miti budem. Wolati budete ke/mne, a newisłissim was, rano hledati mne budete a nenaleznete. A protoss učme se, krestianssti posluchaczy, poznavati čas milosti, kteru tohoto času uprostret nas mame, njni nagswetlegssie switi swetlo swateho evangelium, njnj wssečky (!) temnosti bludarske, papeske, ka czirske od nas su odgate. Protož powstanme, dokud čas mame, to gest cinme pokani a wistrihagme se wssech hríchov temnosti, Hinc ad Ephe: 5: Procit se, kteri spiss a zaswiti se tobe Pan Krystus. II. Giž w tegto prwneg strancze mluwi aposstol Pana: Nini pak bližeg gest spaseni, nežli techda, kdi sme werily. Kteri missto slowj doklada nam bližejg byti spaseni, nežli ginjm. Ale a snad pomisliss tuto a reckness, můg mili krestianski dobrí pritely, yakože, prosim, nam ninj bližeg gest spaseni nežli ginim, kdi každeho času swate evangelium pri czirkwi se oznamovalo a wssičkni (!) pobožni samu wiru osprawedlneni a spasenj wečneho dochazely, Act: 10: Tomuto ukrižowanemu Gežissi Kristu wssičkny (!): Act: 15 werime nas spaseni wečneho dochazeti, yako y otczowe nassy. Hab: 2: Justus ex fide vinit. Gest techda spaseni nasse nam bližeg proto, že Pan Kristus, kterež Zjdowe žadostiwe očekawaly, giž nam y narozeni y widani gest, a proto, Lu: 10: Blachoslawene ocžj, ktere wjdyj to, czo wi widite, nebo prawim wam, že mnozy proroczj žadostwyj bilj widieti to, czo wj widite, a wssak newidely. 2. že nini wetssi gest swetlo swateho ewangelium, nežlj bilo pred widanym Pana Krista. 3. že Pan K. obzwlasste bil zaslibeni Židom, a to spaseni tolyko k njm prinaleželo. Nini pak po widanem Panu Kristu spaseni a žiwut wečni Židow a s/pohanow obecni gest, nebo giž y pohane k znamosti swateho evangelium y ku společnosti czirkwe prinaleži, yako Esa: 60: Choditi budu pohane w/swetle twem. III. giž a naposledj w tegto prwneg strancze mluwj: Nocz pominula, den se približil. W tichto rečech, můg mili krestianski dobrí pritely, swati Pawel welmj pekne a potrebne dwoge naučeni nam poznamenal, czo mame rozumeti skrže temnosti. Temnost techda gest a wiznamenawa newedomost Pana B., nepobožne, ffalessne o Panu Bohu domneni, potupa Pana Boha w. a Slowa geho swateho, potom gine wnitrne y zewnitrne čyneni, kterim Pana Boha, Stworitele nasseho, hnewame a kterim čyňenim k hríchu pritahnuti bjwame. II. Swetlo wiznamenawa sameho Pana, Spasitele nasseho Gezisse Krista, prinalezegiczeho swate evangelium, skrže ktere rospaluge w srdcziach lidskich prawe poznani, prawu wjru w Pana Boha, prawu bazen, prawe milowani Pana Boha w., nadegi, pokoru, trpezliwost a gine swate a pobožne skutky. Pri konczi pak hnedky doklada, proč mame opowrhnuti temnosti a pridržeti se swetla, nebo mluwj: Yako we dne hodne kračagte, to gest,

abichme meli prospech w učenj swateho evangelium, potom abichme se pridrželi prikazani praweg y druheg tably Zakona Božiho, Hinc: 1 Pr: 2. Bratrj, prosim was, yakossto prichoczich, abi ste se zdrzowali od telesneg žadosti, ktere bogugi proti dussi občowanj (!) wasse, magicze poctiwe mezy narodi, Levit: 19: Swati budte, lide můg, nebo ya Buch wass swati gsem.

Giž s/pomoczi Pana Boha w. pristupim k/druheg strancze tohoto kazani, kte-rassto tito dwe weczi w sobe obsahuge: I. wipisuge kratičke wjlozeni niekterich hrichow bogugyczich z/učenim swateho evangelium, II. jako se mi mame starati o nasse telo. Mluwi techda ponagprwe swati Pawel: Chodme techda ne w/hodowanu, ne w/opilstwj, ne w/ložich a w/prchliosti, ne w/swaru a zawisti. Můg mili krestanskj dobrí pritelj, kdi aposstol Pane, swati Pawel dokonal napominani, kterim nas napominal, abichme swetlo evangelium swateho prigalj a w/nem slussne a poradne kračely, nini kraticze dotika niekterich hrichow, ktere nepobožni času nocžniho prowozugj, yakobi rekl takto aposstol Pane: Gestly gyž wjete spuosob, že mate kračeti hodne, wy wssičkny, kteři ste nawku Pana Krista prigaly, slussj wam, aby ste se temnosti y hrichow wistrihalu, ktere bogugi z/učenim swateho evangelium, yakossto su: hodowani, opilstwj, smilstwi, mordarstwj a gine hrichy. Abichme pak lepeg wjrozumieti mohly, ktere a yakowe su to hrichj, wilozime to kratičkimi slowj. I hrich gest hodowani, ktere nicz gineho není, jako skwostne hodowani, kde gest zbitečnost pokrmow a napogow, kde se nachazegj mrske a hanebne učinku y skutky, jako, Lu: 16, na bohačowi, kde se nachaze hanebne skakani, nepobožne spijwani, kterssto domniwagicze se, že s/konwj a_neb z/gineho pohare ne dost napigj, magi obyčeg piti, s/poctiwostj mluwicze, s/črjewj, z/misy, z mažara. Tito hodowniczy potom na spůsob wolow rježia a wologj na počestne lidi. II. Czo a yakowi bi byl hrich ozralstwj, není potrebná wecz, abich o/tom mnoho mluwil, kdi sotwa wetssj ožralstwj může se kde nagiti, jako zde u nas, nebo u nas netolyko stawu muskeho, ale take y pohlawj ženskeho, yak pjwo, tak_take y oneno smrduti napog palene mnohe welmi pigj a w/tom se ko-chagi, ktere bich ya y gmenowati můhol, ale a_snad se upamatuj a od tohoto zleho odwrati, a proto od tohoto hrichu y sam Sin Božj nas odwozuge, Lu: 21. III. hrich naziwa lože, kde rozumie smilstwj, czizolostwj, o kterichssto, 1 Cor: 6: Ani czizoložniczj anj ozralcy kralowstwi Božiho nedűgu. IV. hrich gest chlipnost a ponuknuti ku žadosti, a protož tito su hrichy, ktere bogugy z učenim swateho evangelium, tichto hrichow mi lide mame se yako ohne warowati. Ale rekness a_snad tuto, můg mili krestiansky dobrj člowecze, yako_že techda mame choditi? To ukazuge aposstol Pane, kdj mluwj: Ale oblecze Pana nasseho Gežisse Krista, yakož, prosim, oblacži pobožni Pana Krista dwognasobne: 1. kdj w/neho weri a skrze wjru sprawedlnost, kteru zasluzil, dosahugi, yako Esa: 61: radosti: Radowati se budem w/Panu a weseliti se bude dusse ma w Panu Bohu mem, nebo oblek mne ruchem spaseni a plasstem sprawedlnosti prikril mne. Potom obliekagi pobožni lide Pana Krista, kdi sobe geho za priklad predkladaj, a proto, Matt: 11: Venite.; Ps: 33. Venite filii audite me: 1 Pet: 2. Pan Kristus trpel za nas, obnechawsse nam priklad, abichom my nasledowaly sslepege geho. II. Giž w tegto

druheg strancze mluwy o (!): „O telo nepeczugte k žadostem.“ Timito slowy wi-naucžuge nas swatj Pawel, yakowu starost mame miti o telo nasse. Ale mohol bj niekdo tuto powstasti a reknuti takto: Czo že techda budeme čziniti. Ponewadž swati Pawel zbranuge gedeni a piti, proto, mūg mili krestiansky dobrí prjtely, czini swati Pawel, abi gemu njekdo takowuto otasku nezawdal, chce ukazati (:nezbranowati :) wssečki (!) pokrmy a napoge, ale chce, abj geden_každj swe telo pocztiwe a pobožne chowal, odkudssto y my mame se vczyty, abichme wsseček žywūt nass tak ridily, abichme nebjly žjw w hríchu a žadosti telesne wikonawaly, ale mame choditi w prawem swetle swateho evangelium a žywūt nass tak ridme, yako Slowo božj nas uczj a wihledawa, abichom tak bili dobrj stromowe, Matt: 7, nesuczi owotcze hodne; Matt: 5: Sic luceat lux vestra ut: abichme tak swim časem zebrani a zhromaždeny bilj do onegno pokladnicze nebeskeg, genž gest žywūt wečni a kralowstwi nebeske. Do kterehossto ziwota wečneho a kralowstwi nebeskeho:..

DOMINICA II. Adventus (2. adventná nedeľa). Votum.

Milost Boha Otce wsse:, laska a dobrota Sina:.

Roskossni chramowe a pribitkowe Ducha Swateho, lide a posluchacžy mne w Panu Bohu wždički uprimny, ponewadž každeho času bily su y budu rostržitosty pri czirkwi swateg krestianskeg, ktere ne/odginud swuog počatek magy, yako to že stalegssi a pewnegssi u wjre potupugj a opowrhawagj mdlegssimi. Napomjna techda aposstol Pane w/tego dnessneg swateg episstole netoliko židow, ale take wssech krestanow, kterj z narodu pohanskeho ku Panu Kristu su obraczeni, abi sobe we-spolek trpezliwe znassely, abi pak toto napomenuti geho stalegssi a pewnegssi bilo, bere priklad od sameho Pana Krista, kterissto y žydow y pohanow na milost prigima a wssech lidj, tak zidow yako pohanow potupu, kterow Pana Boha obrazily, na sobe priwlastnuge. Protože y nam tuto napomenutj, kterj sme take s pohanow possly, gest welmi potrzebne a ma srdczia nasse proniknuti, abj ti, kerti su silnegssi u wjre, nepotupowaly nedužiwiegssich, ale radneg abi prosily Pana Boha w., abi gich stalegssich učinil w praweg wjre. Czo se pak giž wikladu dnessneg:

Krestianssty posluchacžj, Pan Búch w., Matt: 17, tato slowa o Sinu swem millem promluwiti račil: „Tento gest Sin mūg mili, w/kteremssto se mne zalibilo. Posluchagtes ho.“ Yako techda Búch Otec daroval tobe darmo sina, abi giž bil twūg, abi si ty tak skrže neho spaseni bil, tak take predložil tobe geho za przyklad, abi si ti take zase takowym se protj bližnjmu twemu prokazował, a proto, Matt: 7, doklada: Czokolwek chcete, abj wam cžinilj lide, to tež y wj čynte gim. Protož giž pro snadnegssie wirozumeni:..

W prwneg strancze napomina nas swati Pawel, abichme my, kerti sme silnegssi u wjre, nedužiwiegssich trpezliwe znassely a abichme se netoliko samj sobe, ale take y bližnjmu libjly ku dobremu. II. stranka tohoto kazani bude o užitku Pisma swateho.

Czo se techda giž wikladu prwneg stranky tohoto kazani dotiče, aposstol Pane tito dwe weczi nam poznamenal ku rozgimani: I. kerti su nedužiwi a kerti silni,

II. yako se magi wespolek znasseti. Ponagprwe techda, abichme mohli lepeг rozumieti reczem dnessneg swateg episstoly, musime pred sebe wziti slowa, kte-re zwrchu predchazegi tuto swatu episstolu, kde takto mluwi aposstol Pane: Mame mi silni neduzjwosti mdlegssich znasseti a nelibiti se samy sobe. Kteri-missto slowi napomina swati Pawel, abi silnegssi trpezliwe znasselj nedužyjich, nebo dwognasobni su krestane, czo se dotiče wiri. Prwni su stali u wire, kte-ri znagi a wedia samuow wjrow w/Pana Krista biti čloweka hrissneho osprawedlne-neho pred Panem Bohem w. a že ceremonje Mogzissowi nicz neprospegj ku spa-seni čloweku, a proto kdi Pan Kristus giž gest widani, tito ceremonie negsu nam potrebne. Takowj staly a pewni u wire nachazeli se w/prwneg czirkwi, kte-ri take giž drželi nawku o wire, sudili nawku a Zakon Mogzissow nicz neprospekti ku dogiti milosti Božeg. Nedužiwj su ne kaczirowe a_nebo zretedlneg nawki Kris-toweg potupitele a protiwniczi czirkewni, ale kte-ri počaly prigimati swate evan-gelium a czinicze pokani weriti w/Pana Krista, že on gest gedinki prostrednik mezi Bohem a člowekem, ale gesste negsu dosti utvrzeni, to gest gesste nemagi dokonale poznani swatosti. Takowj nedužiwj bil oneno mladenecz bohati, Matt: 19, kte-ri se zeptawal od Pana Krysta: Mistr, czo čzinicze, žwút wečni obdržim? Takowi nedužiwj u wire bili mnozy mezy Židy, kte-ri wedelj čloweka sprawed-liweho biti pred Panem Bohem samu wiru w Pana Krysta, wssakže ceremoniam Mogzissowym zwiknuwsse, ty dluhy čas zachowawaly. Takowi nedužiwi u wire bili a su mnozy krestane mezj namy, zwlaszte pany papeženczi, kte-ri zachowawa-gi rozdil mezj pokrmy y gine nalesky lidske. Tichto techda napomina swati Pawel, abi geden druheho nepotupowal. Tak gestli kdo užiwa maso, nema geho druhi suditi a potupowati, nebo každj pokrm sam w sobe czisti gest a žadnego čloweka neposkwrnuge, ani take ten, kte-ri užiwa maso, ma toho potupowati, kte-ri neuži-wa, Col: 2: Nemo uos iudicet in cibo et potu. Tit: 1: Omnia pura puris, Lu:15: Nebo hrich gest pokrmem a napogem pohorsseni ginim dawati. Matt: 18: Beda tomu čloweku, skrze ktereho pohorsseni pochaze. A protoss radneg mame prosi-ti Pana Boha, aby nedužiwi u wire bil staly učineni skrze Ducha Swateho. Odkudssto my mame sobe naučeni wziti, abichme nepotupowaly tich, kte-ri neuži-wagy masa, ale mame se modliti, abi bilj oswiczeni Duchem Swatim a prawu krestansku wjru stale wiznawaly, nebo kralowstwj Boži neni pokrm a napog, ale sprawedlnost, pokog a wesely w/Duchu Swatem. II. Giž w tegto prwneg strancze ucži swati Pawel, yako se magi znasseti silni u wjre z nedužiwimy, kdi mluwj: Nebo geden_každi z/nas ma se libiti bližnimu ku zbudowanu dobreho, nebo y Sin Božj nelibil se sam sobe, yakobi chtel powiedeti takto swati Pawel: Žaden nema se sam sobe libiti pro stalost wjri sweg a_nebo pro stalost žiwota sweho, abi potupowal bližnemu swoemu. Odkudssto se my mame učjti, abichme se mohly libiti bližnimu nassemu ne w/zlich weczech, ale w/dobrich, neb w/kradestwj, ne w/czi-zolozstwi, aniss kdi bližni nass zle czynj, ma nie mlčeti a gemu powolowati,

abichme se gemu libily, ale abichme se libily w dobrem ku rozmnoženj wyri, milowani Pana Boha w. a bližniho nasseho, a to potwrzuge prikladem sameho Pana Krista. Nebo y Pan Kristus nelibil se sam sobe tim spuosobem, že sobe upo-nižil a spuosob služebnika prigal, hanenj, utrhani, posmiwani, rannj, naposletku hanebnu a potupnu smrt podstupil za nas, nebo kdibi se sam sobe bil zalibil, tak weliku potupu pro nas nebil bj podstupil, Hinc Phili: 2: Stal se poslussnjm Otczj až k/smrti z smrti pak krize unde Paul Gal: 1: Kdi_bich se lidem libil, nebil bich služebnikem Pana Krysta, a proto geden_každi čłowiek ma se o to usilowati, abi se nehledel libiti tomuto swetu, ale Panu Bohu. Nasleduge giž druga stranka to-hoto kazani, kterassto ma biti o užitku Pisma swateho. Cztwornasobni techda doklada uzitek Pisma swateho swati Pawel. Ponagprwe mluwi: Czo_kolwek psano gest, k nassemu naučenj psano gest. Prwni techda užitek gest o weczech ku wssech lidj spaseni prinaležegiczi a potrebnj. Nebo Pismo swate o wssech we-czech může tobe winaučiti, ktere ti wedietj mass o swem spaseni. Yako angel Pane ku Corneliusowj, Act: 11, mluwj: Mluwj tobe slowa, skrze ktere ti spaseni budess y dom twūg. O tomtu prwnem užitku opet, 2 Tim: 3, doklada: Každe pismo od Pana Boha dane uzitečne gest k/učeni. Spolu tjmito slowj chtel w/ustret giti swati Pawel wssetečnemu mluweni njekterich lidj, kteri magi običeg mluwiti: Czo nam po swatich žalmich, ktere spiwal swati David. Czo nam po Pjsme proroc-kem. Na to dawa odpowed aposstol Pane: Czokolwek psano gest, k/nassemu na-učeni psano gest. To gest, czokolwek w Pisme swatem Stareho y Noweho zakona psano gest o Spasitely nassem Gežissi Kristu, to ne pro sameho Pana Krista, kte-remu nebilo potrebj, ale pro nas psano gest, 2 Pet: 1. Mame prwnu reč proročku (!), kteru kdi posluchate, yako swiczi horiczeg w temnem myste, Jona: 2: Nech neodchaze kniha Zakona tohoto od ust twich, ale rozmissleg o nem we/dne y w/noczj, abi si ostrial a czinil, ktere weczj psane su w nem, Deut: 12: Neumenssug ani nepridawag njčeho, to toliko czin, czo ya, Pan Būch twūg, tobe prikazugem. Colos: 3: Recž Pana Krista prebiwa si was bohate. II. užitek Pisma swateho gest trpezliwost, ktera ne we/wssech lidj zahratkach roste, ale to pochaze sameho se-mene Slowa Božiho, Lu: 8: Ktere pak padlo do zeme dobreg. Ti su, kerti w/srdczy dobrem a počestnem slissicze Slowo, užitek prinassegi skrze trpezliwost. Od-kudssto se nam naučeni podawa, gestli kdo z/nas žada, abi rostla w/srdczj geho trpezliwost, techda ginacže nemůže korene gegj dosahnuti, tolyko ze Slowa božj-ho, ktere se w czirkwi Pane lidu Božjmu oznamuge, Rom: 10: Tam hnedki dosah-ne koreni trpezliwosti, gestlj to pilne posluchati bude. Tak se chowal swati Job w/swem trapeni, 13. cap., mluwicze: Kdibi mne y zabil Hospodin, wssak ya w neho duffati budem. A zase, cap. 1: Pan Būch dal a zase wzal, yak se gemu libilo, tak uczinil. Budiss ze wsseho gmeno geho pochwalen. Müg mili krestianski dobrí pritely, to nemel swati Job odginud, toliko z semene Slowa božjho, a protož pilne Slowo božj posluchati mame, abi sme s neho trpezliwosti dosahly a Pana Krista, Mogžisse, swateho Joba y ginich swatjch nam za priklad predkladagme, kterj nagpokornegssi y nagtrpezliwegssi bily. III. užitek Pisma swateho gest potessení proti hrachu, smrtj, diablu, peklu a wečnemu zatraczeni. Potom Pismo

swate gest potesseni w/prenasledowani, nebo njkde ginde proti takowjm zlim weczem nemame potesseni wjhle dawati, toliko w Slowie Pana Boha w.: yako tegto weczi swedek gest swati David, Ps: 22: Prut a h l tw g, to mne potessuge. Ps: 119: Kdibi nebilo Slowo twe potesseni me, techda bich bil zahinul. C twrti a posledni u itek Pisma swateho gest nadege, ktera nicz gineho neni, yako o ekawani, wislobozeni s/tohoto sweta a byd geho do onegno we neg wlasti. Ps: 91: S/teb w sem we wsselikem trapeni, nebo kde se neka e Slowo bo y, tam nem ze biti prawa nadeg k wislobozenj, ale zustawagi lide we neg pochibnosti a trapeni, Hinc 1 Tes: 4: Nekwilte yako gini narod, kteri nadege nema. Takowuto nadegi potessoval se swati Job o buduczem wislobozeni, kdi mluwi, 19. ca: Wjem,  e Wikupitel m g  iw gest a  e zase zeme s/mrtwich wstanem, oble en budu w ko y mu a w tele mem. Uhlidam Boha meho, ktereho uhlidam ya a ne/ginj. Zalo ena gest tato nadege w/lune mem. Uc me e se techda y my, krestianssti posluchac y, takowuto nadegi posilnowati umisli nasse, abichme w/bidach a w/trapeni nassem nezuffali, ale magicze gistu nadegi,  e s/toho wislobozeni budeme, umislu udatneho a silneho, a tak potom skrze udatnost umislow nassich po/skonani nassich smrtedlnich  iwotow dosahneme zjw t we jnaj a kralostwj nebeske. Do kterehossto ra z:.

DOMINICA SEPTUAGESIMAE (7. nede a pred Ve kou nocou). Votum.

Milost Boha Otcze wsse:, laska a dobrota Sina ka geho:.

Mnoho_nabo nj mili lyde krestianssti, oneno aposstol Pane, swaty Petr, magicze pec  a starost o nassem spasenj, nas welmj libe nimy a slatkimy slowj ku bedliwosti napomina, 1 Pet: 5, mluwicze: C zugte, bratri mogi nagmilegssy, pone-wad  nepritel wass obchaze yako lew rwuczy, hledagycze, koho bi  e ral (!), kteremu mame odpirati, posilnenj sucze u wjre, ale wira wihledawa prawu a wrucznu modlitbu, nebo gestli e nebudeme c ugni a na modlitbach zustawaty, welmi snadno w pazury a w/hrdlo tohoto sseredneho diabla upadneme, pone-wad  leniwo t nicz gineho nenj ne ly pohreb  iweho  loweka. Tyto rec y swateho Petra, aposstola Pane, m g mili dobry  lowec e, welmi pekne mohu zrowna_ne byti z/dnessni swatu epyssstolu, w/ktereg to nas napomina swaty Pawel k/stalosty, abichme tak potom mohly dosahnuti toho czyle, ku kteremu wssichny pobo nj pospichagy. Czo se pak:.

Krestianssty posluchac y, oneno aposstol Pane, swaty Pawel, ktry (!) prwe bil weliky prenasledownik udow Pana Krystowich, yak_nahle priwedenj gest ku poznanj Pana Krysta, hnedky starost mel o swe posluchacze, kterak bi ge mohol bil k spasenj wecnemu doprowaditi, a proto y w tegto dnessneg swateg episstole napomina netolyko korintskich messtanow, ale wssieckich (!) nas, abichme tak ziwo i nasse ridily a sprawowaly, abi odtud  est a chwala mileho Pana Boha gme-na rozmahaty se mohla, wiswetlogicze to welmj peknim podobenstwym,  e rowne yako onjno, kterj w zawod be y, wsseliak se o/to usilugy, abi k wimerenemu czili dobehly a zaklad dosahly. Tak y wssichni pobo ni krestane magy se o to wsseliak postaraty, abi y onj czile sobe pred_staweneho dosahnuti mohly, pone-wad   aden nebiwa korunowan, gedine kterj do koncze zetrwa. Pro snad:.

Gedinku stranku oznamim, kterassto wipisuge spuosob lidi beziczych. W tegto gedinkeg strancze bude:

Czo se techda giž wikladu tego gedinkeg stranky doticze, kterassto, oznamil sem, že wipisuge nam spuosob lidi beziczych wzwawod (!). Kdežto powazime, czo gest bech, kde mame bežety ku czili żywota wečneho. Gest techda bech milost lasky. Nebo rowne jako nohamy bežime, tak swatimy žadostmy ku Panu Bohu se približugeme. Skrze tento bech můžeme take rozumie ty wiru w Pana Krysta, nebo nedobre bežy, ktery newje, jako ma bežety. Yako pak mohol bi člowek wediety, kdjbj nebil winauczeni w prikazan? Bežmež techda, wericze, duffagicze, dichticze, bežme telo nasse zdržugicze, a takowichto lidi beziczych w/dobrem predsewzetj napomahagme modlitbamy. Czesta pak, mūg mili kres-tiansky dobry člowecže, kterow mame bežety, nenj žadna gina, nežly sam Pan a Spasitel nass Geziss Krystus, Ioh: 14: Ego sum via, veritas et vita. Hinc Augus: Czesta uczinena gest Slowo Božy a_nebo mudrost, ktera czesta proto se naziwa, nebo ku Otczy wedie tich, ktery gy nasledugy. Tato czesta gest dokonala a bespeczna, czesta tato nemůže wislowena biti, nemůže pokažena bitj žadnow slo-tow, žadnimj wetry, žadnimy priwaly. Tato czesta nemůže lotry obkliczena byti. Kraczeg w/Panu Krystu bespeczne, kracžeg po/nj, abi sy se neurazil, neobzerag se naspet, abis neupadol. Nebo kterikolwek lide towto czestow kracžegy, nikda nebudu mūczi zbluditi, tato czesta žadnego nezawedie, nebo nenj omilna, tato czesta do giesteho a bespečneho mesta wssech tijch, ktery po nj kračegj, priwaze. O, spasitedlna, o, sstesliwa, o uprimna cze sta, Gezissy Kryste. Po trety mame pilne powažitj, jako mame bežety skrze tuto czestu; takto, abi totissto ten, ktery bežy w/zahon, sprosstenj a slobodni bil wsseliikeho yarmu (!) a tesskosty. Tak naproti tomu ten, ktery chcze bežeti po/tegto czeste (!) Gezissy Krystu, musi wsse-lyku obtižnost hrychow z sebe zložitj, jako, Ieremia: 33, tak ge napomina Pan B. w.: Obrat_te se ke mne, lyde mūg, a ya obratim se k wam. Czo_że, prosim, ma zložiti, abi mohol pospessne a richle bežety? Mame ponagprwe zložiti yarmo lakomstwy, ktore nam zbranugy a na prekascze su bežetj ku czily ziwota wečne-ho. Nebo, Lu: 18, takto mluwy Pan K.: Snadnegssie gest welbludowi skrze y_helne ussy progiti, nežli bohacžowi do żywota wečneho. Pysse a doklada one-no, ačkolwek pohanskj učitel, Ovidius, Lib: 10, Metamor., že onano Atala, dcze-ra Tumei, krasna a usslechtila, wzala bila napomenuti od swich bohow, že musi zemriti, gestli se komu slibi a oda. Zdržowala se pak wsseliakowim spūsobem od manželstwj a častokrat pri czeste sedela. Bila take tato Athala prudkeho behu, o ktereg potom wipowed takowa wissla, abi kdo_kolwek chtel bj za manželku sobi (?) pogiti, dal se s/ni w zahon, a gestli bi gj prewissil swim behem, tomu ma potom za manžeku (!) da na biti. Gestližebj pak ona swim behem geho prewissila, abi bil žiwota sprossteni a staty (: capite truncaretur :). A kdi mnozi bili pomordowaný, bil neyakowy Jpomes, mladenecz, wnuk Neptunusow, kteri chtel bežeti s/towto Atalow. A kdiž mely bežetj, techda onano bohina, tak rečena Venus, litost magicze nad młodenczem, welmy pekne try gablka sebow prinesla a tomu mla-dency dala, ktere on, bežicze, precz od sebe hazal, a tato Atala ge zbirala, ktere

zbiranj zdrzalo gi od czile uloženeho, tak že tento Jpomes prwe k czilu uloženemu do behnuty mohol, kteremu potom odala se w manželstwy tato Atala. Du chowne, mluwycze, mūg mili krestiansky dobrí pritely, tato Atala gest dusse nasse, kteru oneno Ipomes pekelnj diabel neprestawa pokussiawaty a prenasledowaty, abi gi mohol skrzes zly umisl polapiti, kteremu Atala, dusse nasse, ne wždičky priwoluge k hrychu. Ale kdiž widi, že gj nemůže prewissitj a ziskatj, techda bere sebow try gablka, totissto bohatstwj, roskoss a slawu tohto marneho sweta, ma običeg sobe offerowaty, a kdiž timito a takowimimo weczmy obtižena biwa dusse nasse, techda pripogena biwa diablu a toto bremeno bohatstwj na prekasce gest (: biwa :) bezicimu k čili žiwota wečneho. 2. mluwjm, že bežicžy clowek k cili žywota wečneho nema bitj zwazani, zanepraznenj posskwrnow a bremem hrychow obtiženj, ponewadž neprawosty polapugy nepobožneho a powrazmy hrichow swich biwa zwazany. Prov: 5, Hinc Ps: 30: Czestow, kterow sem chodil, pristrogily mne diablowe osidlo, to gest hrich na mne uwalily. Hinc August: Nepritel nass diabel, abj nas zamordoval, čzuge wždičky (!) a klade pred namy osidla a klepcze rozlične. Wsšecky (!) czesty nasse naplnuge osidly ku polapenj nassich dussy, y kdo že, prosim, bude muoczy/se wiwarowati osidla geho? Kladie osjdlia swe w/bohatstwj, w/ubostwj, w/pokrme, w/napogy, w/wodewe (!), w/roskossy, kladie osidla swe na wsšeckich (!) čestach (!) nassich. Czo že techda, ty, mūg mili dobrí pritely, mass cziniti? Nicz gineho, než zwołag: O, Pane, spust a wislobod nas z/osidla lowiczich. Oswiet, Pane Boże, oczy me, abich widel swetlo twe a neupadl do osidla geho. Nebo kdo, prosim, může ugiti osidel diabelskich? Tolyko ten, ktere豪 ty oswitiss swetlem twim. Ale pozorug, člowecže mili krestiansky, že diabel nepoklada osydlia swe na czeste, ale pri czeste, a proto ktery chcze uprimne bežety, nema opowrhaty czestu Pana Krjsta, abi tak neupadl do osidla diabelskeho. Bespeczne techda kracžagme po/czeste, ale osidel se wistrihagme podle czesty, nebo nepritel nesmie osidla stawetj na czeste, nebo Pan K. gest czesta. Nestrachuj, že se techda na czeste, ale se strachuj, abi si nezbludil. Gestli ti budess choditi w/pokore, pridess do radosty. Žase ten, kterj w zawod bežy, musy biti trwanliwj, nebo nebude-ly trwanliwj, nedosahne zakladu, Hinc Apo: 3: Hled pilne, abi ginj newzal korunu twu. Kdo, prosim, poważ, mluwj swati August, bude muoczi ozdobeni bitj wečnim žywotem? Tolyko ten, kterj zetrwa do koncze. Hinc Matt: 10, 25: Beatus qui perseveraverit usq. in finem. Takowito bech mel swaty Jan Evangelista a swaty Petr, kterj společne bežely k/hrobu a kdi dokonaly bech, swatj Jan wstupil do hrobu a uweril, nebo gesste neznał Pisma, žeži Pan K. mel s/mrtwich wstaty podle Pysma, Ioh: 20. Hinc Gregor Nazi: Neni žadneg gineg czesti do nebeskeg wlasti nam, kterj sme s/pohanstwa wissly, anj otczom nassim oznamena, yako ta, ktera se nam w/swatem evangelium oznamuge. Ioh: 14: Ya sem czesta, žywüt y prawda, yako bi rekl takto Pan K.: Kde chcess giti, člowecže, ya sem czesta, kterow chcess giti, ya sem prawda, ku ktereg chcess pristupiti, kde chcess obidlenj mytj, ya sem žywüt. Od-kudssto swaty David, Ps: 123 (?) wikrikuge: Popreg, Pane Boże, abichme poznaly na zemi swetlo twe a spaseny twe we wssech narodiech. Na zemi techda czes-

ta poznawa se Gežiss Krystus, prawy Bůch pred weky ucžineni. Koruna techda ta neporussitedlna, pro kteru mame bogowaty, a zaklad, pro kterj mame bežety, gest blachoslawensti blachoslawenich, ktere rowne yako geden peniz dano bude wssem na winiczy Pane werne praczugiczim, Matt: 20. Hinc Anshel: exclamat: Czo, prosim, milugess, dusse ma, czo dictiss, telo me, tam gest a nachaze se wssečko (!), czo hledass. Gestli žadostiwi sy peknosti, swititi se budu sprawedliwj yako sluncze na obloze nebeskeg, Dan: 12. Gestli chcess sili a črstwostti tweho tela, nicz tam nemůže prekaziti, tam budeme wssichny yako angele Božy. Gestli chcess dluhy a spasitedlny ziwút mitj, tam gest weczna a zustawagiczj črstwost, nebo tam sprawedliwj na_weky ziwj budu, gestli lačnich (?) tam na_weky nasiczeni budess, kdi se ukaže slawa Pane. Gestli budess chtiti slisseti spiwanj a muziku nebesku, tam toho dosahnuti budess muoczy, kdežto angela swaty na wečne wečnosti spiwagy, tam nas napogj potokom črstwosti. Hinc Bernh: Tam gest wssečko dobre, same sstesti, nagwetssy libežnost, prawa sstedrota, dokonala laska, wečna bespečnost, tam dokonala radost, plne umenj, wsse-like blachoslawanstwj, wsselika uplnost, tam gest pokog, dobrota, swetlo, radost, slawa, žiwút, odpočinuti, milost, slatka swornost, ku kte:.

PREKLADY

132.

2. polovica 18. stor.

Sententiae (výber).

Latinské príslovia so slovenským prekladom.

Rkp. v LAMS v Martine, sign. C 1255 (43 s.).

A cane non magno saepe tenetur aper.
Nekdy psjček dosti maly, vepra welikeho zwaly.

Accidit in puncto quod non speratur in anno.
Cžeho se nenadawame, často skusyti musy whole.

Adde parum modico magnum cumulabis acerum.
Kdo pomaly werne zbjra, welky poklad nadobywa.

Aurea libertas salus non venditur auro.
Zlato od strjbra drachssj, než swoboda nadto lepssj.

Aestas non semper fuerit, pueri componite nidos.
Kdo w lete nezbjra, smutne slzy zežra.

Barba non facit philosophum.
Y bez brady maudre rady dawa často člowek mlady.

Bis dat qui cito dat, nil dat qui munera tardat.
Dwakrat dawa, kdo rychle dawa, kdo pozde dawa, nic nedawa.

Bona fama est ingens gloria.
Kdo sobe dobre gmeno spusobil, ten welike sobe cty nadobyl.

Audit carnificem, nolens audire parentem.
K katowi prislucha, kdo otce neslucha.

Carius est quidquid magna mercede paratur.
Ta wec wdečneyssj nam bywa, ktera se težko nabyla.

Caseus et panis sunt optima fercula sanis.
Když žaludek welmi lačnj, y owsanj chleb ge smačnj.

Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur.
Swornost malo rozmnožuge, swar/pak mnostwj rozptiluge.

Consuetudo fit altera natura.

Zwjk obracy se na pirozenj, kdo gak ge od mlady navčenj.

Conscia mens recti famae, mendia ridet.

Člowek dobreho swedomj nedba nic na/pomluwanj.

Refacit et pueros aspera virga bonos.

Gako ostroha leniweho kone činjwa richleho,
tak prut odučjwa zleho a/žaka ničemneho.

Colige thesaurum qui gemnas vincit et aurum.

Každemu potrebi poklad miti w nebi.

Caedere maiori non est pudor inferiori.

Odstupit se starssjmu nenj hanba nižssimu.

Cuique fit in primis magnae sua lectio curae

Ut domus officiis stet recta suis.

Gedenkaždy ssetr lekcy swé, tak dum twug bude stati ctne.

Dat poma, dat pyra qui non habet alia dona.

Komu penezj nezbjwa, gablkami se wdečjwa.

Dat veniam corvis vetat censura commbas.

Malych zlodegu wessagj, a/welikym odpusstegj.

Dedecus est natis, claros habuisse parentes.

Zle takowe djtky slugj, genž ctnost otcu (ne)nasledugj.

De male quaesitis non gaudet tertius haeres.

Nezprawedliwe nabytky zridka vžywagj ditky.

Dimictium facti qui bene coepit habet.

Kdo sobe dobre počjna, polowice prace miwa.

Discat qui nescit nam sic sapientia crescit.

Který chce včenjm byti, musy se neyprw včiti.

Disparibus bobus raro trahitur bene currus.

Beda welika tomu domowy, kde rozkazuge krawa wolowy.

Donec eris felix multos numerabis amicos.

Štastliwe bohatstwj miwa dost pratelstwj.

Dormit nocte parum possessor divitiarum.
Bohaty člowek malo spi, nebo na mamonu misli.

Dulcia non meruit qui non gustavit amara.
Nezaslužil wecy sladkych, ktery neskusyl odpornych.

Dum tribulor gravius, tunc nosco quis fit amicus.
Kdy se mi nesstastne dege, poznam, kdo mi dobre prege.

Dum pluit molendum est.
Techdy ruži trhagj a wdečne gj miwagj, když libezne prokwitagj.

Esse solent raro, pulchra pudica caro.
Mnohym usskodila krasa a k lechkostj gjch priwedla.

Est olitor quondam valde oportune.
Czasto gednau rečy wyssa prawda od pecy.

Et genus et fortunam, regina donat pecuniam.
Penjze spanilost dawagj y hodnost.

Est valde rarus dives quod non fit avarus.
Zridka ten bohatj bywa, ktery se lakomstwj wystrjha.

Exemplo virtus bene discitur atque docetur.
Kdo včj k ctnostem gineho, nech prikladem predchazj ho.

Erigua tribuenda fides qui multa loquuntur.
Ktera mnoho ručy krawa, ta neymeney mleka dawa.

Eligat aequalem prudens sibi quisque sodalem.
Towarysse zwol sobe, ktery gest rownj tobe.

Fama repleta malis, volat velocibus eger.
Mrcha nowina chitre nohy ma.

Fac ea quae tua sunt, quae sunt aliena relinque.
Ty twe wecy pilne koncy, do gineho nos newtjreg.

Fertilior est alienis, semper in agris seges.
Často cyzj krawa wyce mleka dawa.

Fecem bibat qui winum bibt.
Kdo snedel masso smačne y polewku wedle prawa nech strowy.

Foemina nulla bona est: sed si bona digna corona.
Ktera žena gestit dobra, cti y koruni ge hodna.

Fulgitur agurio spes bona saepe suo.
Často welike sliby prinassegi chybi.

Fronte capilata, post haec occasio calva.
Neopust kupce prwnjho, snad nedostaneš gineho.

Frustra conatur cui Deus non auxiliatur.
Darmo se na co zmaha, komu Buh nepomaha.

Foemina dum plorat lacrimarum fraude laborat.
Žena když neywjce slzy z očj stjra, w ten čas neywetssj klam
aneb fortil zbjra.

Gallus in suo sterquilino plurimum potest.
Na swogem smetissti kohut bywa smelssj.

Gaudet vterque parens, dum filius est bene parens.
Raduj se rodičowe, když magj ditky zdarile.

Gaudia sunt miseris, socios habuisse malorum.
Lechčegj krjž znassjme, když ginjch widjme spolu s/nami trpeti.

Generosus equus vmbra quoque virgae regitur. Dynamus nec
calcaribus incitatur.
Na parypu richlau nepotrebi ostrohau.

Grata qui post exhaustum solet esse laborum.
Po/wistale pracy sladko spjme w nocy.

Gratia gratiam parit.
Ruce ruky vmjwagj, tak obe byle bywagj.

Gratia super veniet quae non sperabis hora.
Y pred nasse dwere giste slunce wzegde.

Gratia magnatum nescit habere statum.
Panska laska welmi piska.

Gratum qui dat auc responsus fortes vale.
Kratka laska bywa panska.

Grata super veniet, quae non sperabitur hora.
Kdo slussne dobrj den rekne, priwitanj bywa pekne.

Haurit aquam cribro, qui discere vult sine libro.
Kdo bez knihy chody do školy, hody se potom past woly.

Haut facile emergunt qui paupertate laborant.
Težko bez krjdel ljtaty, bez penezj (:tancowaty:), handlowaty.

Haut quam vilescit, quam vilia forte capit mens.
Welmi pamet se zhlechčuge, když ničemnost nasleduge.

Haut pugnare potest cum nomine quisquam.
Težko hor wodu plawaty a s mocnjm se prawotiti.

Heu multum est summo posse placere Deo.
Welka wec gest Panu Bohu libiti se w každu dobu.

Hirundinem sub eodem tectu ne alas.
Nedrž w dome klewetnjka, prazden budeš protiwnjka.

Helena fortis intus Hecuba.
Často pod angelskau twary wydjn bywa čłowek mladj.

Homines nil agendo male, agere discunt.
Ktera woda wždycky stogj, welmi snadno se y zhnogj.

Honores mutant mores sed raro in meliores.
Hodnosti, dary zmenujg mrawy.

Hospitis in mensa vultum non fercula pensa.
Lepssj kus chleba z soly gjsti, nežli pečeni z newoly.

Homo proponit, Deus disponit.
Człowek mjny, Pan Buh meňj.

Hic mos est genti, panis plebetur habenti.
Ten gest običeg stary, bohatjm dawat dari.

Hoc est consuetum comittantur triscia letum.
Tak se običegne wodj, za weselym smutek chodj.

Impediunt certam medicamina crebra salutem.
Kdo lekarstwj moc vžjwa, zrydka/kedy zdrawj bywa.

Ingratus labor est quem praemia nulla sequuntur.
Kde není place, tam gsau zanic prace.

In vestimentis, non est sapientia mentis.
Ne každy ten maudrj bywa, který pekné šaty miwa.

Inter pone tuis interdum gaudia curis.
Cžasto y na misly zdrawy, rozumu se w nečem zbawj.

Ignauis praecibus felix fortuna repugnat.
Pri modlitbe pracug pilne, skusyss sstestj neomilne.

In vili veste, nemo tractatur honeste.
Kdo ma kabat otrhanj, ten bywa opowrženj.

Incidit in Scylam qui vult vitare Charibdam.
Pred deždem snažne vtíkal, než potom se w dome/kupal.

Indulget fortuna malis, vt laedere post fit.
Bezbožnjm tak sstestj služj, že gjch wneslo do wetssj nuzy.

In male pro-missis rescinde fidem.
Kde co zleho sy prislibil, zruš a/hled, by to nesplnil.

Invenit falsos testes qui querit illos.
Kdo chce swedka falessneho, nech gen hleda, nalezne/ho.

Ignis de lapide surgit, mediante labores.
Kremen muže giskri widat, ale musy pracy pridat.

Lectio librorum esca animi est, quae si bona prodest.
Cžteny knižek ctnj pokrm gest, neb čloweku osožnj gest.

Labitur exiguo, quod paratum est tempore longo.
Kdo chce k hodnosti prigjti, musy prac swych pilnj byti.

Laboribus vendunt omnia bona Dii.
Dawa tjm Pan Buh kolače, který wedu werne prace.

Lapis saepe volutus, non obducitur musco.
Taka skala neobrasta, která často menj mjsta.

Latrantem stomachum bene lenit cum sale paris.
Kdy žaludek welmi lačnj, y owsanj chleb ge smačnj.

Lasa pudicitiae est nulla raparabilis arte.
Ktera panna wence stratj, tey se poctiwost newratj.

Laedere qui potuit prodesse, aliquando valebit.
Mocny lide nam sskoditi mohli y prospessnj byti.

Ludit in humanis Diuina potentia rebus.
Pan Buh sweho prawa dle wule vžjwá.

Luxuria sequitur rebus plerumque secundis.
Kdy nam statky pribiwagj, hned y rohy wyrostagj.

Magna fuit quondam capitis recurrentia cani.
Predkowe nassj stareho ctili y šediny geho.

Mala causa silenda est.
Wiž-li o nekom co zleho, za mlč a/nepomluwey/ho.

Male parta male dilabuntur.
Nesprawiedliwe nabitky zritka vžjwagj ditky.

Melius est regredi quam mala[m] via[m] sequi.
Lepe nazpet postupiti, nezli zlu cestu bluditi.

Mendicat propere manus sine opere.
Kde gest leniwa ruka, hotowa tam bruchu muka.

Mentiri noli nunquam mendatia prosunt.
Nic nemluw lžiwe, neb to gest škodliwé.

Non omnes sunt sancti qui calcant limina templi.
Ne každy ten swaty bywa, kdo do kostola chodjwa.

Non tibi per ventos assa columba cadit.
Žadnemu do hubi pečene holubi bez prace nepadagj.

Novos parando amicos veterum noli obliuisci.
Pritele starodawneho neopussteg pro noweho.

Novus pileus nouo affligitur pactillo.
Nowa metla dobre mete, stara se walj po blate.

Nunc est dicendum, nunc est ratione tacendum.
Nekdy mame promluwiti, nekdy rozumne mlčeti.

Per risum multum poteris cognoscere stultum.
Kdo swe zubi vkazuge, blazniwau misl zgewuge.

Per aspera ad prospera.
Skrze rozlične neresti prichazyme k swemu sstesti.

Qui non est hodie das minus aptus erit.
Ktery nemudry dnes, zitra nebude knez.

Qui fudit foviam incidit in eam.
Mnozj zlj gamu kopagj, sami wssak do/nej padagj.

Quod caret alterna requie durabile est.
Neni ta wec trwanliwa, ktera spočinku nemjwa.

Rustica natura tenet sua iura.
Sedlak Božj stworenj, dobrj gazda od narozenj.

Sanat sanctificat ditat surgere mane.
Kdožkoli wčas rano stawa, tomu zdrawa bywa hlawa.

Si non ad/gustum fertur sententia Iustum.
Kdy pak sudce zle nasudj, Boha proti sobe powzbudj.

Successore novi veteres migrate coloni.
Kdy nowych priteluw mame, na starych zapominame.

Tres pulchri flores virtus, sapientia, mores.
His tribus ornatus florescit in orbe beatus.
Try kwytky gsau vsslechtile, maudrost, ctnost, mrawy spanile.
Kdo gest s/nimi ozdobenj, gest w swete blahoslawenj.

Tempora transibunt, tantisque senescimus annis.
Tak se časy nasse minu y roky w starosti zhynu.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis.
Rychle se menj časowe, tak y w njch lidsky smislowe.

Vis culpam delere, dole orando miserere.
Chceš-ly posskwrnu zetrjti, hled se skrussene modliti.

Vinamus pueri quasi simus das morituri.
Tak hled swug život riditi, gak bys mel zytra vmrjti.

133.

18. stor.

Homér: Ilias (výber).

Volný preklad Homérovej Iliady z konca 18. storočia.

Vybrané zápisť zo s. 145 – 189.

Rkp. v LAMS v Martine, sign. J 313 (305 s.).

Knyhy patnácte kaptola prwny.

Prymery mezi Reky a Trojanskjmy za dwa mesjce narjkánj Kassandry proti Trojanskym. Pozdwyženy krále Palameda proti králi Agamemnowy o zpráwu lidu rěckeho. Tretj bog.

Když byl wečer, wssicknj Trojansstj do mesta se shrnuly a brány vzawjraly zámky a záworamy pewnymy. A když zornj byla hodyna, Trojanssty wstwawsse (!), k bogi se pryprawili aby, když slunce wygde, z mesta wygeli podle Hektorowa rozkázany. Ale když byl den, poslali Rékowé k Pryamowy, aby s njmy mel a vtwrdil prymery za dva mesjce. K čemuž Pryamus y Hektor s radau starssich prywolily, ale nemaudre, nečigjce any nemysljce skrže to swe zahuby budaucy. Rekowe tehdy obdrzewsse odpočinutj, zbyte, gichz premnoho bylo, gedny pochowaly w zemy a druhé ohnem spálily. Než Achyles, který pro smrti Patroklowau smrt nemohl byti obwesselen, želege a plače vstawne vstawyl hrob z mramorau poctywy a telo geho z welikau cty pochowal a tež starssy Protesyla telo w hrobe mramorowem drahym djlem okrásslenem pochowaly se slawnau pryprawu. Trojansstj pak w tom prymjerj swe ranene kázali dospelym lekárum léčity, tak že wssickny drywe dwau mesyců byli vlečenj. Pak král Pryamus, který take nemohl byti vtessen pro smrty syna sweho Kasybyla, protože ho prylissne miloval, toho kázel w chráme bohyne Werusse w dráze pryprawenem hrobe pochowaty s plačem obečnym (!) wsseho dworu y lidu sweho.

Kassandra vmelá a wesstcji panna vslißawssi pláč a kwyleny, vpela y ona we likym hlasem rkauc: „Ó, bydnj trojansstj messtane, proč záhuby wassj nynegssj y budaucy wám, ženám y detem wassjm gistolné trpjte a chcete dopustytí? Pročež mjr a pokog s Reky nevcinjte, proč ho nehledáte drjwe, než mečem budete wssicknj zahubeny? Toto vsslechtile mesto wasse bude z korene wyboreno a wywráceno a take skoregi nežly matky budete djtek zbaweny swych milych a v wečnau službau hanebne podrobeny. O, neslastnij (kra)ly! Zagiste Helena nemela tak žalostiaw a tak záhubnau ženau byti kupowaná, abychom wssickny tak hanebne zahynuly.“ A že Kassandra takowych recj nechtela prestati, kazal gj Pryamus gjty a v pewnem žaláry w okowech držeti, kdežto ona až do wywráceny Troge bjdne zustáwala za swe dobre napomjnáný.

Mezy tím Palamedes žaloval mezy Reky na krále Agamemnona z/toho, že gest nad takjmi wogsky wladárem vstaven a že neny hoden toho powjsseny nad

krály, wywodamy a knjžaty, a že gest sám toho wládnauti hodnegssj, aniž ho chce mjty za sweho wysshjho, ponekadž ho za toho nezwolil, anyž ode/wszech králu, wywod a knjžat gest k/ tomu zwolen, gichž to gest do tridcti než tolyko od trj kralu bez wedomy wszech ginyh. Ale w ten čas té(ho) saudu neučinili any nálezu, než na gjnj čas odložily.

Když mely mnuty dwa mesjce daneho prjmery, kral Agamemnon w mocy sweho vrudu bde a mage snáznau pečliwost lidu sobe poručeneho, wssecky zástupy wogenske zrjdil a zpusobyl, kterák/by rádné táhli k bogi. Prwny zástup poručil Achylowy, druhy Dyomedowy, trety Menelaowy, čtwrtý Mnestheowy, a tak wssecky gine zástupi wogenske spůsobil opatrne. Y Hektor wogenske zástupi zrzjenau způsobau vstanowyl. Prwny poručil Troilowy a tež we wszech gijnich vstawyl zpráwcu vdatenstwym a opatrnosti y sylau ozdobené muže a bez messkany s temy zástupi z mesta weselle wygel a prykopi recke minuw, na pole prostranne wytáhl. Když vzrel Achylesa, neb ho dobre znal po postawie y po sstjtu, hnal vprkem na neho a on proty nemu s welikym hrđinstwym sewrewsse kone ostuháma (!) a kópy podwrchsse, tak wrazily do sebe sylne, že se oba s kony zbody. Než Hektor drjwe se wzchopil, a na kone wsedná, hnal na wogská neprátelská a wetssy dyl gich hubil onych bodal, sekal onych, s konj zmjtal, a tak vstawne boguge, wssecky zástupi neprátelske rozrážel a wssudy meč swůj we krwi recke omáčel. Potom gak se Achyles wzhauru schopil a kone sweho obkročil, hnal vprkem sylnym na Trojanske, z njchž mnohe zbyl, mnohe sekal y ranyl, až se wssecken krwy obarwil a mezy njmi wztekle hanege sem y tam, až se s Hektorem... se potkal. Opet hrđinsky na sobe oba vderyly, ale Hektor tak sylno w Achylesa vhodyl, že ratisste aneb drewo w kusy stroskotal, geg s kone zrazil, a wssak ho neranil, y chtel kone Achyloweho pogity, že ale mel mnoho opatrownjku, nemohl toho dowesty. Zatjm Achyles na kone wsedná, hnal na Hektora z nahjm mečem, a tak sylne na pryhlbycy geho vderyl, že Hektor sebau zawiklaw, ledwa na koni obsadel. Hektor zapaliwse hnewywosty, zdwiwl se na Achylesa a mečem vderyl na prihlbycy geho, tak sylne try rany, že twár geho krwy polil. Y byly se tak wražedlne, že gednomu od druheho aneb obaum zahynaute nastávalo. Než wogská s obau strán prytksse ledwa ge rozwedli. W tom Dyomedes pritáhl k bogi s prewelmy welkym wogskem a Troilus s wetssjim. Když se tj dva zprawotne kopimy potkaly, geden druheho tak statečne vhodyl, že oba s kony spadli. Než Dyomedes spessnegi wzhřu se wzchopil a na sweho kone dosedl a vzrel, že Troilus na zemy pred njm pessy stogj, mečem swym na pryhlbycy geho tak sylne vderyl, že mu obrauč oceliwau s nj zrazil, ale wssak zdwiwl se y Troilus, gednau rukau kone Dyomedeweho porazyl y zabyl, tak že se musylo oba pessky byti. Ale Rekowe Dyomeda a Trojanssty Troila pogawsse mezy sebe mocne tu swadu zastawly i když byl kún giny Dyomedowy dan wsednauce oba na kone, apet (!) počaly se byti statečne, tak že Dyomedes premohl Troila a wedl ho sebau gateho do stánu. Trojansstj vhledawsse to, oddali se sylne na Dyomeda y na geho, kteryž s njm byly, takže Troila z mocy geho z welikym krwe proljtm wyswobodily a se sebau odwedli.

W ty doby tak sylne Dyomedes po wogskach se zhánel: pryhnl Menelaus a s Trojanskymi Parys se prybljžil. Y byl bog prewelmi silny s obau strán s welikym mnozstwjm lidu zahubenym. Tu Hektor gako wztekly po wogskach a w bogy se zatačege a behage, každeho kdož geg koli potkal, ranil neb zabyl, aneb s kone swrihl. A když ho potkal geden welmy vdatny rytir nowy, gmenem Bothes, a nan welmi statečne vderyl swym mečem, tu Hektor rozhnewal se tak sylne, na hlawu geho w prihlbyci mečem swym vderil a vhodil, že ho roztal až do pupka, takže mrtwy spádl s kone sweho a vchwátil sylneho kone geho, kázal slauhowy swemu geg zachowati. To když vzrel král Archelaus, toho rytire prjtel pryrozenj, y chtel geho vkrutne smrty pomstity a hnal na Hektora w swe horliwosty, ale Hektor zdwyhl se proti nemu ta (!) náramne na prihlbyci mečem geho vderyl, že ho se wssym odenjm na dwa kusy rozsekl, že w nahlosti dussy pustil. Když to vzrel král Prothenor neopatrna smelosty hnal z boku s kopjm na Hektora, a tak ho sylne vhodil, že geg w geho newedomosti s kone zrazil. Ale Hektor rjchle se zchopil, wsedl na kone sweho a hnal na Prothenora, tak sylne mečem nan vderil, že geho ťelo na dva kusi rozdelil. A když vzrel Achyles Prothenora tak ljte rozsečeneho, genž byl pryrozeni prytel geho, zármutil se welmy a tež y král Archesylaus, prytel Protenoru, mel toho žalost welikau. Vmjnily tedy oba dobyti ťela Prothenoronowa, ale nemohli toho nikoli včinaty, neb se byla wogská Trojanská rozmohla a tiskla tak sylne na Reky, že musyli postaupati a potom y vtecy a Trojansstj ge stjhali až do gjch stánů vstawne ge sekagjce a mordugjce neljnostiwe.

Když potom slunce sslo na západ Trojansstj od Reků odpadli a wratili se do mesta Trojanskeho. A tak toho dne bog minul pro nocny nastany a pro nočnj tmy.

Kapytola druhá.

Rada králu reckych, kterak/by Hektora ze sweta sprowodily. Bog čtwrty.

Slunce zapadalo za horu a tmy počaly zemy prykjwati a hwezdy swûg blesk ukazowaty, když se zgeli králove, wywody y knyzata do stánu krále Agamemnona, zprawce sweho vradu, a toliko o/to se radily, kterak/by mohli Hektora zahubiti, rkause: Až pokud on nebude zahuben, nám nelze swjteziti i on sám gest obrance Trojanskych a záhuba wssech Reku. Neb kdo kdy sljchal takeho muže tak sylneho, vdatneho a nevstáleho, že pred ranámi geho ani železo neostogj a že čloweka w odeny gako nahé djte rozetne, když se rozhorlj. A tak na tom wssickny gednostagne zůstály, že to Achylesowy mocne poručj, aby on toho pilen byl a Hektora zahubil, gakž by koli mohl aneb vmel, protože y Hektor žadá smrty Achylowé. A nebude-ly Achyles prytom opatrný, že může welmy snadne od Hektora zahinauti. Na tom tehdy zustáwsse, razessli se každy do sweho stánu na nočny odpočjwány.

Nazeytry, když se rozwidnewaty počalo, Rekowe hlučne beželi k odeny, neb giž ten neysylnegssj Hektor nekljdny byl, se wyrogil z/brány a wytrhl na pole,

aby bogowal ze swym zastupem bogownym, kterýž byl sobe způsobyl. Po nem wygel Eneas zastaupem swjm brzo: po nem pak Parys, Deifobus a Troilus y giny wssickny ze swjmi zástupy, gakž ge by Hektor spůsobyl. Neyprwe počal bogowati Hektor ze wssemi reckymj wogsky w njch bylo, gakž popsal Dares – stopa-desát tysyců lidu branneho. Y byl bog welmy litj s obau strán, kdež bočyl Parys s/tjm lidem z Persye, kterýž lučisstj swjmi mnoho sskody Rekům cinili, neb gich bezčisia postrjeli. Mezy/tjm Agamemnon král ze zástupem swym do boge prygel, na nehož hned Hektor hnaw, s kopjm s kone ho zrazil težce pobodeneho. W/tj časy y Achyles oddal se na Hektora a vdatne mnohau sečy na prihlbicy geho tepal, geg welmy ranil a porussil, ale y sám bez sskody neussel. Tu hned Eneas a Troilus oborili se na Achylese, w mnozstwj lidu rytirskeho, chtjce ho zabyti, on se gjm ale statečne bránil a wtom onen presylny Dyomedes prytékl na Eneasse, ranyl geg welmy a prowokował mu k/tomu! Řekl: „Zdraw bud dobrý zrácce, genž gsi králi Pryamowy dobrau radu dal, aby se nade/mnau pomstil. W gistote maš wedety, že/k te seči ode/mnne často pocyges a/dostaness-ly se mi w rause, mussjss od nych umrjtj.“ A hnaw opet na Eneásse s kopim, zrazil geg s kone. Potom Hektor hnaw na Achylesa a sečy swau welmy ho trapil az y na hlawe geho prihlbicy mečem rozrazil a giž ho chtel y gjty. Ale syn Tydeuw wydá, že Achyles gest w nauzy, oddal se na Hektora w hnewywosty, a tak welikau ranu uderil na prihlbicy geho, že ho sskodne ranil. Ale Hektor nelekl se té rány, než hnewy-we zdwihi se na Dyomeda, kterýž ho mnoho a vdatne trápil a tak sylne mečem na geho prihlbici vderil, že hned s kone spadl. Wydá to Troilus, že spadl Dyomedes, skočil s kone a bežel k/nemu z nahym mečem, ponewadž se mu ale Dyomedes zmužile postawił, tak oba se sečy prestály a nasedli na kone. W tau chwjli steksse Hektor s Achylesem statečne bogowali a neljostiwe na sebe sekali, než Hektor mel mnoho pomocnjk, Achyles k swym musyl pred nym postaupati. Zatjm Menelaus král, Vlises a Polimores, Neptolomus, Palidámas, Scelenus Mnestheus, Thoás, Tymalus, Filykras a Theseus, Rekowé, prytáhli do boge wssicknj take králowe a pomocnocy Trojanskj zástupowé lidu branneho od Hektora způsobeny a ssikowány, tak/že dywnj nastál bog a s obau strán welmy wražedlnj. Mezy_tjm král Agamemnon a král Pandálus s kopym se vdatne vhodili, tak_že oba s/konj spadly. Kral pak Menelaus hnal proty Parydy neb se oba dobre znali, a tu kopym sylne pobodl Paryda y zrazil s kone. Ale Parys za to se welmy zastydel pro Helenu, kteráž na zdy stála s mnohymj ženámy y pannámy vragenjmy, djwagjc se bogi, že mu tau hanbu včinil Menelaus. Potom mezy kralem Arastem a Vlisem byla weliká bytwa swedena, tak/že Vlises ho s/kone zrazil a kone geho kazal westy do búd. Pak Polydámas, syn Antenorów, hnaw na krále Appona, posekal ho tak sylne, že hned mrtew s/kone spádl. Mezy_tjm recky král Neptolomus hnal na Archyloga krále s kópjim a vhodyli se tak statečne, že oba s kony spadly. W_tom Polydámas wyzdwyhl se na Palameda a pobodl/ho kópim, zrazil geg dolu s kone a lál mu z geho mdleho nestatečenstwj. Pak král recky Scelenus a král Karthas sekali se vdatne, ale král Scelenus Kartasa ranil a zrazil geg s kone. Take Pilemenes s kralem Remenem hnali na se s kópimy a oba s konj

spadli. A tu pryrozenj synowé Pryamowy swym vdatenstwjm mnoho sskod Re-kum nadelaly a premnoho gjch zranili y zbily. Mezy tém Král Telámon s králem Sarpedónem na se s/kópimj hnali tak zmužile, že se oba s kony zbody, a byli giž obo temer mrtwj, na zemy ležjce. Pak král Thoas a Achyles, pryrozenj prátele, oddaly se na Hektora, sekagjce nan takau sylu, že ho w hlawu ranily. Ale Hektor zmužile se gjm brány, Toasowy pul nosu vtáal a Achylesa w hrube obrazil.

Wty doby synowe newlastnej krále Pryama na pomoc Hektorowy pryspely a Rekum hroznau sskodu včinily. A krále Tousa gawsse, poslali do Troje, od Deifoba a Antenora a krale Telamona tak smrtedlne ranily, že Rekowe geg gako mrtvého do swych stanu odnesly. A když kral Menelaus prytelk k Parydowi, chte mu vsskodity, Parys tomu zrozumel, wytáhl lučysste a z nálepem strelu nadložil, wystreliw na neho w swe nálosty a tak ho postrelil, že geg odnesly do stánů na poly mrtweho. Ale on kazal sobe rána dospelemu lekary vwázaty, hned zase wsedl na sweho kone a s rotou swau do boge se wratil, hledage Paryda, aby se pomstil nad njm. Wte swe horliwosty oddal se s/kópim prudce na neho, chte ho proklati a byl by to y včynil, by se Eneas mezy né statečne swym sstítem byl newrázil, neb Parys tehdaž nemel swych platů na sobe, proto/že gjch byl dobrówolne w Trogi ostawil a že to wedel Menelaus, domniwal se, že by geg mohl lehko snad zaklaty a zabuty. Eneas tehdy z welkym wogskem prowodil Paryda do mesta, aby ho Menelaus vkladne nezahubyl. W tu dobu Hektor na Menelaum pryhnal, chte ho gjty, než hned prýbehel weliky hluk lidu rytirskeho na pomoc Menelaowy, y opustil geg Hektor a na to rytirstwo gako lew na stado owcy se oboryl, sekal, tepal y mordowal ge naporád, tak že se mu nesmégjce postawyty, musyli vtjkaty a Trojansstj ge tepauce stjhali až do gjch stánu. A když slunce za horu zapadlo, Trojansstj se do mesta wratili z wesseljm.

Knyhi sedemnácté kapytola gedyňa.

Rada krále Pryama o weznych o horliwem horekowany Réků. Páty bog.

Když Trojanssty do mesta wgeli a brány pewne vzawjraly a spausobyli mnohe ponocné warty a stráž wogenskau, aby bogownjcy vnáweny bezpečne odpočjwali, spali wssicknj bez strachu. A když bylo ráno, král Pryamus vstanowil, aby ten den nebogowaly, že chec se swjmj pilnau radau mijty. Y powował Hektora, Paryda, Troila, Deifoba, Antenora a Eneáse, vsadil se se swjmj a rekl: „Wjte, že král Toás gest w nassem wezeny, kterýž nemage k nám nyzádné wynny, gen v welike smelosty na nassj y na nasseho mesta záhubu pritáhl z nassjmj neprátelj. Protož mne se zda sprawedliwe, at od nás hanebnau smrty zahine, kdož žádal nás zahubity tak, aby aneb na/ssibenicy byl zawessen, aneb ginau ohawnau smrty vtracen, protož což se wám zdá, degte mi toho rádau zdrawau.“ Tu Eneás na kralowa slowá prwnj odpovedel, rka: „Nedeyte toho bohowe, by k/také rjchlé žádosty wasse vsslechtilost byla prywedená, ponewádž král Toás gest z neylepsjch mezi

wssemi králi reckimj, mage mnoho prátel pryrozenych y dobrych. A wy máte tež mnoho milych a mohlo by se prydati, že by nekterj chycen byl od Reku, gehož by ste za welyky sweta dar nechteli dati a tomu by Rekowe tež takowau smrt včinily k wassji hanbe a žalosty, kteráž by se onomu od wás stala. A tak mi se zdá, že gest lepe krále Toasa zachowati a gestliže by kdo z nás byl, gat w bogi, aby zan byl odmenen.“ Pak y Hektor rady Eneassowy pochwálil. Než král Pryamus gesste w vmisle slow swych trwage, opet rekl gjm: „Gestliże tak vložjite, aby bylo čineno, gižt' Rekowe domnjwaty y werity budau, že gsme tak poraženy a od nych vstrasseny, že nesmjme nad nepráty a sskaudcy nassjimi činity sprawedlnosty any pomsty, gakžkoli ga owssem na wassj rady a umisu chcj prestáti.“ Na tom tehdy zustal. Potom Eneás rekl, že chce k Helene gjty a zwedetj, kterak se má w/te mjre a pogal s sebau Troila a Antenora. Když wstaupily do pokoge prekrásneho, kdež Hekuba s Helenú sedely w mnozstwj ženy panen vrozenych, Eneáš a Troilus počali Helenu tessiti laskawjmj rečmy, ale králowná Hekuba gakožto maudrá a opatrna gich ponaukala, aby pilny byli mesta, lidu i krále Pryama hágiti a bránity.

W/ty časy y Rekowe zpronewerili a zrotili se mezy sebau tagne y zgewne vmisslem hnewiwjm a rozpálenjm welmi horljce a rkause, že welikym bláznowstwj byli zmámeny, že se na tak weliké nebezpečenstwj a sskodi osob y statků wydaly. Když mohly se wssjcty wálky teto wražedlne a welmy sskodne prazdnj byti.

Te nocy zamračilo se náramne, powetry a lygawé desste sstedre wylewalo s welikau baurý, gakoby drjwe oblakowe nikdy ze sebe newylewaly a gakoby chtely bohowe potopu na wssecku zemy vwesty, gakž se bylo stálo za času Demikalionowjch. Y bylo hrozne powetry, bljskánj a hromobitj, že wsseckj stani recke z korene wywrátilo a baudy zborilo, čjmž Rékowe byli welmi zarmaucenj a k welike praci y sskodám prwydenj. Než z nočnej temnosti mračno y wjtr pojminul a zornj gasnost ljbe se vkazala a wssecku zemi oswjtila. Tu hned Rekowé odenj na se brali, kwajpce k bogi wygjti. Achyles tedy neyprwe byl na poly ze swym wogske, po nem Dyomedes, potom král Agamemnon po/nem král Menelaus a potom Mnestheus, wywoda athenyensky, a tak wssecká wogska wytahla na pole. Ale Hektor neyprwe wyslal na pole krále sylneho Huppona s prwnjim zástupem, krále Xantipa w druhem, krále Filisa w tretjm, a tak zridil s welikau opatrnosti ta a giná wogska, potom sám wytáhl z mesta k bogi. Tu Achyles hnaw vdatne s kopjm na krále Huppona, prohnal ho a/tak sylne w neho vhodyl, že ho mrtweho s kone zrazil. Ten Huppon byl král v Tersye, muž sylnj a welikj gako obr, protož nemel na sobe mnoho zeleza, daufage syle swe. Potom král Orchomeus oddal se zmužile na Hektora, ale ho Hektor na rjchlost gednau rukau zabyl. Pak Dyomedes krále Xantipa, genž proti nemu zmužile bogowal, mocy syli swe vdatne zahnal a mrtweho s kone zrazil. Potom dwa królowe, bratry Epystrowus a Scedyus, s swymj zástupj se zrótce, vdatne se zdwhili na Hektora. Takže Epystrofus, znage Hektora, počal ho welmi haneti a tupity a po/tom hanenj hnal na neho vdatne s/kópim a sylne neho vhodil, alewssak ho nemohl od sedla po hnauti. y rozhnewaw se z/toho Hektor pro hanebnau reč geho, zdwyhl se proty

nemu a ze wssy sylí swé mečem nan vderyl, zabyl geg a rekl: „Gyž dosti hanebná slowá wylewal mezy žiwjmj, beríž se s /tohoto sweta na onen a mezy mrtwjmj, gesti budeš moct, tolik hanebnych slow wyleweg!“ To wydá král Scedyus, že bratr geho tak vkrutne gest zabyt, welice toho žezel a swolaw swych tycic vdatnych rytjru, prykázal gjm pod milosti, aby s nym na Hektora sylne se oboryly gakožto na wraha geho, aby ho mohl gakžkoli ze sweta s_prowodity a zahubity. A tak bez messkánj s temi rytjry gel, zdali by kde Hektora na ocy wzjti mohli anebo potkati, aby swug vmisl wražedlnj nad njm dokonaly. Až potomne s nym se potkagjce, oddali se nan ljtjm walem a dost nesnádne ho s/kone zwalili. Král Scedyus prybehl, hned zdwihl rukau, chte nam (!) mečem vderity. Což wydá Hektor, vderyl nan mečem tak sylne až mu rukau y z mečem vťal, a/na tom mjste zabyteho z kone zwrhl. Mezy_tjm Eneás hnaw na krále Amfimacha a zmužile s nym boguge, tak ho mečem sylne vderil, že hned mrrew s/kone spádl. Potom král Menelaus, Mnestheus, wywoda athenienskj, králowe Telamon Vlisses, Dyomedes, Archesylaus, Machaon a Agamenon (!) se wssemy swymi wogskj prytáhli do boge. y počala se nowá hrozná séč a bytwa, tak_že s obau strán bylo mnoho ranenych y zbytich, mnoho lidi y koni.

A když bylo o/poledni, wssicknj Rekowe bili pritahli do boge. Po mnohe sečbe wražedlne tak naramnau sylau na Trojanske tiskli, že musili pred njmy postaupiti. Mezy_tjm Achyles bogowal vdatne s králem Filisem a geg mocy swau pre-máhage, zabyl ho na tom mjste. Což Hektor wyda, welikau žalosty se zbavril a hnal na dva krále recké Apimora a Dermysa, obo (!) hrdynski z/toho sweta zпроводil. Trojansstj widauce statočnost Hektorowau statečne se obratili a pole ziskawsse, walem Reky tiskli a bez milosti ge tepouce, mnohe zmordowali.

Tjm časem král Epystorus wygel z mesta Troje, mage sebau tri tisyce brannych mužu a wehnaw do boge, počal byti, secy y hubiti Reky na_porad. Ten král mel onoho dyweho a statečnego strelce, o nemž zwrchu praweno. Mezy_tjm Hektor wywodu Polixenskych, genž se s njm vdatne sekal, hned zabyl, že s/kone na zemi spadl. A když strelec behage, mezy wogsky mnoho Reku postrjlel a Trojansstj tak statečne a sylne na ne tiskli, že musily plece obratity a klopotne k stánum swym vtjkat. y hnali se Trojansstj za Reky až do stánů gegjch a tu ge stjhagjce, náramne mordowali. Wtom se diwne prychodilo, že ten strelec, když podle Trojanských honil Reky, bežel a vstawne swau strelbau ge ssipel y mordowal, potkal se s nym Dyomedes, kterýž do stánu vtjkal, ponewádž ho ale Dyomedes zbyty nemoha pro Trojanske, kterýž na neho ze_zadu walne tiskli, y postrelil ho ten strelec. Dyomedes rozhnewal se naramne a zbral sylu swau, hrudnysky nan mečem vderil a zabyl ho, že na zemi pred njm pádl. Tu opet Rekowe zyskali pole a Trojansstj pred njmj zase musili postaupiti. Potom pak Hektor hrudnyskym vprkem hnal na Achylesa a Achyles vdatne na neho tak, že se oba kopjmi z_bodly s konj. Než Achyles drjwe nežli Hektor se wzchitil a vchwátil kone Hektorowy, ale Hektor na swych vdatne zwolal, aby nikoli nedopausstely vgjty z geho konem. Y_hned mnoho tisiců ritjru trojanskych zdwihi se na Achylesa, než on se z wogskem swjm proti njm vdatne postawyl. A byl bog mezi njmj težky s obau stran pro toho

kone. Zatjm bratry Hektorowy, pryhawsse a vdatne bogugjce, wyswobodili kone Hektoroweho z rukau reckich a gemu ho wratili. To když se dialo a Antenor mezi reckimj zástupj toče sem y tam vdatne bogowal, Rekowe v welikem zástupu strchsse se, gali Antenora a do stánu swych ho odwedli.

Ale že se gjž den chjlil k wečeru, gakžkoli Polidámas syn Antenorůw s welikau snážnosti y vdatnosty boguge pracoval, aby otce sweho z Reckych rukau wyswobodyl, a wssak pro tmu nočny nemohl tomu nic včinily, neb se bogownjcy na swa bydla rozgeli, a tak bog skonal.

Knyhy sedemnácté kapitola prwny.

O prjmery! W tom prjmery gel Hektor k Achylowy Wydány krále Thoasa za Antenora a Bryzeydy, dcery Kalchasowy, do wogska reckeho.

Když nazeytri zornj hwezda gasno se vkazala, s obau stran wogsko bralo na se odeny a kone pryprawili. A když slunce bleskem swet oswjtilo, obogj se na pole wyrogili k bogi a ssedsse se welikau a wražedlnau bitwau s obau stran včinily. Awssak wjce Troganskych ten den bylo zbytjch než Reků, neb toho dne Rekům lepe se wedlo. Nic méne ten cely den krwawe bogowali bez prestány, až pokud gich noc nerozehnala.

Na zeytri poslaly Rekowe Dyomeda a Vlissa ku králi Pryamowy, aby gjm dal prjmery za try mesjce. Tem poslum zljbyl se geden rityr Dolon rečeny, dost bohaty na dwore Pryamowem a vrozenj z mesta Troje rodem neb gich čestne byl prywital a prowodil až pred krále Pryama. Když poslowe swe poselstwj rádne wyprawili králi Pryamowy, který w/ten čas za stolem sedel, mage pred sebau hognost krmý rozkossnjch a drahich a mnozstwj ritjrů k službe, y gine ze sebau za stolem, na to Pryamus počestnjmj slowy odpovedel, že hned po obedě o/to se chce potázaty z/radou swau a gjm na to odpoved daty z radou swau. A když swau radu zwolaw, wssicknj na tom zůstati chtely, aby prymery gjm bylo dáno y vgissteno krome Hektora, kterýž odmlauwal, aby nykoli nebylo dáno ani vloženo prawé, že ony lsti a vkladem o prymery stojí a wzawsse wymluwau, že chtj mrtwe pochowaty, gen že budau mocy wyslati pro zásobu potrawy, w kterež ony nedostatek magj.

A pak rekl dále: „Ony sobe nazhromaždy potrawau a my potud swau zásobu stráwjme, aniž lechce budeme mocy dobitý giné, tak mnohemu bez čisla lidu s nimiž sme se zawreli w tomto meste. Ponewadž ale w rade drjwe času byli wssicknj powolili, nechtel tomu mnoho odpjratí. Každy rozumny, když bywa w radu powolan mezy mnohé, gestly/by y widel, že wssickny na gedné rade a nálezu zustáli, gestli se mu zdá co dobreho a mauže toho rozumnym duwodem dowesti, neb brániti, tehdy nemá zamlčety, ale vmisli swůg y z duwodem powedeti. Neb nekterý menssj maudrosty lepe se domisli ledáčehož užitečnegssjho, na ktero maudregssjm nevdalo se any pomisliti a vslissjce to, rozwázj a toho pochwály

wssickny. Aniž gest to proty práwu, kterež rekne, aby nalezena rada zustala na/tjch, kterjch gest wjce? Neb má to byti rozumjno, když menssj djl zboru protiwj se nálezu od wetssjho djlu vwolenj. A o/to na saud prygdauce, techdy wetssj neb statečnegssj strana obdržj. Než wzdy ten geden na swe rade, byt by y lepssj byla, nevstupnj, nezustáweg proty wssem gijnjm. Nebo tak zadobre meg to, gako y Hektor včinyl.“ S powolenym tedy srdečnym od obau strán prymerjm složili, ge zapsaly y potwrdili swjmy sliby.

W/tom prymeri král Pryamus krále Thoasa wydal Rekum za Antenorowo wy-swobozeny z wazby récke. Potom Kalchas, zly byskup Trojansky, který rozkázany boha Apolina opustil Trojanské a prycinul se zradne k Rekum, mel dceru, prewelmy krásnau a maudrau pannu, gmenem Bryzeydu. Protož pristaupiw pred Agamemnona krále geho y gjnich, pry nem snážne prosyl, aby pozádaly na králi Pryamowy, aby mu dceru geho wydal, neb po nj welmy taužil a když o to snážne stály v krále Pryama, aby tá panna Kalchasowy byla wydána, tedy Trojansstj obecne powstáli proti Kalchasowy, nazywajce ho nesslechetnjm zradcy (!) a hodnym smrty. Ale král Pryamus k žadosty a prosbe Reku promenyl Thoasa krále za Antenora a tu Bryzeydu kázal tež propustity.

Kapytola druhá.

Rozmlauwány Hektora s Achyllem. A kterak Achyles na neho nemaudre se wypjnal.

Po/tom prjmeřj Hektor z mnóstwym rytyrstwem ssel do lezenj reckeho a wssel do Achylowa stánu. A když mezy sebau rozlične rečy rozgjmaly Achyles rekl táto slowá: „Hektor, Hektor, rád te wydjim bez odeny, neb sem te bez odeny nikdy newjdal, než to by radnegi wydel, kdybys ti od meho žywota a/mocy me čjm neyspjš smrty zahynul, neb sem ga w mnohe mocy twého bogowány poznal na tobe sylau premnohau y na prolewány me krwe, y na sylnych ranách meče tweho. A gakžkoli se rmautjm s toho, že gsy Patrokla meho negmilegssjho prjtele zahubyl, gehož sem ne meneg než sebe mylowal. Odlučyls toho ode mne s nimž mne y pyrozeny y lásky swazek byl spogen. Než ty to meg zagisto, že drjwe než rok mine, smrt Patroklowa horce bude na tobe pomsstena. y čeg gest potreby, abys od me ruky vkrutne vmrel a zwlasste proto, že gsem w gistote poznal, že o/me vmrteny pylne stogjš a mne chceš zahubyti, než newym, kdo bude mijt wetssy sestesty“. Genuž Hektor odpovedel: „Pane, Achyles, gestližet ga tebe nenawidym a o twe vmrtenj snážne stogjm, bez prawdy se diwyš? Neb werym, že to wyš nepochibne, že/by to ze sprawedlnosty nemohlo wygjty, abych toho mel milowaty, kdož mne auhlowne nenáwydj a owssem toho, kdož na mau y na mjch záhubu tak wražedlne prytahl. Z wražedlne zagiste záhuby nikdy nepochazj milowanj, any z nenáwysti láska prawá. Neb milowany, z milowanj pocházj, z nenáwysti pak wycházj neprjzen, gegiž matka y chowačka gest wálka. W gistote

chcy, abys ti toho wedel, žeť mne slowá twá nepohnau. Ale! Budem-li ga toliko dwe letá žyw, daufám zagyste Bohům, že gá toliko ze swau sylu tebe y wssecká recká wogska, kteraž proty mne y mjim vstawné bogugj, swym mečem sam po-hubjm. Neb ga wjm bez rozwážnosti bláznostwjm ste zmámenj, prygawsse na se to bryme, kterymž bezpochiby budete wssicknj zdáwenj konečne. A tohot sem gystj, že ty drywe vkrutne vmreš, než zwjtejz nad/mnau meč twau. Pakliť maš tu smelost, že se domnjwáš, by mohl mne premocy zpusob to, ať králowe wssecknj y knjžatá wasse zwolj a/toho gistolou včiny, abychom mi dwa toliko spolu se byli. A gestliže/bys ty mne premohl, tedy aby mogj rodytele, bratry y prátele tohoto y wssech nassjch králowstwj mocne tobe a Rekum y _hned postaupily a na pausst se wssicknj brali, mesto y wssj magetnost tobe zustawili. Což, gestli se tu' stane, tot' gá tobe vgistjm pewnym zaručenjm, prysahámj, pry prjtomnosti mnohých gj-ných králu a swedku. A gestli to včynš, netoliko sobe ale y wssem, vzytek welikj zyskáš a prácu y starost neklidnau wssem zpusobjš. Pakliť by mne vdalo se tebe premocy, zpusobyž toliko to, aby wssecká wogska recká ze zeme nassj wy-táhla a nás v pokogi bez prekažky a sskod tu nechala.“

K tem slowům Achylles wsseken se hnewem rozpalil a pot ze sebe sstedre wyrazyl, k/tomu bytj smele zwoliw. A prystaupiw k Hektorovy, postawyl se k to-mu weselle, což Hektor z welikau žádosty prygal, čye sylau y vdatnost swau. Ale Agamemnon král vslissaw o/to kryk hlučny, s mnohimi krali do stánu Achylowá ssel a swolaw hned starssjch wogska, počali o to mluwyti. Wssicknj ged-nostegne odmluwaly, nechtegjce prywolity k te bytwe, k nemuž se Achyles wy-dal nerádne, aniž se gjm zdalo podobne, aby meli tak welikau wec prjhode poru-city a tolik králu, knjžat, y wywod, y lidu, žywot y smrt na gednoho rytire sestesty y nesstesty zložity. Ale any Trojansstj nechtely k/te bytwe swolity, krome sameho krále Pryáma, který byl gisty syli y hrdensty Hektora, že by mu snadno bylo gednoho rytjre vbyti, genž na tycic rytjru w gednom bogi vmel zabity. Ale že král k obecne wúli y rade wždy prystaupoval, protož wúly swau opuste k obecne prystaupyl. A/tak Hektor od Reku do mesta se nawratil.

Když Troilus zwedel, že král Pryámus pridal wúly swau, aby Bryzeyda byla propusstená a otcy nawrácena, kteraž prylissnau laskawosti srdečne a werne mi-lowal, ale pro mladost weku geho bez porádku, mel toho žalost welikau a plakal vstawyčne, anyž chtel prygjti potessenj. Y Bryzeyda milowala Troila, aniž mela mensj žalost nad tjm, že má otcy swemu nawrácená byti. A protož kwjlila na-ramne bez prestájn, a/tak sstedre z očj slzy wylewala, že wssecko raucho zpredu od hrdla až dolu tak mokré bylo, že/by z neho wodu sstedre byl wyžmjkal. Nechtj swe ljce zedrala a/swe zlaté wlasy skostrubatiwssi rwala z hlawy a rozpomina-gj se na/to, že od sweho neymilegssjho Troila má byti rozlaučená, často omdle-wala žalosty a prawyla, že/by radegi k smrti, než k/tomu rozlaučeny z _wolila, ponewadž od toho má byti wzdálena, od gehož žywota wssecko gegj vtessenj pocházj. Potom Troilus tagne w nočnych temnostech bral se k Bryzeide a sweho zármutku pozapomenuw prywstal, aby gj mohl tessiti. Bryzeyda často omdlewssi padala mezy rause geho, kteraž ljbanjm a obgjmánym laskawym plačliwe tessil

temer celau noc. Když se den približoval, tedy Troilus s welikau žalosti a tesknosty od nj odessel, bral se na králůw dwůr.

Ale Troile! Ktera dowera te w/takowy blud wede, že Bryzeydi slzám toliko weryš a gegjho ochotnym ljbanjm dás se vlapity? Zagiste gest to ženám obecne wteleno od prrozeny, aby gegich misl nikdy pewne stálosty nemela. Gegj oko, když gedno plače, druhet' se smege a nektere radost wnytrnj, který od srdce pochází smútkem zewnjtrnjem zastjragj. Ponewadž gegich nestalost a wrtkost k oklamány muzů gjch nabáda a ponauka, a když neywjce milosti znameny, kteremu mužy okazj, která giž mislj k ginemu se prywinauti, aneb se giž priwinaula a žadosty horjcy telesnau misli swau radost prykrywá, aby y prwnegssiho y w nowe zwoleneho mileho rozum omámla swau chitrosty. A byt by nižadny k/nj nepáchl o milost gegj, ale ona swau pryprawu, a neb swym w zhledánym aneb swym ochotenstwym, wždy nekoho, aneb wedome, aneb na licy, aneb w chráme priwaby. A protož neny klamliwegssj nadege nežli tá, kteráž na zemy gest založená a která od ženi wycházi. Blázniwj tehdy gest ten mládenec a owssem pak muž weku dospeleho, kdož lahodnym gjch rečem, neb slzám, neb ochotenstwj werj, aneb se mu mocne poraučj. Ženy po wyčkach, gako y Helena, poznane bywagi.

Potom Bryzeyda rozkázanjm krále Pryama s welikau pryprawau a ozdobau k gizde se prystrogila, kterauž Troilus a mnozj vrodzenj Trojansstj na kún pryprawenj a prystrogeny wsadiwsse a samy tež na kone wsedawsse poctiwe z mesta wyprowodyli a Rekům, který proty nj wygeli, wydaly a samy se do mesta nawratili. Mezy temi Reky byl predny Dyomedes, který gak gj spatryl, w gegj vličjte kráse a wyborne pryprawe, hned gj srdečnau lásku zamiloval, a/tak wedle nj gedá, oznámil gj wraucy milost k/nj a welikymj prosbámy, s lahodnjmi rečmy a rozličnym zakazowanym y poddáwanym y welikjmi sliby, gegj láskau a prjzen welmy žadal. Ale ona prrozenau schitralosti prwny geho rečy opatrne pohrdala, nechtjc k/tomu nykoly prywolity. Awssak když Dyomedes potrwal w swych rečech žadostiwyh a fregownych, nechtela ho od nadege geho odrazity, rekl k nemu slowy tichjmi: „Milosty twe obety w teto mjre aniž prygjمام, any pohrdám, nebt neny mé srdce tak spůsobeno bych mohla ginak odpovedjti.“ Tá slowá vslissaw Dyomedes byl welmy wesel, neb porozumel s/nych, že neny zbawen dobre nadege. A protož prowázel gj k otcy gegjmu.

Když mela Bryzeyda sgjti s kone, Dyomedes gj sám s neho ssadyl a tu gednau gegj rukawyčku tagne vkradl, ale ona to pomerkowala, oznámila tu krádež swemu milownjku, v tom Kalchas, prwe byskup Trojanskych, proti swe dcery w hluku Reku wygel a weselau twáry gj prywital a do swoho stanu vwedl. Dyomedes pak gsa milosty Bryzeydi naramne zapalen požehnaw gich, odessel. Nato Bryzeyda sedyc sama s otcem w/stanu a twrde s ným počne mluwity, s welikym pláčem rkaucy: „Kterak, otče neymilegssj zblázniwel zmisł twau, kterýž tak welikau maudrosty na_wikl sy bugnety a kwesty mezy lidmy, že ty genž gsy mezi Trojanskjmy welebny, wyzdwyženy a neyprwnegssj, gsa gich včinen gako pán, mezy njmi zbozym hogny a na dediny bohaty, giž sy pak včinen gich zradcy, swe wlasty gsy zaprel, od_behl sy od pratel swych y známych, gimžto mel sy byti werny

prytel, zprawce, radce y obrance statečny a giž sy sobe zwolyl byty wypowedenem w potupe a w chudobe a prywinaul sy se k neprátelům a wrahům vlasty swé pryrozené y wssech swych pratel y známych. O! Gak welikau pohaneny hanbu od tech trpjš, který te prwe w sláwe a we cti mely. Nykdyt tak weliké hanby ohawne nebude zetrená z/tobe sspina, kterauž gsy giž dalece zkaleny. A zdáli mnjš, by na tomto lidskem vhaneny dosty bylo y po smrty, musyš za/to w peklech hodne muky trpeti. Protož bylo/by tote y nám lepe zwolity mjsto nekde na pausstj k obywány, nežly bidlety mezy známimj w takem pomlauwánym hanebnem. Zdáli mnjš, byť Rekowé za werneho te sobe mely, genž gsy twe pryzene vlasty zgewne newerny? Zagyste sklamaly te Apolinowe kriwe odpovedi od nehož prawiš, žes mel prykázany, abys bydlá swych otců opustil. Giste nebyl to bůh Apolo, ale obluda pekelná, od nyž tys prgal odpovedy klamliwe.“ Když Bryzeyda to mluwila, welmi kwjlila a plakala, protož vkrátila rečy pro vkrácený žalosty. Kalchas kratkimy slowy odpovedel gj, rka: „Ba milá dcero, zdáliž mnjš, by hodno bylo a bezpečno rozkázanym Bohům pohrdati a w/tom gjm nezwolity, w čemž mohau byti zachowan od vkrutne smrty. A owssem gá byskup, genž wssem radjm k Bohům miji poslussensty, zdaliž sam gjch poslauchati nebudau? Wjm to w gis-tote, že tátó walka trwaty nebude dlauho a že mesto Troja w krátkem času zbole-no bude, s záhubu wssech vrozenjch y obecných lidy a protož, má neymilegssj dcerko, lepet gest nám w pokogi, žiwau zustáti, než z nassjmy pratelj a známjmy wečne zahinuti od meče neljtostiweho.“

Po chwjli prysslí ku Kalchasowy wetssj z Reků wytagjce dceru geho a gegj krá-se se djwjce, kázali se gj o twrdosty mesta a mnozstwj messtanu a o syle krále Pryama, mocy y bohatstwj geho, gimž Bryzeyda wssecko zrjzenau rečj wyprawy-la. A protož wssicknj starssj poctiwe a laskawe gj priwytali, slibugjce, že chtj rady na nj laskawj byti gako na vlastny dceru a wssj wecy gj ctily. A tak od nj odssedsse mnoho darů gj poslaly. Gesste ten den nebyl prysel k hodynám nesspornym, giž Bryzeyda swau wůly y dáwné vmisly srdce swého zmenila a zdalo se gj lepe pre-bywaty z Reky, než že prebywala až dosawád mezy Trojanskjimi. Na misli gegj počala vsslechtileho Troila wraucj láska slabnauti a w kratkem čase we wssem se zmenila. Nebot darowe ukrocugj y bohy a prewracugj vmysly lidske a zwlášt žen-ské. Protož, co chceme rjcy o nestálosty ženské, ponewádž to gest toho pohlawy vlastnost, že gjch vmisly lidskj na obrty sedy. A gakož oko snadne se hne w swem loži, y na prawo, y na lewau stranu, tež gest waule ženská aniž můž člowek gjch chteny, rozličnosti wypлатity, neb gsau bezčislnmj obyčej promenitedlná.

Knyhy osemnáste kaptola gedyná.

Ssesty bog mezy Reky a Trojanskjmy. O mnohych ginyh bogjch, čo znameni-tych z obau strán zhinaula.

Po trech mesycach prjmerj vloženeho nastál den boge. A Trojansstj zrjdywsse wogska rozkázanym Hektorowym, s kterjmž wygel Hektor mage sebau patnácte tisječ ritjrů brannych, kterež toliko byl načtl w swem zástupu, po nem hned

Troilus s desyti tysjcy rytjri a potom Parys wygel z mnozstwim strelců lucistnjch. Pak Deifobus mage sebau try tysjce statečnych mužů, a poslez Eneáš s walnym hlukem, takže bylo ten den w trojanskych wogskach sto tysyců branneho lidau, gakž pjsse Dares. Od Reku prygel král Menelaus prwny, mage sebau patnácte tisyců lidu bogowneho: po nem Dyomedes s/tolikymž wogskem, potom Achyles s tolikymž, pak Xantypus se trjmy tisycy lidu bogowneho a po njch král Agamennon s prjliš walnym wogsstkem. A tak z Reku král Fileus počal s Trojanskjm bogowaty, proty nemuž Hektor se zbauril a hnau nan s kópm hrdinsky, smrtedlne geg zaklal a zbodl s kone. Pro smrt toho krále byl kryk v wogske reckem weliky y nastál bog wražedlnj s obau strán, že bylo mnoho ranenych a mnoho zbytych. Pak král Xantypus chtege pomstiti krále Filea vgce sweho, oboril se s welikau rotau na Trojanske a premnoho gjich pohubyl, až na Hektora se oddal w/swé horliwosty. Ale Hektor rozhnewaw se, hnal rjchle na neho, a tak ho smrzedlne ranil, že s kone spadl mrtwy na zem. Pro smrt krále Xantipa rozhorliwsse se Rekowe náramne proti Trojanskym a zrotiwsse se tiskli sylne na ne a mnoho gjich zbyli. Zwlásste Achyles naporád ge sekal a drahne vrozenych zahubyl, mezy kteřymž byl wywoda Lykaon a Lufórbyus, znamenyteho vdatenstwj mužy, genž byli Trojanskym na pomoc prygely. Toho dne byl Hektor w twár welmy posečen, newedá od koho, z ktorež rány mu welmy mnoho krwe wyteklo. Trojansstj, že nemely sweho obrance, musyli pred Reky postaupaty, a tak že byli blyž od mesta. Y vdalo se Hektorowy, že spatril na zdy mestke Helenu y ženu swau w mnozstwy vrozenych žen a panen, ktere se na bog djwaly. Tjm se Hektor welice zastidew, že ge wydely pred neprátelj postaupati. Pročež w/tom studu hanebnem rozhorliw/se hnali, na krále Meryona synowce Achylowa, a/tak na hlawu geho sylne sekł, že mu obrauček prihlbičny srazil a prylbyci rozrazil, w hlawu geg smertedlne tal, že hned mrtwj s kone spádl. To když vzrel Achyles, welice se rozhorliw, wzal kopi tludste a/hnal hrdinskj na Hektora, takže pancjr y odenj na nem probodl, ale nesskodne, ale Hektora zo sedla nepohnul. Ale Hektor oddal se na Achylesa s mečem nahjm a hrdinsky byl na prylbyci geho, takže gj prosekl, a presto chibil se prylbice mu na plece Achylowy ranau spádl, takže pláti geho y pancyr prorazil až do holeho tela, ale geho w/telo nepotnul (!), neb se mu zmužil. Nyc, mene Achyles sebau sem y tam na kony se točil, welikjmi ranami byl vtrapen, gemuž y hned Hektor rekl: „Achyles, Achyles wždi na mne zagiste tiskneš, wez gistotne, že k ohni prystaupáš, né aby te gen zahrjl, ale spálil.“ A když Achyles chtel na geho slowá odpovedjti, w/tau chwjli y Troilus pryhnał se swau rotau a ge rozrazil, na Reky se zdwyhl a nemilostiwe ge sekage, wjce gjich než pet, sét pohubil s pomocy swych rytjrů. A tak Rekowe pred Trojanskau silau musyly postaupiti.

W/tj časy na pomoc Rekům pryhnał král Menelaus a tedy Rekowe opet se w pole nawrátily. Y byl bog hroznj z obau stran. Ale Trojanskjm na pomoc prytěžil král Odemon s welikym wogskem lidu sweho a hned na krále Menelaa hnali hrdinsky a vhodiw ho ostrym w bogy, kopim, zbodl geg s kone. Tu Troilus a král Odemon, chtely krále Menelaa gjti a gateho do Troje poslati. Ale že recka wogska

toho ze wssj mocy bránila, nemohli toho včinity po swé wůly, nebo pryhnał na nych bogowny Dyomedes s welikym a vdatnym wogskeム a hned hrdynsky hnal na Troila kopim, geg z kone zrazil a kone geho vchwatil, poslal ho Bryzeyde a odkázal, že ten kún byl gegjho mileho Troila, z nehož ho on zbodl swau sylau a že gj za to prosj pokorne, aby sweho Dyomeda, ze swe pameti newypustila. A tak posel s konem Troilowym welmy sylnim a krásnjm pospjissil k panne Bryzeyde, dal ho geg od Dyomeda a slowa geho wzkázanj gj werne powedel. Bryzeyda prygawssi wessele kone, wzkázala takto Dyomedowy: „Povez bezpečne pánu swemu, žeť gá toho nenávideti nemohau, kdož mne tak pauhym srdcem miluge.“ Nato posel odegda od ny kwapil (!) ku pánu swemu, an gest bogowal a to mu powedel, což mu Bryzeyda wzkázala. Tjm poselstwym wesel gsa, Dyomedes oddal se mezy wogská trojanská, kteráž tiskla Reky vdatne, tak že musili až do stánu swych vtíkati a Trojansstj ge stjhaly neljostiwe tepouce, bodauce, porážegjce y sekagjce. A by byl w tau chwjly Agamemnon král s walnym wogskeム Rekum nespomohl, bylit by konečne premoženy. Ale geho pomocy naprawyl se bog y byl naramne ljty, taž ze (!) Rekow tez li (!) byli Trojanskym, že giž pred njmj postaupali.

W/tj časy Polidámas pryhnał k bogi v walnem wogsste a mnozstwj lidu rytirskeho na pomoc Trojanskym, kterj byli od Reku k prjkopům zahnanj z pole, wzawsse sskodu welikau na lidau wogska sweho. Polidamas tedy mnoho Rekum vsskodil a Trojanskym tak vdatne spomohl, že w/póle Reky walne tiskli. Y uzrew Dyomedes, že Polidámas tak ljte a ay vkrutne Reky huby, hnal na neho s kopym, což wydá Polydamas, zdwyhl se proti nemu hrdinski a tak geg sylne kópym vhdyl, že ho y s konem porazil a počal Dyomeda konem swym tlačity a když se kún Dyomedu sam zchopil Polidámas geg vchitiw, dal ho Troilowy, genž pesski bogowal. Y wsedl Troilus rjchle na toho kone, ale Achyles prudce nan se oboryl, gemuž se Troilus rekowsky oprel, neb ho ranil a s kone zrazil. Než Achyles nelekl se toho pádu, ani té rani težke dbage, rychle se wzchopil a chtel na sweho kone wsednauti. Ale Trogansky obstaupili sylne mu bránili, gimžto se on statečne bráníl. Zatjm Hektor k/tomu pryhnał, než Rekowe žadagjce mu spomocy a gakž pjsse Dares, tu na tycic Reku brannych Hektor y ze swjmj zabyl, kterýž Achylowy spomáhal, kdež Achyles tak byl tež_ce vtjssten, že na kone ledwa wsedl a sotwa se braniti mohl, než tolík tisycum nemohl sam co pocjti. Tehdaž byl/by te zpupnj a hrdy Achyles gat od Hektora bez_pochiby, by Telamon a Mnestheus, wywoda athenienskj, nebili mu na pomoc prytekli s wogskej swjmy čerstwjmy, kterýž bog zastawyl.

Když slunce za horu zapadalo, wogska se rozgela na swá obidly a potom za tridceti dny vstawnie bogano (!) bylo a mnoho lidu s obau strán zbyto a_wssak wjce Reku w tech dnech bylo take zbito, sest synů pryrozenych Pryamowych a Hektor w twár posečen. Potom král Pryamus poslal ku krály Agamemnonowy posly swé, žádage prjmery za sest mesycu, cehož Rekowe rady potwrdily y pro-pugčily a listy toho zawázawsse Pryámowy odeslaly.

Knyhy dewatenácté kapytola prwny.

O prjmerj. O mnohych hrozných bogjch. Zabyty Hektora, neysylnegssjho Reka.

Vgistiwssé to prjmerj za ssest mesycu Hektor dal swe rani léčity a ležel na syni prewelmy krásne, tak nazwanego hradu Illion o nemž psal Dares, že tá syn byla vstavena toliko z patnáctich alabastru welikych, magje na prostrannost dwatcer krocegu. Te syne podlaha byla krysstálem wydlážena a steny drahym kamenym ozdobene, w každem vhlu, ktere toliko byli čtiry, a labastrowy stlaup stal weliky a na každem obraz zlatj, dywnjm remeslnym dylem delany, o nichž Dares diwy welige pjsse, gako k wjre nepodobne, gakkoly on gistj, že to bylo w/gisti prawde. Mezy tjm král Pryámus swe syni zbyte kázal z welikau slawnosty pochowaty a každemu zwlášť hrob vstawyw (?) welmy drahý.

Dyomedes, který byl w milowanj Bryzeydy welmy zapálen, newedel co má činyti, ponewadž tu, kterauž tak snadne a náramne byl zamiloval, nemohl snadne k swe ljbosti mjty. Sen tratil a gidla y pitj počal nenáwydeti a hledage tomu lekárstwj, k Bryzeyde nacházel tjm častegi a prosil gj y s plačem, aby mu swolila k manželstwj. Ale Bryzeyda náramne schitralá dywka opatrnymi wymlauwamy prodljwala nadegi Dyomedowau, aby s/tjm dlenym rostla žádost s milowanym geho k ny, a tak ho chytre na rečech swych držela, že geg w geho misli gako na mory bez sprawce lody zústawyla.

Když ssest mesjcu prýmerj wysslo dwanáct dny na porád bogowali a mnoho znamenitych mužů tysyc obecnych sesslo s obau stran. A že bylo w/lete náramne horko, kteréž mdlobu y neduch vvedlo na wogsko recke, král Agamemnon poslal k Pryamowy krály, aby mel s njm prýmerj za trydcety dny, k/čemuž král Pryamus s radau swau zwoliw. A když byl minul ten čas, daneho prýmery, obe strany strogily se k bogy. Te nocy pred bogowanym Andromache, žena Hektorowa, genž byla dva syny giž s Hektorem mela, z nych geden slaul Laumeton po pradedu a druhy Astyanakta, kterehož gesste chowačka chowala, tá we snách wydela hrozne wydeny, w/nemž bylo rečeno: „Wygede-ly nazeytry Hektor do boge, že smrty nevgde, ale gystotne zabyt bude.“ Tjm snem Andromache gsaucy predessena a ležjc z Hektorem na ložy krásne, oznánila mu gey a prosyla ho welyce y s/plačem žalostiwym, aby ten den do boge newygzyzdel. Ale Hektor na ny se rozhnewal, vlav gj y zbyl k/tomu práwe ... maudre neslussj marnostem snowym wertyi any w ne daufaty, any w nych netco zakladaty, neb často skrže sny bjwagj lide sklamány. A když bylo na vswyte, Hektor wstáv, počal se w odeny obláčeti. Andromáche gsaucy o/geho zdrawy pečlywá, ssla k Pryamowy krály a k Hekube králowne geho, y wyprawyla sen/swůg gjm obydwaum, pokorne y s plačem, gjch prosecy, aby Hektorowy ten den nedali do boge wygety, aby gystotne se mu netco zleho nestálo.

Když byl den, způsobyl Hektor wssecká wogska Troganská, tak aby Troilus byl prwny, Parys druhy, Eneáš tretj, potom Polydámas, potom Sarpedon, potom

král Exois zase král Torcyus a král Pylemenes, a po nych y gjni králowe, genž byly Trojanskym na pomoc prytáhli, kterych wssech požehnal král Pryamus. Ale Rekowe giž ze swych stánu na pole byly wytáhli. Tu prykázal král Pryamus prysne Hektorowy, aby ten den do boge newygizdel a Hektor se s/toho welice hněwage, mnoho vtržků bezprawnych swe žene obrázel, že to ona spašobyla, aby k bogi nebyl wypussten a že rozkázanym otcovym slaužebnyci geho byli odeny scho-waly, než Hektor na nych ge wymluwl y oblekl se. To wydauce Andromache z welikau žalosty pochytila mladssjho syna sweho na ruce a zbehla k Hektorowy a padssy k noham geho s náramnym lkánym pokorne ho prosyla, aby zložil odeny. A když Hektor nechtel toho včinity Andromache často padagjc omdlewala pred nym a prosyla žalostiwe, nechtel-ly by se nad nj smilowaty, aby se aspon nad dytetem swym slytowal, prawyc mu: „Da-li tak, aby synowé twogj y gych matka horkau smrty nezahynuly, aneb w službu cyzjch nebyli w chudobe podrobeny.“ Pak Hekuba matka geho Kasandra y Polixena sestry geho, y Helena padsse k noham geho, welmy plačliwe ho prosily, aby nessel a odeny ze sebe aby složil. Ale on any nebyl pohnaut gjch prosbámj, any slzámy, než w odeny zessel z syne a wsedl na kone, chwatal wygeti k bogi. Tu werná a ctná Andromache roztrchssi raucho swe na sobe, zedrawssi ljece swe až do krwe a gsaucy wssecká w slzách, tak že gj nebylo snadne poznati, by to ona byla, a gako bezsmislna prybehla k Pryamovy krály a padssy v welike žalosty k nohám geho, prewelmy žalostiwe prosyla, aby spessne ssel ze syne a Hektora odwolal, dokawadž by do boge newygel, král tehdy na ryhlost (!) wsedna na kone, hnal po nem a když ho dostyhl vchwatiw geg za vzdu, prosyl y napominal ho s welikym plačem pro bohy, aby se zase nawrátil a dale negel. Gakžkoli Hektor mnoho odpórů w tom mel, wssak otce nechtel oslisseti, wratil se zase s nym do hradu a wessel s králem na syn, ale wssak odeny nechtel ze sebe nižádny obýcegem zložity. Wyzme tuto, že osudowé božssty wedle rádu skrze boha gjm vloženeho nemohau byti nikoli změneny lydskau mocu any opatrnosti, tak že se to musy státi wždicky čloweku, co gest mu od bohu vsauzenó. Gakož se y Hektorowy stálo.

Mezy tym byl bog wražedlny welmy. Tu Dyomedes a Troilus vdatne se stekly s kópimy a potom mečy, tak lje na se sekaly, gakoby geden any druhý nemel žyw byti. A to by se bylo bez pochybi stálo, by byl král Menelaus s wogskem swym walnym nepryspel, genž ge rozwadil. Pak král Menelaus hnal na krále Myseryona Syrskeho, kterehož když zbodl s kone, Rekowe ho galy a chteli odwésty do stánu swych. Ale Eneas v walnem hluku hrdynsky pryhnav, nedaw ho gjm odwesty. Rekowe wydauce, že ho do swych stánu vwesty nemohau, chtely mu hlawu zrezati, ale zatym prytékl vdatny Troilus s rotou swau a mnoho zbyw Reku, krále Myseryona z gjch rukau wyswobodil.

W ty doby hned Telámon Ajax z trjmi tysicy mužů brannych do boge wgel a hnaw na Polydáma, s kone ho zraziw, že y hned vpadl na zemy. Ale Troilus rychle pryspel na pomoc Polidamowy a spomohl mu na kone dost nesnádno wsednutu. Potom Parys wygel do boge strelcy swymi a mnoho sskody y žalosty Rekům včinil. Ale Achyles se swymi Myrmidonys proty Trojanskym naramne syl-

ne počal tysknauti. No_ to (!) Rekowe zrotiwsse se vdatne, statečny bog nastro-gily, tak_že Trojanssty nemohsse gjm odolati, hrbet obratiti musily a k mestu vtíkali a hnaly se po nych Rekowe, naramne ge mordowali. Mezy_tym Achyles vdatne ge poražege, zabiteho k zabytjm prysporoval, vsylim o/to stál, aby gal gednoho syna pryrozeneho krále Pryama gmenem Margaritóna. A když se mu Margariton statečne bráníl, Achyles zdwyhl se na neho, vderil nan tak sylne, že ho mrtweho s kone zrazil. Tu byl kryk weliky welmy od Trojanskych pro zahubeny geho vkrutne. Tjm časem take Telamenyus sylne tiskl na Trojanske, ale Parys gjch hrdynsky a sylne branil y giny synowé Pryamowy. A_wssak nemohly prylissne mocy odolaty, než musyli postupaty a vtecy do mesta pred Reky, nesauce sebau telo mrtwe Margarytóna.

Když Hektor spatryl, že Margaryton zabyt gest, mel welikau žalost a ptal se snažne, kdo by ho byl zabil. A když zwedel, že Achyles tehdy gako wztekly zwázaw na se sstjt swůg a prylbyci na hlawu postawiw, bez wedomy krále Pryáma se wssemy wogsksy wytrhl na Reky a w náhlosty swé dwa wywody recke Tropila a Hossydrya v potkány hbyte zabil. Potom rozrážege wogskská recka tepal, sekal y mordowal naporad, kdož se mu koly napletl, tak_že prednym gako pred gisťau smrty vtíkaly. A_wssak druhá wogskská recká gala Polydáma a gatého chtely wywesty z boge do stánu. Ale Hektor hnaw na né, dwe_sto rytjrů rekowsky (!) rychle zabil, kterýž Polydáma wedly, a geho wyslobodil. To wyda geden Rek znamenytj z Reku, gmenem Lechydes, hnal na Hektora a chtel ho w tau chwjly zabyti. Hektor wssak hnewem sa rozpálen, pryhnal k nemu y_hned geg zabil powalem. Achyles wydá, že tolik vrozenych Hektor a gjnych bezčisla zbyl, vložil na misli swe, leč rjchle geg ze sweta zпроводy, že nelze Rekům pro moc, vdatnost i statečnost sameho Hektora proty Trojanskym swjtezity. Y pomyslyl, kterak by to mohl k mjstu prysty.

Wtu chwjly prywinaul se k Achylowy wywoda Polyceus, kterýž byl pryzgel do wogskská pro Achylesa, chtegé gednau sestrau geho za ženu pogjty. Y pryzgel bohaté v welikem lidu mnozstwy. A když se ten wywoda mezy wogskský s Hektorem setkal, Hektor hned nan hnaw, zabil ho a Achyles na to hledel. Tu Achyles se hnal na Hektora s welikau horliwosty, chce Polycea pomstity, ale Hektor mage w rause negake preostre kópy, vderyl s/nym Achylesa w trysla a ranyw ho welmy, že Achyles wygel z boge a dal sobe ránu vwázati. Ale wrátil se opet a mislil, zdá-li by se mohl nad Hektorem pomstity, by pak y sam mel za_byt byty. Tau dobau Hektor oddal se na gednoho krále reckého, gaw geg, chtel ho z wogskská wywesty a aby to mohl snáze včinity, zawrhl sstjt swau za sebe na plecy. To zwedew Achyles, že Hektor sstjtú nemá a toho krále pred sebau wede, wzaw hrubé a preostre kopy, zabodl kone swého ostruhámy a wssecky mocy swe zebrav, an toho Hektor newydá, hnal vprkem sylne na neho y probodl ho smrtedlne w prsy tak, že Hektor mrtew s kone spádl. Ale král Memnon gakž vzrel Hektora vmrleho, želege smrty geho, hnal na Achylesa a raniw ho welmy kópym, zbodl z/kone. Což vhledawsse Rekowe, Achylesa gako mrtweho w_zchopily a na paweze nesly geg do stánu. Trojanssty sweho hrdynu neymileyssjho a neyvdatnegssjho mrtweho wydauce

sylnau a statečnau sečy geho tela dobyly a wgely s nym do mesta s welikym placem, lkánym a žalosty tak truchliwau, že gj nelze žádnemu gazyku wyprawity a_ny perem wypsaty. Po nychž Rekowe ženause až k samym bránam, mnnoh gjch pohubyli, a tak ten Trojanskym bog neykrwawegssj a Rekum, ač gjch mnoho, wssak neywjc Trojanskych padlo ..., radostnegssy wzál swe skonány.

Kapytola druhá.

Zalost Trojanskych nad zabytym Hektora. Dywnym zpausobenym tela geho w chráme w stánku na zlate stolycy bylo posadeno.

Když byl zabyt Hektor a do mesta Troge wnesen wzessel plač a kwyleny y na-rykany presmutne odo/wssech obecne, po wssem dwore králowem y po wssem meste, tak gakoby každy sweho neymilegssjho prytely byl ztratyl. Anobrž nebylo w/celem meste Trojanskem žadneho, kdož by syna sweho byl newydál za život Hektoruw, by toho bohowe byli propugčily. Ženy y panny y wdowy po wssem meste žalost newymlaunau mely, k_wyljce, plače a vpegjce hlasy žalostiwy-mi a rkouce: „Giž nebudeme mjty nižadneho odpočywány pred nassymy nepráte-ly, ponewadž náš hrdynsky obrance zahynůl, w nemž sme wssykny po bohu pew-nau nadegy zakladali a za/nehož sme bezpečne odpočywaly, nebogje se nassjch neprátelu a wrahů by nas kdy mohly premocy a dobyty, zlauputy zlaupity (!) a v wečnau službau podrobity. Ale giž toho wsseho zleho wssickny čekáme.“ Ne-bylo tehdy žadneho w/celem meste, kdo by ho nebyl litowal, tak_že y male djtky z matkamj swjmy žalost ctyce srdečne narjkaly. W té žalosty trwali mnnoho dny a t'elo Hektorowo wssickny krály, wywody y knyzata y lide vrozeny nesly na dwûr králůw a roztrchsse raucho na sobe y obwázawsse hlawy swe, tam ge s žalostwyjm narjkánym polozyly. To když vzrel král Pryamus, otec geho, s nesly-chanau žalosty prybehly padl na t'elo geho a omdlel náramnau žalosty. Wssickny, kterž okolo neho stály, nemislily gináč, než že musy prylissnau bolesty a tesknosty v_mrjty, když vhledal toho mrtweho, gehož život wjice nežli sebe miloval a w nemž wsseckau swau nadegy pokladal. Než gjny králove a knyzata od-gawsse ho od t'ela Hektorowa wedli, anobrž nesli geg do geho pokoge na_poly mrtweho. Tež y bratry geho neslychane byly žalostiy, že wssickny žádali s nym y vmrjty, nežly geho sobe neymilegssjho bratra mrtweho wydauce, žiwy byti. Copak djme o te prectne materi geho králowne Hekube o geho sestrách Polixene a Kasandre a co o/geho werne manželce Andromache, gakau ty wssecky, y gedná každá z/nych, žalost mely, gazyk by toho nemohl wymlauwyty, aniž by pero to mohlo popsaty. Než krátce dym, byla tu takowá žalost, gakoby každy swé smrty želes. Že wssak t'elo Hektorowo dlauho nemohlo byti chowáno bez porusseney, král Pryamus swolaw mistry a lekáre wtipné a tázal se gych, mohlo-li by se, kte-rym obyčegem to pryprawyty, aby to t'elo bylo postaweno, neb posazeno bez porusseney pred očyma lydskyma. A ony potázawsse se, slibyli to pryprawyti.

Y prypywali swym mistrowstwym, že w chrámu Apolinowau, který byl blyz od brány Thimbrea rečene, vstawyly na stlaupe Arrystatowem podle oltáre ney-wzáctnegssjho, gako stánek na čtyrech slaupych litych z čisteho zlata, tak že každy stlaup miel obraz angelsky a na wssych tech zlatych slaupů y na spodcych byly rytiny premistrne. A gakžkoly y wrch toho stánku byl zlaty, wssak wnytr y zewnytr byl ozdoben welykym drahym kamenym, gegichž blesk prrozeny we dne y w nocy diwne gasnosti paprsseky hogne wydáwal, že pak ten stánek byl wysoce postawen na hrubem slaupe krysstalowem, protož byli k nemu stupnowé také krysstálowy wtipne prydeleny. Na wrchu toho stanku postawyli obraz weli-ky zlaty k Hektorowy podobny, an nahy meč w ruce držel, mage obličeg obráce-ny w tau stránu, kdež wogska recke leželo, gakoby gjm mečem hrozyl. A pak w tom stánu dywne a skryte telo Hektorowo posadyly zlatohláwe na zlate stolicy a zawesili nad wrchem hlawy geho báni zlatau. Včinywsse z/ny průduch tenky a skrity do hlawy geho skrze lep a tá byla plná predraheho balzámu s rozličnymi tuky mnohych korenů drahych zmjssenego, z ktorehož osudy neb nádoby vstawné kwapkalo a do hlawy Hektorowy a z hlawy do wssech audu y žyl y do tela geho bez prestány plynauko. Neb ten balzám tak byl prypaweny, mel moc mrtwe telo zachowati bez smradu a bez porusseney, tak že twár y wssecko ťelo geho malau promenu od žyweho ťela melo, k/noham take geho bylo gyne zlaté osudy plne tehož balzámu, dywne a mistrne prysazeno, gimž y nohy w/swe celosty byly zachowany bez porusseney. Potom zawesili ctyry lampy okolo toho stánku, w nychž swetlo neuhasytedne bylo dywne prypaweno a k/tomu stanku ze wssech strán predrahé zaweradla ze zkladanych dwery vdeláno, tak aby to ťelo nebylo wždy k spatreny, než když král rozkázal ge otewrjty. Dále král Pryamus zgednal a vstanowil mnoho knežy pohanskych w tom chráme, aby bohy we dne y w nocy chwa-lily a toho stánku ostrjhaly.

Kapytola trety.

Agamemnona krále s sazeny a wyzdwyżeny Palameda k zprawowany reckeho wogska.

Mezy tym král Agamemnon, když byl Hektor zabyt a Achyles welmy ranen, swolaw wssecky krále, wywody a starssjch wogska reckeho a takto k njm promluwyl: „Pratele, krály y knyžatá, zagiste dyki pokorne máme wzdáti bohum mylostwym srdcem nábožnym, že ráčily spůsobity, aby twrdy a ljty nás wrach Hektor zabyt byl od Achylesa, neb dokud on žyw byl, nemohli sme nižádneho nad neprátele nassjmy nadjty se wytezstwy. On zmordował tolyk nassych králu, Protesyla a, Patrokla, Filothea, Hummonea, Meryena, Bothea, Archelaa, Prothenora, Orchomea, Epistrofa, Scedy, Apimora, Dermysa, Polixena, Xantipa, Filothea, Mennona, Hospydia, Terrorya, ..., Antymácha, Archypa, Polype-ta a Cetonobia. Y mnoho ginych wywod y vrozenych lidau nasseho krome na-

sseho obecneho lidu rytirskeho, gemuž poctu newjme: protož w cem magj giž daufati Trojanssty, než vstawné čekati swe zahuby? A my čeho se máme nadjty, genom že w krátkem času nad njmi zwytezjme. Neny nám ale možne w bog z/ nepráty wstaupity, s gistau nadegi wjtezstwj, leč Achylowy vdatnosti mocne dobré se zdá v výzitečne a wám bude wzáctno, abychom s Trojanskymi vložily prýmerj, dokaud/by se Achyles nezlečyl. A o/to krále Pryama, abychom obeslaly swymi posly, at s námy má prjmery za dwa mesyce, abychom mohly nasse rany zlečity a mrtwe spality.“ Když Agamemnon tu reč skonal wssicknj gj pochwalily gednostegne. Y poslaly k Pryamowy krály a on swolil, aby trwalo mezy njmy prjmery za dva mesyce.

W tom prýmerj Palamedes žaloval mezy krály na z_ práwau Agamemnonowau, gakož y drywe byl to pred njmy ohlásy. Tehdy Agamemnon král wsseho vmysla rozumnosty takto mu tjsse pred králi odpovedel: „Pryteli Palamedes z mohutnosti mé zpráwy mne půgčene a swerene, zdá-li mnjš bych mel mnohá vtessený? Na/tom se welmy mjliš. Aniž sem od počátku o/ny stal, aby mi byla půgčená, a_niž sem mel w/nj ljboſtj, aniž sem hledal ktereho zyskau w/nj. Než neduhu memu a osobe me pridal sem pečliwosty a prysporyl práce, aby za meho wladarstwy králowé a knyžata y wssecká wogska, gakož bech wogensky dopusty w/rádu a w/celosty y we zdrawy, y bez nedostatku byla zachowaná. A byt my to wladárstwy y_hned nebylo pugeeno, aneb y_hned odgatá, nebudem želety toho, nebo bych tak rád w/gineho daufal, y gineho slissel, gako niny ginjmj wladnau, na čemiž giny králove y knjžatá dosty magj. Y to take wym, že sem w/swem wladárstwy nemnoho zhressil, aniž sem ktere lsty, any ktereho aukladu, any kte-reho obmesskány se/dopustil. Pakliť pry mem vstaweny mne k/tomuto auradu nebylo twe swoleny, tomu se nemáš diwiti, neb sy pry mem zwolény nebyl prý-tomen, aniž gsy y potom k nassemu wogska prýgel, leč po dwauch letech. A gest-ly by sme byli za twym powolnjm wyberánym čekaly, gesstet by snád wogska nasse w prystawadle Athenyenskem až dosavadž obywalo. Ale abys nemislil, že/toho wladárstwj žádám, a/snád budem rád, aby gyny k/tomu zwolen byl, wdek my včinjš, když to prýwedeš k mjstu. A gá chcj rád s gjnymj krály y knyžaty w/tom wolne pracowati a k/tomu wssj žadosty wyplnyty, s mjm prýwolenym. Anyž maužeš rjcy, pane Palamedes, byt wogska nasse bez twe rady nemohlo byti we-deno y zprawowano. Ponewadž bez tebe, y bez twych rádu a nálezu prewelmy mnoho w/tomto wogsste dosawád se dialo, gesste y dnes nemuž byty práwem hyzdeno.“

Když král Agamemnon reč swau skonal, toho dne nebylo o/tom nižádné rady, any pomlauwy, any zpausoby. W/nežporny hodynu tehož dne Heroltowym hla-sem kazal wolaty, aby se wssicknj králowé, y knyžata, y starssy, y wssecká wogska zeytra ráno k/geho stanu zessla, k rozmlauwány a potazu obecnemu. A když bylo ráno wssicknj králove y knyžata sessli se k stánu krále Agamemno-na, mezi njmiž on takto powedel: „Králove, knjžatá a prátele y bratry, dosawád nosil sem zpráwy wassj brjme, pod gehož težkosty dosty pracowyte sem se mno-ho_krate potil, wssecky behy, gakž neylepe sem vmel, rjdył a sprawował, wedle

kterehožto meho sprawowany tak wetssj gako menssj chwálne byli a od počj-wali. Prjzni bohů se stálo, že za me zpráwy a vradu k brehu chwalneho stawu sstiaste sme prywedeny, ale že sprawedliwe, podobne y vžytečne gest, aby walná obec toliko na gednom nespolehala, ale rownym podelem a poradem aby y ginj také té práce a toho bremene na swych plecjch pro obecne a vžytečne dobre posyli a pod njm často vstavali y odpočjwaly a giž čas hodny gest, abych te zpráwy težke brjme s sebe zložil, ktere sem až dosawád na sobe nosyl. Protož hodnet gest, abychom gednoho z králu aneb knyžat k tomu auradu gednostegne zwolily, a ten aby nás zprawoval rádne swau opatrnosti bedliwau.“ Když Agamemnon reč tau skonal, wssicknj k tomu prywolili, nebo gest to prrozenost lidem obyčegná, aby se často nowemu pansty radowaly a nowau promenu vte-sseny mely. Gakžkoly mnozy hodnegssjho, když se zbawuj, nestatečnegssjho dostawaj. Y zustáli na/tom, aby ginj zpráwce byl wolen. A vradiwsse se zwolily Palameda za zpráwce a wywodu wsseho lidau reckeho a/dali mu plnau moc toho auradu. Když se skonalo to woleny a gemu sljbyli poslussenstwj rozessly se do swych bud a stánů.

Achylowy nikterak se/to neljbilo, když vslissel, že krále Agammemnona z vradu z sadily a Palamedes za zpráwcy gest vstanowen a hnewywe tem, genž pry nem stály, rekl: „Že Agamemnonowo s sazeny nebylo potrebne any dobre. Ponewadž by mjsto neho vstanoweny Palamedes any mu we cty byl rowen, aniž w zprawowany dobrem tak opatrny a takowé promeny, že/by mely za lepssy včinenj byli, né aby po zlem mely zpomjnáné byty. Že ale wssickny, k/te pryminky byli swolily, protož zustála na swem bez pohnutj.“

Poznámky a vysvetlivky

Poznámky

¹ Pred 11. novembrom.

² 10. decembra.

³ 25. januára.

⁴ 15. novembra.

⁵ 12. marca.

⁶ 31. marca.

⁷ 8. decembra.

⁸ 8. februára.

⁹ 29. decembra.

¹⁰ 20. marca.

¹¹ 21. novembra.

¹² 11. marca.

¹³ 29. októbra.

¹⁴ Správne *penes*.

¹⁵ *Do rudu* = do ruku.

¹⁶ Obec Nemecké Orešany, dnes Horné Orešany.

¹⁷ Obec Frišták, dnes Hlohovec.

¹⁸ Obec Grinava, od r. 1975 pričlenená k obci Pezinok.

¹⁹ Obec Ľuborča, od r. 1976 súčasť obce Nemšová.

²⁰ Obec Bixád, dnes Buková.

²¹ Obce Bratislava a Devín.

²² Obec Mistelbach na území Rakúska (leží cca 30 km západne od Hohenau).

²³ Ide zrejme o (Dolné) Rakúsko.

²⁴ Obec Dürnkrut ležiaca na území Rakúska pri Morave (český názov pre Dürnkrut je Suché Kruty).

²⁵ Obec Marchegg v Rakúsku.

²⁶ Obec Schwechat v Rakúsku.

²⁷ Obec Šamorín.

²⁸ Obec Ružindol.

²⁹ Správne v latinčine *modum*.

³⁰ V datovaní na tomto mieste ide zrejme o pisársku chybu, správne rok 1661.

³¹ Obec Modranka (od roku 1971 súčasť obce Trnava).

³² Obec Zelenec.

³³ Obec Zelenec.

³⁴ Obec Zelenec.

³⁵ Obec Hrnčiarovce.

³⁶ Obec Križovany nad Dudváhom.

³⁷ Nevieme s istotou určiť, či ide o chybu pisára, alebo dobovú latinčinu; domnievame sa, že správne by malo byť písané *litteras* – poznámka autora.

³⁸ Obec Rohožník.

³⁹ Nečitateľné slovo.

⁴⁰ Pilsen – z nemeckého názvu Bilsen pre blen čierny, *Hyoscyamus niger*.

⁴¹ Pravdepodobne z nemeckých názvov Kranzbeere, Kronawetter, Kronabitter pre borievku obyčajnú, *Juniperus communis*.

⁴² Šalvie.

⁴³ Z nemeckého názvu Veigel pre kosatec nemecký, *Iris germanica*.

⁴⁴ Pravdepodobne z nemeckých názvov Kranzbeere, Kronawetter, Kronabitter pre borievku obyčajnú, *Juniperus communis*.

⁴⁵ Graféma *ü* nahradzala samohlásku *u* alebo dvojhlásku *ö*.

Vysvetlivky symbolov

SYMBOL	VÝZNAM
♄	Hladolet Saturnus
♃	Kralomoc Jupiter
♂	Smrtonoss Mars
☉	Sluncze Sol
♀	Krasopanj Venus
☿	Dopropan (!) Mercurius
☽	Mesicz Luna

Slovník

1. *dominica Quadragesimae* prvá pôstna nedele, šiesta nedele pred Veľkou nocou
a modo im (!) posterum (?) v budúcnosti, počnúc odtiaľ, odtiaľ počnúc
 A. actor, žalobca
actor žalobca
agens kto niečo vykonáva, pôvodca
Achtering osmina
ajnšlog, ajnšlag prostriedok na sírenie sudov
alauna kamenec, liadok
aldamašem a merou jest confirmovana oldomášom a zmierením je potvrdená
alembik nádoba na destilovanie
amicabiliter sa komparovať priateľsky sa porovnať
amplissimus senatus najvyšší, ctihodný senát
aníz, Anijs bedrovník aníz, *Pimpinella anisum*
Apaičania obyvatelia obce Opoj
apostema hľuza, absces, nádor
aprehendovať chytiť sa, chopiť sa; privlastniť si, získať do vlastníctva
arbiter osoba vybratá na rozhodovanie v mimosúdnom spore
arendátor kto má niečo prenajaté, nájomník
árešt väzenie
aretimestica palina obyčajná, *Artemisia vulgaris*
argentum vivum živé striebro, ortuť
assignovať a per manus oddať priznať, poukázať a z ruky do ruky dať, dať do užívania
Badtschwammen huba, špongia
balžán (Palsam Hexta) *crispa*, odroda mäty piepornej, *Mentha piperita*
barbier liečiteľ, ranhojič; holič
bazový kvet (:Holler Blüth) kvet bazy čiernej, *Sambucus nigra*
Benedict Wurtzen koreň benediktu lekárskeho, *Cnicus benedictus*
Berbis, Berberis, Versich, Saunrach, Erbselen dráč obyčajný, *Berberis vulgaris*
beše lilek beše lilek (hrubá nadávka)
Beyfus Wurtzel koreň paliny obyčajnej, *Artemisia vulgaris*
biela horčičná múka (:weißes Senffmehl:) pomleté semená horčice, *Sinapis*
biely kamienok (:Kienßling Stein:), biely prezréci kamének kremeň
biely temián ešte nestuhnutá živica kadidlovníka Carterovho, *Boswellia carteri*
biely vinný kameň (Weißer Weinstein) kyslý vínan draselný
biršag peňažný alebo iný trest
blen (:Pilsen:) blen čierny, *Hyoscyamus niger*
borax bórax, látka podobná liadku, tetraboritan sodný
brat pri stole sediaci prísazný
brničkový kvet kvet lucerny siatej, *Medicago sativa*
brotvan pekáč
bukva plod buka, bukvica

Burken Saamen semená chmeľu, Humulus
camara komora
causa kauza, súdny spor
causa sa ... anihiluje proces sa pozastavuje, ruší
causantes pustili pru nie jako na sudcov, ale ako na arbitrov účastníci sporu sa ob-
rátili so svojou právnou vecou nie ako na sudcov, ale ako na sprostredkovateľov
(komisárov); mediatorov
causantores, causantes účastníci sporu, žalujúci alebo žalovaný
cautia kaucia, peňažná záruka na zabezpečenie plnenia nej. dohody
centuria (*Tausend gülden Krauth:*) zemežlč menšia, Centaurium erytrea
cibebna (*Zibebeñ:*) vysušená bobuľa hrozna
citovať predvolať
citvor (*Zittwer*), *Zitwer* cicvár, pakoreň cudzokrajnej rastliny Curcuma zedoaria
cól jednotka dĺžkovej miery, viedenský palec (26,34 mm)
collateralis attestatio svedectvo prísažného, predbežné svedectvo
computatis computandis po zohľadnení toho, čo má byť zohľadnené; po zarátaní
toho, čo má byť zarátané
Conari Zucker kanárový, kanársky cukor, rafinovaný repný cukor
convictia dôverné napomenutie
cor. 1 siliginis 1 korec pšenice
cor:, cor. korec, miera na sypaniny s obsahom 25 – 85 l
coriander koriander siaty, Coriandrum sativum
crepusculum časť dňa od východu do západu alebo od západu do východu Slnka
Cronabeth Holtz, Cronreist Holtz pravdepodobne drevo borievky obyčajnej, Juni-
perus communis
Cronabeth Wurtzel pravdepodobne koreň borievky obyčajnej, Juniperus communis
cukerkandel kandizovaný cukor
cum marca pacis so zmierovacím poplatkom
d, denár drobná strieborná, neskôr medená minca (1/100 floréna)
de eo utrum, deuterum súbor otázok, ktoré sa kladú vypočúvanému s cieľom zistiť
skutkovú podstatu
de presenti odteraz počnúc
dejmut saturejka záhradná, Satureja hortensis
deliberáciu učiniť urobiť rozhodnutie, vyniesť rozsudok
deliberatia rozhodnutie súdu, rozsudok
deliberatia a convictia ma stáť má prebehnúť súd a rozsudok
deliberative rozhodne, uvážlivu
deutralská vodná dolina vodná dolina súvisiaca s deutrom, teda s písomným súbo-
rom otázok, ktoré sa kladú vypočúvanému s cieľom zistiť skutkovú podstatu
dever žene mužov brat, švagor
die Jovis ante d[omi]nicam Judica štvrtok pred nedelou súdu
die peremtorio posledného dňa, bezodkladne, konečné rozhodnutie
dluhý peper (*langen Pfefer*) piepor dlhý, dlhé korenie, Piper longum

do conscientie čiahuť vstúpiť do svedomia
do foroty do zásoby
dokonaná reč skončená vec
dolný priš obžalovaný
drevo Aloës (:Alons Holtz:) drevo z cudzokrajnej rastliny z rodu Aloe
dūmbier podzemky dūmbiera lekárskeho, Zingiber officinale
dürren Saamen suché semená
dvere ukázať vykázať (niekoho)
Edles Leber Krauth pečeňovník trojlaločný, Hepatica nobilis
encián rastlina z rodu horec, Gentiana
Eppichkraut zeler, Apium
ex gratia sedis z milosti senátu (úradu), súdu
ex obligatorijs z povinnosti, zo záväzku
ex revisione conscriptio záznam z revízie
exarendovať mať v prenájme, dať do prenájmu
f, fl, florén florén, uhorský zlatý (100 denárov), peniaz pôv. razený vo Florencii
facit dalo sa
fatens svedok
fatens recognoscuge svedok potvrzuje, dosvedčuje
fatenska svedkyňa
fateovať svedčiť
fertálový šaflík okrúhla drevená nádoba s dvoma držadlami s obsahom 10 l
fertuška zásterka
fialkový koreň (:Feigel Wurtzen:) koreň z kosatca nemeckého, Iris germanica
Foenum Greacum senovka grécka, Trigonella foenum-graecum
frajmark výmenný obchod
frajmark dať na výmenný obchod dať
frisle osýpkы
frišný svieži, čerstvý
fuder objemová miera, množstvo, ktoré sa zmestí na jeden voz
funt jednotka hmotnosti (asi 1/2 kg)
furiantský hrdý, namyslený
gáfor živica gávrovníka lekárského, Camphora officinarum
galgant koreň galganu, alpínie liečivej, Alpinia officinarum
Gebrantes Hirschkorn pálený jelení roh, technický fosforečnan vápenatý
gledený gliedený, glazúrovaný
glída rodiaca rodidlá
gogole, gegole gogoľ, hrvoľ, gágor
greft viničný riadok
hadrung pravotný súdny proces
harc boj, bitka; útok
hláska hliadka, stráž
hodnoverné svedomie dosti medzi sebou p[er] voces traktovať hodnoverné svedec-

tvo doslova cez hlasy, hlasno, príp. hlasovaním podávať, vyslovovať sa o niekom al. niečom

holba, Maß, Maafß miera s obsahom 0,708 l al. nádoba s obsahom 0,7 l

horčica (:*Senf:*), (:*Senftmehl:*) horčica, Sinapis

horec rastlina z rodu horec, Gentiana

horný priš žalobca

hrebíčky klinčeky, sušené kvetné púčiky cudzokrajného stromu *Caryophyllus aromaticus*

hrivna jednotka hmotnosti, 254 – 280 g

Hügelwurtz pravdepodobne koreň rastliny z rodu čistec, *Stachys*, z nemeckého Hügelpolie

chima iba, len

chvozdík rastlina z rodu klinček, *Dianthus*

chyrograf listina, ktorej dve zhodné znenia sa na zistenie autentickosti napísali na ten istý papier a potom sa zúbkovaným rezom prestrihlí

in homagio v pocte, v úcte, úctivo; v hodnote, výkupné

in instanti spolu s, v prítomnosti (poctivého úradu); ihneď, neodkladne, naliehavo

in poena amissionis pod trestom straty (aj hlavy)

in presentia tua v tvojej prítomnosti

in quindena počas 15 dní (dvoch týždňov)

inquisitia a prísaha vyšetrovanie, súdny spor a prísaha

J. instans, obžalovaný

J. C. Ex., C. J. Ex., Cit. Ju. Ex. juratus citatus examinatus, vypočúvaný svedok v súdnom procese, prísažne zaviazaný, predvolaný a vypočúvaný

jelení jazyk (:*Hirsch Zungen Krauth:*) jazyk jelení, *Phyllitis scolopendrium*

Johannes Kraut ľubovník bodkovany, *Hypericum perfomatum*

judicialiter bol by posúdený in emenda linguae viginti florensis bol by odsúdený za ohováranie na trest zaplatiť 20 zlatých

kadiť dezinfikovať miestnosť al. sud dymom z tlejúcich bylín al. živíc

kadiť sa dymiť sa, čadiť sa

kalmus (:*Kalmuß:*) puškvorec obyčajný, *Acorus calamus*

kamara komora

kantnár podstavec

kardus (:*Carden Benedict Krauth:*) benedikt lekársky, *Cnicus benedictus*

klampa neporiadna žena, neporiadnica

Klapper Rosen mak vlčí, *Papaver rhoeas*

klusa kobyla

kočevana rôsolovitá ovocná dužina

kontrabant pokútny obchod

koridon koridon (nadávka)

kramský priekupnícky, obchodnícky

kratochvíla zábava

kvintlík hmotnostná jednotka (štvrťtina, pôvodne pätna lótu)

kýza, kýz (železná) ruda
laesae partia poškodená strana
łalia (:Lilien:) rastlina z rodu łalia, *Lilium*
levný (o počasí, zime) poľavujuci, mierny
liadok, ládok dusičnan alkalických kovov al. žieravých zemín, kamenc
libra, lib. jednotka hmotnosti, asi 0,56 kg
listy z jahodek (:Pronbeer Laub:) listy rastliny z rodu jahoda, *Fragaria*
litkup peniaze alebo nápoj na počastovanie účastníkov na potvrdenie právoplat-
nosti majetkovej transakcie v prítomnosti svedkov, oldomáš
lót jednotka hmotnosti (asi 15,3 – 17,5 g)
ludské vinohrady nie vlastné, cudzie vinohrady
lukno obsahová miera na sypaniny s obsahom 156 – 159 l
mandala mandľa obyčajná, *Amygdalus communis*
marcam pacis aneb mernu ... má dať poskytnúť pohostenie vrchnosti pri zmierení
súdiacich sa strán, zmierovacia hodnota
marcam pacis zmierovací poplatok
mastix živica tamarišky francúzskej, *Tamarix gallica*
mať košutú bradu mať bradu ako cap
mediator sprostredkovateľ, prostredník
melissa medovka lekárska, *Melissa officinalis*
mera zmierenie dvoch súdiacich sa strán
mercenarij dignus mercede sua nádenníkovi, obchodníkovi, ktorý bol hoden svojho
zárobku, mzdy al. odmeny
mercurium sublimované sublimovaná ortuť, ktorá zohrievaním prešla do plyn-
ného skupenstva
merkovať dávať pozor, dohliadať
meškať vlastniť
mirrha, myrra biela (:weissen Wayhrauch:) živica z myrhovníka z rodu Commi-
phora
močerád rastlina z rodu močiarka, *Batrachium*
Möst mušt, burčiak
muškátový orech jadro plodu muškátovníka voňavého, *Miristica fragrans*
myrtus myrta obyčajná, *Myrtus communis*
na árendu vziať zobrať do prenájmu, prenajať
na krv má spadnúť príbuzenstvu sa dostať
na oči sebe nametať vyhadzovať si niečo na oči
na trápenie i po trápení pri mučení a po mučení
na úrek do trvalého vlastníctva
nádoba semena samčia pohlavná žlaza, semenník
nája kvasnice
naliat si litkup naliatím pripraviť zapitie a tým potvrdiť dokončenie nej. prác alebo
uzavretie obchodu
naranč pomaranč

narančový pomarančový
narovnanie dohoda, zmluva
naškobať nadriť, podrváť
nátnura telo

NB nota bene dobre si zapamätať, dobre si všimni
nejde judicialiter, ale amicabiliter nie súdne, ale priateľsky
nebantovať nerušiť, nenanúšať, neznepokojovaliť
nevádzový kvietok (:*Korn Blumen:*), (:*Korn Blumen Bluther:*) kvet nevádze poľnej,

Cyanus segetum
nevendulový kvet kvet rastliny z rodu levanduľa, *Levandula*
nižný priš obžalovaný

novokrštenské džbánky habánske džbánky
odsadovať (o mláďatách cicavcov) odstavovať, odlučovať od ceckov
ohrad ohradené priestranstvo, pole, záhrada, sad

oldomáš, aldamáš zapíjanie nejakej transakcie

oman oman pravý, *Inula Helenium*

Opajania Opojčania, obyvatelia obce Opoj
orátor právny zástupca, člen, predstavený volenej obce
ordinárny bežný, obvyklý, zvyčajný

ort peňažná jednotka v hodnote štvrtiny zlatého, 25 denárov

ošmykaný (:*abgestreift:*) obtrhaný

otčizeň dedičstvo po otcovi

pačesne týkajúce sa odpadu pri česaní ľanu alebo konopí

pád piad, dĺžková miera udávaná vzdialenosťou medzi roztahnutým palcom
a malíčkom (asi 20 cm)

pag strana

pálčlivý horúci

palina palina obyčajná, *Artemisia vulgaris*

pantlikár obchodník s ozdobnými stužkami

Paradeijs Körner rajské zrná, plody žeruchy, žerušnice, *Cardamine*

Parijskörner rajské zrná, plody žeruchy, žerušnice, *Cardamine*

pasovať sa (s niekým) biť sa

pažítkový saft (:*Femhelsafft:*) šťava z cesnaku pažítkového, pažítky, *Allium schoenoprasum*

pelonový kvet kvet paliny pravej, *Artemisia absinthium*

perek volený správca vinochradov

Perchram Wurtze koreň rebríčka berbrámového, *Achillea ptarmica*

pes kylavý pes kylavý (nadávka)

petržel petržlen záhradný, *Petroselinum hortense*

plac pozemok

plajavať biť, udierať

plangier klietka na námestí, kde v stredoveku vystavovali previnilcov verejnej potupe a hanbe, pranier

plenarie úplne
poctivé právo dôveryhodný súd
pod rukom daním podanie si rúk ako prejav súhlasu s niečím
podagra lámka, dna
podľa pobehu a práva podľa zvyku a práva
poenes obligatorias literas podľa, na základe záväzných listín, svedectiev
pok hrča, vred, vyrážka
pokrvník kto má nárok na majetok z titulu príbuznosti s pôvodným majiteľom
poldvor polovičná sedliacka usadlosť (s pozemkom okolo 3, 45 ha)
poledný vietor vietor fúkajúci z juhu, južný
polej mäta sivá, *Mentha pulegium*
polnočný vietor vietor fúkajúci od severu, severák
položiť zaplatiť (o peniazoch)
popravka oprava
poručenstvo testament
post obitum de praesenti po zhynutí niektorých
postav súkna zvinutý balík tkaniny (rôznej dĺžky), bal
postihár kto naťahuje obruče na sudy
posudzuje sa in emenda linqvae super f 20 odsudzuje sa za ohováranie, za slovné
prehrešky na 20 zlatých
povetrie vzduch, počasie
pra roztržka, škripka; súdny spor, proces
prefigovaný určený
pretensia požiadavka, nárok
prevekslovanie vymenie, vystriedanie
prielaz miesto na preliezanie, prechádzanie
principál hlavná osoba prípadu (žalobca alebo obžalovaný)
prisadiť (o mláďatách cicavcov) ponechať na chov
priskýr pluzgier
priš jedna zo sporných strán, protivník
príval prudký prítok vody pri daždi (lejak) alebo pri povodni
pro totali p[re]tens(i)one na, za úplné odvolanie; pohľadávka, požiadavka
probatum est vyskúšané, overené (je)
pronuntiue vyhlasuje
protocolon kniha obsahujúca úradné zápis, mestská kniha
puclík železný nástroj na skracovanie knôtu sviečky, nožničky
pudmisterstvo funkcia pudmajstra, vedúceho člena obecnej al. mestskej rady, sta-
rostu, predstaveného obce
puchýr mechúr
puška menšia nádoba, pokladnička
quadragintaquatuor štyridsaťštyri
ratúz radnica
replikovať odpovedať na predchádzajúce námiestky

ručnica krátka ručná strelná zbraň, puška
ruminovať causu obnoviť, riešiť súdny spor
rup larva hmyzu
rúrnica časť vodovodu
ruta rastlina z rodu ruta, Ruta
sa jej kondonuje poskytuje, zľavuje, pridáva sa jej
saeculum storočie
saft šťava
samodvanásty sám jeden v skupine 12 ľudí
samotretí sám jeden v skupine troch ľudí
sanitra dusičnan draselný, liadok
sapientia zložka, substancia
Sarfia obec Blatné, alebo obec Nitrianska Blatnica
satore skladací príbytok, prístrešie, stánok, obyč. z nepremokavej plachty
sediet v poldvore hospodáriť na polovičnej sedliackej usadlosti
sesterneč sestrin syn, synovec
silit' sa (o mušte, víne) kvasiť
simul et semel zároveň spolu, raz navždy
sirka síra, žltý nekovový chemický prvok, ktorý pri horení ostro zapáchá
sklúdiť uložiť
skoagulovať prejsť koaguláciou, vyzrážať sa
sladké drevo (:Süß Holz:) (:von süßen Holtz:) sladovka, sladké drievko, Glycyrrhiza
slnečná zatmelosť zatmenie Slnka
slobodný trh výmenný obchod, výmena
slosiarsky riad zámočnícke náradie
solicitovať naliehavo žiadať, prosiť
solvovať vniknutím rozpúšťadla do štruktúry nej. zlúčeniny narúšať pôvodné väz-
 by istej látky, napučiavať, uvolňovať, odstraňovať
spadok dedičstvo
species prísady
spolník ten, ktorý má v niečom nejaký podiel
storax živica ambrovníka východného, Liquidambar orientalis
stožok slamník
stranček povrázok
strešen' čerešňa
succesive následne
sumnenim svedomím
svedomie svedectvo, svedecká výpoved'
šajbička malý kúsok, koliesko
šalkala, salalkala, salkala roztok hydrátu draselného, uhličitan draselný (sal alcali)
šalvia šalvia lúčna, Salvia pratensis al. šalvia lekárska, Salvia officinalis
šamovať zbierať, odstraňovať penu
šarha kat

šarhovňa väzenie, väznica, temnica
šestorník železný nástroj, kľúč
šildvach stáť držať stráž, strážiť
šinkvas nádoba, súdok
šírák širák, klobúk
škarlát červené šarlátové farbivo; druh drahého súkna
Škopec hviezdne znamenie Barana
šlam hlien
šmak chut'
šnitla odrezaný kus, pás
špán príslušník zemianskeho stavu, urodzená osoba
špikinard levanduľa; droga z koreňa nardu pravého, Nardostachys jatamans
štet nástroj na česanie konopí, ľanu, hachľa
štvrtina plošná miera, štvrtá časť celku, štvrtá čiastka hospodárskej usadlosti
šuch merná jednotka stopa (asi tridsať päť centimetrov)
tajná komora maternica
táľ časť, diel, dedičský podiel z majetku
temian (*:Wayherauch:*) živica kadidlovníka Carterovho, Boswellia carteri
tenkel odolný druh pšenice, špalty, Triticum spelta
triesky borovicové (*:Wachholder Span:*) triesky borievky obyčajnej, Juniperus communis
Trigela Wurtzen pravdepodobne koreň rastliny senovky gréckej, Trigonella foenum-greacum, alebo senovky belasej plazivej, Trigonella coerulea
triplionovať trikrát niečo násobiť
troviť jedlo tráviť jedlo
trup hlupák, sprosták, truťo
Týben nad Dunajom Devín
tým tenorom tým obsahom, v takom zmysle
uhersky maďarsky
úrek vlastníctvo, dedičstvo
utroviť minút', stroviť'
v jeho ruce do vlastníctva
v moc do vlastníctva
v stávke zastal koho na hájenom pozemku obmedzoval niekoho
vartu držať strážiť
vec rozvažovať a ruminovať znova o veci uvažovať
vedla arbitria se držať dodržiavať rozhodnutie arbitrov v mimosúdnom riešení
sporu, držať sa podľa rozhodnutia
vedla deutri formam podľa spôsobu vypočúvania, vyšetrovania
vedla kalkulácie podľa uváženia o možnostiach, prihliadanie na ne
vedla starého kalendára podľa juliánskeho kalendára (platného do roku 1582)
venetiánsky temian (*:Wenedigen Weihrauch:*) živica kadidlovníka Carterovho, Boswellia carteri

verdúnok váhová jednotka (štvrt libry) al. obsahová dutá miera (štvrt holby)
viečaj otvor na sude
vínny kameň (:Weinstein:) kyslý vínan draselný
vínny koreň (:Wein Reben:), (:Rebholtz:) vinič hroznorodý, Vitis vinifera
violenter inflictam násilne, násilnícky
vitrolín vitriol, kyselina sírová
vizmut, *Waißmát*, *Weißmath* lesklý, krehký kovový prvok používaný ako prísada
do bronzu ap., pri výrobe ľahkotaviteľných zliatin, bizmut, zn. Bi
vláčkovitý (o mušte) pôsobením baktérií podliehajúci chorobnej zmene
vodlovať zanechať, poručiť niekomu niečo
vodnotedlná nemoc vodnatielka, choroba vyvolaná nadbytkom vody v tele
volový jazyk (:Ochen Zungen:) rastlina z rodu hadinec, Echium
vrednica radný dom, radnica
vrchný priš žalobca
vstúpenie v prateľstvo, spoluvstúpenie v priateľstvo vstup do príbuzenského vzťahu,
do zmluvného spoločenstva
vyárendovať zobrať do prenájmu
vyhľadávanie robenie si nároku
vyprešovaný vylisovaný
vyrútiť vyhodiť
vysokomyseľne šľachetne, vznešene
výstavok stavanie, stavba, dom
výstavok spadol dom pripadol ako dedičstvo
vyzový mechúr mechúr z jeseterovitej ryby vyzy obyčajnej, Huso huso
Weinkraut poniklec veľkokvetý, Pulsatilla grandis
x., xr. skratka pre grajciar
yzopové víno (:Isopen Wien:) víno s yzopom lekárskym, Hyssopus officinalis
z takovej stránky vziať a exeqvovať štyri zlaté vykonáť exekúciu v sume 4 zlatých
z detí na deti aby prechádzalo aby získali do vlastníctva potomkovia
z potomkov na potomkov na potomstvo
za stôl k pánom orátorom sadnúť stať sa členom, predstaveným volenej obce
zašpuntovať zazátkovať
zdržovateľ spravovateľ, udržovateľ
Zimmat Rinden sušená kôra škoricovníka pravého, Cinnamomum zeylonicum
zlatenica žltáčka
zlatý uhorský zlatý, florén (100 denárov)
zodiacum zverokruh
zošámovat zozbierať, zobrať penu z niečoho
žabec (:Kieselstein:), (:Kiesling Stein:) kremen
žajdlíček žajdlík, nádoba na meranie sypanín, dutá miera (obyč. 0,34 l)
žajdlík dutá miera na tekutinu (obyč. 0,34 l)
žezezník (:Stein Wurtzel:) koreň žezezníka lekárskeho, Verbena officinalis
žienka nemorálna žena, neviestka

žihľava (*:Hestlkraut:*) rastlina z rodu príhľava, žihľava, *Urtica*

žihľavový koreň (*:Hestlwurtz:*) koreň rastliny z rodu príhľava, žihľava, *Urtica*

žirká krvavá hnačka, dyzentéria

živý oheň síra, žltý nekovový chemický prvok, ktorý pri horení ostro zapácha

Obrazové prílohy (ukážky textov)

Sacra Ruptura facta nobis a statu gest
Diffit mto. Dicima Bratty to gt Maffegem nos karom
a Patrom nos karom. Et ergo est Rupturam natus ab
missa ista ignorat. Et Maffey noster procul tra:
tra pessim pessimi nos karom dicitur sacerdoti
Et ergo natus. Quod est Rupt. P. 17. Ato tunc ob
egem et missarum fidei sum plicata illi pessim ex. Ita
venerabilis frater dominus Petrus noster. Atque Nam
pro negotiis sui radicibus Iugis regnantez amicis sollicit
entia Zapata Catorce f. Bona eundem apellandis s
Principia vestris vestra, a vagradae fratre patrum
Iusti, a tanto regnantez natus obitum ex regnantez
et tan regnantez Maffey noster a fratre domino
obitum & bursum a 3 mortinom defecit summa mto. Vixit
et pessim deo cuncti Petrus Iacobus & genit filio.
natus potombario tib. Signore dotope regnantez natus
et natus, genitum & dederam. pessim abo. Petrus quidam, natus
fletuam cum te Culicenam regi. & loquens natus
obitum si dolonala. Et Maffey noster regnantez
natus patrem fletum pessim, o pessim regnantez
tibi isti missa ista ignorat, o pessim fletum et pessim
flos, o pessim flos fletum bupi vixit & flos
pessim. Namely. pessim Petrus regnantez
natus pessim. Potombario pessim & tibi ab pessim
Pessim Namafuge regnantez & tibi pessim ab pessim
hunc Maffey regnantez tibi ab hunc regnantez pessim
dol regnantez Petrus regnantez Natus tibi & los tunc
dol regnantez Petrus regnantez Natus tibi & los tunc
et natus regnantez, o tibi ab pessim magis regnantez
et natus regnantez, o tibi ab pessim magis regnantez
yabo & tibi ab pessim missa ista ignorat & ob
pessim regnantez missa ista ignorat & ob
natus & tibi ab pessim missa ista ignorat & ob
Zaragoza Ruptura yab pessim
minorem a mto natus
est

Protokol Liptovského Trnovca. Zápis o predaji dedičského podielu z dvora, ktorý predal Matej Voskár bratovi Petrovi Voskárovi za 12 zlatých, z roku 1536
(č. 1) – ukážka textu

Anno 1691 die 19 Julij Nos fidei filii - brevi
 Joannes aucto, Nicolaus Stricháry, Paulus isto, Benjamin
 nedicti, Adamus ad hunc Joannes isto, Martinus Georgij, Mar-
 tianus Chaperel, Nicolaus Trivella, Juraj, Ignatius
 Sancti - Nicolai ad requisitionem et compositionem huius Cossi Joannis
 Ponciano Harditum scriptorium nobis opante, in dominum Georgij
 Rectoris e.t. companionis et contagiensis et rei sacrae inves-
 tigationis, seu compositionis inter partes ab ipsa. Quatenus predicta
 omnia olim Georgij Wostar sive iheretici Georgij deformati, condonatae
 altera vero, partibus, Sophia Mariam, Georgiu filiam et filium et pri-
 ori condonatae Maria Sedlitz pro genitos, et priori satis marito, sectione
 testis, parte Pauli similiter Wostar posteriori nitione in aliis, a
 Galca procreato, et Georgij Wostar patre et matre Harditus et
 posterioribus (i.e. ita vixit fuerit) partibus accessibilitate et convenientie
 partibus credimus accommodare et accidere taliter prout excre-
 justissimam administravimus. Et primo.

Vt inde a myslivarsko sprancene dolezenyeho pred nay predlozeno
 pretupje pre, zatiste pred jecnym vtedy otud kryzysicni suster
 bysme co vykonalys vystavasli budec eto protokol pustieli
 Jeme.

1. Post obitum de presenti Zytalo voloceno statu istyj kine, kromu
 dvolby istyj kramz take try, zalovalat trvego rocnicat sive
 za rocnica, kyma pusti stanys a dnevo mrtvog, dusj try, puse
 a mrtvo dve, dlejky dve sive, kacze dve sive.
2. Voly dva okovane ktere se v prie tym ujivaly, pluly dva
 a prany dve, gerna retos, kolektu trvege plufina gerna okovane,
 a druhu ne, retiaska gerna na brany, istyj vtrine ujivanane
 tronicie dve a jadne dve paniely kromu dvolby try, kdeka
 dve jedno dvojske, druhe usunute, koface dva, jetera gerna,
 vystavak gden, jetera dve jedno okovane, dnu de pusti, kieno
 zrebitinami na dnu a dloz, dlozy dve, dva ryle, hebojice dva
 jedno litony a dvolby, dlozy, dyla vsetka jedna, koface ryzajec
 zadnej vsetka gerna, trubky ryzace dve sive, koface ryzace gerna
 Adua vsetka gerna vsetky sene velke a vsetku male, a gerna na trubk
 koface koface vsetka gerna vsetky sene velke try, dve sive sive
3. Hotel vly novarsky staru vsetkou jehodou pustiacionu kada
 mopf jas vsetkou vly novarsky, dlozy velke try, dve sive sive

Protokol Liptovského Trnovec. Súpis majetku Juraja Ježoviča z roku 1691
 (č. 30) – ukážka textu

skorzy a gęda na ścieżce, niespiesznie pojechały skory, gęda i kol-
paki, które po drodze skorzy, co z dala nieźle przewoziły po ście-
żce.

Kotykt Palenicy farz a ujawniwy Ze fachy Drwema roznoszonym a dym
ma Palenicy my. Grunary & Grunitora, lekoma zateraz kredita gos
Mas dla kotykt Drwa à Grone mesczy rafery.

Dna rojne, Dna rujsky, Zeleny Brovan, Janusz Dne Zeleny, Dne
zdena tary za drom Majeriky Dna Hlazovce zdena rycerky, dne
malychy na Neptun Skotu hly dne, zdena rujsky Grub ne
Majeriky Dremeny na sol Huicenja Rane, Dne Sten rafalski dne
Rafal herbata Rana na gow. kry, Kunka gody na gow. kry.
korita Petrus Dne malych horicat valacy dne Stochsawcy Dreszat
Kecice Dne Zeleny Dostatane jso zdena. My kichy Dne zdena
Trichtniky tom Mosatne, Jachet Zeleny, Medenice zdena, Gremeny
tervat na gno, hadechy Dne na kropatu, na Mato Dne, Rieden
oborane Dne Rany, Almarie Dne, Vlasicy na frontu Dne
Wielke Stoksi Dne Zbojza tom a gdena Bocka, Lhry poly dne
co stoles etyrs, a pre-pemsto clobreba Dna, Tade Dne podes
a Dne Marusie her Jonchicka, Gibar zdena Dnaflyk by tom kare
ing, Dnokrak zdena tom Zvicky korita gdena Sobre a gude mudi
we, tameron obrysky dne, Dnareca Zeleny, vodlysky kia kli
ni gauue gdeny, dne, Zelenyky dwanact, horolipky tom Zeleny k
ni gauue gdeny, dne, Zelenyky dwanact, horolipky tom Zeleny k

4. Díziel klatz dva a troy rovdyne
Zbroj, flinta a selbat gden filasita bytol balu, folbaigt gden
moderky. Sama flis obecen a vysokou klobuku dve

Biblia cum figuris in folio. Doloman geden Aarg, huncie Klobuky dne
a geden klobuk alejo geden novy a drudz pano, Mento geden
No vity panoem Bagancem ciega my, Lernomy Baranom pano geden
en neseny, Stribene Klobuky okrste kreny zcetby a drudz
drudz tak stribnych kreny zcetby. Tatra, ko panet geden,

5. Truly thy will & thy mercies assistance, O my master & teacher
solo Director & guide, truly it is a task thyself, know it
thou & thyself.

gedoneg blafec spava, a na doreng sambut. Sambut
Borbon erwanaat krambyod, a ciptoy Racemic, Blatna hujro dedon red
skruyed Dra Indonezane i' wi bayang secerwony, Blamnicial
sejoret. Het trekkaranyed, a try wistyanane, a gedoe byle, Benito jet
trekkaranyed. Quienikoro erwanaat, d'pleat hambukbyod
a plaat nisindanyed. D'perial hem, a na derwate blafec, dene
blafec ciptoy konostile. Quienikoro ciptoy Racemic, Gujraly me
Magerodice, na tel reuniila bliznawetelo. Mataramano do dedon
kuo, Blaft ciptoy Hamictoroy ug vitj hivodstij naga vitj lefee
Sora gedon blafec Drud Ntihir, Gelyb, try, So batu za tel lota
jataneho blafec. Sora gerne do proffesada. So batu za moge, za
malky ciptoy Angono do Blatna, Dolonoy Jualot jet. Sathy do ror,
ita one wistyanane do baton, Stoptida dijuncta do pariwis ciptoy
mictoroy ciptoy. Lipe kibberanyed um keca mabali lotan greda erwant
engah blafec, so plaat, de Blatna, Druw kambon redang hem. Batan kibberanyed de
naga se plakceng kuff, batan kicat z demet, Blatna ciptoy kibberne, tanpasecbla

7. Dobroga negocjowana de presenti se nienadzdy takta geden kres. Wywane
Zita Zafiatado ofem Lutku, i Jet Lutka Wywane, Jarzu gedenacy Lutka
a Dranakte litono Tabellu Druska a Polozajny etrost Lutka, Jet
Lutka Wywane, Dracdu etrostu, Vojvodzynoje etrostku, takiemu
kres

Item. Starbene nobilis o kreycy wojnarwa Magdalena trichiana dari
pparina, teli pro reg hly, y blytka stricra rufidre, reg na glosach
che pro isti zdati. Kona q yta gne dove tet starbene hly, za
tri pan. rotpowaraj Magdalene trichiana.

+ - 11 -

ans fit Vitrino Due anno 1600
a Niccolò Portinari soprannominato il Bruggherio
e prima di Druce da Siena fatto da Girolamo Guarini per
Giovanni Caboto de' Medici Signore di Genova. Stabbi, faccio Bartolomeo
de' Medici, Signore di Genova. Giovanni Caboto, suo
messo in Genova. Gli scrivo da Genova. Maledomi misca
bon. Scrivendo questo vostro caro fratello Girolamo
a me, in Malavincigli. Mentre veniva la lettera di Comte Man-
zocchi, che dal Cabano non aveva sentito nulla
nella persona del Signor Bartolomeo; e praticò i dettame-
ni suoi segreti. Mi ha scritto affermando che domo leggeva
disposto a fare abitacolo piano e piano a Genova. Il quale
fatto mi ha rivelato che Genova ebbe molte cose
di Niccolò Portinari signore di Genova.

Yurtchikov
12/11

Protokol Troch Sliačov. Zápis kúpy jednej štvrtiny, ktorú kúpil Jano Caban od Tomáša Makovického za 60 florénov, z roku 1600 (č. 54) – ukážka textu

anno Domini 6 et 9 die 18 Martij Zguraciu Bile
viana concessio: ut successus illius genitri Manus Micae Tarc
ta Gere. Caban Tam: Beniaez Pauli Matu Novicii Mlacti Valko
Joan Frejol Tom. Iwad Agia Michno Mlak Maces Mlatt Frejol
Festigatu pecunias poctivis oratio. Cuban Frejol afflitten csubau
nus Lekimmo fatisse lypa posidens se Adem. Caban Frejol
lai pecuniam Yerowu kuzanorow Frejowu za lman gi pes f desemz
ab vudem Danc ojorachemra wnf Nekelc pekleska. 1900 zolnema
lue gocule zebol. 47 die obredate obredate turkupal Zmyle pecto
Lion Zepf Zepf agi. 2000 lcaf Augmng fctomka fo
lone lromas qmgle Mfale Atmo et duse Papecz

Protokol Troch Sliačov. Zápis kúpy lazu, ktorý kúpil Kuban Frič od Adama Chabaja za 10 florénov, z roku 1629 (č. 53) – ukážka textu

Iuramentum.

Va V. Dňa jahnu činym, kŕde Boha Živého, Boža
 Savatého, Boha Nepernovhodjho, tterž vobýval Debe
 je Čenij, more a cístečko co živých gesť, že vstego
 Frisčine, vštereg ľubovne jem, dokonče neuvinna jem,
 a gesťli býteq trádej, ttem u drame Dobrem ťala
 ſe, a diebo býc říama býla a neobratná býc, vín,
 novata býla, aby mne Čenne Pohltla, a gesťli býc
 ujinnovata býla, aby mne uſtigata nemod uſtanuj.
 Čme traſila, a gesťli ujinnovata býla, aby mne hne
 ti uelikta Smrod, a ufariečni kermtočenij obely
 chýlo. a gesťli ujinnovata býla, aby mne Smrod
 nadla Pohltla, a abyč Žatranka býla na Inu
 na ňe, a do Žima Dobrahomova abyč ſe
 iſtalj neroſala. a gesťli zato ma Frischa ne
 vanečljava gesť, aby mne Jan Puk vytrel Ži,
 voda Ľubick. Amen.

N. Gesť pro farti: Š. Babík Stevan juratne fatus et
 že Michalva de L. Žedl Žgújm uvedila.

Mestská kniha slobodného banského mesta Pukanca. Zápis prísahy
 nemenovanej obvinenej o svojej nevine z roku 1657 (č. 105) – ukážka textu

1659.

Anno 1659. Die 28 Martij. 165.

Proposta žadala Per Andreā Bakay iis.
 Seden. w/ A. contra Casparū Göpfer Straaz.
 Matkij ſueg, ktern mymo Banatian Gundoway
 ſe f. ſom ne ſige, keč taketo ſeči proti
 ſueg onluej, že gne uelom: Baue a Gaſalijs,
 Item že ona myſi od gebo rukn unisti; Item
 že gne avei pred Mys. Diejwlecke a da gne
 Politii, Item že ona ſenava geſt a nehoonat
 Rtomu ſake že g. Diberg geg Potrufege a
 ſenrwanij na ſjaway a ſake rod gegiuſ Potrufege
 Item contra A. že mlinor f. že A. coſtia
 mynich ſmelj obeſiti; a kdy ho tam neobeſi
 ly že ho on uſankauſy da obeſiti; Potom
 že ho Mörbitietho ſednu mynoralij,
 Item že ten dako Selma & Miſa als Miſia
 ſtodi, Hadewyckho že ſlodeg geſt a Blodegki
 mynich ſmelj ſe ſtova. Na kteri: haneti, a
 ſeči ne poſadové, ſanda contra f. Judicium
 Conſtitution, geſtli zo ſame de neto medafent by
 cum finali uſ reali exectione

Mestská kniha slobodného banského mesta Pukanca. Zápis o žalobe štiavnického mešťana Andreja Bakaja na Gaſpara Töpfera, že sa zle správa k svojej matke a ju aj jeho ohovára a hanobí, z roku 1659
 (č. 106) – ukážka textu

162 *J. Ius Respondet ad Regal contra Totam Letni
nam, et Petil se doceri id contra Rector locutus
fuisse.*

Partibus datur terminus 2 Maij.

*Huc protestatur de d. da genu ratione de non
haura fructu.*

Deliberatio
*Zada Prostina rada elo manu abij objasne
Stranki Hoffmanskij ~~propositus~~ pod 40 statim
Faklyci se neupoznili, ale prava, wedle norm
venuej abij nejsatij bili.*

Causa knob Danko et Turifabri. NB.

*Fideiupores Thomaj Littai et Paulus Orestian
kij pro parte et.
Fideiupores pro parte et. Simko Mikulj kolar*

Mestská kniha slobodného banského mesta Pukanca. Zápis o žalobe
štiavnického mešťana Andreja Bakaja na Gašpara Töpfera, že sa zle správa
k svojej matke a ju aj jeho ohovára a hanobí, z roku 1659
(č. 106) – ukážka textu

Aug 15th: 8 mjd

Gira Nroba momuroj mynta na trapanj, y potrapoj. Ici
takz flugili mapinbunty. Taflaj gira teplastby, a gira I plizbu
a gherenj k spenbanje spinyomi, gesplojohi Mamonovska glavnjko,
a rojali mi prok boqisom. a gira I plizbu sal panlorni poto
bituf orion. a penasel boqislavojib yinzigil esti gromi Hly:
gromij gironoj teplastby runfinga bratib

The *Gymnophora* regional facies has a cover of *Gymnophora* with a few *Obione*
Glaucolithes 3 flints. The main belt *Gymnophora* is planarly, a few small
mud & silt lenses, yellow.

Onra, y boda rognal fia' moibh agus a bhí i measc beo go fós.
Léigfítear, aon gairdín, ní báire go dathúiltear, a roghaíodh le a bheal
searainn. Is láttach, a phubric a bheadh. Is é an t-áit faim fionnach, b. spáinnach
a gairdín tréanlaing, a gairdín pagaleach, s. Cóngairte, aonuaitheas agus
gloisteoirí. Tá sé bonnach, agus aon bheal rogha.

Mr. Gino Nata vogtual his na ^{Budloesky} ~~Budloesky~~ forang ja Bradiff'num yebig
glorioso bin s Budloesky justifly se, byt from your Budloesky. or
vatiello vym'bauf. a langota. a parrot. Samboosky. vogtual is
misfo & 6

W. J. Góra Niedbała wyjazd. Wielki dąb z głębokim pniem i grubymi
szczególnie gajami porośniętymi dębami. Wysokość 15 m, średnica pnia
około 1,5 m. Wysokość korony 12 m. Wysokość korony 12 m.

Wit gina it Gova myfual fiz bly & na lieffersvif Govaef a Inslig
gronfie gloroitba a wifki adnife fiz bly finn fironfijf
Sprokunf, a yau frifhineny jinwinge fuleig. Gnde yu leos
ringe, ma dudu na troys rofylum, a labb bo jinwinge,
a tenlay yuffige jinwinge.

W. Gina Röder myndur. Þe ja óg fórum með sínunum fyrir
3 ár til íslenskra Þá meðan Þorl. a Þórunn Vébl. a einn vegar
Mikil óðnið. Það er þeit 14 RP. Óg fórum ven um umhverfing
Þorlungs, a óg af þeim meðalbyr, en hafa óflögnin án ja heppilað af aðal

Výpoved' Jura Škodu z roku 1560 o zbíjaní a vraždách, ktoré spáchal on a ďalší zbojníci (č. 119) – ukážka textu

Die grüne Nahaufnahme zeigt die Blüte mit den fünf Kronblättern und dem zentralen Staubkelch. Die fünf Kelchblätter sind hellgrün mit einem dunklen Mittelstreifen. Die fünf Kronblätter sind ebenfalls hellgrün mit einem dunklen Mittelstreifen. Die fünf Staubblätter sind hellgrün mit einem dunklen Mittelstreifen. Die fünf Griffel sind hellgrün mit einem dunklen Mittelstreifen. Die fünf Narben sind hellgrün mit einem dunklen Mittelstreifen.

ste övna földe röyfjel lär sig s. jolomahon matrigom, a s. jomorbe
ystrom Sajj Sijsfom, vanom yosf Ferengom. Lär yosjif Akungs
Mjedniha lär frolinoy polbijoq lärna forsef ja maledjana
lär Sining Demitoy röyfjif, a gosby valjle yosjif
ja gosby maledjana, a Natty bonita So Golgo fransippe. Salo qim
Fazdun q. Mifidornen yosjif kimi vallom
H. övna földe röyfjel lär Ibjjel ja stjärnan

ite Gine replans by royal fo panel behoflaesly by ergo omisit, an
geo Etomi Jlydri i spyprouit fo Mfawmifte^o Elmarj possiget,
a Pejich domi pobraly, a Etomi puroit dominej pungit fioe
mele ringinge

At Gunung Tengah by noon got 500m² Nodai fish made by fish
fleischner & Thomas at Jambi. a Stromateus sp. long, yellow
Spoon-nose gourami Nodai pomacentrid. a Goffi fish
to fish Nodai was collected by boat. a few Doradis, several Rose
tail sp. were caught.

Si l'ymus tiglansis by royston. Tis folij rea softe & deyle mely long
d' mely ryghte loun. Tis alre oryston parrot royston. raduli p
Tis myne fletens & tare Noyde. & monestry melle drog mela
to royston. & yelde. Det poyson flourescet spiculifer, yarbe gypso
tunja yarbe rite san cypriptabie, vynker yarbe. Tuna thorn &
mating wintereode, sumbe plowes & mely. folios tabernaculiflorum
frosten, yarbe fryston ha, mating frury tig jelliflora. omni latine
aut lat. & minime, & ruffe.

17. *Cannula* præcise reglangtje wachten. - gebeert so y gemaal d'vliegenvlieg
d' gemaaldest bin gemaal t'plaatje. - op afby gemaalde elemente, dat fermt
Scheurwerpen fel oog in by. - en singa gemaal. - wachten tot d'P. is

Výpoved' Jura Škodu z roku 1560 o zbíjaní a vraždách, ktoré spáchal on a ďalší zbojníci (č. 119) – ukážka textu

¶
Jt vero sufficiat rognare si ejus primi postmodum
sponteum puto poplum periculum mortale
negaremus sit vero pars totius ludorum genitrix
opulenta clavisque sit &
poterit sit negare genitrix populi letitiae &
poterit sit tunc mobilis hanc spissitudinem quoniam
ejus moribusque nesciuntur tunc milieusque etenim
dabilius spissus habet summa
postmodum sit summa genitrix videntis clavisque
renomus usq;

7. ringkot f. Hudeg - om jenjang regional f. sebagian
Batu me belahannya yg. khas properti para pemilik
Budang penerusinya banyak yg. milik pemerintah f. pl
7. ringkot f. sebagian besar jadi rumah izin untuk pl.
sebagian besar

77 regionalne negocjacje na poziomie jednostek gospodarczych fl. 7
od jednostki wykonywanej

Wt nowo pojawiajacych same wojaby wojaby od jednego
glownieka kt w "a" zapisie wskazuje przedmiot
w jacym platuwa skafet, do

Výpovede zbojníkov z roku 1569 o krádežiach, vraždách a iných zločinoch, ktoré páchali (č. 121) – ukážka textu

77 negatly fine wifringa gedwonne fidawu plifina benn
by =

77 teweriffy byly ghe gwent gweo waduwere a ge
mordrawing to by a byly fidele stratiff a gedwonne
gmino of fermaff

77 magis i wifringa fermebil ghe byl fermoniffi my
mi in giffumpu na biffle gweo fermele chtowifa finge
poffle ffirym benni a biffle koffifer fl 1

77 orwesgo mela byg wifringa glaffingis wifringas
poffle fijns ferfum gmine martine kylant ghe ffleg
mo uffirm gweo a ferfum ferfum ferfum gmine poffle
a gwyfum chtowifa wifringa fine wifringa
kylant benn fine gedwonne cfo fine wifringa mi gwe
mewym go wifringo bylo

77 go dunge fine wifring mi do chtowifa ffirym benn
cystis wifring id gedwonne chtowifa fl 10
ale bato ma mafista stem mewy mig a metom
mewy mig minnowata

77 astydrinia wifring byly gedwonne mafista ale gafsum
mewy mewy mewy mewy mewy mewy mewy mewy mewy
gafles go mewy mewy mewy ale yadam - Harrwatt gaf
wali gafles mafsa

77 potom ferfum bil ghe bato tiffi gweo fijns
wifringa ghe ge wifringa

Výpovede zbojníkov z roku 1569 o krádežiach, vraždách a iných zločinoch, ktoré páchali (č. 121) – ukážka textu

NOSLUDEX

Magister Cimium et juraati Senatus Libræ Regiaeque
Civitatis Szakelczensis. Significamus pro prædictis qui
bus expedit amueris. Q[uo]d o[mn]i Prudentes et Circum-
specti Adalbertus Nikl, Nicolaus Helbik, Matthaeus
Prekopius, Daniel Felker, Michael Szleboda, Nicolaus
et Iohannes Barcir, ac Georgius Szastha, Conciliatori
Articulicet Pannificis Magistri, etiam nobis per-
sonaliter constituti, que et reliquæcum eiusdem Articulorum

Magistrorum Concilium similiter nostrorum nominibus
et in personis debito modo apud nos institerunt super eo,
quatuor nos ipdem non modo Ceham seu Centubernium
in hacce Civitate cennuentur, et faciebilibiter admittuntur,
ac exhibitus nobis infrascriptis Articulis ratio, gratios
et acceptus habere omniaq[ue] et singula in ipdem contenta
approbare, ac eodem super bona et laudabili norma et re-
gula honestatq[ue] et inculpata vita inter ipsos seruanda
continuantes præsentibus Literis nro inscribere et inscribe-
re, virum etiam eandem Ceham seu Centubernium Sive
Matii Suratiuum pro adhibentia eidem Ceha, et Ar-
ticulis brevigna Confirmatione humillime recommenda-
re vellemus. Q[uo]d ORUM quidem Articulorum te-
nue talis est.

ARTIKL I.

Ponentes, Nobiscum gesti in seni vicem postea na a Vitterna sedebit na,
domingap Jani Sedebit et ultra qat nadbarski tak z navinlagess abz
Thaddeus

1619

P. 1791 4 2499

Artikuly súkenníckeho cechu mesta Skalice z roku 1697 (č. 127) – ukážky textu

ARTIKL XXXII

Co se dole obrechtorum postaru nemagi letat güt na ejekterech Moltces
ten obrecca magi. Edis je segis te Malise mnebo a qakmer Dolonroca vvalelo
nemipuym obrechtorati. Nebo takore Sulino zadneho dotonalbo Grundtu sic
moez bti. Nebo edisby zeprano dremna maloma Rocktano bylo. Stictka
my ma obrechtorano bti.

ARTIKL XXXIII

Nema žadno zdroslie. U Mostrum a Caporuc, folotek a Košelukko aneb Blan
čenek Mly delati. Paklobo h-ekterey Misti toho epustil a Čtakorec Mly
delal takoremu ma se vremeslo v zdrobo Šedaltu za pul Litba zložiti.
anub gítu řokutu podstivem u Lechu dati

ARTIKL XXXIV.

Co se obledniho statu dotice nrom tatio ma postupovane bti. Od pí
chorom na dřunje od gdenis Mly po 1. Na kramploch od jednu obrazcnic
od tega Mly po 2. Od drakrat obrazcne 2 z. Do foku od prichovani
štridcatnic a padjetatnic po 1. Kreycaru, od kramplerni pak takorics
po 2. Kreycarcs od zdenis tvaro Mly, od blitčatni do foku po 2.
a od kramplerni takorm Mly po 2. Od Mly pradencic podslin
korwic po 2.iz, od Štridcatnic a padjetatni co po 2.iz. Od blitčatnic
po 2.iz. Mala pak nema nic větší ani menší bti jak u jineho tak
u druhého Mistra vod polku říjuc řadu. Moltci teliko do barvy pre
hornana trz: funts vrichovana pak do foku a kramplerna pul vricht
ho funtu, od tkani ohnut od blitčatnic a padjetatnic k ruzovoj podc
naricic 40. od blitčatnic po 2.iz. od česam blitčatnic a kastanij
podvalkamat.

od kazetek tragu podmírat. Od Štěrbovského poče. Et sicut a Sion
in obono gak od Štěrbovského taky od Štěrbovského poče. od Štěrbovského poče.
Item náma také žádnu zádumčího gebo Želadku od řízení, a neb gakin pla-
sem aniž penězmo přezplateli vod vobudu dvouc Matice, his prominuli. Ne-
máj také takem Zákonem bez říduqrosta, u Matice le celozem.

ARTIKL XXXV.

Kdybž některý Mistr geden druhého řádu, q neb potupnomo Slovo na ge-
bo podstavosti atavil, a toto na neq provinici a dokončitivo nemohl, ten atavil
ten ma podle ironalzení podstavceho Čechu vti naymanslim dva tollarz pia-
žíci atav pokutu porušen bude datti. Patkohu na dokončení podstavceho Čechu
nechel předat a k Mysslinu Prahu řecky je utci dopuscta řa mu, vyslat
Podstavcemu Čechu ma geden tollar zložiti. Kdybž pak to gino Mistr řeč id
a vlastebce řamzceil ma podobnou pokutu vyslatovan budi.

ARTIKL XXXVI.

Jestlybž některý Mistr Řeckomu řehamu na říci řepatru byl což v řecku
vkratně a odkluse vzezd podstavimo řidno gelt a ř. Mistrani řepatru řili, ta-
kene ma pokutu Qdlo zložiti, kdybž pak to gino Mistr řepatru, a začasyc
tebž tebž nezmamol, vysouhlobnu pokutu ma takovou řeti a zložiti.

ARTIKL XXXVII.

Kdybž se některý Mistr řeckem v podstavim, gakžby kolim ře atakovcanc
normane mohlo byt obvital, cožbo řeckemu řemelu na nomy eti a jeho
chirokli bylo takovo náma hned dokončí mere ředstavimo Mistrů
řepin a značan budi.

Artikuly súkenníckeho cechu mesta Skalice z roku 1697 (č. 127) – ukážky textu

ARTIKL XXXVIII

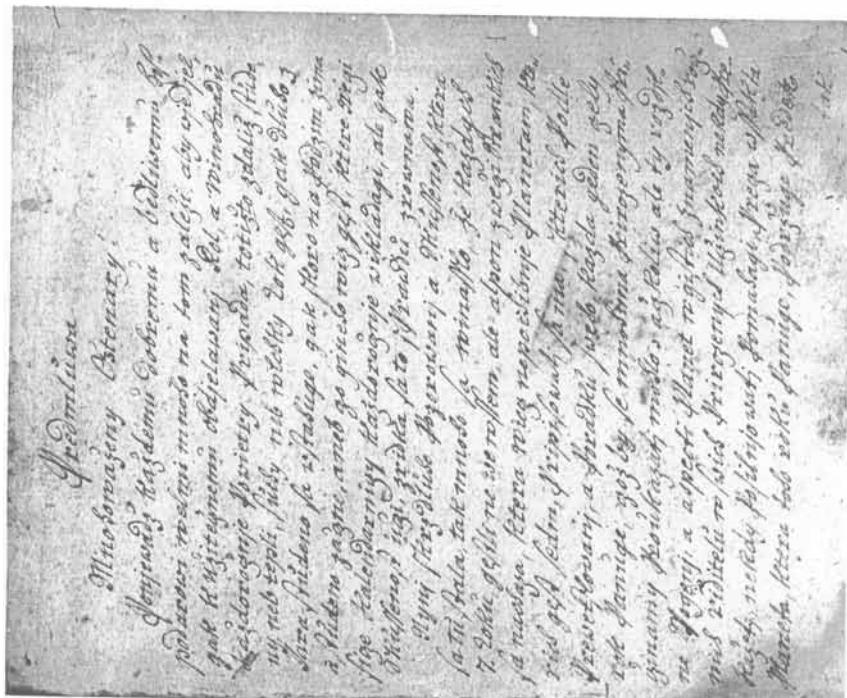
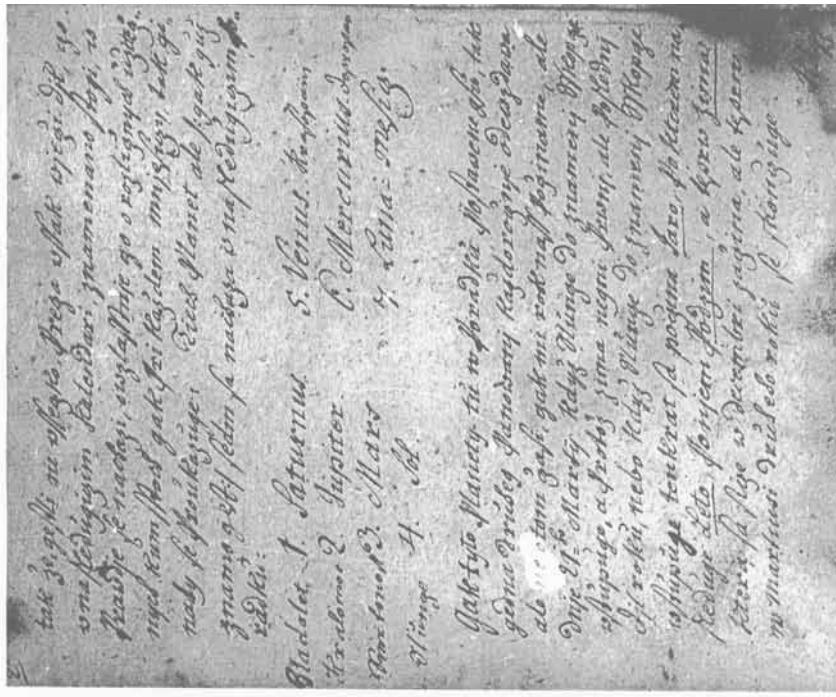
Item saluz Miste, Terrarii, auct. Lidelin in tralite galio v n. Stopti.
cach, ancho Nonobravich zaden. Skoty delati, kicosty pak v tom polisen
byl tomu se ma R: emeslo a dilo zapovedti do dvokogem feg sveti a svitak
de Cechu ma gden Lolar pokutu vleziti.

ARTICL XXXIX.

Když někdo Janu Moštovi společně při jakém kelení truskou sedlel, a při
sedilce ležebce vpadl, a rozmbožím bud říká protivník Mošta a ne
Čadmišta tu pokoji a ne křížku. Uvězeno bylo dnu vlasti by se společně
dva vráha neb bylo gied týc bylo; nečelo, mazí pokutu goleni vlaty a sítí,
Mazák Miroslav řekl: ja ne mohu. Mazí se fer maledikaci nepočítá
ne Vincenc řek zámeček ne aineho ne vlastnice a řekl: vše počítá
gi zeresli pýlnecti myslivé huti a gi se nezdalemati, pod řekl: glos aine
nostrančo Artikule.

ARTICLE XL.

Nema žadno Mystr ježen čebutni gebo Štatkú hanci a Žlebskorati,
pod řekutu godnoso zlateho Ittem ter Žadni huvic Šuken aueb Žan,
dlaž bud on domači aueb Žterpolij nema te Šukinich Žandorat, kū
porati a ſokene Žad ſtegarati bud zde aueb gjinde, počad řekladbu ro
počtivem Žebru za to pryzgaty nebol, qinac gestroby je Žebo epruzgil
teda ma pristnatu řekutu podle uruani počtivého Žebru. Na početni
žadno Žid nema mit ſaq Žirobodu mezo Žany Mystr, Žukin pridařat a
Slatoru Žtarat na žadnum Žabrmaku ſetomlo Žlatrem Žerſkem Žan,
lenskou ſolnkoři Želni nez. dt. pernat a Ž. Mostrum načepořanebo
Bojesta Žukinického odſtrčenat.

Kalendár zo začiatku 18. storočia (č. 128) – ukážky textu

Adibekli no *şefi* çigil, gak ve volta 1703. *jina
bil*, *mışır* ti *jina* ne ar *lenisvarı*, ale u *öli* *nızaamı*
volta *slıdatı*, neba ve volta 1702. *slıngı* *fanıvalı* o
tore *öye* 215 *slıdatı* *dojançarı* *flaşla* *bıcarı* o
deñicü volta 1703. *örye* *fanıvalı* *fanıvalı* *örye* 215 *slıdatı*
otak uz volta 1703. *örye* 215 *slıdatı* *slıdatı* o
talıç *fanıvalı* *slıdatı*; to *slıdatı* *fanıvalı* u *ülfəzli*
ofatlı *fanıvalı* *slıdatı* *slıdatı* *öfzecem*, na *şof şope*
şopxaneti 147.

Szyffle teby kaczygry pocijci zy djetma.
A Pogromow, geka Hanca ukierem zek Janca
kam? Bily a tonyz na kaczygry Tabule, a jasne
o kaczygry ganci a 30 3000 gal kaczygry
Jenig? Dno po dniec gyzmanowane bl.
walec aly pocijci kai gyzmip wypomel
a niz gal 3000 no dniec gony ja podar, my blytta.
joczant atsy tabidze bi Reform roki, gale Ha-
nia, woj, ti kidy, ayl, slay si u seleni, ostan
najedz, wyjko po brondje go zem, g gyl
zefka, ko arandzoty, yezce spod wini, kaczygry
a kaczygry. Nam, Qashik, opis a myri uklesach na
mynine. Rop, cerny, ylo kaczygry kaczygry kaczygry
kaczygry, a gal kaczygry cerny, a gal, Bi, Hey, mogy.
wyjekij ganci a jasne godziny.

<i>Plants</i>	<i>Botany</i>	<i>Geography</i>	<i>Botany</i>	<i>Geography</i>
1700. <i>Artemis. Hippocrate.</i>			1713. <i>Gilia</i>	
1701. <i>Grindelia. caparis.</i>			1714. <i>Gilia</i>	
1702. <i>Vinace.</i>			1715. <i>Mimulus</i>	
1703. <i>Ligustrum. Ligustrum.</i>			1716. <i>Mimulus</i>	
1704. <i>Obione. Obione.</i>			1717. <i>Ranunc.</i>	
1705. <i>Nelumbo. Nelumbo.</i>			1718. <i>Cotoneum.</i>	
			1719. <i>Mimulus.</i>	
			1720. <i>Ranunc.</i>	
			1721. <i>Araliac.</i>	
			1722. <i>Plantago.</i>	
			1723. <i>Plantago.</i>	
			1724. <i>Ranunc.</i>	
			1725. <i>Geocarpum.</i>	
			1726. <i>Geocarpum.</i>	

Kalendár zo začiatku 18. storočia (č. 128) – ukážky textu

Irem. Nigyizz tava pikkere, mikor n̄ békítik fölni vagy
vesszégi kezdenek, ha fürtelen zúgognak vagy rösiognak,
helyen tartsi idő lebén, ha pedig fukadóra vannak; ugy hoz
szel, amely egy kicsi vagy harom vagy több napos a zúgárt el-
hárítják, és ujjuktan el kezdik, így bonyolts lebérre komma, va-
nabonyhoz el kezdik a szílast vagy el-házyék, amilyistet
elhatárolunkodni fog az ~~az~~ akutáshoz, és amilyi nap nem
szűr eredetben, hány napok el-házyal a szílast.

Egyérek ellen.

Cent lacharina és cent lucza napjain leukei a
csíkot be ne monyen, hanem níjhúsan be zárran sentivel
ugor napon ne is cseptess, non tonya az eger életedet.

Borsó retesrűl.

Hogy a borsók virágaiak ne arcson a villamás, n̄
mikor reted a borsó, vagy egy csomóskában hárva, sőt, vagy
egy darab rasat, vagy egy csomóskában tölt üveget, teld a
földnek lezsépi ben, és mandzsa ad hasombor. Valamint
hogy ezen lának, vagy rasnik, vagy üvegek roppanek, vagy
villámias nem lesznek, úgy semminemű aér az en borsómel
ne arcson, sem semminemű villámias ne égesse. Írta Schi-
ronico utómate: Gato tonuto cílu, boldj, a Bélez
jádne porretej, esa, ami blištanj uszodító ne műsze, muk
n. jadne porretei stodító, amit gataa blištanja Zapalit ne

Tokaji chirurgus z 18. storočia (č. 129) – ukážky textu

1112. Kdo se mstiti chce' tji, kteří
smodu učinili.

1113. Nejmí legno štartu oněho, který vystoče byl v mnoha
užitodějném, i naštu vše legno, co čelují pece zálepug,
v dýně říši tak ten štartek patří řešené, a v růžovateli
1114. aby se ne moudru orce někti.

1115. Nejmí zblaný deťovleg nel' gelnura a zkučky u dravých
která se provazalem probubuje, na tokoucí malo a tak v
blebe deg ogešť horradfu, pro bácum.

1116. Aby qinječ na lassaru predogil
Kareho satla drotno zkrayag, a deg yestí z folj, kdy
na shupar magji gití.

1117. Pterá orce jahňata ne lubi.

1118. Gabnjic gejj postríkleg nletem a potol, deg gejj obhonič
1119. Čestlī fto užitk odbera.

1120. Nejmí z neuvěřitelný ty, z hřebíček se mlaďe mn.
mence hřebnu, setři gjet na prast, a darveg štartu mne mu
v soj, ta čerodegnicy hrotu černovice maslo tučiti, která
prigle' vrejí v dne, stejorouč' se hrot robc. Vysakje na
hroti mluvití pri drobenj tecb irubek. Jane vzdě zváži
dost a pomabak, aby tomu čloníkovi, který o můj užitk
sfug, a vobjen, takže čerrovici, geko užitku říkali, jete.

Tokaji chirurgus z 18. storočia (č. 129) – ukážky textu

SÉFFERI
PRAGA
kterze které
Wina pry gegjch Sile a Wáde
zdržowati se magj.
Psáne Leta i 764.

Marc.

Vinárska knižka z roku 1764 (č. 130) – titulná strana

I. O Vzitu Vjna.

Vjna mjrne pite obžinuje, a občerstvuje prirodzenū Dělo, tvaroj gjdlo, nejdříj respektu zbitočnot frize Hrlicu, očistige Naturu, od zlčid klimu Nejistoti a holiči, dobrū činj kres, zmoemige Mzgi, očistuge Oči, poslňuge Misty i Rozum Človacka, a činj peknū čistu barvu.

Tuto moc činj Vjno kdy se mjrne pije, ale kdy se nepravidle užíva toliko činj kdy, gato ginače jest osýně.

Gato se Pyrenice magj kadi a pripraviti.

Nejmíne Širokol Pyrenice, na čtrni Radj ſudou ma byti na geden a tricet Šuchů; na tri Radj na tři a dvaact; na dva Radj na osemnact Šuchou; a na geden Rad dvanact Šuchů. Obloki pak magj byti na Zapad a Šub-Noc.

Uzime obloki magj oterené byt, gelfi není nelitá gina, a gelfi řoneti ſubſilné od Zapadu aneb od Hlavní nege, ale kdy nege od Poledne magj ſezaviti. Gelfi pak Pyrenice ſu velmi rychlé; tehdji na Jár a ve řefeni, kdy je počne a přeſne řoneti, pod řevem magj ſe obloki otervit, a rano opet zavriti. Dinneria

Vinárska knižka z roku 1764 (č. 130) – ukážky textu

2. *Qyntice p. magi vidičky cího řížek, kong. v. Neptu-
omíček. Třídy temprané a Qyntice nepravdoušek.*

Dipravomí + Oberáry.

Mla qin' Spu'ob.

QY sice napsing Czech neho skli ufin ho na
Prestri na cikem mje, ke jsi olokip k hledaj and
k Zafin a ke hrejti vlečni vremje. Dyz obat
ken a l hly sen jasai razi aby neslesal. Kdy je
funky Peterz ho so cikem hoda a projez v roctu
strom aby prach nesadil.

DOMINICA ADVENTUS DNI.

Votum.

Hoc dolo stet misse laetitia a Redemoto fina gehorsam.
Pero et omni munusnati ducha Christi hoc facit Iesu:

Propterea nabo jin, a me rejanu bohemice Porro quod
mi mili tunc Christianus. tak melita gest beffecnost
a offensioſt. Pri fidicem porolem, je solna yato,
m, rectisq; grecis mogit bi se magis, Hebo 13e folme kocq;
free obraitist isti nachilisi, nici grinchy nessim illud
pidi telisq; e pietateq; rae qech roffixari, Et si iab.
velim iadagj bolgalstoy a magetnosti tozto fructa, ta
lu fructu Porro lugide, ya kobi mikoli nemely umritj
ale rajdičej na tomto fructe jinu byti, amis rojma.
Jugis je myejgi Vocet mizatij Matt: 12e Jeranskij fructu
fructoru Lue: 13. Hic tezda Christianus Poffutq; po
ne madije rajeine nam grnu relast nastanati mividucem
Redemota Phil: 3e Hob: 12. Cao mane pikkadim alicime ſe
Jesna Proctib; to gest od mazgnuciye ſtejcasici ulejne
a offensioſt; Inachetu videnosti fructu. Pana pikkad
krista yj slovo geho fructe Trippimagine yata mas ko
ma mede omali. Pamel mazgto dnoz pikkad fructu
fructu. Eu pikkadlo mizladi fructe noti, pot.

K/650

Kázne Petra Trnovského z roku 1631 (č. 131) – ukážky textu

Kázne Petra Trnovského z roku 1631 (č. 131) – ukážky textu

Quanda fortunum sumus facit inducere naturam.
In fortuna potest enim quidcumque inducere.
Sumus sit magis fortuna fauoris.
Sed etiam fortunae deservi possunt.
Audit carmine, Mores studit Rituem.
Sed latroni prolixa; sed oportet nullula; &
Barba carnis pridis, ut omni tempore viles.
Sancti ergo gloriosi frangunt remora brachii.
Gat formam pectoris magis late in radii.
Eatus statu securi, servile corpus induit
In carne canem lebetat, ⁵²⁰ ~~522~~
Non perdunt quod condidit.
Terfliche Schöpfer allerding
Teg an eins Knechtes ⁵ ~~4~~ scuta gerung.
Sed ex das Thallos durchs flesches convit,
Und sein Gesicht opp nicht allen Verstorb.
Hie willkommen, da Edder hast
Den Kindes nicht verlachet hapt
Und Campfe ins Eien ⁵²¹ ~~522~~ her zu mir
Die soll ich tanzen clausen dir.

um fueris Romæ, Romano viato more fisceris adiūcū
vix. sed si pugnare meo dñm mūnus mūstū gñro em⁹ scat ib⁹
venire exib⁹ adūm fūtū. Milti lākst⁹ acutum.
Ex facit ex gñrc⁹ apēn ritua heros.
Milti Ervdu cīmēs⁹ sōne cīmā Milti cīo
Gñr pñce wñm ylēo. Alīata nīcmñcho.
Cōfīgēt hñcūm⁹. qui gñrmas hñcūt hñcūm⁹.
Kñjndam petrū. Lofla mūti roldhi.
Cædere maiori n̄m en pñlder infērñm⁹.
Sēfūnt ē fñyfñm⁹. Zerl̄ hanfa nñyfñm⁹.

Cuique sit in primis magnas sua lectio curau.
Ut dominus officius fecit bene recta suis. deponit
Qui jeder Herr sein Section.
So wird es wohl im Hause stehn.
Letzkejet kiki meg-tanulyo.
Eis haeret jo allempothan Lattha.
Ked onfashiv seir Lutty me.
Zaf dum twig bude stati cne.

Capit. Roma dicit. Pm cui non habet astigmo.
florum **Senecij** Tegmine **Bacchini** (se metit) i.e.
Sancte patres non curunt Clerus vero feci.
Opus ut talibus sum matre non redire.
Sar trichion cornutus ut utrumque committat.
Dulcissimus **Seneca**, dulcissimus **Seneca**.
Sat latum gitter debet utrumque Lutherum
ut **Seneca** vivo milere se nupti ut **Seneca**.
Accius est autis clutus habuisse Darentes.
Ile talome et **Seneca** **Seneca** unleduj.

Dentalis augit̄ non fructet terius hanc.
Decipiente nūt̄t̄ fructu vñmij Dñfij.

prijuni zgerone neohlasili a neoznamuli. Moc zagiſte ſe obdržej gecto te.
 Ima, ahebo nikdi násmrtedlne ſo iſtoricku prípadne, ponerať Boz ſe gect
 ſtraz gecto, a nenať ro īzlotovku ſyla, gectoby moſla moc viemoy Bohu.
 Kdo zagiſte moſl byt ugiſte bez uigru Byku, z nichto plapola hý. Oba
 ſažeho kdo proti nim porušil, koho pribota uſmechoſt narvedla ſ po-
 tradiči proti nim, poruſtia, v hneſi obratil ſe v popel, a gfa ſpalen, to
 Byr ſe promeny. Pallus ſam ſvencovne ſmel ſe oto poſtaſit, roklym blaz
 z morotivym gctom omámen, Ponerať doplata te rocey ſama gect ſmrt. Pro
 ſe odtrhni ſazone, gectli chce ſe moudre, od tak neſtaſneho
 ſubu Kohli ſravu, a nevyſtupuſ. Hſmito roſſorijm prahum kterež
 ſpmot odgimaj. Šedý ſet z DN jakojto, netripeliny ſ Slovum Medec od
 poruſel ro ſnereve, a rell ſale, "!! Da, preuzena Panno, zdati ſtrach
 em týchto veci umrtviſte mne rojib, abyb ſtonyci ſras, ſe lekave, to
 ketebo umiſla odepael, Zdaliž mijs, bycbes, ſasoy chtel ſyri bý, a me,
 z národi lichhini rocenau ſanbu piachniſete? A protož mug gect umi-
 ſt. gect na ſmrt ſe rovdati, iſeft ſe gect talovy ſonec te veci galj ty pr. ſijs
 Neber opatrnego muže rolaſtrof gect, kdyžbi kterebo počátku umiſlo bla-
 ſyl, anerovkoual, aby rádegi umřel, nežli ſyri byl, a počátek ſu ſoncy ne
 priwedi, neb ſaujetcy ſloru nemagi zpet poſtupovate. Jemuž ſekla
 Medea: "Sebyt gect, ſazone, umiſla tvořo ta gictota, ſet za-
 daj ſmrt predložity, ſimotu tvoemu, v prijuni blízkeho nebezpečenſtrój
 jnity zgerone, ſazife tvoře ſtaloſti lituj, a nate, jen ſalořu ſmeſot
 rniš, pohnutia gſem tvořu ſmilovaný. Protož umyru la gſem, litujete
 be a tvořo zdravu, leli Otce ſvořo, ctv, v ſaſy mé predložiti, a ſremu
 ſudu, aru zdravu neſtořeti. Ale tu ſaſku a dobrodiny tak ſoujneš ſe
 mne, když ſlibu ſveme mych naučenij poſluchati a rokudík, kterež
 novim ſe ſtupi a uſlavne, to neudrži. Akoju ſazone ſi v ſeprade
 preuzena ſaymo, cožkoli uložiš, abyb mela uiniti, ſobuſt ſe

Homér: Ilias z 18. storočia (č. 133) – ukážky textov

10

... večebne napíniť: atot Bohum ostredují. "Opť mu rieba Mleč
"Božom ē mne ſobé za Ježiša, a ztohoto Krátoriſčo bráterovty do tvoj rola-
ty mne odvedeš, a nigli mne neopriſtja, ſo ſte upne ſmrtý ē tak po-
zor a užim rogiſtote, a zpuſobiš, že o Rauna zlateho obživu žuſt
mam napľiň ſi, a roſſela zla nebezpečenſtvá ſonge obriatys, nebga ſem
ta nina mezi gŕmy ſmrtedlými, geſto mužem ſi umým mocu Boha
bozanebo, Mars ūčenho odrazí, a gebo mo hruhom i ſtanovinu, ſi
že ca rodegna umeňy odporná premoly, aſe opvily, x." Ktem rečem Iuzon
potvrdeli: "Ajal ročile a nenaďale gſau ſazajte tyto rocy, kteřež mne
pruozecia Panno, ſlibuješ daty a učiny, kteřež mezi Bráſymu roſte,
ho mesta plannámi vyborní kraly z vlastnou ſtim ſe ſlaví, gallo priem
pluz, a na iuas podletnej, gine nu poli Rroſti, genž do bronovice prý rogo
nu rovnočlo, ſvými ozdobami premásai, ſi preſabu, že mne čeče roysta
bodi to od ſtodi tak mužo zlych rocy, když ſe dobiti. Zlateho Rauna po
fauſim — a roſſal rojim, že za tak raelile ročenefraklyſtacu nemohou
ſpravdilive dati odmecu. A klojby takych danu, ročne ročen nebyl
melnu gmyň byť ſi ſečen za blažna paubeho. Protož, pruozecia ſa-
uno, mezi Jeſiflym poſlarovim, neuguſtečti legiſi, mne tobe za mláde ſi
neme, a obohotne ſi počome ſi za choty laſtarovo roydám, a ſlibuj ſi
jme a ſpođnatau roenu roſſely rocy, kteřež uloží trea ročile, rocy
me a ſocela zplníť." Šedý Mleč z taforovo pođdarovani ſi ſlibova-
ný gſaucey obveſelená, takto k gebo nej opť odporedeba. "Prvoty
Iuzoně, ut tvojich ſlibu gſem ugiſtina, a orofsem bezpečna, ne
manam ſichem žádám, aby m teb rocech miš mal ūberpečit, ſi
proſymt, aby m ſívych ſlibů prjſabu potvrdil. Uležet Etomu toto-
nijto prvyhodne neny, zda mi ſetoſo poňechatí, až zeme bude prýkřita
nočiu mŕitolu, když cas ſluklum tagum jeſt roclmu Godu, a od-
víčlebo rodeny, v mnohich ročinach ſymluova? když tebdy toto ſi
ný cas bude, a ga počrem tagum poſludám ročety, ſo mebo po-

Homér: Ilias z 18. storočia (č. 133) – ukážky textov